

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Slav 250.8

**HARVARD COLLEGE
LIBRARY**

**FROM THE FUND OF
CHARLES MINOT**

CLASS OF 1828

501: 250.8
A: 4544

ВѢСТНИКЪ

ЯЗЫКОУЧѢДНИИ, СЛОВЕСНОСТИ, ЛЮДОЗНАИСТКА И ДРЕВНОСТИ
СЛОВѢНСКИИХЪ.

VĚSTNÍK
SĽOVANSKÉ FILOLOGIE
A STAROŽITNOSTÍ

S PODPOROU

CARSKÉ AKADEMIE VĚD V PETROHRADĚ,
AKADEMIE ČESKÉ PRO VĚDY A UMĚNÍ,
C. K. MINISTERSTVA KULTU A VYUČOVÁNÍ VE VÍDNI

VYDÁVAJÍ

L. NIEDERLE, F. PASTRNEK, J. POLÍVKA,
J. ZUBATÝ.

ROČNÍK I.

PRAHA 1901.

TISKEM ALOISA WIESNERA. — NÁKLadem VLASTNÍM.

V komissi Fr. Řivnáče, knihkupce v Praze.

ВѢСТНИКЪ
ЯЗЫКОВѢДЕНІИ, СЛОВЕСНОСТИ, ЛЮДОЗНАНСТВА И ДРЕВНОСТИ
СЛОВѢНСКИХЪ.

VĚSTNÍK
SLOVANSKÉ FILOLOGIE
A STAROŽITNOSTÍ

S PODPOROU
CARSKÉ AKADEMIE VĚD V PETROHRADĚ,
AKADEMIE ČESKÉ PRO VĚDY A UMĚNÍ,
C. K. MINISTERSTVA KULTU A VYUČOVÁNÍ VE VÍDNI.

VYDÁVAJÍ

L. NIEDERLE, F. PASTRNEK, J. POLÍVKA,
J. ZUBATÝ.

- ROČNÍK I.

PRAHA 1901.
TISKEM ALOISA WIESNERA. — NÁKLADEM VLASTNÍM.
V komissi Fr. Řivnáče, knihkupce v Praze.

Slaw 250.8

Harvard College Library

July 12, 1920

Minot Fund

(I, II)

20
16

Předmluva.

Naléhavá potřeba pokud možná úplného a pravidelného ročního přehledu spisů, rozprav, drobnějších článkův a kritických referátů ze všech oborů slovanské filologie pocituje se všeobecně.

Co dosud v tomto směru vykonáno bylo, o to nejprřednější zásluhu má Jagićův Archiv für slavische Philologie nejen stálým zřetelem ke všem vynikajícím zjevům, nýbrž i dvěma soustavnými přehledy, které zaujímají dvacítiletí od r. 1870 do r. 1891.

Kritickou bibliografii pěstují, jak známo, i jiné slovanské časopisy velmi pilně, zvláště ve svém užším oboru.

Dosud však nemá slovanská filologie jakožto celková věda zvláštního bibliografického orgánu, v němž by stejnou měrou a podle pevného plánu ke všem literárním zjevům přihlíženo bylo. Z té příčiny podnikány již delší dobu také zde v Praze, jmenovitě od r. 1896, časté porady za tím účelem, aby vydáváním bibliografického věstníku této potřebě vyhověno bylo. S počátku narazilo provedení tohoto plánu na překážky. Když však r. 1898 podařilo se založiti „Věstník slovanských starožitností“ a tento záhy došel vážné podpory, tak že vydávání jeho bylo zabezpečeno, vznikla snaha, pokusiti se o to, aby „Věstník slovanských starožitností“ rozšířen byl na „Věstník slovanské filologie a slovanských starožitností“.

Podepsaná redakce, podnikajíc tento pokus, vymezuje pojem slovanské filologie tak, jak se to děje v „Archivu für slavische Philologie“, jmenovitě v obou přehledech z r. 1876 a 1892. Podle toho obstarali:

I. prof. dr. Jos. Zuhatý obor všeobecného a srovnávacího jazykozpytu, jakož i zvláštní obor jazyka a písemnictví litevskolytýšského;

II. prof. dr. Frant. Pastrnek obor slovanského jazykozpytu, vydání jazykových památek, cirk. písemnictví staroslovanského a palaeografie;

III. prof. dr. Jirí Polívka obor literatur slovanských (do konce XVIII. stol.) a lidovědy slovanské;

IV. prof. dr. Lubor Niederle obor slovanských starožitností.

Rozdělením práce snažila se redakce dociliti úplnosti a správnosti co možná největší. Ale netají se tím, že při nejlepší vůli nebylo vždy možno časopisy r. 1900 za hranicemi vydané dostati o Prahy v čas.

„Věstník slovanské filologie“ má vydáván býti tak, aby každý svazek obsahoval bibliografii za jeden rok. Počátek činí se tímto svazkem, který podává bibliografii za rok 1900. Tento rok, jakož i obvyklý formát 8° se zvlášť nepřipisuje.

Redakce „Věstniku“ jest si dobře vědoma rozmanitých nedostatků, které se v přítomném prvním svazku najdou. Dovolávajíc se laskavé shovívavosti odborných kruhů, upozorňuje na obtíže i nedostatky vzájemných styků a neobyčejné roztržité sil ve slovanské filologii. „Věstník“ i v té příčině má konati dobré služby a státi se vzájemným sprostředkovatelem. Úlohu svou vykoná tím lépe, čím větší a účinnější nalezne podpory u všech pěstitelů slovanské filologie a starožitnosti slovanských. O tuto podporu dovoluje si podepsaná redakce prositi co nejsnažněji.

Při prvním ročníku přispěli mimo to ku přehledu literární historie a ethnografie srbskochorvatské pp. prof. dr. N. Andrić v Zá-hřebě (A.) a Jovan Radonić, bibliotékář Matice srbské v Novém Sadě (J. P.), ruské p. P. N. Šaffer, sekretář Společnosti přátel starého písemnictví v Petrohradě (III.), a polské p. Stan. Zdziarski ve Lvově (Z.) Příspěvky těchto pánů jsou označeny šifrou v závorce udanou. Pan prof. dr. Jan Máchal v Praze sestavil oddíl české historie literární. V oddílu starožitností přispěl referáty p. fin. rada K. Buchtela v Praze a oddíl starožitností právních sestavil p. dr. K. Kadlec, docent české university. Mimo to budiž s díky vzpomenuo ochotné pomoci, kterou poskytli při korektuře pp. prof. dr. N. Andrić, Ad. Černý a N. V. Jastrebov.

Jako ve „Věstniku slovanských starožitností“, tak budou i v rozšířeném „Věstniku slovanské filologie“ podle potřeby připojovány německé překlady titulů knih a rozprav slovanských, aby použití „Věstniku“ usnadněno bylo též vědeckým kruhům cizozemským.

Knihy, časopisy a příspěvky přijímá každý z podepsaných redaktorů.

V Praze, v březnu 1901.

L. Niederle, Žižkov, Husinecká ul. č. 11.	Fr. Pastrnek, Praha, Marianská ul. č. 15.	J. Polívka, Vinohrady, Hájkova tř. č. 49.	J. Zubatý, Smíchov, Karlova ul. č. 20.
--	--	--	---

Skratky časopisů a periodických publikací.

Anz. Ak Wien.	Anzeiger d. phil. hist. Classe d. k. Akademie in Wien.
Anz. d. Alt.	Anzeiger für deutsches Alterthum.
Arch. Jag.	Archiv für sl. Philologie. Wien.
Арх. Лѣт.	Археол. Лѣтопись Южной Россіи. Кіевъ.
Aten.	Ateneum. Warszawa.
Austr.	Austrums, finibas un rakst. mehn. Riga.
Bibl. War.	Biblioteka Warszawska.
Blätter pom. Vk.	Blätter f. pommersch. Volkskunde. Stettin.
Бос. Вила.	Босанска Вила. Сарајево.
Бѣлг. Пр.	Български Прегледъ. София.
Bull. Crac.	Bulletin intern. de l'Acad. de Cracovie.
Bull. Lat.	Bulletin de la Com. Sav. de la Soc. Latavienne de Riga.
Bull. Par.	Bulletins de la soc. d'anthropologie de Paris.
Byz. Zs.	Byzantinische Zeitschrift. München.
Centralbl. Anthr.	Centralblatt für Anthr., Ethnol. und Urgeschichte. Jena.
Corbl. Anthr.	Correspondenzblatt d. deut. anthr. Gesellschaft. München.
ČCHist.	Český Časopis historický. Praha.
ČMMor.	Časopis Matice Moravské. Brno.
ČM serb.	Časopis Mačicy Serbskeje. Budyšin.
ČMus. slov.	Časopis museal. sloven. spoločnosti. Turč. Sv. Martin.
ČMČ	Časopis Musea král. Českého. Praha.
ČMus. fil.	České Museum filologické. Praha.
ČMus. olom.	Časopis vlast. muzejního spolku olomouckého. Olomouc.
Чт. Моск.	Чтенія общ. ист. и древн. въ Москвѣ.
Чт. Нест.	Чтенія въ истор. общ. Нестора лѣтописца. Кіевъ.
Denkschr. Wien.	Denkschriften d. Kais. Akad. in Wien.
DLztg.	Deutsche Literaturzeitung.
Древн.	Древности. Труды слав. ком. при моск. арх. общ. Москва.
es.	Eos. Czasopismo filologiczne. Lwów.
ethn.	Ethnographia. Budapest.
н. Обзор.	Этнограф. Обзорѣніе. Москва.
н. Збір.	Етнограф. Збірник Тов. ім. Шевченка. Лвів.
es.	Ertesitő archeologiai. Budapest.
folklore.	Folklore. London.

Глас.	Глас српске краљ. Академије. Београд.
Гласник.	Гласник зем. музеја у Босни и Херцеговини. Сарајево.
Globus.	Globus. Braunschweig.
Idg. Anz.	Anzeiger für indog. Sprachkunde.
Idg. Beitr.	Beiträge zur Kunde d. indog. Sprachen.
Idg. For.	Indogerm. Forschungen.
Ист. Вѣст.	Историческій Вѣстникъ. С.-Пб.
Izv. Kran.	Izvestja muz. društva za Kranjsko. Ljubljan.
Изв. Ак. С.-Пб.	Извѣстія Имп. Акад. Наукъ. С.-Пб.
Изв. Безбор.	Извѣстія ист. фил. Инст. Кн. Безбородко. Нѣжинъ.
Изв. Каз.	Извѣстія общ. арх. ист. и этнографіи при Казан. Университетѣ. Казань.
Изв. Конст.	Извѣстія русс. арх. Инст. въ Константинополѣ.
Изв. рус. яз.	Извѣстія русс. языка и слов. Имп. Акад. Наукъ. С.-Петербургу.
Изв. Ун. К.	Извѣстія Университетскія. Кіевъ.
Изв. Ун. Вар.	Извѣстія Варшавскаго Университета.
Jahrber. germ.	Jahresbericht über die Erscheinungen auf d. Geb. der germ. Philologie. Berlin.
Кар.	Карациѣ. Алексинац.
Kraj. Riga.	Rakstu Krajums. Riga.
Kw. hist.	Kwartalnik historyczny. Lwow.
Let. sl. M.	Letopis slovenske Matice. Ljubljana.
Лет. М. срп.	Летопис Матице српске. Нови Сад.
LCbl	Litterarisches Centralblatt für Deutschland. Leipzig.
ЛНВіст.	Литературно-Наук. Вістник. Львів.
Lj. Zvon.	Ljubljanski Zvon. Ljubljana.
Člid.	Český Lid. Praha.
Lfil.	Listy filologické. Praha.
Луча.	Луча. Књижевни Лист. Цетиње.
Lud.	Lud. Lwów.
Mag. lett.	Magazin hrg. von der lettisch-litter. Gesellschaft. Mitau.
Mater. Krak.	Materyały antropol.-archeologiczne i etnograficzne wyd. antr. kom. Akad. Umiejęt. Kraków.
Матер. арх.	Матеріалы по археології Россіи. С.-Пб.
Матер. Шевч.	Матеріали до українсько-рус. етнольоґії тов. ім. Шевченка. Львів.
Mélus.	Mélusine. Paris.
Mém. Soc. Ling.	Mémoires de la soc. linguistique de Paris.
Мір. Б.	Міръ Божиѣ. С.-Пб.
Mitth. D. Böhnm	Mittheilungen des Vereines f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen. Prag.
Mitth. Cent. Com.	Mittheilungen d. k. k. Centralcomm. zur Erforschung der Denkmale. Wien.
Mitth. Ethn. Ung.	Mittheilungen Ethnologische aus Ungarn. Budapest.
Mitth. lit. Heid	Mittheilungen der litau. litter. Ges. Heidelberg.
Mitth. anthr. W.	Mittheilungen der anthr. Ges. in Wien.

- Mitth. Nlaus. Gub. Mittheilungen Niederlausitzer Zeitsch. d. niederlaus. Ges. für Anthr. und Alterthumskunde Guben.
 Nachr. Nachrichten über deutsche Alterthumsfunde. Berlin.
 Nár. Sb. Národopisný Sborník Československý. Praha.
 Pam. arch. Památky archeologické a místopisné. Praha.
 Parole. La Parole. Paris.
 ПСп. Период. Списание. София.
 Prace fil. Prace filologiczne. Warszawa.
 Преглед Балк. Преглед геогр. литературе о Балкан. полуострову. Београд.
 Просв. Гл. Просветни Гласник. Београд.
 Prz. Pol. Przegląd Polski. Kraków.
 Prz. Pow. Przegląd Powszechny. Kraków.
 Прот. Од. Протоколы засѣд. ист. фил. общ. при Новоросс. Университетѣ. Одесса.
 Rad. Rad jugoslav. akademije. Zagreb.
 Rev. Trad. Revue des Traditions populaires Paris.
 Rocz. Pozn. Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego. Poznań.
 Rozprawy. Rozprawy wydz. filolog. Akad. Umiejęt. Kraków.
 P. Антр. Ж. Русскій антроп. журналъ. Москва.
 P. Фил. В. Русскій филолог. Вѣстникъ. Варшава.
 P. Мысль. Русская Мысль. Москва.
 P. Вѣст. Русскій Вѣстникъ. С.-Пб.
 Сб. арх. Сборникъ археол. Института. С.-Пб.
 Сб. Кавк. Сборникъ матеріаловъ для описанія мѣстностей и племенъ Кавказа. Тифлисъ.
 Sb. mus. slov. Sbornik mus. slovenskej spoločnosti. Turč. Sv. Martin.
 Сб. мин. Сборникъ за нар. умовъ, наука и книж. София.
 Сб. Харьк. Сборникъ харьк. истор. филолог. общ. Харьковъ.
 Schles. Vorz. Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift. Breslau.
 Sitzb. Wien. Sitzungsberichte d. kais. Akad. d. Wiss. Wien.
 Sl. Pohl. Slovenské Pohľady. Turč. Sv. Martin.
 Sl. Přehl. Slovanský Přehled. Praha.
 Spraw. Krak. Sprawozdania Akad. Umiejęt. Kraków.
 Споменик. Споменик српске краљ. академије. Београд.
 Стар. К. Старина Кіевская. Кіевъ.
 Starine. Starine jugosl. akad. Zagreb.
 Šk. Vjesnik. Školski Vjesnik. List zemalj. vlade za Bosnu i Hercegovinu. Sarajevo.
 Świat. Światowit. Warszawa.
 Труды арх. Труды съѣздовъ археологическихъ. Москва.
 Труды Ряз. Труды рязан. ученой ком. Рязань.
 Verh. Berl. Verhandlungen d. berl. anthrop. Gesellschaft. Berlin.
 Věstn. ČAk. Věstník České Akademie. Praha.
 Věstn. ČSpol. N. Věstník české král. společnosti nauk. Praha.
 В. Евр. Вѣстникъ Европы.
 Věstn. SS. Věstník Slovanských Starožitností. Praha.

Wisla.	Wisla. Warszawa.
Wiss. Mitt. B. Herc.	Wissenschaftliche Mittheilungen aus Bosnien und der Hercegovina. Wien.
Виз. Врем.	Византійскій Временникъ. С.-Пб.
Vjesn. arh.	Vjesnik hrv. arheol. društva. Zagreb.
Зап. арх. С.-Пб.	Записки имп. русс. арх. общ. С.-Пб.
Зап. Ак. С.-Пб.	Записки Имп. Акад. Наукъ. С.-Пб.
Зап. Вор.	Филолог. Записки. Воронежъ.
Зап. Каз.	Ученыя Записки Казан. Университета. Казань.
Зап. Од.	Записки общ. истор. и древностей. Одесса.
Зап. Хар.	Записки Импер. Харьков. Университета. Харьковъ.
Зап. Юр.	Ученыя Записки Юрьев. Университета. Юрьевъ.
Зап. Шевч.	Записки наук. тов. им. Шевченка. Львів.
Zbor. Ljubl.	Zbornik znanstvenih i poučnih spisov. Slov. Matica Ljubljana.
Zbor. Zagr.	Zbornik za narodni život i običaje juž. Slav. Zagreb.
Zs. f. d. Alt.	Zeitschrift für deutsches Alterthum.
Zs. Ethn.	Zeitschrift für Ethnologie. Berlin.
Zs. öst. Vk.	Zeitschrift für österr. Volkskunde. Wien.
Zs. vgl. Spr.	Zeitschrift für vergl. Sprachforschung.
Zs. Mähr.	Zeitschrift d. Vereines für Gesch. Mährens u. Schlesiens. Brünn.
Zs. V. Vk.	Zeitschrift d. Vereines für Volkskunde. Berlin.
ЖСтар.	Живая Старина. С.-Пб.
ЖМНП.	Журналъ Мин. Нар. Просвѣщенія. С.-Пб.

I.

A. Časopisy odborné a souborné publikace učených společností.

1. **Archiv für slavische Philologie.** Unter Mitwirkung von A. Brückner, J. Gebauer, C. Jireček, A. Leskien, W. Nehring, St. Novaković, A. Wesselofsky. Herausgegeben von V. Jagić. Bd. XXII Berlin S. 640.

Ref. Kw. Hist. XIV., 653—655 (A. Brückner). Bd. XIX.—XXI. Prz. Pow. rok XVII. t. LXVII. str. 85 st. (Dr. St. Dobrzycki).

2. **Časopis Mačicy Serbskeje.** LIV. Redaktor Dr. E. Muka. Budyšin. str. 140 (Zeitschrift des Vereines Mačica Serbska.)

3. **Časopis Matice Moravské.** Hlavní redaktori Vincenc Brandl — Frant. Bartoš. Odpovědný redaktor František Kameníček. Hlavní spolupracovníci Frant. A. Slavík, Frant. Jar. Rypáček. Ročník XXIV. str. 412. (Zeitschrift der Moravská Matice.)

4. **Časopis Musea království Českého.** LXXIV. Red. Ant. Truhlář. Spoluredaktor Frant. Kvapil, Čeněk Zibrt. V Praze. Str. 576. (Zeitschrift des Museums des Königreiches Böhmen.)

5. **Český časopis historický.** Vydávají Jar. Goll a Jos. Pekař. Roč. VI. V Praze, str. VI. + 404. (Böhm. histor. Zeitschrift.)

6. **Чтенія въ импер. обществѣ исторіи и древностей россійскихъ при Московскомъ университетѣ.** 1900 годъ. Кн. I.—IV. (192—195.) Подъ завѣдываніемъ Е. В. Барсова. (Abhandlungen der kais. Gesellschaft für russ. Geschichte und Alterthümer.)

7. **Чтенія въ истор. обществѣ Нестора Лѣтописца** кн. XIII.—XIV. (Abhandlungen der histor. Gesellschaft des Chronisten Nestor.)

8. **Древности.** Труды археографической комисіи Имп. Московскаго археологическаго Общества, изданные подъ ред. М. В. Довнаръ-польскаго. Т. I. Вып. 1, 2 и 3. Москва 1898—99 г. Стр. 592 + 10 + III. — Т. II. вып. 1 стр. 191. (Alterthümer-Arbeiten der archaeol. mmission der kais. archaeolog. Gesellschaft in Moskau.)

Ref. Kiev. Стар. Т. 68, отд. 2, стр. 82—95. (Ник. Василенко.)

9. **Ежегодникъ Коллегіи Павла Галагана.** Съ 1. октября 1897 года по 1. октября 1898 года, подъ редакціей директора Коллегіи А. І. Степовича. Кіевъ 1898, стр. 46 + 278. Съ 1. окт. 1898 г. по 1. окт. 1899 г. Кіевъ 1899 стр. 100 + 254, годъ V. Кіевъ 1900. (Jahrbuch des Galagan-Collegiums).

Ref. Кіев. Стар. т. 68, отд. 2, стр. 166—169. Помѣщены между прочими статьи редактора „О древно-русской беллетристикѣ“, „Первые вѣка сербской письменности“, „Очерки исторіи сербохорватской литературы“; Г. Александровскаго „Н. А. Некрасовъ и его поэзія“, „Жизнь и творчество А. С. Пушкина на югѣ Россіи“, Этюды по психологій художественнаго творчества „Ревизоръ Гоголя“.

10. **Филологическія Записки.** Воронежъ.

11. **Глас Српске Краљевске Академије.** LVIII. Други разред 37. Београд, стр. 289. („Glas“ der kgl. serb. Akademie.)

12. **Гласник земаљског музеја у Босни и Херцеговини.** XII. (Der Bote des Landes-Museums in Bosnien und in der Hercegovina).

Св. XI. Rec. Кар. II. 23.

13. **Годишњица Николе Чупића;** издаје његова задужбина. Књ. XX. Београд, стр. 252. (Jahrbuch des Nikola Ćurčić.)

Ref. Лет. М. Срп. књ. 206, стр. 111 сл.

14. **Извѣстія** отдѣленія русскаго языка и словесности имп. Акад. наукъ. V., кн. 1., 2., 3., ст. 1073. (Nachrichten der Abtheilung für russische Sprache und Literatur bei der kais. Akademie der Wissenschaften.)

Ref. V. 1. Русс. М. XXI., Библ. 423 сл. — IV., 1898, кн. 1899. Кн. 1.—3. Кв. Hist. XIV., 463 сл.

15. **Извѣстія** общества археологій, исторіи и этнографіи при импер. Казан. Университетѣ. XVI. стр. 320. (Nachrichten der Gesellschaft für Archaeologie, Geschichte und Ethnographie an der Universität Kazan.)

Ref. Lj. Zvon. XX. 387.

16. **Извѣстія** Русскаго археолог. института въ Константинополѣ. V. Одесса 1900. (Berichte des russischen archaeologischen Institutes in Constantinopel.)

Ref. Ист. В. т. LXXXII. стр. 692 сл.; т. IV. в. 2.—3., т. V. Rec. Виз. Вр. VII., 488—500.

17. **Извѣстія** историко-филологическаго института Князя Безбородко въ Нѣжинѣ. Томъ XVIII. Нѣжинъ 1900. (Nachrichten des histor.-philolog. Institutes in Nézin.)

Ref. Ист. В. LXXXIII., 335—7.

18. **Кіевская Старина.** Т. 68—71. (Kijewer Alterthum.)

1899. Ref. Зап. Шевч. XXXVIII. Наук. Хрон. стр. 1.—11.

20. **Kwartalnik historyczny,** organ Towarzystwa historycznego, założony przez X. Liskiego, pod redakcyą Al. Semkowicza. Rocznik XIV. Lwów, nakł. Tow. histor., druk E. Winiarza, str. 742.

21. **Лѣтопись** историко-филологическаго общества при Императ. Новороссійскомъ университетѣ. VIII. Византійско-славянское отдѣ-

ление (бывшее византийское). V. Одесса 1900. (Jahrbuch der histor.-philolog. Gesellschaft an der Universität Odessa. Byzantinisch-slavische Abtheilung.)

Ref. Ист. В. Т. LXXXII. стр. 716—8.

21. **Летописе матице српске уређује М. Савић.** У Новоме Саду. Књ. 201.—204. (Jahrbuch des Vereines „Matica Srpska“.)

Ref. Изв. рус. яз. V., 1045 сл.; Ć. Revue IV., 256.

22. **Listy filologické.** Vydávají se nákladem Jednoty českých filologů v Praze. Odpovědní redaktori J. Gebauer, Fr. Groh, J. Král, Fr. Pastrnek, Jar. Vlček. XXVII. str. 506. (Philologische Blätter.)

XXVI. (1899). Ref. Изв. рус. яз. V., 728—730. — XXV., 1898. Ref. Muzeum XVI., 839—842. (Dr. Fr. Krček.)

23. **Obzor literární a umělecký.** Rediguje Jaroslav Vlček. Ročník II. V Praze. Bursik & Kohout. (Rundschau in Literatur und Kunst.)

I. Ref. Изв. рус. яз. V. 731 сл.

24. **Prace filologiczne,** wydawane przez J. Baudouina de Courtenay, J. Karłowicza i A. A. Kryńskiego. Z zapomogi Kasy im. Mianowskiego. Tom V., 1895.—1899. III. i 1033 str. 8°. (Philologische Arbeiten.)

Ref. Ateneum 1900. T. II. str. 437 sl. (A. Brückner) Kw. Hist. XIV., 653; Bibl. Warsz. 1900. Tom III., 354 sl (R. Zawiliński). Prz. Pow. t. LVII., str. 85 sl. (St. Dobrzycki.)

25. **Rad Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti.** Knjiga 142. Razredi filologijsko-historijski i filosofijsko-juridički 53. U Zagrebu 1900. str. 274. („Rad“ der südslavischen Akademie für Wiss. u. Kunst.)

26. **Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego.** Tom XXVII., zeszyt 1. i 2. Poznań. (Jahrbuch der Gesellschaft der Freunde der Wissenschaften in Posen.)

27. **Rozprawy akademii Umiejętności.** Wydział filologiczny w Krakowie. (Abhandlungen der Akad. der Wissenschaften in Krakau. Philolog. Abteilung.)

Serya II. Tom XIII. Ogólnego zbioru tom XXVIII. str. 380; t. XIV. (XXIX.) str. 387; t. XVI., (XXXI.) str. 421.

T. XXVI., XXVIII. Ref. Prz. Pow. t. LXVII. str. 85 sl. (St. Dobrzycki.)

28. **Русский Филологический Вѣстникъ,** издаваемый подъ редакціею проф. А. И. Смирнова. Т. XLIII. стр. 294 + 54; XLIV. стр. 306 + 88. Варшава. (Russischer Philologischer Bote.)

29. **Сборникъ** отдѣленія русскаго языка и словесности Импер. Академіи Наукъ. С.-Петербургъ, Т. LXI. вып. 1. (Sammelband der Abteilung für russische Sprache und Literatur bei der kais. Akademie der Wissenschaften.)

30. **Сборникъ** за народни умотворения, наука и книжнина. Издава министерството на народното просвѣщение. Кн. XVI.—XVII. Наученъ Отдѣлъ. София. Държавна печатница 1900, стр. LXIII. + 925 + 124 + 163. (Jahrbuch für Folklore, Wissenschaft und Literatur.)

Ref. Българ. Пр. X., 127—9. (Л. М.); Зап. Каз. LXVII., Декабрь, крит. в библи. стр. 1—11. (И. Смирновъ). О монографіи проф. Шляшманова „Критиченъ

прѣгледъ на въпроса за произхода на прабългаритѣ отъ езиково гледище и етимологичнѣ на името „българинъ“ (стр. 1—8); кромѣ того о статьѣ И. Кузнецова „Писмата на Льва Магистра и Романа Лакапина и слово-то „Ἐπί τῆ τῶν Βουλγάρων συμβάσει“ като изворъ за исторіята за Симеоновска България (8—10) и о статьѣ Л. Милетича „Книжнина-та и езикътъ на банатски-тѣ Българи“. — Кар. II., 237, Ć. Revue IV., 349 sl. T. XV. ib. III., 1, str. 214—217.

31. **Сборникъ** Харьковскаго историко-филологическ. общества. XI. Харьковъ 1899. (Jahrbuch der Histor.-philolog. Gesellschaft in Charkov.) Ref. Зап. Шевч. XXXIII. библ., 38.—41.

32. **Сборникъ** учено-литературнаго общества при императорскомъ Юрьевскомъ университетѣ. Томъ III. Юрьевъ 1900. XL. + 238 стр. Цѣна 2 р. (Jahrbuch der wissenschaft.-literarischen Gesellschaft an der Universität Jurjev-Dorpat.)

Ref. Ист. В. Т. LXXXII., стр. 695—7.

33. **Slovanský Přehled**. Sbornik statí, dopisů a zpráv ze života slovanského. Red. Adolf Černý. Ročník II. str. 506. (Slavische Rundschau.)

34. **Српска** краљевска академија. **Споменик** XXXVI. Други разред 32, стр. 183. — XXXVII. Други разред 33, стр. 170. У Београду. 4°. (Denkschriften der kgl. serb. Akad. d. Wissensch.)

35. **Труды** Киевской духовной Академіи. 1900. (Arbeiten der theologischen Akademie in Kiev.)

Зап. Шевч. XXXVIII. наук. хрон. II. сл.

36. **Věstník České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění**. Rediguje Dr. Bohuslav Raýman, t. ě. gener. sekretář. Roč. IX. str. 653. (Anzeiger der böhm. Akademie für Wissenschaften.)

37. **Věstník** král. ěes. Společnosti Nauk. (Třída filol.-histor.-jazykozpytná.) 1900. Sitzungsberichte der kgl. böhm. Ges. der Wiss.

38. **Византийскій Временникъ**, издаваемый при Импер. Академіи Наукъ, подъ редакціей В. Э. Регеля. (*Byzantina Chronika*.) T. VII. вып. 1—3., стр. 620. (Byzantinische Zeitschrift, herausgegeben bei der kais. Akademie der Wissenschaften, unter Red. von V. E. Regel.)

Ref. Ист. В. т. LXXXIII. стр. 1185 сл.

39. **Wissenschaftliche Mittheilungen** aus Bosnien und der Herzegowina. Herausgegeben von bosnisch-herzegowinischen Landesmuseum in Sarajevo. Redigiert von Dr. Moriz Hoernes. Siebenter Band. Mit 13 Tafeln und 305 Abbildungen im Text. Wien 1900. In Commission bei Carl Gerold's Sohn.

Ref. ZsÖstVk. VI. 254. — Sechster Band. Mit 28 Tafeln und 737 Abbildungen im Text. Wien 1899. Ref. ZsÖstVk. VI. 38.

40. **Записки** наукового Товариства імени Шевченка. Виходять у Львові що два місяці під редакцією Михайла Грушевського. Рік IX. 1900. кн. I.—VI. T. XXXIII.—XXXVIII. (Mittheilungen der Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. Redigiert von Michael Hruševský.) IX. Jahrg.

Кн. 31, 32. Ref. Wisła XIV., 794—797. — Кн. 35—36. Ref. L. fil. XXVII., 308—310. (Fr. Pastrnek.)

41. **Zbornik**. Na svetlo daje Slovenska Matica v Ljubljani. II. Zvezek. Uredil L. Pintar. 258 str. (Sammelband der Slovenischen Matica in Laibach.)

Ref. L. fl. XXVII. 155 str. (Fr. Pastrnek.)

42. **Журналъ** Министерства Народнаго просвѣщенія. Седьмое десятилетіе. Т. СССXXVII.—СССXXXIII. Ред. Э. Радловъ. С.-Петербургъ. (Journal des Ministeriums für Volksaufklärung.)

43. **Pamiętnik** III. Zjazdu historyków polskich w Krakowie, urządzony przez Towarzystwo historyczne lwowskie w dniach 4., 5. i 6. czerwca. I. Referaty. Kraków, nakł. uczestników Zjazdu, druk. Uniw. Jag. 8° — 12 kor. (Referate des III. Congresses der polnischen Historiker in Krakau.)

44. **Prawda**. Książka zbiorowa dla uczczenia dwudziestopięcioletniej działalności Aleksandra Świętochowskiego. 1870—1895, str. LXXIX. + 522. (Die Wahrheit. Festschrift zu Ehren der 25-jährigen Thätigkeit des Alexander Świętochowski.)

Ref. Wisła XIV., 786—789. (H. Łopaciński.)

45. **Труды** Харьковскаго предварительнаго комитета по устройству XII. археологическаго съѣзда. (Arbeiten des vorbereitenden Comité für den XII. archaeolog. Congress in Charkov.)

Зап. Хар. 1900, кн. 3, стр. 1—37., кн. 4., стр. 1.—48.

46. **Юбилейный сборникъ** въ честь Всеволода Фодоровича Миллера, изданный его учениками и почитателями. Подъ редакціей Н. А. Янчука М. 1900 стр. XXII. + 368. Изъ Извѣстій Импер. Общества Любителей Естествознанія, Антропологии и Этнографіи. Т. ХСХVII. Труды Этнограф. Отдѣленія. Т. XIV. (Festschrift zu Ehren von Vs. Th. Miller, herausgegeben von seinen Schülern und Verehrern. Unter der Redaction von N. A. Jančuk.)

Ref. В. Евр. XXXV., т. II., стр. 373—380. Изв. рус. яз. V., 718—721. ЖМНП. СССXXX., 410. Киев. Стар. т. LXX., отд. 2, стр. 29—40.)

47. **Сборниче** за юбилея на професора М. С. Дринова. София стр. 128. 1 левъ. (Festschrift zu Ehren Prof. M. S. Drinov.)

48. **Ljetopis** Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti za godinu 1899. XIV. U Zagrebu, str. 163. (Jahrbuch der Südslavischen Akademie für Wissenschaft und Kunst.)

49. **Отчеты** о засѣданіяхъ Импер. Общества Любителей древней письменности въ 1898—1899 годѣ съ приложениями. Памятники древней письменности и искусства. СХХХV. С.-Пб., стр. 59 + 13. (Berichte von den Sitzungen der Kais. Gesellschaft der Freunde des alten Schrifttums.)

50. **Rocznik** Akademii Umiejętności w Krakowie. Rok 1899/1900. Kraków, nakł. Akad. Um., skład w ksiąg Spółki wyd. polskiej, druk Uniw. Jagiell., str. 132, 8 tablic — 1 kor. 20 h.

51. **Almanach** české Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, umění a umění. Ročník XI. V Praze. Nákladem české Akademie, str. 224.

52. **Корабль В.** Сербская Матица и ея лѣятельство. Изв. рус. яз. V., стр. 1036—1046. (Korablev V.: Der Verein polska Matica und dessen Thätigkeit.)

B. Bibliografie.

53. Соколовъ Е. И. Опись 24 рукописей Ѳ. И. Булаева нынѣ принадлежащихъ библиотекѣ Импер. Моск. Университета 1900 г. (Sokolov E. J.: Beschreibung von 24 Handschriften Th. J. Buslajev's nun in der Bibliothek der Moskauer Universität.)

Чт. Моск. 1900 кн. II. (г. 193) стр. 1—24. (почти все рукописи XVII. и XVIII. вв., одна конца XVI., одна XIX. в.)

Въ предисловіи къ описанію Е. И. Соколовъ отмѣчаетъ между прочимъ, что упомянутыя въ заглавіи рукописи „по содержанию относятся къ богословію, исторіи, литературѣ, медицинѣ и математикѣ. Почти все рукописи относятся. XVII. и XVI. вв., одна конца XVI. в. и одна XIX. столѣтія.“ III.

54. Библиотека Импер. Общества Исторіи и Древностей российскихъ за 1899—1900 гг. Чт. Моск. 1900 кн. 3. (194) стр. 13—32. (Die Bibliothek der kais. Gesellschaft für Geschichte und Alterthümer Russlands.)

Библиотекаръ Е. И. Соколовъ извѣщаетъ о новыхъ рукописяхъ подаренныхъ въ библиотеку Общества.

55. Сперанскій М. Замѣтки о рукописяхъ Бѣлградскихъ и Софійской библиотекъ. Москва 1898, 87 стр. (Speranskij M.: Bemerkungen über Handschriften der Bibliotheken in Belgrad und Sophia.)

Ref. L. fil. XXVII. 69 sl. (Fr. Pastrnek.)

56. Сперанскій М. Описание рукописей библиотеки историко-филологическаго института князя Безбородко въ Нѣжинѣ. Изв. Безбор. т. XVIII. -1—143. (Speranskij M.: Beschreibung der Handschriften der Bibliothek des fürstlich Bezborodkischen histor.-philolog. Instituts in Néžin.)

Nejvice jest zde rukopisů staré doby: evangelií (nejstarší z pol. XVI. stol.), knih bohosluž., sborníků životů a poučení, pověstí, chronografů atd.; dále dosti rukopisů nové doby, mezi nimi sborník satir Kantemirových, sborník metropol. Serapiona, život Petra Velikého, autografy Golgolovy, A. A. Kotljarevského a j.; konečně nevelká zásoba cizích rukopisů, hlavně čtení cizích profesorů.

57. Спространовъ Е. Опись на ржкописитѣ въ библиотеката при св. Синодъ на българската църква въ София. София 1900. 8°. 234. (Sprostranov E.: Beschreibung der Hss. der Bibliothek des hl. Synods der bulg. Kirche in Sophia.)

R. 1896 vyzval sv. Synod kostely a kláštery bulharské, aby zaslaly do jeho knihovny staré cirk. knihy (psané a tištěné). Výsledek byl potěšitelný. Dosud sešlo se 128 psaných knih, mnoho tisků a též zlomků. V přítomné knize podán popis všech těch knih, č. 1—137. Jsou to žaltáře, evangelia, mineje, služebníky, sborníky atd., velikou většinou redakce srbské, rukopisy papírové, jen jediný (č. 14. pergamenový. Knih bulh. redakce jest málo (asi 23); podobně knih ruské redakce (asi 18); dva tisky jsou řecké; všechny ostatní (asi 94) jsou red. srbské. Vročení jest jen někde zachováno; odhady se nečiní. Ale podobá se, že jen malá čás těchto rukopisů přesahuje XVI. stol. Většina je z XVI. a následujících století.

58. **Вуловић Свет.** Опис словенских рукописа софијске библиотеке. Споменик Срп. Кр. Акад. XXXVI.—XXXVII., II. раз., 32—33. (Vulović Svet.: Beschreibung der slavischen Hss. der National-Bibliothek in Sophia.)

Rukopisů Sofijské národní knihovny jest 236; z nich jest 142 srbské red., 59 bulh., 14 ruské, 4 rusko-bulh., 2 srbsko-bulh., 12 smíšené a 3 neznamé. Nejstarší rukopisy (bulh. ev. aprakos a srbské zl. mineje) jsou ze stol. XIII.—XIV. Podle materiálu jest 18 (11 srb. a 7 bulh.) pergamenových, ostatní jsou papírové. Ukázky z rukopisů nejsou připojeny.

Ref. Изв. рус. яз. V. 1056.

59. **Яцимирскій А. Н.** Славянскія старопечатныя книги румынскихъ типографій. Изв. р. яз. V., 654—704. (Jacimirskij A. N.: Alte slavische Drucke der rumänischen Druckereien.)

Obširný referát o II. sv. všeobecné staré rumunské bibliografie, vydávané od Bukureštské Akademie, ve kterém se pojednává o starotiscích slovanských z l. 1635—1656. Název publikace zní: Bibliografia Românească veche 1508—1830 de J. Bianu și N. Hodoș. Fasc. II 1635—1656. Ediț. Acad. Române. Bucureșci. 1899 an., in folio. (Na str. 103—207 je oddíl slov.) Referent uvádí všechny popsané starotisky, jakož i všechny doplňky, které Bibliogr. rum. přináší ku knize J. Karatajeva. Dále doplňuje sám nedostatky a mezery, kterých v Bibl. rum. se vyskytuje dosti značný počet.

60. **Флоринскій Т. Д.** Критико-библиографическій обзоръ новѣйшихъ трудовъ и изданій по славяновѣдѣнiю. Изв. Ун. К. XL. N. 6. июнь, стр. 173—214. (Florinskij T. D.: Kritisch-bibliograf. Übersicht neuerer Arbeiten und Publicationen in der Slavistik.)

Разобраны слѣдующія сочиненія и изданія: 1. Dj. Šurmin Povjest knjiž. hrv. i srpske. 2. А. Степовичъ Очерки исторiи сербо-хорв. литер. 3. М. П. Попруженко Синодикъ царя Бориса, П. А. Лавровъ Къ вопросу о синодикѣ царя Бориса, С. М. Кульбакинъ Софiйскiй синодикъ. 4. П. А. Лавровъ Дамаскинъ Студитъ и сборники его имени „Дамаскины“ въ юго-слав. письменности. 5. С. М. Кульбакинъ а) Хиландарскiе листки, отрывокъ кириллицкой письменности XI. в.; б) Замѣтки о языкѣ и правописанiю Волканова ев.; в) Материалы для характеристики среднеболгарскаго языка; 6. П. Симони, Старинныя сборники русскихъ пословицъ, поговорокъ, загадокъ. 7. Л. Милетичъ Синтактични вопросы. 8. Сборникъ за народни умотворенци кн XV. 9. Djela Dominka Zlatarića. Priredio za štampu P. Budmani. 10. С. Jireček Beiträge zur ragusanischen Literaturgeschichte. 11. Hrvatski spomenici. I. 12. Списи по исторiji православне цркве у далматинско-истрајском владичанству. I. 13. Památník na oslavu 50letého jubilea J. V. 14. Č. Zibrť Bibliografie české historie. I. 15. A. Patera Žaltář Poděbradský.

61. **Францевъ Вл.** Славянскія литературныя новости. Р. Ф. В. т. XLIII. 275—288. (Francev Vl.: Slavische literarische Novitäten.)

Между прочимъ объ изданiяхъ Словенской Матицы, Югослав. Академи, Матицы хорватской, о замѣткѣ А. Парчевскаго Potomkowie Słowian w Hanower-skim, о статьяхъ Л. Доланскаго „Hanka fecit“ и J. Гануша „Český Macpherson“

62. **Jireček K.** Ze slovanských literatur. (Aus den slavischen Literaturen.) Osvěta XXX., I. 557—9., II., 652—7, 751—3, 1032—6.

1. Ev. Rem., nejstarší nápis kyrillský, blh. překlad Jirečkova čes. i něm. spisu o Bulharsku, Zápisky Gerasima Zeliče. 2. O Polabanech, episođa o Bulharech v Orlando Furioso, Novakovičovo vydání zákonnika Štěpána Dušana, Istorija srpskog ustanka, belletr. časopis bosenských mohamedánů. Vjestnik hrvat. archeol. dr., Летоп. Mat. Срп., Ljub. Kovačević o Štěpánu Nemanjovi, nové vydání spisu M. V. Gučetiće „Dello stato delle repubbliche“, o spise Iv. D. Šišmanova o původu Bulharů, L. Miletiće o liter. banátských Bulharů. — Stoj. Novaković Српска књига, њени продавци и читаоци у XIX. в.; Къичевъ Македонна а ј.

63. **Slovanské časopisy.** Referuje Čeněk Zšbrt. (Slavische Zeitschriften.) ČČM. LXXIV., 102, 267, 381, 474.

64. **Лисовскій Н. М.** Библиографія. Обзоръ трудовъ библиографическаго содержания. Оттискъ (съ дополненіями) изъ „Большой Энциклопедіи“ Т-ва „Просвѣщеніе“. С.-Пб. 1900. стр. VI. + 50. — 8°. (Lisovskij N. M.: Bibliographie. Übersicht der Arbeiten bibliographischen Inhalts.)

Статья Эта — „Краткій обзоръ наиболее значительныхъ библиографическихъ трудовъ за границею и въ Россіи, причеѣ въ иностранной литературѣ указаны труды лишь общаго содержания, а въ русской — какъ общіе такъ и спеціальныя.“

III.

65. **Указатель статей, напечатанныхъ въ Филологическихъ Запискахъ за 13-лѣтній періодъ этого изданія.** Воронежъ 33 + 4 стр. Ц. 25 коп.

Указатель статей, напечатанныхъ въ Филол. Зап. за время 1887.—1899. гг.

III.

66. **Библиографически бюллетень** за книгитѣ, списаніята и вѣстницитѣ, които сѣж постъпили въ Софійската Народна Библиотека прѣзъ 1899 годъ. Книжки 1—4. София, Държавна Печатница. (Bibliograph. Bulletin der Bücher und Zeitschriften der National-Bibliothek in Sophia.)

67. **Шишмановъ Ив., Др.** Десетгодишнината на Сборника 1889—1899. Сб. Мин. Кн. XVI.—XVII. Стр. V.—XVIII. Общо съдържаніе. (Šišmanov Iv., Dr.: Das Decenium des Sbornik 1889—1899.)

68. **Петровић Никола С.** Оглед француске библиографије о Србима и Хрватима 1544—1900. Прибрао и средно. (Pétrovitch, Nicola S.: Essai de Bibliographie française sur les Serbes et les Croates 1544—1900 par —) Београд Српска кр. акад., Belgrade Édition de l'Académie royale de Serbie.) p. XIV. + 314. Цѣна 2 дин. (2 fr.).

69. **Остојић Тих.** Преглед књижевно-белегтристички листова. (Übersicht der liter. Zss.) Лет. М. Срп. књ. 202—20 стр. 359—372, књ. 204 стр. 350—359.

70. **Margalits Ede, Dr.** Horvát történelmi repertorium A Magyar tudományos Akadémia történelmi bizottságának megbízásáb. Első Kötet. Budapest, s. XXIV. + 783.

Seznam a místy obšírný výtah historických a archeologických pojednání, vytištěných v Kakuljevičově Arkivu za povjestnicu jugoslavensku a v Radu jugoslav. Akad. sv. 1—88. do r. 1888.

71. **Margalits Ede Dr.**, Szláv történet szemle 1899. Századok 1900. (I.—V.)

Ref. navodi sadržinu Vjestnika kr. hrv.-slav.-dalm.-zanaljskog Arkiva za prošlu godinu, dalje istor. članaka u 136. a 138. kn. Rada jugoslav. Akad., u XXIX kn. Starina, Monumenta historico-juridica Slavorum merid., Zbornika za nar. život i običaje južnih Slavena, Glasnika zem. muz. bos. herceg., Nade, Vienna za god. 1899.

Srv. Дер. М. Сrp. књ. 202—203, стр. 408; књ. 204, стр. 372.

72. К „**Slovenski bibliografiji**“ Zbornik „Slovenske Matice“. I. (Zur slovenischen Bibliographie.)

Lj. Zvon. XX., 451—453. (Dr. Jos. Tominšek.)

73. **Бурцевъ А. Е.** Дополнительное описание библиографическо-рѣдкихъ, художественно-замѣчательныхъ книгъ и драгоценныхъ рукописей. Томы I.—VI. С.-Пб. 1899. (Burgev A. E.: Beschreibung älterer Drucke, Handschriften.)

Ref. Истор. В. т. LXXIX. 1171—73. (Б. Городецкий: авторъ сообщает довольно подробныя даты о старыхъ журналахъ, указываетъ на многія извѣстия изъ обращенія книги, перечисляетъ нѣкоторыя официальные изданія, знакомитъ съ обширною литературою о скопчествѣ и даетъ немало краткихъ биографій различныхъ писателей и издателей... Изданіе напечатано лишь въ 100 экз. и предназначено не для продажи.)

74. **Русская словесность съ XI. по XIX. столѣтіе** включительно. Библиографическій указатель произведеній русской словесности въ связи съ исторіей литературы и критикой. Книги и журнальныя статьи. Составила Л. В. Мезіеръ. Часть I. Русская словесность съ XI. по XVIII. в. С.-Пб. 1899. (Russische Literatur des XI.—XIX. Jh. Bibliograph. Übersicht der liter.-histor. Arbeiten.)

Ref. Истор. В. т. LXXXI., 1107 Зап. Шевч. XXXVIII. библ. 6. (М. Г.: Критикъ отказывается почти всю полезность труда.)

75. **Рогожинъ В. Н.** Указатель къ „Опыту россійской библиографіи“ С. В. Сопикова (къ книгамъ гражданской печати). Составилъ. Москва. (Rogozin V. N.: Register zu dem „Versuch einer russischen Bibliographie“ von S. V. Sopikov.)

Ref. Истор. В. годъ XXI. апр., стр. 331—2.

76. **Императорское Общество** любителей древней письменности. Труды и изданія за 1898—1899 годъ. (Übersicht der Thätigkeit der kais. Gesellschaft der Freunde des alten Schriftthums.)

Přehled všech prací a vydání za tyto dva roky podává V. Peretě ЖМНП. 1900, апр., 39—75.

77. **Указатель статей**, напечатанныхъ въ Ученыхъ Запискахъ Казанскаго Университета за время 1834—1899 года включительно. Казань, 90 стр. Прилож. къ Уч. Зап. Каз. Унив. за 1900 г. Апрель.

(Register der Abhandlungen in den Gelehrten Berichten der Universität Kazan.)

78. **Щ-въ А.** Матеріали для бібліографіи Тамбовской губерніи. Выпускъ I. Указатель неофициальной части Тамбовскихъ Епархіальныхъ Вѣдомостей 1861—1890 г. Тамбовъ 1900, стр. II. + 79. 8^о.

Приложение къ „Извѣстіямъ“ Тамбовской Ученой Архивной Коммисіи.

79. **Brückner A.** Publikationen der Szewczenko-Gesellschaft. Arch. Jag. XXII., 291—300.

Исторія України Русі Грушевського, Франко-Апокрифи і легенди з українських рукописів, Записки науков. товар. ім. Шевч. — zvláště práce dialektologické, Етнограф. Збірник; Матер. до укр. етнол.

80. **Лященко А.** Изданія ученаго общества имени Шевченка во Львовѣ. Изв. рус. яз. V., 705—718. (Ljaščenko A.: Die Publication der wissenschaft. Ševčenko-Gesellschaft.)

81. **Доманицкій В.** Малорусскія изданія 1899 года. Киев. Стар. т. 68, отд. 2, стр. 96—108. (Domanickij V.: Die kleinrussischen Publicationen des J. 1899.)

82. **Томашівський С.** Огляд часописей за р. 1899.: Часописи українсько-руські. Зап. Шевч. XXXIV. стр. 1—8. (Tomašivskýj S.: Uebersicht der kleinruss. Zeitschriften des J. 1899. in Galizien und in der Bukovina.)

83. **І. III.** Огляд часописей за 1899 р. Часописи видавані на рос. Україні. Зап. Шевч. XXXVIII. наук. хрон. 1—25. (Übersicht der kleinruss. Zeitschriften in Russland.)

84. **Przewodnik bibliograficzny**, miesięcznik dla wydawców księgarzy, antykwarzów, jako też czytających i kupujących książki, założony przez Władysława Wisłockiego, wydawany z zasiłkiem Akademii Umiejętności w Krakowie. Wydawca i odpowiedzialny redaktor Adam Chmiel. Nakładem Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie. XXIII, str. 180.

85. **Finkel L.** Bibliografia historyi polskiej, wspólnie s Drem. H. Sawczyńskim i członkami kółka histor. Uniwers. lwow. zebrał i ułożył. Tom. I. II. 1—3. Kraków. Nakładem Akad. Umiej. (Bibliografie der polnischen Geschichte.)

86. **Brückner A.** Polonica. Arch. Jag. XXII., 52.—68.

Prace filologiczne, bibliografija Estreichera, Bibl. pisarzy polskich, Wierzbowskiego Bibl. zapomnianych poetów i prozaików polskich, Erzepkiego Nieznane zabytki piśmiennictwa polskiego, wydanie Zwierciadła Reja i inne publikacje społ. pisarzy przez Celichowskiego, Historia liter. pol. przez Chmielowskiego, i inne prace nad historją lit. pol., dzieje szkół, wszechnicy, Słownik języka pol. itd.

87. **Dobrzycki Stanisław Dr.** Filologia polska w trzech ostatnich latach. Prz. Pow. t. LXVII. str. 85.—93.

Дыалектологія, кашубскаязычна, ново выданыя зabytkи społ. języка, прычыны до языкознаўства польскаго, Слownik jęz. pol. I. W. 1900.

88. **Hahn Wiktor.** Bibliografija filologii klasycznej i literatury humanistycznej w Polsce za lata 1896—1898. Eos VI, str. 22 p. „Humanizm w Polsce“.

89. **Пташицкий С. Л.** Польская библиография 1899 г. Списокъ изданій по исторіи, языку и литературѣ, вышедшихъ на польскомъ языкѣ. Изв. рус. яз. IV., 4, 1516—1537. (Ptaszycki S. L.: Polnische Bibliographie 1899.)

90. **Jentsch H.** Litteraturbericht über ausführliche und kürzere Mittheilungen betr. Alterthümer, Geschichte, Landes- und Volkskunde der Niederlausitz vom 1. Januar bis 31. Dezember 1899. Mitth. Ndlaus. VI. 192 ff.

Úplná bibliografie (i článků novinářských) o Dolní Lužici, již Jentsch uveřejňuje každý rok v Mitth. Ndlaus. Srv. předchozí v sv. V. str. 453.

91. **Zibrť Č.** Bibliografie české historie. (Bibliographie der böhm. Geschichte.) Díl I. (1. Knihověda a část všeobecná. 2. Vědy pomocné.) Praha. Nákladem č Akademie. 1900. Str. 674.)

Srv. ref. ve Věstn. SS. IV. 80. ČČH VI., 135—9 (J. Goll) Č. Revue III. str. 720 sl. R. Histor. LXXIII., 182—5. (E. Denis).

92. **Řivnáčův Český Věstník Bibliografický.** Soupis nových knih českých. Bulletin des nouvelles publications tchèques. Publié par la librairie Fr. Řivnáč à Prague.

Od 1. října 1900 redakcí Č. Zibrta (čtvrtletně). Rozesílá se interessentům zdarma.

93. **Harrassowitz Otto** (Leipzig Querstr. 14) Antiquarischer Catalog 248. Slavica. Sprachen, Litteratur und Geschichte der slavischen Völker (též Baltica). 1628 č.

94. **Harrassowitz Otto** (Leipzig Querstr. 14.) Antiquarischer Catalog 255. Völkerpsychologie. 2764 č.

95. **Hiersemann Carl W.** Buchhändler u. Antiquar (Leipzig, Königsstr. 3). Katalog Nr. 257. Katalogъ Nr. 257. Literatur und Sprachen Russlands. Словесность и языки Россіи. 512 čísel.

96. **Simmel & Co.** (Leipzig Rosstr. 18.) Antiquariats-Katalog 193. Slavica (i Baltica). Illyrica. Epirotica. 953 č.

C. Příspěvky k dějinám slovanské filologie, biografie, nekrology, korespondence.

97. **Радонић Ј.** Прилошци историји словенског препорођаја крајем прошлога и почетком овог века. Лет. М. Срп. књ. 201, 202, 203.

98. **Веселовскій Н. Н.** Исторія Императорскаго Русскаго Археологическаго Общества за первое пятидесятилѣтіе его существованія. 1846—1896. Составилъ. Ст.-Пб. стр. 514. (Veselovskij N. N.: Geschichte des Kais. russ. archaeolog. Gesellschaft.)

(Radonić J.: Beiträge zur Geschichte der slavischen Renaissance am Ende des XVIII. und Anfange des XIX. Jh.)

99. **Баруковъ Ник.** Жизнь и труды М. П. Погодина. Книга четырнадцатая. С.-Пб. 1900. XI. + 641. Цѣна 2 р. 50 коп. (Leben und Werke M. P. Pogodins von N. Barsukov.)

Tento svazek týká se prvních let panování cis. Aleksandra II. (1855. a 1856) a události Moskevských a vůbec ruských, při nichž účastenství projevil M. P. Pogodin.

Ref. v ЖМНП 1900, августъ, 405—407 (S. Platonov); В. Евр. XXXV. Т. V. 360—5.

100. **Томић Симе Н.** Књижевни и научни рад Павла Јос. Шафарика. (Pokrač.) Лет. М. срп. књ. 201, sv. 1. (Tomić Sime N.: Die literarische und wissenschaftliche Thätigkeit des Paul Jos. Šafarik.)

101. **Савић Милан, Јовановић Слоб, Магарашевић Ђорђе,** Живот и Рад Др. Јована Хаџића-Светића. Нови Сад 1899 г. (Savić Milan, Jovanović Slob., Magarašević Gj.: Leben und Werke des Dr. Jovan Hadžić-Svetić.)

Ref. Кар. II. 55.

102. **Краусе Фридрих С., Др.,** Лист „Караџићу“. (Krauss Friedrich S., Dr.: Ein Brief an die Zs. „Karadžić“.)

Кар. II, 1—6. Неке занимљиве цртице из Бечког живота Вука Ст. Караџића.

103. **Тестаментъ Вука Стеф. Караџића.** Кар. II., 171. (Das Testament Vuk St. Karadžić's.)

104. **Пошитај тестамента Вука Стеф. Караџића** (Das Testament des Vuk Stef. Karadžić als unrichtig erklärt). Кар. II., 175—183.

С. М. Маринковић. Саопштио је све званичне акте из гг. 1865—66, око пошитања тестаментa В. Ст. К по моби сина Димитрија.

105. Др. **Petar, Matković,** Nekrolog. Napisao Tade Smičiklas. Ljetopis Jugoslav. Akad. XIV., 111—133.

106. **Ђорђевић Тих. Р.** Вид Вулетић-Вукасовић (успомен 25годишњег службовања и књижевног рада). (Gjorgjević Tih. R. — Vid Vuletić Vukasović.)

Кар. II., 199—202.

107. **Murko Matija, Др., Др. Vatroslav Oblak.** (S podobo.) Spisal —. (Knezova knjižnica Slovenske Matice. Uredil Fr. Levec. VI. zvezek 1899, 142—313.)

Ref. Lj. Zvon XX. 520 sl. Ljil. XXVII., 154 sl. (Fr. Pastrnek.)

108. Др. **Vatroslav Oblak,** Vzpomínka. Za přičinou spisu Dra. Murka píše Dr. Josef Karásek.

Č. Revue III. 2, str. 1244—8, 1370—4.

109. **Русскій биографическій словарь.** Т. II. Алексинскій-Бестужевъ-Рюминъ. Издањ подъ наблюденіемъ предсѣдателя Импер. Русскаго Истор. Общ. А. А. Половцева. С.-Пб. 1900. (Russisches Biographisches Wörterbuch.)

Ref. Истор. В. LXXX. стр. 673.

110. Антоновичъ Влад. Воиѳ. Ж. Вуковина 1900. № 66. Біографическій очеркъ по случаю 30-лѣтнаго юбилея профессорской и 40-лѣтней литер. научной его дѣятельности. (Antonovič Vl. V.: Biograph. Skizze.)

111. Ивановскій А. Дмитрій Николаевичъ Анучинъ. РАНтрЖ. 1900. стр. 1—24. (Anučin Dm. N.: Biogr. Skizze.)

112. Майковъ Л. Н. Объ ученой дѣятельности Бычкова. ЖМНП. 1899, окт. 43—66; 1900, янв., 27—52; июнь, 109—118. (Über die wissenschaftliche Thätigkeit des A. Th. Bučkov.)

113. Прядкинъ С. Н. М. А. Дикаревъ. Зап. Вор. вып. I.—II. Стр. 24—32. (Prjadkin S. N.: M. A. Dikarev.)

Некрологъ „самоучки-ученаго“ М. А. Дикарева, которому принадлежит рядъ работъ по русской этнографіи. III.

114. Прядкинъ С. Н. Матеріалы для біографіи А. А. Хованскаго. Зап. Вор. вып. I.—II., стр. 15.—18.

115. Четыркинъ И. Д. Памяти Алексѣя Андреевича Хованскаго. Зап. Вор. вып. I.—II. стр. 1—6. (Zur Biographie des A. A. Chovanskij.)

116. Petrovskij N. Die Ausgabe der sämtlichen Werke A. A. Kolljarevski's (Сб. отд. русс. яз. и слов. XLVII.—L.) Arch. Jag. XXII., 286—8.

Kritik ukazuje pojednání K-ého, kteráž nebyla pojata do souborného vydání jeho spisů, a některé nedostatky toho vydání. Též V. Jagić dokládá v poznámce nekorrektnost jeho.

117. Григченко Б. П. А. Кулишъ, Біографическій очеркъ. Черниговъ 1899. (P. A. Kuliš, Biograph. Skizze von B. Grinčenko.)

Ref. В. Евр. XXXV. т I., стр. 847—850.

118. Лавровскій Н. А. † 18. зѣří 1899. (N. L. Lavrovskij.) Nekrolog parpal a připojil soupis jeho spisů K. Grot. ЖМНП. 1890, янв., 1—2.

119. Будиловичъ А. С. Памяти Н. А. Лавровскаго. (Съ портретомъ С. А. Лавровскаго.) (Budilovič A. S.: Dem Andenken dds S. A. Lavrovskij.)

Сб. Уч. Литер. Общ. при Юрьев. Унив., т. III., стр. 74—92.

120. Ивановъ Н. Паедagogическіе труды Н. А. Лавровскаго († 18. сент. 1899 г.). (Ivanov N.: Die paedagogischen Arbeiten Lavrovskij's.)

Ib. стр. 93—120.

121. Сумцовъ Н. О. Памяти Николая Алексѣевича Лавровскаго. (Sumcov N. Th.: Dem Andenken N. A. Lavrovskij's.)

Сбор. Харьк. Ист.-Фил. Общ., 1900, т. XII., стр. 1—2.

122. Пыпинъ А. Леонидъ Николаевичъ Майковъ. Некрологъ. В. Евр. XXXV., кн. 5., стр. 403—405.

123. Памяти Л. Н. Майкова П. Н. Полевого. Истор. В. LXXX. 613—6.

124. Леонидъ Николаевичъ Майковъ. (Некрологъ) В. Е. Рудкова ib. 617—31.

125. Памяти Майкова. А. Лобода Чт. Нест. XIV., отд. 5. стр. 3—10:

126. **Корсаковъ Д.** Изъ воспоминаній о Леонидѣ Николаевичѣ Майковѣ. Истор. В. LXXXI., 466—477.

127. **Бл. Б. Л. Н. Майковъ:** Некрологъ. Этногр. Об. кн. XLV., 177—179.

128. **Вакуловскій Н. Н.** Ученые труды Л. Н. Майкова. (Vakulovskij N. N.: Die gelehrten Arbeiten des L. N. Majkov.)

Зап. Вор. 1900, вып. IV.—V., стр. 1—8.

129. **Ждановъ И. Н.** Учено-литературная дѣятельность Л. Н. Майкова ЖМНП. СССXXXI., соврем. лѣтоп. 71—74. (Ždanov J. N.: Die wissenschaftliche Thätigkeit des L. N. Majkov.)

130. **Рудаковъ В. Е.** Хронологическій указатель литературныхъ трудовъ Л. Н. Майкова, ib. 75—96. (Rudakov V. E.: Chronologische Übersicht der liter. Arbeiten des L. N. Majkov.)

131. **Leonid Nikolajevič Majkov.** Sestavil Adolf Patera. Almanach Čes. Akad. XI., str. 185—190.

132. **Leonid Nik. Majkov.** Č. Revue. IV. 1. str. 86—89. (Karásek.)

133. **Миллеръ Всев.** Николай Николаевичъ Харузинъ † 25. Марта 1900 г. (Miller Vsev.: N. N. Charuzin.)

Этн. Об. кн. 45, годъ XII., Nr. 2., стр. 1—12., стр. 12—14 библиограф. перечень печатныхъ трудовъ преждевременно умершаго этнографа.

134. **Михайловскій В.** Краткій очеркъ научной дѣятельности В. Θ. Миллера. (V. Michajlovskij: Kurze Skizze der wissenschaft. Thätigkeit V. Th. Miller's.)

Юбилейный Сборникъ въ честь В. Θ. Миллера, стр. VII.—XVII.

135. **Шейнъ П. В. И. И. Носовичъ** (Род. 1788, † 25. июля 1877). Краткій биографическій очеркъ. (J. J. Nosovič: Kurze biographische Skizze.) Изв. р. яз. V., 956—968.

136. **Сумцовъ Николай Феодоровичъ,** проф. По поводу двадцатипятилѣтія учено-педагогической дѣятельности его. Харьковъ 1900. 16^о, стр. 15. (Sumcov N. Th., Prof.: Aus Anlass seiner 25. gelehrten und paedagog. Thätigkeit.)

137. **Карскій Е. П. В. Шейнъ** (Некрологъ). Р. Ф. В. XLIV., 291—296.

138. **Миллеръ В. Θ.** Памяти Павла Васильевича Шейна († 14. августа 1900 г.) Этн. Обзор. XLVI., 96—112.

Nekrologe P. V. Šejn's von E. Karskij, V. Miller.

139. **Вакуловскій Н. Н.** Памяти Н. Н. Шейна. Зап. Вор. вып. VI., стр. 1—5. (Vakulovskij N. N.: Dem Andenken N. N. Šejn's.)

140. **Отзывъ** объ ученыхъ трудахъ экстраординарнаго профессора Казаньской Духовной Академіи С. А. Терновскаго. (Über die wissenschaftl. Arbeiten des Prof. S. A. Ternovskij.)

Православный Собесѣдникъ 1900 г., апрѣль, приложение 15., стр. 1—25.

Обзоръ трудовъ (церковно-историческихъ, библейско-археологическихъ и географическихъ) С. А. Терновскаго, написанный по поводу 25лѣтія его преподавательской службы, Н. Ивановскимъ, П. Юнгеровымъ и М. Богословскимъ

III.

141. **Karl August Mosak Kłosopólski.** Nekrolog. ČMserb. LIII. (102), 65—67.

142. **Karl Herman Robert Rejda.** Nekrolog. ČMserb. LIII. (103), 130—133.

143. **Jan Kvičala:** Jan Ev. Kosina. Posmrtná vzpomínka. Almanach čes. Akademie. XI., 162—172.

144. **A. Černý;** František Řehoř. Vzpomínka. Nár. Sbčsl. VI. 228 sl.

145. **Pintar L.** Zwei Briefe Dobrowský's an Kopitar. Arch. Jag. XXII., 623—630.

První list je datován: Prag, 27. März 1811, a náleží ve vydání Jagičové (Briefwechsel zwischen Dobr. u. Kop.) před č. 27.; druhý: Prag, den 2. May 1811 a náleží v téže knize před č. 28. Oba listy nacházejí se vlycealní knihovně Ljubljanské, v pozůstalosti Kopitarové.

146. **Francev VI.** Zwei Briefe Kopitar's an Maciejowski. Arch. Jag. XXII., 631—633.

První list je datován: Wien den 1. Aug. 1832, druhý: Wien den 11. Sept. 1839. Oba listy jsou nyní v muzeum král českého v pozůstalosti Jelinkové, jemuž od vdovy po Maciejovském darovány byly.

147. **Pastrnek Fr.** Ein Brief Vuk Karadžić's an Fessler. Arch. Jag. XXII., 633—634.

List srbský, psaný: у Бечу, 8. мајја (по Римск.) 1. Jun. 1829, chová se nyní v muzeum král českého, v pozůstalosti Fesslerové.

148. **Писма Ђуре Даничића Јовану Бошковићу.** Лет. Маг. Срп. књ. 202—203. (Briefe des Gjuro Daničić an Jovan Bošković.)

149. **Gjorgjević Gj.** Zwei Briefe Aug. Schleicher's an Gj. Daničić. Arch. Jag. XXII., 634—636.

První list je psán: Jena, am 28. nov. 1867; druhý: Jena, am 20. dec. 1867. Oba listy jsou nyní v nár. knihovně bělehradské, v pozůstalosti Daničićové. V poznámce je připojen též list Schleicherův V. Jagičovi, daný: Jena, am 27. nov. 1867.

150. **Francev V. A.** Pismo E. Korytka F. L. Čelakovskemu. Lj. Zvon XX., 621—624, srv. ib. 650 sl.

151. **Doneski** k zgodovini književne zveze mej Čehi in Slovenci. Nabral † Ivan Kunšič. Po pisateljovi smrti uredil Vladimir Levec. Zbornik. Na svetlo daje Slovenska Matica v Ljubljani. I., str. 72—214. (Kunšič — Levec Vlad.: Beiträge zur Geschichte der literarischen Beziehungen zwischen den Böhmen und Slovenen.)

Ref. Lfíl. XXVII., 155 sl. (Fr. Pastrnek.)

152. **Štrekelj K.,** Dr. Pisma in zapiski iz Cafove ostaline. Priobčil . . . Iz „Zbornika Slovenske Matice“, II., str. 86.

II. JAZYKOZPYT.

1. Jazykozpyt obecny.

1. **Mémoires** de la Société de Linguistique de Paris XI. fasc. 4—6, p. 297—484.
2. **La Parole**. Revue internationale de Rhinologie, Otolgie, Laryngologie et Phonétique expérimentale. Directeurs: Marcel Nattier; l'abbé Rousselot. Paris, Institut de Laryngologie et Orthophonie. 10. Année. T. II. Nouv. série. 1—12.
3. **Geiger L.** Ursprung und Entwicklung der menschlichen Sprache und Vernunft. 2. Aufl. II. Stuttgart, Cotta VIII., 391 s. M. 10.— (I. ibid. 1899),
4. **Huber D.** Ueber Ursprung und Entwicklung der Sprache. I. Prog. Bern. 48 s.
5. **Lenz Rud.** Über den Ursprung und Entwicklung der Sprache. Mit besonderer Berücksichtigung von Jespersens Progress in Language [London 1894]. Neu. Spr. VIII. 449—472 (Forts. f.).
6. **Moncalm M.** L'origine de la pensée et de la parole. Paris, F. Alcan. pp. 316.
7. **Томић Сима**, Питање о постању језика, у староме веку. Наставник XI, св. 1., стр. 19—32. (Томић Сима.: Die Frage von der Entstehung der Sprache in der alten Welt.)
8. **Velics A. v.** Über die Urquelle aller Sprachen. Eine Studie. Leipzig, Harrassowitz. 185 s. lex. 8°. M. 3.—.
9. **Paul H.** Prinzipien der Sprachgeschichte. 3. Aufl. Halle Niemeyer 1899. X., 396 p.
W. Meyer-Lübke Berliner Phil. Wochs. 1900 213—6.
10. **Freudenberger M.** Beiträge zur Naturgeschichte der Sprache. Leipzig, Avenarius. V, 147 s. M. 3.60.
„Entstehen und Vergehen in der sprachlichen Welt [wird] durch dieselben Ursachen geregelt, wie in der organischen.“ Srv. K. D., Neue sprachwissenschaftliche Literatur, Beil. Allg. Zt. 1900 č. 273: přírodovědecký směr je v jazykozpytě oprávněn jen, pokud jde o „tělo“ jazyka, a i zde jen znázorňuje jazyková fakta.

11. **Sweet H.** *History of Language* (Temple Encyclop. Primers). London, Dent. 252 s. 1 shill.

12. **Wundt W.** *Völkerpsychologie. Eine Untersuchung der Entwicklungsgesetze der Sprache, Mythos und Sitte. I. Die Sprache. 1. Th. XV, 627 s.* Leipzig, Engelmann. M. 14.—.

Rec.: A. Meillet *Rev. Crit.* 1900 488—493, P. Ehrenreich *Globus* LXXIX. 21—23.

13. **Wyld H. C.** *Law in language. An inaugural address delivered at Univ. Coll., Liverpool, Univ. press. 1900. 27 s.*

14. **De la Grasserie.** *Du rôle auxiliaire et suppletif de la pensée pure dans le langage. Riv. di filosofia. II. No. 6—7.*

15. **Roussey Charl.** *Notes sur l'apprentissage de la parole chez un enfant. Parole I. 791—800, 870—880, II. 23—40, 86—90.*

16. **Magaud d'Aubusson.** *Le langage des oiseaux. Rev. de Rev. XXXIII. 410—423.*

17. **Bréal M.** *A propos du langage des oiseaux. Rev. de Rev. XXXIII. 629—632. Bull. Lingu. 48 (XI. 2) p. CX.—CXV.*

Úvahy na základě č. 16. Jako v primitivních jazycích lidských, v zvucích ptáčích veliký význam má opakování a měnění samohlásek v útvarech sice stejných. Staršími „kořeny“, než kořeny mluvy lidské, jsou zvukové útvary znamenající „v pravo, v levo, pozor“ a p., ještě staršími projevy staví duševních.

18. **Garner R. L.** *Die Sprache der Affen. Deutsch von W. Marshall. Leipzig, H. Seemann. M. 3.—.*

19. **Grassmann R.** *Die Sprachlehre. Neue [Titel-] Ausg. Stettin Grassmann [1890] 1900. XII., 216 s. M. 2.—.*

20. **Томіћ Сима, Н.** Црте из науке о језику. О природи, постанку и развјетку говора-језика. Лингвистичко-историски преглед. Просв. Гл. XXI., јануар-август. (Томіћ Сима: Über den Charakter, Ursprung und Entwicklung der Mundart (Sprache).

21. **Hrubý H.** *Kategorie metafyzické a grammatické; jejich historický vývoj a vzájemný poměr. Progr. Real. Nové Město (Morava).*

Metaphys. und gramm. Kategorien, deren Entwicklung und gegens. Verhältniss.

22. **Jespersen O.** *Fonetik. En systematik fremstilling af laeren om sproglyd. H. 3. Den specielle dels slutning. Kjöbenhavn. S. 329—364. 6·50 kr.*

Rec.: H. Klinghart, *Die neueren Sprachen, VIII a Nord. Tidstr. 1900. 255—258. J. H. Gallée, Taal en Letteren IX. W. V. Litt Cbl. 1900. 1702.*

23. **Lang K.** *Elementeder Phonetik, zur Selbstbelehrung mit Rücksicht auf die besonderen Bedürfnisse des Seminars. Mit 3. Taf. Berlin, Reuther & Reichard. M. 0.80.*

24. **Bericht** über die Arbeiten der von der Kaiserl. Akademie der Wissenschaften eingesetzten Commission zur Gründung eines Phonogramm-Archives. Beil. z. Anz. Wien 1900. XIX.

25. **Eggert B.** *Phonetische und methodische Studien in Paris zur Praxis des neusprachlichen Unterrichts.* Leipzig, Teubner. VII., 109 s. M. 2.40.

26. **Roudet Léonce.** *De la dépense d'air dans la parole et de ses conséquences phonétiques.* *Parole* II. 202—230.

27. **Демченко Е.** *Образование и сочетание словесных звуковъ.* Киевъ. 25 К. (Demčenko E.: *Bildung und Verbindung der Laute.*) Cf. P. Фил. В. XLIV. 304.

28. **Wechssler E.** *Giebt es Lautgesetze?* (z *Forschungen z. roman. Philol.* XXIX.) Halle, Niemeyer. III 190 s. M. 5.—.

29. **Brugmann Karl.** *Über das Wesen der sogenannten Wortzusammensetzung. Eine sprach-psychologische Studie.* Sitzb. Sächs. Ges. 1900 359—401.

1. „Gehört Lautkontinuität des syntaktischen Wortverbands zu den wesentlichen Eigenschaften der Komposition?“ 2. „Der wirkliche Anfang des Vorgangs, den wir Kompositionsbildung nennen, ist immer eine Modifikation der Bedeutung des syntaktischen Wortverbands.“ 3. „Die Vereinheitlichung fördernde Momente (teils betreffen sie die Bedeutung, teils die Lautung der Gebilde.“ 4. Br. liší „Kontaktkomposition“ a „Distanzkomposition“ (= tmesis; e. g. „wenn er mir abkauft“ „er kauft mir ab.“). 5. *Doklady tmesy z idvr. jazyků.* 6. „Die Art der schriftlichen Darstellung gibt über die Entwicklung kompositioneller Vereinheitlichung einer Wortgruppe keine genügende Auskunft.“ 7. Pro posouzení podstaty „distanční komposice“ je důležité poznání psychologické jednotnosti celé věty. 8. Analoga k § 3. při dist. komp. 9. Jako kontaktní komposita („lager“ z „lagerbier“) zkracují se i distanční („willen“ z „um-willen“). 10. „Bevorzugung der Kontaktstellung.“ 11. K terminologii.

30. **Krause A.** *Entstehung der Conjugation in den flektierenden Sprachen.* I. Progr. Gleiwitz. 24 s. 4°.

31. **Ziemer H.** *Über syntaktische Ausgleichungen.* *Zs. f. d. Gymnasialwesen* 1900 71—86.

32. **Haag K.** *7 Sätze über Sprachbewegung.* *Zs. hochd. Mund.* I. 138—141.

H. propaguje kartografické znázorňování zeměpisných a historických vztahů dialektických. Zde dává (s příklady z něm. dialektologie) těchto 7 vět: „I. Sonderleben und Wechselwirkung der Mundarten. Innere Umbildung durch Lautwandel und äussere Störung durch Wortverdrängung haben gleichen Anteil an der Veränderung der Mundarten. Auch beim Lautwandel ist der Anstoss von aussen fast durchweg unverkennbar. II. Art der Vorwärtsbewegung einer Neuerung. Die von der Neuerung betroffenen Wörter rücken geschlossen vor in Lautgruppen; eine Grenze gilt, der Regel nach, für alle Wörter, die lautlich übereinstimmen. Die unter eine grosse Erscheinung fallenden Wörtermassen zerfallen organisch in kleinere Lautgruppen; das Vorrücken der Erscheinung erfolgt schichtenweise. III. Verwandtschaftliches Verhältnis der Mundarten. Die meisten Grenzen vereinigen sich zu dicken Bündeln; dadurch bilden sich grössere und kleinere Sprachprovinzen, Landschaften enger sprachlicher Zusammengehörigkeit. IV. Abgrenzung der „Stammessprachen“. Grössere Kernlandschaften mit weitgehender Gleichartigkeit sind getrennt durch eine Reihe kleinerer Landschaften, die stufenweise

von einer zur andern hintüberleiten. V. Ursache der Sprachgrenzen. Fast sämtliche Sprachgrenzen fallen mit politischen Verkehrsschranken, alten und neuen, zusammen. Die natürlichen Verkehrsschranken, wie Steilwände von Flussufern und Gebirgen, und öde Striche, treten völlig zurück. VI. Dauer der Wirkung politischer Schranken auf die Sprachbewegung. Erlöschene politische Grenzen wirken als Schranken gegen die sprachliche Bewegung nicht länger als 300 Jahre nach; die Wirkung neuer Grenzen zeigt sich schon deutlich nach 30 bis 40 Jahren. VII. Verhältniss der politischen zu den Sprachlandschaften. Die mittelalterlichen Stammesgrenzen haben mit unseren heutigen Mundarten nichts mehr zu schaffen; dagegen fallen die Sprachlandschaften noch grösstenteils zusammen mit den politischen Territorien der letzten 3 Jahrhunderte, soweit diese geschlossen sind.“

33. **Merguet H.** Über Lexikographie. Progr. Insterburg. 9 s.

34. **Rosenberg F.** Das Leben der Wörter. Preuss. Jb. CII 424—441

35. **Erdmann K. O.** Die Bedeutung des Wortes. Leipzig, Avenarius. IX, 218 S. M. 3.60

Stati o významu slov a jejich poměru ku představám. Srv. K. D. v Beil Allgem. Zt. 1900. 273.

36. **Krueger G.** Die Uebertragung im sprachlichen Leben (Neusprachliche Abhandlungen IX.). Dresden, Kock. 50 s. M. 1.—.

2. Jazyky indoevropské.

37. **Festschrift**, Whitley Stokes zum 70. Geburtstage am 28. II. 1900 gewidmet von K. Meyer, L. Ch. Stern, R. Thurneysen, F. Sommer, W. Foy, A. Leskien, K. Brugmann, E. Windisch. Leipzig, Harrassowitz. VII., 48 s. roy. 8°. M. 3.—.

Přispěvky hlavně keltologické. M. t.: Brugmann, Lat. prope et proximus. (Leskien v. č. 129.)

38. **Beiträge zur Kunde der indogermanischen Sprachen** hsg. von Dr. Ad. Bezzenberger und Dr. W. Prellwitz. Göttingen Vandenhoeck und Ruprecht. XXV. h. 2—3 s. 181—328, XXVI. 1—2 s. 1—196.

39. **Indogermanische Forschungen.** Zeitschrift für indogermanische Sprach- und Altertumskunde. Hsg. von Karl Brugmann und Wilhelm Streitberg. Strassburg, Trübner. XI. Bd. H. 1—2., 3—4., 5. 372 s.

40. **Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung auf dem gebiete der indogermanischen Sprachen.** Begründet von A. Kuhn. Herausgegeben von E. Kuhn und J. Schmidt. Gütersloh, C. Bertelsmann. Bd. XXXVII. N. F. Bd. XVII. 1 Heft. 156 s.

41. **Anzeiger für indogermanische Sprach- und Altertumskunde.** Beiblatt zu den Indogermanischen Forschungen. Hsg. von Wilh. Streitberg. Strassburg, Trübner. XI. Bd. H. 1—2., 3. 274 s.

S. 133—271. bibliografie (též baltsko-slovanská) za r. 1898.

42. **Meillet A.** Note sur une difficulté générale de la grammaire comparée. Paris. 16 s.

Jazyky indoevropské v některých věcech se vyvíjely i po svém rozdělení stejným způsobem: v. na př. zanikání původních charakteristických znaků flexe indoevropské (zřejmost kořene, odvozovací přípony a koncovky; stupně samohláskové v kořeni i v odvozovací příponě; přízvuk), zjednodušování flexe, měnění slovesných kmenů s pův. infixem nosovkovým. (Podobně i jazyky slovanské: na př. vznikání tvaru *-am* m. *-ajq*, zanikání nesloženého adjektiva, *-ami* místo *-j* v instr. pl.). Proto není vždy snadno rozhodnouti, je-li jistá shoda rozličných jazyků idvr. výsledkem vývoje společného, či vyvinula-li se po rozdělení jazz. idvr. — V prajazyce idvr. bylo běžno tvoření jmenových tvarů, v nichž mezi vlastním kmenem a koncovkou pádovou stála nějaká souhláska: nejčastěji *t* (sl. *denq-t-e*, *telq-t* v. r. *telēn-orkē*, ř. *δῶμα-τ-ος* a j.), též *dh*, *n*. Téhož způsobu byly souhlásky *-bh-* *-m-* v jistých pádech. Později tento způsob tvoření zanikal a zbyly z něho v rozl. jazycích idvr. rozličné zbytky. V předložkách *podz*, *předs*, *nadz* v *zadz* vedlé *sz* *zadi* je podobně pův. *-dh-*, jako v ř. *οὐρανóδτ*, *οὐρανóθεν*; *dz* snad = pův. *-dhn*, ř. *-δα*. — Sl. *šteděti*, *šćeděti*, *štedrs* má koř. *šked*. (ř. *σκεδάρωμαι*); poměr významový jako mezi got. *beitan*, lat. *findo* a ř. *φειδομαι*.

43. Müller Heinr. Gerh. Beiträge zur Sprachwissenschaft. (Wissenschaftliche Beil. zum XXIX. Jahresber. der Gymn. zu Saargemünd.) Saargemünd. 21 S. 4°.

1. Ergänzung zu des Vfs. Abh. „Das Genus der Indogermanen“ (Idg. For. VIII. 304). 2. Gegen die lokalistische Auffassung der Kasus. 3. Bildung der 1. Sg. Indik. Praes. Ak.: aus *-ami* durch Verkürzung oder Verstämmelung *-am*, *ā*. [Deut. Litt.-zt. 1900 51—62 3319].

44. Богородицкий А. Къ хронологии и диалектологии фонетическихъ процессовъ въ аrio-европейскомъ семействѣ языковъ, съ физиологическими разъясненіями. Зап. Каз. LXVII. 4 1—40. (Bogorodickij A.: Zur Chronologie und Dialektologie der indoeur. Lautprozesse mit lautphys. Erläuterungen.)

I. Prajazyky idvr.: 1. Hlázky *k*-ové a *g*-ové. 2. Znělé aspiraty. 3. Samohl. *e o a ē ē ā* („samohl. střední“) a jejich osudy v dialektickém rozštěpení, jazz. idvr. 4. Vliv přízvuku na změny samohlásek (Ablaut). Analogie samohláskových změn vlivem přízvuku v ruštině. II. Prajazyky arijský: 1. Epocha palatalisování souhlásek zadopatrových. 2. Epocha splynutí dlouhých samohlásek středních v *ā*. 3. Ep. náhradného dloužení. 4. Ep. splynutí krátkých samohl. středních v *a*. 5. Doba přechodu *ai au* v *ē ē*. (= Изъ чтевія по сравнительной грамматикѣ. Вып. 3., 40 Коп.; srv. Вып. 1. 1899 = ib. LXV., LXVI., 60 Коп.).

45. Hirt H. Der indogermanische Ablaut vornehmlich in seinem Verhältniss zur Betonung. Strassburg, K. J. Trübner. VIII, 224 s. M. 5.50.

Rec.: C. Uhlenbeck Museum 1900 III.; Bthl. Wochs. f. klass. Phil. XVII. 1217—1223; Brg. Litt. Cbl. 1900 111 nn.; Kretschmer Zs. deutsch. Alt. XLIV 3. a Anz. J. Deut. Alt. 1900. 265—270; Chadwick Jour. Germ. Phil. III. 263—266.

46. Chadwick H. M. Ablaut Problems in the Idg. Verb. Idg. For. XI. 145 197.

1. Verbal *z*-stems and the Idg. Conjunctive. Slovesné kmeny na *z*- nerozšířené a rozšířené (na př. lit. *galzėiu* a p.; pův. byly jen nerozšířené) v rozličných jazycích idvr. Souvislost lit. praeterit na *-z* s inf. na *-zti* a praet. na *-o* s inf. na

-oti. Takováto praeterita jsou již balt-slov.: sl. aoristy na *-ēchs* (též *-achs*) jsou novotvary dle jiných sigmat. aoristů (pův. tvary nesigmat. v 2., 3. os. sg.). [Sl. *bēchs* není sigm. aor. k *byti*, nýbrž vzniklo z praeterita **ēsom* (koř. *es-*) kontaminací s koř. *by-* (jako shněm. *bim bīrum*; *-chs* za *-es* z *bychs*).] K balt.-sl. praeteritům na *-ē-* řadí se ř. aoristy s *-ŋ-*: byly pův. asi jen tvary se sekundárními koncovkami (pro kmeny na *-ā-* naproti tomu sl. *imamъ* a j. zaručuje i tvary s konc. primárními). Též lat. ř. stind. konjunktivy s *-ē-* sem patří: východiskem jejich byla 2. a 3. os. sg. **-ēt* **-ēt* z *-ēsi* **-ēti* („Dehnstufe“). Vývoj konjunktivu. 2. Idg. *ā-*stems. Původ jejich je ve jmenech na *-ā-*. 3. The History of Idg. *ē-*stems in Germanic. 4. Got. *nemun, gebun*. 5. The Germanic „Weak Preterite“.

47. Reichelt Hans. Die abgeleiteten *i-* und *u-* stämme. Idg. beitr. XXV. 238—252.

„Das Idg. unterscheidet zwei versch. classen. I. Die stämme mit dem nom. **-ēus*, **-ōus*, **-ēs*, **ōs* und **-ēi*, **-ēi*, **-ō*, **-ē*. II. Die stämme mit dem nom. **-is*, **us*... Aus einer den abgeleiteten *-n-* und *-r-* stämmen in jeder beziehung parallelen *-i-* oder *-u-* stammclassen (I.) hat sich schon in urspr. zeit durch betonungsverschiedenheiten eine reihe von nebenformen entwickelt, die in ihrer neuen gestalt verkannt und von der urspr. stammclassen losgetrennt wurden (II.). Die ursache der betonungsverschiedenheiten ist in der composition zu suchen.“

48. Reichelt Hans. Die *iē-* stämme. Idg. beitr. XXV. 234—238.

Původní souvislost kmenů na *iē* s kmeny na *i* vyplývá z tohoto: I. „Die *i-* stämme haben im fem. frühzeitig *iā-* formen aufgenommen. II. Die sog. *iē-* stämme haben in den einzelsprachen noch vielfach die urspr. *i-* formen (tak sl. *zemъ*).“

49. Sommer F. Die Komparationssuffixe im Lateinischen. Idg. For. XI. 1—99, 205—266.

Uvádí i posavadní výklady o komparaci idvr. vůbec s podrobnou literaturou.

50. Бодуэнъ де Куртенэ И. Лингвистическія замѣтки. I. О связи грамматическаго рода съ міросозерцаіемъ и настроеніемъ людей говорящихъ языками, различающими родъ. ЖМНП. CCCXXXI. Окт. 367—370. (Baudouin de Courtenay J.: Zusammenhang der Genussunterscheidung und der Weltanschauung.

„Существованіе половаго, сексуальнаго грамм. рода, съ одной стороны, усиливаетъ эстетическое и научное творчество выдающихся умовъ, — и это должно весьма благотворно отзываться на развитіи искусствъ, наукъ, изобрѣтений и т. д.; съ другой же стороны, оно благопріятствуетъ возникновенію эротическихъ настроеній и, затѣмъ, появленію разныхъ меньяковъ, разныхъ бѣшеныхъ и сумасшедшихъ на эротической подкладкѣ.“

51. Leuba. The personifying passion in youth, with remarks upon the sex and gender problem. The Monist X. No. 4.

52. Wheeler B. J. The origin of grammatical gender. Journ. Germ. Phil. II. 528—545.

Idvr. prajazyk lišil původně rod jen u zájmena rodového. Různost mezi mužským a ženským rodem u substantiv nebyla formální, nýbrž pojmová: byla rozeznávána — ne tvarem — růzností sexuální; skutečná i metaforická (angličina se k tomu stavu vrátila). Nápodobním rodového rozdílu u zájmena (*sā*, *sā* prastará feminina) vyvíjel se ženský tvar nejprve u adjektiv, pak i u substantiv. Zbytky dřívějšího stavu v kompositech (ř. *ἀκρό-πολις*), v ř. *ἡ θεός*, *ἡ νῆσος*,

ἡ ἡσυχος a p. — Pův. byly dvě třídy substantiv: 1. jména individualizovaná, s -m v akk. sg., schopná plurálu, 2. jména hmot (mass-words), bez -m v akk. sg., obyčejně bez plurálu, jako *sāld* „sůl“, *vodʹ* „voda“ a p. Tato jména hmot byla první vrstvou neuter. Druhou byla neutra na -om. „These neuters in -om must have been originally forms of individualised o-nouns representing the passive recipient, the goal or complement of the action named in the verb, in distinction from the bearer and exponent of the action represented in the s forms.“ Teprv po vzniku mužských a ženských kmenů konsonantových z pův. kmenů na -o (ztrátou „thematického“ vokálu) a po ustálení věty s potřebou nominativu pro podmět, ať věta má sloveso jakéhokoli rodu, počaly tvary na -om míti i platnost nominativů (pomáhala analogie jmen hmot, kde nebylo rozdílu mezi nom. a akk.). — Jmenný rod zůstal v jazz. idvr. nehotovou směsí dvou systémů klasifikačních (staršího dle pojmu, mladšího dle tvaru).

53. **Audouin E.** De la déclinaison dans les langues indo-européennes et particulièrement en sanscrit, grec, latin et vieux-slave. Paris 1898. S. 467.

Rec: A. Th. Litt. Cbl. 1900 273—274; F. N. Finck Berliner phil. Wochensch. 1900 533—536; Bthl. Wochs. Klass. Phil. 1900 337—341.

54. **Reichert Hans.** Das instrumentalsuffix im singular. Idg. Beitr. XXV. 232—234.

Kmeny souhláskové měly pův. konc. inst. -ēm, >-ē, -m; kmeny samohl. -m; kmeny na e/o měly zdloženou samohl. -ē bez pádové koncovky.

55. **Bréal M.** Les commencements du verbe. Mém. S. Lingu. XI. 268—284.

I. Lišení osob a časů není nutným znakem slovesa. II. „Ce qu'il y a de plus essentiel dans le verbe, ce sont les modes, . . . qui, en vérité, se réduisent à deux: commandement-accomplissement. . . Les modes du commandement appartiennent au plus anciens fonds du langage.“ III. Časy vyvíjely se později. Tak idvr. perfectum původně byl tvar emfatického vyjádření děje (reduplikace), aorist se lišil „seulement du présent par un surcroît d'affirmation“ (aor. gnomicus; augment = affirmativní ř. ῥ). IV. Na konec zájména osobná, původně samostatná, poji se k slovným tvarům a splývají s nimi k nepoznání. I tvary původně neslovesné (infinitivy, particípa) zataženy v kruh sloves. V. „La régularité apparente de la conjugaison est, en dernière analyse, l'oeuvre du peuple, qui, par instinct, goûte la symétrie et aime les grandes ensembles.“

56. **Meillet A.** Sur les suffixes verbaux secondaires en indo-européen. Mém. S. Lingu. XI. 297—324.

Formace sekundární v jazz. idvr. jsou hojnější než se myslívá. Tak mnoho jmen zdánlivě primárních je sekundární (kmeny samohláskové z dřívějších souhláskových a p.). Podobně slovesné kmeny 1. na -jo/je, na př. sl. *vějʹ* při starším ř. *ἄφιμι*, s. *vāmi*, 2. na -sko/ske-. Pův. měl každý dialekt idvr. značné množství sloves kořených, která během času nahrazována jinými formacemi. — O vokalismu kořene sloves na -jo/je- v jazz. slov. a lit. 301—303. — Notes 313—324: I. Sur le suffixe -sma-. II. Sur la place du ton dans les verbes grecs. III. Grec *πύρομαι*. IV. Le futur indo-iramien en -sja- et le futur lituanien. „Le futur est presque une rareté en védique (le participe est la forme où le fut. est le plus souvent attesté en védique), il n'est représenté en slave que par un participe;

en lituanien comme dans les autres langues, il consiste en formes nouvelles et développées isolément pour la plupart.“ V. Vocalisme de l'aoriste védique en *-it-*. VI. Latin *iacere*, *amicere*. VII. Vieux slave *viděti*, *veliti*, *sěditi*. Vznik tvarů s kmenem na *-i-* m. původních souhláskových (Horák, Z konjugace souhláskové 1896) způsobily pobočné kmeny na *-ě-* (*viděti*: f. *idēsō*, *idēsō*, lat. *vidēre*).

57. **Jensen K. S.** Rumaenske Studier I. Infinitiv og udtrykkene derfor i Rumaensk og Balkansprogene. Kjöbenhavn, Siegf. Michaelsen.

58. **Osthoff H.** Vom Suppletivwesen der indogermanischen Sprachen. Prorektoratsrede, gehalten am 22. Nov. 1899 zu Heidelberg. Heidelberg, A. Wolff. 95 5. 4°. M. 4.—

O nepřibuzných slovech ve flexi se doplňujících, jako sl. *idā*: *idēs*, *idēs*: *idēs* a p. — Rec. Wundt Idg. Anz. XI. 1—8, Hirt. Ark. f. nord. fil. XIII. 205—207, Zubitza Zs. d. Alt. XLV. č. 1. Zubatý L. fil. XXVIII. 128—129.

59. **Delbrück B.** Vergleichende Syntax der indogermanischen Sprachen III. (= Grundriss der indogerm. Sprachen . . . von K. Brugmann und B. Delbrück V.). Strassburg, K. J. Trübner. XX., 608 s. M. 15.—

Kapitel 35. Disposition der Syntax. 36. Subjekt und Prädikat (Kopula). 37. Die subjektlosen Sätze. 38. Stellung und Satzbetonung der Wörter. 39. Die Ellipse. 40. Gruppen im Satze. 41. Kongruenz. 42. Vermischung zweier Konstruktionen (Kontamination). 43. Fragesätze. 44. Abhängige Sätze mit der Prohibitivnegation. 45. Die Relativsätze im Arischen und Griechischen. 46. Die germanischen Relativsätze. 47. Das Relativum aus dem Interrogativstamm im Slavischen, Litauischen und Italischen. 48. Das Satzgefüge. — Indices. — I.: t. 1893 (VIII., 774 s., 20 mk.; úvod, substantivum, adjektivum, pronomem, číslovky, adverbia, praeposite); II.: t. 1897 (XVII., 560 s., 15 mk.; verbum, partikule).

Rec. II.: O. Hoffmann Idg. beitr. XXV. 163—180, W. Streitberg Idg. Anz. XI. 56—67, H. Pedersen Nord. Tidskr. f. fil. VI. 106—110., Speyer Mus. VIII., 9.

60. **Gray L. H.** Zur indogermanischen Syntax von **nāman*. Idg. For. XI. 307—313.

„Bei der idg. Verbindung **nāman* „nomen“ + Eigennamen [ist] **nāman* urspr. bloss in Apposition zum Nom. proprium und es [ist] also keineswegs notwendig, **nāman* als Akk. der Beziehung aufzufassen. (Delbrück Grdr. III. 387 nn).

61. **Томіъ Сима.** Поглед на генетичко историске односе именица и придева. (Наставак). II. Одељак. Порекло именичке и придевне граматичке категорије. III. Одељак. Претварање придева у именицу и именице у придев. Наставник XI. св. 2, стр. 1—21. (Томіъ Сима: Übersicht der genetisch historischen Beziehungen des Substantivs und des Adjectivs.)

62. **Fay E. W.** The primitive aryan name of the Tongue. Journ. Germ. III. 92—99.

Vykládá z base pův. *ǵlǵh/ǵǵh-* „lizati“ rozl. idvr. pojmenování „jazyka“ (i slv. *język*), vlivem větového hláskosloví, lidové etymologie a j. všelijak změněná.

63. **Freudenberg M.** Der elephant, ein indogermanisches tier? Idg. beitr. XXV. 277—278 (Věst. S. S. IV. 85).

64. **Lidén E.** Studien zur altindischen und vergleichenden Sprachgeschichte (Skrifter utgifna af K. Humanist. Vetenskaps-Samf. i Upsala VI. 1). Upsala Landström, Leipzig Harrassowitz 1897 (vyd. 1900). S. 107.

Řada etymologických statí, v nichž stále se přihlíží i k azz balt.-slov.

65. **Suda J.** Několik etymologií dovedených srovnávací semasiologií. Prog. Real. Pisek. (Etymologien mit semasiologischer Begründung.)

Etym. srovnávání idvr. slov významu „široký: oddělený, odříznutý, raniti, rmoutiti“ a p., „úzký, nerozdělený, celý, zdravý“ a p.

66. **Wood Franc. A.** Etymological miscellany. Amer. Journ. Phil. XXI. 178—182.

1. Lat. *crāpula*: sl. *kropiti*. 3. Lat. *jūbīlum*: lit. *jundū*. 4. Lat. *lūror*, koř. *lei-*; sl. *lichā*; *libivā* lit. *lāibas*; lit. *ligā*; lit. *lāidmi*. 7. Ř. *ζόφος* *giobhos: lit. *žibū*. 9. Ř. *μάργος* a j.: r. *moprāts* lit. *mīrgu*. 12. koř. *tī*, m. j. v esl. *tina*, lat. *tinti*; snad base *tāio-tāi*, sl. *tajati*. 13. Ř. *σμίλη*, sthnēm. *smid*: lit. *smailūs*. 14. Ř. *σπεύδω*: lit. *spāudžiū*, něm. *Spiess*. 17. Ř. *σύρω*: sti. *sūrā*, lit. *sulā*. 18. Skt. *klīdhati*: lit. *sklidimas*. 19. Skt. *klībās*: lit. *klībū*; *klajūs*, *klaidūs*, *kleipiū* a j. 21. Skt. *sarād-*: lit. *szilti*, lat. *calidus*.

67. **Brunhofer Herm.** Homerische Rätsel. Die homerischen Epitheta ornantia etymologisch und historisch-geographisch gedeutet. Leipzig, W. Friedrich (S. a.). XVI., 136 S. M. 5.—.

Nalézá v Homérově mluvě věci védské, íránské, hebrejské a j. „Das aber gar slavische Sprachelemente sich im Homer vorfinden, dürfte manches teutonisch gestimmte Gemüt erschrecken.“ — Rec. E. Eherhard N. Philol. Rundsch. 1900 601—605.

68. **Schwyzler E.** Etymologisches und grammatisches. Zs. vgl. spr. XXXVII. 146—150.

K lat. a řecké etymologii. V č. 6 ukazuje se význam suffixů s -n- v tvoření fem. (sl. *bogyńi*).

69. **Stokes Whitley.** Fifty irish Etymologies. Idg. beitr. XXV. 252—258.

M. j. k etymol. lit. *mérkti* „mrkati“ 26, *knupyti* „drängen“ 14, esl. *črěda* 15, lit. *dedervinė* 18, esl. *drožitič* 22, lit. *gailūs* 29, sl. *maslo* 36, *mravoja* 37, *melja* 38, *stera* 44.

70. **Liebich Bruno.** Die Wortfamilien der lebenden hochdeutschen Sprache als Grundlage für ein System der Bedeutungslehre. I. Th. Breslau, Preuss & Jünger 1898/9. M. 10.—.

Slova sestavena dle svého příbuzenství v 2680 rodin; tyto sestaveny dále dle své hist. povahy (rodiny idvr., evrop., germ., záp.-germ., hnēm. atd.). — Rec. J. Seemüller D. Littzt. 1901 89—91.

71. **Schoof W.** Die deutschen Verwandtschaftsnamen. Zs. hochd. Mund. I. 103—298. (též o sobě, Diss, Marburg).

Podrobný popis osudů jmen příbuzenství v něm. dial. se zřením k etymologické příbuznosti mimogermanské.

72. **Uhlenbeck C. C.** Kurzgefasstes etymologisches wörterbuch der gotischen sprache. 2. aufl. Amsterdam, Joh. Müller, VI., 179 s.

73. **Lenz Ph.** Zur Statistik der Fremdwörter im Deutschen. Zs. hochd. Mund. I. 136—138.

Lexikalni dialektologie by měla dbáti procentového poměru slov domácích a cizích v jednotlivých nářečích, i procentového podílu jednotlivých cizích jazyků. — V cizích slovích nářečí handschuhsheimského (u Heidelbergu) (celkem 652, t. j. asi 5—7% všech slov nářečí) je 11 slov původu slovanského.

74. **Seiter Fried.** Die Entwicklung der deutschen Kultur im Spiegel des deutschen Lehnwortes. II. Halle.

I. (1895), do počátků křesťanství, II. do počátků nové doby. Cf. G. E., Beil. z. Allg. Zt. 1900 N. 292.

75. **Поржезинский В. К.** Несколько страниц изъ исторіи сравнительнаго языковѣдѣнія. Юб. Сборн. въ честь В. О. Миллера 30—44. (Porzezinskij V. K. Zur Geschichte der vgl. Sprachforschung.)

Vývoj pojmu „prajazyk“: Bopp, Schleicher, Joh. Schmidt, Leskien, Brugmann, Paul, Delbrück, Kretschmer. Studie anthropologická: theorie „finská“, Virchow, Penka, Taylor, Hirt. Pravlast: problem této nerozluštitelný.

3. Jazyky slovanské.

A. Práce všeobecné.

76. **Jagić V.** Einige Streitfragen. 3. Eine einheitliche slavische Ursprache? Arch. Jag. XXII. 11—38.

Kritika názorů o idvr. prajazyce, pravlasti, dělení jazyků a výkladů Hirtových, Stojanovičových (Věst. S. S. I. 17, II. 30); hájí existenci přechodných nářečí jak v přítomnosti tak zvláště v minulosti. „Es ist... mehr als wahrscheinlich, dass in der vorgeschichtlichen Zeit der slavischen Sprache, wo man von einer Ursprache zu reden pflegt, nicht unbedeutende dialectische Abweichungen vorhanden waren. Eine urslavische einheitliche dialectlose Sprache hat es nicht gegeben.“

77. **Karłowicz J.** Środkowość polszczyzny. Wisła XIV. 487—491. (Der Zentralcharakter der poln. Sprache.)

K. nalézá v polštině (v souhlase s centrální polohou Poláků mezi Slovany) starobylosti jazykové a rysy, pojící ji s různými jednotlivými jazyky slovanskými: proto asi v krajích polských prožili Slované poslední čas své jednoty.

78. **Vondrák V.** Zoboru slavistiky. ČMČ. LXXIV 18—37 (Slavistica). V. Věst. S. S. IV. 20.

79. **Jagić Vatr.** „Die irrationalen Vocale.“ Arch. Jag. XXII. 553—561.

Jagić reprodukuje názory Ljapunova o „irracionálních“ samohláskách ѣ ѣ (Б. М. Ляпуновъ. Исслѣдованіе о из. синодальнаго списка 1-ой новгород. лѣтописи,

C.-II. 1899), které dle Fortunatova byly kratší než krátké samohlásky. J. vidí jejich ráz ne v jejich abnormální krátkosti, nýbrž v jejich fyziologické kvalitě, která umožňovala jejich ztrátu anebo přechod ve zřetelné vokály *e* a *o* spíše, než pouhá krátkost samohlásek *e* a *o*.

80. **Барвинський Олекс.** Носові самозвуки в славянських мовах. Реферат. Зап. Шевч. р. IX., т. XXXV.—XXXVI., 3—5. (Barvyn'skyj Al.: Die slavischen Nasalvokale. Rés.)

Hlavní věty referátu o nosovkách, najmě polských, chystaného pro archeol. sjezd kijevský.

81. **Gauthiot R.** Étude sur les intonations serbes. Mém. Lingu. XI. 336—354.

I. Popis 4 srbských přízvuků (dle výslovnosti bělehradské) s grafickým zobrazením změn intenzity a výšky v slabikách přízvučných, dle výsledků experimentálních. II. Litevská a srbská intonace tažená (int. douce) jsou v příčině intenzity stejny (obě mají dvojitý vrchol intenzity) a shoda ta je z doby baltsko-slovanské. R. вóровъ při lit. *vařnas* nezaručuje psl. *vořnъ, a tudíž pro slovanštinu intonaci raženou proti lit. intonaci tažené (Fortunatov); r. *-oro-*, vzniklo z psl. *-ro-* (Torbiörnsson).

82. **Meillet A.** Note sur un déplacement d'accent en slave. Mém. Lingu. XI. 345—351.

(Při č. 81). Zákon de Saussurův o přízvuce lit. („l'accent s'est régulièrement porté d'une syllabe en avant quand, reposant originairement sur une syllabe douce [geschliffen], il avait immédiatement devant lui une syllabe rude [gestossen]“ Idg. Anz. VI. 157) platí i pro jazyky slovanské. Doklady, zvláště z flexe slovesné; odchylky způsobené analogií. Zákon zdá se býti všeslovanský, ale (jak ukazuje přízvuk sloves na psl. *-ajā*) vznikl po rozdělení jazyků sl. ne v době praslavanské.

83. **Мюленбахъ К.** Объ употребленіи родительнаго падежа вмѣсто винительнаго въ славянскихъ языкахъ. Изв. р. яз. IV. 1192—1217. (Mühlenbach K.: Über den Gebrauch des Genitivs statt des Accusativs in den slavischen Sprachen.)

Východiskem úkazu, že akk. sg. tak často v slov. nahrazován gen. sg., byla předslavanská stejnost gen. a akk. sg. osobných zájmen *mene, tebe, sebe*. Pomáhala splynutí nom. a akk. sg. u *e/o-* kmenů, a častý gen. partitivus. V zájmenech byly pův. tvary **eme, *me *ie, *se, *mene, *leve/ve, *seve/sve* i gen. i akk. sg.: srv. sl. *mene, tebe* (z *leve dle *tobě*) *sebe*, lit. *manė, tavė, savė* gen. i akk. (rozlišeno i v gen. *manės, tavės, savės* a a akk. *manė, tavė, savė*), lot. *mīn, tav, sav* gen. i akk., ř. *ěmeio* atd. rozlišeno z gen. akk. *ěme*. Nejprve vznikl gen. místo akk. u zájmen *kogo, jęgo*, pak u vlastních jmen osob, pak u appellativ životných kmenů *e/o* a šířil se i dále. U kmenů na *er-* a *y-* pomáhala stejnost koncovky *-o* v gen. a v *mene* atd. Analogon v lot. dialektě talenském. — Srv. A. Meillet, Recherches sur l'emploi du génitif-accusatif (Bibl. de l'Ec. des hant. ét. 115), Paris 1897 (M. poznal spis tento dodatečně).

84. **Sommer F.** Das slavische Iterativsuffix *-vati*. Idg. For. XI. 202—204.

Tvary jako *-lijati* jsou starší než tvary na *-vati*; *v* vzniklo hláskoslovně v slovesech jako *-myvati* a zpovšechnělo (zvl. vlivem *byvati*). Týmžé vlivem vzniklo i r. *чѣтывати* a p.

85. **Horák J.** K odsutí *t* ve 3. osobě praesentní ve slovanštině. L. fil. XXVII. 219—222. (Zum Wegfall des *t* in der 3. Ps. im Slav.)

Délka koncovky v 3. os. pl. praes. v č. slk., pol., srb. a v hluz. *hořa* střídnice *ia* (ne *io*) za koncové *-z* ukazuje k nosové samohláске přízvučné a nekoncové: č. *nesou*, *hoří* atd. vzniklo z *nesáťb*, *gorěťb*. Z tvarů s koncovkou přízvučnou délka zpovšechněla vůbec. *-t* se ztratilo v jednotlivých jazycích zvláště po ztrátě koncového *-s*, protože nebylo chráněno jinými tvary paradigmatu (v rušt. zůstalo *-t* pro pozdní zaniknutí koncového *-s* a proto že se zachovalo hojně sloves s přízvukem jiným). Koncovka 3. pl. praes. a 3. sg. i plur. v impf. a aor. bez *-t* způsobila, že i v 3. sg. praes. *-t* zaniklo.

86. **Mohl F. G.** Les origines romanes. La 1. personne du pluriel en gallo-roman. Věstn. ČSpol. 1900. XVI. 152 s.

Pg. 41: „Le slave a de même [que le celtique] confondu les restes du moyen avec l'actif et les désinences secondaires avec les primaires; le *v* sl. *dělaješi* est un moyen, le boh. *děláš* est un actif; *-ts*, *-qts*, *ęts* sont des désinences secondaires moyennes; *dělaje*, *děla* en ruth., en bulg., en boh. et *dělajī* ont sans doute des désinences secondaires actives; . . . *-my* en pol., *-me* en boh. et en bulg. est primaire, *-ms* en russe est secondaire.“ 44: vyrovnávání rozl. suffixů se dalo zvolna, rovněž rozlišování přít. času imperfektního a perfektního; slovanština jižní má vlivem řeckým, z č. i romanským, urovnanější soustavu slovesnou.

87. **Berneker E.** Die Wortfolge in den slavischen Sprachen. Berlin, Behr (Bock). XI., 161 s. v. 8°. M. 6.—

I. Postavení slovesa ve větě. II. Postavení enklitik. III. Postavení jednotlivých pádů. IV. Postavení přívlastku. V. Postavení infinitivu. VI. Pořádek slov ve slovanských jazycích v porovnání s ostatními ide. jazyky. Ref. W. Vondrák, Deutsche Lit.-Zt. 1901. 795. J. Zubatý, Lfil. XXVIII. 129—134.

88. **Кулаковскій Ю.** Славянское слово „плоть“ въ записи Византийцевъ. Виз. Времъ. VII. 107—112.

Slav. *plotz* in byzant. Aufzeichnung. V. Věst. SS. IV. 74.

89. **Брандтъ Р.** Нѣсколько мелочей. Юбил. Сборн. Вс. Ф. Миллера, 305—310. (Brandt R.: Miscellen.)

1. Osudy rozl. tvarů psl. *рѣрь* „peří“ v slovanštině. 2. Slov. *visz* z pův. *visks = lit. *visas*. 3. Slov. *člověks*, lot. *ciľvėks* = „mající celou (: *čěls*; *čělo* z flexe *kóilos gen. *kilósjo) sílu“ (: *věks*). 4. K akcentu deklinace některých jmen.

90. **Brugmann K.** A ksl. *župa* „Bezirk“. Idg. For. XI. 111—112.

K stind. *gōpāh* „strážce“, *gōpājāti* „střeží“; psl. *geupā. Pův. *eu* = slov. *iu*: E. Zupitza Die idg. Gutturale (Roediger, Schriften z. germ. Phil. VIII.). E. Berneker Idg. For. X. 145 nn.

91. **Meillet A.** (Bull. Soc. Lingu. 48 pg. LXXX. s.).

Sl. *vs*, en quelques-uns de ses emplois; lith. *už*. Sl. *nestera* „nièce“ = **ne(p)t-lerā* (cf. lat. *matertera*). (Dans) sl. *pastorska* (on a) la chute anormale, mais s'expliquant par la longueur du mot, de la syllabe *du-* du nom i.-eur. de la fille.

92. **Brugmann K.** Zur griechischen und lateinischen Etymologie und Stammbildungslehre. Idg. For. XI. 266—299.

S. 273: esl. жамж: ř. γέμο, жатель „collare“: γαστήρ. 285: lit. *pirsztas*, esl. прѣстѣ: stind. *pršhám* „hřbet, vrchol, sthném. first.

93. **Hošek I.** K etymologii jména „Morava“. Č. Mus. fil. VI. 186—193. (Zur Etymol. des Namens „Morava, Mähren“.)

Proti F. Kováři (v. Věstn. SS. I. 33) hájí H. svůj výklad v Čas. Mat. Mor. 1891 218—219, dle něhož *Morava* = „země travnatá“ nebo „řeka tekoucí trávníkem“ (k mr. морир „drn“).

B. Nářečí jihoslovanská.

94. **Jagić V.** Über die erste Fortsetzung der Dialectforschung auf der Balkanhalbinsel. Nach den Mittheilungen der Herren Prof. Dr. L. Miletić in Sofia, Dr. M. v. Rešetar in Wien, Prof. Dr. H. Hirt in Leipzig und Dr. J. Aranza in Spalato zusammengestellt von . . . Aus dem Anzeiger der philos.-histor. Classe vom 11. Jänner (Jahrg. 1899, No II.) separat abgedruckt. (Vorläufige Berichte der Balkan-Commission. III.)

Po zprávě prof. Miletiće (srv. č. 125) následují zprávy: dra Rešetara o studiu přizvuku srbskochrv. v Bocě kotorské a v Dubrovniku (srv. dále), prof. Hirta o studiu nářečí srbského v okrese azbukovském (Azbukovica, Podrinski okrug) a dra Aranzý o studiu nářečí na ostrovech Murter (Morter) a Velti otok (Grossa) naproti Šibeniku (Sebenico) v Dalmacii.

95. **Бодуэн-де Куртенэ И.** Лингвистическія замѣтки. II. Нѣсколько обще-лингвистическихъ выводовъ изъ разсмотрѣнія матеріаловъ для южнославянскоі диалектологіи. ЖМНП, октябрь, 370—374. (Baudouin de Courtenay J. A.: Linguistische Bemerkungen. II. Einige allgemein-sprachliche Ergebnisse aus der Betrachtung des Materials für die südslavische Dialektologie.)

1. Fakultativné hlásky (ku př. koncové souhlásky v izolovaných slovech resianských). 2. Vsuté *b* ve skupinách *mr*, *ml*: *umbrel*, *umbre*, *zemblija*, *mblík* (mléko), *divōjka mblada* a t. d. v nář. molizských Srbo-Chrvatů (v jižní Itálii, prov. Campobasso). 3. Změny koncového *-k* *-p* *-t* a *-g* *-b* *-d* v některých nářečích slovinských v *-ch*, *-ph* anebo *-f*, *-th* anebo *-s*. 4. Resianské *y*, *ü*, *oe*, *ö*. 5. Labialisace jakožto následek praefixu *u-*: *kuazat* v *ukazat*, *kuraj* z *u kraj* a pod. 6. Asociace tvarů způsobená přechodem *l* v *w* ve slovinských nářečích: podle *měta* gen. *mětle* vzniká *gwāwa* z *glāwa* gen. *gwāle* místo náležitého *gwāwe*. 7. K dialektologii resianské. 8. Vlivem romanského způsobu myšlení zaniklo neutrum v molizském nářečí (srb-chrv.).

96. **Troilo E.** Gli Slavi nell' Abruzzo Chietino. Estratto dagli Atti della Società Romana di Antropologia. Vol. VI. fasc. II, 1899, Lanciano, 11. str. 8°.

Krátké dějiny osídlení Slovanů v italské provin. Chieti, na dráze z Trigno do Pescari, v Abruzzách. Dotýká se též kolonii albanských v Itálii. Spis. slibuje podati bližší zprávy o těchto Slovanech a jejich nářečí; je sám rodem z této krajiny. (Виз. Врем. VII. 3, 564.)

a) *Církevní slovanština.*

97. **Jagić Vatr.** Zur Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache. Wien, 1900. Erste Hälfte, 1—88; zweite Hälfte, 1—96. 4°. Denkschr. der kais. Akad. d. Wiss., philos.-hist. Classe. Bd. XLVII.

Rozprava o vlasti cirk. jazyka slovanského. Rozeznati lze tři části: 1. kritický rozbor zpráv historických o povolání, příchodu a působení slovanských apoštolů Konstantina-Kyrylla a Methodia na Moravu; 2. rozbor názorů, které ve slovanské filologii o vlasti cirk. jaz. slovanského projeveny byly; 3. lexikální a mluvnická povaha cirk. jazyka slovanského. Odpověď na hlavní otázku podávají slova, že vlast cirk. slov. jazyka hledati dlužno na území jihoslovanském (bulharském). někde mezi Solunem a Cařihradem.

98. **Ásbóth Oszkár.** A magyar nyelvbe került szláv szók átvételének helye és kora. Nyelvtudományi Közlem. XXX. IV. 74 sq. 209 sq. (Wo und wann sind die slavischen Lehnwörter in die magyarische Sprache aufgenommen worden.)

Ref. Лер. М. срп. књ. 202—203, стр. 397 сл.

99. **Ásbóth Oskar.** Die Anfänge der ungarisch-slavischen ethnischen Berührung. Arch. Jag. XXII, 433—487.

Spis. podává kritiku článku, který pod tímže názvem v zaniklém časopise Donauländer I. (1899), seš. 4—7 sepsal B. Munkácsi, dokazuje, že počátky uhersko-slovanských národních styků třeba položit do doby před zabráním země panonské, do dřívějších sídel uherských v Lebedii a Atelkuze. Prof. Ásbóth trvá vůči těmto nedosti odůvodněným názorům na svém mínění, již dříve vysloveném, že hlavní část slovanských slov vnikla do maďarštiny na území panonském.

100. **Vondrák V.** Z oboru slavistiky. (Aus dem Bereiche der Slavistik.) ČMČ roč. 74, 1900, 18—37.

Kritické úvahy a referáty o některých otázkách slov. filologie: 1. o poměru slovanštiny k germanštině; slov. *ju* z ide. *eu* ukazuje vliv gotštiny, ku př. bljudą (πεύδομαι) a j., snad i *ij* z *ei* působení gotštiny stalo se nejspíše při řece Visle; některá slova přejali Slované od Gothů, když tito byli u Černého moře; *mažu* mohlo též v Makedonii vzniknouti; prostřednictvím gotským obdrželi Slované též název řeky Dunaje; slova slovanská, do maďarštiny vniklá (jako mostoha a j.), jsou z doby maď.-slov. styků ve staré Dacii, snad ještě z doby starší, když Maďaři byli někde u Černého moře; 2. o vlasti cirk. slov. jazyka; 3. o listech Kijevských vzhledem na poslední projev Ljapunova a Ščepkina.

101. **Щепкинъ В. Н.** Діалектическое дѣленіе языковъ старославянскаго и болгарскаго. Referát, čtený na XI. archeol. sjezdě v Kijevě. Obsah podal D. J. Abramovič v Изв. р. яз. V. 324—326. (Ščepkin V. N.: Dialektische Gliederung der altslav. [ksl.] und bulgarischen Sprache.)

V. Ščepkin rozeznává (tak jak vyložil ve svém spise o Sav. knize viz č. 113) v staré cirk. slovanštině tři dial. skupiny, podle stanoviska v hláskách jerových. O názorech těch projevíli své mínění prof. Conev, prof. Miletič a N. V. Volkov.

102. **Vondrák W.** Altkirchenslavische Grammatik. Berlin, Weidmannsche Buchh. XI + 395 str. Mk. 9.—

V úvodě promlouvá spis. o vlasti cirk. slov. jazyka. Kapitoly: I. Hláskosloví. II. Tvarosloví. III. Skladba. IV. Ukázky.

103. **Карскій Е.** Грамматика древняго церковнославянскаго языка сравнительно съ русскимъ. 8. изд. Вильна. Ц. 60 к. (Karskij Je.: Grammatik der altkirchenslavischen Sprache, verglichen mit der russischen. 8. Aufl. Für Mittelschulen.)

Mluvnice staré cirk. slovanštiny pro střední školy ruské.

104. **Мѣльницкій:** Грамматика старословенскаго языка, со взглядомъ на жерела старорускїи и на языкъ нашъ церковный. Черезъ Іосифа Мѣльницкаго, доктора св. Богословія и пр. Изданіе четвертое, Львѣвъ 1895. I.—IV. 1—234. 8°. Cena 1 zl. r. č. (Mělnickij J.: Grammatik der altslav. Spr., mit Rücksicht auf die altruss. Quellen u. die russ. Kirchensprache.)

Mluvnická rukověť pro chovance ř.-kat. semináře ve Lvově, vydaná litograficky. Rec. Dr. W. Kocowski, Arch. Jag. XXII, 278—286.

105. **Vymazal Fr.** Staroslovansky (starobulharsky) snadno a rychle, 52 str. m. 8°. V Praze. Cena K 0.60. (Altslavisch leicht und schnell.)

106. **Ильинскій. Г.** Объ одномъ старославянскомъ оборотѣ съ точки зрѣнія современныхъ славянскихъ нарѣчій. Ж. Стар. X. 3. 387—392. (Iljinskij G.: Über eine altslav. Ausdrucksweise vom Standpunkte der gegenwärtigen slavischen Dialekte.)

Výraz **любѣмъ** (прѣлабѣмъ) дѣлати, творити, сѣтворити (*μολχεύειν*) se vysvětluje jako acc. pl. o-kmenový, tvar **прѣлабѣмъ** (m. прѣлабѣмъ) v Mar. Assem. jako acc. sg. téhož kmene. **любѣмъ** jest jiné slovo.

107. **Vondrák W.** Zur Declination des zusammengesetzten Adjectivums. Arch. Jag. XXII. 6—11.

Jako **добра-нѣго, дѣроу-нѣмоу** byly původně všechny tvary složené ze skloň., jmenného a tvarů zájmena *яъ*. V instr. pl. m. a n. bylo **дѣрѣмъ-нѣмъ**, f. ***дѣврамѣн-нѣмъ**. Vlivem jednotného skloň. zájmenného *нѣмъ* vznikl též jednotný tvar složený **дѣрѣмѣнѣмъ** pro všechny tři rody. Odtud pak působila analogie dále a změnila též pl gen. a ostatní podobné pády. A tak stalo se i při kmenech měkkých. Ani tu nevzniklo u prodloužením *ѣ*, nýbrž analogií, která měla počátek při instr. plur **нѣскрѣннѣмъ**.

108. **Ильинскій Г. А.** Изъ исторіи старославянскаго аориста. Изв. р. яз. V. 191—203. (Iljinskij G. A. Zur Geschichte des altslavischen Aoristes.)

Všeobecně se považuje koncovka **-тъ** v 2. a 3. os. sg. aor. sloves jako **клати, жрѣти, кити** za koncovku analogickou, přejatou z praesentu. Spis. tento výklad zamítá, dokládaje, že tvary jako **клатъ, жрѣтъ, китъ** jsou zde původnější (nejen relativně nýbrž i absolutně) nežli tvary bez koncovky **-тъ**, které se hojněji vyskytují jen v rkp. Supr. Etymologického výkladu spis. nepodává; vyslovuje jen domněnku, že tvary s **-тъ** jsou buďto zbytkem časov. medialného anebo přejaty z injunktivu.

109. **Беличъ А. И.** Къ двойственному числу въ старославянскомъ. Изв. русск. яз. IV. 4, 1159—1191. (Belič A. J. Zum Dual im Altslavischen.)

I. Dvojného čísla se užívá: 1. k označení dvojitých částí těla a věci vůbec, 2. při dъva a oba a složených z nich číslovkách. Při množném čísle osob klade se též množné číslo dvojitých částí těla, ku př. на рѣкахъ възьмѣтъ та vedle къ рѣцѣ чловѣкомъ. II. Zvláštní postavení zachovávají zde du. очи, уши, protože plur. tvarů nemají: zde zůstává vždy dual (pl. instr. ошесѣ Cloz.). III. Ze srovnání slov. jazyků plyne, že původně dual dvojitých předmětů se kladl i při podmětě množném. IV. Staroslov. jazyk má důsledně zachovaný dual. V. Plural za náležitý dual je fidky a texty se v tom neshodují. V tom je snad vliv řečtiny. VI. kratъ není u-kmenem; pův. bylo *dъva krata, tri kraty a z toho vzniklo též dъva kraty a j. VII. Tvary zájmenné на, ва byly příklonné, bez označení určitého pádu.

110. **Дьяченко Г.** Полный церковно-славянскій словарь. Москва. (Djačenko G.: Vollständiges Wörterbuch der kslav. Sprache.)

Rec Богословскій Вѣстникъ Моск. дух акад. 1900, май. „Проф. Жавановић неповольно се изражава о овом делу у својој опширној оцени“. Лет. м. срп. књ. 202—203, стр. 399.

111. **Jagić V.** Nochmals die Kijever Blätter. Arch. Jag. XXII. 39—45.

Projev V. N. Ščepkina (Разсужденіе о языкѣ Саввиной книги, str. XVIII—XX.) o původu této památky zaval Jagićovi podnět, aby se opět (srv. Arch. XX.) str. 1 sl.) vyjádřil o povaze její. Ku konci připojeno též mínění prof. A. Leskiena, jenž zaujímá totéž stanovisko, jako V. Jagić.

112. **Щепкинъ В. Н.** Разсужденіе о языкѣ Саввиной книги. Съ приложеніемъ двухъ фотографическихъ снимковъ. Изданіе отдѣл. русск. яз. и словес. Импер. Ак. Наукъ. С.-Пб. 1899. 8°. XXI + 349. Zvl. ot. z Изв. русск. яз. III. a IV. sv. (Ščepkin V. N.: Studie über die Sprache der Savina kniga.)

Rozprava Ščepkinova obmezuje se na část palaeografickou a hláskoslovnou. Rec. (nepřiznivou) napsal A. Sobolevskij. ЖМНУ 1900 фев., 399—404. Odpověď Ščepkinova, ib., апрѣль, 392—396. Rec. V. Vondrák, Arch. Jag. XXII, 247—255.

113. **Сперанскій М.** Къ исторіи славянскаво перевода евангелія. II. III. (Продолженіе). Р. Фил. В. XLIII. 9—28. (Speranskij M.: Zur Geschichte der slavischen Evangelienübersetzung. Fortsetzung.)

Počátek rozpravy (I) v témže časopise XLI, str. 198 sl. V přítomné (II.) stati srovnává spisov. nejstarší evang. texty po stránce lexikální a dospívá k takové chronologické — nikoliv genetické! — řadě: Mar. Zg. — Dobrom. — Galičské — Trnovské — Mstislav. Jurj. Dobryl. V dalším (III.) článku promlouvá spis. o srbském ev. Nár. knih. Bělehr. saec. XIV, č. 426, a ustanovuje jeho poměr jako střední mezi jithoslov. (Dobrom. Trn.) a ruskými.

114. **Волковъ Н. В.** Одревнѣйшихъ церковно-славянскихъ нотныхъ книгъ. Referát, čtený na XI. archeol. sjezdě Kijevě (Изв. р. яз. V, 330—331). (Volkov N. V.: Über die ältesten irchenslav. Notenbücher.)

Cirk. slovanské notové knihy (pův. pro liturgický zpěv) zachovaly se pouze na Rusi (okolo 50 rkpisů XI.—XIV. stol.), avšak jsou původu jihoslovanského (předlohy). Knihy ty jsou důležité též po stránce jazykové, jelikož každá hláska (též oba jery: ѣ а њ) mívá své noty.

115. Sobolevskij A. И. Древняя церковно-славянскія стихотворенія и ихъ значеніе для исторіи языка. Referát, čtený na XI. archeol. sjezdě v Kijevě (srg. Изв. р. яз. V., 327—328), jenž v bulh. překladě (Черковнослав. стихотв. отъ IX.—X. вѣкъ и тѣхното значеніе за черковнослав. езикъ) otisťen byl ve Сб. Соф. XVI.—XVII., 314—325. (Sobolevskij A. J.: Altkirchenslav. Dichtungen u. ihre Bedeutung für die Sprachgeschichte.)

Jsou to předně tři „veršované“ (čítají se jen slabiky) skladby: 1. Abecední modlitba Konstantína bulharského (rus. rkp. XII—XIII. stol.); 2. Pochvala bulh. cáře Symeona (ve sborníku Svjatoslavové z r. 1073); 3. Abecední modlitba (rus. rkpisu XIII. stol.). Dále z pozdějších rukopisů: 4. Předmluva k evangeliu od Konstantína bulh. (rkp. XIV. stol.); 5. okolo 20 abecedních „veršovaných“ skladeb (rkp. XV.—XVII. stol.).

116. Sobolevskij A. И. Церковно-славянскіе тексты моравскаго происхожденія. Zvl. otisk. z Р. Фил. В., sv. XLIII. Варшава. 8°. 68 str. (Sobolevskij A. J.: Kirchenslav. Texte mährischen Ursprungs.)

Za takové texty se zde považují předně překlady učiněné prý vesměs z latiny: 1. „Бесѣды“ (na Evangelia) papeže Řehoře Velikého (rkp. jihoruský XIII. stol.); 2. Zlomky Kijevské (hlah. části lat.-slov. mešní knihy, vyd. Jagić). 3. Život sv. Benedikta (rkp. srbský z XIV. stol.); 4. Pseudo-evangelium Nikodemovo (rkp. rus. XIV. stol. a pozd.). Významná slova z těchto textů na str. 31.—68. Dále uvádějí se texty přeložené z řečtiny: 1. Překlad 1. a 2. knihy královské (bulh. rkp. XIV. stol.); 2. Krátky výklad na Zjevení (Apokalypsis) sv. Jana (rus. rkp. XIV. stol.); 3. Život sv. Jana Milostivého (bulh. rkp. r. 1348.); 4. Výklad na liturgii (rus. rkp. XIII. stol.); 5. „Zakon sudnyj“ (rus. rkp. XIV. stol.); 6. „Zapověd svjatych otec“ v Sin. tréb. (vyd. Geitler); 7. Několik modliteb (v téměř rkpise). Dále původní slovanské spisy, jako životy sv. Methoda a Konstantína-Kyrilla a t. d.

117. Францевъ Вл. Къ исторіи изданій Реймскаго евангелія. (По поводу изданія проф. Louis Leger: L'Évangélique slave de Reims, dit Text du Sacre. Reims-Prague. 1899.) ЖМНП июль, 126—155. (Francev Vl.: Zur Geschichte der Herausgabe des Evang. von Reims.)

Výklady o prvním vydání této p mátky, na základě vydané, nejvíce ale nevydané dosud učené korespondence mezi Hankou, Jastrzębským, Strojovem, Martynovem a j.

118. Francev Vlad. К исторіи выданія Ремескскэго Евангелія (Zur Geschichte der Herausgabe des Evang. von Reims.) ЧМČ. г. 74, 164—179.

Rozprava o osudech, které provázely první vydání této památky (v Paříži. 1843), na základě korespondence mezi Hankou, Jastrzębským a j.

119. Leger Louis. Notes complémentaires sur le Textu du sacre (évangélique slave). Communication de ... Reims 1901. F. Michaud. lex. 8°. 16 str.

List Silvestrův vyslanci ruskému v Paříži (1841), díky jeho za opětné významání (1844), zprávu hrab. Uvarova cis Mikuláši (1841), listek fin. ministra ruského Cancrina (1841) a Kiseleva (1841) hrab. Uvarovu, týkající se vydání ev. Remešského. Dále soupis odběratelů nového vydání, které pořídil L. Leger.

120. **Vondrák W.** Palaeographisches und Sprachliches der Blätter von Chilandar. Arch. Jag. XXII., 542—553.

Na základě vydání těchto zlomků od S. Kulbakina (SPburg, 1898) a připojených fototyp. snímků vykládá dr. Vondrák vznik některých kyr. písmen, jmenovitě Ж, А, А, А, též Ч a Ц; dále promlouvá o stránce lexikální, zvláště o -аксти, -азити; обрътити *φροδν*; сжестатанъ *ἀντικείμενος* a j.; vyslovuje mínění, že překlad v zlomcích zachovaný (z kateches Kyrilla Jerusalemského) vznikl v druhé, bulharské době, což dokazuje doklady mluvnickými, jako *ѡже* při infinitivu, instr. -ѡжъ (*образѡжъ*) a pod.; konečně obrací pozornost též na několik syntaktických zvláštností těchto zlomků.

121. **Stojanović Ljub.** Ueber einen cyrillischen Apostolus serbischer Redaction mit glagolitischen Marginalglossen. Arch. Jag. XXII., 510—525.

V rukopise bělehradské král. srbské akademie č. 55, jenž obsahuje čtení apoštolská, srbské redakce, in 8°, bombyc., z konce XIV. anebo z poč. XV. stol., nachází se několik postranních přípisků, psaných trojitým písmem: řeckou minuskulí, kyrillskou kursivou a hlaholicí. Prof. Stojanović srovnává též text toho apoštola s jinými jihoslov. texty a otiskuje ukázkou z něho.

122. **Михайловъ А.** Книга Бытія пророка Моисея въ древне-славянскомъ переводѣ. Вып. I., главы I.—XII. Варшава. (Michajlov A.: Das Buch der Genesis des Proph. Moses in der altslavischen Übersetzung. Heft I.)

b) *Bulharština.*

123. **Цоневъ Б.** Dr. Програма за изучаване българските народни говори. Сб. Соф. XVI.—XVII., 879.—911. (Conev B.: Programm für das Studium der bulgarischen Volksdialekte.)

Žádají se odpovědi na 272 body, které jsou rozvrženy v tyto oddíly: 1. hlásky, 1. tvary, 3. pŕízvuk, 4. skladba, 5. slovník.

124. **Miletič Lj.** Dr. Zpráva o dialektických studích, konaných r. 1898 (v létě) v severním a jižním Bulharsku, uveřejněná ve Vorläufige Berichte der Balkan-Commission. III. Über die erste Fortsetzung der Dialectforschung auf der Balkanhalbinsel. atd. Srv. č. 94.

Zpráva prof. Miletiče je zde na str. 32.—50

125. **Милемичъ Л.** „Арнаутитѣ“ въ Силистренско и слѣди отъ носовки въ тѣхния езикъ. ПСп. LXI., ноември, 623.—666. (Zvl. ot. 8°, 44 str.) (Miletič L.: Die sog. „Arnauten“ in der Gegend von Silistria und die Spuren der Nasalen in ihrer Sprache.)

Nejsou to albanci, nýbrž makedonští Bulhaři. „Arnauti“ zvaní byli dříve vůbec lidé ze západní Makedonie.

126. **Милетиѣ Л. Др.** Книжнината и езикътъ на банатскитѣ Българи. Сб. Соф. XVI.—XVII., 339.—482. (Miletič L.: Literatur und Sprache der Banater Bulgaren, in Südungarn.)

Obce banátských (katolických, pavlíkánských) Bulharů jsou: město Vinga, (mezi Aradem a Temešvárem), dále velká vesnice Starý Bešenov (nedaleko Segedína) a několik menších vesnic v okolí jejím. Kolonie vznikly okolo r. 1741. Prof. Miletič popisuje: I. literární rozvoj této kolonie; II. jazyk; III. podává hojně ukázky (kyrillicí a latínkou), s připojeným slovníčkem zvláštních slov.

127. **Милетиѣ Л. Др.** Едно писмо на Ј. Рилъ отъ Винга до Г. Раковски въ Букурещъ (1864 год.). ПСп. LXI. (дек. 1900), 747—760. (Miletič L. Dr.: Ein Brief Jos. Riell's aus Vinga [im Banat, Südungarn] an H. Rakovski in Bukarest v. J. 1864.)

Věrný otisk listu, písmem latinským, v nářečí bulharské kolonie Viny (v dolnouherském banátu, s třemi krátkými básničkami v témže nářečí. Úvodem vypravuje se, jak působením učít. Jos. Riella obyvatelé této osady nabyli vědomí o svém původu bulharském a jak přičiněním jeho a jiných učitelů počali pěstovati styky s Bulhary a psáti svým nářečím.

128. **Стопловъ А. П.** Остатъци отъ назализма въ Солунскитѣ села Зарово и Висока. Пер. Сп. LXI (дек. 1900.), 703—712. (Stoilov A. P.: Die Überbleibsel des Nasalismus in den Dörfern der Umgebung von Salonichi, Zarovo und Visoka.)

Spisovatel navštívil o velikonoctech 1900 Zarovo a Visoka a podává soupis všech slov, která v těchto dvou vsích mají nosové dvojhlásky za psl. ж а љ. Úvodem předeslán přehled literatury o bulh. nosovkách.

129. **Leskien Aug.** Pronominale Prolepsis nominaler Objekte. Festschr. Wh. Stokes 28. Srv. č. 37.

Jako v albanštině tak poukazuje se též v makedonské bulharštině enklitickým zájmenem osobním (též na zač. věty jako v alb.) před slovesem na následující akkus. anebo dat. jako předmět, ku př. nevesta-ta mu go dala prsteno-t na Arapo-t „sponsa ei eum dedit anulum Arabi“, je go donese prsteno-t na mačka-ta „ei (fem.) eum apportarunt anulum feli“. Tato vazba je původu cizího.

130. **Апостоловъ Д. П.** Приносъ къмъ българската терминология на флората въ Македония. ПСп. LXI. 5., 343.—361. (Apostolov D. P.: Beitrag zur bulg. Terminologie der Flora von Makedonien.)

Několik jmen rostlinných, z různých krajín makedonských.

131. **Гѣбювъ Петко К.** Приносъ къмъ българскитѣ тайни езици. Сб. Соф. XVI.—XVII., 842.—875. (Gëbjuv Petko K.: Ein Beitrag zu den bulg. Geheimsprachen.)

Lexikální příspěvky pro t. zv. tajné jazyky: 1. tesařů č. zedníků nejvíce makedonských, 2. vlnotepeců (z Liběchova), 3. žebráků (maked.) a 4. houslistů (maked.).

132. **Чилевъ П.** Тайниятъ езикъ на слѣпцитѣ въ Битолско. Сб. Соф. XVI.—XVII., 876. (Čilev P.: Die Geheimsprache der Blinden [Bettler der Gegend von Bitolja, Mak.]

Lex. material z tajné řeči slepců (žebráků) Bitolských (v Macedonii).

133. **Шишмановъ Ив. Д. Dr.** Критиченъ прѣгледъ на въпроса за произхода на прабългаритѣ отъ езиково гледищен етимологиитѣ на името „българинъ“. Сб. Соф. XVI.—XVII, 505—573. (Šišmanov J. D.: Kritische Uebersicht der Frage über den Ursprung der Ur-Bulgaren vom sprachlichen Standpunkt und die Etymologien des Namens „Bulgare“.)

V části druhé jsou sneseny doklady pro název národa bulharského ze všech slovanských a neslovanských jazyků. Vykład jména „Bulhar“ od názvu řeky Volhy (v Rusku).

134. **Брандтъ Р. О.** Григоровичевъ паримейникъ. Въ сличеніи съ другими паримейниками. Чт. Моск. СХСІІІ., str. 179.—290. (Brandt R. Th.: Der Parimejnik des Grigorovič, verglichen mit anderen Parimejniku.)

Je to 3. seš. vydání, jehož první a druhý seš. vydán byl v r. 1894 v těchže Čtenijach, str. 1—78, a též o sobě. Srv. refer. o I. a II. seš. v Arch. Jag. XVII., 299—301 (V. Jagić), v Lfl. XXIII., 234—235 (F. Pastnek).

135. **Кульбакинъ С. М.** Матеріалы для характеристики среднеболгарскаго языка. II. Отрывокъ четвероевангелія Григоровича XIII.—XIV. вѣка. Изв. р. яз. V., 877—920. (Kulbakin S. M.: Materialien zur Charakteristik der mittelbulg. Sprache. II. Das Fragment des Tetroev. Grigorovič XIII.—XIV. saec.)

Otisk jednoho listu a grammatický rozbor celé památky (39 perg. listů in 8°), která obsahuje část evang. sv. Jana.

136. **Поновъ Хр. Ив.** Евтимій, послѣденъ търновски и трапезицки патриархъ. Изданіе на св. Синодъ. Пловдивъ, 8°. 296 str. Cena 3 leva. (Ponov Chr. Iv.: Evtimij, der letzte Patriarch von Trnovo.)

137. **Мариновъ Дим.** Служба преподобнаго отца нашего Іоакима осоговскаго. Благословеніемъ сват. болг. синода напечатана книга сіа... В рукописе XIV-го вѣка, на нынѣшнемъ руско-церковнемъ языкѣ предложилъ... Срѣдецъ, 8°, 59 str. (Marinov Dim.: Das Officium unseres heil. Vaters Joachim von Sarandapor (*τσαρανδοποτα πόροι*) oder Osogov, im Kreise von Skopia.)

Služba otiskána podle opisu z r. 1847, jehož předloha byla prý z XIV. stol., nyníjším rusko-cirk. jazykem; výtah z životopisu téhož svatého Joachima nyníjším jazykem bulharským. Ref. A. Teodorov, II.-Sp. LXI (дек. 1900), 761—768.

138. **Златарски В. Н.** Единъ български надписъ отъ XV. вѣкъ. ПСп. LXI. (дек. 1900), 726—730. (Zlatarski V. N.: Eine bulgarische Inschrift aus dem XV. Jahrh.)

Při kopání v okolí města Šumna nalezen byl kámen s nápisem z počátku XV. století. Podle toho nápisu byl kámen nad vraty nějakého kostela, snad klášterního.

139. **Милетичъ Л. Dr.** Къмъ брашовскитѣ влахо-български грамоти. Сб. Соф. XVI.—XVII. 496—504. (Miletič L.: Zu den vlachobulgarischen Urkunden von Kronstadt, Siebenbürgen.)

Doplňkem k svému vydání vlachobulharských listin (Сб. Соф. XIII.) otiskuje zde prof. Miletič listinu velkého vévody uhrovlaského Dana II. z r. 1422, která je

nyni v nár. muzeu Budapeštském, a připojuje výklady věcné. Přiložen fotografický snímek celé listiny.

140. **Аргировъ С.** Люблянскіятъ български ржкописъ отъ XVII. вѣкѣ. Сб. Соф. XVI.—XVII. 246—313. (Argirov S.: Die bulg. Handschrift von Laibach aus dem XVII. Jahrh.)

První část této rozpravy otištěna byla v XII. sv., 463—561. V této druhé části pojednává se předně o palaeografické povaze rukopisu (246—252), hlavně však o gramatické stránce (252—305). Ku konci připojen slovníček (306—313). Dále přiloženy též tři fotogr. snímky.

141. **Стоиловъ А. П.** Въ Трѣскавския манастиръ. Сб. Соф. XVI.—XVII., 492—495. (Stoilov A. P.: Im Kloster von Tréskav bei Prilep in Maked.)

Otisk „slova“ (kázání) z r 1833, psaného jazykem bulharským. Klášter Tréskavský je 2 hodiny severozáp. od Prilěpu (v Macedonii).

142. **Аргировъ С.** Два стари еснафски устава. ПСп. LXI., 382—388. (Argirov S.: Zwei alte Zunftstatute v. J. 1838 u. 1859.)

Dva cechovní statuty z Koprivšice z r. 1838 a 1859. Otisk obou s úvodem věcným.

143. **Материали.** Materialien (dialektisch aufgezeichnet). Сб. Соф. XVI. и XVII. 1—409.

Sbírka lidových písní, pověstí a t. d., též lexikálního materialu, z různých krajín bulharských, vše zapsáno podle výslovnosti dialektické.

144. **Ровинскій П. А.** Сборникъ Панајота Дѣиновскаго изъ села Галичника (въ Дебрахъ). Сообщилъ... (Продолженіе.) ЖСтар. X., 1/2, 230—248. (Rovinskij P. A.: Ein Sammelband des Panajot Djinovskij aus dem Dorfe Galičnik im Dibragebiet, westl. Macedonien. Fortsetzung.)

Lidové písně, nejvíce lyrické, zapsané v nářečí vsi Galičnika, v Dibransku, v záp. Makedonii.

c) *Srbo-chrvatština.*

145. **Maretić T. Dr.** Gramatika i stilistika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika. (Grammatik und Stilistik der kroatischen oder serbischen Schriftsprache.) Napisao... Zagreb. VI. + 700. 1899 (Kugli i Deutsch).

Úplná mluvnice (podle všech čtyř částí) s krátkou stylistikou, sepsaná na základě jazyka Vukova a Daničićova. Rec. V. Jagić, Arch. XXII., 263—278.

146. **Vymazal Fr.** Chorvatsky snadno a rychle. V Praze, m. 8°, 46 str. Cena K 0.50. (Kroatisch leicht und schnell.)

147. **Broch Olaf.** Bericht über eine dialektologische Studienreise nach Südwestserbien. Anz. d. Akad. d. Wiss. Wien. Nr. III., 8—21.

148. **Karásek Josef, Dr.** Über eine Studienreise zur Erforschung des kroatischen Dialektes in Lussin Piccolo und der Literaturdenkmäler in Ragusa. (Vorläufige Berichte der

Balkan-Commission. VII.) Aus dem Anzeiger der philosoph.-histor. Classe vom 11. Juli (Jahrg. 1900, Nr. XVIII.) separat abgedruckt. 8°, 24 str.

Předběžná zpráva o nářečí lošiňském (Lussin piccolo), které spis., meškaje dvakrát na ostrově (v zimě 1897/8 a na jaře 1900), prozkoumal. První část (1—16) podává krátký popis nářečí, hláskoslovný a též tvaroslovný, v druhé části uvádí spis. blaholské matriky (1596—1674), libri copulatorum (1622—1666) a jiné rukopisy, z nichž čerpal pro historický oddíl své rozpravy; konečně promlouvá o svých archivačních studích v Dubrovniku. Ref. podal Iv. Milčetić, Viena, 694,

149. **Грђић-Бјелокосић Лука**, Баналачки (раднички, дунђерски) језик. Гласник XII., 3 а 4, 587—591. (Grđić-Bjelokosić Luka: Über die Geheimsprache der Zimmerleute in Bosnien).

Užívají této řeči tesari mezi sebou, aby jim pán jejich nerozuměl. Je v ni mnoho albanských žvlů. Spis. podává krátký slovníček a též ukázkou řeči.

150. **Gauthiot R.** Étude sur les intonations serbes. Mem. Soc. Ling. XI., 336—354.

151. **Rešetar Milan**, Die serbokroatische Betonung südwestlicher Mundarten. Wien, 1900. 4°. 214 str. (Schriften der Balkancommission, linguistische Abth., herausgeg. von der kais. Akad. d. Wissensch. I. Südslavische Dialektstudien, Heft I.)

Spis. rozeznává čtyři rozvojové stupně v přízvuku nářečí štokavských: a) starý přízvuk je zachován ve všech slabikách bez rozdílu: svilä, sesträ, lopäta, jezík, neprävda, vodë; b) ve všech slabikách mimo krátké otevřené na konci slova (tedy sice lopäta, jezík, neprävda, vodë, ale žádné svilä, sesträ nýbrž svila, sestra); c) jen v dlouhých slabikách (tedy neprävda, vodë ale ani lopäta, jezík, ani svilä, sesträ, nýbrž löpata, jezík a svila, sestra); d) přízvuk Vukdv: neprävda, vodë atd. Vedle nového (štokavského) přízvuku (Vukova) máme tedy úplně zachovaný starý přízvuk, a uprostřed jsou nářečí, která jen částečně novější změně přízvukové podlehla. Tento trojí typus přízvuku štokavského dokládá spisov. ze tří nářečí: a) z nářečí katolíků přeaňských (Přeaň, Perzagno, v Boce kotorské), ve kterém starší přízvuk zachován ve všech slabikách; b) z nářečí černohorského kmene Ozrinićů (hlavně podle výslovnosti ve vsi Velestovo), v němž částečně novější přízvuk je proveden, a c) z nář. dubrovnického (Ragusa), jež novější přízvuk úplně provedlo. Spis. je sám rodem z Dubrovna, nářečí v Boce (kotorské) a na Černé Hoře studoval na místě, by k tomu cíli od vídeňské akademie (z fondu Treitlova, na jehož útraty i tyto publikace se dějí) vyslán. V přítomné studii přízvuk těchto tří typických nářečí, je úplně popsán a vyložen, a sice pro celou morfologii, pro podstatná jména všech kmenů, pro přídavná obou skloňování, jmenného a složeného, pro příslovce, zájmena a číslovky, konečně pro celé sloveso a jeho tvary, jak slovesné tak i jmenné, k čemuž připojeny i výklady o přízvuku slov enklitických a proklitických. Úvodem pak promlouvá spis. o literatuře předmětu, jmenovitě o tom, který přízvuk Vuk Stef. Karadžić v slovníku svém označil, a jaký v té příčině poskytuje obraz veškerá nářečí srbsko-chrватská. Studie Rešetarova jest první vědeckou rozpravou, v které se popisuje a vykládá štokavský přízvuk, od přízvuku Vuka Karadžiće odchýlný. Z ní vychází na jevo, že starší (s ruštinou shodný) přízvuk neobmezuje se na oblast čakavskou, nýbrž že proniká celé území jazyka srbsko-chrvatského, trvaje

v nepfetržitém spojení na jedné (západní) straně s přízvukem slovinským, na druhé (východní) straně s přízvukem bulharským.

152. **Simić Nikola.** O bilježenju akcenta u školskim knjigama (Über die Accentbezeichnung in Schulbüchern.) Nastavni Vjesnik VIII., svez. 1. i 2., str. 15—26. i 103—114.

Lijep prilog štokavskoj akcentuaciji.

N. A.

153. **Rozić Vatr.** Iterativni glagoli II. reda u hrvatskom jeziku. (Iter. Verba der II. Classe im Kroatischen.) Nastavni Vjesnik, knj. VIII., svez. 1., str. 7—15.

N. A.

154. **Rozić Vatroslav.** Nastavak *in* u adjektiva s osnovom na *k*. (Das Suffix *in* beim Adj., Stamm *k*.) U „Nastavnom Vjesniku“ zagrebačkom god. 1900, knjiga IX., str. 1—6.

Tu su nabrojani adjektivi kao *daskin* (od *daska*), *kćerkin* (od *kćerka*) itd. mjesto *dašćin*.

N. A.

155. **Томић Сима Н.** Формални развитак номиналних наставака за основе. (Тomić Sima: Die formale Entwicklung der nominalen Stammbildungssuffixe. Наставник XI., 377—388.

О чиниоцима у развитку језика нашего, који су узрок промени старих и творби нових номиналних наставака за основу. 1. Постапак сложених номиналних наставака у срп. језику. 2. Прилози за објашњење контаминације при творби нових наставака.

156. **Leskien A.** Die Entwicklung serbischer Sätze mit *te* von Parataxis zu Syntaxis. Arch. Jag. XXII., 1—5.

Doklady pro spojku *te* v srbsčtině ve větách, které v jiných ide. jazycích (řečtině, latině, němčině) jsou částečně souřadné, částečně podřadné spojeny: 1. udovica nije imala poroda te sve imuće svojega muža naslijedila (a proto dědila); 2. onaj se kamen pretvorio u zlato te sija kao sunce (tak že svitil); 3. falj ti bože te možemo gosta ugostiti (že můžeme); 4. ono momče te jahaše (onen, jenž).

157. **Boranić Drag.** O reflexivnim glagolima u hrvatskom jeziku. (Über die reflexiven Zeitwörter im Kroatischen.) Rad 140, u Zagrebu 1899, str. 131—244.

158. **Musić Aug.** Dr. Rečenice s konjunkciom *da* u hrvatskom jeziku. (Sätze mit der Conj. *da* im Kroatischen.) U Zagrebu, 125 str. Zvl. ot. z 142. kn. „Rada“ jihoslov. Akademije.

Rozbor vět vedlejších se spojku „*da*“ a jejich význam, doložený hojnými příklady z lidového písemnictví (sbírek Vukových a j.). Musićova monografie o spojce „*da*“ doplňuje podstatně příslušnou část rozpravy Maretičovy o spojkách ve slov. jazycích, vydaných v 86., 89., 91. a 93. kn. „Rada“.

159. **Fabković Skender.** Moje zabavice. (Meine kleine Unterhaltung.) Razložio . . . Zagreb. Tiskom Mile Maravića.

To su filološke sitnice, u kojima pisac obradjuje I. Dakanje. II. Naopako se rabi genitiv za dativ. III. Trpne izreke. U prvom poglavlju govori pisac proti „bugarizmu“ u hrvatskoj sintaksi, koji se stao uvlačiti preko Biograda, a pokazuje se u tom, što se često upotrebljavaju konjunkcije sa „*da*“ u sporednoj rečenici mjesto infinitiva. U drugom poglavlju traži, da se više uzima dativ posesivni mjesto genitiva („Grčki car Gjuro je rođeni brat ruskoj carici udovi“ mjesto: „ruske

carice udove“). U trećem poglavlju obara se s najvećim pravom na pogrešno upotrebljavanje pasivnih konstrukcija (Dobru se djecu u školi nagradjuje).

N. A.

160. **Budmani P.** Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, který vydává Jihoslovanská Akademie v Záhřebě. V tomto roku vyšel seš. XX. (V. sv., 3. seš., str. 289—448.): *koňokradica — kraketati*. (Wörterbuch der kroatischen oder serbischen Sprache, herausgeg. von der südslav. Akademie in Agram, Heft 20.)

161. **Медић Мојо.** Мали осврт на III. издање Вукова Српског Рјечника. Написао у Бранкову Колу проф. Мојо Медић. (Medić M.: Ein kurzer Blick auf die 3. Ausg. des serb. Wörterbuches von Vuk.)

Како су прије већ Dr. Maretić у „Nastavnom. Vjesniku“, књ. VII., проф. Р. Врхован у „Летопису Матице српске“ књ. 198. а Јован Живановић у Бранкову колу год. 1899. приказали ово издање Вукова Рјечника, тако и Медић у овом чланку употпуњује тумачење неких (управо 20) — бећим диелом из зоолошког и ботаничког свијета узетих — ријечи, које су у Вука остале непреведене или барем непотпуно преведене. — На овај Медићев „Осврт“, изашло је неколико бројева касније допуњење Сава П. Вулетића са Цетиња.

H. A.

162. **Богичић В.** Српски уметници у италијанским писмима XVII. стољећа, приођује... Из XXXVII. Споменика Српске краљ. Акад. Београд. 4° стр. 13.

Богичић објелодањује дописивање између неког Николе Роси, каноника у Риму, и опата Стјепана Градића од 1643—1648 год. Врсна грађа за познавање дубровачког дијалекта у XVII. веку. Ref. Лет. М. Срп. књ. 204 стр. 341 сл.

163. **Bogišić V.** Dr. I opet o stručnim izrazima u zakonima. Preštampano iz „Mjesečnika“ u Zagrebu. Tisak Dioničke Tiskare, str. 19.

Bogišić progovorio je samo o jednoj vrlo maloj gomilici riječi, koje je pri kodifikatorskom poslu (za Crnu Goru) crpaо i to jedino iz života narodnoga jezika. Ref. Лет. М. Срп. књ. 204, стр. 367.

164. **Aranza J.** Dr. Was bedeutet *κανκο-διάκονος*? Arch. Jag. XXII., 617.

Slovo *κανκο-διάκονος* v fecko-angl. slovníku Sophoclesové (Greek Lexikon of the Roman and Byzantine Periods. New-York 1887) zůstává nevysvětleno. Spis. upozorňuje na chr. slovo *kāuka* = tonsura, jehož se užívá v okolí Spljetu (Dalm.), vyslovuje domněnku, že slovo se zachovalo z oněch dob, kdy ještě v Dalmacii vliv byzantský trval. Snad prý *κανκα-διάκονος* znamená diaconus cum tonsura.

165. **Ђ(ерик) В(асилиј).** О српском имену по западним крајима нашега народа. Наст. (Беогр.) XI. (Ćerić Vasilij: Über den serb. Namen in den westlichen Gegenden unseres Volkes.)

166. **Mutić August,** Dr. Etimologija riječi „nemoj“. (Die Etymologie des Wortes „nemoj“.) Nastavni Vjesnik knj. VIII., svez. I., str. 83—85;

Pisac ne pristaje uz Miklošića, koji u svojoj sintaksi str. 867, 22 uči, da je „nemoj“ postalo od „ne moji“, nego drži da je taj oblik nastao s pomoću prijevjeska kao u „neka, nekate (noli, nolite!); nekaj, nekajte“ od negiranog „ne“.

Kako je ovdje uz negaciju „ne“ moglo prionuti „ka“, tako je moglo prionuti i „mo“ (otole-m, pokle-m, tere-m), koje je onda prema ostalim imperativima (ne stoj, ne broj, ne kroj) moglo sa „j“ dobiti i oblik pravoga imperativa. N. A.

167. **Nilles Nicolaus. S. J.** Innocenz IV. und die glagolitisch-slavische Liturgie. Sermo rei, et non res est sermoni subjecta. Ztschr. f. kath. Theologie. XXIV. 66—91.

Rozprava katol. kanonisty (býv. prof. toho předmětu v Innsbrucku) vykládá ze stanoviska Corpus juris canonici Komma „Sermo rei, et non res est sermoni subjecta“, kterou pap. Innocenz IV., sám vynikající kanonista, vyňal z 40. titulu poslední knihy Řehořových Decretalů (De verborum significatione), a ustanovuje smysl těch slov takto: »Uvažujte, že při užití všeobecného zákona na zvláštní, pochybný případ, podle všeobecného hermeneutického pravidla, nesluší dbáti slov zákona, nýbrž úmyslu a vůle zákonodárce, udílíme ti vyžádané povolení: zvláště protože nelze domnívati se, že by zákonodárce všeobecně znějící zákaz (rozumí se nelatinského jazyka v obřadech církevních) též na tento neobyčejně obtížný případ byl chtěl rozšířiti“ (str. 77.) Dále obrací se autor proti výkladům dvojího razu: těch, kteří přepínajíce, kladou sermo = řeč liturg. a res = liturgie, to jsou Ginzel (Magazin für Rechts- u. Staatswissenschaften, XIII., 355 ff., 1856 a Gesch. der Slavenap. Cyrill u. Method, S. 123; odpověď „Gegen eine ungebürliche Kritik“, 1856), arcibisk. Milinović (Crtice o slovenskoj liturgiji) a konečně dr. A. N. (Novi věk IV., No 11—12, S. 598—599, 1899); a proti jednomu, jenž zmenšuje význam slov Innocencových, J. B. Pesante (La liturgia slava con particolare riflesso all' Istria), považuje je za pouhý výraz tolerance. Za to Nilles nemítá nic proti výkladu, který podal Marković v knize „Gli Slavi ed i Papi“ (o které Nilles podal krit. a pochvalný refer. v tomto časop. 1898, 127—134) slovy: „Innozenzo IV., appoggiandosi alla massima, che lo spirito deve prevalere alla lettera: Nos igitur attendentes, quod sermo rei, et non res est sermoni subjecta (L., 157). Ku konci podává Nilles ukázky hlah. a kyr. (z cír. kal., který vydal: „Kalendar. utriusque Ecclesiae“) a též graždanského pisma.

168. **Jaruh B.** Тицик Хиландарски и његов грчки извор. Испоредно и оцијенио . . . Београд, 1899. (Jagić V.: Das Typikon von Chilandar u. seine griechische Quelle.)

Krátkou rec. napsal A. Sobolevskij ЖМНП 1900, июль, 185—187. Vyslovena domněnka, že překlad Chil. Typika vykonal ruský mnich na Athoně.

169. **Jagić V.** Eine cyrilische Urkunde aus dem Jahre 1434. Arch. Jag. XXII., 619.

Listina, kterou r. 1434 vystavil bán Ivaniš, kníže Cetinský a Klišský atd. (v Dalmácii). Nachází se v archivu františkánského kláštera na Trsatu u Rjeki (Tersat bei Fiume). Otisk podle opisu Dr. V. Oblaka.

170. **Jagić V.** Bruchstück eines glagolitischen Messbuches. Arch. Jag. XXII. 525—542.

Deset listů pergamenových z počátku anebo z polovice XIV. stol., část hrv.-hlah. missálu. Rozbor obsahu a srovnání s jinými hrv.-hlah. texty. Pozoruhodné je slovo *сѣтѣак* = kmoťr, z vlaského santolo.

171. **Pastrnek Fr.** Chrvatsko-hlaholský rukopis Sienský. (Die kroatisch-glagolitische Handschrift von Siena.) V Praze, 38 str. Zvl. otisk z Věstníku král. české spol. nauk. Třída filos.-histor.-jazykozpytná.

Otisk prvních sedmi stránek chrv.-blah. rukopisu z první pol. XV. stol., který obsahuje překlad lat. traktátu o povinnostech kněžských a nachází se v Sieně (v Itálii). V úvodě jest rozbor obsahu a jazyka, ku konci připojen lat. text, jemuž se překlad nejvíce blíží.

172. **Сперанскій М.** Загребскиятъ рѣкописъ на Владислава граматика. Сб. Соѳ. XVI.—XVII., 325—338. (Speranskij M.: Die Agramer Handschrift des Grammatikers Vladislav.)

Vladislav grammatik byl spisovatelem školy Euthymiovy. S jeho jménem jsou spojeny čtyři sborníky, které částečně sepsal částečně přepracoval a opsal. Sborník r. 1469, nyní v jihoslov. akad. v Záhřebě, má četné připsky postranní, jichž J. Daničić (Star. I.) si nevěšmal. Tyto připsky otiskuje a oceňuje (po stránce obsahové) prof. Speranskij. Jsou důležité i pro pravopis a mluvnickou povahu. Red. srbská.

173. **Ostojić Tih.** Ein mittelalterliches moralisches Recept. Arch. Jag. XXII., 618.

„Prostředek na zničení množství hříchů“ podle rukopisu z konce XV. stol., srbské redakce církevně slov. jazyka, jenž obsahuje mše dvou srbských svatých (krále Milutina a knížete Lazara) a dále slovo о прѣданнѣ гѣ нашѣго ѿ хѣ^а на стѣ^а и евангѣ^а ѿ прѣповѣднѣго и бѣгословнѣго оца нашѣго Свѣтлѣа сръпанна. Recept připsán na poslední stránce.

174. **Сырку П. А.** Монаха Григорія житіе преподобнаго Ромила. По рукописи XVI. в. Имп. Публ. Библиот. собр. Гильфердинга съ приложеніемъ службы препод. Ромилу по рукоп. XVII. в. Бѣлградској Нар. Библ. — Пам. др. письм. и искусства. СХХХVII. С.-Петербургъ, vel. 8°. XXXIII. + 54 str. (Syrku P. A.: Des Mönches Grigorius Leben des hl. Romylos. Nach einer Hdschr. des XVI. Jahrh.)

Rkp. je srbský, stopy bulh., 396 listů, XVI. stol., pap., in fol., nalezený v Prizreně. Text ukazuje obyčejnou srbskou redakci XIV.—XV. stol. Hlavní obsah předmluvy jest, že spisovatel toho života Grigorij nebyl Grigorij Camblak; důkazy vzaty z jeho životopisu. Věrný otisk uvedených textů.

175. **Кулаковскій П.** Отчетъ о научныхъ занятіяхъ за гран. въ лѣт. вак. вр. 1899 г. Варш. Ун. Изв. 5, 1—39. (Kulakovskij P.: Bericht u. so w.)

Větší část rukopisů Čařhradských, Plovdivských, Sofijských a Rylských, které spis. popisuje, jest recense srbské a obsahu apokryfného.

176. **Нацовъ Н.** Аджарскиятъ рѣкописъ. Сб. Соѳ. XVI.—XVII., 483—491. (Нацов Н.: Die Handschrift von Adžar im Kr. Philippopel).

Sborník apokryfních pověstí, psaný r. 1715 v Adžaru (v Plovdivském okruhu), red. srbské. Otiskuje se několik ukázek.

177. **Truhelka Ć.** Dr. Mittelalterliche Inschrift in Kotoгac (Bosnien). — Mittelalterliche Inschriften aus der Hercegovina. Wiss. Mitth. aus Bosnien u. Hercegovina. VI., 1899, 534—538.

Cyrillské nápisy na kamenech náhrobních.

178. **Zbornik** za narodni život i običaje južnih Slavena. Za svijet izdaje jugoslav. akad. znan. i umjetnosti. Uredio Dr. Ant. Radić. (Sammelband für volksthümliches Leben und Sitten der Süd-Slaven.) Sv. V., 1. polov. 8°. 160 str. (Građa. Materialien, dialektisch aufgezeichnet.)

V tomto svazku všechny příspěvky psány opět nářečím kraje, o němž články jednají.

d) *Slovinština.*

179. **Ilešič Franz**, Slovenica. Arch. Jag. XXII, 487—510.

Pokračování článku, jehož první část otiskána byla XXI, 199—212. Hlavním pramenem jest lidová řeč šenčurská (St. Georgen a. d. Stainz, ve vých. Štýrsku). Obsah celého článku: I. O dvou případech hláskového souzvuku (Vocalharmonie) a) blúze z *blúzŭ, *bluzu a toto z blizu; mujmo z *mumo = mimo a pod. b) bujti = ubiti, mujrati = umirati, v hujšo = v hišo a pod. — II. O některých změnách na počátku slov: a) vŭjspati = uspati, vŭjbrati = ubrati a pod., protože (jak již Šrabec, Cvetje VIII, 11 dodře vyložil) v prostém slovese počátečná skupina souhlásková není původní: sŭpati, bŭrati; ale fčakati = u-čakati, vdariti = udariti, fkrasti = ukrasti a pod.; b) v' na počátku odpadá: božen = ubožen, ladati = vladati, zdehnoti = vzdechnoti a pod.; c) r sonans často se jeví jako ar-: arja = rja, stsl. rŭžda a j. — III. O rodové změně v čísle množném, ku př. hajdina sg. fem., hajdina plur., jako neutr., répa sg. fem., répa plur., jako neutr. a j. — IV. Střední tvary za dobrŭ — dobryj jsou tak rozděleny, že jedna část přídavných, jako grd, hujd, lep a j., má jen tvary jmenné, druhá část, jako ku př. beli, bledi a j., partic. načeti, odebrani a j., jen tvary složené. Příčina je prý v kvantitě, po případě v dvou- a viceslabičnosti kmene. — V. Etym. u se mění v ŭ. Doklady a odchylky. — VI. Vsude i se objevuje a) po samohláskách, ku př. hujd, bajšti, bojše (= boljše) a pod., b) po souhláse n: adj. stranjski, plur. polanjeci, plur. ostanjki a pod. nj je prý střednicí za pův. nŭ. — VII. Doklady pro supinum ze všech tříd slovesných, se zvláštním zřetelem na přízvuk (str. 494—510.).

180. **L. P.** Slovenščina v mnogojezični bibliji iz l. 1599. (Das Slovenische in der polyglotten Bibel vom J. 1599.) Izv. Kranj. X. 25—26.

Název: Biblia sacra Ebraice, Chaldaice, Graece, Latine, Germanice, Sclavonice. Studio et labore Eliae Hutteri Germani Noribergae. Cum sacrae Caesar. Majest. quindecim annorum privilegiis. MDXCIX. Vydáno bylo této bible jen prvních 8 knih. Srv. Allg. Deutsche Biographie, XIII, 475. Slovinšský text je otisk textu Dalmatinova z r. 1584. Při tisku nebylo korektora slovinšský znalého.

181. **Baudouin de Courtenay J.** Sull' appartenenza linguistica ed etnografica degli Slavi del Friuli. Conferenza tenuta in Cividale del Friuli nell' ultima adunanza del Congresso storico internazionale a illustrazione dei tempi, della vita et delle opere di Paolo Diacono 5 settembre 1899. Cividale. Tipografia Giovanni Fulvio.

182. **Černý Adolf.** V údolí Resie. Sl. Přehl. II, 16—22, 79—84 a 113—118.

Uprostřed ethnografického popisu Slovinců resijských vyskytuje se hojnost ukázek dialektických, od spisovatele na místě zapsaných Sr. ref. S. R(utar) v Ljublj. Zvonu XX, 189—190, v kterém uvedena též celá literatura o Slovanech resijských.

183. **Lužar F. F.** Narodni izrazi. Zborn. Ljublj. II. 26—53. (Volksthümliche Ausdrücke.)

Sbirka lidových výrazů s výklady, dále též několik přísloví a hádanek z různých krajín slovinských.

C. Nářečí východoslovanská (ruská).

184. **Budde E. O.** Учебникъ грамматики русскаго языка. Часть первая. Этимология. Для среднихъ учебныхъ заведеній. Казань 1900. XI. +180 str. Cena 75 kop. (Budde Je. Th.: Lehrbuch der russischen Grammatik. Für Mittelschulen.)

185. **Jokl Ferdinand.** Nová methoda ruského jazyka, jakožto první čítanka a učebnice pro školy i učení soukromé. (Neue Methode der russischen Sprache, als erstes Lesebuch und Lehrbuch für Schule und Privatunterricht.) V. 8°, 132 str. K 2·80.

186. **Váňa J.** Mluvnice jazyka ruského (Grammatik der russischen Sprache). 3 vyd., v. 8°, 138 str. brož. K 2·20.

187. **Dimitriewicz Nikolaus.** Russisch-Deutsches Sprachbuch. Grammatik einschliesslich der Akzentlehre für den Schul-, Privat- und Selbstunterricht. Lemberg, 1900. Im Selbstverlage.

188. **Ляпуновъ Б. М.** Исслѣдованіе о языкѣ Синодальнаго списка 1ой Новгородской лѣтописи. Трудъ... Выпускъ I. Введеніе. Часть I. Очерки изъ исторіи иррациональныхъ гласныхъ въ русскомъ языкѣ. Изданіе отдѣленія русскаго языка и словесности Императорской Академіи Наукъ. СПб. 1899. 8°. VII. + 289. (Ljapunov B. M.: Studie über die Sprache der Synodalhandschrift der ersten Chronik von Novgorod. I. Theil. Skizzen zur Geschichte der irrationalen Vocale im Russischen.)

Rozprava o hláskách ъ а ъ v uvedeném rukopise a v ruštině vůbec. Rec. (k theorii o jerech odmitavou) podal A. Sobolevskij v ЖМНП. 1900. янв., 185—193. Odpověď Ljapunova, ib, июнь, 385—401; poznámky k tomu Sobolevského, ib. 401—403. K tomu ještě „Několik slov“ Ljapunova, t., ноябрь, 247—263, s pozn. Sobolevského. — Rec. V. Jagić, Arch. Jag. XXII, 255—263 a opět ve zvláštním článku „Die irrationalen Vocale“ 553—561. Ljapunov definuje hlásky ъ, ъ (podle Fortunatova) jako kratší než krátké; Jagić klade váhu na jejich kvalitu, která byla pak příčinou i zániku jejich i přechodu do hlásek е, о. — Další kritickou recenzi podali M. Chalanskij v P. Фил. В. XLIV, 116—130. a Jev. Budde v Уч. Зап. Каз. LXVIII, 3, 1—30.

189. **Благовѣщенскій И.** О необходимости уничтоженія буквы „ять“. Рус. М. XXI., II., 2, стр. 131—138. (Blagověščenskij J.: Über die Nothwendigkeit, den Buchstaben „jat“ zu vernichten.)

190. **Фоминъ Д. Н.** Нужна ли буква „ять“? Фил. Зап. 40, 3, 1—11. (Fomin D. N.: Ist der Buchstabe „jat“ nothwendig?)

Vůči Blagověšenskému zastává se spisovatel písmena „jat“ v ruštině.

191. **Прядкинъ С. Н.** Историческое и фонетическое правописание требуетъ существованія въ русской азбукѣ буквы ѣ. Фил. Зап. 40, 3, 11—20. (Prjadkin S. N.: Die histor. a phonet. Orthographie erheischt die Existenz des Buchstabens ѣ in dem russischen Alphabet.)

192. **Быстровъ А.** Правила объ удареніяхъ въ русскомъ языкѣ. Арханбургъ. 58 стр. (Bystrov A.: Accentregeln der russischen Sprache.)

193. **Kolář Josef.** O přízvuku sloves ruských. (Über den Accent der russischen Verba.) Věstník král. české spol. náuk, tř. filos.-hist.-jazykozpytná. XV. Str. 1—30.

Spis. roztřídil si ruská slovesa na 7 tříd s 13 vzory, a podle tohoto rozvrhu podává hojně doklady pro přízvuk jednotlivých slovesných skupin.

194. **Pérot Gast.** L'accent tonique dans la langue russe. Lille, 264 str. Trav. et mén. de l'univ. de Lille. Tome IX. ix., Mém. N. 26.

195. **Фортуатовъ Ф. Ф.** О залогахъ русскаго глагола. Изв. русс. яз. IV, 4, 1153—1158. (Fortunatov F. Th. Die Genera des russischen Verbum.)

V rušt. jsou jen dva tvary rodové: zvratný a nezvratný. Trpný rod nemá zvl. tvaru (leda v partic.). Zvratný rod má několik významů: A. Při slovesech přechodných: 1. přímé zvratnosti: умываться, 2. vzájemnosti: любиться, 3. změny: сердиться; 4. činnosti: браниться; 5. trpnosti (vůbec). B. Slovesa nepřechodná zřídka tvoří tvar zvratný, jenž sesiluje jen zvratný význam: краснѣть a краснѣться a pod. Konečně jest zvratný tvar slovesem bezpodmĕným: не лежится a j.

196. **Мирза-Джафаръ.** Обь искусственномъ образованіи парныхъ словъ (Reimwörter). Юбил. сборн. въ честь Миллера, 311—313. (Mirza-Džafar: Über künstliche Bildung von Reimwörtern.)

Rus. rýmované dvojice (v pohádkách) njańki — mańki, kuli — muli (tvary s m jsou bez etymol. základu) vytvořeny jsou v ruštině podle jazyků tureckých.

197. **Словарь русскаго языка.** II, 4 (7). Str. 953—1272 (загряять-закрѣплять). (Wörterbuch der russischen Sprache, herausgeg. von der kais. russ. Akademie.) Cena 75 kop.

198. **Чудиновъ А. Н.** Справочный словарь ореографическій, этимологическій и толковый русскаго литературнаго языка. Составленъ подь редакціею А. Н. Чудинова. Вып. I.—VI. С.-Пб. 1900.—1901. 2207 стр. Cena 6 rub. (Čudinov A. N.: Orthographisches, etymologisches und erklärendes Hand-Wörterbuch der russischen Schriftsprache.)

Ref. Пет. В. LXXXIII. стр. 339—341 (Досадны цѣкоторыя промахи и недосмотры, какъ въ должествующей быть точною справочною книгой.)

199. **Срезневскій И.** Матеріалы для словаря древне-русскаго языка по письменнымъ памятникамъ Томъ

второй. Выпускъ III. пак-пра. (1 + столбцы 865—1344.) 4^о. Цѣна 1 руб. 50 коп. (Sreznevskij J.: Materialien zum altruss. Lexikon nach den Sprachdenkmälern.)

200. **Dimitriewicz Nikolaus.** Russisch-Deutsches Schulwörterbuch für Schul-, Privat- und Selbstunterricht mit Berücksichtigung des Militärwesens. Lemberg. Im Selbstverlage.

201. **Абрамовъ Н.** Словарь русских синонимовъ и сходныхъ по смыслу выражений. С-Пбгрь, 1 rubl. (Abramov N.: Wörterbuch der russischen Synonyma und sinnverwandter Ausdrücke.)

202. **Ветуховъ А.** Еще къ вопросу о частицахъ или присловьяхъ: стани (стало), ста (сто), сте, осу (су), съ, се (сѣ, сѣмъ). Р. Фил. В. XLIII, 29—42. (Vetuchov A.: Nochmals zu den Partikeln stani (stalo), sta (sto), ste, osu (su), s, se (sě, sěm).)

Poznámky k etymologickým výkladům Šljakova a Chalanského. Srv. č. násl.

203. **Шляковъ Н.** Стати по славянскимъ нарѣчїямъ и русскому языку. Добавленіе къ статьѣ: Частицы ста, ста-ни, сте, сѣ, сѣмъ, су и осу. Я въ XI.—XIV. вѣкахъ. О десяти изъ письма къ Олегу. Р. Фил. В. XLIV., 131—152. (Šljakov N.: Beiträge zu den slavischen Dialekten und zur russischen Sprache. Nachträge zur Abhandlung: Die Partikeln sta, stani, ste, sě, sěm, su und osu. Über ja (ego) im XI.—XIV. Jahrh. Über desetъ im Briefe Monomach's an Oleg.)

Spis. o těchto částicích pojednal v tomto časop. XL, 1898, 125—175; přítomná rozprava je odpovědí M. Chalanskému na článek v Izv. russ. яз. IV, 265—276. Dále pojednává se o ja = jazъ азъ v starých ruských památkach. Konečně o slově desetъ v listě Monomacha k Olegu (1106), kde čísti třeба дѣ сать.

204. **Соболевскій А.** Одно мѣсто въ „Поученїи“ Мономаха. Фил. Зап. 40, вып. 3, стр. 1—2. (Sobolevskij A.: Eine Stelle in den Belehrungen Monomachs.)

Nevyložené rukopisné listy náležel snad čísti нѣ сатишкѣмъ t. j. asi stokrát.

205. **Никольскій Д.** О происхожденїи и смыслѣ собственныхъ именъ нѣкоторыхъ животныхъ. Фил. Зап. вып. IV.—V., стр. 1—10. (Nikolskij D.: Über den Ursprung und die Bedeutung der Eigennamen einiger Thiere.)

Авторъ объясняетъ выраженїя: Петъка — пѣгухъ, Мышка — медвѣдь, Кошка — Машка, Васъка — Козель. III.

206. **Сперанскій М. Н.** Изъ исторїи отреченныхъ книгъ. I. Гаданїя по Псалтири. Тексты гадательной псалтири и родственныхъ ей памятникъ и матеріалъ для ихъ объясненїя собранъ и приготовилъ къ изданїю . . . 1899. (Памятники древней письменности и искусства, No CXXIX). (Speranskij M. N.: Zur Geschichte der Apokryphen. I. Wahrsagen nach dem Psalter. Texte des Wahrsage-Psalters u. verwandter Sprachdenkmäler.)

Rec. A. Sobolevskij, ЖМНП 1900, ноябрь, 233—236, s poukázkami na rukopisy podobného obsahu.

207. **Сперанскій М. Н.** Изъ исторіи отреченныхъ книгъ. III. Лопаточникъ. Текстъ Лопаточника и матеріалъ для его объясненія. vel. 8°. 32 str. Пам. др. письм. и искусства СХХХVII. (Speranskij M. N.: Zur Geschichte der Apokryphen. III. Das Schulterbuch. Der Text des Schulterbuchs und das Material zu dessen Erklärung.)

Text dosud neznámý, otištěn podle rkpisu Vilenské knih., XVI. stol., rec. jihoruské. Sepsání obsahuje hádání z ovčí lopatky. V úvodě vyloženo všeobecně rozšíření takového čarování. Původní slov. překlad byl snad jihoslov a original řecký. Ref. A. Sobolevskij, ЖМНП., č. 334, бřezen, 215—218.

208. **Книга Паломникъ.** Сказаніе мѣстъ святыхъ во Цареградѣ — Антонія, архиепископа Новгородскаго 1200. Текстъ изданъ подъ редакцію Хр. Лопарева, имъ же написано и обширное предисловіе. Правосл. Палест. Сборн. вып. 51. (Das Wallfahrtsbuch. Darstellung der heil. Orte in Constantinopel von dem Erzbisch. Antonij von Novgorod 1200. Herausgeg. von Chr. Loparev.)

209. **Раевскій А. С.** О Часословѣ библиотеки Ярославскаго архіерейскаго дома XIII в., съ молитвами Θεодосія Печерскаго, Кирылла Туровскаго и славяно-католическими. Referát, čtený při XI. archeol. sjezdě v Kijevě (Изв. р. яз. V, 326). (Rajevskij A. S.: Über ein Horologium des erzpriesterlichen Hauses von Jaroslavl aus dem XIII. Jahrh., mit Gebeten des Theodosius vom Kijevo-Pečerschen Kloster, des Kyrill von Turov u. slavisch-katholischen Ursprungs.)

„Časoslov“ tento (rkp. uvádí již Sreznevskij jakožto »Чинovníкъ разныхъ церк. чиновъ“ v 2. vyd. Пам. др.-русск. письма и яз. pod vročením „do 1200 r.“) je prý svodem, sestaveným z Časoslova podle systému Studijského, do něhož vsuty byly různé modlitby, složené od mnichů Pečerských, od Kyrilla Turovského, a pak takové, které prý vzaty byly ze slovansko-katolických breviářů, snad mnichů kláštera Sázavského.

210. **Щенкинъ В. Н.** Лицевой Сборникъ Императорскаго Россійскаго Историческаго Музея. Изв. русск. яз. IV, 4; 1345—1385. (Ščepkin V. N.: Der illustrierte Sammelband des kais. russ. historischen Museum in Moskau.)

Ohromný obrázkový sborník XVI. stol., nyní v histor. museu v Moskvě, jest částí velikolepé historické encyclopaedie ruské. Obsah: I. Pět knih Mojžišových, kniha Josue a Soudců; II. Trojanská pověst podle Quidona de Columna, která obsahuje též bulharskou „přiči“. Spis. podává popis knihy, její stránky paleografické, vodních značek papíru a přehled obsahu, srovnává překlad pověsti trojanské s originálem latinským, charakterisuje jazyk toho překladu a připojuje konečně ukázkou (s textem latinským).

211. **Шляковъ Н.** Пергаменные отрывки русскихъ рукописей въ Прагѣ. Р. Фил. В. XLIV, 297—299. (Šljakov N.: Pergament-Fragmente russ. Handschriften in Prag, im Nachlasse Šafaříks im böhm. Museum.)

Poznámky tykající se rozpravy, kterou pod názvem s vrchu položeným v tomtéž časopise P. Фил. В. XXIV, 87—104, uveřejnil M. Speranskij. Spis. nachází, že v druhém zlomku zač. 188 apoštola čte se společně s zač. 59 evang. Matoušova a domnívá se, že tento pořádek pochází z záp. (katol.) církve. Redakce však poznamenává, že tomu tak není.

a) *Velikorušтина.*

212. Будде Е. О. Нѣкоторые выводы изъ позднѣйшихъ трудовъ по великорусской диалектологіи. Юб. сбор. въ честь В. О. Миллера. (Budde J. Th.: Einige Ergebnisse der letzten Untersuchungen zur grossrussischen Dialektologie.)

Hranice severní velikoruštiny byla v dřívějších stoletích, před provedením *a*-káni, jižně od Moskvy, území běloruské sáhlo snad do západních krajín gub. Tulské.

213. Богородицкіѣ В. А. Диалектологическія замѣтки. I. Говоръ села Лады, Саранскаго уѣзда, Пензенской губ. Уч. Зап. Каз. LXVII., 1, 109—114. — II. Неправильности русской рѣчи у Чуваши. Ib. 12, 199—208. (Bogorodickij V. A.: Dialektologische Bemerkungen. I. Der Dialekt des Dorfes Lady, im Kreise Saransk, Gouv. Penza. II. Die Unregelmässigkeit der russischen Sprache bei den Čuvašen, Gouv. Kazan.)

I. Výslovnost bezpřizvučných samohlásek, několika souhlásek a nejdůležitější zvláštnosti morfológické. II. Material sebrán v městě Čeboksary, gub. Kazanské.

214. Чернышевъ В. И. Краткія свѣдѣнія о нѣкоторыхъ говорахъ Дмитровскаго, Богородскаго и Егорьевскаго уѣздовъ. Изв. р. яз. V., Прилож. 1—21. Материалы для изученія великорусскихъ говоровъ. VII. (Černyšev V. J.: Kurze Nachrichten über einige Dialekte der Bez. von Dmitrov, Bogorodsk, beide im Gouv. Moskau und Jegorjevsk, Gouv. Rjazan.)

Hlavní známky hláskoslovné a tvaroslovné. Nářečí jsou na hranici výslovnosti bezpřizvukového *o* jak *a*.

215. Чернышевъ В. И. Говоры нѣкоторыхъ селъ Московскаго уѣзда. Прилож. къ Сборн. II. отдѣл. Имп. Акад. Наукъ. 68. С.-Пб. 174. стр. 1—руб. (Černyšev V. J.: Die Volksmundarten einiger Gemeinden des Moskauer Kreises.)

216. Дурново Н. Описание говора деревни Парфѣнокъ, Рузскаго у. Московской губ. Р. Фил. В. XLIV., 153—216. (Продолженіе будетъ.) (Durnovo N.: Beschreibung der Mundart des Dorfes Parfjonok, Bez. Ruza, Gouv. Moskau.)

V této části popsány samohlásky a též některé souhlásky.

217. Дурново Н. Н. Замѣтка о говорѣ Шацкаго уѣзда Тамбовской губерніи. Изв. р. яз. V., 921—955. (Durnovo N. N.: Bemerkung über den Dialekt des Bez. von Šatsk im Gouv. Tambov.)

Krátký popis hlavních známek tohoto nářečí, jež spojuje v sobě významné vlastnosti jiho- a severo-velikoruských nářečí. K tomu připojeny foneticky psané ukázky (931—955).

218. **Караулов М.** Говор станиц бывшего Моздокского полка Терского Казачьяго войска. (Доклад, прочитанный на 32-м заседании Лингвистич. отдѣл. Неофилол. Общ. при Имп. С.-Пб. Унив. 23-го Февр. 1900 г.) Р. Фил. В. XLIV., 66—115. (Karaulov M.: Die Sprache der Stationen des ehemaligen Mоздок'schen Regiments des Kosaken-Heeres am Terek.)

Mluvnický popis a slovník (zvl. slov, která nejsou ve slovníku Dalově). Kozáci pocházeli z krajín povolžských (tito byli hlavní částí) a donských.

219. **Караулов М.** Говор палѣх Жиздринскаго уѣзда Калужской губ. Р. Фил. В. XLIII., 218—230. (Karaulov M.: Die Mundart der Waldbewohner im Bez. Žizdrin, Gouv. Kaluga.)

Hláskoslovný, tvaroslovný a částečně též syntaktický popis nářečí „Poléchův“ čili obyvatelů polezí (lesů) žizerského újezdu kaluzského gub., kde převahu má sice ještě řeč velikoruská, ale již proniká živel běloruský.

220. **Добровольскій В. Н.** Нѣкоторыя данныя условнаго языка Калужскихъ рабочихъ. Изв. русск. яз., IV., 4, 1386—1410. (Dobrovolskij V. N.: Einige Daten über die Kunstsprache der Arbeiter von Kaluga.)

Lexikální příspěvky a souvislé texty z „tajné“ čili umělé řeči kaluzských dělníků (řemeslníků), v níž jsou snad obsaženy živly jazyka cikánského.

221. **Баловъ А.** По говору Любимскаго уѣзда. ЖСтар. X., 1/2, 249—250. (Balov A.: Aus dem Dialekt des Kreises Ljubim, Gouv. Jaroslavl).

Sbirka slov.

222. **Чернышевъ В.** Нѣсколько духовныхъ стиховъ. По запискамъ... ЖСтар. X., 3, 425—435. (Černyšev V.: Einige geistliche Volks-Dichtungen.)

Aleksěj, boží člověk (ve dvou variantách). O opilci. O holubí knize. Písne zapsány v nářečí. První podle slov slepce z okr. Juchnovského, gub. Smolenské, r. 1898. Ostatní podle slepce z okr. Klinského, nářečím Moskevským.

b) *Běloruština.*

223. **Карскій Е. О.** Матеріалы для изученія бѣлорусскихъ говоровъ. III. Продолженіе. Изв. русс. яз. IV., 4, 33—69. Nr. 16. Сообщение объ особенностяхъ говора м. Гейшина, Быховск. у., Могилевской губ. — Nr. 17. А. И. Полобъ — о говорѣ с. Микulichей, Рѣчицкаго у., Минской Губ. — Nr. 18. Н. Я. Никифоровскаго — объ особенностяхъ говора населенія Витебской губ. и уѣзда (мѣстности къ востоку отъ Витебска). (Karskij Je. Th.: Materialien zum Studium der weissrussischen Dialekte.)

c) *Ukraino-(malo-)ruština.*

224. **Kokorudz E. i F. Konarski.** Gramatyka języka ruskiego dla Polaków, ułożyli... prof. c. k. gimnaz. akad. we Lwowie. Lwów, nakł. K. S. Jakubowskiego, str. 221. c. 2 K 50 hal. (Grammatik der ruthenischen Sprache für Polen.)

225. **Vymazal Fr.** Malorusky (rusinsky) snadno a rychle. V Praze. Cena K 0.40. (Kleinrussisch leicht und schnell.)

226. **Указатель к материаламъ, собраннымъ Чубинскимъ въ Трудахъ этнографическо-статистической экспедиции Имп. Русск. Географ. Общ. въ западно-русскій край.** Составленъ студентомъ Чеславомъ Багенскимъ подъ ред. проф. Е. О. Будде. Казань, стр. XVII. + 66. (Приложение къ Уч. Зап. Каз. универс. за 1900 г., декабрь.) (Index zu den Materialien, welche Čubinskij in den Abhandlungen der ethnogr.-statist. Expedition d. kais. russ. geogr. Gesellschaft in das westrussische Gebiet veröffentlicht hat. Zusammengestellt von dem Studenten Č. Bagenskij, unter der Red. von Prof. Budde.)

Для цѣлей русской діалектологіи составленъ списокъ губерній, уѣздовъ, городовъ, селъ, деревень, мѣстечекъ, посадовъ и пр. мѣстъ въ алфавитномъ порядкѣ и перечислены при каждомъ такомъ названіи всѣ No No и страницы, подъ которыми находятся діалектологическія матеріалы въ всѣхъ трудахъ экспедиціи Чубинскаго.

227. **Будиловичъ А.** Къ вопросу о литературномъ языкѣ Юго-Западной Руси. Юрьевъ, Ц. 50 к. (Budilovič A.: Zur Frage der Schriftsprache des südwestlichen Russlands.)

228. **Флоринскій Т.** Нѣсколько словъ о малорусскомъ языкѣ (нарѣчіи) и новѣйшихъ поцѣткахъ усвоить ему роль органа науки и высшей образованности. Кіевъ, 1899. (Отискъ зъ „Кіевлянина“). Str. 177. (Florinskij T.: Einige Worte über die kleinruss. Sprache (Dialekt) u. die neueren Versuche, ihr die Rolle eines Organs für Wissenschaft u. höhere Cultur zuzuweisen.)

Spis. předně uvádí, že maloruština patří ke skupině nářečí ruských, jejichž společným spisovným jazykem jest velikoruština, a připouští maloruštinu jen do spisů lidových. Pro vědu a vyšší vzdělání třeba se držeti společného organu, který jest vypěstován ve velikoruštině. Odpověď Florinskému podává V. Naumenko v Kijejské Starině. Spor se prý (srv. Sl. Přehl: 1900, II., 350) vede se stanoviska ryze filologického.

229. **Науменко В.** Рѣшенъ-ли проф. Т. Д. Флоринскимъ вопросъ о книжной малорусской рѣчи? Кіев. Стар. 68, 1, 125—155. (Naumenko V.: Hat Prof. T. D. Florinskij die Frage der kleinruss. Sprache gelöst?)

230. **Верхратскій Иван.** Про говор долівскій. Зап. Шевч. XXXV. i XXVVI., кн. III. i IV., 1—127. (Verchratskij Ivan: Über die Mundart der sogenannten „Doly“, im mittleren Santhale.)

Obsírný popis nářečí dolského, v okolí Przemyslském a Jaroslavském, se slovníčkem mr.-německým (93—127).

231. **Колесса Ол.** Причинки до исторні угро-руської мови и літератури. Зап. Шевч. XXXV., 6, 6. (Kolessa A.: Beiträge zur ungarisch-russischen Sprach- und Litteraturgeschichte. Kurzes Rés.)

Je to pouhé ohlášení referátu, s nástinem obsahu. Referát bude později otištěn.

232. **Кокорудз Іл.** Причинок до пізнання розвитку народньої мови в письменстві у Галицьких Русинів. Зап. Шевч. XXXV., 6, 7—8. (Kokorudz J.: Beiträge zur Kenntniss der Geschichte der kleinrussischen Sprache in der galizisch-russischen Litteratur. Kurzes Rés.)

Je to pouhé ohlášení referátu, s nástinem obsahu. Referát bude později otištěn.

233. **Свѣнцицкій Іларіонъ.** Опытъ сравнительнаго словаря русскихъ говоровъ. (Галицко-бойковскій говоръ.) ЖСтар. X., $\frac{1}{2}$, 213—229. (Svěncickij Hilarion: Versuch eines vergl. Wörterbuches der russischen Dialekte. Der Dialekt der galizischen Bojken.)

Slovníček z nářečí haličských Bojků, s doklady z jiných nářečí rusko-haličských.

234. **Охримович Волод.** Dr. Про наголос в українсько-руській мови. Зап. Шевч. р. IX., т. XXXIII., 1—64. (Ochrymovyč Volod.: Über den ukraino-russischen Accent)

O přízvuku v maloruštině. V této části se jedná o přízvuku ve tvarech a odvozeninách jmenných.

235. **Крымскій А. Е.** О малорусскихъ отглагольныхъ существительныхъ на -енне а -инне. Юб. сбор. въ честь В. О. Миллера, 298—304. (Krymskij A. J.: Über die Subst. verbalia auf -jenne und -inne im Kleinrussischen.)

Koncovka slovesných podstatných jmen mr. -enne (psl. enje) má e za náležité i (z é) vzata z part. pf. pass. *sušenne* od *sušity*. Koncovka -inne (vedle -enne, též *sušinne*) vznikla z -*enje*, tím že slovesa v-*ěly* a -*yty* se střídají.

236. **Уманецъ М. і Спілка А.** Словарь російско-український, Том IV. С—У. Львів. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. 238 str. (Umanec M. und Spilka A.: Russisch-ukrainisches Wörterbuch.)

237. **Гнатюк Волод.** Русини Пряшівської епархії і їх говори. Зап. Шевч. XXXV. і XXXVI., кн. III. IV., 1—70. (Hnatjuk Volod.: Die Ruthenen der Eperieser Diöcese u. ihre Dialekte.)

Národnostní poměry v biskupství Prešovském (Eperjes v Uhrách) a s ukázkami nářečnými v delších a kratších lidových pověstech. Ukázky jsou částečně slovenské. Ref. Pastrnek, Lfil. r. 27, 309—310.

238. **Франко Іван** Dr. Карпато-руська література XVII.—XVIII. віків. Зап. Шевч. р. IX., т. XXXVII., кн. V. 1—91 а т. XXXVIII., кн. VI., 91—160. (Franko Ivan: Karpato-russische Litteratur des XVII.—XVIII. Jahrh. Mit zahlreichen Texten.)

V dodatcích otištěno mnoho textů karpatoruských z těchto století (celkem 25).

D. Nářečí západoslovanská.

a) *Polština (s kašubštinou).*

239. **Kryński Ad. Ant.** Gramatyka języka polskiego. (Polnische Grammatik.) Wyd. 2., powiększone i poprawione. Kraków-Warszawa. M. Arct. VII a 381 str. Rub. 120.

240. **Soerensen Asmus Dr.** Polnische Grammatik. Erste Hälfte Leipzig, E. Haberland 1899, str. 256. K této mluvnici vydán zvláštní doplněk: Grammatisch-alphabetisches Verzeichniss der polnischen Verba mit Bedeutungsangabe, Beispielen und Nominalableitungen. Leipzig, E. Haberland, str. 206.

Ref. Polivka, Lfíl. r. 27, 306—307.

241. **Hora F. A.** Praktická mluvnice polská s čítankou. (Praktische Grammatik des Polnischen, mit einem Lesebuch.) V Praze. Str. 128.

242. **Karłowicz Jan Dr.** Środkowość polszczyzny. Wiśła XIV, 487—491. Referát čtený při III. sjezdu historiků polských v Krakově, sekce II.

Polský jazyk má uprostřed jazyků slovanských postavení prostředkové (centrálné), jest jakoby syntésou anebo hnízdem všech slov. jazyků, jak v minulosti tak i v přítomnosti. Doklady: 1. bielić — biały; 2. i vedle y: bić a być 3. dvojité tvary, jako karw — krowa, smardz — smród; 4. nosovky a jejich rozvoj; 5. o — je: olsza vedle jezioro; 6. uoko, woko, harak ju do — hlásky předstuté; 7. wiesna — wiosna a pod. 8. rozmanitost v měkčení souhlásek; 9. -u vedle -ovi v dat. sg. a t. d.

243. **Bystron J.** O pisowni i języku ksiąg ustaw polskich na podstawie kodeksów: Świątosławowego, Działyńskich, Dzikowskiego i Stradomskiego. (Über Schrift und Sprache der poln. Rechtsbücher, auf Grund von vier Handschriften.) Rozprawy Akad. Um. w Krakowie. Ser. II, tom XIII, str. 111—220. Vyd. r. 1900 v březnu.

344. **Kalina Antoni, Dr.** O badaniu narzeczy języka polskiego i o piśmiennem oznaczeniu ich dźwięków. III. Zjazd hist. pol. w Krakowie. Sekcja IV. Referat str. 4. (Über die Dialektforschung der polnischen Sprache und über die Bezeichnung ihrer Laute.)

245. **Dobrzycki Stanisław,** O tak zwanem mazurowanu w języku polskim. (Z mapą.) (Über das sogen. Masurieren im Polnischen. Mit einer Karte.) Zvl. ot. z Rozprav Akad. Umiej. Kraków. 8°. 8 str.

„Mazurowanie“ čili „dzetacism“ jest vystřídání původních souhlásek č, ż, ż, żd za sykavky c, s, z, dz, které v nářečích polských je značně rozšířeno. Částečně objevuje se při tom též z za ż, vzniklé z ř. Spis. podává zeměpisnou rozlohu této hláskové změny (západní Halič a království, několik okresů slezských a obcí velkopolských), přehled slov, která činí výjimku, stopy historické (z XV. a XVI. stol. jsou již doklady), porovnává jiné slov. jazyky a vyslovuje se o přičinách v ten smysl, že „mazurování“ vzniklo nejspíše vlivem cizho jazyka, snad pruského anebo finského, jak myslí Baudouin de Courtenay.

246. **Koraszewski Br.** O języku i poezji Górnoszlązaków. (Über die Sprache und Poesie der Ober-Schlesier.) Wędrowiec. Nr. 21. i nast.

247. **Gustawicz Bron.** O ludzie Podduklańskim w ogólności, a Iwoniczanach w szczególności. (Über die Bewohner der Gegend unterhalb Dukle im Allg. u. die von Ivonič im Besonderen.) Lud, VI, 36—80, 126—157, 245—257, 340—350.

O lidu polském, který obývá Severní pásmo Karpatské od Dukle (kláštera 351 m. nad hlad. moř.) k Rymanovu (352 m.) na východ a od miner. pramenů Ivoniče (410 m.) až po Krosno (278 m), jeho feči, popěvcích, zvycích, názorech, vypravováních a t. d., s hojnými doklady v nářečí místním, zvláště Ivonickém.

248. **Gumplowicz Maksymilian**, Polacy na Węgrzech. (Die Polen im nordwestl. Ungarn.) Studium etnograficzno-statystyczno-historyczne. Lud, tom VI, 277—290, 361—372; (dok. ve sv. VII.)

Podle stenografických zápisů zemřelého spisovatele opsál otec, prof. dr. Lud. Gumplowicz (v Štýrském Hradci), a vydal dr. Stan. Eljasz-Radzikowski.

249. **Stein Ign.** Przeczenie *nie*, *ni* w języku staropolskim. (Über die Negation *nie*, *ni* im Altpolnischen.) Program gymn. ve Vadovicích.

Podle něm. rozpravy Gebaurovy Über die Negation, insbes. im Altböhmischen (Arch. Jag. VIII) shledal spis. z 29 staropolských textů doklady pro užívání obou negací. Shoda s češtinou je téměř úplná.

250. **Brückner A.** Język Wacława Potockiego. (Die Sprache Wacław Potocki's. Ein Beitrag zur Geschichte der poln. Sprache.) Zvl. ot. z Rozpraw Akad. Umiej. Kraków. 8°. 157 str. Cena 2 K.

V obšírném úvodě promlouvá spis. o vývoji polské lexikografie od středověkých granariů až po Lindeho; podává pak charakteristiku tohoto velkého slovníku a uvádí z Václava Potockého (malopol. básníka XVII. stol.) slova a rčení, jmenovitě hojná přísloví, která v slovníku Lindeho obsažena nejsou. Rozprava je plná etymologických, paroniografických a kulturně-historických výkladů, jež vzrůstají druhy na celé články.

251. **Majewski Erazm**, Rodzina kruków (Corvinae) v mowie, pojęciach i praktykach ludu polskiego. (Die Familie der Raben (Corvinae) in der Sprache u. Vorstellung des poln. Volkes.) Opracował . . . przy współudziale Szczęsnego Jastrzębowskiego i Józefa Saneckiego. Wisła XIV, 28—41, 152—179.

Jazyková část této rozpravy přináší názvy zeměpisné, rostlinné, zvířecí a t. d., odvozené od kruk (Corvus corax), wrona (Corvus cornix), gawron (Corvus frugilegus), kawka (Monedula europaea), sroka (Pica caudata).

252. **Erzepki Bol.** Słownik łacińsko-polski Bartłomieja z Bydgoszczy. (Podług rękopisu z r. 1532.) Część II. (Des Barthol. von Bydgoszcz lat.-poln. Wörterbuch (1532). Roczn. Pozn. XXVII, 1 i 2, 255—301 (Dokončení).

253. **Rostafiński J.** Słownik polskich imion rodzajów oraz wyższych skupień roślin, poprzedzony rozprawą historyczną o źródłach. (Wörterbuch poln. botanischer Gattungs-

namen, mit einer historischen Einleitung über die Quellen.) Materiały do historii języka i dyalektologii polskiej. Tom I. Str. IX. 836. Cena 10 koron. Vyd. Akad. Umiej. v Krakově.

Slovník botanických názvů polských. Úvod a dva díly: I. Słownik łacińsko-polski (103—580); II. Słownik polsko-łaciński (581—832).

244. **Łopaciński Hier.** Przyczyńki do nowego słownika języka polskiego. (Beiträge zum neuen polnischen Wörterbuch). II. Warszawa 8°, 296 str. Odbitka z tomu V. Prac filologicznych.

Jest to bezmála úplný dialektický slovník polský, čerpaný ze všech nářečí.

255. **Karłowicz J.** Słownik gwar polskich. (Polnisches Mundarten-Wörterbuch.) Tom I. A—E. 8°. Str. 454. Cena 10 K. Vyd. Akad. Um. v Krakově v květnu 1900.

Výsledek třicetileté sběratelské práce. Jen nejposlednější prameny, jako Wisła (od X. sv.), Zbiór wiadomości do antropologii krajowej čili Materiały antropol.-archeol. i etnogr. (XVI. sv.), Lud (od II. sv.), nemohly býti více vyčerpány. Do nářečí polských zahrnutý též dialektý kašubské a zbytky jazyka baltských Slovanů (podle vyd. Hilferdingova). Hojnost dokladů ze sbírek rukopisných.

256. Słownik języka polskiego, ułożony pod redakcją **J. Karłowicza, A. Kryńskiego i Wład. Niedzwiedzkiego.** Tom. I. Warszawa, 1898—1899. 6 sešitů (A—G), 960 str. lex.—8°, o dvou sloupcích. (Polnisches Wörterbuch. I. Bd.)

Stručný, avšak na slova (též starší a dialektická) bohatý slovník; každé slovo se též etymologicky vysvětluje.

257. **Čech Emerich,** Polsko-český slovník. (Polnisch-böhmisches Wörterbuch) Seš. 1. 8°. à K — 36.

258. **Hora F. A.** Kapesní slovník česko-polský. Słownik czesko-polski kieszonkowy. (Böhmisch-polnisches Taschenwörterbuch.) Zeszyt 6—10. V Praze 1900—1901.

259. **Konarski Franz.** Vollständiges Handwörterbuch der deutschen und polnischen Sprache. Bearbeitet von... Heft 20 (Deutsch-polnisch). Wien. Moritz Perles, str. 289—320. — 60 hal.

260. **Krasnowolski Antoni.** Słowniczek frazeologiczny. Poradnik dla pisaćcych. Warszawa.

Rec. Prz. Pow. t. LXVII, No. 200, str. 270—2. (St. Dobrzycki: „Książka bardzo dobra i bardzo użyteczna“.)

261. **Sikorski Narcyz.** O nazwach ludowych ludu Tarnowskiego. III. Zjazd histor. pol. w Krakowie. Sekcja IV. Referat. str. 6. (Über die Familiennamen bei dem Volke des Bez. Tarnow.)

262. **Słownik geograficzny królestwa polskiego i innych krajów słowiańskich** (Geographisches Lexikon des Königreiches Polen und anderer slav. Länder), wydany pod redakcją Bronisława Chlebowskiego. Od tom. XI. z zasiłku kasy pomocy dla osób pracuj. na polu nauk. im. D-ra Mianowskiego. Warszawa, skład główny w księg. Gebethnera i Wolffa. T. XV, seš. 169. 80 str. lex. 8°, o dvou sloupcích.

Poslední seš. vyšel r. 1897. Tento 169. seš. podává doplňky: Abablewo — Baranie. Doplňky zaujmou 15 pětiarchových sešitů (à 50 kop.).

263. **Parczewski A. J.** Swanty wid. Žywa nazwa w mowie ludu kaszubskiego. (Swanty Wid. Ein lebender Ausdruck in der Sprache des kaschubischen Volkes.) Roczn. Pozn. XXVII., 232—251.

Historické zprávy. Výklady etymologické jména „Svantovit“, které dosud podány byly. Kaš. swanty wid = bludička, Irrlicht, pův. sanctum lumen.

264. **Brückner A.** Kleine russisch-polnisch-litauische Beiträge. Arch. Jag. XXII, 561—574.

1. List sv. Petru čili rozřešitelná modlitba, která pravoslavným mrtvým do rukou se dává. — 2. Výklady etymologické: lit. bambizas je přejato z pol. bombiza = přezdívká evang. (kalv.) kněží, z lat. školního pravidla rodového „ix pix bombix“; pol. klimkować čili klimkiem rzucać = osídití je naopak vynález protestantský, od Klimek = sv. Klemens papež; z posměchu protestantův vzniklo též přísloví: wszystkośmy ludzie, tylko ksiądz pleban człowiek, protože farář (kat.) jediný přijímá pod obojí způsobou tělo páně. — 3. Jména domnělých litevských bohů, zachovaná u Łasického Simona a Żydzius jsou sv. Šimon a Juda (žid), Gabie pak jest sv. Agata, russ. Гапка, Агафия. — 4. Doklady pro skupinu „tart“ v polštině: jméno města Vratislavě (Breslau) znělo pův. Warcisław; nynější stráža je též doloženo ve tvaru mist. j. Starza; podobně Warnia vedle wrona; Charstnica (od toho os. j. Karśnicki) vedle chróst; Warszawa, pův. Warszewa, od Warsz vedle Wroch, též appell. warch vedle worch; podle takových vzorů též Parkosz = Prokosz = Prokop. Další poznámky týkají se spisu dr. J. Mikoly, Betonung u. Quantität in den westslavischen Sprachen. Erstes Heft Helsingfors 1899. — 5. Starolitevské slovo zatagamis = hned je pol. zatego = statim, doložené z rukop. r. 1544 (Sprawa chędoga).

265. **Брандтъ Р.** Выписки изъ старопольской письменности со словарикомъ. Москва. 1 р. (Brandt R.: Altpolnische Sprachproben mit Wörterbuch.)

266. **Materiały** antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne. IV. W Krakowie. Nakładem Akadem. Umiej. t. IV. 125 a 285 str.

Jsou tu mezi jin.: pohádky a písně z Těšínska, zapsané v nářečí, které misty je silně proniknuto živly českými, sebrané od L. Malinowského; popis vsi Przebieczany u Wieliczky od St. Cerchy též po stránce jazykové; hádanky lidové od W. Prackého; přísloví od Mar. Kucza; povídky od Sz. Goneta. Texty jsou většinou zapsány dialekticky.

267. **Brückner A.** Apokryfy średniowieczne. (Mittelalterliche Apokryphen.) Część pierwsza. 80, str. 119. Cena 3 K Zvl. ot. Rozpr. Akad. Um. Wyzd. filol. Ser. II, tom XIII, str. 262—380 v Krakově, vyd. 1900.

268. **Dobrzycki Stanisław.** Z dziejów średniowiecznego piśmiennictwa polskiego. (Zur Geschichte der mittelalterlichen polnischen Litteratur.) Prace fil. V, 3, 977—995.

I. Píseň postna, přypisována bĕg. Wladyslawowi z Gielniowa. Tato píseň jest překladem z češtiny, jak ukazuje srovnání s písní, uveřejněnou od Ferd. IMenčíka, Rozmanitosti, v Jičíně, 1880. — II. Fragment z „Žycia N. Marji Panny“. I tento zlomek „Života nejsvět. panny Marie“ může býti překladem z češtiny, ač

original není znám. Spisov. srovnává text latinský a částečně též fecký apokryfu Pseudo-Matthaei evang. sive liber de ortu B. Mariae et infantia Salvatoris, ed. Tischendorf.

269. **Celichowski Zygmunt** Dr. Stanisława ze Szczodrkowic Rozmova pielgrzyma z gospodarzem o niektórych ceremoniach kościelnych (1549) wydał .. (Des Stan. von Szczodrkowice Gespräch eines Pilgers mit einem Landwirt über einige Cerimonien der Kirche (1549), herausgeg.) Kraków. Nakł. Akad. Umiej. Č. 37. Bibl. pisarzów polskich. Mal. 8°, 78 str.

Otisk jediného známého exempláře tohoto veršovaného, polemického spisku, který jest katolickou odpovědí, tak jako Wita Korczewskiego Rozmowy polskie z r. 1553 (vyd. v téže Bibliot. r. 1889 dr. J. Karłowicz), na luterskou Rozpravu, vyd. r. 1899 od dra Z. Celichowského (nakł. Bibliot. Kórnické).

270. **Malinowski L.** Zabytek języka plskiego z początku wieku XVI. z rękopisu Biblioteki Uniwersytetu w Erlangen. (Ein poln. Sprachdenkmal vom Anf. des XVI. Jahrh., aus einer Handschrift der Univ.-Bibl. von Erlangen.) Rozprawy Akad. Um. Wydz. filol. Ser. II, tom XIII, str. 1—32. Vydán v Krakově v březnu 1900.

271. **Bartosza Paprockiego.** Dwie broszury politiczne z lat 1587 i 1588 wydał Jan Gzubek. (Des Bart. Paprocki Zwei polit. Brochuren aus den J. 1587 u. 1588.) Kraków. Nakł. Akad. Umiej. 1900. mal. 8°. X. a 125 str. (Bibl. pisarzów polskich, t. XXXVIII.)

b) *Polabština.*

272. **Vieth A.** Beiträge zur Ethnographie der hannoverschen Elbslaven. Mit Einleitung und Zusätzen von H. Zimmer, V. Jagić und A. Leskien. Arch. Jag. XXII, 107—143. Weitere Zusätze 318—320.

Otisk rukopisu Kodaňského, jenž obsahuje: I. Wendischer Aberglaube, angemerket bey der General-Kirchen-Visitation des Fürstenthums Dannenberg im Monath August Anno 1671; II. Verzeichniss einiger Posten des abergläubischen Wesens der Land- und auch vieler Stadtleute (t. j. dodatek k dřívější, první části); III. Slovník slov a rčení, věcně spořádaný (asi 400). K tomu připojeny výklady o poměru této sbírky slov ke sbírkám Domeierově a Pfeffingrově, jakož i o tvaru a významu jednotlivých slov. — Z posledních dodatků vysvítá, že nynější „Wendové“ v Hannoveru o svém slovanském původu ani vědomosti více nemají.

273. **Поржезинскій В. К.** Нѣскольکو словъ о дошедшихъ до насъ памятникахъ языка Полабскихъ славянъ. (Отчетъ о побздкѣ въ Германію лѣтомъ 1900 года). Изв. р. яз. V, 969—995. (Porżezinskij V. K.: Einige Worte über die auf uns gekommenen Sprachdenkmäler der Polabischen Slaven.)

Přehled pramenů: Christian Henning (1649—1719) a jeho spisy. Parum Schulze. List Mithoffův k Schraderovi (otistěn r. 1717 v Leibnitii Collectanea etym.). Slovník Pfeffingrův, uveřejněný Ekkardem v jeho Historia studii etym. r. 1711. Slovníček z r. 1710. Sbirka slov Hinzova z r. 1786. „Otče náš“ a „Zpověď“

z r. 1822 (Neues Vaterl. Arch.). Slovník Domeierův, otištěn 1744 (Hamb. verm. Bibl.). Slovník, otištěný A. Viethem v Arch. f. sl. Ph. XXII. Polabsko-něm. slovník XVIII. stol. v Hannov. král. knižovně.

284. Францевъ Вл. О полабскомъ словарѣ Фр. Л. Челяковскаго. Р. Фил. В. XLIII, 270—274. (Францев Вл.: Über das polabische Wörterbuch Fr. L. Čelakovský's.)

Čelakovský zaslal svůj slovníček polabského jazyka před 8. lednem 1828 ruskému vyslanectví ve Vídni, aby jej odevzdalo ministru A. Šiškovu v Petrohradě. Jelikož vydán nebyl, připravoval Čelakovský vydání v Praze (1829). Ani toto vydání se neuskutečnilo. Vl. Francev podává obsah sbírky, kterou k tomu cíli pořídil si Čelakovský.

275. Францевъ Вл. Славянскія литературныя новости. Р. Фил. В. XLIII, 275—288. (Францев Вл.: Slavische literarische Neuigkeiten.)

Na str. 279—283 podává spis. zprávy o rozpravách a poznámkách, které věnovány jsou otázce, pokud žijí dosud potomci někdejších polabských Slovanů. Srv. též pozn. na str. 285—286 o prémii, vypsané Lipskou společností kníž. Jablonovského (Fürstlich Jablonowski'sche Gesellschaft), na vydání památek jazyka polabských Slovanů, mluvnice a slovníku, v r. 1903.

c) Lužická srbština.

276. Radyserb-Wjela Jan, Wohidma na -- ač. (Schimpfworte auf -- ač.) Za serbski slovník zeběrať a zestajať... ČMserb. LIII (103), 128—129.

Přezdívky v -ač jako bjedrač (Mensch mit auffälligen Hüften, Lenden), bokač (Thier mit derben, fetten Seiten), bristwač (Grosswade) a j.

277. Radyserb-Wjela Jan. Sad na štomach a kerčkach. (Obstnamen) Slovníka sběrka. Č. Mserb. LIII (103), 103—105.

Názvy ovocné.

278. Radyserb-Wjela Jan. Wurjadne ludowe wutworki městnych přidawnikow z městnych wěcownikow. (Richtige volksthümliche Bildung von Adj. aus Ortsnamen.) Zestajať... ČMserb. LIII (102), 44—46.

Náležitá jména přidavná (koncovka -ski) jmen místních.

279. Radyserb-Wjela Jan. Skepsanki serbskich wosobinskich a městnych mjen. (Verballhornung der serb. Personen- und Ortsnamen.) ČMserb. LIII (103), 129—130.

Ukázky německých zkomolenin srbských osobních a místních jmen.

280. Radyserb-Wjela. Malutkich słowničk. Rěčespytna malinka. (Wörterbuch der Kindersprache.) Zestajať... (Skónčenje.) ČMserb. LIII (102), 41—43.

Slovníček dětské řeči. (Dokončeni.)

281. Radyserb-Wjela. Serbske swójbne mjena z l. 1534. (Serbische Personennamen aus dem J. 1534.) Wupisať... ČMserb. LIII (102), 43—44.

Vlastní jména srbská vypsána z rukopisné knihy města Budyšina: Verzeichniss der in der Stadt Budissin und den dazu gehörigen Dorfschaften befindlichen Grundstücke etc. z r. 1534.

282. **Muka Ernst dr.** Serbske swójbne mjena města Budyšina z léta 1416. (Serbische Personennamen der Stadt Bautzen aus d. J. 1416.) Wupisał a zestajał . . . ČMserb. LIII (102), 55—60.

Jména měšťanů budyšinských a též okolních sedláků z r. 1416 a 1417. Při jménech připojena je transkripce nynější a též krátký výklad.

283. **Rukopisy Hansa Nepile-Rowniskeho.** (Handschriften des Hans Nepile-Rowniski.) Podawa Handrik-Slepjanski. ČMserb. LIII (102) 14—41. (Pokrač. a dokončení.)

Obširné ukázky z rukopisů Nepilových, které jsou psány řečí lidovou (nářečím). Ku konci připojena krátká charakteristika tohoto nářečí, nejvíce tvaroslovné

d) *Čeština (se slovenštinou).*

284. **Брандт Романъ.** Краткая фонетика и морфология чешскаго языка. Лекции ординарнаго проф. Импер. Московскаго универс. Р. Б. Москва. 1900. 45 str. (Brandt R.: Kurze Laut- und Formenlehre der böhmischen Sprache.)

Krátký výklad hláskosloví a tvarosloví jazyka českého. Ref. S. Kulbakin, ЖМНП 1900, дек., 493—495.

285. **Gebauer J.** Příruční mluvnice jazyka českého. (Handbuch der böhmischen Sprache.) v Praze 8°.

286. **Loriš Jan.** Česká mluvnice pro nižší střední školy a ústavy příbuzné. Praha, Otto, str. 198. 2 K. (Böhmische Grammatik für die unteren Klassen an Mittelschulen und verwandte Anstalten.)

287. **Hrubý Hynek.** Rukopis Alchymie Antonína z Florencie z roku 1457. (Mus. 23. B. 28.) Rozbor literárně-historický a gramatický. (Die Handschrift der Alchymie des Antonius aus Florenz a. d. J. 1457. Liter.-hist. u. gramm. Analyse.)

I. Část literárně-historická (30—34). Jazyk vykazuje některé moravské zvláštnosti dialektické. II. Část gramatická (34—44), v níž pojednává se o všech stránkách mluvnických.

288. **Tykač Jan.** Nářečí horácké na východě českém. Příspěvek k poznání lidu na Českořebovsku. (Die Mundart der Gebirgsbewohner im Osten von Böhmen. Ein Beitrag zur Kenntniss des Volkes aus der Gegend von Böhm.-Brod.) ČLid X, 58—64.

Krátký popis hlásek a tvarů, též stránky lexikální, nářečí České Třebové a blízkých vesnic.

289. **Mašín Jan.** Dialektické zvláštnosti a některé zajímavější doklady hláskoslovné, tvaroslovné i syntaktické ve starých zápisech města Meziříčí nad Oslavou. (Dialektische Eigentümlichkeiten und einige interessantere Beispiele aus Laut-, Formenlehre und Syntax in den alten Eintragungen der Stadt Gross-Meseritsch (Mähren). První výr. zpráva zemské vyšší realky ve Velkém Meziříčí 1899/1900. 3—16.

Nejstarší latinský zápis toho města (na Moravě) jest z r. 1385, poslední z r. 1416; první český stal se r. 1417, na posledním listě je zápis z r. 1571, ale přípisky jdou až do r. 1577. Spis. se v této krátké rozpravě omezil na zápisy nejstarší, až do r. 1450. Několik zápisů otiskáno.

290. **Loriš Jan.** Rozbor podřečí hořnoostravského ve Slezsku. (Analyse des Ober-Ostrauer Dialekts in Schlesien.) (Rozpravy České Akademie, Třída III, ročník VII, č. 1.) V Praze, 1899. Str. 89.

Rec. J. Polivka, Arch. Jag. XXII, 314—316. Zásadné stanovisko recesentovo jeví se v poslední větě: „Darnach könnten wir mit Gewissheit annehmen, dass der Grundstock der Bevölkerung čechoslavisch ist, und die polnischen Sprach-elemente in Folge des vordringenden polnischen Elementes und Mischung mit demselben eingedrungen sind.“ Vydavatel Archivu zaujímá (jak známo) jiné stanovisko v této věci; a proto čteme nad řádky: „über einen schles. Uebergangsdialekt.“

291. **Hošek Ignác.** Nářečí českomoravské. Díl první: Podřečí polenské. (Die böhmisch-mährische Mundart. 1. Theil: Die Mundart von Polna.) V Praze. lex. 8°. 187 str. (Rozpravy České Akademie cis. Frant. Josefa pro vědy, slovesnost a umění. Tř. III. Roč. VIII. Č. 1.)

Nářečím „českomoravským“ zove spisov. lidovou řeč, kterou se mluví v některých částech východních Čech (na hranici moravské), totiž v soudním okrese Polenském (město Polná), v některých vesnicích soudního okresu Přibyslavského a v jižní části okresu Poličského. Rozlišuje troji podřečí: 1. polenské 2. polnické 3. bysterské. V přítomné knize jest hlásko- a tvaroslovný popis podřečí polenského (1—87), dále připojeny též zvláštnosti skladbové a lexikální (87—102), s hojnými ukázkami (107—183).

292. **Gauthiot R. et Vendryès J.** Note sur l'accentuation du tchèque. Mém. Lingu. XI., 331—336.

Grafické znázornění délky a intenzity slabik v slovích 8 rozličných typů (ona, milá, zeleným, žaludy, slyšíte, potomstvu, blíží, vrána). „Dans les mots qui commencent par une brève, l'intensité initiale tend à allonger la syllabe qu'elle frappe ou au contraire à déborder sur la syllabe suivante, selon la structure prosodique du mot considéré.“ Založeno na výslovnosti pražské.

293. **Černý F.** Studie o české kvantitě. (Studie über die Quantität im Böhmischen.) Lfil. r. XXVII, 17—22.

III. Přívuk a kvantita u substantiv kmenů souhláskových. (I. Dvojslabičná substantiva prvotní: t. XXIV. 343—354, 421—431. II. Přívuk a kvantita u adjektiv jmenných. Rozpravy filol., věnov. J. Gebauerovi, 117—124).

294. **Černý F.** K poměru přívuku a kvantity v češtině. (Zum Verhältniss von Accent und Quantität im Böhmischen.) Progr. Real. Brno.

295. **Novák K.** Další příspěvky kmenoslovné ze spisů Husových. (Weitere Beiträge zur Stammbildungslehre aus Hussens Schriften.) Lfil. r. 27, 222—233.

Pokračování článku v Lfil. r. 26, 1899, 248 sl. Přípony s -r-, -t-, -v-, -b-.

296. **Váša Pavel.** Jmenné složeniny u spisovatelů století XVIII. (Nominale Zusammensetzungen bei den Schriftstellern des XVIII. Jahrh.) Věstník č. prof. VII. 241—243.

Doklady nesprávně utvořených složenin jmenných, z doby hlubokého úpadku jazyka a písemnictví českého.

297. **Horák J.** K odsutí *t* ve 3. osobě praesentní ve slovanštině. Lfil. r. 27, 1900, 219—222.

3. pl. praes. zní č. nesou, hoří, pol. niesą, cierpią, srb. plētū, vřdē, má tudíž v těchto jaz. koncovku dlouhou; tato délka se vysvětluje z *nesątz *gorętz (rus. nesútz, gorjátz), z přízvucných středoslovných nosovek; koncovka sesula se poznenáhu v každém jednotlivém jazyce slovanském zvláště; podle analogie 3. pl. praes. a 3. pl. aor. (která byla hned původně bez *-t*) odsulo se *-t* (napřed *-t* a pak *-t*) též v 3. sg. praes.

298. **Malovaný Jiří.** O doplňku v češtině, zvláště nové. (Über die Ergänzung im Böhmischen, bes. im Neuböhmischen.) Druhá roční zpráva české obecní realky v Kroměříži za 1899/1900. 3—24.

Vykládá se pojem doplňku a probírá se jeho užívání zvláště v nové češtině ze všech hledisk.

299. **Malovaný Jiří.** Skladba nářečí císařovského. (Die Syntax der Mundart von Císařovo, Mähren.) ČMMor. XXIV, 62—69, 137—151, 260—274, 336—348.

Pokračování: IX. Pády prosté. X. Pády předložkové. XI. Sloveso. XII. Příslowce. XIII. Spojky. XIV. Citoslowce.

300. **Mašek Ign. B.** Známy, a přece nedosti poznany rukopis. ČMusfil. VI., 334—341. (Eine bekannte und doch nicht genug erkannte Handschrift.)

Dokončení článku z r. 1896, 1898 a 1899. Studie lexikální, podávající abecední seznam slov pozoruhodných z rukop.

301. **Leminger Otokar.** O jménech dolových koní kutnohorských v první polovici XVII. věku. (Über die Namen der Grubenpferde von Kuttenberg in der ersten Helfte des XVII. Jahrh.) ČLid. IX., 170—175.

302. **Kubín Josef.** Hrstka provincialismů. (Eine Handvoll Provincialismen.) Věstník č. prof. VII. 147—159.

Lexikální příspěvek dialektologický, nejvíce z jižních Čech.

303. **Koudelka-Bayer.** Valašské názvosloví z lesního hospodářství a salašnictví na Rožnovsku. (Forst- und schafwirtschaftliche Terminologie der Walachen im Rožnauer Bez. im Mähren.) Sebral August Koudelka. Podává Fr. Bayer. ČLid X, 64—66.

Sbírka názvů (38 čísel) s výklady z vých. Moravy (valašské).

304. **Košta F. V.** Názvy poloh, rolí, luk a lesů z okolí březnického a mirovického (Flur-, Feld-, Wiesen- und Waldbenennungen.) ČPrSt. č. VIII., 97 sl.

305. **Brož Jos.** Pomístné názvy Nového Města na Moravě. (Ortsnamen.) ib. 98—100.

306. **Klíma Stan.** Pomístné názvy z okolí Hradištka u Štěchovic n. V. (Ortsnamen.) ib. 160—162.

307. **Флоринский Т. Д.** О происхождении и имени моравскихъ Вадаховъ. Рефер., чит. на XI Археол. съездѣ въ

Kievě. Zprávu podává D. J. Abramovič Изв. русск. яз. V, 1, 336—337. (Florinskij T. D.: Über den Ursprung und den Namen der mährischen Walachen.)

Valaši podle svědectví anthropologie, etnografie a též jazyka nejsou poslovanštění Rumunové, nýbrž čistí Slované; v jazyku a bytu jejich jsou doklady, že do svých nynějších sídel přišli ze sousedních krajin moravských a uhersko-slovenských. Jméno „Valach“ nemělo pův. významu národního, nýbrž označovalo jen pastýře (ovec). Jediná obtíž jest tvar jména „Valach“ (očekávali bychom „Vlach“).

308. **Prasek V.** Jméno „Valach“. (Der Name Walach, in Mähren.) Národop. Sb. VI, 28—37.

Valaši v Moravě a na Tešínsku byli původně rumunští pastýři ovec; později jméno se rozšířilo.

309. **Prasek Vinc.** Jméno Velehrad. Topografickofilologická studie. (Der Name Velehrad. Eine topographisch-philologische Studie.) ČMMor. XXIV, 313—321.

Nynější Velehrad není vlastním Velehradem. Staroslavné jméno Velehrad odnášelo se původně k nynějšímu Starému Městu (u Uh. Hradiště). Nový Velehrad slulo 1258—1297 nynější město Uh. Hradiště. Klášter Velehrad (nynější Velehrad) stál prý na území starého Velehradu a připomíná se od r. 1220.

310. **Hošek Ignác.** K etymologii jména „Morava“. Č. Mus. fil. VI., 186—193 a 257—290. (Zur Etymologie des Namens Morava = Fluss March, Land Mähren.)

Jméno „Morava“ jest původu slovanského, odvozené od subst. *morъ nebo *moro nebo *mora (= tráva) příponou adjektivnou -avъ, -ava, -avo, a znamená: 1. řeka travná nebo drnová, 2. rovina travná nebo travnatá.

311. **Kubín Jos.** Z české dialektologie. (Aus der böhmischen Dialektologie.) Lfil. 27, 357—365.

Malá sbírka nářečních výrazů z různých krajin českých.

312. **Hruška Jan Fr.** Národopisné drobtý z Chodská. (Ethnographische Kleinigkeiten aus dem Gebiete der Choder, bei Taus in Böhmen.) ČLid X., 238—239.

Dvě krátké rozprávky v nářečí chodském.

313. **Hošek Ign.** Povídky z Rohozné. (Erzählungen aus Rohozná.) Věrně dle vyprávěčů podává . . . ČLid IX., 57—59.

Nářeční ukázky z jihovýchodních Čech.

314. **Bouchal Frant. V.** Pohádky z Krumlovská. (Märchen aus der Gegend von Krumau.) Dle vypravování stařen píše . . . ČLid IX, 88—99.

Pohádky podávají se v nářečí.

315. **Hošek Ignác.** Povídky z okolí bysterského. (Erzählungen aus der Gegend von Neubistritz in Böhmen.) ČLid X., 68—69.

Nářečím jihovýchodně českým.

316. **Pisch Ondřej.** Sýpka svatomartinská na Hané. (Das Getreideschütten am St. Martinstag in der Hannakei, in Mähren.)

Obrázek ze života v hanácké dědině. Dle výkladů starších napsal . .
 ČLid IX., 238—247.

Jak se taková slavnostní sýpka (před rokem 1848) odbyvala. Vypravování
 v nářečí hanáckém, z okolí Hnojic.

317. **Šebestová Aug.** Lidské dokumenty a jiné národopisné poznámky z několika jihomoravských dědin. (Menschliche Dokumente und andere ethnologische Bemerkungen aus einigen südmährischen Dörfern) V Olomouci. Nákladem spolku muzejního v Olomouci. Cena 3 K. Stran 289.

Kniha pojednává o lidu z osad kolem Kobylího na jižní Moravě. Výroky a rozhovory lidové jsou zapsány věrně podle výslovností lidové, tedy jsou to zároveň ukázky nářeční.

318. **Slavičinský J. M.** U Křúpaľů. Valašská povídka. (Im Hause des Křúpala. Eine mährisch-walachische Erzählung.) Vykládá . . ČLid X., 30—39, 133—143 (pokr.).

Povídka, psaná úplně nářečím valaským (východomoravským), s výklady lexikálními pod čarou.

319. **Vyhliďal Jan.** Čechové v Pruském Slezsku. (Die Czechoslaven in Preussisch-Schlesien.) 3. valně rozmnožené vydání, v Kroměříži, 8°, 91 str.

Popis českého obyvatelstva na pruském Opavsku po stránce statistické, národní a sociální.

320. **Vyhliďal Jan.** Církevní rok a děti slezské. (Das Kirchenjahr und die schlesischen Kinder.) ČLid IX., 403—409.

321. **Vyhliďal Jan.** Koledy vánoční dětí slezských. (Weihnachtsspiele der schlesischen Kinder.) ČLid X., 153—155.

Kolední písně se podávají v nářečí.

322. **Bartoča Jos.** Jak za starých dob čeština znenáhla stala se jazykem jednacím (úředním, diplomatickým) v zemích koruny České. (Wie in alter Zeit das Böhmische allmählig in den Ländern der böhm. Krone zur Verhandlungs-, amtlichen, diplomatischen Sprache wurde.)

Jednacím jazykem v zemích koruny české byla dříve latina a též němčina; v poslední čtvrti XIV. stol. stala se, ovšem ne na jednou, nýbrž poznenáhlu, též čeština jazykem jednacím; po roce 1400 jest již listin českých veliké množství. Spis. podává soupis nejstarších (1370 - 1400) českých listin panstva českého, listů krále Václava (1394—1418) a králové Žofie (1399—1418), listů markraběcích (1389—1407), krále Sigmunda (1400—1420), knížat slezských (1433—1459), listin měst pražských (1401—1418), vrchností církevních (1398—1419).

323. **Patera Ad.** Nové nalezené zbytky staročeského evangelistáře, Anselma a umučení sv. Jiří ze XVI. stol. (Neugefundene Fragmente eines altböh. Evangeliums, des Anselmus und der Passio s. Georgii aus dem XIV. Jahrh.) ČMČ, r. 74, 504—512.

Pět necelých pergam. listů, nyní v knih. Mus. král. českého: I. Evangelistář: Jan VIII. 46—59; VII., 32—39; 1 - 3; XIX, 15—37, 38—42. — II Anselm (počátek). — III. Umučení sv. Jiří (IX.—XIII.). Podává se úplný otisk, věrně podle předlohy.

324. Havlík Ant. K otázce významu slovných shod rýmových pro poznání příbuznosti skládání staročeských (Zur Frage nach der Bedeutung gleichlautender Reime für die Verwandtschaft altböhmischer Dichtungen.) ČMČ, r. 73, 404—421.

Spisovatel usoudil z rýmových shod mezi nejstaršími legendami a Alexandreidou, že tato jest ohlasem legend a tudíž složena na poč. XIV. stol. (ČMČ 1896, 441—472 a 558—587). Opak toho dokazoval E. Smetánka (Lfil. 1899, 234—248 a 357—365). Námítky Smetánkovy vyvracuje spis, v přítomném článku, podávaje řadu nových důvodů pro svou thesei, že Alexandreida vznikla po legendách.

325. Flajšhans Václav. Objevy zlomkovitých textů českých z věku XIV.—XVI. (Entdeckungen fragmentarischer böhm. Texte aus dem XIV.—XVI. Jahrh.) ČMČ, r. 74, 325—333.

Zlomky jsou v knihovně Strahovské: 1. Čtyři dvoulistí perg. z prvé pol. XIV. stol., jež obsahují zbytek officia o sv. Duchu; 2. dvě dvoulistí perg. z poč. XV. stol., na prvním je text evang. Lukášova, XVIII. 31—XIX. 27, na druhém od konce 3. kap. II. epišt. sv. Petra až do 5. verše II. kap. I. epišt. sv. Jana, dále od 15. verše listu sv. Judy do 10. verše 1. kap. Zjev sv. Jana; 3. a 4. jsou zbytky perg. z téhož rkpisu jako 2. a podobného obsahu; 5. zbytky perg. listu asi ze XVI. stol., z kancionalu; 6. dvoulistí perg. z 1. pol. XV. stol., texty biblické (genese); 7. čtyři dvoulistí perg. ze stol. XVII., z evang. Luk.; 8. list perg., z evang. sv. Marka; 9. kodex pap., XV. stol., quadragesimale; 10. list perg. z herbáře; 11. dva rukopisy z konce XV. stol., „Barlaam“ a „Veliký výklad“ Husův. Z textů těchto otištěny zde jen 1., z ostatních krátký popis a někdy též ukázky.

326. Truhlář Jos. Paběrky z rukopisů Klementinských. (Lesekörner aus den Klementinischen Handschriften.) Věstn. ČAk. IX. 243—244.

Č. XXXVI. Tropus „Jezu Kriste, štědrý kněze“. Otisk diplomatický této duchovní písně, která byla původně t. zv. tropus, t. j. přilávek k mešnímu introitu čistě invokativní, podle rukopisu Klem. VIII., C. 11, z konce XV. stol., tedy z doby předbusitské.

Č. XXXIX. Verše o bouři židovské v Praze r. 1389. Ib. 295. Čtyři přízvukné leoniny.

Č. LI. Zlomky účetní knihy purkrabí Rotštylňského z let 1403 a 1404. Ib. 626.

327. Černý Frant. Paběrky z moravského zemského archivu. (Lesekörner aus dem mährischen Landesarchiv.) Věstn. ČAk. IX. 247—248.

Č. I. Herbář Křišťana z Prachatic. Herbář obsahuje 316 názvů rostlin a plodův abecedním pořádku: v textu jsou také jména česká a německá. Zde se otiskují názvy české i německé, s příslušnými latinskými. Rkp. papírový je z r. 1416, nyní v moravském zemském archivu v Brně.

Č. II. Kázání kněze Matěje s českými glossami (z r. 1436). Ib. 296—297.

Č. III. Hra Athanasius (aneb hra o bázni smrti), z r. 1641. Ib. 297—299. Otisk několika strof.

Č. IV. České přípisky k latinskému slovníku Quarinovu. Ib. 355, dále 474—476 (Č. VI.) Zpráva pouze bibliografická. Slovník Quarinův zčeštil Jan bosák Vodňanský pod názvem „Lactifer“.

Č. V. Akvin. Ib. 355—356. Rkpis z první pol. XV. věku. Obsah: pravidla diaetetická, popis rostlin a jejich upotřebení v lékařství atd. Otištěny ukázky.

Č. VII. Román o Josefovi Egyptském. Ib. 570—573. Popis rukopisu někdy štokholmského, nyní brněnského, dále sestavení hlásek délkou označených a srovnání obsahu.

Č. VIII. Povídka o Tobiašovi. Ib. 627—629. Z téhož rkpisu jako č. VII. Krátké výtčení zvláštností jazykových.

328. **Černý F.** Hlaholský zlomek Cerroniho. (Das glagolitische Fragment Cerroni's.) Lfil. 27, 335—336.

Otisk zlomku (1 perg. list), jenž obsahuje část římského martyrologia; pisat' byl mnich kláštera Emauzského v Praze, rodem Čech, jenž předlohu svou chrvatsko-hlaholskou podle svého jazyka pozměnil. Zlomek je nyní v zemském archivu moravském v Brně.

329. **Flajšhans Václav**, Dr. K literární činnosti M. Jana Husi. (Zur literarischen Thätigkeit des Mag. Johannes Hus.) Věstn. ČAk. IX., 545 sl.

Na str. 550—555 výklad o traktátu „Jádro“, jehož druhá část podle rukopisu budyšínského, zachovávajících věrně Husův pravopis, se otiskuje.

330. **Flajšhans V.** Husovo Zrcadlo člověka hříšného větší. ČMus. fil. VI., 209—214 a 341—347. (Hussens Grösserer Spiegel eines sündhaften Menschen.)

Otisk Husova překladu traktátu latinského, jenž se mezi spisy Augustinovými uvádí (vydán též v Paříži, 1586, IX., 437b—429b), podle rkp. univ. knih. pražské z r. 1469 (sign. XVII. B 6), s variantami rkpisu knih. musejní z r. 1414 (sign. IV. H 30).

331. **Flajšhans V.** Zrcadlo hříšníka menší. Dle rukopisu vydává . . . ČMus. fil. VI., 116—120. (Der kleinere Spiegel des Sünders. Nach der Handschrift herausgeg.)

Otisk Husova překladu latinského spisu „Speculum peccatoris“ (ku př. v rkp. dv. knih. Vid. č. 1659), podle jediného úplného rukopisu univ. knih. pražské pod sign. XVII. B 6.

332. **Smetánka Emil.** Chelčického Postilla, díl I. K vydání upravil . . . Vědecké spisy „Comenia“ č. 8°, 438 str. Cena K 10^o40.

333. **Mareš Fr.** Prokopa písáře Novoměstského „Ars dictandi“. Z rukopisu Třeboňského k tisku upravil a úvodem opatřil. (Des Neustädter Schreibers Prokopius „Ars dictandi“, aus der Wittingauer Handschrift herausgegeben.) Rozpravy tř. I. České Akademie. Roč. VIII. č. 2.

Jest to návod vyhotovovati správně listy posílací a listiny, doložený příklady, vzaty z skutečných listin, s připojeným výkladem dle názorův a předpisů právních, první toho druhu spis v jazyce českém, jenž sepsán byl asi r. 1464—8. Spisovatel Prokop patřil ke straně katolické a zemřel u vysokém stáří 90 let r. 1482.

334. **Škultéty Jozef.** Zo zápisnej knižky. (Aus dem Notizbuch.) Sl. Pohľ. XX., 201—205.

Několik mluvnických poznámek: 1. několik zvláštních slov, 2. okamženie, okamih, 3. žiaden, žiadny, 4. d—dz v slovenčině.

335. **Kožár.** Z hornotrenčianskeho nárečia. (Aus der Ober-Trencsiner Mundart.) Sl. Pohľ. XX., 149—151.

Několik zvláštních slov z nářečí hornotrenčanských, též poznámky o hláskové povaze toho nářečí.

336. **Holuby Jos. L.** Rodinné mená v doline Lubinskej v Nitriansku. (Familiennamen im Thale von Lubina, Com. Nitra.) Sl. Pohľ. XX., 557—569.

Rodinná jména utvořena jsou: 1. z křestných jmen, 2. podle rodiště, 3. od povolání a zaměstnání, 4. od vlastností duševních nebo tělesných, 5. podle jmen zvířat a rostlin; 6. jsou původu cizího.

337. **Leška Ján.** O rodinných menách brezovských (Über die Familiennamen von Brezová, Com. Nitra.) Sl. Pohľ. XX., 257—262 a 316—320.

1. Z jmen křestných, 2. národních; 3. podle rodiště; 4. podle bytu; 5. podle řemesla a zaměstnání vůbec; 9. podle vlastností tělesných a duševních.

338. **Bodnár Jul.** O rodinných menách Bukovca a Uderinej. (Über die Familiennamen von Bukovec, Com. Nitra, und Uderiná, Com. Nógrád.) Sl. Pohľ. XX., 247—252.

Výklad rodinných jmen na Bukovci (Nitrianská stol.) a na Uderině (Novohradská stol.), provedený tímž pořádkem, jako studie Holubyho O rodinných menách Bošáckej doliny, XIX., 190 sl. Srv. č. 335 a 336.

339. **Holuby Jos. L.** Rozprávěčky z Bošáckej doliny. (Kleine Erzählungen aus dem Bossácž-Thale.) Člíd. X., 67.

Krátké rozprávky, psané nářečím bošáckým (uhersko-slovenským, na samé hranici moravské).

340. **Podjavorinská Ľudmila.** Zvláštnejšie príslovia a porekadlá z Hor. Bziniec (Nitrianská stol.). (Besondere Sprichwörter und Sprüche aus Ober-Bzinice, Com. Nitra.) Sl. Pohľ. XX., 540—542.
Přísloví a porekadla jsou otištěna v nářečí.

341. **Konček Ladislav.** Povery na Rédovej. (Aberglaube aus Rédová, Gömörer Com.) Sl. Pohľ. XX., 93—94, 299—300.

Ukázky nářečí rédovského (Rédová, gemerská stol. v Uhrách).

342. **Ilik. Ratková** (im Gömörer Com.). Sl. Pohľ. XX., 40—43; 91—93; 206—208.

Ukázky nářečí ratkovského (Ratková, stol. gemerská).

343. **Kovalčík Ján.** Tri prádky. Slovenská poviestka, jak ju na Hnilcu rozpravajú. (Die drei Spinnerinnen. Eine slovakische Erzählung, wie sie in Hnilec, Com. Zips, erzählt wird.) Sl. Pohľ. XX., 393—397.

Ukázka nářečí hnileckého (v jižní stol. spišské na uh. Slovensku).

344. **Bazovský Ľudovít, Dr.:** Nárečie viaceré zo Zemplína a Šariša. (Mundartliche Beiträge aus dem Zempliner und Šarišer Comit.) Sl. Pohľ. XX., 205—206; 254—255.

Krátká ukázka lidové řeči v Malé Breznici a v Brusnici v stol. Zemplinské. V obou ukázkách převládá ráz maloruský.

E. Palaeografie.

345. **Clodd E.** Story of the alphabet. London, 234 p. 1 sh.

346. **Флоринскій Т. Д.** Къ вопросу о древности и взаимныхъ отношеніяхъ кириллицы и глаголицы. (Кирилловская надпись Самуила 993 г.) Кіевъ 8°. 12 str. S přiloženým facsimilem ve skutečné velikosti. Zvl. ot. z Чт. въ Истор. Общ. Нестора Лѣт., кн. XIV., вып. II., отд. II., стр. 73—84. (Florinskij T. D.: Zur Frage über das Alter und gegenseitige Verhältniss der kyrillischen und glagolitischen Schrift. Die kyr. Inschrift Samuels vom J. 993.)

Spis. vidi v nápisě z r. 993 vzácný doklad starobylosti písma kyrillského a zamítá názory Jagičův a Miletičův o stopách grafiky hláholské v jednotlivých písmenech toho nápisu. Otázku, která z obou abeced je starší, považuje spis. za nerozřešenou.

347. **Радонић Јован.** Најстарији датовани ћириловски натпис. Кратки критички зданчић у Бранкову колу 1900. о открићу руског археолошког института у Цариграду. По расправама Успенскога, Флоринскога, Јачића, Јиречека и Милетича (Бугарина) о натпису цара Самуила од год. 993. (Radonić Jov.: Die älteste datierte cyrillische Inschrift.)

Радонић тврди, да је овај натпис нашао и фотографирао прије руског обрета српски конзул у Битољу и послао га у Биоград проф. Ковачевићу, да га објелодани. Зашто овај то није унио, не зна се. Тако би Србима пала част у дню, да први публикују ову знамениту бугарску старину. H. A.

348. **Барскій Е. Ф.** Очеркъ славянској кирилловској палеографіи. Изъ лекцій читаннихъ въ Импер. Варш. Унив. Отд. изъ Варш. Ун. Изв. за 1899—1901 г. 8°. XIV. + 518 str. (Karskij E. F.: Abriss der slavischen kyrillischen Palaeographie.)

Содержаніе: I. Предметъ науки и ея методы (3—10). II. Источники для палеографическихъ наблюденій (11—58). III. Пособія (59—85). IV. Матеріалъ, на которомъ писали (86—109). V. Форматъ и переплетъ рукописей (110—126). VI. Принадлежности письма (127—136). VII. Орнаментъ (137—157). VIII. Исторія славянскаго кирилловскаго письма (158—257). IX. Криптографія или тайнопись (258—268). X. Писцы книгъ (269—325). XI. Появленіе славянскаго кириллов. книгопечатанія (326—332). XII. Разные изводы рукописей (333—371). Приложенія: I. Глаголическая азбука (375—380). II. Пермскія писмена (381—384). III. Снимки съ рукописей (385—459)

349. **Oblak V.** Eine Notiz zur kroatischen Glagolica. Arch. Jag. XXII, 617—618.

Spis. nalezl v nápisě (na kameni, ve výšce 7—8 m) na věži města Omišlja (Castelmuschio, Veglia) z r. 1470 písmeno Ѡ, které má ještě úplné oblou podobu, kdežto v památkách rukopisných již ve XII. stol. přešlo v podobu hranatou.

350. **Каманинъ И. М.** Главные моменты въ исторіи развитія южно-русскаго письма въ XV.—XVIII. вв. Referát, čtený při XI. archeol. sjezdu v Kijevě. (Изв. р. яз. V., 326—327.) (Kamanin J. M.: Die Hauptmomente in der Entwicklungsgeschichte der südruss. Schrift im XV.—XVIII. Jahrh.)

Rozlišuji se čtyři doby: 1. Od počátku „ústavného rychlopisu“ (uncialné kursivy) v druhé pol. XV. stol. do pol. XVI. stol., když nastupuje polsko-německý vliv. 2. Od pol. XVI. stol. do poč. XVII. stol., když se jeví vliv jiho-ruských škol při cirk. bratrstvech. 3. Vliv jihoruských škol, trvajících na pravém břehu Dněpra do druhé pol. XVII. stol., na levém do pol. XVIII. stol. 4. Na pravém břehu Dněpra panuje vliv polský, na levém severo-ruský. Srv. č. násl.

351. Палеографическій Изборникъ. Матеріалы по исторіи южнорусскаго письма въ XV.—XVIII. вв., изданные кievской комиссіей для разбора древнихъ актовъ. Вып. I. Кіевъ 1899. г. (Palaeographischer Sammelband. Materialien zur Geschichte der südruss. Schrift im XV.—XVIII. Jahrh.)

Obsah: Stať J. M. Kamanina o rozvoji jihoruského písma v XV.—XVIII. stol.; 20 fototyp. listů, na nichž jest 81 snímků z různých listin, rukopisů a knih jihoruských; obsah snímků s transkripcí od Kamanina.

Podrobná recense S. Ptašického v ЖМНП 1900, августъ, 385—398.

352. Лихачевъ Н. П. Палеографическое значеніе бумажныхъ водяныхъ знаковъ. Часть I. Исслѣдованіе и описаніе филигранныхъ (str. II. + ССХІІ. + 510; приложено 17 autotyp. tabulek). — II. Предметный и хронологическій указатель (str. 424 + 248). — III. Альбомъ снимковъ (vykonaných v litogr. ústavě K. de Castelli na DCXXXV tabulkách). 4°. Приложены 4 tabulky in fol., k chronol. objasnění změny formátu a úpravу papíru. С.-Петербургъ 1899. (СХVI. sv. vydání Общ. Люб. Др. Писъм.) (Lichachev N. P.: Die palaeographische Bedeutung der Papier-Wasserzeichen.)

Obširný referát této nádherné knihy podal A. A. Šachmatov v Изв. рус. яз. IV., 4, 1463—1484. Podle mínění referenta znamená kniha Lichacheva počátek nové epochy v ruské historické (též literární) nauce. Srv. též ref. E. Karského v Р. Фил. В. XLIII., 262—269.

353. Картавовъ П. А. Историческія свѣдѣнія о гербовой бумагѣ въ Россіи. Вып. I. 1699—1801 г. С.-Пб. 1900. стр. 79. 8°.

Статья написана любителемъ „къ двухстолѣтію введенія гербовой бумаги въ Россіи“. Въ текстѣ статьи и въ приложеніяхъ около 50 рисунковъ штемпелей гербовой бумаги.

III.

354. Соболевскій А. И. Каталогъ славяно-русской палеографической выставки въ Археологическомъ Институтѣ. С.-Пб. (Sobolevskij A. J.: Katalog der slavo-russischen palaeographischen Ausstellung im Archaeologischen Institut.)

355. Соболевскій А. И. Первая славяно-русская палеографическая выставка. Вѣст. Арх. Ист., издаемый С.-Петерб. Археол. Ист. Вып. XIII. С.-Пб. 1900. стр. 1—6.

Статья эта — воспроизведеніе рѣчи, прочитаной А. И. Соболевскимъ въ С.-Пбур. Арх. Инст., при открытіи выставки 16 декабря 1899, и представляетъ обзоръ и характеристику матеріала, доставленнаго на выставку, одной изъ задачъ которой было выясненіе численности и достоинства имѣющихся въ Россіи частныхъ рукописныхъ собраній.

III.

356. Каманинъ М. М. Славяно-русская палеографическая выставка въ С.-Пб. въ январѣ 1900 г. Чтенія въ Истор. Общ. Нестора Лѣтописца, 1900 г., кн. XIV., вып. II., отд. V., стр. 17—23.

Авторъ даетъ общую характеристику выставки и опредѣляетъ ея значеніе.

III.

III.

Historie literatur slovanských do konce XVIII. století.

A. Spisy všeobecné.

1. **Betz L.** La littérature comparée. Essai bibliographique. Introduction par Joseph Texte, Professeur de littérature comparée à l'Université de Lyon. Strassburg, Trübner, Gr. 8°. XXIV., 123 S. M. 4.—

Préface. Introduction par Joseph Texte. I. Études théoriques. II. Les rapports littéraires généraux de la France, de l'Allemagne, de l'Angleterre, et l'Italie et de l'Espagne. III. La France et l'Allemagne. IV. La France et l'Angleterre. V. L'Angleterre et l'Allemagne. VI. L'Italie. VII. L'Espagne (et le Portugal). VIII. Les littératures du Nord. IX. Les littératures slaves. X. La France, l'Allemagne et l'Angleterre dans leurs rapports littéraires avec quelques autres pays. XI. Études sur l'influence de la Poésie Provençale. XII. L'Antiquité grecque et romaine (et l'Orient) dans les littératures modernes. XIII. Appendice: L'Histoire dans la Littérature. Index (liste alphabétique des auteurs).

Ref. RCrit. N. S. XLIX., 160.

2. **Rénard George.** La Méthode scientifique de l'Histoire littéraire, Paris, Felix Alcan, 502 str. — 10 fr.

Ref. Ateneum rok XXV., tom 4, str. 632—637; Č. Mysl II., 224—6. — Звезда Београд IV. год. II. књ., стр. 54.

3. **Розановъ М.** Современное состояніе вопроса о методахъ изученія литературныхъ произведеній. Вступительная лекція, читанная въ Московскомъ университетѣ 15. сентября 1899 года. Р. Мысль, 1900 г., апрѣль, стр. 165—182. (Rozanov M.: Der gegenwärtige Zustand der Frage nach den Methoden des Studiums der literarischen Producte.)

Разсмотрѣвъ основные черты четырехъ главныхъ направлений (филологическаго, историческаго, психологическаго и эстетическаго) въ изученія литературныхъ произведеній, авторъ приходитъ къ выводу, что на одна изъ выставлен-

ныхъ до сихъ поръ критическихъ теорій не отличается безупречностью, но что вмѣстѣ съ тѣмъ каждая изъ нихъ заключаетъ въ себѣ часть истины, такъ какъ выдвигаетъ на первый планъ ту или другую дѣйствительно важную сторону литературнаго памятника.“ . . . „Прежде чѣмъ явится возможность придти относительно литературныхъ явленій къ какимъ-либо точнымъ выводамъ, имѣющимъ характеръ законовъ, литературныя произведенія должны изучаться съ различныхъ точекъ зрѣнія, главныя изъ которыхъ и вызвали существованіе четырехъ основныхъ направленій критики.“ . . . „При этомъ мы несомнѣнно должны давать самое широкое примѣненіе тому методу, которымъ, по справедливому замѣчанію Н. С. Тихонравова, молодая наука исторіи литературы должна дорожить, какъ своимъ лучшимъ завоеваніемъ, методу сравнительно-историческому.“

Въ сербскомъ переводѣ Звезда Београд IV., кн. 2, стр. 79, 209. III.

4. **Mickiewicz Adam.** Wykłady o literaturze słowiańskiej, wygłoszone w Kolegium francuskim w Paryżu w latach 1840—1841. Przekład Feliksa Wrotnowskiego, uzupełniony i poprawiony uwagami autora. Bibl. „Słowa Polskiego“, nakł. i druk „Słowa Polskiego“. Tom I., zes. 1., str. XVIII., 198; zes. 2. str. 205—417. Tom II., zes. 3—4, str. 290; tom III., str. 1—120. (Mickiewicz Adam: Vorlesungen über die slavische Litteratur im Collège de France 1840—41).

B. Historie literatury staré, církevně slovanské a bulharské.

5. **Попруженко М. Г.** Синодикъ царя Бориса, Изв. Р. Арх. Инст. V. 1—175 + 55. (Popruženko M. G.: Das Synodikon des Car Boris.)

Ref. Виз. Вр. VII., 498—500. Истор В. Т. LXXXII., 693 сл. (Авторъ нѣсколько преувеличиваетъ значеніе Синодика для изученія Богомильскаго движенія.)

6. **Лавровъ П. А.** Къ вопросу о Синодикѣ царя Бориса. Лѣт. ист.-фил. Новоросс. Унив. VIII. Виз.-слав. отд. V., стр. 35—136 и въ отдѣльномъ оттискѣ. Одесса 1899 стр. 103. (Lavrov P. A.: Zur Frage nach dem Synodikon des Car Boris.)

Ref. Лѣт. М. срп. кн. 202—203, стр. 349 (J. P.).

Критическій разборъ сочиненія г. Попруженко. Критикъ обращаетъ особенно вниманіе на вопросъ о отношеніи текстовъ, предполагаетъ два самостоятельные перевода, болг. и русскій, отъ заключенія о зависимости серб. текста отъ болг. воздерживается. Далѣе о содержаніи Синодика, его составѣ и возникновеніи отдѣльныхъ частей Переводную часть Л. склоненъ относить во всемъ объемѣ къ времени собора 1211 г. Усилія г. Попр. выставить особенное значеніе Синодика при изученіи богомильства остались безплодными. Переводъ Папоплин Евсеімія Зигабеса по выводамъ Л-а едвали старше XIII вѣка.

7. **Соболевскій А. И.** Черковно-славянскитѣ стихотворенія отъ IX.—X. вѣкѣ и тѣхното значеніе за черковнославянскія езыкѣ. Сб. мин. XVI—XVII., отд. наученъ I. дѣл истор.-филол. стр. 314—324. (Sobolevskij A. J.: Die kirchenslavische Gedichte des IX.—X. Jh. und ihre Bedeutung für die kirchenslavischen Sprache.)

Авторъ разширялъ нѣсколько мысли высказанныя имъ г. 1892 въ статьѣ „Церковно-слав. стихотворенія конца IX. — начала X. вв.“ въ журналѣ „Библиограф.“. Новыя мысли авт. о значеніи этихъ стихотвореній за исторію ц.-слав. ударенія. — Срв. стр. 36, No. 115.

8. **Шахматовъ А. А.** Древнеболгарская энциклопедія X. вѣка. Виз. врем. VII., 1—35. (Šachmatov A. A.: Die altbulgar. Encyclopädie des X. Jh.)

9. **Мочульскій В. Н.** Апокрифическій элементъ въ „Вопросахъ и отвѣтахъ Св. Атанасія къ кн. Антиоху“, Зап. Имп. Новорос. Унив., томъ восьмидесятый, Одесса 1900, II. Часть ученая, стр. 1—22. (Močulskij V. N.: Das apokryphische Element in den „Fragen und Antworten des hl. Athanasius an den Fürsten Antioch“.)

10. — Греческіе списки такъ называемой „Бесѣды трехъ святителей“. РФВ. XLIV. 217—251. (Die griechischen Texte der sogenannten „Dialoge der drei Heiligen“.)

Издано 9 греческихъ списковъ изъ рукописей придворной Импер. Вѣнскаго библ., Парижской Націон. библ., и одинъ коротковскій изъ Имп. Публ. библ. С.-Пб.

11. **Kałużniacki Emil.** Zur älteren Paraskeva-Litteratur der Griechen, Slaven und Rumänen (Sitzungsberichte der kais. Akad. d. Wissensch. in Wien. Phil. hist. Kl. Bd. CXXI. N. 8.) Wien, Carl Gerolds Sohn. Komm. 1899, 93 sl.

Ref. D. Lztg. 1900, 1813 (N. Bonwetsch).

12. **Сырку П. А.** Монаха Григорія Житіе преподобнаго Ромила по рукописи XVI. в. Импер. Публ. Библ., собранія Гильфердинга, съ приложеніемъ службы преподобному Ромилу по рукописи XVII. в. Бѣлградской Народной Библиотеки. Памятники древней письменности и искусства Nr. CXXXVI. С.-Пб., стр. 1 не-номер. + XXXIII. + 4 неномер. + 54. 8°. (Syrku P. A.: Des Mönches Grigorios Leben des hl. Romil.)

Текстъ изданъ по рукописи „сербской редакціи, но съ нѣкоторыми явными болгаризмами“; служба — по рукописи „сербской редакціи, ресавскаго извода, довольно хорошо выдержаннаго, но, по всей вѣроятности, переложеннаго съ „болгарско-терновскаго извода“. Отмѣтивъ, что „служба составлена послѣ житія и главнымъ образомъ на его основаніи“, а синаксарь — „не только по житію, но и по другимъ источникамъ“, П. А. Сырку переходитъ къ характеристикѣ житія со стороны языка, отмѣчаетъ въ немъ довольно много народныхъ элементовъ и приходитъ къ заключенію, „что составитель житія препод. Ромила былъ довольно близокъ къ народной рѣчи болгаръ и изъ нея черпалъ немало матеріала для языка житія. Кромѣ того, по даннымъ языка можно прийти къ выводу, что житіе составлено до направленія книгъ въ Болгарію или, вѣрнѣе, до терновскаго извода, но все-таки въ тотъ именно періодъ, когда шла подготовка къ этой реформѣ не въ одной только Болгаріи, но и вообще у болгарскихъ вихастовъ, гдѣ бы они ни находились, — въ предѣлахъ ли Болгаріи, или внѣ ея“

По вопросу о томъ, кто былъ авторомъ житія Ромила П. А. Сырку, анализируя данныя, которыя извлечены имъ изъ текста самаго житія, рѣшительно

высказывается противъ мнѣнія, что авторомъ этого житія былъ Григорій Цамблакъ, но не сомнѣвается въ томъ, что авторомъ былъ славянинъ. Житіе преподобнаго Ромила, по мнѣнію П. А. Сырку, представляетъ „довольно интересное явленіе, какъ въ старинной южнославянской, такъ затѣмъ и въ русской письменности. Кромѣ того, это житіе важно и какъ интересный историческій матеріалъ для исторіи южныхъ славянъ XIV. в. и въ особенности для исторіи Болгаріи того же времени и въ частности для исторіи южнославянскаго монашества и зарожденія исихазма въ Болгаріи, главнымъ образомъ, въ первой половинѣ указаннаго выше вѣка.“

III.

13. **Сырку П. А.** Евѣимія патріарха терновскаго служба, преподобной царицѣ Теофанѣ. С.-Пб. XXXVII. + 15 стр.

Ref. Лет. М. Срп. књ. 204 стр. 349 сл. (J. P.). Из ркп. српске ред.

14. — Къ исторіи исправленія книгъ въ Болгаріи въ XIV. вѣкѣ. Изслѣдованіе. Томъ I. Вып. I. Время и жизнь патріарха Евѣимія Терновскаго. С.-Пб. Типографія Импер. Акад. Наукъ. 1899, стр. XXXII. + 609. (Syrku A. P.: Zur Geschichte der Verbesserung der Bücher in Bulgarien im XIV. Jh. Das Zeitalter und das Leben des Patriarchen Euthymios von Trnovo.)

Rec. Лет. М. Срп. к 202—203, стр. 343—346 (J. P.) •

15. **Дриновъ М. С.** Разборъ сочиненія П. А. Сырку „Къ исторіи исправленія книгъ въ Болгаріи въ XIV. вѣкѣ. С.-Пб. 1900. (Drinov M. S.: Recension des Werkes von P. A. Syrku „Zur Geschichte der Verbesserung der Bücher in Bulgarien im XIV. Jh.“)

16. **Мариновъ Д.** Евѣимій патріархъ тѣрновскій, живота и духовно-общественната му дѣятельность. Биографически очеркъ. Русе 1900. (Marinov D.: Euthymios, Patriarch von Trnovo, sein Leben und seine Thätigkeit.)

17. **Поповъ Хр. Ив.** Евѣимій, послѣднѣй тѣрновскій и трапезицкій патріархъ. Изданіе на св. Синодѣ, Пловдивъ, 296 стр. Ц. 3 Л.

18. **Лавровъ П. А.** Дамаскинъ Студитъ и сборники его имени „Дамаскины“ въ юго-славянской письменности. Лѣтопись истор.-филолог. общ. при Новоросс. Универ. VII. Визант. отд. IV., стр. 305—384, и отдѣльно. Одесса 1899, стр. 80. (Lavrov P. A.: Damaskin Studit und die Sammelbände genannt „Damaskin“ in der südslavischen Literatur.)

Ref. Виз. Врем VII., 185. Лет. М. Срп. књ. 202—203. (J. P.)

Есть два перевода и оба возникли въ такой средѣ, куда проникло лишь литературное вліяніе сербскаго языка. Авторъ указываетъ невеликую важность этихъ списковъ для исторіи болгарскаго языка.

19. **Сырку П. А.** Отголоски народной пѣсни о свв. Димитріи и Ахиллѣ въ духовной литературѣ южныхъ славянъ. Изв. Ак. Н. рус. яз. V., 280—289. (Syrku P. A.: Reminiscenzen eines Volkliedes vom hl. Demetrios und Achilles in der religiösen Literatur der Südslaven.)

Отголосокъ незнакомой, по предполагаемой пѣсни нашель авторъ въ сказаніи о св. Димитріи въ одной рукописи Рыльскаго монастыря въ Болгаріи; авторъ сообщаетъ содержаніе этой рукописи и сличаетъ въ концѣ ея находящую статью объ истинныхъ и ложныхъ книгахъ съ другими ея списками.

C. Istorija srpske i hrvatske književnosti.

20. **Степовичъ А.** Очерки исторіи сербо-хорватской литературы. Съ 2 снимками. Киевъ 1899, стр. VI. + 391. Ц. 3 р. (Stepović A.: Skizzen der Geschichte der serbo-kroat. Literatur.)

Ref. ЖМНП. СССХХVII., 407 сл. Рус. М. XXI., IV. библ. 132 сл. Лет. М. Срп. књ. 202—203, стр. 350—358 (Р. Врх.: „Књига је особити тип несистематичности и нереди, који све што даље или ближе крају, све већма расте, док се на послетку не изгуби у потпуној мешавини и праваца и хронологије и облика књижевних.“) Sl. Prehled III., 103, Изв. р. яз. V., 1030—1036 (А. Липовскій).

21. **Šurmin D.** Povjest književnosti hrvatske i srpske. (Geschichte der kroatischen und serbischen Literatur.) S 21 ispravom i sa 70 portreta. 1898, стр. 317.

Rec. Изв. Ак. Н. рус. яз. V. 314—324. (Л. Липовскій, В. Кораблевъ), Vienac 1900, стр. 196—203 (Dr. J. Scherzer).

22. **Степовичъ А.** Вукъ Караджичъ и его школа. Очеркъ изъ исторіи сербской литературы. Ежегодникъ Коллеги Галагана. Съ 1 октября 1899 по 1 октября 1900 года, подъ редакціей директора коллегии П. Галагана. А. И. Степовича. Годъ 5-ый. Киевъ. 1900, часть неофициальная, стр. 1—74. (Stepović A.: Vuk Karadžić und seine Schule. Skizze aus der Geschichte der serbischen Literatur.)

III.

23. **Boyer Paul.** La langue et la littérature en Bosnie Herzégovine. Revue générale des sciences, pures et appliquées. Paris 1900 Nr. 6., p. 335—343.

24. **Stojanović kanonik Ivan.** Dubrovačka književnost. Dala na vidjelo srpska dubrovačka akad. omladina. Štampom Pasarića 1900, 8°, XV. + 341. (Die ragusaner Literatur.)

U ovom su djelu skupljeni feuilletoni pokojnog dubrovačkog kanonika, što ih je štampao u političkom journalu „Dubrovniku“. Izdavači su trebali materijal tek srediti, a ne izdavati ga ovako i davati mu natpis „Dubr. književnost“, jer Stoj. knjiga zapravo nije historija književnosti nego je lijep prilog kulturnoj povjesti dobrovačkoj. Vidi oštru kritiku na ovo Stoj. djelo u zagrebačkom „Životu“ 1901, knjiga 2.

A.

25. **Spomen-cvijeće** iz hrvatskih i slovenskih dubrava. U vienac savila Matica Hrvatska. Zagreb 1900. 8°. 658 стр.

Literární a umělecký dar Matice Hrvatské Jos. Jur. Strossmayerovi na památku 50-letého biskupského jubilea. Obsah: Básně a různé rozpravy chrvatských a též slovinských spisovatelů. Některé příspěvky též liter.-histor., ku př. Šrepel Mil., Prešernov utjecaj na Stanka Vraza (str. 249), Trstenjak Ant., Odlomek

iz ogrsko-slovenske književnosti (511), Šurmin Gj., Iz zajedničke prošlosti Bosne i Slavonije (536), Murko Mat., Početak Gajevih „Novin“ in „Danice“. Po novih virih (567) a j.

26. **Bogdanović David Dr.** „Nešto o paklu“ u hrvatskoj književnosti. Napisao —. Preštampano iz „Vienca“ god. 1900. u Zagrebu. Tisak Dioničke Tiskare, str. 40. (Etwas über die Hölle in der kroat. Literatur.)

Pisac pobija mišljenje onih književnih povjesničara, koji su ustvrdili, da su se stari hrvatski pisci (Zoranić, Baraković, Kavanjin itd.) opisujući pakao, povodili samo za Vergilijem i Dante-om. Radnja nije iscrpna, nego bi mogla tek podstaći drugog radnika, da ju privede kraju, po gotovo uzimajući više obzira na narodnu poeziju. A.

27. **Ogňanović Ilija Dr.** Zanimive приче и белешке из живота знаменитих Срба. Загреб 1900, 8°, стр. 175. (Ogňanović Ilija Dr.: Interessante Erzählungen und Bemerkungen aus dem Leben hervorragender Serben.)

To је нека нова црта српске књижевности, да су се последње доба стале приказивати приче и анегдоте о виђенијим људима срп. народа. Тако је Милићевић доста скупно о кнезу Милошу. — Огњановићева књига († 1900, као многогодишњи редактор Новосадског „Јавора“) врло је занимива, јер су у њој скупљене особне ситнице старијих и млађих писаца српских те су уједно забиљежени и извори, одакле их је узимао. A.

28. **Гавриловичъ Андр.** Свети Сава. Преглед живота и рада. Биографски покушај. Београд. Издање књижевне задужбине Д. Н. Беље. 1900, стр. VIII. + 220. (Gavrilović Andro: Der hl. Sava. Sein Leben und sein Wirken.)

Rec. Let. Mat. Срп. књ. 205 (Ст. Станојевић, писцу порице хисторијски смисао, а ова се његова студија приказује као први биографски покушај о св. Сави, који је више намијењен широј публици него озбиљној науци.) Просветни Гласник 1900 април, Звезда (Београд) IV., књ. 1., стр. 124. Источник духовни лист, 1900, бр. 22, стр. 343—348. A.

29. **Jireček C.** Das Gesetzbuch des serbischen Caren Stephan Dušan. Arch. Jag. XXII., 144—214.

1. Izdanja zakonika. 2. Odnos zakonika prema prijevodima grčkih zakonika. 3. Izvori zakonika. 4. Starosrpsko sudbeno uređenje. 5. Rukopisi i recenzije teksta. 6. Objašnjenje teksta. A.

30. **Качановскій В.** Изъ исторіи сербской литературы. I. Polemическая литература противъ латинянъ и еретиковъ. Кіевъ, 1900, 8°, 52. Извѣстія истор.-филолог. института кн. Безбородко въ Нѣжинѣ, т. XVIII. (Kačanovskij V. V.: Zur serbischen Literaturgeschichte. I. Die polemische Literatur gegen die Lateiner und Haeretiker.)

Polemické články v starosrbské (circk.-slov.) literaturě protiv Latijanům a jiným heretikům v XIV. a XV. stol.

31. **Сперанскій М. Н.** Загребскія рѣкописъ на Владислава граматика. Сб. Мин. XVI.—XVII., стр. 325—338. (Speranskij M. N.: Die Agramer Hs. des Vladislav Grammatik.)

Сл. Чт. Неет. отд. 1. стр. 45 сл. Ref. Изв. р. яз. V., 1051 сл.

Характеристика Владислава Граматика, о его графикѣ и о отношеија его къ Константину Костенецкому и къ школи Евтимиевой. — Срв. стр. 45 љ. 172.

32. **Abicht R.** De Stephani Despotae quae feruntur scriptis. Lpzg. 1900.

Рес. Лет. М. Срп. књ. 206 стр. 116. (У расправи овој претреса Абихт епископа деспота Ст. Лазаревића, које је Њ. Даничић издао у Гласнику XI. и Starinam II. Абихт особито истиче акростих слово љубове, при чему се деспот угледао на Византишце.)

33. **Breyer Mirko.** O Jerku Dominisu Rabljaninu. Člančić u Viencu 1900, str. 252. (Über Hieronimus Dominis von Arbe und dessen Sohn Marco Antonio Dominis von Arbe, Erzbischof von Spalato.)

Pisac objašnjava rodbinske prilike čuvenog spljetskog nadbiskupa Markantuna Dominisa (Gospodnetića), upotpunjujući biografiju oca mu Jerka, koji je oko god. 1555. bio advokat mletački. O nadbiskupu Markantunu, jednom od najslavnijih, ali i najnesretnijih muževa svoje dobe vidi Rad Jugosl. Akad., knj. X., str. 2—3. А.

34. **Kasumović Ivan, Dr. Ferićeva Perijegeza i rimski pjesnici.** U „Nastavnom Vjesniku“ 1900, knjiga VIII. sveska 3. — Ođštampano i u osobitoj knjižici. Zagreb; Tisak kr. zemaljske tiskare str. 35. (Die Periegesis von G. Ferrich und die römischen Dichter.)

Rezultat radnje: Gjurо Ferić (Ferrich), Dubrovčanin (rodj. 1739) ugledao se je u svom lat. djelu: „Periegesis orae Rhacusinae.“ (od god. 1803) što se tiče jezika i pjesničke dikcije, poglavito u Vergilija, a donekle i u Horacija. Inače je samostalno opisao krajeve, koji su krajem XVIII. vijeka spadali pod dubrovačku republiku. А.

35. **Rešetar Milan.** Amat Luзитанац, дубровачки лекар XVI. вијека. „Бранково коло“ 1900. (Rešetar Milan: Amatus Lusitanus, ein Ragusaner Arzt des XVI. Jh.)

Врло лијепо прилог културној повјести дубровачкој. Amatus Lusitanus, португалски јеврејин био је не само љекар и учитељ, него и књижевник, па је преводио латинска медицинска дјела, те тако ступио у прве редове оних трудбеника, ко и су у хрватским и српским земљама радили на медицинском пољу. Amat је оставио интересно оригинално дјело „Curationum medicinalium centuriae septem“ у којему прича, шта је радио у Дубровнику. У том дјелу описао је Amat све случајеве болести, што их је лијечно и Дубр., међ којима, за чудо, није било виђених лица књижевне и политичне прошлости дубровачке. А.

36. **Šrepel dr. Milivoj.** O cinizmu Panonijevih epigrama Nastavni Vjesnik 1900. knj. IX., str. 37—43. (Über den Cynismus in den Epigrammen des Pannonius.)

Pisac govori o latinskim spisima Jana Panonija (1434—1472.), rođenoga Hrvata iz Česmece, ostavljajući za drugu priliku pitanju analizu Panonijevih epigrama. — А.

37. **Jagić Vatroslav.** Die Aulularia des Plautus in einer südslavischen Umarbeitung aus der Mitte des XVI. Jahrhunderts. Festschrift Johannes Vahlen zum siebenzigsten Geburtstag gewidmet von seinen Schülern. s. 617—641.

„Der „Skup“ des ragusanischen Dichters Marin Držić darf zu den gelungensten Nachahmungen und Umarbeitungen des Aulularia im XVI. Jh. gezählt werden.“

38. **Gundulić und sein Osman.** Eine südslavische Literaturstudie von Alfred Jensen. Göteborg, Wald. Zacharissons boktryckeri 1900. VI. + 442 str.

Ref. Osvěta XXXI, 368 (K. J. Jireček).

39. **Kolan'er Zlatko.** O Petru Kaneloviću, dalmatinskom pjesniku. — Prosvjeta 1900., str. 598.

Pisac utvrđuje dan rođenja (27. pros. 1637.) i smrti (5. travnja 1688) Kanelovićeve. A.

40. **Medini M. Čubranović** und seine Beziehungen zu der einheimischen und der italienischen Literatur. Arch. Jag. XXII., 69—103.

Pokladni običaji i pokladne pjesme u Dubrovniku kao utjecaj doljnoitalijski. Život Čubranovićev. Talijanski utjecaj na njegovu pjesan. Njegov odnos prema prethodnicima Vetraniću i Držiću. Odnos prema narodnom suvjerju i narodnim običajima njegova vremena. Utjecaj njegove „Jeđupke“ na naslednike i imitacije njihove. A.

41. **Rešetar M.** Nachtrag zu Dr. M. Medini's Aufsatz über Čubranović. ib. XXII., 230—232.

Čubranovićov rad pada u prvu polovicu XVI. vijeka. A.

42. **Rešetar M.** Das ragusanische Liederbuch aus dem Jahre 1507. ib. XXII., 215—230.

U ovom rukopisu ima osobito u II. njegovoj česti također pjesama od drugih pjesnika ne samo od Mavra Vetranića i Gjore Držića.

43. **Rešetar M.** Eine unbekannte Ausgabe von Marulić's De institutione benevivendi. ib. XXII., 233—236.

Mletačko izdanje iz g. 1506.

44. **Vojnović knez Lujo.** Zapisci plemenitog gospara Marina Marojice Kaboge, izvanrednog poslanika republike dubrovačke na carigradskom sboru god. 1706—1707. Izvorni tekst izdao. preveo i protumačio dr. Lujo knez Vojnović. Dubrovnik. Srpska dubrovačka štamparija A. Pasarića. 1900. str. 84. — Preštampano iz XXXIV. br. „Споменика“ Кр. Срп. Академије.

45. Економно-политички погледи дубровчанина Вида Николе Гучетића. — Написао др. Мих. В. Вујић у „Бранкову Колу“ 1900. ср. Карловци стр. 94. Вујићево је ово дјело одштампано и у посебној књизи, која износи стр. 94., а продаје се по 1 динар (1 круну). (Vujić Mich. V. Dr.: Die ökonomisch politischen Ansichten des Ragusaners Nikola Vid Gučetić.)

Велика и исцрпна студија (11. бројева), која обрађује на широкој основи економно-политичне назоре овога Дубровчанина из друге половине XVI. вијека, та их испоређује с идема најугледнијих тадашњих духова цијеле Европе. У доба Tome Campanelle i Giordana Bruna био је Гучетић у слободном Дубровнику једна од најсјајнијих звијезда те се у свему може ставити о бок славном његовом савременику и земљаку Јурју Крижанићу, јер су обојица — ако не претека —

a оно стајала на највишем мјесту тадашње опће европске економско-политичке зналости.

Ref. Лет. М. срп. кн. 202—203. стр. 388—391.

A.

46. Цвијета Зузорићева и Доминко Златарић. Важна монографија Дана А. Живађевића у Бранкову Колу 1900. у свему 12 бројева. (Zivaljević D. A. — Svijeta Zuzorićeva und Dominko Zlatarić.)

Ово је врло знатни принос старјој хрватско-српској књижевности у год. 1900.

A.

47. **Bučar Franjo** Dr. „Hrvatska protestantska književnost za vrijeme reformacije.“ — Prosvjeta, 1900., стр. 350—759. (Die kroatische protestantische Literatur zur Zeit der Reformation.)

48. — „Petar Pavao Vergerije i hrvatska protestantska literatura. (P. P. Vergerius und die kroatische protest. Liter.) ib god. 1900., стр. 183 i 219.

49. — Širenje reformacije u Hrvatskoj u XVI. stoljeću. (Die Verbreitung der Reformation in Kroatien im XVI. Jhr.) Vjestnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljskog arhiva (pod redakcijom Ivana Bojničića) 1900.

A.

50. **Scherzer dr. Ivan.** Život Matije Ant. Reljkovića. — U Nastavnom Vjesniku, knjiga VIII., sv. 1., 1—7. —

Radnje prof. Scherzera o pojedinim djelima starijih slavonskih pisaca, što ih je objelodanio u predjašnjim svescima Nast. V., sve se odlikuju kritičnošću i temeljitošću Tako upravo ove u Reljkoviću i o Kanižliću.

A.

51. **Andrić dr. Nikola.** Izvori starih kajkavskih drama. (Quellen der alten Kajkavischen Dramen.)

Pod ovim natpisom pročitao je Andrić dne 8. studenoga 1900. u jednoj sjednici Jugoslavenske Akademije svoju raspravu, u kojoj je pokazao na izvore gotovo svih štampanih i neštampanih drama stare kajkavske književnosti, te su glavni njegovi rezultati štampani odmah u svim dnevnim listovima. Dvije nedjelje kasnije počeo je u „Vencu“ prof. Vlad. Gudel pod natpisom „Stare kajkavske drame“ svoju raspravu, kojom je htio da pokaže, da je i on već prije nekoliko godina došao do sličnih rezultata. Rasprava Andrićeva bit će štampana u najbližem „Radu“.

A.

52. **Gudel Vladimir.** Stare kajkavske drame. Vienac 1900. — Odštampano i u posebnoj knjizici. Vidi predjašnje.

53. О ободско-цетињској штампарији, предавање Дра. Л. Томановића о 500. годишњици Гутенберговој на ученом скупу у Mainzu. — Бранково Коло 1900. (Tomanović Dr. L. — Über die Druckerei zu Obod-Cetinje.)

54. **Гавриловић Андро.** Биографско-књижевна студија о Јовану Рајићу. (Gavrilović Andro: Eine biographisch-literarische Studie über Jovan Rajić.) Гласник православне цркве у Краљевини Србији. Београд 1900. Год. I., септ.-декемб.

Живот Рајићев изложен поглавико по шемима и аутобиографским забелешкама Рајићевим. Рад новгородска архиепископа Теофана Прокоповића. Поетски рад Раји-

Лев — Рајић је био већи песник у души него у својим писаним поетским делима. Историкографски рад, садржина Историје српскога народа, изворе Рајићева; рад домаћих претходника Рајићевих, О језику Рајићеву и о утицају његову кроз XIX. век; библиограф. списак досадашњих радова о Рајићу.

55. — Доситије Обрадовић. (Gavrilović And. — Dositije Obradović.) Књижевна расправа, нови прилози, мисли и белешке. Издање књижевне задруге задужбине И. М. Коларца. Београд стр. 226.

Рес. Лет. М. Срп. кн. 205. (Тих. Остојић држи да је писац иза расправе Шеваћеве 1889, Поповићеве у предговору Доситијева Живота 1893, Руварчеве у Бранк. Колу 1895 и Радченкове 1897. мало нових ствари рекао. А.

56. Radčenko K. Einige Bemerkungen über das Leben und die literarische Thätigkeit Dositje Obradović's. Arch. Jag. XXII. 594—608.

О расправи др. Ив. Scherzera у 134. кн. „Rada“.

57. Јакшић Милутин. О Вићентију Јовановићу. Прилози за историју митрополитства му 1731—1734. По архивским изворима израдио Милутин Јакшић. У Новом Саду. Штампарија Српске књижаре Браће М. Поповића. 1900. Стр. 122. — Прештампано из Летописа Матице српске. (Jakšić Milutin: Über Vič. Jovanović.)

О митрополиту Вићентију писали су до сада: Гаврило Витковић, Лудажин, Дам. Руварац, Schwicker, Papp, Marki, Balla etc. Једни виде у њему издајцу народа и апостату православне вјере, други налазе у њему великог борца за права цркве и народа. — Јакшић, који је професор историје српске цркве у карловачкој богословији (те је већ год. 1899. написао овећу расправу о Арсенију IV. Шакабенти у „Бранкову колу“) скида по новим подацима дефинитивно њагу са Вићентија. А

D. Slovensko Slovsto.

58. Glaser, Karol, prof. Dr. Zgodovina slovenskega slovstva IV. del. Drugi zvezek. Spisal . . . Izdala „Matica Slovenska“. V Ljubljani 1899. str. 153—312. Tretji zvezek. — str. XI. a 313—483. (Geschichte der slovenischen Literatur.)

Rec. Lj. Zvon XX, 449—451 (Dr. Fr. Vidic) L. Fil. XXVII., 156 (Fr. Pastrnek) Ateneum rok XXV., t. 4 str. 417—9 (J. Leciejewski).

E. Историја русској словесности.

59. Бороздинъ А. К. Историја русској словесности. Семейный Унив. Ф. С. Комарскаго. Собрание популярных лекцій для самообразования. Курсъ второй, вып. V. (I.), 97—112; вып. VI. (II.), 113—128.

Содержаніе: Митрополитъ Иларіонъ. Два направленія въ развитіи проповѣди. Пр. Θεодосій Печерскій. Св. Кирилъ Туровскій. Поученіе Владиміра Мономаха. Хожденіе игумена Данила. Житія

святыхъ. Житія св. Бориса и Глѣба. Житіе св. Θεодосія Печерскаго. КіевоПечерскій? Патерико Лѣтопись. Начало „Исторіи русской словесности“ помѣщено въ I. выпускѣ „Семейнаго Университета“. С.-Пб. 1899. (Borozdin A. K.: Geschichte der russischen Literatur.)

III.

60. Полевой П. Н. Исторія русской словесности съ древнѣйшихъ временъ до нашихъ дней. Изд. А. Ф. Маркеа. Томъ I., II., III. С.-Пб. 1900. Иллюстрированная библиотечка „Нивы“ 1900 г. Ц. 12 р. (Polevoj P. N.: Geschichte der russischen Literatur.)

Ref. Истор. В. XXI. май. 674. Kraj XIX., 111.

61. Waliszewski K. Littérature russe. Paris 1900. Colin & Co (X., 450, v. 8°) Fr. 8.

62. Waliszewski K. A History of Russian Literature. London 1900.

Rec. Lit. Cbl. 1900, Nr. 44, 1819, Athenaeum 1900, 31 march. В. Евр. XXXV., кн. 6, стр. 810 - 817 (А. П. . . . Книга написана съ блестящимъ талантомъ и можетъ быть прочитана не безъ интереса и даже поучительности русскимъ читателемъ, какъ собраніе наблюденій талантливаго самостоятельнаго писателя изъ чуждой среды, довольно хорошо (хотя не вполне) вооруженнаго фактическими свѣдѣніями.)

63. Голубинскій Е. Е. Исторія русской церкви. Періодъ второй, московскій. Томъ II., отъ нашествія Монголовъ до митрополита Макарія включительно. Первая половина тома. Изданіе Имп. Общ. Ист. и Древн. рос. при Моск. Унив. (Чтенія 1900 г., книга первая, и отдѣльно). М. 1900, стр. VII. + 919. 8°. (Golubinskij E. E.: Geschichte der russischen Kirche. Zweite Periode. II.)

64. Титовъ О. Н. свящ. Новый трудъ по исторіи русской церкви. Чт. Нест. 1900 г., кн. XIV., вып. III., отдѣлъ IV., стр. 35—36.

Рецензія на I. половину II-до тома „Исторіи церкви“ Е. Е. Голубинскаго
Авторъ рецензіи дѣлаетъ Е. Е. Голубинскому возраженія по некоторымъ пунктамъ, но въ общемъ привѣтствуетъ русскую церковно-историческую науку съ драгоценнымъ приращеніемъ.

III.

65. Добрьевъ А. П. Биографіи русскихъ писателей средняго и новаго періодовъ. Съ алфавитнымъ указателемъ произведеній писателей. С.-Пб. 593 стр. (Dobryjev A. P.: Biographien russischer Schriftsteller der mittleren und neuen Periode.)

66. Источники Словаря русскихъ писателей. Собралъ С. А. Венгеровъ. Т. I. — Ааронъ. — Гоголь. С.-Пб. 1900. (Vengerov S. A.: Quellen eines Lexikons der russischen Schriftsteller. I.)

Ref. В. Евр. XXXVI. годъ, кн. I., стр. 846—851. (А. П.) Ист. В. т. LXXXIII. стр. 1178 сл.

67. Хрущовъ И. П. Бесѣды о древней русской литературѣ. (Общество ревнителей русскаго историческаго просвѣщенія въ память импер. Александра III.) С.-Пб. 1900, стр. 330, 16°. Ц. 1 руб. 25 коп. (Chruschov J. P.: Gespräche über die alte russische Literatur.)

Рес. ЖМНПр. СССХХХІІІ, 506 сл. Ист. В. т. LXXXII., стр. 697—9.

Сочиненіе было напечатано уже въ 1872 г-у въ приложеніи къ журналу „Семейные вечера, старшій возрастъ“ и теперь было по заявленію автора переработано и дополнено. Книжка популярная и съ крупными недостатками. Книга г. Хрущова не даетъ общаго представленія о развитіи русской литературы, о литературныхъ вліяніяхъ. Новѣйшіе труды не отразились въ этой книгѣ.

68. Архангельскій А. С. Образование и литература въ Московскомъ государствѣ конца XV.—XVII вв. Зап. Каз. годъ LXVII., кн. V.—VI., стр. 83—150; IX, стр. 33—130; X, стр. 143—174, XII, стр. 133—198. (Archangelskij A. S.: Bildung und Literatur im Moskauer Reiche vom Ende des XV.—XVII. Jh.)

69. Труды Я. К. Грота. III. Очерки изъ исторіи русской литературы (1848—1893). Биографіи, характеристики и критико-библіограф. замѣтки. С.-Пб. 1900, VIII. + 510 + 329 стр. Ц. 3 р. (J. K. Grot Werke. III. Skizzen aus der Geschichte der russischen Literatur.)

70. Майковъ Л. Н. Последніе труды. I. О Герасимѣ Поповкѣ, русскомъ книжникѣ конца XV. вѣка. II. Николай Нѣмчинъ, русскій писатель конца XV.—начала XVI. вѣка. Изв. Ак. Н. рус. яз. V., 371—392. (Majkov L. N.: Die letzten Arbeiten.)

71. Мизиновъ П. Исторія и поэзія. Историко-литературные этюды. Т. 1900, стр. VI. + 536. 8°. (Mizinov P.: Geschichte und Poesie. Literatur-historische Studien.)

Въ книгѣ 13 этюдовъ. Изъ нихъ должны быть отмѣчены какъ имѣющіе отношеніе къ исторіи русской литературы до XVIII. вѣка включительно: „Русскіе за границей въ XVII. вѣкѣ“, „Какъ жили и умирали лучшіе люди въ древней Руси“ и „Двѣ женскія доли (изъ русской исторіи XVII. и XVIII. вв.)“. Въ последнемъ этюдѣ авторъ говоритъ о Натальѣ Долгоруковой и объ Анастасіи Марковой, женѣ протопопа Аввакума; здѣсь же характеристика самого Аввакума. III.

72. Веселовскій Юрій. Литературные очерки. М. 1900. (Veselovskij Jurij: Literarische Studien.)

Ref. В. Е. XXXVI., Т. I, стр. 408. RCrit. N. S. t. LI., 95 (L. Léger).

Кромѣ статей о разныхъ западно-европейскихъ поэтахъ и др.: Княгининъ и его трагедіи, Пушкинъ какъ европейскій писатель, Русская поэзія второй половины XVIII. в.

73. Чистовичъ Н. А. Исторія перевода библіи на русскій языкъ. Второе изданіе. С.-Пб. 1899. (Čistovič J. A.: Die Geschichte der Übersetzung der Bibel in die russische Sprache.)

Рес. Рус. Мысль, XXI., II. библ. 52 сл.

74. Евсѣевъ И. Е. Замѣтки по древне-славянскому переводу Св. Писанія. IV. Толкованія пророческихъ мѣстъ съ обличеніями жидовина. Изв. р. яз. V., стр. 788—823. (Jevsějev J. E.: Bemerkungen über die altslavenische Übersetzung der hl. Schrift.)

Толкованія эти составлены были въ XIII. в. въ Россіи, но нельзя заключить о томъ что онѣ существовали въ XIII. в. въ томъ же видѣ, въ какомъ мы имѣемъ ихъ въ дошедшихъ до насъ спискахъ XVI.—XVII. вв. Толкованія эти составляютъ часть необработаннаго, недоделаннаго — такъ сказать — чернового окончанія Толковой Псалти.

75. **Ивановъ И. А.** Лицевая рукописная псалтирь Калязина монастыря Изданіе Тверской Ученой Архивной Комисіи. Тверь 1900, стр. 1—31. 8°. (Ivanov J. A.: Die illustrierte Handschrift des Psalters des Klosters Kaljazin.)

Описаніе псалтири (иллюстрирована болѣ чѣмъ 250 миниатюрами), данной Калязинскому монастырю въ 1602 году бояриномъ Дмитріемъ Ивановичемъ Годуновымъ. III.

76. **Лосъ И. А.** Люблинскіе отрывки. С.-Пб., стр. 48. отд. оттискъ изъ Сборника Отд. рус. яз. и слов. Имп. Ак. Наукъ. Т. LXVII. (Loś J. A.: Fragmente von Lublin.)

Отрывки ркк. XIV.—XVII. найдены Іер. Лопацинскимъ на переплетахъ. Это: 1. отрывокъ пролога изъ 2. полов. XIV. в., написанный, по выводамъ автора, въ области галицко-волынскихъ говоровъ. 2. Житіе св. Георгія, копія самостоятельнаго перевода изъ греч. ред., сдѣланнаго „или на сѣверѣ Россіи или на югѣ, но списокъ сдѣланъ на югѣ Россіи въ XVI. в. 3. Слово Іоанна Богослова о Успеніи Богородицы; списокъ замѣчательный, языкъ его изпещренъ полонизмами, вѣроятно былъ сдѣланъ въ южнорусской области въ то время, когда уже на литературномъ языкѣ стало обнаруживаться сильное польское вліяніе.

77. **Молитва на дьявола.** Церковно-славянскій текстъ западно-славянскаго происхожденія. Съ предисловіемъ проф. А. И. Соболевскаго. Фотолиграфическое изданіе при С.-Пб. Археологическомъ Институтѣ М. И. и В. И. Успенскихъ. С.-Пб. 1899, 4°, стр. II + 24. (Ein Gebet gegen den Teufel. Ein kirchenslavischer Text westslavischen Ursprungs.)

Rec. L.fil. XXXVII., 71 сл. (J. Polivka.)

Эта молитва и другія были, по мнѣнію А. И. Соболевскаго, переведены съ латинскаго языка въ Чехіи и относятся ко времени дѣятельности св. Прокопа чешскаго и процвѣтанія сазавскаго монастыря.

78. **Гарифѣвъ А.** Къ вопросу о взаимныхъ отношеніяхъ Тольковой Пален и Златой Матицы. ЖМНП. CCCXXVII. 335—366.

Rec. Виз. Вр. VII. 514. Авторъ доказываетъ зависимость Т. П. отъ Шестоднега Іоанна экзарха.

79. **Соболевскій А. И.** Библиографическія замѣтки. Чт. Нест. 1900 г., кн. XIV., вып. II., отд. V., стр. 11—16. (Sobolevskij A. J.: Biographische Anmerkungen.)

Замѣтки касаются Номоканона, „Вертограда душевнаго“ Фикары и „Книги глаголемой Грѣшныхъ Спасеніе“ Агапія критянина. III.

80. **Памятники древне-русской церковно-учительной литературы.** Вып. IV. Славянорусскій Прологъ. Часть вторая. Январь-Апрѣль, подъ редакцію проф. А. И. Пономарева. С.-Пб. 1898. Церковныя вѣдомости 1900. Nr. 10. Приб. стр. 397 сл.

Ref. Зап. Шевч. XXXVII. библ. 15 сл. (I. Франко: „та сама безсметність і безцільність виданя. Та сама диспропорція між науковими претензіями і дійсним виконанем“ яко въ I. томѣ). Церк. Вѣдом. 1900. N. 10. приб. стр. 397 сл.

81. Григорьевъ А. Д. Къ вопросу о происхожденіи и редакціяхъ повѣсти объ Акирѣ премудромъ. Юбил. Сб. В. О. Миллера 107—113. (Grigorjev A. D.: Zur Frage nach dem Ursprung und der Redactionen der Sage vom Weisen Akir.)

Авторъ излагаетъ результаты своего изслѣдованія. По его мнѣнію повѣсть эта переведена была на славянскомъ югѣ, вѣроятно въ Македоніи, до конца XI или начала XII вѣка, и записана была глаголицей. Изъ Болгаріи попала въ сербскую литературу вѣроятно въ XIV вѣкѣ, и въ русскую литературу нѣсколько позже въ XIV вѣкѣ. На сербской почвѣ и въ русской литературѣ развивалась позже самостоятельно. Авторъ указываетъ еще на сходства первоначальной славянской редакціи съ армянской, но воздерживается отъ рѣшительнаго сужденія объ армянскомъ посредствѣ для славянскаго перевода.

82. Владиміровъ П. В. Научное изученіе апокрифовъ отреченныхъ книгъ въ русской литературѣ во второй половинѣ настоящаго столѣтія. Унив. Изв. Кіевъ XL. № 2. Февраль, Критика и библиографія, стр. 45—109. (Vladimirov P. V.: Die wissenschaftliche Erforschung der Apokryphen in der rus. Literatur.)

Въ приложеніи къ критико-библиограф. обзору трудовъ по изученію апокрифовъ напечатаны новые тексты нѣкоторыхъ отреченныхъ книгъ по рукописямъ Кіевской Духовной Академіи, именно „Написаніе Аванасія мнха Іерусалимскаго къ Панковѣ одревѣ разумнѣмъ добру и злу“, Хожденіе Богородицы по мукамъ, Сказаніе о 12-ти пятницахъ, Свитокъ Іерусалимскій съ нѣкоторыми критическими замѣтками.

83. Истринъ В. М. Къ вопросу о славяно-русскихъ редакціяхъ Первоевангелія Іакова. Лѣтоп. Ист.-Фил. Новоросс. Унив. VIII. Виз.-слав. отд. V., стр. 179.—226. (Istrin V. M.: Zur Frage nach den slavischen und russischen Redactionen des Protoevangeliums Jacobi.)

Апокрифъ существовалъ въ двухъ переводахъ на слав. языкъ.

84. Истринъ В. Апокрифическое мученіе Никиты. Лѣтопись истор.-филол. общ. при Новоросс. Унив. VII. Византійское отд. IV., стр. 211—304. (Istrin V.: Das apokryphische Martyrium des Niketa.)

Ref. Виз. Врем. VII. 184 сл.

85. Петровскій С. В. Сказанія объ Апостольской проповѣди по сѣверо-восточному Черноморскому побережью. Очеркъ по исторіи древне-христіанской литературы. (Записки Одесскаго Общества Исторіи и Древностей. Т. XX. и XXI.)

Рес. Зап. Шевч. XXXIII. библ. стр. 2 сл.

86. Сперанскій М. Н. Изъ исторіи отреченныхъ книгъ. I. Гаданія по Псалтыри. Тексты гадательной псалтыри и родственныхъ ей памятниковъ и матеріалъ для ихъ объясненія собралъ и приготовилъ къ изданію — 1899. Памятники древней письменности и искусствъ № СХХІХ. (Speranskij M.: Aus der Geschichte der apokryphischen Bücher. I. Prophezeiungen nach dem Psalter.)

Рес. ЖМНП. СССXXXII. 233—6 (А. Соболевскій: Нѣкоторыя дополненія); ст. В. LXXXII., 712 сл.

87. — II. Трепетники. Тексты трепетниковъ и матеріалъ для ихъ объясненія собралъ и приготовилъ къ изданію . . . Памятники древней письменности и искусства. 1899. (Speranskij M.: Die Zuckungsbücher.)

Ref. Ист. В. LXXXI., 1104.

88. — III. Лопаточникъ. Текстъ Лопаточника и матеріалъ для его объясненія. Собралъ и приготовилъ къ изданію. С.-Пб. 1900, стр. 32. 8°. Памятники Древней Письменности и Искусства, №. CXXXVII.

До сихъ поръ „Лопаточникъ“ былъ извѣстенъ лишь по упоминанію въ статьѣ „О книгахъ истинныхъ и ложныхъ“. М. Н. Сперанскій напечаталъ подъ этимъ заглавіемъ найденный имъ въ рукописи XVI. в. Виленской публичной Библиотеки №. 222—272, Fo., текстъ, который въ оригиналѣ не называется „Лопаточникомъ“, а озаглавленъ: „Книга отъ Петра Египтенина, иже научаются вѣдати несходимаго плеча овецъ, занѣже проявляеть знаменіе, что имъ надобеть в разумъ вложитъ“, но въ которомъ „идеть рѣчь а гаданіи на счетъ будущаго по черточкамъ, полоскамъ (волоконца) и пятишкамъ (кругъ) на овечьей лопаткѣ, поджареной на огнѣ“. — Тексту памятника въ книгѣ предшествуетъ вступительная статья. Собравъ извѣстія о гаданіи по лопаткѣ въ древности и у современныхъ некультурныхъ народовъ и опредѣлявъ характерныя черты этого гаданія, авторъ сопоставляетъ ихъ съ данными „Лопаточника“ и находитъ между тѣми и другими большое сходство и аналогію.

Что касается происхожденія памятника, то М. Н. Сперанскій считаетъ его переводнымъ и „предполагаетъ родину перевода или въ чисто-русской или же въ юго-славянской средѣ. Последнее . . . представляется болѣе вѣроятнымъ, а велѣтъ затѣмъ и греческій оригиналъ надо предпочесть иному“. Время перевода опредѣляется XIV.—XVI. вв. III.

89. Сперанскій М. Н. Одно изъ примѣненій закона переживанія старины въ исторіи русской литературы. Юбил. Сб. Вс. О. Миллера, стр. 45—48. (Speranskij M. N.: Eine Anwendung des Gesetzes vom Survival in der Geschichte der russischen Literatur.)

Авторъ имѣетъ въ виду апокрифическія произведенія и сказанія, особенно бытовой апокрифъ и его связь съ народными обычаями, примѣтами, повѣрьемъ.

90. Алмазовъ А. И. Врачевальныя молитвы. Къ матеріаламъ и изслѣдованіямъ по исторіи русскаго Требника. Лѣтоп. Ист.-филол. Новоросс. Унив. VIII. Виз. слав. отд. V., стр. 357—514. (Almazov A. J.: Heilende Gebete. Zu den Materialien und Forschungen über die Geschichte des russischen Ritual.)

91. Павловъ А. Номоканонъ при Большомъ Требникѣ. Москва 1897.

Рес. Зап. Шевч. XXXIV. библ. 8—10

92. Павловъ А. С. Исторія источниковъ русскаго церковнаго права. (Изъ лекцій покойнаго проф. Моск. Унив. А. С. Павлова.) Богословскій Вѣст. 1900, февраль, стр. 227—230; мартъ, стр. 486—520; апрѣль, стр. 607—630. (Pavlov A. S.: Die Geschichte der Quellen des russischen Kirchenrechtes.)

Содержаніе: I. Судьбы греческаго канона въ Россіи. II. Исторія источниковъ собственно-русскаго церковнаго права. Періодъ I. Отъ начала христіанства на Руси до половины XV. в. Періодъ II. Отъ половины XV. в. до эпохи петровскихъ преобразованій. III.

93. **Добровольскій М. В.** „Чиновникъ“ Нижегородскаго Спасскаго Каѳедрального собора. Дѣйствія Нижегород. Уч. Архив. Ком. Сборникъ статей, описей и документовъ 1900, т. IV., отд. I., стр. 2—12.

„Чиновникъ“ этогь представляетъ собою какъ бы дополненіе къ церковному уставу, имѣющее, такъ сказать, мѣстное значеніе и приспособленное къ нуждамъ и потребностямъ главнымъ образомъ каѳедрального или архіерейскаго собора“. Статья является комментариемъ къ „Чиновнику“, напечатанному въ 1895 г. во II. томѣ Сборника Нижегородской Архивной Комиссіи. III.

94. **Магницкій В. К.** Рукописный синодикъ священноіерея Матѣя Исаева. Дѣйствія Нижегород. Губ. Земск. Арх. Комиссіи. Сборникъ статей, сообщеній, описей и документовъ. Т. IV., отд. 3., стр. 25—32.

Описаніе рукописнаго синодика (закрывающаго въ себѣ лишь молитвы объ усопшихъ и перечень именъ) 1746 года. III.

95. **Сергѣевичъ В. К.** Русская Правда и ея списки. ЖМНП. 1899. I. стр. 1.—41.

Ref. Зап. Шевч. XXIV., библ. 6.

96. **Богуславскій Г. К.** Иваническія мѣсячныя минеи 1547—79 гг. и содержащаяся въ нихъ служба св. мученикамъ князьямъ Борису и Глѣбу. Чт. Нест. 1900 г., кн. XIV., вып. II., отд. II., стр. 29—70.

Сводъ данныхъ о празднованіи и почитаніи памяти св. Бориса и Глѣба, описаніе Иваническихъ миней (хранятся въ древнехранилищѣ Владимиро-Волынскаго православнаго братства въ городѣ Владимиро-Вольнскѣ) и текстъ службы св. Борису и Глѣбу. Статья напечатана съ дополненіями М. М. Каманина и А. М. Лободы. III.

97. **Голубовскій П. В.** Служба святымъ мученикамъ Борису и Глѣбу въ Иванической минеѣ 1547—1579 г. Чт. Нест. 1900 г., книга XIV., вып. III., отд. II., стр. 125—164.

Исслѣдованіе о службѣ св. Борису и Глѣбу, текстъ которой напечатанъ Г. К. Богуславскимъ см. N. 96. Задача изслѣдованія — выяснить историческое значеніе этой службы. III.

98. **Важеновъ Н.** Благовѣрная княжна Анна Кашинская. I. Историческія свѣдѣнія о благовѣрной княгинѣ Аннѣ. II. Обрѣтеніе и прославленіе мощей бл. княгини Анны. III. Московскій соборъ о житіи и мощахъ благовѣрной княгини Анны Кашинской. IV. Кратка язаписка о чествованіи благовѣрной княгини Анны Кашинской по уничтоженіи канонизаціи ея. Странникъ. 1900 г., июнь 233—254; июль 385—406.

Статья церковно-историческаго характера, но можетъ быть упомянута въ числѣ статей, имѣющихъ отношеніе къ исторіи древне-русской литературы, такъ

какъ авторъ касается вопроса о житіи Анны Кашинской; авторомъ сдѣлана попытка разрѣшить противорѣчія между житіемъ и лѣтописями. III.

99. **Лященко А.** Замѣтка о сочиненіяхъ Θεодосія, писателя XII. вѣка. Изъ „Jahresbericht der reformierten Kirchenschule für 1899—1900“. С.-Пц. 1900, 36 стр. 8^о.

Авторъ такъ резюмируетъ (стр. 35—36) содержаніе своей статьи, представляющей „небольшой отрывокъ приготовляемаго къ печати изслѣдованія о литературныхъ трудахъ инока Θεодосія“: „Въ своей статьѣ мы дали нѣкоторыя библиографическія и историческія замѣчанія о сочиненіяхъ Θεодосія грека. Несомнѣнно ему принадлежитъ переводъ Епистолін папы Льва, съ предисловіемъ и послѣловіемъ; съ полною вѣроятностію ему же можно приписать два отвѣта на вопросы князя Изяслава: о почитаніи недѣли и двѣ недѣли и о латинской вѣрѣ; предположительно приписываются Θεодосію греку поученіе о казняхъ Божіихъ, лѣтописная повѣсть о крещеніи св. Владимира и поученіе въ субботу сыропустную; Θεодосій, вѣроятно, также списалъ Поученіе святаго Панкратія. Если приведенныя нами предположенія о тождествѣ Θεодосія съ игуменомъ Печерскаго монастыря XII. вѣка и съ Θεодосіемъ, упоминаемымъ въ вопросахъ Кирика, вѣрны; если, съ другой стороны, возможно признать его сочиненіями слово о латинской вѣрѣ и другія приписываемыя ему поученія, то для біографіи и характеристики Θεодосія можно извлечь изъ нихъ нѣкоторыя данныя“. Отмѣтимъ, кромѣ того, что авторъ останавливается въ статьѣ еще на вопросѣ о томъ, почему въ древней Руси явился цѣлый рядъ сочиненій противъ латинянъ. III.

100. **Бѣльченко Г. П.** Поученіе блаженнаго Θεодосія, игумена Печерскаго, о казняхъ Божіихъ. Лѣт. Ист.-фил. Новор. Унив. VIII. Визант.-слав. отд. V., стр. 137—162.

Ref. Истор. В. Т. LXXXII. 717.

101. **Шляковъ Н. В.** О поученіи Владимира Мономаха. ЖМНПр. 1900. Май 96—138, іюнь 209—258, іюль 1—21.

Поученіе Владимира Мономаха написано въ 1106 году, 8—10-го февраля на погостѣ Волга, лежащемъ недалеко отъ Ростова. Поученіе написано очень искусно, дихотомически, и изобличаетъ въ авторѣ знакомство съ теоріей сочиненія и опытность въ дѣлѣ литературномъ. Написано оно подъ сильнымъ вліяніемъ богослуженія первой недѣли поста, не безъ вліянія и тѣхъ „книгъ княжихъ“, изъ которыхъ избиралъ составитель Святославова Сборника 1076 г. м. б., и самого сборника. Идею написать поученіе дали особенно пареміи изъ притчей Соломона и бывшія въ обычаѣ посланія духовенства къ князьямъ по поводу поста.

102. **Соболевскій А.** Одно мѣсто въ „Поученіи“ Мономаха. Зап. Вор. 1900 г., вып. III., стр. 1.—2.

А. И. Соболевскій полагаетъ, что слово нестишь въ „Поученіи“ читать: нѣ сътишьды = разъ сто, около ста разъ. Въ этой же замѣткѣ авторъ указываетъ, что въ сохранившемся до насъ текстѣ сочиненія Владимира Мономаха необходимо видѣть не два произведенія, а „по крайней мѣрѣ три, такъ какъ конецъ его не можетъ принадлежать ни „Поученію“, ни „Посланию къ Олегу“. III.

103. **Воронцовъ Е. В.** Мысли объ иночествѣ св. Кирилла Туровскаго. Вѣра и Разум. 1900, Nr. 11, стр. 627—640.

Въ статьѣ сгруппированы требванія, предъявляемыя св. Кирилломъ къ христіанскому подвижнику (авторъ пользуется сочиненіями Кирилла Туровскаго въ изданіи Пр. Евгенія Минскаго).

III.

104. **Лопаревъ Хр. М.** Книга Паломникъ. Сказаніе мѣстъ Святыхъ въ Царѣ градѣ Антонія архіепископа новгородскаго, въ 1200 г. С.-Пб., 1899., стр. СXLIV. + 111. (Православный Палестинскій Сборникъ, т. XVII., вып. 3 (51).

Рес. Виз. Вр. VII., 484—8.

105. **Яцимирскій А. И.** Новыя данныя о хожденіи архіепископа Антонія въ Царьградъ. Изв. рус. Ак. 1899, стр. 223—264.

Ref. Зап. Шевч. XXXVII., библ. 14 сл.

106. **Повѣсть** о святыхъ и богопроходныхъ мѣстахъ святаго града Іерусалима, приписываемая Гавріилу, Назаретскому архіепископу, 1651 года. Подъ редакціею С. О. Долгова. Православный Палестинскій Сборникъ, 52-й вып. (томъ XVIII., вып. I.) С.-Пб. 1900, стр. X. + 39.

„Повѣсть“ напечатана по рукописи XVII. вѣка Синодальной Библіотеки (№г. 684). Текстѣ „повѣсти“ С. О. Долговъ предпосылаетъ введеніе, въ которомъ характеризуетъ изданный имъ памятникъ и даетъ свѣдѣнія объ извѣстныхъ ему спискахъ „повѣсти“ и объ архіеп. Гавріилѣ, которому она приписывается. Въ приложеніи напечатана челобитная архіеп. Гавріила (царю Алексію Михайловичу) и снимокъ съ его подписи и послѣднихъ словъ челобитной.

III.

107. **Калашъ Вл. В.** Нѣсколько догадокъ и соображеній по поводу „Слова о полку Игоревѣ“. Юбил. Сб. Вс. Э. Миллера, 316—347.

Авторъ сближаетъ „Слово“ съ „пѣснью о Роландѣ“. „Слово“ сразу было написано бывалымъ и знающимъ человѣкомъ, дружинникомъ Святослава Кіевскаго, двоюроднаго брата Игоря и Всеволода. Авторъ дѣлитъ „Слово“ на двѣ неравныя части разнаго происхожденія и характера: одна оканчивается плачемъ Ярославны, вторая — поѣздкой Игоря въ Кіевъ и описаніемъ общей радости. Первая часть призываетъ на помощь Игорю. Вторая часть прибавлена позднѣе, когда распространились слухи о бѣгствѣ Игоря, обстоятельствахъ, при которыхъ оно совершилось, о неудачной погонѣ половцевъ, о возможной судьбѣ Владимира. Конецъ только набросанъ подѣ съжымъ впечатлѣніемъ, но не отдѣланъ. Обѣ части возникли одна за другой, съ небольшимъ промежуткомъ, въ концѣ 1185 и началѣ 1186 г.

108. **Калашъ Вл. В.** Причитанія матери „уноши князя Ростислава“. Этн. Об. кн. 45, годъ XII., №г. 2, стр. 161—163.

Перепечатаны рассказы Лѣтописи и Печерскаго патерика объ утопленіи кн. Ростислава; лѣтопись упоминаетъ и о плачѣ его матери.

109. **Франко Иван, Дг.** Слово о Лазаревѣ воскресеніи. Староруська поема на апокрифічні теми. Зап. Шевч. XXXV—XXXVI., стр. 57 и отдѣльный отискъ.

Авторъ доказываетъ, что это сочиненіе, оригинальное русское южно-русское, вѣроятно изъ времѣ княжево-дружиннаго, когда была еще жива традиція

дружнинной поэзии, т. е. въ концѣ XIII. в. или въ XIV. в. Написано было на основаніи второй части Никодимова еванг. „Descensus“ въ церк.-слав. переводѣ; и кромѣ того, пользовался древне-русскій поэтъ еще словомъ св. Епифанія Кипрѣскаго на великую суботу. Авторъ касается еще вопроса о стихотворной формѣ древне-русской поэзии, Слова о подку Игоревѣ, а реконструируетъ подлинное стихотвореніе древнерусское Слово а Лазареѣ воскресеніи.

110. Гуссовъ В. М. Къ вопросу о редакціяхъ Моленія Даниїла Заточника. Лѣтоп. Ист.-фил. Новоросс. Унив. VIII. Визант.-слав. отд. V., стр. 1—34.

Ref. Ист. В. Т. LXXXII., 716 сл.

Моленіе имѣетъ историческую основу, возникло въ первой половинѣ XIII. вѣка, и принадлежитъ, по всѣмъ вѣроятіямъ, къ памятникамъ ростовско-суздальской литературы.

111. Лященко А. О моленіи Даниїла Заточника. (Изъ Jahresbericht der Reformierten Kirchenschule für 1895—6.) С.-Пб. 1896, стр. 46.

Ref. Зап. Шевч. XXIV., библи. 10 сл. (М. Грушевскій).

112. Волнинъ А. Печалованіе древне-русскихъ пастырей за опальныхъ. Вѣра и Разумъ 1900, № 17, 261—280. № 18, 371—394.

113. Истринъ В. Хронографы въ русской литературѣ, Виз. Врем. 1898, I., стр. 131—152.

Ref. Зап. Шевч. XXXIV., 11 сл.

114. Шахматовъ А. Древнѣйшая редакція Повѣсти временныхъ лѣтъ ЖМНПр. 1897, X., стр. 209—259.

Ref. Зап. Шевч. XXXIV., библи. 7 сл. (М. Грушевскій).

115. Шахматовъ А. Начальный Кіевскій лѣтописный сводъ и его источники. Юбил. Сборникъ Вс. О. Миллера 1—9.

Еллинскій лѣтописецъ, возникшій въ Болгаріи, ... сталъ извѣстенъ въ Россіи въ XI. в. Въ томъ же вѣкѣ уже существовало на Руси своеобразное изложеніе библейскихъ событій. Въ XI. в. возникъ Начальный сводъ, который въ первой своей редакціи, изъ греческихъ переводныхъ источниковъ пользовался только что указаннымъ памятникомъ. Вскорѣ послѣ появленія Начальнаго свода возникла сокращенная редакція Еллинскаго лѣтописца, гдѣ главное мѣсто отводилось библейскимъ книгамъ; составитель этой редакціи прибавилъ въ концѣ своего труда два разсказа о русскихъ событіяхъ, извлеки ихъ изъ первой редакціи Начальнаго свода. Сокращенная редакція Еллин. лѣтописца вызвала пересмотръ Начальнаго свода... Основнымъ источникомъ первой редакціи Повѣсти временныхъ лѣтъ, составленной въ 1116 г. игуменомъ Сильвестромъ, была эта самая вторая редакція Начальнаго свода.

116. Шахматовъ А. Пахомій Логоветъ и Хронографъ ЖМНПр. 1899, I., стр. 200—7.

Ref. Зап. Шевч. XXXIV. 11 сл.

117. Шахматовъ А. А. Общерусскіе лѣтописные своды XIV. и XV. вѣковъ.

ЖМНПр. СССXXXI., 90—176, СССXXXII., 135—200.

118. **Шахматовъ А.** Симеоновская лѣтопись XVI. вѣка и Троицкая начала XV. в.

Изв. рус. яз. V., стр. 451—553.

119. **Шахматовъ А.** Путешествіе М. Г. Мисюря Мунехина на Востокъ и Хронографъ редакціи 1512 г. Изв. русск. яз. 1899. I., стр. 200—229.

120. **Прѣняковъ А. Е.** Московская историческая энциклопедія XVI. вѣка.

Изв. р. яз. V., 824—876.

121. **Ө. М. И.** О мнимомъ еретичествѣ Московскаго митрополита Зосимы. Рус. Арх. 1900 г., №. 7, стр. 330—341.

Авторъ находитъ ни на чемъ неоснованными обвиненія митрополита Зосимы въ приверженности къ „жидовствующимъ“.

III.

122 **Воронцовъ Е.** Сектантское движеніе на русскомъ сѣверѣ XIV. вѣка по его происхожденію. Вѣра и Разумъ 1900, №. 18, 341—370, №. 19, 443—466.

Статья посвящена вопросу о стригольникахъ. Авторъ полагаетъ, что „повидимому, стригольническая ересь — чистый продуктъ мѣстныхъ и временныхъ условій“ церковной жизни на сѣверѣ Руси, но допускаетъ, что умственная тревога католическаго Запада могла передаться Пскову и Новгороду (связь стригольнической ереси съ богомилствомъ представляется автору мало-вѣроятной), при чемъ свою долю вліянія на религиозный протестъ, выразившюся въ его обостреніи, внесла моровая язва“.

III.

123. **Халанскій М. Г.** Экскурсы въ область древнихъ рукописей и старопечатныхъ изданій. I. Новый списокъ перевода твореній Іоанна Дамаскина (богословія, діалектики и фрагментовъ), сдѣланнаго княземъ А. М. Курбскимъ. Зап. Харьк. Унив. 1900 года, кн. 4, Протоколы четвертаго засѣданія предварительнаго комитета по устройству XII. археолог. съѣзда въ Харьковѣ, стр. 17—22.

123. **Харламповичъ К.** Новая библиографическая находка. Переводная статья кн. А. М. Курбскаго „От другіе діалектики Іона Спанинбергера о силогизме вытолковано“. Кіев. Стар. т. LXX., стр. 210—224.

Авторъ открылъ печатный экз. этой статьи въ одномъ сборникѣ Московской синод. типограф. библ., рядомъ съ экз. славянскон грамматики, изданной въ Вильнѣ, въ типографіи Мамоничей, въ 1586 г. Переводъ Курбскаго сличается съ подлинникомъ „Frvii Egotemata. Hoc est Grammaticae, Dialecticae, Rhetoricae quaestiones . . . congestae per Joannem Spangenberg, вышедшимъ въ Краковѣ въ 1544 и 1552 г.

124. **Архангельскій А.** Къ исторіи древне-русскаго Луцидаріуса. Ученыя Записки Имп. Казан. Унив. 1898 и 1899.

Рес. Зап. Шевч. XXXIV., библ. 13—15.

125. **Гусевъ П. А.** Новгородъ XIV. вѣка по изображенію на Хутинской иконѣ „Видѣніе пономаря Тарасія“.

Вѣстн. археол. и исторіи, издаваемый С.-Пб. Археол. Инст., вып. XIII, С.-Пб. 1900, стр. 7.—66.

Авторъ, между прочимъ, касается известной повѣсти о видѣніи пономаря Тарасія, имѣющей ближайшее отношеніе къ указанной въ заглавіи статья иконѣ.

III.

126. **Истринь В. М.** Отзывъ о сочиненіи, представленномъ на соисканіе медали, на тему: „Жизнь и литературная дѣятельность старца Артемія (XVI. вѣка)“ съ эпитафией „O navis referent te in mare novi fluctus“. Зап. Имп. Новорос. Унив. Одесса, 1900 г., т. LXXIX., I. Часть официальная, стр. 11—20.

Давая обзоръ содержанія указаннаго сочиненія (авторомъ его, по вскрытіи конверта съ девизомъ, оказался студентъ VII. (нынѣ) семестра Сергій Валинскій), отмѣчая его недостатки и указывая, какъ слѣдовало бы поставить нѣкоторые вопросы, въ общемъ В. М. Истринь признастъ сочиненіе „вполнѣ достойнымъ золотой медали“.

III.

127. **Кунцевичъ Г. Ѳеодосій**, архіепископъ новгородскій (1491—1563). Его „житіе“. С.-Пб. 1900, стр. 14, 8^о. (Изъ „Jahresbericht der Reformierten Kirchenschule für 1899—1900, и отдѣльные оттиски.)

Подъ приведеннымъ заглавіемъ Г. З. Кунцевичъ издалъ (по рукописи Моск. Духовн. Академіи Nr. 512), съ небольшимъ введеніемъ, написанное Евѣміемъ Турковымъ „житіе“ Ѳеодосія, архіеп. новгородскаго, и „житіе“ ученика его, по имени тоже Ѳеодосія.

III.

129. **Смирновъ П. С.** Неизданное противораскольническое сочиненіе XVI. вѣка: „Бродя духовная“. Христіанское чтеніе 1900, іюль 102—129; августъ 258—277.

Авторъ такъ характеризуетъ памятникъ, которому посвящена его статья: „Бродя духовная“ имѣетъ значеніе собственно для исторіи начальной полемики противъ раскола. Въ ряду противораскольническихъ сочиненій за первое время существованія раскола она можетъ занять мѣсто какъ оригинальный полемическій опытъ великорусскаго автора. Но кромѣ того этотъ памятникъ заключаетъ въ себѣ нѣсколько такихъ данныхъ, которые имѣютъ нѣкоторую цѣну и вообще для исторіи первыхъ временъ раскола“.

Въ частности содержаніе статьи слѣдующе: I. Названіе сочиненія. — Мѣсто и время его написанія. Существующіе списки и его значеніе. — II. Составныя части сочиненія и ихъ содержаніе. Надглаголаніе. — Предисловіе. — Отвѣты о самоотребленіи, антихристѣ и концинѣ міра; о старописьменныхъ и старопечатныхъ книгахъ; о церковныхъ кругохожденіяхъ, формѣ креста Христова и печати на просфорахъ; о молебнахъ въ двенадцатые и храмовые праздники, о постриженіяхъ „въ міру, объ иноческомъ покаяніи и о малыхъ мантияхъ; объ имени „Николай“, о словѣ „отчалиный“, о пѣніи „Святый Боже“ при погребеніи и о разрешительной молитвѣ. „Увѣщаніе“. — III. Мѣсто „Броды духовной“ въ ряду современныхъ ей противораскольническихъ сочиненій. — Недостатки ея со стороны содержанія и тона. — Нѣкоторые данныя для начальной исторіи раскола, заключающіяся въ этомъ памятникѣ. — IV. Источники „Броды духовной“. —

Особенности въ ея изложеніи и языкѣ. Кто былъ авторомъ „Броды“ неизвѣстно“. Нѣсколько общихъ положеній по этому вопросу. III.

130. **Соболевскій А. И. Сергій Бѣлокуровъ. О библиотекѣ московскихъ государей въ XVI. столѣтіи. М. 1899. Рецензія. (Вѣст. Арх. и Ист., издаваемый С.-Пб. Арх. Инст. Вып. XIII. С.-Пб. 1900, стр. 269—281.)**

С. А. Бѣлокуровъ не придаетъ значенія свидѣтельствамъ о царской библиотекѣ, заключающимся въ сказаніяхъ о Максимѣ Грекѣ, относя ихъ происхожденіе къ XVII. вѣку; А. И. Соболевскій же приходитъ къ выводу: „Итакъ изъ сказаній о Максимѣ Грекѣ имѣеть наибольшую цѣну первое, принадлежащее современнику, и показанія его заслуживаютъ полное вниманіе.“ С. А. Бѣлокуровъ полагаетъ, что разсказъ Веттермана „записанъ Ниснштедомъ не вполне точно, но такъ, какъ ему передавалъ его Веттерманъ“, и считаетъ поддѣлкой разсказъ нѣмца анонима. А. И. Соболевскій доказываетъ, что „разсказъ Веттермана ость безпристрастно повѣствованіе очевидца — участника событія“, что нѣтъ основанія обвинять Дабелова въ поддѣлкѣ, и что въ разсказѣ анонима есть зерно правды. Далѣе рецензентъ полагаетъ, что нельзя принимать на вѣру всего, что есть въ письмахъ Аркудія и Салѣги, и иначе, чѣмъ авторъ книги, толкуеть нѣкоторые другія свидѣтельства о царской библиотекѣ. Въ заключеніе А. И. Соболевскій приводитъ возраженія противъ мнѣнія С. А. Бѣлокурова о самой библиотекѣ и указываетъ новыя данныя, которыя, по его мнѣнію, свидѣлствуютъ въ пользу того, что въ Москвѣ существовала царская библиотека съ значительнымъ количествомъ Греческихъ рукописей. III.

131. **Новыя данныя о службѣ Николая Спафарія въ Россіи (1671—1708 гг.) Съ предисловіемъ Юрія Арсенева. Чт. Моск. 1900 г., кн. 4. (195), I. Матеріалы историческіе, стр. 1—63.**

132. **Вородинъ А. К. Протопопъ Аввакумъ. Очеркъ изъ исторіи умственной жизни русскаго общества въ XVII. вѣкѣ. Изданіе второе, дополненное и исправленное. С.-Пб., 1900, стр. XIX. + 319 + 175. 8°. Ц. 2 р. 50 коп.**

Въ предисловіи ко 2-му изданію авторъ отмѣчаетъ, какими указаніями рецензентовъ онъ воспользовался, сообщаетъ, что въ книгѣ вновь напечатана „Повѣсть о житіи патріарха Никона“, и дѣлаеть добавленіе къ перечню пособій, указанныхъ въ предисловіи къ 1-му изданію.

Свои выводы авторъ формулируетъ въ новомъ изданіи такъ:

1. „Движеніе, выразившееся въ дѣятельности Аввакума, было чисто церковнаго характера; національный же и социальный элементы, значеніе которыхъ нельзя отрицать, играютъ роль подчиненную. Национальныя столкновенія въ XVII. вѣкѣ являлись причиною усиленія религіозныхъ опасеній, развивавшихся на почвѣ апокалиптическихъ предетавленій. Протестъ противъ царской власти, будучи самъ по себѣ явленіемъ не религіознымъ, истекалъ изъ религіозныхъ мотивовъ, такъ какъ власть отпала отъ православія.

2. Доктрина раскола въ главныхъ чертахъ выработалась въ самое первое время его существованія, еще до собора 1666 года.

3. Ученіе объ антихристѣ было въ это время особенно развито Спиридономъ Потемкинымъ; но еще тогда явились такіе взгляды, противъ которыхъ впоследствии возражалъ Аввакумъ.

4. Все сочиненія Аввакума по существу полемическія.
5. Полемикой объясняется ряд противорѣчій въ сочиненіяхъ Аввакума.
6. Источники сочиненій не всегда выбирались Аввакумомъ осторожно.
7. Пользованіе источниками всегда свободное, обнаруживающее оригинальность Аввакума.
8. Оригинальность проявляется въ реализмъ и яркости русскаго стиля Аввакума.
9. По вопросу объ отношеніяхъ къ еретикамъ Аввакумъ колеблется между двумя противоположными направленіями, существовавшими у насъ съ конца XV. вѣка.
10. Аввакумъ разработалъ основы безпоповщины, исходя изъ безразличнаго отношенія къ простецамъ и новопоставленнымъ попамъ, переходящимъ въ расколъ.
11. Еретичество Аввакума объясняется, какъ результатъ полемическаго увлеченія и неумѣнія точно выражаться объ отвлеченныхъ богословскихъ предметахъ.
12. Самоожженіе одобрялось Аввакумомъ не какъ средство душевнаго спасенія, но какъ единственный въ нѣкоторыхъ случаяхъ способъ избѣжать рукъ противниковъ.
13. Многія сочиненія Аввакума подвергались его собственной переработкѣ, а также и передѣлкѣ его послѣдователей". III.

133. Верюжскій В. Къ исторіи раскола на сѣверѣ. Противораскольническая дѣятельность перваго холмогорскаго архіепископа Аванасія (1682—1702). Христіанское Чтеніе, 1900, сентябрь, стр. 412—424.

134. Бѣлокуровъ С. А. О записномъ Приказѣ („записывати степени и грани царственныя“). 1657—1659 гг. Чт. Моск. 1900 г., книга 3 (194), II. Матеріалы историко-литературныя, стр. 53—84.

Записной приказъ былъ учрежденъ 3. ноября 1657 г. „Цѣлью его учрежденія было — написать степени и грани царственныя съ царя Феодора Ивановича по 1657 г., т. е. составить продолженіе Степенной книги, доведя ее до самаго послѣдняго времени.“

„Доселѣ мы, говоритъ С. А. Бѣлокуровъ, не только не имѣли какихъ-либо свѣдѣній о дѣятельности Записнаго приказа, но даже ничего не знали объ его существованіи“ . . . „Единственнымъ источникомъ нашихъ свѣдѣній объ этомъ приказѣ служатъ находящіеся въ Государственномъ Архивѣ (разрядъ XXVII. д. №. 121) среди дѣлъ Тайнаго приказа документы, содержаніе коихъ или полный ихъ текстъ я и позволю себѣ здѣсь изложить, въ виду того большого интереса, какой они представляютъ.“ III.

135. Козубскій Е. И. Записки о Пансіи Лигаридѣ. Русскій Архивъ 1900 г., №. 5, стр. 93—94.

Нѣкоторыя дополненія и поправки къ статьѣ Г. А. Воробьева: „Пансіи Лигаридѣ“ (Р. Арх. 1893 г., №. 1, стр. 1—32). III.

136. Перегцъ В. Н. Слухи и толки о патріархѣ Никонѣ въ литературной обработкѣ писателей XVII.—XVIII. вв. Изв. Ак. Н. русс. яз. V, стр. 123—190.

137. Соболевскій А. И. Неизданное произведение Варлаама Ясинскаго. Чт. Нест. 1900 г., кн. XIV., вып. I, отд. II, материалы, стр. 26—28.

Изданный А. И. Соболевскимъ текстъ (изъ Румянцовскаго Хронографа XVII. в., № 413), повидимому, „нѣчто въ родѣ донесенія В. Ясинскаго царю, имѣющее отношеніе къ начавшейся въ 1671 г. войнѣ Москвы съ турками изъ-за Дорошенка. Оно сообщаетъ о небесномъ знаменіи, видѣнномъ въ Венгріи въ городѣ Кашау въ 1671 или 1672, и объясняетъ это значеніе, какъ предзнаменованіе побѣды надъ турками.“

III.

138. Голицынъ, кн. Н. В. Новыя данныя о библиотекѣ кн. Д. М. Голицына (Верховка). Чт. Моск. 1900, кн. 3 (194), смѣсь, стр. 1—16.

139. Кунцевичъ Г. З. Печатное изданіе „Исторіи о Казанскомъ царствѣ“ 1791 года. Изв. р. яз. V., 996—1006.

Изданіе сдѣлано по двумъ спискамъ, принадлежавшемъ нѣкогда Г. Ф. Миллеру и хранящимся теперь въ библ. Моск. Главнаго Архива М. И. Д.

140 Въ 1786 годъ новой. Новое изданіе „Не всіо и Не Ничево“. Текстъ съ предисловіемъ Е. А. Ляцкого. М. 1899.

Ref. Ист. В. т. LXXXIX., стр. 1162. Рус. Мысль XXI., I. библ. 13.

141. Петровскій Н. М. Замятка о сборникѣ гравюръ „Эмблематъ духовный“. Изв. Казан. 1900 г., т. XVI., вып. 1., стр. 119—124.

Авторъ предполагаетъ, что экземпляръ „Эмблемата духовнаго“, принадлежащій Казанскому Обществу Археологій, Исторіи и Этнографіи, не того изданія, которое было извѣстно Д. А. Ровинскому и описано имъ въ „Русскихъ народныхъ картинахъ“ (ч. III, № 808).

III.

142. Штуховъ Е. В. Проповѣди Гавріила Бужинскаго (1717—1727). Зап. Юр. 1900 г., № 3, стр. 353—448 (продолженіе), № 4, стр. 449—528 (продолженіе будетъ).

143. Сосницкій Аркадій. Михаилъ Васильевичъ Ломоносовъ. Гавріиль Романовичъ Державинъ. Біографическіе очерки. М. 1. Ц. 25 + 25 коп.

Рес. Рус. М. XXII. январь, библ. отд. стр. 19 (— несовершенство и недостатковъ . . . весьма достаточно).

144. Суровцевъ А. Иванъ Владиміровичъ Лопухинъ; его масонская и государственная дѣятельность. Вѣстникъ Всемирной Исторіи, 1900, № 3, февраль, стр. 176—198; мартъ, № 4, стр. 57—74; апрѣль, № 5, стр. 88—126; май, № 6, стр. 92—119.

145. Чечулинъ Н. Д. Русскій социальный романъ XVIII. вѣка. Жур. Мин. Нар. Пр. 1900 г., январь, стр. 115—166, и отдѣльные оттиски. Тоже. Изданіе 2., С.-Пб. 1900, стр. 69, 8^о.

Статья посвящена „Путешествію въ землю Офирскую“ князя М. М. Щербатова. Въ отчетѣ о засѣданіи И. Общества Любителей Древней Письменности 10. декабря 1899 года (см. „Правительственный Вѣстникъ“ 1899 г., 14. декабря) напечатано слѣдующее резюме статьи: „Путешествіе есть социальный романъ, въ которомъ авторъ имѣетъ въ виду постоянно современное ему положеніе Россіи.

Самыя имена городовъ и рѣкъ земли Офирской являются обыкновенно, видоизмѣненіями русскихъ названій городовъ и рѣкъ: напр., Квамo вм. Москва, Евки вм. Кіевъ, Голва вм. Волга, и т. п. Изъ разсмотрѣнія „Путешествія“ очевидно, что кн. Щербатовъ до извѣстной степени подражалъ слѣдующимъ социальнымъ романамъ: „Königreich Ophir“ неизвѣстнаго автора 1699 г., „Histoire des Sevagambes“ Верасса 1677 г., „Entretien d'un européen avec un insulaire du royaume de Dumocala“ Станислава Лещинскаго 1753 г.; до нѣкоторой степени замѣтно вліяніе и Фенелонова „Телемаха“ и знакомство съ „Государствомъ“ Платона и нѣкоторыми другими социальными романами. Ни одному изъ этихъ образцовъ, однако кн. Щербатовъ не слѣдовалъ вполнѣ; онъ вложилъ въ свое произведение собственное содержаніе: главная цѣль кн. Щербатова указать недостатки современнаго положенія Россіи и средства и способы ихъ избѣгнуть. „Путешествіе въ землю Офирскую“ представляетъ интересъ и какъ единственный извѣстный пока русской социальный романъ и какъ наиболѣе полное и послѣдовательное выраженіе нѣкоторыхъ идеаловъ автора, который и тутъ, какъ въ другихъ своихъ произведеніяхъ, является крайнимъ защитникомъ сословнаго строя и дворянскихъ привилегій.“

III.

146. **Миллеръ В. О.** Новый интерлюдій XVIII. вѣка. Изв. р. яз. V., 747—768.

Комедія I. Шапошникъ и мужикъ. II. Могильникъ и кобылякъ. Изъ ркп. второй половины XVIII. в. изъ Вологодской губ. Языкъ обѣихъ пьесокъ весьма характеренъ, полонъ диалектическихъ особенностей сѣверно-великорусскихъ. Вторая комедія представляетъ списокъ той же интерлюдіи извѣстной уже съ 1859 г. по изданію Тихонова.

147. **Михайловскій М.** Юбилей Московскаго Большаго Театра. Ежегодникъ Импер. Театровъ. Сезонъ 1899—1900 гг. Часть I., стр. 210—234.

Иллюстрированный снимками краткій очеркъ исторіи Московскаго Большаго театра.

III.

148. **Морозовъ П. О.** Юбилей русскаго театра. Ежегодникъ Импер. Театровъ. Сезонъ 1899—1900 гг. Часть I., стр. 1.—25.

Статья (иллюстрирована великолѣпно исполненными снимками) объ основателѣ „русскаго частнаго провинціальнаго театра“ О. Г. Волковѣ.

III.

149. **М. С.** О Волковѣ и волковскихъ торжествахъ. Рус. М. XXI., VI, отд. 2, стр. 163—167.

150. **Петровскій Н. М.** Къ исторіи русскаго театра. Комедія о графѣ Фарсонѣ. С.-Пб. 1900, стр. 72, 8°. Памятники Древней Письменности и Искусства. No. CXXXVII.

Въ книгѣ изданъ съ небольшимъ историко-литературнымъ введеніемъ текстъ названной „комедіи“ по единственному извѣстному списку, сдѣланному, повидимому, какимъ-то Алексѣемъ Рагобелевскимъ въ Пензѣ въ 1738 году и найденному Н. М. Петровскимъ въ библиотекѣ Казанскаго Университета (рукописный сборникъ No. 31.295 документ. каталога). Содержаніе пьесы, написанной римованной прозою, слѣдующее: Графъ Фарсонъ, рыцарь „французскія земли“ проситъ отца отпустить его путешествовать. Отецъ даетъ согласіе; Фарсонъ отправляется и приходитъ въ Португалію, гдѣ вступаетъ въ близкія отношенія съ королевой. Сена-

торы, недовольные возвышеніемъ Фарсона, замышляютъ погубить его и подстраиваютъ дуэль, на которой Фарсонъ убиваетъ португальца.

За это убійство сенатъ безъ королевы осуждаетъ Фарсона на смерть, и его разстрѣлываютъ. Королева наряжаетъ судъ надъ своими сенаторами и ихъ приговариваютъ къ смерти. Оканчивается пьеса тѣмъ, что королева коронуетъ своего сына, прижитаго съ Фарсономъ, и закальвается. Отмѣчая, что пьеса, по всей вѣроятности, не оригинальна и что ея источникъ пока неизвѣстенъ, издатель предполагаетъ что „пьеса является неумѣлымъ опытомъ переложенія въ драматическую форму романа, перешедшаго изъ нѣмецкой литературы въ русскую посредствомъ польскаго перевода“. Списокъ 1738 года Н. М. Петровскій считаетъ „не близкимъ потомкомъ оригинала.“

III.

151. П. Ш. Ярцевъ А. А.: Основаніе и основатель русскаго театра (Ө. Г. Волковъ.) М. 1900. — Рецензія. Миръ Божій 1900. декабрь, стр. 99—100.

Авторъ рецензій отмѣчаетъ, что г. Ярцевъ „существенно важнаго не внесъ въ біографію Волкова“ и что въ книгѣ много балласта.

III.

152. Сильво Л. Г. Опытъ алфавичнаго указателя балетамъ, пантомимамъ, дивертиссементамъ и т. п. сценическимъ произведеніямъ, сочиненнымъ и представленнымъ въ Россіи, начиная со временъ царствованія „Тишайшаго“ по настоящее время (1672—1900). С.-Пб. 1900. 2 стр. нумерованныхъ т. 98. 8^о.

Къ сожалѣнію источники, которыми пользовался авторъ, указаны лишь въ предисловіи и то въ самыхъ общихъ чертахъ: это — „во первыхъ, старыя афиши, либретто балетовъ и газетныя замѣтки и, во вторыхъ, слѣдующія сочиненія“ (авторъ перечисляетъ 14 названій и прибавляетъ „и другія“); въ самомъ же списокѣ нѣтъ никакихъ свѣдѣній о томъ, откуда взято указаніе на ту или другую пьесу.

III.

153. Заотинъ М. Раннія романтическія вѣянія въ русскую литературу. РФВ. XLIII., 43—92, XLIV., 1—65.

Авторъ указываетъ слѣды романтическихъ вѣяній у коринеевъ русской литературы конца XVIII. стол. и начала XIX. стол. и даже у представителей псевдо-классицизма, во первыхъ стремленіе къ народной поэзіи.

Исторія южнорусской - малорусской словесности.

154. Kolessa Aleksandr, Dr., Pogląd na współczesny stan badań w zakresie historii ukraińsko-ruskiej literatury. (Kilka zagadnień i dezyderatów.) III. Zjazd histor.-pol. w Krakowie. Sekcyя II. Ref. str. 3.

155. Антоновичъ В. По вопросу о галицко-русской литературѣ. (По поводу статьи проф. Т. Д. Флоринскаго.) Киев. Стар. т. 68, стр. 396—423.

156. **Флоринскій Т.**, проф. Малорусскій языкъ и „Українсько-руський“ літературный сепаратизмъ. С.-Пб. 1900 стр. 163. Ц. 60 к.

Ref. Этвогр. Обзор. XLV. годъ XII. Nr. 3, стр. 154.

157. **Памятки** українсько-руської мови и літератури Видає комісія археографична наукового товариства імени Шевченка. Т. I. Апокрифи старозавітні, зібрани з рукописів українсько-руських. Т. II. Апокрифи новозавітні. А. Апокріфічні евангелія. Зібрав, упорядкував і пояснив Др. Іван Франко. У Львові 1896, 1899. Накладомъ Наукового Товариства імени Шевченка.

Ref. Київ. Стар. т. 68, отд. 2, стр. 36—38 (В. Качановскій); L. Fil. XXVII., 70 sl. (Fr. Pastrnek), Чг. Нест. отд. 1., стр. 46 (М. Н. Сперанскій).

158. **Франко Ів. Др.** До історії вірші на Україні. Зап. Шевч. XXXIV., Miscel. 7—14.

Напечатана I. „Вірша про Адамів гріх“ сочиненная, по мнѣнію автора, передъ „волею“ 1861 г. на Подолі, близько галичской границы, а 2. „Праздник в селі Перемискім“, діалогъ скоро послѣ 1861 г. въ Київскомъ краю.

159. **Франко Ів., Др.** Довжанське четвероевангеліє. Зап. Шевч. XXXVII. Misc. стр. 1—7.

Ркп. изъ 1596 г.

160. **Франко Ів., Др.** Апокріфічне евангеліє псевдо-Матвія і його сліди в українсько-руськiм письменстві. Зап. Шевч. XXXV—XXXVI., стр. 32.

Rozbor stě. básni „Ježíšovo mládí“, Zlomek legendy o sv. Anně a Sv. Marie s nebes chvála (ČSM. 1884) a Keresturské básně „Сказаніє о зачатіи и рождествѣ пресвятыя Богородицы“, vydané spis. -em v jeho Paměti. апокрѣ. II., 74—98. O původu této poslední, nalezené V. Hnatjukem u rusko-slovenských osadníků v Bač-Bodrog. župě dospěl spis. k výsledkům velmi zajímavým, ukazuje její souvislost s legendou, vypravovanou v Minejích Dmitrija Rostovského, a činí velice pravděpodobným, že byla složena v 2. pol. XVIII. stol. jakýmsi srbským knížníkem v jižných Uhrách aneb v Sremu.

161. **Франко Іван, Др.** Новий причинок до студій над Іваном Вишенським. Зап. Шевч. XXXV—XXXVI., стр. 4.

Авторъ доказываетъ, что соборное посланіє Аѳонскихъ Монаховъ, напечатанное кн. Константиномъ Острожскимъ въ 1598 г., сочинено Ив. Вишенскимъ.

162. **Франко Ів., Др.** Карпаторуська література XVII—XVIII. віків. Зап. Шевч. XXXVII., стр. 1—91, XXXVIII., стр. 91—162. — Тоже отдѣльно.

Описаніє XXV. рукописей. Въ введеніи блестяще написанный очеркъ всей літературной дѣятельности въ карпатскихъ краяхъ отъ XVII. до начала XIX. в. Содержаніє весьма интересное, апокріфическіє статьи изданы уже авторомъ и др.; есть епистоля о недѣлѣ, Александрія, Gesta Romanorum и др., пѣсенники духовные, но встрѣчаются также свѣтскія пѣсни.

163. **Гаврилов П.,** Характеристика польскихъ и южно-рускихъ літературныхъ теченій послѣдней четверти

XVII. вѣка, въ связи съ общимъ направлениемъ тогдашней французской литературы. Киев. Стар. т. 69, стр. 1—15, 174—190.

164. **Голубевъ С. Т.**, Киевскій митрополитъ Петръ Могила и его сподвижники. Киевъ 1898.

Рес. Чт. Моск. 1900, кн. II. (193), стр. 6—25.

165. **Голубинскій Е. Е.**, Отзывъ о II. томѣ сочиненія С. Т. Голубева: „Киевскій Митрополитъ Петръ Могила и его сподвижники.“ (Киевъ 1898.) Чт. Моск. 1900, книга вторая (193-я). Отчетъ о пятомъ и шестомъ присужденіяхъ преміи Г. Ѳ. Карпова, стр. 6 25.

Признавая трудъ С. Т. Голубева „вполнѣ и совершенно заслуживающимъ преміи, Е. Е. Голубинскій между прочимъ говоритъ: „Несогласные съ авторомъ по одному пункту, именно относительно занятія Петромъ Моголой кафедры митрополіи, не находя сочиненіе совершенно безупречнымъ до самыхъ малыхъ частности, мы тѣмъ не менѣе должны отозваться о немъ съ рѣшительною и настоятельною похвалою.“

III.

166. **Голубевъ С.**, Неизвѣстное полемическое сочиненіе противъ папскихъ притязаній въ юго-западной Россіи (1633 г.). Киевъ 1899., стр. 42. (Оттискъ изъ Трудовъ Киев. Духов. Ак. I.)

Ref. Зап. Шевч. XXXVII., библ. 23 сл.; XXVIII. Наук. Хр. 11. Киев. Стар. т. 69 отд. 2, стр. 37. Это „Rzym albo Stolica Rzymska iesli co ma do praw korony Polskiej у W. X. Litewskiego politickich, krotkie uwazenia, г. 1633 stanom koronnym na seym koronaciey podane“ написано, по мнѣнію автора, Адамомъ Киселемъ съ помощью Петра Могилы.

167. **Голубевъ С. Т.**, Гедеонъ Одорскій (бывшій ректоръ Киевской Академіи въ началѣ XVIII. столѣтія). Труды Киевской Духовной Академіи 1900. октябрь, стр. 147—190. (Продолженіе budgets.)

Отмѣчая, что въ нашей церковно-исторической литературѣ сообщаются самыя скудныя свѣдѣнія о Гедеонѣ Одорскомъ, С. Т. Голубевъ имѣетъ въ виду „восполнить хотя отчасти эту скудность біографическихъ свѣдѣній объ означенномъ лицѣ на основаніи рукописныхъ данныхъ, хранящихся въ разныхъ, преимущественно московскихъ, архивахъ и бібліотекахъ“.

Въ примѣчаніяхъ къ статьѣ напечатаны, между прочимъ, извлеченія изъ написаннаго Одорскимъ панегирика: „Адрианъ“.

III.

168. **Житецкій П.**, Энеида И. П. Котляревскаго и древнѣйшій списокъ ея въ связи съ обзоромъ малорусской литературы XVIII. в. К. Стар. т. 68, стр. 16—45, 163—191, 312—336, и въ отдѣльномъ изданіи. Киевъ 1900.

Рес. Зап. Шевч. т. 38. библ. стр. 24—41 сл. (Ів. Франко.)

169. **Ефименко Александръ**, Котляревскій въ исторической обстановкѣ. В. Евр. XXXV., т. II., стр. 320—339.

170. **Лазаревскій А. М.**, Старинные Польско-русскіе календари. Чт. Нест. 1900 г., кн. XIV., вып. II., стр. 102—123.

Авторъ говоритъ въ этой статьѣ о календаряхъ Замойской Академіи и о смѣнявшихся ихъ Бердичевскихъ календаряхъ. Въ приложеніи къ статьѣ напечатанъ

7*

рядъ рукописныхъ замѣтокъ, взятыхъ съ обложекъ Замойскаго и Бердичевскаго календаря за 1761—1805 гг., и сдѣланныхъ бывшими владѣльцами календарей.

III.

171. **Перетцъ В. Н.**, Бердичевскій календарь 1828 г. Чт. Нест. Лѣтоп. 1900 г, кн. XIV., вып. II., отдѣлъ V., стр. 39—40.

Описаніе не упомянутого А. М. Лазаревскимъ (см. „Чтенія“, книга XIV., вып. II.) календаря.

III.

172. **Мелець Теофиль**, Григорій Савич Сковорода. Молода Украйна. I., 413—416.

173. **Панковъ А.**, Братства. Очеркъ западно-русскихъ братствъ. Свято-Троицкая Сергіева Лавра. 1900.

Ref. В: Евр. XXXV. т. II., стр. 827—832.

174. **Харламповичъ Ю.**, А. А. Панковъ. Братства. Очеркъ исторіи западно-русскихъ братствъ. Св.-Троицкая Сергіева Лавра. 1900. Рецензія. Православный Собѣсѣдникъ 1900 г., октябрь, стр. 456—472.

Авторъ рецензіи дѣлаетъ рядъ возраженій г. Панкову, но отмѣчаетъ, что „своему первоначальному назначенію (дать живой связанный разсказъ о минувшихъ судьбахъ братствъ) книга г. Панкова удовлетворитъ и въ этомъ отношеніи можетъ искренно быть рекомендована читающей публикѣ.“

III.

175. **Павлик Михайло**, Якуб Гаватович, авторъ першихъ руськихъ интермедій з 1619 р. Зап. Шевч. XXXV—XXXVI., стр. 44.

Rozbor „tragedie“ Jakuba Gavatoviče „Tragedia albo wizerunk śmierci przświętego Jana Chrzciciela . . .“, maloruské intermedie přesně otisťeny, životopis Gavatovičův a charakteristika jeho literární práce.

176. **Перетцъ В. Н.**, Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы. Томъ I. Изъ исторіи русской пѣсни. Часть 1. Начало искусственной поэзіи въ Россіи. Изслѣдованія о вліяніи малорусской виршевой и народной поэзіи XVI—XVII. в. на великорусскую. Къ исторіи Богогласника. С.-Пб. 1900, стр. 6 нумеров. + 425. 8°. — Часть 2. Приложенія. Описанія сборниковъ псалмъ, кантовъ и пѣсенъ. Вирши изъ старопечатныхъ изданій. Малорусскія пѣсни изъ рукописей XVIII. в. Указатели. С.-Пб. 1900, стр. 2 нумеров. + 210.

О содержаніи книги и о выводахъ, къ которымъ пришелъ авторъ, даютъ представленіе слѣдующія „Положенія къ диссертации В. Н. Перетца“. (С.-Пб. 1900, стр. 4. 8°): 1. Изъ статей и замѣтокъ о стихосложеніи въ славянскихъ грамматикахъ XVI—XVII. вв. видно, что авторы послѣднихъ пытались цѣлкомъ переходить на русскую почву еллино-латинскую версификацію. — 2. Глава о стихосложеніи въ грамматикѣ Мелетія Смолитцаго 1619 г. и въ позднѣйшихъ ея изданіяхъ есть переработка, а отчасти — буквальныя переводы соответствующей части латинскаго учебника Э. Альвара и статьи Трифона „*Peri padon*“. — 3. Статьи славянскихъ грамматикъ XVI—XVII. вв. предлагали только метрическія правила и не давали читателямъ болѣе широкаго понятія о поэзи. — 4. Этотъ недостатокъ возмѣщался латинско-польскими учебниками пѣитики. Благодаря имъ, а также живымъ примѣрамъ польской стихотворной литературы, и въ русской поэзи усваивается силла-

бическая система стихосложения. — 5. Насколько можно проследить по памятникамъ, уже въ концѣ XVI. в. въ юго-западно русской литературѣ существуютъ два вида стихотвореній: 1. неравносложныя, съ риемой, близко подходящія къ типу малорусскихъ думъ, и 2. правильныя, 13-ти, 12-ти, 11-ти, 8 и 5-ти сложнаго размѣра, встрѣчающагося позже въ народныхъ малорусскихъ лирическихъ пѣсняхъ. — 6. Малорусскія вирши XVII. в. не остаются въ узкомъ кругу создавшей ихъ литературы, а переходятъ въ сборники польскіе и великорусскіе. — 7. На малорусской почвѣ развитіе виршевой литературы въ XVIII. в. совершалось въ двухъ направленіяхъ: съ одной стороны, приобретаая народно-бытовую окраску и пользуясь народными сюжетами, подчасъ довольно фривольными, она создаетъ кругъ поэтическихъ опытовъ, подготовившихъ возрожденіе малорусской поэзіи въ концѣ XVIII. в.; съ другой стороны, явившись орудіемъ привлеченія въ унию, она подъ руками базилянъ отлилась въ опредѣленную, типическую форму псалмы, встрѣчаемой нами въ „Богогласникѣ“. — 8. Процессъ переработки стараго матеріала, вошедшаго въ „Богогласникѣ“, сводится къ слѣдующему: вычищается языкъ виршъ и создается особая разновидность церковно-славянскаго языка, съ отпечаткомъ малорусскаго нарѣчія въ фонетикѣ и словарѣ. Старые тексты при передѣлкѣ, болѣею частью, распространяются, но съ формальной стороны дѣлаются болѣе стройными, съ строго выдержанными и при томъ разнообразными размѣрами и риемами. — 9. Малорусская и польская поэзія проникаетъ въ Москву въ XVII. в. вмѣстѣ съ усилившимся западнымъ вліяніемъ. — 10. Изъ обширнаго репертуара виршъ религіознаго и аскетическаго содержанія, извѣстныхъ въ русской рукописной литературѣ XVII.—XVIII. вв., значительная часть восходитъ къ польскимъ оригиналамъ. — 11. Стихотворные переводы съ польскаго отличаются вообще близостью къ оригиналамъ; иногда сохраняется размѣръ подлинника; содержаніе получаетъ новую окраску въ случаѣ передачи чуждыхъ бытовыхъ подробностей. — 12. Наряду съ переводами, въ сборникахъ встрѣчаются въ большомъ количествѣ буквальныя копія польскихъ псалмъ, лишь переписанныя кириллицей, съ незначительными, преимущественно фонетическими измѣненіями въ отдѣльныхъ словахъ. — 13. Важную роль въ распространеніи малорусскихъ и польскихъ пѣсней въ XVIII. в. играли бандуристы и придворные пѣвчіе. — 14. Репертуаръ бандуристовъ этого времени, судя по даннымъ рукописей и показаніямъ иностранцевъ, совмѣшалъ въ себѣ два несродныхъ элемента: религіозно-назидательный и юмористически-порнографическій. — 15. Въ массѣ рукописей, содержащихъ псалмы и пѣсни, намѣчаются слѣдующіе типы сборниковъ: 1. сборники псалмъ — прототипы „Богогласника“; 2. сборники псалмъ, съ привнесеніемъ свѣтскихъ пѣсней; 3. сборники, съ рѣзко отмѣченной разницей между кантами и псалмами а) безъ систематизаціи и б) съ содержаніемъ, расположеннымъ по алфавиту; 4. сборники народныхъ пѣсней; 5. сборники пѣсней свѣтскаго содержанія, болѣею частью искусственныхъ; 6. сборники старообрядческихъ душеполезныхъ стиховъ. — 16. Въ рукописныхъ сборникахъ пѣсней XVIII. в. видное мѣсто занимаютъ малорусскія пѣсни; почти тѣ же пѣсни встрѣчаемъ и въ печатныхъ пѣсенникахъ XVIII. и нач. XIX. в. — 17. Хранителями польскихъ и малорусскихъ виршъ и пѣсней въ великорусской средѣ XVIII. в. являются главнымъ образомъ лица духовнаго званія, далѣе — мелкіе чиновники, купцы и военные; въ началѣ XIX. в. — старообрядцы. — 18. Малорусскія свѣтскія пѣсни и духовныя псалмы, распространяясь въ народной великорусской средѣ претерпѣвали измѣненія; особенною замѣстившихся у малоруссовъ пѣсней являются: сжа-

тость, зокращеніє несущественнаго и осмысленіє непонятыхъ великоруссами словъ и выраженій.“ III.

177. **Перетць В. Н.**, Къ исторіи Кієво-Могилянскої коллегіи. Панегирики и стихи Б. Хмельницкому, И. Подковѣ и арх. Лазарю Барановичу († 1693). Чт. Нест. 1900 г., кн. XIV., вып. I., отд. III., матеріалы, стр. 7—25.

Панегирики и стихи извлечены изъ рукописи (изъ собранія кн. П. П. Вяземскаго) 1693 г., представляющей учебникъ риторики, преподанный въ Кієво-Могилянскої коллегіи. Текстамъ предшествуетъ небольшое введеніе. Въ концѣ его авторъ статьи между прочимъ, говоритъ: „Для насъ интересны приводимыя ниже рѣчи и стихотворенія какъ потому, что касаются историческихъ личностей, оставившихъ слѣдъ въ жизни и судьбахъ Малой Россіи, такъ и потому, что эти рѣчи являются нагляднымъ показателемъ того, какъ педагоги Кієвскаго коллегіума, пользуясь случаемъ, будили въ своихъ питомцахъ любовь къ роднымъ героямъ...“ III.

178. **Студинський Кирило**, Др., Хто бував авторомъ *Ἀντιφώνης*-а з р. 1599? Зап. Шевч. XXXV—XXXVI., стр. 20.

Авторъ доказываетъ вновь, что авторомъ сего важнаго памятника полемиической литературы униатовъ былъ Ипатій Потѣй. Кто былъ авторомъ латинскаго текста *Ἀντιφώνης*, авторъ не рѣшаетъ окончательно, пока неизвѣстно еще отношеніе къ русскому и польскому текстамъ; м. б., что это было другое полемиическое сочиненіе.

F. Historia literatury polskiej.

179. **Biegeleisen Henryk**, Dr., *Illustrowane dzieje literatury polskiej*. Literatura średniowieczna. Okres Jagielloński. Tom drugi. W tomie tym znajduje się około 200 ilustracyj i 37 kartonów. Wiedeń. Nakładem Franciszka Bondego, str. 395. (*Illustrierte Geschichte der polnischen Literatur*.)

Rec. I-ego tomu *Przewodnik naukowy i literacki* 1899, str. 267—284, 366—381 i w osobnem odbiciu p. t. *Dzieje illustrowane literatury polskiej*. Lwów 1899, str. 33. Recenzent, W. Bruchnalski, odmawia wszelkiej wartosci tej pracy.

180. **Chmielowski Piotr**, *Historia literatury polskiej z przedmową Bronisława Chlebowskiego. Z ilustracyami*. Tom I. str. 253; II. str. 235; III. str. 234; IV. str. 266; V. str. 278; VI. str. 319. (Wydawnictwo Biblioteki Dzieł Wyborowych.) Warszawa 1899—1900. (*Geschichte der polnischen Literatur*. I.—VI.)

Rec. *Kwart. hist.* XIV. 72—76 (A. Brückner); 659—661 (A. Brückner: „Obszerne dzieło, przeznaczone dla publiczności wykształconej, wyróżnia się od dawniejszych kompilacyj obfitością materiału, niezawisłością sądu, starannem otwarciem tła ogólnego, nie gubi się w szczegółach bio- i bibliograficznych; uwzględniła nie tylko literaturę nadobną, uwzględniła związek tej literatury z życiem, wszystko głównie od r. 1750.“) — *Prawda*, 1900 nr. 33. i nast. (Bem. A. G.); *Tygodn. ilustr.* 1900, nr. 53; *Słowo*, Warszawa 1900, nr. 15. i 65. (H. Galle).

181. **Chlebowski Bronisław**, Nowa historia literatury polskiej. Aten. XCVII. 168—180. (Eine neue Geschichte der polnischen Literatur.)

Ref. o Piotra Chmielowskiego Historji lit. pol. I—II. do końca XVIII. w.

182. **Tarnowski St.**, Historia literatury polskiej. W Krakowie. W drukarni „Czasu“. Tom I. Wiek XVI., str. XVII. + 396; II. str. 444; III. str. 553; IV. str. 429; V. str. 505. (Geschichte der polnischen Literatur.)

Ref. Prz. Pol. tom 138. Nr. 413, str. 300—339, Nr. 414.

(Dr. Józef Tretiak: podział literatury na wieki, kwestya metody, żywioł krytyczny góruje nad biografią i bibliografią; twórczość pisarzy, jeżeli jest obfitsza i obejmuje dłuższy przeciąg czasu, nie jest cała ujęta w ramy jednego obrazu, ale podzielona na części na podstawie chronologicznej — ujemne następstwa tego układu; autor za mało uwzględnił biografię, t. j. za mało z życia pisarzy wydobyl promieni, zdolnych oświetlić ich dzieło i charakter ich samych, przewaga politycznego elementu: autor nie jest spokojnym, chłodnym sprawozdawcą przeszłości, umiejętnie i swobodnie obracającym narzędziami nauki, ale kierującym gorąco myśl obywatelską, chodzi mu o coś więcej, niż o napisanie obszernej a dokładnej historii literatury. Dzieło Tarnowskiego... jest przedewszystkiem jakby historją myśli politycznej polskiej... daje nam obraz dążeń, zawodów i cierpień politycznych narodu, jak się one odbiły w literaturze. Dalej, mnóstwo trafnych spostrzeżeń recenzenta do szczególnych myśli autora o dziełach pisarzy XVI. wieku i następnych.)

Iris 1900, Nr. 18. (Barwiński E., Dr.); Muzeum 1900, grudzien.

183. **Kurpiel Antoni M.**, Dr., Podręcznik do dziejów literatury polskiej. (Bibl. powsz. nr. 287—292). W Złoczowie. Nakładem i drukiem księgarni Wilhelma Zuckerkandla, str. 324, c. 1 k. 44 h. (Handbuch der Geschichte der poln. Literatur.)

Rec. Muzeum XVI., 602—4. (Praca p. K. jest zwięzłym streszczeniem „Wypisów“ St. Tarnowskiego, korzystał też autor z „Zarysu lit. pol.“ P. Chmielowskiego, z „Literatury“ Kulickowskiego i i... Rzecz napisana poprawnie zwięzle, przejście stylem potoczystym...), Kraj XIX. 322.

184. **Estreicher**, Bibliografia polska. Tom XVIII. Lit. H. Zeszyt 1, 2, 3. Kraków, druk. Uniw. Jag., str. 331. 15 kor.

185. **Brückner Aleksander**, Dr., O najważniejszych postulatach historii literatury polskiej, odczyt wygłoszony na 1. zebraniu miesięcznym Towarz. liter. im. A. Mickiewicza. Gubrynowicz i Schmidt, druk. E. Winiarza, str. 15, 60 hal. (Über die wichtigsten Erfordernisse der poln. Literatur-Geschichte.)

186. **Chmielowski Piotr**, Metodyka historii literatury polskiej. Wydanie „Przeglądu Paedagogicznego“. Warszawa skł. gł. M. Arct. str. 293 + X. C. rb. 1'20. (Methodik der Geschichte der polnischen Literatur.)

Ref. Kraj XIX. Nr. 38, str. 514.

187. **Chmielowski Piotr**, Dr., Spółczucie psychologiczne w badaniach historyczno-literackich (Das psychologische Mit-

gefühl in literatur-historischen Forschungen.) III. Zjazd hist. pol. w Krakowie. Sekcyja III. Referat str. 6.

188. **Chmielowski Piotr**, Nasza literatura dramatyczna. Szkice nakreślone przez —. Petersburg, nakładem K. Grendyszyńskiego. 1898. I—II., str. 521 + 536. (Unsere dramatische Literatur.)

Rec. Prz. Pol. tom 135. Nr. 405, str. 524—529 (Adolf Strzelecki).

189. **Tretniak Józef**, Dr., Podział historyi literatury polskiej na okresy. III. Zjazd histor.-pol. w Krakowie. Sekcyja II. Referat str. 7. (Eintheilung der Geschichte der poln. Literatur in Perioden.)

190. **Tretniak Józef**, Dr., Żywioł ruski w literaturze polskiej. III. Zjazd, histor. pol. w Krakowie. Sekcyja II. (Das ruthenische Element in der polnischen Literatur.)

Ref. str. 7. Głównie o utworach literatury polskiej, które mówią o Rusi.

191. **Brückner A.**, Biblioteki pisarzy polskich, Ateneum XCVIII. 1900, II. str. 71—87.

O novějších publikacích starších památek polského písemnictví, jmenovitě o „Bibliotece pisarzy polskich“, vydávané Krakovskou Akademií, a o „Bibliotece“, prof. Wierzbowským vydávané. Podrobněji oceněny některé důležitější svazky těchto sbírek. K tomu desiderata.

192. **Chmielowski Piotr**, Obraz literatury polskiej w streszczeniach i celniejszych wyjątkach. Warszawa. Nakład Gebethnera i Wolfa. 1898. T. I. VI. + 597; II. 498; III. 504. (Ein Bild der polnischen Literatur in Auszügen.)

Referat Prz. Pow. t. LXVII. Nr. 201, str. 410—414. (Antoni Mazanowski: ... Obraz nie zalicza się do najlepszych prac tego rodzaju, a co gorsza — może służyć jako ilustracyja nie naszej literatury wogóle, tylko literatury, widzianej przez pryzmat pewnego jakiegoś podręcznika.)

193. **Wierzbowski Teodor**, Materyały do dziejów piśmiennictwa polskiego i bibliografii pisarzy polskich. Tom I. 1398—1600. Warszawa, Z zapomogi kasy im. Mianowskiego, druk. L. Szkaradzińskiego i Sp., 4°, str. XXIV., 339 i XXI. 4 ruble 50 kop.

Rec. Kwart. hist. XIV., 466—7 (W. Nehring: „Zysk z ogłoszenia materyałów jest bardzo wielki, szczególnie do epoki Zygmunta I. i do historyi literatury w XVI. wieku wogóle“); ib. XIV. 655—658 (A. Brückner); Ateneum rok XXV. t. 4, str. 637 n. (A. Brückner); Prz. Pow. LXVIII, 259—262 (St. Zdziarski); Eos VI, 226—240 (Ign. Chrzanowski); Hierop. B. t. LXXX., crp. 1042—43.

194. **Wojciechowski Konstanty**, Dr., Potrzeba naukowych krytycznych wydań najznakomitszych poetów polskich, dawniejszych i nowszych, jaki ma być program wydawnictwa i na jakich zasadach oparty. III. Zjazd histor.-pol. w Krakowie. Sekcyja III., Referat str. 5.

195. **Celichowski Dr.**, Polskie indeksy książek zakazanych. Archiwum dla historyi, literatury i oświaty w Polsce.

Ref. Č. Revue III. 2., str. 1368—1370 (J. Karásek).

196. **Arnold Robert F.**, Dr., Geschichte der deutschen Polenliteratur. Von ... Erster Band. Geschichte der deutschen Polenliteratur

von den Anfängen bis 1800. Hall a S. Max Niemeyer 1900, 7°, str. X. i 298.

Rec. Kwart. histor. XIV., 244—247 (Dr. J. Flach: W rozdziale pierwszym mowa raczej o kulturalnej zależności Polski od Niemiec w wiekach średnich i w czasie reformacji, oraz o opinii niemieckiej o Polakach, niż o właściwym temacie książki*). Preussische Jahrbücher CL, 162—6; Euphorion VII. 694; Prz., Pol. tom. 137, Nr. 410, str. 341—8 (St. Tarnowski); Prz. Pow. LVXIII., 267—276 (Dr. J. Flach); DLtztg 1900 str. 1133; Museum XI., 821—833

Oświata, szkoły.

197. **Karbowiak Antoni** Dr., Stan badań na polu dziejów wychowania, szkół i nauk w Polsce. III. Zjazd histor. pol. w Krakowie. Sekcja II. Referat str. 11.

198. **Brückner A.**, Mateusz z Krakowa, Kartka jubileuszowa w pięćsetną rocznicę Uniwersytetu Krakowskiego. Ateneum 1900, t. II. str. 461—486.

199. **Brückner A.**, Język narodowy w Uniwersytecie Krakowskim (Die Volkssprache an der Krakauer Universität.) Kwart. histor. XIV., 191—198.

„Rzeczy, mowa i pismo polskie, kiedy się najmniej do nich garnięto, w mistrzach krakowskich znalazły opiekę i staranie, których inni mistrzowie dziejom i językiem narodowym z reguły nie udziělali.“

200. **Materyały i opracowania dotyczące historii wyższych zakładów naukowych w Polsce.** Fontes et commentationes historiarum scholarum superiorum in Polonia illustrantes. Ad honorem quingentesimi anniversarii Almae Matris Jagellonicae MCCCC—MDCCCC. Varsovia. 1899—1900.

Rec. Kwart. histor. XIV., 250 sl., 494 sl. (Antoni Karbowiak.)

201. **Bieliński Józef**, Uniwersytet wileński (1579—1831). Tom I., II., III. Kraków. Druk W. L. Anczyca i Spółki. 1899—1900, 8° w. str. (6) + 485, (4) + 845; (4) + 639, z rycinami. (Die Universität in Wilna.) Tyg. III. 1900, nr. 45.

Rec. Kwart. histor. XIV., 262—270 (Ant. Karbowiak).

202. **Janowski Lud.**, Przyczynek do dzieła Józefa Bielińskiego. Kraj XIX. Nr. 45 str. 602—4.

203. **Chodyński St. Ks.**, Szkoła katedralna włocławska. Szkic historyczny na podstawie aktów kapitulnych skreślony. W Włocławku. Nakładem kleru dyecezyjalnego. Druk H. Neumanna. 1900. 8°, str. (1—4) + (1—4 dedykacyi) + (5—6 Przedmowy) + 7—133 + 1 Spisu przedmiotów. (Die Cathedral-Schule in Włocławek.)

Rec. Kwart. histor. XIV., 501—3 (Ant. Karbowiak).

204. **Jabłonowski Aleksandr**, Akademia Kijowsko-Mohilańska. Zarys historyczny na tle rozwoju ogólnego cywilizacji zachodniej na Rusi. Kraków. Druk W. L. Anczyca i Spółki 1899—1900. W 8° większej str. (6) + 318 + (2). (Fontes et commentationes historiarum scholarum superiorum in Polonia illustrantes. V.)

Rec. Kwart. hist. XIV., 494—497 (Ant. Karbowski); Arch. Jag. XXII. 299 (A. Brückner); ČČH. VI. 288 sl. (Jar. Bidlo).

205. **Kochanowski J. K.**, Dzieje Akademii Zamoyskiej (1594—1784), skreślił oraz wykazem druków Zamoyskich opatrzył —. W Krakowie, druk W. L. Anczyca i Spółki. 1899—1900. 8° w., str. (6) + 354 + XCVIII, 2 rycinami.

Ref. Kw. hist. XIV., 671—674 (Dr. A. Karbowski).

206. **Wadowski Jan Ambroży Ks.**, Wiadomość ó profesora-rach Akademii Zamoyskiej. Rękopisy w. XVII. — wydał, wstępem osób i rzeczy ważniejszych opatrzył... Warszawa. W drukarni „Gazety Rolniczej“. Niecała 12, 1899—1900. 8°, w str. (6) + 341 + (5) + 8 rycin.

Ref. Kwart. hist. XIV., 259—262 (Ant. Karbowski); Prz. Pow. LXVIII. str. 89—103 (Dr. Korneli Heck).

207. **Kuźrzeba Stanisław, Dr.**, Polacy na studiach w Paryżu w wiekach średnich (Die Polen auf Studien in Paris im Mittelalter). Bibl. Warsz. 1900, tom II., str. 514—541.

208. **Morawski Kazimierz**, Historya Uniwersytetu Jagiellońskiego, średnie wieki i odrodzenie, z wstępem o Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego, napisał... Kraków, G. Gebethner i Sp., Druk Univ. Jag. Tom. I., str. XVIII + 467. C. 18 kor.

209. — Histoire de l'université de Cracovie. Moyen âge et renaissance par... Traduction de P. Rougier, lecteur en langue française à l'université. Paris, Alphons Picard et Fils, Cracovie, G. Gebethner et Cie, I., str. 311.

210. **Wołyniak**, O Bazylianach w Humanii. Nadbitka z Przewodniku naukowego i literackiego, pod red. A. Krechowickiego. Lwów 1899.

Ref. Kwart. hist. XIV., 271—274 (Henryk Ułaszyn: „Nietylko, że wypełnia znaczną lukę w dziejach naszej cywilizacji na kresach, lecz jest pracą w najściślejszym tego słowa znaczeniu źródłową.“)

Literatura średniowieczna.

211. **Brückner Alexander**, Polska literatura średniowieczna. Referat na III. zjeździe Historyków polskich w Krakowie. Sekcja II., str. 8. 1900, Wisła XIV., 673—682. (Die polnische mittelalterliche Literatur.)

Program dalszej pracy: opracowanie wszystkich zabytków co do znaczenia ich treści, źródeł i wzorów; uwaga na ślady czy wpływy czeszczyzny.

212. **Dobrzycki St. Dr.**, Z dziejów średniowiecznego piśmiennictwa polskiego. Prace fil. V., str. 977—995. (Aus der Geschichte des mittelalterlichen polnischen Schrifttums.)

Ref. Изв. р. яз. V., 10:2. Spis. ukazuje, že Cancio de passione Domini připisovaná sv. Vládislavu z Giełnova (Nehring Altpol. D. 184) jest předělána z předlohy české, dále že také zlomek ze „Života sv. Marie“ vytištěný v „Dodatkách“ Maciejowského jest sdělán dle české předlohy.

213. **Dobrzycki Stanisław** Dr., Polska poezya średnio-wieczna. Prz. Powsz. T. LXVIII., str. 75—97, 372—390. Osobne odbicie. Kraków, str. 43. (Die polnische Poesie im Mittelalter.)

Ref. Sl. Přehl. III., 296.

214. **Brückner Aleksander**, Apokryfy średniowieczne. Napisał — Część pierwsza. Rozprawy, Ser. II. tom. XIII., str. 262—380. (Die Apokryphen des Mittelalters.)

Po krátkém všeobecném úvodě o apokryfech v staré literatuře rozebrána jest nová památka stpol. písemnictví, kterou nalezl kanovník A. S. Petruševič v rkp. přemyšlákém ok. r. 1500 psaném, „Rozmysłanie o żywocie Pana Jezusa“. Rkp. jest nyní ztracen a zachovány pouze hojně a obsažné výpisky Petruševičovy. Jiný zbytek téhož díla jest již dávno znám v mladším přepise XVI. v. z vydání Maciejowského „Život sv. Anny a Joachima“. Také v Opečově Životě Ježíšově opakují se celé odstavce z tohoto spisu. Jest to dosti samostatná kompilace evangelií a apokryfických pověstí o životě P. Marie a Ježíše Krista. Ve spise tom rozebrána pouze 1. část toho spisu. Ukázáno, že hlavním pramenem pro první část bylo náboženské epos Vita gloriosae Virginis Mariae sepsané asi v XIII. stol. a v středním věku velice populární, zpracované také německými veršovci. Polský kompilator čerpal mimo to i odjinud, z ev. de infantia sv. Matoušovi připisovaného a j. Připojen jest pak ke konci (str. 317 sl.) obšírný rozbor grammatický a lexikální. I v tomto ohledu přináší památka tato mnoho vzácného materialu. Připomínáme pouze, že se tu nalézá i slovo siebr ve významu přítel, soudruh, do té doby v polštině nedoložené. Naskytují se též některé bohemy, ale ne tak hojně, že by mohlo býti řeči o nějakém zvláštním vlivu českém na kompilatora tohoto spisu.

215. **Brückner Al.**, Die mittelalterlichen Apokryphen in Polen. Theil I. Bulletin de l'Acad. d. sciences. Cracovie, p. 494—7.

216. **Brückner A.**, Z literatury zapomnianej. Szkic z dziejów dawnej umysłowości. Bibl. War. 1900, tom. III., 1—42. (Aus der vergessenen Literatur.)

O apokryfech v staré literatuře polské vůbec, a zvláště o některých stpol. kompilacích biblické historie s pověstmi apokryfickými. Tyto shledány zvláště v rkp. Petrohradské bibl. „Sprawa Chędoga o męce Pana Chrystusowej“, v rkp. někdy v Přemyšli chovaném „Rozmysłanie o żywocie Pana Jezusa“, a v Opečově Životě Ježíšově vytištěném r. 1522. České písemnictví ne chudě na překlady jednotlivých apokryfů nevzmohlo se na podobné dílo, skompilující dříve novozákonné s pověstmi apokryfickými.

217. **Brückner A.**, Powieści ludowe. (Szkice literackie i obyczajowe.) Bibl. War. 1900, tom. IV., str. 201—244.

„Nie wierzymy ani w samorzutne, niezawisłe powstawanie wątków powieściowych u ludów najrozmaitszych, ani też w wyłączną indyjskość czy nawet specjalny buddyzm naszych bajek . . . Tomaczenie etnograficzne, raczej akcesorje bajki, niż bajkę samą, objaśnia: kwestyi oryginalności, czy wędrówki bajek właściwie nie dotyka . . .“ . . . Celem tego szkicu jest „zwrócić uwagę na zapomniane, zanedbane powieści ludowe, istniejące dziś tylko między ludem, w postaci nieraz bardzo zeszepeczonej lub urywkowej . . .“ Sowizdrzał-

Eulenspiegel, polska literatura „sowizdrzalska“ XVII. wieku (żywiół mieszczański v stpol. literaturze). Marchońt i. satyra Jurkowskiego.

218. **Hipler F. Dr.**, Bogarodzica. Untersuchungen über das dem hl. Adalbert zugeschriebene älteste polnische Marienlied von — Brannsborg 1897. (Abgedruckt aus der Zeitschrift für die Geschichte Ermlands. Band XI.)

Rec. Arch. Jag. XXII., 289—291 (Recensent Stan. Dobrzycki právem popírá souvislost stšeské písně „Hospodine pomiluj ny“ s 2. slokou písně stpolské, a neuznává vliv německý na první její sloku.) Prz. Pow. t. LXVII., No. 199, str. 121 n. (St. Dobrzycki); D. Litztg. 1900, str. 2660 (M. Murko: navrhuje čísti Krzcziczela t. j. Křešićela m. Krzcziczela).

219. **Galli**, Anonymi Chronicon recensuerunt Ludovicus Finkel et Stanislaus Kętrzyński. Lwów 1899, str. 123 + XX. (Fontes rerum polonicarum in usum scholarum I.)

Ref. Зап. Шевч. XXXVII., библ. 13.

220. **Kętrzyński Stanisław**, Gall, Anonim i jego kronika. Kraków 1899, str. 89, 8°. (Rozprawy Akad. Umiej. Ser. II., t. XII.)

Rec. Зап. Шевч. XXXVII., библiогр. 12.

221. **Krotoski Kazimierz Dr.**, Gall, scholastyk poznański i jego kronika. Kw. hist. 1899, IV., str. 675—682.

Ref. Зап. Шевч. XXXVII., библ. 14.

222. **Gumplowicz M. Dr.**, O zaginczných rocznikach polskich. Krytyka, 1900, listopad.

223. **Fijałek Jan X. Dr.**, Nasza nauka krakowska o Niepokalanem Poczęciu Najśw. Panny Maryi w wiekach średnich. 1. Kazanie Mateusza z Krakowa z r. 1408 lub 1409. 2. Quaestio disputata“ mistrza Pawła z Pyskonie, profesora teologii w Uniwersytecie Jagiellońskim 1447 r. (w streszczeniu). 3. Krakowskie „Pia dictamina“ ku czci Panny Niepokalanej 1447 r.

Pr. Pol. tom. 136, No. 408, str. 420-485.

Humanizm, poeci łacińscy.

224. **Hahn Wiktor Dr.**, Najważniejsze dezyderaty w sprawie badań nad literaturą humanistyczną w Polsce. III. Zjazd histor. pol. w Krakowie. Sekcyja II. Referat str. 12. (Die wichtigsten Desideraten in der Erforschung der humanistischen Literatur in Polen.)

225. — Bibliografja filologii klasycznej i literatury humanistycznej w Polsce za lata 1896—1898. (Eos. Lwów 1900, str. 1—30.) i w osobnem odbiciu. (Bibliographie der classischen Philologie und humanistischen Literatur in Polen für die Jahre 1896—98.)

226. Callimachus Philippus Buonacorsus, Vita et mores Gregorii Sanocei archiepiscopi leopoliensis, recensuit Adam Stephanus Miodoński. Cracoviae, sumpt. Universitatis Jag., kart XXXI., 3 kor.

227. **Sinko Thaddaeus**, De Gregorii Sanocii studiis humanioribus. Eos. VI., 241—270.

Rozdział pierwszy zajmuje się skąpemi danemi o literackiej działalności Grzegorza z Sanoka, drugi — „de facete ac sententiose a Gregorio dictis“ — stara się rozwiązać mit związany z nazwiskiem Grzegorza z Sanoka. Z

228. **Chrzanowski Ignacy**, Przyczynki do krytyki tekstu autorów nowołacińskich. Eos VI., 226—240. (Beiträge zur Textkritik der neulat. Autoren.)

Jest to obszerna recenzja dzieła prof. Wierzbowskiego p. t. „Materiały do dziejów piśmiennictwa polskiego“, która wykazuje błędy w tekstach w tem dziele umieszczonych. Z

229. **Зенгеръ Г.**, Критическія замѣтки къ нѣкоторымъ мѣстамъ въ латинскихъ стихотвореніяхъ вновь изданныхъ польскихъ писателей XIV. и XVII. вѣковъ. С.-Пб. 1896. (Zenger T.: Kritische Anmerkungen zu einigen Stellen der lat. Gedichte neuherausgegebener pol. Autoren des XVI.—XVII. Jh.)

Rec Aten. XCVII. 446 sl. — Praca prof. Zengera jest cennym przyczynkiem do historii polskiej poezji humanistycznej.

230. **Jeżeniecki M. Dr.**, Celniejsze utwory łacińskie Janickiego, Kochanowskiego i Sarbiewskiego ze wstępem i objaśnieniem wydał... We Lwowie, nakładem autora 1899, I.—II, str. 122, 8°. (Sprawozdanie dyrekcyi c. k. gimnazjum V. we Lwowie za rok szk. 1899, str. 3—60.)

Rec. Kwart. histor. XIV, 242. (A. Brückner: „Wyborny znawca tej poezji umiał najpiękniejsze jej okazy złożyć i objaśnić“ ... „Komentarz bardzo trafny“).

231. — Część III. Celniejsze ody Kochanowskiego i Sarbiewskiego. Sprawozdanie dyrekcyi c. k. gimnazjum V. we Lwowie za rok szk. 1900. Lwów, str. 3—63.

232. **Dembitzer Zacharias**, De tribus Cricii locis. Eos. VI., 271—3.

Podano tu krytykę tekstów Krzyckiego. Z

233. **Dembitzer Z.**, De ratione, quam Andreas Cricius in actione mutua exprimenda secutus sit. (Sprawozdanie dyrekcyi c. k. wyższego gimnazjum w Kołomyi za rok szkolny 1900. Kołomyja, nakł. funduszu szkolnego, str. 43—45.)

234. **Ćwikliński Ludwik**, Dwa drobne wiersze Klemensa Janickiego. Eos VI., 302—5. (Zwei kleine Gedichte des Cl. Janicius.)

Wydano tu dwa drobne utwory — do Lgowskiego z r. 1537 i „In funere Andreae Cricii“. Ostatni ten wiersz był już drukowany w „Materiałach“ Wierzbowskiego, ale błędnie. Z

235. **Pelczar Jan**, **Nikołaj Hussowski**, jego życie i pisma. Ustęp z dziejów humanizmu w Polsce. 8°, str. 52. (Sprawozdanie dyrekcyi gimnazjum św. Jacka w Krakowie za r. 1900.) (Leben und Schriften des Nic. Hussavianus.)

Ref. Kw. hist. XIV., 661—664 (Dr. Michał Jeżeniecki).

236. **Petri Royzii Aurei Alcagnicensis Carmina.** Pars I. Carmina maiora continens. Pars II. Carmina minora continens. Ex libris et typis excusis et manu scriptis edidit, commentariis indiceque rerum memorabilium instruxit Dr. Bronisławus Kruczkiewicz. (Corpus antiquissimorum poetarum Poloniae latinorum usque ad Joannem Cochanevium V.) Cracoviae. Sumptibus Academiae litterarum. I. pp. CXXXVIII. + 311; II. pp. X. + 512.

237. **Kruczkiewicz Bronisław**, Royzyus. Jego żywot i pisma. (Royzius. Sein Leben und seine Schriften.) Rozprawy t. XXVII., str. 41 aż 182 i w osobnej odbitce. Kraków 1898.

Ref. Prz. Pow. t. LXV. No. 194, str. 283—293 (Dr. K. J. Heck).

238. **Hahn Wiktor** Dr., Wybór poematów łacińskich Szymona Szymonowicza, wydał, zaopatrzył wstępem i objaśnieniami. Sprawozdanie dyrekcji c. k. wyższego gimnazjum w Kołomyży na r. szk. 1899, str. 1—53.

Rec. Muzeum XVI., 131—133 (Józef Staromiejski).

239. **Heck K. J.**, Szymonowicziana. Eos VI., 283—301. Odbitka. Lwów. nakład. Tow. filolog., str. 21.

Praca ta składa się z dwu części. Pierwsza zajmuje się rozbiorem utworu Szymonowicza p. t. „Naenia funebris“, druga podejmo kilka szczegółów o ojcu Z.

Wiek XVI.

240. **Bruchnalski W.**, Pojęcie i znaczenie poezji u poetów polskich XVI. wieku. (Eos. Lwów, VI. 1900, str. 211—225) i osobna odbitka str. 17. (Begriff und Bedeutung der Poesie bei den polnischen Poeten des XVI. Jh.)

241. **Nehring Władysław** Prof. Dr., Rozkwit języka polskiego w wieku XVI. Zapomniany rozdział z historii literatury polskiej w. XVI.

III. Zjazd hist. pol. w Krakowie. Sekcja II. Referat str. 20.

242. Trzy nieznanne dyalogi z wieku XVI. Z egzemplarzy biblioteki kórnickiej wydał Dr. Zygmunt Celichowski. Poznań, nakładem biblioteki kórnickiej, 1899, 112 str., małej 8°.

Rec. Kwart. hist. XIV., 467—8. W. Nehring: „Są to wprawdzie tylko fragmenta, ale wystarczają, by dać wyobrażenie o całości; wszystkie polemiką konfesyjną zapełnione, z Królewca, z pod opieki Seklucyana wyszłe, uzupełniają, cośmy mogli wnioskować z notat Trzecieckiego i z odpowiednich dyalogów katolickich.“

243. **Erzepki Bolesław** Dr., Nieznane zabytki piśmiennictwa polskiego. Zeszyt I. Kazania niedzielne i świąteczne nieznanego autora spisane około roku 1555. Wydawnictwo Tow. Przyj. Nauk. w Poznaniu z funduszu N. Bredkrajca. Poznań 1899, XI. i 114 str. 8°.

Rec. Kwart. hist. XIV., 240—242 (A. Brückner).

244. **Kopera Felix**, Spis druków epoki Jagiełłońskiej w zbiorze Emeryka hrabiego Hutten-Czapskiego (pośw.

Uniwersytetowi Jagiellońskiemu, ku uczczeniu 5wiekowej cywilizacyjnej pracy). Kraków nakł. hr. Emerykowej Hutten-Czapskiej, druk. Uniw. Jag. 40, str. 2 nl., 232 kolumn. i 6 str. nl. z rysunkami w tekście, c. 7 koron. (Verzeichnis der Drucke der Jagellonischen Epoche in der Sammlung des Gr. Em. Hutten-Czapski in Krakau.)

245. Jan Kochanowski. **Mazanowski A.**, Charakterystyki literackie pisarzy polskich. VI. Jan Kochanowski. Biblioteka powszechna. No. 237 i 238. Złoczów. Nakładem i drukiem Wilhelmela Zukerkandla. 8. m., str. 106.

Rec. Kw. hist. XIV. 242—3. (Dr. Wiktor Hahn „rzecz cała napisana popularnie, opiera się na najnowszych badaniach“.)

246. **Nehring Władysław**, Jan Kochanowski, życie i dzieła. Zarys biograficzny przez. . . (Życiorysy sławnych Polaków, n. 12.) Petersburg 1900, 80 min., str. 82.

Rec. Kwart. hist. XIV., 468—9 (Dr. W. Hahn). Przegląd tygodn. 1900, No. 37. Bardzo słusznie zawarł autor biografję na 10-ciu stronach (str. 11—20), wskutek tej bowiem zwięzłości opuścił wszystko niepotrzebne, a uwidatnił za to fakta, które przyczyniły się do rozwoju twórczości. Reszta pracy (str. 21 aż 82) poświęcona jest rozbirowi pism Kochanowskiego. Kolejno w chronologicznym porządku przechodzi autor w swojej pracy utwory, podając najprzód krótką i zwięzłą treść, a następnie uwagi swoje i spostrzeżenia obce. Rozbiór zaś ten pism Kochanowskiego zaleca się nie tylko trafnością uwag prof. Nehringa, ale i objaśnieniami po większej części historycznymi, które nawet przeciętnie wykształconemu czytelnikowi czynią dostępnem dokładne poznanie zarówno utworu jak i warunków, w jakich powstał, a przy pismach politycznych tendencji, a także ówczesnego stanu umysłów i opinij w danej sytuacji. Z tego nadto względu ma praca prof. Nehringa poniekąd też popularyzatorskie znaczenie.

Z.

247. **Wojciechowski Konstanty**, Wpływ Psalterza Dawidowego na Treny Jana Kochanowskiego. Eos. VI., 274—282.

Część obszerniejszej pracy o wpływie Psalterzów Dawidowych na poezję Kochanowskiego. Wpływ Psalmów sięga o wiele głębiej aniżeli wpływ literatury starożytnej.

248. **Biegeleisen H. Dr.**, Geneza Odprawy posłów greckich. Rc. Atheneum 1900, październik (W. Hahn).

249. **Stanisława Orzechowskiego** „Fidelis subditus“ w redakcji 1-ej z r. 1543 wydał Teodor Wierzbowski. (Biblioteka zapomnianych poetów i prozaików polskich XVI.—XVIII. w., zeszyt XIV.) Wydanie z zapomogą kasy im. dr. J. Mianowskiego. Warszawa 1900, 80, str. 4 nl. + 22.

To jest pierwsza redakcja Fidelis subditus, wydana z rękopisu biblioteki ordynacji hr. Krasieńskich w Warszawie. Ważna zaś jest ta redakcja, bo późniejsza, wydana w Krakowie w r. 1584, jest zmieniona przez przepisywaczy i samego jej wydawcę Górskiego, jak to w przedmowie wykazał prof. Wierzbowski. Utwór ten Orzechowskiego zawiera zarodki myśli, jakie później zostały obszernie rozwinięte w „Chimaerze“ i „Quicunxie“, albowiem i w Fidelis subditus widoczne są tendencje demagogiczno-szlacheckie Orzechowskiego,

rozwijane na tle katolicyzmu. Przyczynę nieogłoszenia drukiem pierwszej redakcyi tego traktatu upatruje prof. Wierzbowski w zuchwałym tonie wielu ustępów jego. Do niniejszego wydania dołączony został z metryki koronnej wyrok królewski w sprawie parocha ruskiego Czosnowskiego i jego poddanych, o której to sprawie Orzechowski w swoim traktacie wspomina. Z.

250. **Bartosza Paprockiego** Dwie broszury polityczne z lat 1587 i 1588. Wydał Jan Gubek. Biblioteka pisarzy polskich t. 38. Kraków. Nakładem Akad. Um., str. X. + 125. 1. Upominek albo przestroga zacnemu narodowi polskiemu itd. 1587. 2. Pamięć nierządu w Polsce, przez dwie fakcye uczynionego w r. 1587 itd. Obie były drukowane za granicą, i składał je zecer nieznający języka polskiego, najprędzej Czech.

251. **Siwak Michał**, Karnkowskiego Exorbitancje i naprawa koła poselskiego z roku 1596 przez... (Sprawozdanie dyrekcji c. k. wyższego gimnazjum w Kołomyi za r. szk. 1900. Kołomyja, nakł. fund. szkoln., druk. A. J. Miziewicza, 1900, w 8-ce, str. 1—41.)

252. **Skarga Piotr**, ks. T. J., Kazania sejmowe, także wzywianie do pokuty obywatelów korony polskiej, z dodatkiem ks. arcybiskupa Wawrzyńca Gębickiego do królewicza Władysława i odpowiedź tegoż królewicza na tęże mowę, także z dodatkiem podobizny własnoręcznego listu ks. Skargi do apostolskiego nuncjusza Caligarięgo. Warszawa, wydawnictwo Niwy, M. Arct. druk. Lipperta i Sp. — str. XVI + 214, c. 80 kop.

253. **Skarzyński Witold** Dr., Mikołaj Machiawel i Andrzej Frycz Modrzewski. Poznań 1898. (Rocznik Towarz. Przyj. Nauk. Pozn. XXIV. Zeszyt IV.)

Rec. Kwart. histor. XIV. 92—101 (A. Rembowski).

254. **Stanisława ze Szczodrkowic**, Rozmowa pielgrzyma z gospodarzem o niektórych ceremoniach kościelnych (1549), wydał Dr. Zygmunt Celichowski. Biblioteka pisarzy polskich No. 37. Kraków. Nakł. Akad. Umiej. str. 78.

255. **Zdziarski St.**, Klonowicz i pamflet przeciw Jezuitom. Bibl. Warsz. 1900 t. II., str. 337—354.

Autorem broszurki „Equitis Poloni in Jesuitas actio prima. Anno MDXC.“ niebył Klonowicz, lecz Wojciech z Kalisza (Calisius).

Wiek XVII.

256. **Brückner Aleksander**, Literatura polska XVII w. III. Zjazd histor. pol. w Krakowie. Sekcja II. Referat str. 7.

Bogata i ciekawa a zapomniana lub nie dosyć oceniona. Literatura XVII. wieku nie to, co się do druku dostawało i tylko mółom na karm się godzi, lecz co ukryte i zapomniane dopiero na jaw wydobywać należy.

257. **Czubek Jan**, Wespazyan z Kochowa Kochowski. Studium biograficzne. Napisał... (Osobne odbicie z t. XXXII. Rozprawy Wydz. filolog. Akad. Um. w Krakowie str. 19—207.) W Krakowie nakł. Akad. Um. księg. Spółki wydaw. polskiej, druk. Uniw. Jag. str. 189. — C. 2 kor. 50 h.

258. **Szydłowski Michał**, Stosunek „Liryków” W. Kochowskiego do „Ód” Horacego, napisał... (Osobna odbitka ze Sprawozdania Dyrekcji c. k. Gimnazjum w Bochni. Kraków, druk. W. L. Anczyca i Sp., str. 30.

259. **Czubek Jan**, Jan Chryzostom z Gosławic Pasek w oświetleniu archiwalnem (1667—1701). Rozprawy Ser. II. t. XIII., str. 33—110.

230. **Heck Korneli J.**, Najnowsze publikacje o Pasku, tudzież o czasie powstania i częściach składowych jego Pamiętników. Prz. Pow. t. LXV. No. 193, str. 96—123 i osobna odbitka.

261. **Brückner Aleksander**, Spuścizna rękopiśmienna po Wacławie Potockim. Część druga. Rozprawy Ser. II. t. XIV., ogół. zb. t. XXIX., str. 214—329.

V. Ogród Niewyplewiony — rękopis ces. bibliot. Petersburskiej i inne odpisy fraszek Potockiego, wydanie Jovialitates albo żarty y fraszky r. 1747, charakterystyka tego zbioru. VI. Moralia i przypowieści (264 nn.), charakterystyka tego zbioru adagiów i p. przechowanego w jednym odpisie oryginalnym, dziś w ces. bibliot. Petersbur. Z licznemi wypisami, poglądy autora na rzecz pospolitą, na społeczeństwo, na społeczny katolicyzm z hierarchią, na stosunki szlachty do chłopu, i i. Potocki najwierniejszym, najwięcej typowym przedstawicielem dawnej polskości; kto by chciał zbadać typ dawnego Polaka, typ słowiański w gruncie mimo wszelkich naleciałości, mógłby z wszelkim spokojem oprzeć o samego Potockiego...

262. **Heck K. J. Dr.**, Prof. Brückner o Wacławie Potockim. Prz. Pow. LXVIII., 309—328.

Częścią polemika przeciw myśli i wnioskowi prof. Brücknera o poezyi W. Potockiego i o innych pisarzach XVII. wieku.

263. Pamiętnik Stanisława Niemojewskiego (1606 aż 1608) wydał Aleksander Hirschberg. We Lwowie, nakładem zakł. nar. im. Ossolińskich. 1899, XXXII. i 336 str., 8°.

Rec. Kwart. histor. XIV., 125—127. A. Brückner: „Dla literatury i kultury XVII. wieku, polskiej i ruskiej, nabytek to ze wszech miar znakomity“.

264. **Wierzbowski Teodor**, Zdanie wolnego szlachcica na sejmiki w roku 1608 na dwa punkty potrzebne wydał... (Bibl. zapomnianych poetów i prozaików polskich XVI. do XVIII. w., zeszyt XIII.) Wyd. z zapomogi kasy im. dra. J. Mianowskiego. Warszawa, druk. K. Kowalewskiego — str. 4 nl., 15, i nl. 20 kop.

265. **Wierzbowski T.**, Материалы къ исторіи Московскаго государства въ XVI. и XVII. столѣтіяхъ. Вып. III. Смутное время въ современной ему польской литературѣ. Часть I. 1605—7. Варшава, стр. XV + 163.

Materiały te zawierają: Żabczyca „Mars Moskiewski“ (1605), tegoż „Poseł Moskiewski“ (1605), Jurkowskiego „Hymnaeus“ (1605), Grochowskiego „Pieśni na fest ucieszny“ (1606), Żabczyca „Żagnanie Ojczyzny“ (1606), Danieckiego „Przyjacieli szery (1606), tegoż „Żalosne narzekanie korony polskiej“ (1607), Liiftela „Gody moskiewskie“ (1607), anonima „Pobudka sławnej korony polskiej“ (s. a.), anonima „Lament serdeczny iedney szlachetney paniey“ (s. a.).

Wiek XVIII.

266. **Chmielowski Piotr** Dr., *Literatura polska wieku oświeconego.* (Die poln. Literatur im Zeitalter der Aufklärung.) III. Zjazd hist. pol. w Krakowie. Sekcja II. Referat str. 8.

Jakimi drogami przechodziły do nas idee wieku oświeconego; jak głęboko sięgała przemiana wewnętrzna, dokonana w duszach ogółu ukształconego, w jakich ona się przejawiała kształtach i o ile wpływ jej był silny i rozgałęziony. Potrzeba dokładnego określenia zmiany, jaka zachodziła w pojęciach estetycznych. Kwestya rozwijania się dramatu; zależność satyryków naszych od pisarzy obcych; stosunek utworów XVIII. w. do dawniejszej literatury naszej. Potrzeba dokładnego zbadania czasopism XVIII. w.

267. **Dropiowski P. Wł.**, Hugona Kollątaja „Porządek fizyczno-moralny“. (Przewodnik naukowy i literacki. Lwów 1900, marzec, kwiecień) i osobno w odbitce.

268. **Chlebowski Bronisław**, Stanisław Konarski (1700—1773). (W dwusetną rocznicę urodzin.) Ateneum t. 99, str. 558—582.

269. **Chmielowski P.**, Stanisław Konarski. (Kurjer Codzienny. Warszawa 1900, nr. 20.)

270. **Chrzanowski J.**, Stanisław Konarski. Tyg. Ill. 1900, nr. 40—41.

271. **Gomulicki Wiktor**, Stanisław Konarski. (Kraj. Petersburg. nr. 6 i nast.)

Te rzeczy — to artykuły okolicznościowe, nie przynoszą niczego nowego. Z

272. **Lagowski F.**, Stanisław Konarski. Przeg. pedagog. 1900, nr. 9.

273. **Walentyńian**, Stanisław Konarski. Niwa pol. 1900, nr. 41.

274. **Krasicki Ig.**, Monachomachia i Antimonachomachia. Bibl. powsz. nr. 285. Złoczów, nakł. i druk. W. Zukerkandla, 16°, str. 67, c. 24 h.

275. — Myszeis. Bibl. powsz. nr. 285, tamże, str. 60, c. 24 h

G. *Dějiny českého písemnictví.*

276 **Flajšhans V.**, *Písemnictví české slovem i obrazem od nejdávnějších dob až po naše časy* (Böhm. Literatur in Wort und Bild von den ältesten Zeiten bis auf unsere Zeit).

Ref. Osvěta 1900. 263—269 (B. Pisecký).

277. **Lützow Fr.**, *The Literature of Bohemia*, Transactions Royal Society of Literature vol. XXI., London 1900.

Ref. Č.Č.M. 1900. 470—1 (Č. Zibrť).

278. **Vlček Jaroslav**, *Dějiny české literatury. Sešit devátý a desátý.* V Praze 1900 (Geschichte der böhm. Literatur).

Důležité dílo Vlčkovo dospělo již k počátkům novočeské literatury. V uvedených sešitech charakterisuje se nejdříve podrobně ráz evropského obrození

a josefinského osvícenství, jež bylo podkladem znovuzrození českého. Další obsažné kapitoly týkají se České Učené Společnosti, literární činnosti předních jejích členův i stoupenců, jako hr. Kinského, Pelcla, Procházky, Dobrovského a jeho přátel Durycha a Monse, a jiných zástupců vědeckých snah na Moravě a Slezsku. Obsírně pojednává se pak o počátcích novočeského básnictví, o prvním čes. almanachu V. Tháma, první novočeské škole básnické a předních představitelích jejích, Puchmajerovi, Hněvkovském, Vojtěchu a Janu Nejedlém, Rautenkranzovi, Galašovi a Kynském. Následuje potom kapitola o počátcích dramatické literatury novočeské.

279. **Černý Frant.**, *Fragmenta Bočkova*. Č.Č.M. 1899. 504—516 (*Fragmente aus Boček's Nachlass*).

Zpráva o českých rukopisných zlomech v pozůstalosti Bočkové, kterou získal zemský archiv moravský. Jsou to tyto fragmenty: zlomek legendy o sv. Alexiovi, Evangeliář (okolo r. 1400), Slovník latinsko-český (z XV. st.), Slovník Brněnský, Ctibora Tovačovského Hádání pravdy a lži, Zlomek homilií (z XV. st.), Zlomek kázání (ze XVI. st.). Z latinských zlomků, jichž jest mnohem více, za sluhují zmínky dvě básně proti husitům.

280. **Černý Frant.**, *Paběrky z moravského zemského archivu*. Věstník Č. Akad. 1900 (*Nachlese aus dem mähr. Landesarchiv*).

V moravském zemském archivu nalézá se mnoho rukopisů, které se tam dostaly z pozůstalosti Bočkovy, Cerroniovy, ze sbírky švédské, z knihoven a archivů zrušených klášterů. Mnohé z nich jsou známy z prací Brandlových, popisů Dudíkových a odjinud, ale o existenci mnohých se ani neví. Černý vytýká ve své práci, co při prohlídce jich zdálo se mu důležitým a také zajímavým hlavně po stránce jazykové a literární. Popisuje zvláště tyto rukopisné památky: Herbář Křišťana z Prachatic (přepis pořizený r. 1416 od Matěje ze Zlína), Kázání kněze Matěje s českými glossami, Hra divadelní Athanasius seu drama de timore mortis (též český text), České příspěvky k latin. slovníku Quarinovu (ze st. XVI.), Akvin (obsahuje pravidla diaetická, pak popisuje rostliny, uvádí některé nemoci atd. z XV. st.), Ještě o slovníku Quarinovu a Vodňanského (Lactifer Jana bosáka Vodňanského není vlastně nic jiného než slovník Quarinův), Román o Josefovi Egyptském (zvláštní text z konce XV. st.), Povídka o Tobiášovi (nejstarší známý text).

281. **Flajšhans V.**, *Z knihovny Strahovské*. Č.Č.M. 1900. 325—333 (*Aus der Strahover Bibliothek*).

Zpráva o některých zlomkovitých čes. textech XIV—XVI. st., nalezených v knihovně Strahovské. Jsou to tyto zlomky: 1. Zbytek officia o sv. Duchu (z I. pol. XIV. st.); 2. Text evangelia Lukášova od XVIII. 31—XIX. 27 (z poč. XV. st.); 3. Text epistol sv. Jakuba II. 5—III. 16; 4. Zbytek textu I. epist. sv. Pavla ke Korintským; 5. Zbytek stě. Kancionálu asi ze XVI. st.; 6. Zlomek stě. textů biblických na způsob perikop (z I. pol. XV. st.); 7. Text kap II.—. evang. Lukášova; 8. Text evang. sv. Marka XIV. 70—XVI. 3; 9. Zbytky kázání ze st. XV.; 10. Zbytek nějakého nádherného herbáře (z pol. XV. st.); 11. Svazek dvou různých papírových rukopisů, někdy koncem XV. st. v jedno svázaných: první část obsahuje neúplný text velikého výkladu Husova, druhá známý text Barlaama.

282. **Hübel Albertus**, *Catalogus codicum manuscriptorum, qui in bibliotheca monasterii B. M. V. ad Scotos Vindobonae servantur. Vindobonae et Lipsiae 1899.*

Nalézá se tu také popis mnohých bohemik v knihovně klášterní chovaných, jako některých řečí Miličových, Postilly Waldhauserovy, synodalní řeči Petra ze Stoupné, některých spisů Husových, překladu Soliloquii sv. Augustina od Jana ze Středy a p.

Ref. Č.Č.M. 1900. 259—262 (A. Truhlář).

283. **Truhlář Josef**, *Paběrky z rukopisů Klementinských. Věst. Č. Akad. roč. IX. (Nachlese aus den Clementinischen Handschriften.)*

Pokračuje se v popisu rukopisných památek v universitní knih. v Praze (srv. Věstník 1897, 1898, 1899). V roč. IX. nalézá se zpráva o těchto rukopisech: Zápisník kanovníka Platýse z l. 1619—1624 — Urbár kostela Jistebnického z doby předhusitské — Tropus „Jezu Kriste, štědrý kněze“ — Lat. báseň o dobytí Koršteina r. 1465 — Řeč při promoci Rokycanové r. 1430 — Verše o bouři židovské v Praze r. 1389 — List k Hubnerovi na obranu Wiklifa r. 1403 — Řeč Rokycanova na obranu sedmery svátosti — Přibramův traktát proti Biskupcovi — Pokračování k Husovu výkladu žalmů — Některé doplňky p. Flajshansova spisu „Literární činnost M. Jana Husi“ — Příspěvek k dějinám university Pražské — Šindelovy astronomické tabulky — Husitský pranýř z r. 1416—17 — Lat. koledy z poč. XV. st. — Noviny ze Skotska do Prahy přinesené r. 1410 — Zloinky účetní knihy purkrabí Rotštýnského z l. 1403 a 1404.

284. **Patera A.**, *Nové nalezené zbytky staročeského evangelistáře, Anselma a umučení sv. Jiří ze XIV. st. Č.Č.M. 1900. 504—12 (Neu entdeckte Fragmente des altböhm. Evangeliums und der Legenden vom h. Anselm u. h. Georg).*

285. **Brückner A.**, *Apokryfy średniowieczne. Rozprawy Akad. Umiej., wyd. filolog. S. II. t. XIII., Kraków 1900 (Mittelalterliche Apokryphen).*

Literatury české týká se poznámka o legendě o sv. Václavu a „Knihy o rodu a o běhu života Josefova atd.“ v bibliotece dominikánské ve Vratislavi.

286. **Havlík Ant.**, *K otázce významu slovných shod rýmových pro poznání příbuznosti skládání staročeských. Č.Č.M. 1900. 404—421 (Zur Frage von der Bedeutung der Wortübereinstimmung im Reime für das Erkennen der Anverwandtschaft der altböhm. Gedichte).*

Havlík (Č.Č.M. 1896. 441. 558) jde po stopách stejných slov rýmových nabyl přesvědčení, že shody takové jsou bezpečným kriteriem spojitosti básnických skladeb stě. Na základě těchto shod a jiných ještě kriterií usuzoval, že česká Alexandreis jest mladší než nejstarší legendy stě. a že složena byla teprve po r. 1306. Tomu odporoval E. Smetánka (L. fil. 1899. 234. 357) dovozuje, že složení čes. Alexandreidy s největší pravděpodobností třeba klásti mezi l. 1278—1297. Havlík snaží se v uvedeně stati své míněti proti výtkám Smetánkovým obhájití.

287. **Gebauer J.**, *Několik slov o Štítném, jež při slavnostním uvedení v úřad rektorský na c. k. čes. universitě Karlo-Ferdinandově dne 25. list. 1899 promluvil. L. fil. 1900. 101—9 (Einige Worte über Štítný).*

Po přehledných a instruktivních datech životopisných a literárních vytčeny lapidární rázovité zvláštnosti spisů Štítného po stránce ideové a formální.

288. Hrubý Hynek, O české postille mistra Jakoubka ze Stříbra. L. fil. 1900. 233—40 (Über die böhm. Postille des M. Jakoubek ze Stříbra).

Česká postilla mistra Jakoubka vznikla bezpochyby z kázání, která měl Jakoubek v Praze v kapli betlémské na sklonku svého života. Obsahuje stručné výklady nedělních epístol, doložené hojnými citáty z písma sv., z církevních otcův a ze starých filosofů, a jest rázu spíše učeného než lidového. Cena její zakládá se zvláště v tom, že poznáváme z ní Jakoubkovy názory theologické, které po smrti Husově působily na vývoj husitismu.

289. Flajšhans V., Husova Postilla. Osvěta 1900. 429—446.

Moderní rozbor Husovy čes. Postilly na evangelia nedělní, který vrcholí v těchto slovech: „Ano, má-li býti každé slovo autorovo prací jeho duše, stélením jeho idejí, vyhraněním jeho snů, jest dílo Husovo vskutku dílo klassické. Cenu tu nemůžeme ovšem hledati po stránce vědecké — na Viklefa, Rehofe, Jana Zlatoustého a starší díla Husova lze celou Postillu skoro beze zbytku redukovati, nikoli po stránce umělecké — dílo není vybroušeno, je pracováno nachvat a kradmo takřka, bez pomůcek a bez poklidu — ale po stránce ethické a po jeho významu národním... V těch stranách Postilly je zachycena česká duše probouzejícího se lidstva, v těch hoří první červánek svobody a lásky.“

290. Flajšhans V., O potřebě a způsobu kritického úplného vydání spisů Husových. X. výr. zpráva soukr. střed. školy dívčí spolku Minervy v Praze za šk. r. 1900 (Von der Nothwendigkeit und Form einer kritischen Gesamtausgabe Hus' Schriften).

Návrh plánu kritického vydání všech spisů Husových.

Ref. Osvěta 1900. 933—4 (B. V. Spiess).

291. Flajšhans V., Literární činnost M. Jana Husi. V Praze 1900. Sbírka pramenů ku poznání literárního života v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Skup. III. č. 3. (Die liter. Thätigkeit des M. Johannes Hus).

Soupis spisů, rukopisů, tisků a překladů Husových. Celá práce rozdělena takto: 1. podán souvisle dle čísel seznam dosud známých spisů Husových; 2. podán souvisle abecední seznam všech incipit; 3. podán souvisle seznam veškerých známých rukopisů, zároveň s udáním, které spisy Husovy obsahuje; 4. podán seznam spisů českých, vždy napřed spisy, Husovi bezpečně připisované a dochované, pak spisy ztracené, dále nejisté a konečně mylně připisované; 5. podán seznam spisů latinských; 6. konečně vylíčena chronologicky dle předchozích dat lit. činnost Husova.

Ref. Č. Č. M. 1900. 567—573 (Zíbrt); Osvěta 1900. 934—6 (B. V. Spiess) L. fil. 1900. 389—392 (K. Novák); ib. 457—504 (V. Novotný), srv. Flajšhans Odpověď Listům filologickým. Přidavek k 6. seš. VI. roč. Č. M. Fil.; Čes. knihovnictví I. 105—7 (V. Novotný); Věst. Č. Akad. 1900. 470—2 (J. Truhlář); ib. 568—63 (Flajšhans).

292. Flajšhans V., Z literární činnosti M. J. Husi. Věst. Č. Akad. 1900. 544—55, 619—621 (Zur liter. Thätigkeit des M. Joh. Hus).

Doplňky k spisu předešlému: kázání synodální, při tom otištěno kázání na text „Vos eritis sal terre“ podle dvou ruk. Petrohradských; Husovo „Jádro“ „Confessio“ a kázání o „učitelích“ z rukopisu kap. knihovny.

293. **Flajšhans V.**, O rukopisech Husových. Osvěta 1900. 1014—6 (Zu den Handschriften des Hus).

Jiné doplňky, týkající se jednoho rukopisu Ochranského a řady rukopisů Husových, v Budyšíně v ústavu Gersdorfském.

294. **Flajšhans V.**, Nový rukopis Husův. Č.Č.M. 1900. 179—190 (Eine neue Handschrift des Hus).

Popis objemného rukopis. kodexu v knih. Strahovské, který vznikl někdy na konci XV. st. svázáním několika různorodých původně samostatných rukopisů. Text první, nejobsáhlejší část celého kodexu, obsahuje 28 svátečních kázání. Obsahem textu druhého jest výklad sv. písmena, někdy ve formě kázání. Nejzajímavější jest část třetí, zlomek obsahující dokončení překladu Viklifova traktátu „de Antichristo“ a sváteční kázání. Text čtvrtý a pátý obsahují pokračování těchto kázání. Autorství Husovo jednotlivých částí bude třeba podrobnějším zkoumáním zjistiti.

295. **Flajšhans V.**, Zrcadlo hříšníka menší. — Zrcadlo člověka hříšného větší. Č. M. Fil. VI. 116—120, 209—14, 341—7.

Otisk textů s krátkým úvodem.

296. **Krofta Kamil**, O některých spisech M. Jana z Příbramě. Č.Č.M. 1899. 209—220 (Über einige Schriften des M. Jan z Příbramě).

Rozbor lat. traktátů: „Articuli Picardorum reprobati per fideles Bohemorum“ a „Tractatus de quinque prioribus ecclesie sacramentis“, chovaných v několika rukopisech dvorní knih. Videňské a připsaných v katalogu nesprávně Václavovi z Poděbrad. Krofta přičítá je vesměs Janu z Příbramě.

Ref. Věst. Č. Akad. 1900. 413—4 (J. Truhlář).

297. **Krofta Kamil**, Kněz Jan Protiva z Nové Vsi a Chelčického „mistr Protiva“. Č.Č.M. 1900. 190—220 (Der Priester Jan Protiva z Nové Vsi und „mistr Protiva“ bei Chelčický).

Spisovatel probírá činnost a spisy kněze Jana Protivy, prvního kazatele kaple betlémské a později vynikajícího odpůrce Husova. Na základě rozboru jeho činnosti kazatelské i literární řeší spornou otázku, zda-li tento kněz Protiva jest totožný s „mistrem Protivou“, jehož Chelčický ve svých spisech se dovolává a z něhož některé podstatné zásady svého učení přejal. Ježto místa, která Chelčický uvádí jako citáty z „mistra Protivy“, jsou více méně doslovným překladem jednotlivých míst ze spisů Viklefových, usuzuje z toho, že farář Protiva není totožným s „mistrem Protivou“ Chelčického, a přidává se k mínění Anněnkova, že mistr Protiva, citovaný u Chelčického, není nikdo jiný než Viklef sám.

298. **Lenz A.**, Z jakých příčin jmenuje Petr Chelčický M. Jana Viklifa Protivou? Vlast, roč. XVII. 48 a d. (Aus welchen Gründen nennt Petr Chelčický den M. Viklif „Protiva“?)

299. **Lenz A.**, Soustava učení Petra Chelčického na základě pramenů. Sbor hist. kroužku 1900. 129 a d.

300. **Teige Jos.**, Několik zpráv o rukopisech z doby husitské. Čes. knihovnictví I. 31, 88 (Einige Nachrichten über Handschriften aus der Hussitenzeit).

301. **Hrubý Hynek**, Rukopis Alchymie Antonína z Florencie z r. 1457. L. fil. 1900. 30—44 (Die Handschrift der Alchemie des Anton von Florenz aus d. J. 1457).

Popis rukopisu chovaného v knihovně Musea král. čes. (tiskem vydal rukopis tento O. Zachar v Praze 1899) se stručnými poznámkami literárně-historickými. Spisovatelem rukopisu byl sluha mistra Ant. z Florencie, italského alchymisty; otázka, slul-li spisovatel Jan Lašnior, dle Jahna Jan z Lázu, není rozhodnuta.

302. **Schulz V.**, Bratr Jan Augusta a Jiřík Sádovský ze Sloupna. Č.Č.M. 1900. 80—3.

O polemické knížce J. Augusty „Vyobcovanie ze sboru dvou osob pro přestaupenie přikázanie božieho šestého, jenž jest Nesesmilniš, tak to se stalo v Lito-myšli l. P. 1544.“

303. **Truhlář Ant.**, Příspěvky k dějinám studií humanistických v Čechách. Č. Mus. Fil. roč. V. 81—94, 292—301, VI. 173—186 (Beiträge zur Geschichte der humanistischen Studien in Böhmen).

Zabývá se v roč. V. činností Václava Philomathesa, zvláště rozborem jeho díla „Musicorum libri quattuor: Compendioso carmine elucubrati“ (Videň 1512) a „Etymologie“. V roč. VI. uvádí poprvé v dějiny literatury české Jana Albína († 1551), překladatele „Fabulí Ezopových“, dosud neznámého.

304. **Řehořovský M.**, Jakub Srnec z Varvažova. Č. Č. M. 1900. 559—563.

Spisovatel dokazuje, že známý sběratel čes. přísloví z XVI. st. Jakub Srnec či Srnovec Rokycanský, později mistr Jakub Srnovec z Varvažova zvaný (Jireček. Ruk. II. 243) jest totožný s mistrem Jakubem Philetem Rokycanským.

305. **Štědrý Fr.**, Nové objasnění života a osudů Václ. Hájka z Libočan. Sbor. hist. kroužku 1900. 253.

306. **Winter Z.**, Almanach mistra Mikuláše Šuda. Č. Č. M. 1900. 257—8.

Týká se nesnázi, jež měl knihař Šeb. Ox s tiskem Almanachu, minuel a pranostiky Mikuláše Šuda z Semanína (Jireček, Ruk. II. 279).

307. **Nováček V. J.**, Václav Melissaeus Krtský. Č.Č.M. 1900. 253—4.

Kšaft Vác. Melissaea Krtského (1540—1578), skladatele písní církevních (srv. Jireček, Rukovět II. 22).

308. **Францевъ В. А.**, Даниилъ Адамъ Велеславинъ, „Архитипографъ Пражскій“. Ж.М.Н.Пр. СССXXVII. 309. (Francev V. A., Daniel Adam Veleslavín.)

Jubilejní článek o významu Veleslavína v literatuře české, napsaný na základě podrobné znalosti literatury české.

309. **Teige Jos**, Adamové z Veleslavína. Zprávy o nich z archivu král. hl. města Prahy. Č.Č.M. 1899. 436, 494.

Otisk 18 listin z archivu města Prahy, týkajících se rodiny Adamů z Veleslavína. Obsahují hojně příspěvků životopisných a jiných zajímavých dat.

Ref. Čes. knižnictví I 29 (C. Merhout).

310. Zibrť Č., Tadeáš Hájek z Hájku a učení Kopernikovo. Č.Č.M. 1900. 563—7 (Th. Hájek von Hájek und Koperniks Lehre).

Příspěvky, vybrané z knihy L. A. Birkenmajera „Mikolaj Kopernik“ (Krakow 1900), k ocenění a poznání činnosti T. Hájka.

311. Zachar O., Z dějin alchymie v Čechách. Č.Č.M. 1899. 157. 243; 1900. 316. 422 (Aus der Geschichte der Alchemie in Böhmen).

O alchymických spisech Bavora mlad. Rodovského z Hustiřan a ukázky ze staročes. allegorií alchymických, a to: Allegoria Merlinova velmi tejného kamene mudrckého tajemství zouplna obsáhnutá (z poč. XVI. st.) — Jedno pěkné rozmlouvání o gruntovním kunstu (ze st. XVII.). — Allegorie v překladu knihy Bavora ml. Rodovského „Vo Hermesové filosofii“ — Český překlad allegorie Sendživojovy z knihy „De lapide philosophorum“.

312. Nováček V. J., Kněz Václav Turnovský. Č.Č.M. 1900. 257.

Otisk listu z r. 1586 v archivu města Bělé pod Bezdězem, kterým Vác. Turnovský (srv. Jireček, Ruk. II. 233) provází věnování své knihy „O trojím příchodu Pána našeho Ježíše Krista“ měšťanům Bělským.

313. Pátek Ferd., Jana Štelcara Želetavského kniha „O pokutách božských“ r. 1588. Č.Č.M. 1900. 254—5 (Das Buch „O pokutách božských“ von J. Štelcar Želetavský).

Zápis o narovnání, které dne 8. srpna 1588 se stalo mezi knězem Janem Štelcarem Želetavským a knihtiskařem Janem Jičínským o náklad na vytištění knížky „O pokutách božských“.

314. Zahradník Is., Václava Porcia Vodňanského „Město duchovní“. Č.Č.M. 1900. 242—50.

Vác. Porcius Vodňanský byl na konci XVI. a na poč. XVII. st. farářem v Katovicích u Strakonic a napsal theologický spis „Město duchovní“, který rázem svým patří v obor oblíbených tehdy „zahrádek duševních“, „lékařství — svítelnic — balzámův duše“, vykládá to a rozjímá nábožensky. Na okrajích rukopisu z r. 1610, chovaného v knih. Strahovské, nalézají se četné skladby rýmované, připojované obyčejně na doklad tvrzení obsaženého v textu hlavním.

315. Kovář M., Pavel Mikšovic a jeho kronika Lounská. Sbor. hist. kroužku 1900. 118. 182. 240.

Kronika tato, česky psaná, chová se pod lat. názvem „Chronica urbis Launensis auctore Paulo Mikssowice servo consulari“ v hrab archivě Waldsteinském v Duchcově. Otiskují se tu vybrané partie s krátkým úvodem o spisovateli jejím Pavlu Mikšovic či Mikšů († 1632).

316. Zahradník Is., Samuele Nymburského „Paměti Lito-měřické“. Sborník hist. kroužku 1900. 22—7.

Otisk „Pamětí“ (z r. 1631—1652) podle rukopisu v knih. Strahovské.

317. Zahradník Is., Cestopis pana Petra z Říčan. Č.Č.M. 1900. 250—1 (Reisebeschreibung des Peter von Řičan).

Pánové čeští Ignác ze Šternberka a Petr z Řičan cestovali r. 1664—5 do Francie. Kterýs průvodčí ve službách pána ze Šternberka činil si cestou poznámky a po návratu do Čech pořídil dva popisy cesty pro oba pány. Cestopis pro pána ze Šternberka nalézá se nyní v univers. knihovně Pražské, cestopis pro pána z Řičan v knihovně Strahovské.

318. **Jireček H.**, Čechoslované a civilisace. Osvěta 1900. 293—302. (Die Čechoslawen und die Civilisation.)

V odstavci 12. jmenované rozpravy oceňuje se stručně význam Komenských o pro civilisaci vůbec. Vyličují se kulturní jeho styky s Německem, Polskem, Anglií, Švédskem, Uhry a Holandskem, a vytykají se hlavní spisy Komenského, které mají cenu světovou.

319. **Kvačala Jan**, Połská práca o Komenskom. Slov. Pohľady XX. (Eine polnische Arbeit über Komenský.)

Rozbor spisu A. Danysze, Jan Amos Komeňský etc. v Roczniku Tow. Przyjaciół Nauk Poznań. T. XXV. 107.

320. **Monroe W. S.**, Comenius and the beginnings of educational reform. London 1900.

Ref. Č. Č. M. 1900. 576 (Č. Zlábrt).

321. **Novák J.**, Literatura o filosofii Komenského. Česká Mysl 1900.

322. **Truhlář Ant.**, Příspěvek k životopisu J. A. Komenského. Č. Mus. Fil. V. 301—6 (Beitrag zur Biographie Komenskýs).

O pobytu Komenského v Herborně (r. 1612) a o jeho básni „Elegidion ad doctissimum virum dn. Matthaeum Titum“.

323. **Zeiner E. K.**, Po stopách Komenského a bratří. Rozhledy IX.

324. **Spieß B. V.**, Václav Jindřich Patočka a jeho verše. Č.Č.M. 1900. 370—4.

Zpráva o zápiscích V. J. Patočky, rychtáře v Král. Dvoře (srv. Nedoma Č. Č. M. 1897. 268), přivázaných k Melantrichově Biblii české, kdež mimo jiné nalézají se některé veršované skladby z pol. XVII. st., jako: O ukrutném a nemilostivém od lidu vojenského jak Švejdského tak i od J. M. císařského nátisku, kterýž ubozí lidé na skonání r. 1646 musili vystáti — Život sv. Alexia — Sprostné verše složené v mor v letu 1634 — Pisnička o sedmi hříších smrtedlných — Pamět obtížného a téměř nesnesitelného nátisku od lidu vojenského atd.

325. **Nováček V.**, Jana Viktorina hr. z Valdštejna spis dosud neznámý. Č.Č.M. 1900. 73. (Ein bisher unbekanntes Werk des Grafen J. W. Waldstein).

Zpráva o rukopisném spise v archivu města Bělé pod Bezdězem s titulem „Ráj český nebo Rozkoše a kratochvíle zahradnické i též užitkové odtud pocházející. Z mnohých vznešených a viry hodných auktorův sebrány od vysoce urozeného p. p. Jana Viktorina sv. římské říše hraběte z Waltštejna“ († 1676).

326. **Snopek Frant.**, Mistr Tomáš Jelínek. Č.Č.M. 1900. 464—8.

Příspěvek k životopisu a lit. činnosti T. B. Jelínka (Jireček, Ruk. I. 313; Č. Č. M. 1892. 336).

327. **Rypáček Fr.**, Kancional Lomnický. S hlediska literárního. Čas. Mat. Mor. 1900. 398—403. (Liter. Bedeutung des Gesangbuches von Lomnitz).

Popis morav. kancionálu Lomnického, napsaného za 2. polovice 17 st.

328. **Námec Josef**, Jan Liberda. Č. Č. M. 1900. 77—80.

Příspěvek k literární činnosti J. Liberdy 1701—1742 (srv. Jireček, Rukověť I. 450, Rezek, Dějiny prostonár. hnutí nábož. v Čechách 79), zvláště o jeho katechismu „Pravidlo nejsvětější viry apoštolské i prorocké z písem sv. sebrané“ atd. (V Laubné 1781).

329. **Böhm-Romanovský L.**, Phoenix moravicus Jana Dukáta. Č. Č. M. 1900. 74—7.

Zpráva o knize „Phoenix moravicus neb život J. Sarcandra“, vydané r. 1725 v Litoměřicích od J. J. Dukáta z Prostějova, později měšťana na Mělnice, a rozbor obsahu.

330. **Zamastil Karel**, Jakub Jan (Sarkander) Dukát podle městských knih mělnických. Č. Č. M. 1900. 255—6.

Přesné stanovení biografických dat J. J. Dukáta, spisovatele knihy „Phoenix moravicus neb Život J. Sarcandra“. Opravují se a doplňují o něm zprávy J. Jirečka (Ruk. I. 176), A. Podlahy (Č. Č. M. 1899. 179), L. Böhma-Romanovského (Č. Č. M. 1900. 74—7).

331. **Nušl Fr.**, Prokop Diviš. Vylíčení jeho života a zasluh vědeckých. V Praze 1899.

Ref. Sborník hist. kroužku 1900. 62 (P.).

332. **Zibrť Č.**, Básník samouk Vojtěch Kotara. Č. Lid IX. 341—51 (Der Dichter-Autodidakt Ad. Kotara).

Otisk několika náboženských písní Kotarových.

333. **Kraus Arnošt**, K poznání Jos. Bláhy, přirozeného veršovce. Nár. sbor. českoslov. VI. 143—4 (Zur Charakteristik des Volksdichters Jos. Bláha).

Ukazuje se na pramen koledy (č. IV.) ve sborníku Bláhově. Jest převzata z Kadlinského překladu „Trutznachtigall“ od B. Spee.

334. **Viček Jaroslav**, Z doby josefinské. Č. Č. Hist. 1900. 15. 97. 313 (Aus der Josefinischen Zeit).

Po stručné charakteristice josefinismu vůbec vykládají se paedagogické zásady Frant. Josefa hr. Kinského, historické názory O. Steinbacha z Kranichštejna, osvícenské snahy Ungara a Procházky, smýšlení josefinské u Dobrovského a názory jeho o řeči a literatuře české, konečné osvícenské obrany jazyka a národnosti české.

335. **Viček Jaroslav**, Dvě původní dramata česká z doby osvícenské. Obzor lit. a uměl. 1900. 17—22 (Zwei böhm. Originaldramen aus dem Ende des XVIII. Jh.).

Rozbor A. J. Zimovy vlastenské původní činohry „Oldřich a Božena“ (v Praze 1789) a „Pamětné celému světu tragoedie, anebožto veršované vypsání žalostného prvnických rodičů pádu“ atd. od Aug. Doležala (V Uher. Skalici 1791).

336. **Máchal J.**, Prokop Šedivý. *Obzor lit. a uměl.* II. 113—120.

Stanoví se literární význam novellistických a dramatických prací P. Šedivého a ukazuje se na prameny, z nichž a podle nichž své práce upravoval.

337. **Arbes J.**, Z literárních drobných studií. *Lumír* roč. XXIX. 146—8 (Aus kleineren lit. Studien).

Odpor šlechty proti českým divadelním představením v Praze na konci XVIII. st. vykládá se obyčejně z důvodů národnostních. Arbes dovozuje, že vedle protičeských tendencí rozhodovaly tu také příčiny sociální. Dramata, jež česky se předváděla, mají vesměs silnou tendenci sociální, doráží se v nich jmenovitě na vrchnost, pány a vrchnostenské správce. Proto prý bylo se strany šlechticů a mocných jejich služebníků všech kategorií, hlavně pak různých správců a karabáčníků, brojeno proti pořádání českých představení v novém divadle Nosticové a usilováno o jich zamezení.

338. **Šťastný Jaroslav**, Krameriovi „Noví čeští zpěvové pro krásné pohlaví ženské“. *L. fil.* 1900. 23—30.

Stanoví se originály dvou básní ve sbírce Krameriusové; „Obraz děvčete“ jest volný překlad z Bürgera, „Na smrt Marie Anny“ z Hallera.

339. **Spiess B. V.**, Povídka česká z dob našeho vzkříšení. *Věstník čes. prof. v Praze* VIII. 81—7 (Eine böhm. Erzählung aus der Zeit unserer Wiedergeburt).

Pojednává o českém překladě Campovy povídky „Mladší Robinson“, vydaném r. 1797 v Kutné Hoře, a o poměru jeho k překladu Krameriusovu z r. 1808.

340. **Vondrák W.**, Zur Renaissance der böhmischen Literatur am Ende des vorigen Jahrhunderts. *Arch. Jag.* XXII. 46—52.

Polemika proti výkladům Jaroslava Vlčka, možno-li mluvit o „obrození“, spíše o „znovuzrození“, „vzkříšení“.

IV. NĀRODOPIS.

A. Všeobecné úvahy.

1. **Ахелисъ Г.**, Современное народовѣдѣніе. Переводъ съ нѣмецкаго **Ө. Капелюша**. Изданіе **Ф. Павленкова**. С.-Пб. 1900. (*Achelis G.: Die gegenwärtige Volkskunde. Übersetzung aus dem Deutschen von Th. Kapeljuš.*)

Ref. Ист. В. XXI., апр. стр. 324.

2. **Габерландтъ М.**, Др., Народовѣдѣніе. Переводъ съ нѣмецкаго **М. Э. Гюнсбурга**. Изд. **В. И. Губинскаго**. С.-Пб. 1900, стр. 128. — Ц. 90 коп. (*Haberlandt M., Dr.: Volkskunde. Übersetzt aus dem Deutschen von M. E. Günsburg.*)

Ref. Этн. Обзор. XLVI., годъ XII., Nr. 3., стр. 141 („безобразный переводъ“).

3. **Knortz K.**, Was ist Volkskunde und wie studiert man dieselbe? Altenburg. Tittel. 2·50 Mk.

Rec. Euphorion. VII. 685 (naprosto odmitavé).

4. **Winternitz M.**, Dr., Völkerkunde, Volkskunde und Philologie. Globus LXXVIII. 345—350, 370—377.

5. **Borchert Alois**, Der Animismus oder Ursprung und Entwicklung der Religion aus dem Seelen-, Ahnen- und Geisterkult. Ein kritischer Beitrag zur vergleichenden Religionsgeschichte. Freiburg i. B. 1900. Charitasverband f. d. Kathol. Deutschland. XVI. + 239 s. M. 2·80. (Studien aus dem Collegium Sapientiae zu Freiburg i. B.)

Rec. Lit. CBl. LII. 354 (vollständig ablehnend).

6. **Deubner Ludovicus**. De incubatione capita quattuor scripsit. 138 p., qu. in 8°. Leipzig, Teubner. MCM. 5 Mk.

Ref. Mél. X. 118.

7. **Hartland E. S.**, Mythology and Folktales: Their Relation and Interpretation. (Popular Studies in Mythol., Romance and Folklore, N. 7). London, D. Nutt. 6 d.

8. **Hock Stefan**, Dr., Die Vampyrsgagen und ihre Verwertung in der deutschen Literatur. Berlin, Duncker (Forschungen

zur neueren Literaturgeschichte, hg. von Dr. Franz Muncker. XVII.) 8°, XII. + 133 p. 3 m. 40.

Rec. Revue crit. XXXIV. 429 sq. (V. Henry).

Dans la première partie il traite des légendes relatives aux vampires, de l'origine de leur nom venu du Slav, sur laquelle au surplus il n'apporte aucune lumière nouvelle, et des principaux ouvrages, que le XVII. et XVIII. siècles surtout consacrèrent au vampirisme.

9. **Karłowicz J. — Gaydoz H.**, L'Obole du mort. Mélusine X. 56—66.

10. **Král J.**, O nynějším stavu bádání mythologického. Listy fil. XXVII. (Der gegenwärtige Stand der mythologischen Forschung.)

Rec. Česká Mysl II. 152—4 (Ki) hájí názor svůj. Jediný jest jen pramen (původní) náboženství, a sice ctění předků, ale konečně myslí, že tato myšlenka, že původ náboženství jest hledati ve ctění předků, dobře se dá spojit s Tylorovou a p. Královou, jestliže učiníme rozdíl mezi pramenem původním — ctění předků, a přítoky pozdějšími — pozorování přírodních úkazů.

11. **Lang Andrew**, The Making of Religion II. Edition. London, Longmans and Co. XXV. + 355 pp. 5 s. net.

Ref. Folk-Lore XII. 112—114.

12. **Леманнъ Др.**, Иллюстрированная история суевѣрій и волшебства отъ древности до нашихъ дней. Переводъ съ нѣмецкаго изданія Др-а Петерсена, просмотрѣннаго авторомъ книги, подъ редакціей В. Н. Линдъ. Изд. Магазина „Книжное Дѣло“. Москва 1899—1900 года, стр. 613 + VII. (Lemann Dr.: Illustrierte Geschichte des Aberglaubens und des Zauberwesens vom Alterthum bis in unsere Tage. Übersetzt aus der deutschen Ausgabe des Dr. Petersen.)

Ref. Этн. Обзор. XLVI. годъ., XII. Nr. 3. стр. 142 сл.

13. **Regnaud Paul**, Le Rig-Veda et la religion indoeuropéenne. Rev. de l'Éc. d'Anthropol. X. 181—189.

R. zastává již déle theorii, že védské hymny je vykládati metaforicky, ne dle významu slovného na př. Les premières formes de la relig. et de la tradit. dans l'Inde et la Grèce). Rozeznává v osvětovém vývoji idvr. tyto 3 stupně: 1. Religion naturelle. Institution du sacrifice ou du culte utilitaire d'abord, puis de par usage traditionnel, du feu domestique. L'existence de ce culte dans toutes les civilisations primitives de l'antiquité milite en faveur de l'hypothèse d'une origine commune. 2. Religion sacerdotale et mythologique succédant chez les Indo-Européens, sous l'influence des chants sacrés mal interprétés, aux formes religieuses de l'époque antérieure. 3. Lutte de l'expérience et de l'observation contre l'erreur mythologique et substitution graduelle des données de la science à celles de la tradition d'origine mythique.

Z.

14. **Roscher Wilhelm Heinrich**, Ephialtes. Eine pathologisch-mythologische Abhandlung über die Alpträume und Alpdämonen des klassischen Alterthums. Des XX. Bandes der Abhandlungen der philologisch-historischen Classe der königl. Sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften Nr. II. Leipzig. Bei B. G. Teubner. 4 Mark, 4°, p. 133.

Ref. ZsVVK. X. 453, Mél. X. 118.

15. **Steinthal H.**, Allgemeine Einleitung in die Mythologie. Arch. f. Religionswiss. III. 249—273, 297—323.

Z pozůstalosti Steinthalovy zlomek z větší práce nedokončené, jakožto „poslední klassický výraz filosoficko-srovnávací školy v mythologii vědecké“.

16. **Witort Jan**, Filozofia pierwotna (Animizm). Lud. VI. str. 7—26, 113—126, 225—245, 321—340.

17. **Wuttke Adolf**, Der deutsche Volksaberglaube der Gegenwart. Dritte Bearbeitung von Elard Hugo Meyer. Berlin. Wiegand und Grieben. 1900. XVI. + 536, 8°.

Ref. ZsVVK. X, 452, Globus LXXVIII. 343, Journal des savants, février 1901 p. 88—98 (J. Arren).

18. **Zmigrodski Michał**, Dr., O znaczeniu suastyki w historii deizmu. III. Zjazd histor. polskich w Krakowie. Sekcja IV. Ref. str. 4.

19. Религіозная вѣрованія съ древнѣйшихъ временъ до нашихъ дней. Сборникъ лекцій и статей иностранныхъ ученыхъ публицистовъ. Перев. съ англійскаго В. А. Тимирязева. Дохристіанскія и нехристіанскія вѣрованія. С.-Пб. Изд. Суворина. 1900. (Der religiöse Glauben von der ältesten Zeit bis in unsere Tage. Eine Sammlung von Vorlesungen und Aufsätzen fremder Gelehrter und Publicisten. Übersetzt aus dem Englischen von V. A. Timirjazev. Die vorchristlichen und unchristlichen Religionen.)

20. **Vaněk O. F.**, Dr., Krevní bratrství. Ethnologická paralela. Květy XLIV. 652—659.

21. **Мошковъ В. А.**, Труба въ народныхъ вѣрованіяхъ. Ж. Ст. X. 297—352.

22. **Köhler Reinhold**, Kleinere Schriften. Zweiter Band. Kleinere Schriften zur erzählenden Dichtung des Mittelalters. Herausgegeben von Johannes Bolte. Berlin, Emil Filber. Str. XII + 700. 16 Mk.

VII. Band. Kleinere Schriften zur neueren Literaturgeschichte, Volkskunde und Wortforschung. Herausgegeben von Joh. Bolte. p. XV + 659. 16 Mk.

23. **Matuszewski Ignacy**, Dyabeł w poezji. Historia i psychologia postaci uosabiających zło w literaturze pięknej wszystkich narodów i wieków. Studium literacko-porównawcze przez . . . Wydanie 2 gie znacznie powiększone i przerobione. Warszawa. Br. Natanson, 8° mn. str. 4 nl. + 280 + IV. (Der Teufel in der Poesie.)

Rec. Lud. VI. 311—3 (St. Zdziarski), Prz. Pol. t. 138 No. 412 str. 144—151 (Dr. J. Flach), Zvon I. 143.

24. **Petsch Robert**, Formelhafte Schlüsse im Volksmärchen. Berlin. 1900. XI + 85 p. 8°. M 240.

Ref. D. Lztg. XXII. 45.

25. **Rischel Richard**, Die Heimat der Puppenspiele. Hallesche Rektorreden. II Halle a. S. Max Niemeyer. 28 s. 1 Mk.

Ref. Globus LXXVIII. 326.

26. **Bernstein Ignacy**, Katalog dzieł treści przysłowiowej składających biblioteką Ignacego Bernsteina. — Catalogue,

des livres parémiologiques composant la Bibliothèque d'Ignace Bernstein. Warszawa I. A—M II. N—Z i dodatek, 4°. Str. XX + 560 + 650.

Ref. Wisła XV. 101—4 (Jan Karłowicz), Mél. X. 140.

27. **Максимовъ А.**, Къ вопросу о методахъ изученія исторіи семьи. (Maximov A.: Zur Frage über die Methoden in der Erforschung der Geschichte der Familie.) Этн. Обзор., годъ 11-й, кн. XLIII. 1—35.

28. **Jühling Johannes**, Die Tiere in der deutschen Volksmedizin alter und neuer Zeit. Mit einem Anhang von Segen etc. von — Nach den in der kgl. öffentl. Bibliothek zu Dresden vorhandenen gedruckten und ungedruckten Quellen. Mit einem Geleitworte von Hofrath Dr. Med. Höfler, Bad Tölz. Preis broschirt 6 Mark. Mitweida. Polytechnische Buchhandlung (R. Schulze) o. J. 8°, str. 355.

Ref. Z. VVK. X. 458, Globus LXXVIII. 212.

29. **Максимовъ А. Н.**, Нѣсколько словъ о кувадѣ. (Maximov A. N.: Einige Worte über die Couvade.) Этн. Об. годъ 12-й, кн. XLIV. 90—105.

30. **Temesváry Rudolf**, Dr., Volksbräuche und Aberglauben in der Geburtshülfe und der Pflege der Neugeborenen in Ungarn. Leip. ig. Th. Grieben 1900. s. VIII + 148, 8°.

Ref. Wisła XIV. 792.

31. **Cañ Stewart**, The origin of ornament. Free Museum of Science and Art. Bulletin Vol II. No. 4. May 1900 p. 235—242.

32. Das Bauernhaus in Deutschland, Österreich-Ungarn und in der Schweiz. Herausgegeben vom Verbands Deutscher Architekten- und Ingenieurvereine, vom Österreichischen Ingenieur- und Architektenverein und vom Schweizerischen Ingenieur- und Architektenverein. Band II. Das Bauernhaus in Österreich-Ungarn. Probeheft, enthaltend 6 Tafeln.

Ref. Zs. Öst. VK. VI. 86—88 (M. Haberlandt).

33. **Lippert Julius**, Das alte Mittelgebirgshaus in Böhmen und sein Bautypus. Prag. 1898. S. A. aus „Beiträge zur deutsch-böhmischen Volkskunde“. Geleitet von Dr. Ad. Hauffen. I. Bd., 3 Heft. 24 n. 6 Tafeln.

Ref. Zs. Öst. VK. VI. 127—130 (Rudolf Meringer).

34. Dorfkirche und Bauernhaus im Königreich Sachsen. Dresden. G. Schönfeld lex. str. 155.

Ref. Sl. Přehl. III. 104.

Srovnávací studie o látkách pověstí lidových i o poesii lidové.

35. **Ciszewski Stanisław**, Dr., Bajka o Midasowych uszach, studyum z literatury ludowej. Napisał... W Krakowie. Nakładem Akademii Umiej. 1899, 8°, str. 2 nl. + 26. Osobne odbicie. (Rozprawy Wydziału

filolog. Akad. Umiej. ser. II., t. XIII.; ogól. zb. XXVIII., str. 221—246.)
(Die Erzählung von Midas' Ohren, eine Studie aus der Volksliteratur.)

Rec. Arch. Jag. XXII. 312 (G. P.), Lud. VI. 397 sl. (St. Zdzarski).

36. Розвідки Михайла Драгоманова про українську народну словесність і письменство. Т. I. У Львові 1899. Збірник фільологічної секції наук. тов. ім. Шевч. III. s. 4 + 260. (M. Drahomanovs Untersuchungen über die ukrainische Volksliteratur.)

Ref. Arch. Jag. XXII., 311 (G. P-a), Nár. Sb. Čsl. VI., 204 sl., Kiev. Стар. т. 68, отд. 2., стр. 169—172. — Т. II. (Збірн. фил. секц. наук. тов. ім. Шевч. III.) У Львові 1900, стр. 238. — Ref. Літ. наук. В. XI. 133.

37. **Gaster M.**, Two Thousand Years of a Charm against the Child-stealing Witch. Folk-Lore XI. 129—162.

Spis. srovnává některá zařikadla rumunská a sleduje jich původ, ukazuje na zcela pod. zařikadla slovanská, srovnává pod. verse fecké, hebrejské a syrské. Studie tato má také význam pro metodu studií folkloristických, a sice bere se methodou v slovanském světě učeném drahnou dobu již obvyklou. Právem spis. dokazuje literární vznik zařikadel v dnešní době z úst lidu jihoslov., ruského i rumunského zapsaných, a vytyká, že touže methodou bude třeba bráti se v studiu mediciny lidové.

38. **Янчук Н. А.**, Къ исторіи и характеристикѣ женскихъ типовъ въ героическомъ эпосѣ. Юбил. Сборн. въ честь Вс. О. Миллера, 348—367. (Jančuk N. A.: Zur Geschichte und Charakteristik der Frauentypen im Heldenepos.)

Авторъ касается темы о дѣвущкѣ-воинѣ или женщинѣ-богатырѣ; о женщинѣ выручающей друга изъ неволи; общаго вопроса о тѣхъ условіяхъ, какія способствовали естнесозданію такого типа женщины-богатырши, то въ всякомъ случаѣ удержанію въ народной памяти такого образа и постоянному его обновленію въ особенности въ средніе вѣка. Далѣе объ искусственныхъ обработкахъ, о поэмѣ V. Háľka Krásná Lejla, о Гражинѣ Mickiewicza, на конецъ обращаетъ вниманіе на житіе „преподобныя Маріа нестворенныя Мариномъ“ переведенное съ польскаго, изъ книги П. Скарги „Żywoty świętych“.

39. **Кирпичниковъ А.**, Богородица въ народной поэзии (отрывки и замѣтки). Юбил. Сб. Вс. О. Миллера. Стр. 93—96. (Kirpičnikov A.: Die Mutter Gottes in der Volkspoesie.)

40. **Крымскій А. Е.**, По поводу сюжета сказки Куноша Nr. 94., послужившаго темою перваго ученаго труда В. О. Миллера. Юбил. Сб. Вс. О. Миллера 219—224. (Krymskij A. E.: Über das Märchen bei Kunos Nr. 94., welches das Thema der ersten gelehrten Arbeit V. Th. Miller's war.)

Вс. О. Миллеръ изслѣдовалъ въ статьѣ „Восточные и западные родичи одной русской сказки“, напечатаной г. 1877, русскую сказку о ворожеѣ, въ Сборникѣ бр. Гриммовъ, „Dr. Allwissend“. Авторъ отмѣчаетъ въ дополненіе изслѣдователемъ данной сказки новѣйшіе варианты восточные, мусульманскіе, и признаетъ съ референтомъ,* что надо предположить два пути распространенія этой сказки, одинъ

*) Кстати, авторъ говоритъ лишь о моей статьѣ въ ZsÖstVK. I., незная другой статьи въ Wisł-ѣ 1897.

путь на сѣверъ отъ Индіи, другой на западъ черезъ Сирію съ Палестиной (время Крестовыхъ походовъ).

41. **Polivka J.**, O znaczeniu badañ powiastek ludowych. (Über die Bedeutung der Forschung der Volksmärchen.) III. Zjazd histor-pol. w Krakowie. Sekcyja IV. Referat str. 11.

42. — O zlatém ptáčku a dvou chudých chlapcích. (Vom Goldvogel und zwei armen Knaben.) Nár. Sb. čsl. VI. 94—143.

Grimm КНМ. Nr. — a přibuzné.

43. **Поливка Ю.**, Одинъ русскій анекдотъ и его западный источникъ. Юбил. Сб. Вс. О. Миллера 163—168. (Eine russische Anekdote und deren westeuropäische Quelle.)

Аванасаевъ Нар. рус. ск. 3, II. Nr. 149 www. и другіе варианты бѣлорусскіе и малорусскіе. Анекдотъ, записанный въ Франціи и Италиіи въ полов. XVI. в., проникнулъ въ Польшу и Россію посредничествомъ помѣщичьихъ дворовъ или скорѣе западно-русскихъ бурсы.

44. — Le chat botté. Сравнительна фолклорна студия. Сб. мин. XVI—XVII., 782—841.

45. — Tom Tit Tot. Ein Beitrag zur vergleichenden Märchenkunde. ZsVvk. 1900, 254—272, 382—396.

46. **Polivka J.**, Nachträge zur Polyphemsage. (Archiv für Religionswissenschaft I. 305—336.)

47. — Магьосникъ и неговиятъ ученикъ. Сравнительна фолклорна студия. Сб. мин. XV.), в. 8^о, 56 стр. (Der Zauberer und sein Schüler.)

Рес. Зап. Шевч. XXXIII., библ. 33 сл.

48. **Потанинъ Г. Н.**, Восточные мотивы въ средне-вѣковомъ европейскомъ эпосѣ. М. 1899. Изданіе географ. отдѣленія Имп. Общества любителей естествознанія, антропологии и этнографіи, стр. X + 893. (Les motifs orientaux dans l'épopée du moyen âge.)

Ref. Romania XXIX. 150. — XXX. 149.

49. — Отголоски сказки объ Ерусланѣ. Этн. Обзор. XLVI. 14—65. (Nachklänge des Märchens von Jeruslan.)

Авторъ сличаетъ русскія и сродственные сказки европейскихъ народовъ о Бурѣ Валовичѣ, Jean de l'Ours, о женщинѣ (матери, сестрѣ) предательницѣ и др. съ восточными, особенно монгольскими:

50. **Рогановичъ И. П.**, Къ вопросу о сходствѣ восточно-тюркскихъ сказокъ со славянскими. 2 сербскія сказки о женщинѣ. Изв. Каз., томъ XVI. вып. 1., стр. 15—21. (Roganović J. P.: Zur Frage nach der Übereinstimmung der ost-türkischen Märchen mit den slávischen. Zwei serbische Märchen über das Weib.)

Въ статьѣ напечатаны въ русскомъ переводѣ двѣ сказки, сообщенныя автору Иваномъ Геруномъ, Герцеговинскимъ эмигрантомъ, живущимъ въ Цетинѣ: 1. Сказка о слишкомъ любопытной женщинѣ, мучившей своего мужа; 2. Сказка о слишкомъ хитрой женщинѣ, обманувшей черта. Въ примѣчаніяхъ къ сказкамъ указаны нѣсколько параллелей изъ тюркскихъ сказокъ.

III.

51. **Сумцовъ Н. Ѳ.**, Повѣсть о томъ, какъ чортъ разсорилъ супруговъ. Юбил. Сб. В. Ѳ. Миллера, 169—171. (Sumcov N. Th.: Die Erzählung, wie der Teufel die Eheleute entzweite.)

Srovnány některé verse této velice rozšířené pověsti. Pro její věk jest důležité, že ji nalezl prof. A. Brückner již v lat.-pol. sborníku z I. pol. XV. věku. Srv. moje poznámky Archiv f. slav. Phil. XIX. str. 254 č. 61, 62, Zs. öst. Vk. II. str. 189 č. 18, Narodop. Sb. čslav. VII. č. 46.

52. — Разысканія въ области анекдотической литературы. Харьковъ. (Untersuchungen über Anekdoten.)

Rec. Рус. М. XXI., III. библ. 94 сл.

53. **Созоновичъ И.**, Къ вопросу о западномъ вліяніи на славянскую и русскую поэзію. Варшава, Типографія Варшав. Учеб. Округа, стр. XIX + 567. (Sozonovič J.: Zur Frage nach dem west-europ. Einfluss auf die slav. Volkspoesie.)

Ref. Prz. Pows. t. LXVII., Nr. 201, str. 430—3 (St. Zdziański).

54. **Замотинъ И. И.**, Преданіе о Вадимѣ Новгородскомъ въ русской литературѣ Фил. Зап. Вор. г. 39—40, стр. 1—113. (Zamotin J. J.: Die Überlieferung vom Vadim von Novgorod in der russischen Litteratur.)

55. **Веселовскій А. Н.**, Гдѣ сложилась легенда о святомъ Гралѣ. Нѣскольکو соображеній. Изв. р. яз. V. 393—450. (Veselovskij A. N.: Wo entstand die Legende vom hl. Gral.)

Ref. Wisła XV. 98 сл. (Leon Szepielewicz).

56. **Мураневичъ А. И.**, Народная пѣсня какъ средство духовнаго сближенія Славянъ. Одесса 1900, стр. 46, 8°.

Mythologie.

57. **Gržetić Nikola**, Dr., O vjeri starih Slovjena prema pravjeri Arijata i Prasemita (Mythologia Comparativa Slavorum) na temelju starih hronista narodnih običaja, starih pjesama, mjestnoga, ličnoga i obiteljskoga nazivlja. Prigodom jubileja našega velikoga mecene Dr. Jurja Strossmayera, 8. rujna 1900. priopćio: Nikola Vitez Dr. Gržetić Gašpićev, član više inozemskih i domaćih društava, vlasnik reda Franje Josipa I., kolajne zaslužbe i rata, takovskoga reda itd. — Diq I. U Mostaru. Tiskano piščevom nakladom u Hrvatskoj dion. tiskari 1900., 8°, XXIII + 216.

Pisac je oduševljen „Slaven“, pa okrivljuje Miklošiča, da se je dao zavesti od tudjinskih pisaca. Gržetić prima tudje hipoteze (ako su sklone slavenstvu) kao dokazanu istinu, sam stavlja nove bez pravih dokaza. A.

58. **Karłowicz Jan**, Germanische Elemente im slavischen Mythos und Brauch. Arch. f. Religionswissenschaft III. 184—193.

Bertha-Perchta, Berggeist, Dyngus-Śmigus, Króśnięta, Rubezahl, Skřitek-Schraz a j., téz co do bájeslovi nenáleži: jako Marcholt-Markolf, Pja Muromec, Sowizdrzal-Eulenspiegel.

59. **Léger Louis**, *Études de Mythologie slave*. *Revue hist. relig.* XLI. 147—162 (Suite Voir *Revue t. XXVIII. p. 123—135; XXIX. p. 1—17*).

Zcerneboch („Černý Bog“) podle Helmolda; o dvou bezejmenných bohyních u Thietmara VIII. 64; božstva připomenutá v *Knytlunga-saga*: Rinnvit (= Rugevit?) Preruvit (= Proven?), Turnpid, Pisamar (= bésomar), Tiernoglav; kult bohyň — Siva = Živa? penates — diety u Dalemila, rus. дѣдушка домової, mrus. d'ď a j.; pol. krasnoludek, krzat, hospodařicek a j.; szkrat, skřitek původu něm.... Le germanique schrat nepeutit pas être reproché du slave čert, czart, čort démon? Ce mot a pénétré chez le Tchèques, les Polonais, les Russes et les Slavènes... Il est inconnu chez les Slaves méridionaux...“ *Le culte* 153 sg.

60. — *Études sur la mythologie slave*. L'idée de la mort et de la vie d'outretombe. *R. hist. relig.* XLII. 1—8.

61. — Introduction a l'étude de la mythologie slave *ib.* 335—377.

62. **L'. A. R.**, *Opis Karasa, pohanského bůžka*. *ČMus. slov.* III., 92—95.

Spis. připomíná dětskou hru slovenskou „Hľadanie zlatého prasat'a“, hádají, kdo má zlatý prsten, a odpovídají „u Marasa u Karasa, daj ty panno zlatá prasa.“ Maras je rozhodně... Morena „bohyně smrti a zimy“, Karas pak „života kriesitel“ Krs, Chrs, Chors!!

63. **Parczewski A. J.**, *Swanty Wid. Żywa nazwa w mowie ludu Kaszubskiego*. (Swanty Wid. Ein im Munde der Kaschuben lebendes Wort.) *Odbitka z Rocznika Tow. Przyj. Nauk Poznańskiego XXVII. Poznań 1900, str. 21.*

Ref. *Rocznik Tow. Nauk w Toruniu VII. (Nadmorski)*.

Spis. probírá zpravy Hermolda a Saxona *Grammatika*, probírá všechny výklady až do nejnovější doby. Srovnává kašub. název bludičky „swanty wid“, spojuje jej se jménem boha arkonského a dovozuje, že v druhé části jeho jména třeba spatřovati vid lumen. Dotýká se dále jmen jiných bohů Rugiewit, Porewit, Gerowit, v druhé části spatřuje totéž slovo vid, boha „Rujevita“ vůbec škrtá; dotyčné místo u Saxona „quod Rugiewilthum vocabant“, má se čísti „quod Rugiã(ni) Vithum vocabant“, „Vid“ bylo obecné jméno boha ctěného na Rujaně, Pomoranech i u Luticů, místy připojena epitheta „svatý“, „jarý“, „páry“ (první).

64. **Radyserb Jan**, *Der Name Gottes im Munde unserer Wenden. Eine ethnographische Sammlung von ... Mit. d. Ver. f. sächs. VK. II. 77—87.*

65. **Titelbach VI.** *Das „heilige Feuer“ bei den Balkan-slaven*. *Internat. Archiv f. Ethnographie.* XIII. 1, 2. 1900, str. 1—4.

66. **Š. J.**, *O národnej poesii*. *Z Pypina. Slov. Pohľ. XX. 1900, 97—105.*

Výtah z *История русской литер.* III. str. 55—96 s některými vlastními poznámkami, zvláště o předpisech, vydaných r. 1591 uherskou synodou evanjelické církve proti starým obyčejům, proti „pohanstvu“.

67. **Radlč Štěpán**, *O harmonii slovanské národní duše*. *Osvěta XXX., I., 242—248.*

68. **Segnius Irritant** or Eight Primitive Folklore Stories. By W. W. Strickland, London. Robert Forder 1896.

69. **North-West Slav Legends and Fairy Stories**. By the same. A sequel to „Segnius Irritant“. Forder 1897.

70. **South-Slavonic Folklore Stories**. With an Introductory Preface. By the same. Forder 1899.

Rec. Folk-Lore XI., Nr. 3., p. 313 (Mr. Strickland is endeavouring to make the enthology of K. J. Erben known to English Folklorists, by an exact translation as anyone could furnish who, though not so well acquainted with all the nuances of the Slavonic Dialects, has yet mastered the general tenor of those dialects and languages. The flavour of the original frequently vanishes, though then awakes be correctly reproduced. The translation of the whole hundred tales, to be completed by a fourth still outstanding volume, seems to be the result of an afterthought.)

B. Obecně-slovanský.

71. **A. Brückner**, Slavische Volkskunde. Übersicht periodischer Publikationen. ZsVVK. X. 341—348.

Préhled časopisů a publikací: Wisła XIII., Mater. antropol., archaeol. i etnograf. IV., Lud V., Етнографичний Збірник VI—VII., Матер. етнолог. II., Národopisný Sborník čsl. VI., Český Lid IX. Zbornik za nar. život i običaje južnih Slavena I.

72. **Kaindl R. F.**, Bericht über neue anthropologische und volkskundliche Arbeiten in Galizien. Globus LXXVIII. 240—243.

Mater. antropol., archaeol. i ethnograf. III—IV., Зап. Наук. тов. ім. Шевч. 31—32, Етнограф. Збірник V., VI., VII. Матер. до українсько-руської етнології. I—II., Lud IV. V. o pracich Balzerových a Piekosińského.

73. **Kaindl R. F.**, Bericht über die Arbeiten zur Landeskunde der Bukovina während des Jahres 1899. Czernowitz 1900, st. 12.

74. **Kalina Ant.**, Dr., Ludoznawstwo na III. zjeździe historyków polskich w Krakowie. Lud VI. 372—385.

75. Przegląd rzeczy etnograficznych w XXV. rocznikach „Tygodnia“ Piotrkowskiego (1873—78). Wisła XIV. 480—485.

76. **Strzelecki Adolf**, Materiały do bibliografii etnograficznej polskiej 1878—1894. (Pośw. Janowi Karłowiczowi.) Lwów, nakl. redakcyi Wisły w Warszawie, druk. Zakładu im. Ossolińskich, 4°, str. 212, 3 kor.

77. **Zdziarski Stan.**, Dotychczasowy stan badań nad etnografią polską i dalsze ich kierunki. III. Zjazd histor. pol. w Krakowie. Sekcja IV. str. 5.

78. **Zibrť Ā.**, Literatura kulturně-historická i etnografická 1897—98. I. Český Lid VII.

Rec. Зап. Шевч. XXXIII. 34 сл.

79. — Literatura kulturně-historická a etnografická 1898—99. Č. Lid IX.

80. — Literatura kulturně-historická a etnografická 1899—1900. Č. Lid t. IX. 380—384, X. 91—96.

81. Zbornik za narodni život i običaje u južnih Slavena. Na svijet izdaje Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Svezak V. 1. polovina str. 160. Uredio Dr. Ant. Radić. U Zagrebu 1900. Knjig. Jugoslav. akademije. (Sammelband für das Volksleben und Gebräuche der Südslaven.)

Ref. V. 1. pol. kap. II. 287 Бос. Вила XV. 150, 165, 197.

82. **Караџић**, Лист за српски народни живот, обичаје и предање за годину 1900. Година II. Издаје и уређује Тих. Р. Ђорђевић, професор Алексиначке учитељске школе. Алексинац, стр. 8 + 238. (Karadžić: Zeitschrift für das Volksleben, Gebräuche und Überlieferungen der Serben.)

83. Етнографическое Обозрѣніе, кн. XLIV. XLV. XLV. стр. 171, годъ XII. Nr. 1—3. (Ethnographische Rundschau.)

1898. Rec. Зап. Шевч. XXXVIII. библ. 46—49. — 1899. Ref. R. Hist. Relig. XLII. 453—464.

84. **Живая Старина**. Периодическое издание Отдѣленія Этнографіи Имп. Русскаго Географическаго Общества подъ редакцію Предсѣдательствующаго въ Отдѣленіи Этнографіи В. И. Ламанскаго. Годъ десятый, вып. 1—3. С.-Пб., стр. 449. (Das lebende Alterthum. Periodische Publication der Ethnograph. Section der kais. russ. Gesellschaft unter der Redaction von V. J. Lamanskij.)

1898. Ref. Зап. Шевч. XXXIII. библ. 49.

85. Записки Западно-Сибирскаго Отдѣла Имп. Рус. Географическаго Общества. Nr. XXV. Омскъ 1898. (Mittheilungen der westsibirischen Section der kais. russ. Geograph. Gesellschaft.)

Ref. Этн. Обзор. годъ 11-й, кн. XLIII., 140—143.

86. Извѣстія общества любителей изученія Кубанской области. I. Подъ редакціей В. Сысоева и А. Дячкова-Тарасова. Екатеринодаръ 1899, стр. IX + 166. (Berichte der Gesellschaft für die Erforschung des Kubaner Districtes.)

Ref. Зап. Шевч. XXXIV. библ. 54.

87. **Кубанскій Сборникъ**. Труды Кубанскаго Областнаго Статистическаго комитета, издаваемые подъ редакціей С. В. Руденко. Томъ VI. Екатеринодаръ.

Ref. Ж. Ст. X. 442. (А. Лященко.)

88. **Етнографічний Збірникъ**. Видає наукове товариство імени Шевченка. У Львові I—VI. 1895—1899. (Ethnographischer Sammelband. Herausgegeben von der gelehrten Ševčenko-Gesellschaft.)

Rec. Arch. Jag. XXII. 300—310 (G. Polivka: pokrač. ze sv. XXI. 302. Paralely k pohádkám ve sv. IV., V., VI. t. VI.) — Ref. Kiev. Стр. т. 69, отд. 2., стр. 100—102; V—VI. Wisła XIV., 670—3 (St. Zdziański.)

89. Материяли до украинсько-руської етнології. Виданне етнограф. комісії за редакцією Хв. Волка. III., стр. 182 + 27 + 6. (Matériaux pour l'ethnologie ukraino-ruthène.)

T. I. Ref. Arch. Jag. (G. P.); Nár. Sb. čsl. VI., 194 сл. (P-a); Lud. VI., 402—4. (F. Rg.)

90. Lud. Organ towarzystwa ludoznawczego we Lwowie, pod redakcją Dr. Antoniego Kaliny. (Das Volks-Organ der Gesellschaft für Volkskunde in Lemberg.)

V. Ref. Muzeum 1900, 335—7 (St. Zdziarski); Lj. Zvon XX. 328.

91. Kalina Ant., Pierwsze pięćdziesiąt lat. Lud. VI. str. 1—6. (Das erste Quinquennium des „Lud“.)

Přehled dosavadní publikační činnosti lvovského „Ludu“.

92. Materiały antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne, wydawane staraniem Komisji Antropologicznej Akademii Umiejętności w Krakowie. W Krakowie 1900.

Ref. Globus 1900. N. 15 (Dr. K. Kaindl); Wiśta XIV. 793 (St. Zdziarski); Изв. Акад. рус. яз. V. 358—363 (А. Погодинъ) [t. III.]; ЖМНП. CCCXXXII. 495—500 (Е. Карскій — о матеріалахъ по бѣлорус. фольклору).

93. Český Lid. Red. Č. Zibr. Praha.

Ref. Paedagog. Rozhledy XIII. 273 sl.

94. Národopisný Sborník Československý. Vydává Národopisná Společnost Československá a Národopisné Museum Československé. Red. Jiří Polívka. Redakční komitét: Adolf Černý, A. Kraus, J. Máchal, J. Matiegka, L. Niederle, Fr. Pastrnek, J. Zubatý. V Praze 1900. Str. 233.

Ref. sv. I—V. Уч. Зап. Каз. XLVII., янв., крит. стр. 13—23; sv. IV—V. Изв. Ак. рус. яз. V., 724—6 (o studii Peiskerové „Slovo o zadrúze“), sv. VI. Paedagog. Rozhledy XIII. 421 sl; Lj. Zvon XX. 328.

95. Musejní Sborník. 1900. Musejní spolek v Soběslavi. Čís. 8. Rediguje Karel Lustig, str. 120.

Ethnologicko-statistické popisy zemí slovanských.

96. Baschin Otto, Bibliotheca geographica. Herausgeg. von der Ges. für Erdkunde zu Berlin. Bd. VI. Jahrg. 1897. Berlin. (W. H. Kuehl) 1900.

Sv. VI. obsahuje bibliografii z r. 1897, mezi níž i spisy věnované etnologii slovanské.

97. Петровић Никола С., Оглед француске библиографије о Србима и Хрватима 1544—1900. Essai de bibliographie française sur les Serbes et les Croates 1544—1900. Београд 1900. Српска Краљ. Академија. Цена 2 дн. Стр. 314.

Sestaveno zde velmi pečlivě 1819 prací, francouzsky uveřejněných, spolu s příslušnými referáty v literaturách jihoslovenských a jiných, zač autoru

každý bude vděčen. Bylo by nejvýše potřeba, aby tuto práci Petrovič doplnil i podobnými přehledy z ostatních literatur.

98. **Липовскій А. Л.**, Хорваты. Съ приложениемъ карты Хорватіи, Славоніи а Далматіи. Изданіе С.-Пб. благотвор. Общ. С.-Пб. 1900. стр. 159. (Lipovskij A. L.: Die Kroaten.)

99. **F. M., Dr.**, Dukljanska kraljevina (svršetak). Glasnik XII. 1. (Kraljevina von Duklja).

Nutarnje stanje Duklje. Crkva i kler. Plemstvo. Narod. IV. Propadanje Duklje. Duklja postaje vazalom bizant. državom, za tim srpskom. Nemanjina sekundogenitura u Duklji. (Vidi sv. 2., 3. i 4. godišta 1899 Glasnika.)

100. **Knell Ét., Dr.**, La Bosnie et l'Herzégovine. Étude d'histoire politique et économique. Paris (A. Rousseau).

I. La Bosnie-Herzégovine, province romaine jusqu' à l'invasion des Barbares et des Slaves. (p. 1—26).

101. **Харузинъ Ал.**, Боснія и Херсеговина. Очерки оккупационныхъ провинцій Австро-Венгрии. Съ картою. С.-Пб.

Ref. Вѣстн. Евр. 1901. III. 394, velmi pochvalný.

102. **Šurmin Gjuro, Dr.**, Kakvi je naraštaj u Bosni i Hercegovini? — Vienac 1900. str 499. — (Welcher ist der Zuwachs in Bosnien und in der Hercegovina.)

103. **Leroy-Beaulieu A.**, Les races, les religions et la nationalité en Bosnie-Herzégovine. Revue générale des sciences, pures et appliquées, Paris, 1900 No 6 du 30 mars, p. 344—368.

104. **Bosnie-Herzégovine.** Revue générale des sciences, pures et appliquées. Paris. No's 6 et 7, du 30 mars et du 15 avril 1900, p. 269—402, 419—555.

Целе ове две свеске посвећене су једној опширној монографији о Босни и Херсеговини, којој поједине оделке написаоше Louis Olivier, Léon Bertrand, Charles Diehl, Paul Boyer, A. Leroy-Beaulieu, Joseph Godefroy и др.

105. **Годишњак Статистички Краљевине Србије.** Annaire statistique du royaume de Serbie. Изд. статистичког одељења министарства народне привреде. III. кн. Београд 1900. Цена 10 динара.

Обухваће статистику з лет 1896—1897 spracovanou ředitelom statistické kanceláře Boguljubem Jovanovićem.

106. **Буџевци и Шокци у Бачкој Барањи и Лици.** Иаписао Иван Иванић. Београд, стр. 235. (Ivan Ivanić: Die Buževci und Šokci in Bacs-Baranya und in der Lika.)

Ово је историјско-етнографско дјело наградила Матица српска са 250 фор., а први пут је штампано у београдском „Трговинском Гласнику“. — Прије ове расправе било је о католичким Буџевцима и Шокцима врло мало писано. Највише су писали Ант. Хаџић а пок. Лаза Кнежевић. Али и послјје Иванићеве расправе (од које је један дио био штампан још год. 1894. латиницом у Суботици), још остаје — по готовој у историјском погледу много необјашњено.

107. **Гопчевичъ Сп.**, Старая Сербія и Македонія. Историко-этнографическое изслѣдованіе. Перев. съ нѣм. С.-Пб. 1899. (Gopčević Sp.: Alt-Serbien und Macedonien. Historisch-ethnographische Untersuchung.)

Ref. Ж. Ст. X., 439 сл.

108. **Ростковскій А.**, Распределение жителей Солунскаго вилаята по народностямъ и вѣроисповѣданіямъ въ 1899 году. (Rostkovskij A.: Vertheilung der Bewohner des Villet Saloniki nach der Nationalität und dem Glaubensbekenntnis.)

Ref. Ж. Ст. X., 393—425.

109. **Милюковъ П. Н.**, 5 Этнографическихъ картъ Македоніи. Съ текстомъ. С.-Пб. (Miljukov P. N.: 5 ethnographische Karten von Macedonien mit Text.)

Ref. Ж. Ст. X., 439 сл.

110. **Кънчовъ Василь**, Македонія. Этнография и статистика. Съ 11 карти. Изд. бълг. книж. друж. София 1900. Цѣна 4 $\frac{1}{2}$ лева. Стр. 341. (Кънчов V.: Makedonien. Ethnographie und Statistik.)

Velmi klidně a věcně psaná kniha, jest ovšem více než prostou ethnografi a statistikou Makedonie. Má i účel politický, odůvodnití politické nároky Bulharska na Makedonii. Úvodem vyložen přehled historické ethnologie celého poloostrova balkánského (str. 1—16), v následující části obšírně a podrobně popsána sídla a nynější stav jednotlivých kmenů v Makedonii žijících, v prvé řadě Turků, Bulharů a Řeků. (str. 16—123) Pak následuje stručný přehled dosud vydaných národopisných map Makedonie (124—131), a konečně obšírná statistika obyvatelstva dle národnosti a viry na základě dat pracně sebraných a zcela originálních (135—298). V celku došel Кънчов k číslům o několik set tisíc vyšším, než poslední officialní statistika turecká z r. 1894. Úhrnný počet obyvatelstva vypočten na 2,258 224, mezi nimiž napočteno 1,181.336 Bulharů (pravosl. i mohamed.), 499.204 Turků, 228.702 Řeků, 128.711 Albanců a 80.767 Vlachů. Ku knize připojeny kopie starších národopisných map Šafaříka, A. Bouéa, Lejeana, Makenzia, Kieperta, velká podrobná mapa originalní od Кърчова samého, a řada mapek, ukazujících rozdělení národnosti po procentech. Srv. referat L. Niederla v Slov. Přehledu 1901 str. 119 a Svet. Tomiče v Balk. Pregledu IV. 48. Proti závěrům knihy Кънчовovu napsal P. Draganov stať otiskěnou v žurnale Спб. Вѣдомости 1900 N. 200, v níž znovu dokazoval staré svoje mínění, že obyvatelstvo Makedonie není ani srbské ani bulharské, ale že tvoří zvláštní kmen. Кънчов odpovídá mu v Жив. Стар. XI. 97.

111. **Ильинскій Г. А.**, Македонія и македонскій вопросъ съ точки зрѣнія русскаго путешественника А. А. Башмакова. Слав. Вѣкъ III. n. 10—13. Вѣна. (Iljinskij G.: Makedonien und die makedon. Frage nach den Berichten des A. Bašmakov.)

Na základě referátu o cestě Bašmakova r. 1899 ličeny ethnograf. poměry Makedonie ve smyslu příznivém Bulharům. Srv. referát T. Radivojeviće v Балк. Прегл. IV. 46.

112. **Gelzer H.**, Geistliches und Weltliches aus dem türkisch-griechischen Orient. Leipzig (B. Teubner) M. 5.—

Jedná v kap. VII. (Der bulgar. Exarch) také o národnostních poměrech a sporech v Macedonii, ve smyslu Bulharům příznivém.

113. **Милорадовичъ В.**, Лѣсная любеница. Киев. Старина. Т. LXX., стр. 247—296.

Глава 1. Тишковая волость. (С. Крутой Берегъ, Хитпы. Преданія о войнахъ, кладахъ, разбойникахъ, о старинномъ привольи. Рыбацкая деревня Лучники, С. Тишки, Тишковикий богатырь. Бывшія монастырскія владѣнія: Заудай, Лука, Мгарь, дубенской волости; историческія о нихъ воспоминанія). — Глава 2. Дубенскій мгарекой преображенскій монастырь и часть его бывшихъ владѣній (Дорога богомольцевъ. С. Пѣски, засульской волости — предверіе монастыря. Монастырь, мѣстоположеніе, мѣстныя святины; легенды о св. Аванасіѣ, константино-польскомъ патріархѣ. Историческій очеркъ монастыря, поземельныя владѣнія. Разказы объ освященіи монастырскихъ крестыанъ, С. Вильшанка, дубенской волости.)

114. **Парфененко Х. Я.**, Издательство типовъ и видовъ Малороссіи. Киевъ 1899.

Rec. Киев. Стар. т. 68, отд. 2., стр. 29—36 (О. Сластѣновъ). Альбомъ состоитъ изъ 135 снимковъ формата цѣлой фотографической пластинки... Въ этой коллекціи имѣются положительно хорошіе снимки, и хотя такихъ снимковъ и не такъ много какъ бы хотѣлось видѣть, но они такъ интересны и художественны, что возбужденный ими интересъ переносится отчасти и на всю коллекцію...

115. **Джаши Иларіонъ Свящ.**, Общество славянское Елисаветпольской губерніи и уѣзда. Сборн. матер. для описанія мѣстностей и племенъ Кавказа XXVII., отд. 2., стр. 1—41.

Обстоятельное описаніе 4 селеній, населенныхъ духоборами. Характеристика населенія, секты духоборовъ; обрядовъ и суевѣрій.

116. **Жабинъ Илья**, Селеніе Привольное, Болкинской губ., Ленкоранскаго уѣзда. Сборникъ матеріаловъ для описанія мѣстностей и племенъ Кавказа XXVII., отд. 2., стр. 42—94.

Описаніе населенія состоящаго изъ субботниковъ и ихъ тудѣйшей отрасли „геровъ“; подробно описаны ихъ обычаи и обряды.

117. **Добронравовъ В.**, Скопчество въ предѣлахъ Владимірской епархіи. Владиміръ 1900.

Ref. Ист. В. XXI., май стр. 702.

118. **Эварницкій Д. И.**, По слѣдамъ Запорожцевъ. С.-Пб. 1898, стр. 324.

Ref. Зап. Шевч. XXXIV., библ. 31—37.

119. **Смаль-Стоцкий Ст.**, Буковинська Русь. Культурно-историчкій образокъ Чернівці. 1897, стр. 293, 16⁰.

Книжка издана была въ самомъ дѣлѣ только въ 1900 г. а г. 1897 началась печатать.

120. **Korzeniowski Józef**, O Huculach. Z języka rosyjskiego przełożył i wstępem opatrzył Dr. Bronisław Czarnik. Lwów. Seyfarth i Czajkowski 1899. Odbitka z „Gazety lwowskiej“, стр. 28 in 8⁰ min.

Rec. Kw. hist. XIV., 248—9 (Stan. Zdziarski); Lud. VI., 398.

121. **Luniński Ernest**, Na Huculszczyźnie (Garść urażení). Aten. t. 98, str. 487—515.

122. **Niederle Lub.**, Dvě nové knihy o Makedonii. S mapou. Sl. Přehled III. č. 3. str. 119—124. (Zwei Bücher über Makedonien.)

Referát o dnešním politickém i vědeckém stavu makedonské otázky na základě knihy „Macedonien“ Cl. Nicolaidesa (1899) a Makedonia V. Кънѣова (1900). Autor rozhodně odsuzuje knihu prvou a chválí druhou. Na Makedonské Slovany dívá se jako na přechodnou oblast kulturně i jazykově mezi Srby a Bulhary, ale mnohem bližší posledním.

123. **Рогановичъ І. П.**, Македонскій вопросъ на почвѣ своей исторіи, этнографіи и политики. Казань. (Roganovič J.: Makedonische Frage.)

Ref. V. Korableva Жив. Стар. 1900. III. 439 nazývá spisъ chauvinistickým ve smyslu Spir. Gorčeviče.

124. **Овсянникъ Н.**, Болгарія и Болгары. Съ картою Балкан. полуострова. С. Петербургъ. 1900. (Ovsjanik N.: Bulgarien und Bulgaren.)

Географ. обзоръ. — Историческій очеркъ. — Статистика и этнографія. — Литература, наука и искусство. — Вооруженныя силы. — Заключение. Приложения: 1) Македонія. 2) Сан-Стефанскій договоръ. 3) Берлинскій мирный договоръ.

125. **Музыченко А.**, Бытъ болгаръ-поселенцевъ Θεодосійскаго уѣзда (Таврич губ.). Этн. Об. годъ 11-й. кн. XLIII., 36—72. (Muzyczenko A.: Das Leben der Bulgaren-Kolonisten in Bezirke Theodosia.)

I. Бракъ: А. Характеристика отношений между представителями различныхъ половъ до брака. Хорупуредките, дружини, межѣ. Б. Обряды до свадьбы: Главѣт, годѣт.

126. **Weigand G. Dr.**, Bulgarische Siedelungen in Rumänien. Mit 4 Abbild. Globus LXXVIII. 117.

O bulharských vesnicích nalézajících se vesměs v jižní části Valaška, hlavně v kraji ilfovském. Spis. vyčítá 50 osad, vyjímaje Dobružnu, která teprve r. 1878 byla připojena k Rumunsku. Bulhaři tito přistěhovali se hlavně v 1. polovině XIX. století následkem útisků tureckých, a je jich asi 50.000. Politicky cítí tito Bulhaři s Rumunskem, jsou pracovní rolníci a lépe si stojí než sedláci rumunští. Řeč si dosud zachovali. Na konci popis zajímavých podzemních příbytků.

127. **Семеновъ В. П.**, Россія. Полное географ. описание нашего отечества. III. Озерная область. С.-Пб. (Изд. А. Девриена). Стр. 456. Цѣна 1 р. 90 к. Semenov V.: Russland III.)

Описание озерной области обнимающ. 4 губ.: Петербургскую, Псковскую, Новгородскую, и Олонецкую, области, которая всегда была для русской равнины «окномъ въ Европу». Въ отд. II. главѣ IV. Я. Ф. Ставровскій пишетъ „О историческихъ судьбахъ озерной области и культурныхъ ея успѣхахъ“, въ главѣ V. В. В. Морачевскій и Я. Ф. Ставровскій „О распределенію населенія по территоріи,

о его этнограф. составѣ и культурѣ, въ главѣ VI. В. В. Морачевскій „О занятіяхъ населенія“.

128. Ковалевскій В. И., Россія въ концѣ XIX. вѣка. С.-Пб. 1900. Стр. 968. Печатано по распоряженію Министерства Финанцовъ. (Kovalevskij V.: Russland am Ende des XIX. Jahrh.)

Obsahuje také stať „Населеніе«. (str. 57—73) od V. J. Pokrovského. Jinak dílo věnováno vylíčení národohospodářských poměrů říše ruské.

129. Россія. Ея настоящее и прошедшее. Отдѣльное изданіе статей о Россіи изъ „Энциклопедическаго Словара Брокгауза и Ефрона. С.-Пб. 1900. (Russland. Separatabdr. aus dem Universal-Lexikon von Brockhaus-Efron.)

„Предметомъ настоящей книги, воспроизводящей, съ нѣкоторыми дополненіями, статью: »Россія« въ Большомъ Энциклопедическомъ Словарѣ Брокгауза и Ефрона, служить прошедшее и настоящее Россіи: физическія условія страны, ея населеніе, ея церковное и государственное устройство, ея матеріальныя средства и экономическая жизнь, ея исторія, право, искусство и наука. Стремленія редакціи были направлены къ тому чтобы объять, по возможности, всю русскую дѣятельность и показать ее такую, какою она была и есть, въ ея главнѣйшихъ наиболее характерныхъ чертахъ и въ безпристрастномъ освѣщеніи.“ Въ всякомъ случаѣ книга совершенно бочата и полезна, всякому, кто занимается знакомствомъ съ Россіей. Авторами превосходныхъ статей „Статистика (стр. 75—128) — В. Покровскій и Д. Рихтеръ, »Россія въ антропологическомъ отношеніи“ — Д. М. Анучинъ, „Россія въ этнограф. отношеніи“ — Д. М. Анучинъ.

130. Симицкій Л. Д., Географическая будущность европейскіхъ расъ. Р. Антр. Ж. I. 112.

Výtah ze stati W. Z. Ripleye „The geographical future of the European races“ v The Races of Europe. London 1900. Srv. ref. ve Věstníku SS. IV. 3.

131. Списокъ населенныхъ мѣстъ кievской губерніи. (Die Beschreibung der Gemeinden in der Gubernie von Kijev.) Кіевъ 1900. Стр. 1896. Цѣна 3 рубля. Изданіе кiev. губернскаго статистическаго комитета.

Přes některé nedostatky velmi cenný topografický lexikon.

132. Bayger Jan Aleksander, Powiat trembowelski. Szkic geograficzno-historyczny i etnograficzny zebrał — Rzecz oznaczona na konkursie Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie nagradą wys. c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty. Lwów. Nakładem autora 1899, in 8°, str. VIII. + 319.

Rec. Lud. VI., 200—201. (St. Zdziarski), Зап. Шевч. XXXIV. библ. 38 сл. (В. Гнатюк: — „Этнографічна частина праці зроблена досить побіжно, але багато в ній интересного“ — „особливож цінні ті місця, де автор цитує місцеві архіви і документи і подає описи місцевихъ памяток“).

133. Sokalski Bronisław, Powiat Sokalski pod względem geograficznym, etnograficznym i ekonomicznym. Lwów 1899, str. XVI. + 496.

Ref. Зап. Шевч. XXXIV. библ. 38 сл. (В. Гнатюк). Nejlepší práce z místopisných prací, srv. Beyger a Strzetelska.

134. **Strzetelska-Grynbergowa Zofja**, Staromiejskie, ziemia i ludność, opracowała — Praca nagradzona na konkursie ogłoszonym przez zarząd Muzeum imienia Dzieduszyckich. Lwów. Nakładem Muzeum im. Dzieduszyckich. 1899, 8°. 4 nl. + VIII. + 676 + 2 nl. Z Drukarni E. Winiarza.

Rec. Lud VI., 199 n. (Stan. Zdziarski); Зап. Шев. XXXIV., библ. 38 сл. (B. Гнатюк — naprosto odszuje.)

135. **Słownik** geograficzny Królestwa polskiego i innych krajów słowiańskich. Tom XV. Warszawa zes. 169. str. 80. Doplňky A—B.

136. **Gloger Zygmunt**, Geografie historyczna dawnej Polski z dodaniem mapy Rzeczypospolitej J. Babireckiego; w tekście 64 autentycznych rycin. Kraków. Spółka Wydawn. str. 387.

Rec. Ateneum rok XXV., tom. IV., str 178—181.

137. **Parczewski Alfons J.**, O zbadaniu granic i liczby ludności polskiej na kresach obszaru etnograficznego polskiego. Referat przedstawiony na III. zjeździe historyków polskich w Krakowie. IV. sekc., str. 32. Odbitka z Dziennika Poznańskiego. Poznań 1900, str. 40. (Zur Forschung über die ethnograph. Grenzen des polnischen Stammes.) Ref. Slov. Přehl. III., 295

Referát přednesený na III. sjezdu polských historiků v Krakově. Jedná o potřebě důkladného vědeckého vyšetření hranic oblasti polské národnosti, dosud v detailech nedostatečně známé, což autor prokazuje rozbořem všech příslušných prací slovanských i neslovanských, počínaje Šafařkovým Národopisem. Ani Poláci nemají nic celkového důkladnějšího. Knižka Parczewského bude nezbytnou každému, kdo se o otázky sem spadající zajímá. právě pro tuto úplnou bibliografii. V otázce hranice polské národnosti proti české v Těšínsku, P. jde ve prospěch Poláků dále za říčku Stonawku, uznávanou za hranici se strany české (str. 16 nsl.)

138. **Zawiliński Roman**, O potrzebie mapy etnograficznej polskiej. III. Zjazd histor. polskich w Krakowie. Sekcja IV., str. 3. Wisła XIV., 807—810.

139. **Cercha Stanisław**, Przebieczany, wieś w powiecie wielickim. Opisał pod względem etnograficznym — Mat. antrop.-etnogr. IV. Dział etnograf. 81—210.

Topografia wsi, dochody gminy, mieszkania i sprzęty domowe, mieszkańcy i ich strój, nazwiska rodowe, imiona, rodzina, gospodarstwo, nawoływanie i odpędzanie zwierząt i ptaków, porządek dzienny, zwyczaje gospodarskie, pozdrowienia, litkup, wierzenia, przyroda, gatunki owoców i jarzyn, zwierzęta, astronomia, przepowiednie pogody, deszczu; wróżby burzy, mrozów; rok w przysłowia; święta doroczne; sennik, medycyna ludowa; choroby zwierząt; wierzenia; pojęcie piękna; człowiek od kolebki do grobu; język dziecienny; zabawy dzieci i letnich; modlitwy; zabawy i gry dzieci; obrządek weselny; pogrzeb; pieśni (str. 167—190); legendy, anegdoty, zagadki, przysłowia.

140. **Gustawicz Bronisław**, Prof., O ludziedzie Podduklańskim w ogólności, a Iwoniczach w szczególności. Lud VI. 36—80, 126—157, 245—257, 340—350.

Język (38—42), słowniczek wyrazów ludowych (42—48), ubiór (48—50), przemysł i rzemiosła (50—53), handel (53—54), gospodarstwo domowe, dożynki, pszczelnictwo (54—56), dom (56), jadło (57), chów bydła (57—58), lecznictwo ludowe (58—61), zabobony (61—65), wyobrażenia religijne (65—66), wyobrażenia kosmologiczne i meteorologiczne (66), zwyczaje przy obchodzeniu świąt (67—79), usposobienie moralne i religijne. Szkoła (79—80), chrzciny (126), wesele (128), muzyka i tańce (136), śpiewki do przodowania (137), śpiewki do tańca i inne okolicznościowe (140) (nr. 258 i 259 małoruskie), prządky (245), zagadki (247), gadki (249—257, 340—350).

141. **Janowski Al.**, Wycieczki po kraju. I. Warszawa, 1900. Str. 115. 50 kop. (Spaziergänge am Lande.)

Wisła XIV. 204. „Bardzo pozytywne i sympatyczne wydawnictwo. Pan J. opisał w tym tomiku wycieczkę do Kiele, Chęcín, na Kańczówkę, w góry Świętokrzyskie, do Bodzentyna, Wąchocka, Iłży i Radomia. Przy każdej miejscowości podaje wskazówki o odbywaniu drogi, kreśli dzieje miasta, opisuje pamiątki, zwraca uwagę na lud okoliczny...“

142. **Kołodziej**, Na pograniczu pruskim. (Kraj. Petersburg. 1900. no. 20. i nast.)

143. — Z „Wysokiego Brzegu.“ (Kraj. 1900. no. 28.)

144. — Odgłosy z Warmji (Kraj. 1900. no. 31—34.)

Są to feljetonowe wspomnienia z podróży. Trochę materiałów znajdzie w nich także etnograf.

145. **Gumplowicz Maks.**, Polacy na Węgrzech. Studium etnograficzno-statystyczno-historyczne. Lud VI. str. 277, 361. (Die Polen in Ungarn.)

„Praca to pochodzi z teki pozgonnej Maksymiliana Gumplowicza; przepisał ją z zapisków stenograficznych ojciec autora Dr. Ludw. Gumplowicz, wydaniem zajął się Dr. Stan. Eljasz-Radzikowski.

Treść: Wstęp. Osady polskie na Węgrzech dzielą się na dwie grupy: A. Osady w górno-węgierskich stolicach: Trenczyn, Orawa, Liptów, Spisz, Szarysz, Zemplin, Giemer i Abanj, w których Polacy stanowią ludność zbitą i poczęcie tubylecą B. Polacy w rozsypce po różnych stolicach. Sembera twierdził, że w stolicy trenczyńskiej, na Orawie i na Spiszu znajduje się 83.000 Polaków. (Ciąg dalszy nastąpi.)

146. **Marmula János**, Arvamegye lengyel ajkú lakosainak néprajzi leírása. Ethnographia XI. 403—411; 451—461.

Národopisné líčení polského obyvatelstva stolice Oravské.

147. **Rawicz-Witanowski**, Monografia Łęczycy. Kraków 1900. (Eine Monographie der Łęczycza.)

Ref. G. A. Vorobjewa Ucr. B. 1900. Októ. 336.

148. **Udziela Mar.**, Trwanie życia w Janowie, na zasadzie wykazu zmarłych w ciągu 110 lat (1785—1894). (La durée de la vie à Janów.) Mat. antr. IV. 36.

Janów compte 2013 habitants. L'auteur arrive à la conclusion que la durée de la vie est en moyenne plus considérable chez les Polonais que chez les Ruthènes; ce qu'il attribue au degré supérieur de culture et de bien-être qu'ont ceux-là sur les autres.

149. **Magierowski L.**, Wzrost ludności w pow. Sanockim. (La taille de la population dans le district de Sanok.) Mat. antr. IV. 55.

Les Polonais sont en général de taille moyenne (164.5), tandis que les Juifs et les Ruthènes sont plutôt petits.

150. **Tetzner E.**, Pobrzeże Liwca. Liw i Węgrów. Wisła XIV., 427—437. Geograficzny i etnograficzny szkic.

151. **Smólski G.**, Zwycieczki na Mazowsze Pruskie. Wisła XIV. 113—131, 284—298, 385—398.

Různé poznámky etnografické.

152. **Zweck Alb. Dr.**, Masuren. Eine Landes- und Volkskunde. Mit 59. Abbild. und 3 stat. Karten. Stuttgart. Hobbig. 1900 — 8 M 50.

Práce užitečná proto, že starší věci jsou dnes zastaralé a ceny přerůzné. Ale i tato v některých bodech nevyhovuje. Spis. nedovede vymeziti oblast Mazurů, popis lidu je povrchní. Vůbec zjevno, že dílu schází hlubší základ antropie. Srv. referat H. Singera v Globu LXXVIII. 398.

153. **Ramuł Stefan.**, Statystyka ludności kaszubskiej, zebrał i opracował.... Z mapą etnograficzną Kaszub. Kraków. Nakładem Akadem. Umiejętności. 1899, str. 290 + 6 nl. — 8° w.

Rec. Lud. VI. 310—311. (St. Zdziarski.)

154. **Ramuł Stef.**, Kilka słów o Słowianach pomorskich. Lud. VI., 81—95. (Einige Worte über die pomeranischen Slowinen.)

Opraveje některá bludná tvrzení o nich v článku Dra. Nadmorského „Słowińcy i szczątki ich języka“. (Lud 1899. 320.), a podává stručnou celkovou charakteristiku. Spor se týká hlavně statistických dat o rozšíření Slovinců.

155. **Łęgowski J. Dr.**, Die Slowinzen im Kreise Stolpe. Str. 21.

Rec. Rocznik Tow. Nauk. w Toruniu VII; Kraj. XIX. N. 7. str. 111.

156. **Tetzner F. Dr.**, Die Slowinzen und die Leba-Kaschuben. Mit einer Sprach-Karte und 3 Tafeln Abbildungen. Berlin 1899, VII. + 242.

Ref. Ж. Ст. X. 436—437. (Г. Ильинский).

157. **Muka Ernst Dr.**, Dodawki k statisticy a etnografiji lužiskich Serbow. II. Čas. Mać. Serb. 1900. 80—103. (Nachträge zur Statistik und Ethnographie der Lausitzer Serben).

Srv. Čas. Mać. Serb. 1896 str. 368.

158. **Tetzner F.**, Die Polaben im hannoverschen Wendland I. Globus 1900. Bd. LXXVII. 201, 320.

159. **Černý Ad.**, Potomci Polabských Slovanů v Hanoversku. Sl. Přehled II. 184—186.

Ref. o pojednání Parczewského Potomkowie Sławian v Hanowerskim. Wisła XIII. 408 sl.

160. **Tetzner F. Dr.**, Die Tschechen und Mährer in Schlesien. Globus. Bd. LXXVIII. 1900. Nr. 19, 20, 21.

V Slezsku. náležejícím do říše německé, bydlí jen zlomky Čechů, mezi nimiž spis. rozlišuje Čechy vlastní od Moravanů. České osady jsou roztroušeny až na jednu větší oblast, moravské tvoří ostrov na jihozápadě Slezska, kde souvisí s Moravou. Vlastní „Čechové“, žijící roztroušeně, jsou přistěhovalci pozdní, obchodníci, řemeslníci a dělníci, kteří stále ještě přicházejí. A. von Fireks odhaduje jich počet na 17.670. Druhou skupinu tvoří český ostrov kladský v počtu 5000, třetí řada „husitských“ kolonií, potomkové vystěhovalých českých Bratří usazení zde za Bedřicha Velkého. Sedí v 7 osadách a je jich asi 7000. — Následuje popis podrobných poměrů osadních, zejména náboženských, pak popis obyčejů při svatbě, křtu, pohřbu, při různých svátcích ročních, způsob stavby příbytků atd., a na konec řada přísloví a dosavadní literatura. — V druhé části obírá se spisovatel „Moravany“. „Moravanů“ v Prusku udává Fireks na 58.408; skoro všichni jsou katolíci. Z nich připadá skoro 57 tisíc na Slezsko a to téměř jen na okres Opolský. Po řadě historických dat týkajících se osídlení, podává spis. i zde přehled bytů domácích, zvyků a obyčejů.

161. **Zemrlich J. Dr.**, Die Zustände an der Sprachgrenze in Westböhmen. Mit 1 Karte Globus Bd. LXXVI. Nr. 1.

162. **Zemrlich J. Dr.**, Die Zustände an der Sprachgrenze in Nordwestböhmen. Globus. LXXVIII. Nr. 7.

Statistika národnostních poměrů, s mapou dle sčítání z r. 1890.

163. **Adámek K. V.**, Lid na Hlinecku. V Praze 1900 lex. str. X + 385. (Soupis lidových památek v království Českém. Vydává Archaeologická kommise při České Akademii řízením svého předsedy Josefa Hlávky. I.)

Ref. Č. Př. St. č. VIII. 165 sl.

164. **Strnad J.**, O národnosti v kraji Plzeňském podle rejstříku z r. 1600. Věstník král. spol. nauk. 1900. č. XIV. (Über die Nationalität im Pilsner Kreise nach dem Register aus d. J. 1600.)

165. **Vyhliđal Jan**, Naše Slezsko. Vlast XVI. 535—541, 615 až 622, 752—759, 839—848, 924—932, 1015—1033, 1123—1130.

Úvod historický, popis zeměpisný a statistický, národnostní poměry vytčeny velmi zevrubně jak na Opavsku tak na Těšínsku, z dějin písemnictví a národnosti české na Opavsku a Těšínsku, ku konci přehled „národopisných prací o Slezsku“.

166. **Zawiliński Roman**, Słowacy, ich życie i literatura. Biblioteka dzieł wyborowych N. 101. Warszawa 1899 str. 158, cena 40 kop.

Ref. Sl. Přehl. II. 251.

Anthropologie.

167. **Русскій Антропологическій Журналъ.** Изданіе антр. отд. Имп. общ. люб. ест. антр. и этн. Москва. Годъ I. 1900. (Russ. anthropol. Zeitschrift.)

168. **Сборникъ** музея по антропологии и этнографіи при Импер. Акад. Наукъ. Вып. I. Спб. 1900 (Jahrbuch des anthr.-ethn. Museums in der Akademie der Wiss. in Petersburg.)

Реф. А. Ивановскій въ Р. Антр. Журн. 1900. 4. 108: Первая, этнографическая часть сборника содержитъ въ себѣ историческій обзоръ различныхъ этнографическихъ собраній, вошедшихъ въ составъ нынѣшняго музея академіи по антропологии и этнографіи, и обширную инструкцію, данную въ 1740 г. академикомъ Іоганномъ Готфридомъ Миллеромъ адъютанту Іоганну Эберггарду Фишеру, отправлявшемуся въ путешествіе въ Сибирь. Содержаніемъ второй, антропологической, части является „Записка“ акад. К. фонъ-Бэра о современномъ состояніи (1850 г.) и исторіи анатомическаго кабинета академіи. Знаменитый академикъ сообщаетъ краткія свѣдѣнія объ имѣвшихся въ его время въ академіи коллекціяхъ по сравнительной антропологии, состоявшихъ преимущественно изъ череповъ.

169. **Анучинъ Д. Н.,** Бѣглый взглядъ на прошлое антропологии и на ея задачи въ Россіи. Р. Антр. Ж. I. (1900) 25—42. (Анучин Д.: Blick auf die Vergangenheit der russischen Anthropologie und ihre Aufgaben.)

170. **Stieda L.,** Dr., Referate aus der russischen Literatur. II. Moskau. (Sonderabd. aus dem Arch. f. Anthr. XXVI. 3 Heft.) Braunschweig 1900.

Fortsetzung des im Archiv XXVI. Heft I. enthaltenen ausführlichen Berichtes über russische Arbeiten aus dem Gebiete der Archaeologie, Anthropologie und Ethnographie.

171. **Покровскій А.,** Забѣтка о собираніи и сохраненіи антропологическаго матеріала при раскопкахъ. Арх. Лѣт. II. 76—79. (Pokrovskij A.: Bemerkung über das Sammeln und Erhalten des anthropol. Materials bei den Grabungen.)

172. **Талько-Грынцевичъ Ю.,** Полская антропологическая литература. Р. Антр. Журналъ 1900. Nr. 4. 76—95. (Talko-Grunczewicz J.: Polnische anthropol. Literatur.)

Obsírný a důkladný přehled a rozbor dosavadních polských prací anthropologických, věnovaných ovšem po většině anthropologii Slovanů, s portréty J. Mayera a J. Kopernického.

173. **Ripley Z. W.,** The races of Europe. A sociological Study. London. Kegan Paul et Co. 1900. Sh. 18.

XIII. a XV. liči anthropologický a ethnografický stav slovanských národů. Sr. ref. Věstník SS. IV. 1. Sr. i referát K. Penky v Mitth. Anthr. Wien. XXλ. 205, kde vytyká dosti omylů.

174. **Ochorowicz Juljan,** Słowianie i Germanie. (Tygodnik illustrowany. Warszawa 1900. m. 1 i nasł.)

175. **Антоновичъ В. Б.**, О книгѣ г. Талько-Грынцевича: Антропология украинскихъ кургановъ. Чт. Нест. Зас. 6. мая. (Antonović V.: Über das Buch des H. Talko-Hryniewicz: Anthropologie der Kurganen in Ukraina.)

Srv. ref. práce Hryniewiczovy ve Věstniku SS. IV. 83. a ref. v Арх. Лѣт. 1900. 115.

176. **Zaborowski**, Crânes des kourganes préhistoriques, scythiques, drewlanes et polanes. Bull. d'anthr. Paris. 456.

Une analyse du travail de Talko-Hryniewicz paru dans les „Materiály antr. IV. 3.“

177. **Asmus Rud.**, Die Schädelform der altwendischen Bevölkerung Mecklenburgs. (Archiv Anthr. XXVII. S. 1—32, 1900.)

Srv. ref. D. Anučina v P. Антр. Ж. Nr. 4. 101, a článek „Die Schädelform der altwendischen Bevölkerung Mecklenburgs“. Globus LXXVIII. 295.

178. **Asmus Rud.**, Die Schädelform der altwendisch. Bevölkerung Mecklenburgs. Inaug. Diss. Rostock. — Braunschweig. 1900. Totéž co článek předešlý.

Příspěvek ku staroslov. anthropologii z Meklenburska, a tudíž vitaný doplněk našich znalostí anthropologie severních Staroslovanů, pro západní Prusko již Lissauerem, pro Pomoransko Schumannem atd. zpracované. — Z 58 lebek jest většina orthodolichocefalní (29%) až orthosubmesocefalní (52·1%) se silnějším přimísením plochoblavých brachycefalů (18·7%). Autor vyslovuje se pro názor Dr. Niederlem vyslovený, odvolává se též na práce českých autorů, že prvotní slovauský typ byl dolichocefalní (s přechody ku mesocefalii) a že se týž jeví soublasně u jednotlivých větví staroslovanských. (Průměrný index lebek pomoranských = 73·3, západopruských = 74·79, pozňanských 75·3, meklenburských 76·75, staročeských 76·97.) Na S. a V. jest čistší, k J. a Z. více smíšený s brachycefalii (nearijskou?). — Obličej je mesoprosopní (dle Kollmanna) a leptoprosopní (dle Virchowa), mesorrhinni (s přechody ku leptorrhinii), hypsikochni a brachystafylinni. — Vzhledem ku rozdílu lebek u porovnání s nynějším obyvatelstvem tamním (brachycefalním) uznává postupnou přeměnu typu, jak ji ref. pro české lebky dokázal.

Dr. J. Matiegka.

179. **Воробьевъ В. В.**, Великоруссы. P. Антр. Ж. 1900. 43. (Vorobjev V.: Die Grossrussen.)

Srv. referát Věstn. SS. IV. 84. Autor v čl. svém přidává se k theorii, dle níž Slované povstali ze starého typu vysokorostlých brachycefalů.

180. **Ястремскій В. Д.**, Физическое развитіе и состояніе здоровья учениковъ курскихъ городскихъ училищъ. Курскъ 1900.

Ср. реф. Д. Никольскаго въ Антр. Ж. 1901. 118.

181. **Зейлигеръ М. Л.**, Материалы для изслѣдованія физич. развитія, учащихся въ школахъ г. Петрозаводска. Дисс. 1900.

Ср. реф. Антр. Ж. 1901. 117 отъ Д. Никольскаго.

182. **Watjoff S.**, Dr., Beitrag zur Anthropologie der Bulgaren. Archiv Anthr. XXVI. 1079.

O váze 100 mozků bulharských.

183. **Wateff S.**, Dr., Observations anthropologiques sur la couleur des yeux, des cheveux et de la peau chez les élèves et les soldats en Bulgarie. (Comptes rendus du XIII. congr. intern. de médecine Paris 1900. Sect. d'anat. comp.)

184. **Wateff S.**, Dr., Contribution à l'étude anthropologique sur les poids du cerveau chez les Bulgares. (Comptes rend. du XIII. congrès intern. de médec. Sect. d'anat. descr. Paris 1900.)

185. **Šk.**, Detvania-Hercegovinci. Slov. Pohl. XX, 346—349.

Spis. opírá se mínění Otto Hermana, že by Detvané byli za časů krále Matyáše se přistěhovali z Hercegoviny, a ukazuje na to, že v dialektě tomto není žádných živel srbských.

Ethnografie jednotlivých národů.

A. Bulhaři.

Obyčeje a zvyky.

186. Обичаи периодически. Отъ село Бариево (Софийско). Записалъ отчасти на мѣстното нарѣчие Ст. Д. Спасовъ, Сбм. XVI.—XVII., II. Матер. стр. 3—9. (Spasov St. D.: Periodische Gebräuche aus dem Dorfe Barievo (Sofijsko).)

На Варвара (4. декември), на Игнатъ, на Манечкото колодо (24. дек.), пригватяне за бждни вечеръ, заранъта на Колода; Колодо (Рождество Христово), Пригватяне на „сурова година“, Сурова година, Бабинъ-день.

187. — Отъ С. Арапово (Карловско). Обичай „старци“, сообщава Хр. П. Ковачевъ, ib. стр. 9 сл. (Kovachev Chr. P.: Periodische Gebräuche aus dem Dorfe Arapovo.)

Въ понеделникъ на сирната недѣля.

188. — Отъ с. Курия (Лозенградско). Сирни понеделникъ. — Кукеровъ-день, записалъ С. Златевъ, ib. стр. 10 сл. (Zlatev S.: Periodische Gebräuche aus dem Dorfe Kurija, Lozengradsko.)

189. — Коледни пѣсни. Отъ с. Широко (Лозенградско). Записалъ Я. Козаровъ, ib. стр. 11—13.

190. — Отъ с. Св. Никола (Бургаска околия), записалъ същиятъ, ib. стр. 13—15. (Weihnachtslieder aus dem Dorfe Pirok, Lozengradsko und aus dem Dorfe H. Nikola, Bezirk Burgas, mitgetheilt von J. Kozarov.)

191. Байрактаровъ Г., Коледарски благослови. Отъ Войнеговци (Софийско), ib. стр. 17 сл.

192. Златевъ С., Коледарски благослови. Отъ с. Шереметь (Новоселска околия). Записалъ —, ib. стр. 16 сл. (Weihnachts-sagen aus den Dörfern Vojnegovci, Šeremet, mitgetheilt von G. Bajraktarov und S. Zlatev.)

193. — Народни календари. Отъ Търново. Записалъ Петко К. Гъбювъ, *ib.* стр. 19—24.

Първи януария, Богоявление, Бабинденъ, Св. Трифонъ, Сирии Заговезни, Тодоровденъ, Първи марта, Св. 40 мъченици, Влаговъщенне, Лазарова сѣбота, Велика сряда, Великденъ, Гергьовденъ, Първи май, Русалска недѣля, Еньовденъ, Кирикъ и Улита, Отсичане главата на св. Иванъ Кръстителъ, 27. октомври, Апостолъ Андрей, Св. Никола, Св. Игнатъ, Срещу колада.

194. — Отъ Охридъ. Записалъ Е. Спространовъ, *ib.* стр. 24—40. (Volkskalender aus Trnovo und Ochrid, mitgetheilt von P. K. Gëbjuv und E. Sprostranov)

Свети Василия, Водници, Свети Жоѳи, Свети Тана̀сна, Три стопци, Св. Трифонъ, Св. Арѣламбос, Св. Власиѳа, Поклади, Чиста недѣля, Първи мартъ, 40 мъчѣнци, Благоец, Лазаре, Страстна недѣля, Св. Мъртвици, Гьургьовден, Първи май, Русална стреда, Ерѣмѳя, Цари денъ, Първи юни, Дуовден, Всѣхъ святыхъ, Едисе, Св. Нобум, Ивжиден, Петровден, Свети врачѳи, Св. Прокопиѳа, Чуредзи, 17. юли, Св. Илиѳа, Св. Петка, Св. Климѳет, Макавеи, Св. Стеѳан, Прѣображенне, Вжртолом, Св. Иоанъ посен, Петковден, Божикви поклади, 25. новември, 1. декември, Св. Варвара, Св. Никола, Св. Спирудиѳа, Игнет, 23. декември, Сива голѳбица, Бждник, Божик.

195. Лазаровъ Н. Н., Обичай Дай-Лада въ с. Горно Павликени. Записалъ —, *ib.* стр. 40—42. (Lazarov N. N.: Ein Gebrauch in der Neujahrsnacht.)

На 31. дек. срещу 1. ян.

196. Деведжиевъ Пенго Т., Обичай „сивуйнца“ въ с. Леденикъ (Тръновско). Записалъ —, *ib.* стр. 42 сл. (Devedžiev P. T.: Ein Gebrauch am hl. Dreikönigsfest.)

На водокръсти.

197. Ненчевъ Аврамъ, Какъ се праздува „св. Трифонъ Зарѣзанъ“ въ с. Божиченъ (Русенска околия), *ib.* стр. 43.

198. Теневъ М., Праздуването на Цвѣтоносна недѣля (Врѣбница), Младенци и Георгьовденъ въ Чипоровци, Съобщава —, *ib.* стр. 43—49. (Tenev T.: Fest von Palmsonntag, am Tage der 40 Märtyrer, den 9. März und zu Georgi.)

199. Fait Em., Dr., Srovnávací studie o svatebních obyčejích, zvláště o svatbě v Makedonii. (Vergleichende Studien über Hochzeitsgebräuche, besonders über die Hochzeit in Macedonien.) *Člíd X.*, 4—10.

200. Помашки обичаи отъ с. Чепеларе, Рупчоско. Записалъ Ст. Н. Шишковъ. XVI—XVII, II. матер. 379—388. (Šiškov St. N.: Gebräuche der Pomaken.)

1. Правни обичаи. 2. Обществени забави. 3. Домашки обичаи; Годежъ и свадба.

201. Сельска задруга, чифликъ и какъ се обработва той. Отъ Прилѣпско. Записалъ М. К. Цѣпенковъ, *ib.* стр. 388—392. (Cëpenkov M. K.: Die bäuerliche Zadruga, das Landgut und wie es bearbeitet wird. Aus dem Prilëper Lande.)

Ровѣгу.

202. Тълкувание на природни явления, разни народни вѣрвания и прокобавания. Отъ Софійско. Записалъ Стефанъ Д. Спасовъ, *ib.* стр. 215—220.

203. — Отъ Казанлъжкъ. Записалъ К. Филиповъ, *ib.* 220 сл.
1. Прокобавания, 2. неѣли.

204. — Отъ В.Търновско. Записалъ П. К. Гжбювъ, *ib.* 221—225.

205. — Отъ Драмско, с. Плѣвне. Записалъ А. Т. Глууровъ, *ib.* 225 сл.

206. — Отъ Ведесъ. Записалъ Т. Г. Ецовъ, *ib.* 226—238.

207. — Отъ Прилѣпъ. Записалъ М. К. Цѣпенковъ, *ib.* 238—259.
(Erklärungen von Naturerscheinungen, Volksglauben, Prophezeiungen, Prognostica, Träume.)

1. Прокобавания и вѣрвания, 2. Разни вѣрвания, 3. Сънища

208. Баяния, врачувания и лѣкувания. Отъ Чипровци. Записалъ Теневъ Т., *ib.* стр. 259—263.

За уплаха, за нежитъ, за почудица; баяне отъ сжрму, за клинѣе, за уроци, за очиболъ, за „изтробу“, отъ подлюга, за баята, за „рѣсугу“.

209. — Отъ Драгоманъ (Царибродско). Записалъ Байрактаровъ Г., *ib.* стр. 263—265.

За уроци, за клинѣе; баяне за изтраванѣе ношя.

210. — Отъ Стара Загора. Записалъ Русески Георги П., *ib.* стр. 265 сл.

За уроци, за сѣпнито въ кръста, Опалване за ноада, челюсть, и разни затичания по човѣшкото тѣло; за заушки.

211 — Отъ Прилѣпъ. Записалъ Цѣпенковъ М. К., *ib.* стр. 266—271. (Krankheitsbeschwörungen, Zauberformeln.)

За клиноите кушанѣе од надвора (припадване) и лекуанѣе, плач навърло на дете, за непразните жени.

212. Материали по народната медицина. Отъ Охридъ. Записалъ Е. Спространовъ, *ib.* стр. 271—7. (Materialien zur Volksmedizin. Von Ochrid.)

213. Спространовъ Е., Единъ печатенъ лѣкарственикъ. ПСп. LXI., окт., 585—589. (Sprostranov E.: Ein gedrucktes Arzneibuch.)

Název: Послѣдованіе Молѣбныхъ Пѣснѣи; tištěn v Bukarešti r. 1845 na útraty Epif. Rílského a péči Nik. Nenčoviče. Obsahuje modlitby protiv nemocem a 92 recepty pro různé neduhy. Jazyk severobulharský. Spis. podává záhlaví všech 92 receptů.

Literatura lidová.

214. Йордановъ Вел., Четири основни естетични форми въ българската народна поезия. ПСп. LXI., 667—683.

(Jordanov Vel.: Die vier aesthetischen Formen in der bulgar. Volks-
poesie.)

1. Одухотворение въ бездушната природа. — 2. Метафоренъ изразъ. — 3. Анти-теза. — 4. Символъ.

215. Лазарски пѣсни. Отъ Т. Пазарджикъ. Записалъ П. Кузевъ, *ib.* стр. 50.

216. — Отъ Копривщица. Записалъ Ст. К. Стрѣзовъ, *ib.* стр. 49 сл. (Lazarlieder vor Palmsonntag.)

217. Пѣсни митологически и религиозни. Отъ Копривщица. Записалъ Ст. К. Стрѣзовъ, *ib.* стр. 50—53.

1. Стоянъ разкъсанъ отъ Гинка Змеица, ср. т. X, отд. 3., стр. 22, Нг. 7.; т. XIV, отд. 3., стр. 9, Нг. 2. — 2. Слънчовата майка мами слънцето да зайде, та да вали дъждъ. — 3. Света Петка се разхожда изъ рай. — 4. Света Мария си изгубва детето.

218. — Отъ Т.-Пазарджикъ. Записалъ П. Кузовъ, *ib.* стр. 53—55.

1. Змеица за мобва Денчо сагмаджи ср. т. X, отд. 3., стр. 22, Нг. 7. — 2. Таласъмъ Тодора. — 3. Свети Георги убива ламята, ср. т. I., отд. 3., стр. 30 сл.

219. — Отъ Воденско. Записалъ П. Поповъ, *ib.* стр. 55—57. (Mythologische und religiöse Lieder.)

Стар свит Никола и свити Петър, Збор си збуруват и си гуворятъ.

220. Пѣсни изъ личния животъ. Отъ Дебърско. Записалъ Филипъ Томовъ, *ib.* 57—62.

221. Отъ т. Емборе (Кайлярско. Македония). Записалъ Хр. Д. Секуловъ, *ib.* 63—70.

222. — Отъ С. Ракита (Кайлярско). Записалъ сѣщиятъ, *ib.* 70.

223. — Отъ С. Палеоръ. Записалъ сѣщиятъ, *ib.* 71.

224. — Отъ Велесъ. Записалъ Т. Ецовъ, *ib.* 71 сл.

225. — Отъ Крушево (Македония). Записалъ Е. Спространовъ, *ib.* 72—75.

226. — Отъ Копривщина. Записалъ Стрѣзовъ Ст. К., *ib.* стр. 75—85.

227. — Отъ Ломъ. Записалъ Я. П. Дживелековъ, *ib.* 85—89. (Lieder aus dem persönlichen Leben.)

228. Пѣсни изъ челедниа животъ. Отъ Копривщица. Записалъ Стрѣзовъ Ст. К., *ib.* стр. 89—90.

1. Стоянъ се обзаложава съ турчинъ. 2. Марийка, трудна отъ брата си Ивана. 3. Назъмъ Доца, на сила оженена отъ родителитѣ си. 4. Най-много майка жали свѣа си. 5. Ирпка се удавя въ Тунджа. 6. Крайо изпитва жена си Донка. 7. Жена праща мѣжа си въ гората да го убиятъ. 8. Тъпка Янка Свещовка. 9. Бобе продава жена си, за да си изплати дълговетѣ ср. т. XIII, отд. 3., стр. 48, Нг. 3. 10. Тодорка и мѣжъ и орачъ. 11. Умрѣла майка прибира живи дѣцата си въ гроба. 12. Димитъръ се обзалага съ турчинъ и прѣдава сестра си. 13. Вдовица съ дребни дѣцата, убията отъ дѣвера си за пари. 14. Рада, открадната отъ дервиши.

229. — Отъ Панагюрище. Записалъ Г. Байракторовъ, *ib.* стр. 96—8, 103.

Войникъ Стоянъ и либето му.

230. — Отъ с. Радне Махле (Старо-Загорско). Записалъ Драгневъ Д., *ib.* 98—100.

1. Стоянъ продава жена си, за да изплати дълговетѣ си. — 2. Свекърва наковладява снѣха си. — 3. Зла свекърва.

231. — Отъ Котелъ. Записалъ Гочевъ В. П., *ib.* 100 сл.

1. Майка учи Стояна, какъ да излъже Иринка. — 2. Койка брала конопъ прѣзъ празникъ, разболѣла се и умрѣла.

232. — Отъ с. Драгоманъ. Записалъ Г. Байракторовъ, *ib.* 102 сл. (*Lieder aus dem Familienleben.*)

233. Пѣсни тѣжачки. Отъ Придѣпъ. Записалъ М. К. Цѣпенковъ, *ib.* стр. 103—117. (*Sèrenkov M. K.: Klagelieder aus Prilep.*)

234. Пѣсни изъ общественныя животъ. Жетварски пѣсни. Отъ Софийско (с. Локорско). Записалъ В. А. Вълчиновъ, *ib.* 117—127.

235. — Отъ Чипоровци. Записалъ Т. Теневъ, *ib.* 128—135. (*Lieder aus dem socialen Leben. Erntelieder.*)

236. Разни. Отъ с. Жеравна (Котленско). Записалъ Ив. С. Хрусановъ, *ib.* 136 сл.

237. — Отъ с. Радне Махале. Записалъ Д. Драгневъ, *ib.* 137 сл.

238. — Отъ с. Хотница (Търновско). Записалъ Пенчо Т. Доведжievъ, *ib.* 138 сл.

Стоянъ и волтъ му Караманъ.

239. — Отъ Копривщица. Записалъ Ст. К. Стрѣзовъ, *ib.* стр. 139—144. (*b. Verschiedene.*)

1. Стоянъ Кервенджия и неговиятъ вель Кржпча (ср. Nr. 238, т. III., отд. 3, стр. 82 сл., IX. еш. 3, стр. 75). — 2. Руса мома а деветѣ и братя. — 3. Стоян се удава въ рѣка Ергене. — 4. Царь Махмудъ и Николчо. — 5. Мануилъ Майсторъ вградыва жена си жива. — 6. Съграждането на Павля Кюпрня, ср. Сбм. П., отд. 3, стр. 69, 72, 75 сл., 203; IX. отд. 3 стр., 76. — 7. Турчинъ открадва Минка. — 8. Стоянъ склѣва колана на пашовата дъщеря. — 9. Наспла потурченъ Владика.

240. — С м ѣ ш н и. Отъ Т.-Пазарджикъ. Записалъ П. Кузовъ, *ib.* стр. 144 сл.

241. — Отъ Чипоровци. Записалъ Т. Теневъ, *ib.* стр. 145—147. (*c. Komische.*)

242. Цѣпенковъ Д., Бѣлѣжки за българския юнашк епосъ. Пер. Сп. LXI. 713—725. (*Sèrenkov D.: Bemerkungen über das bulgarische heroische Epos.*)

Отношеніе эпоса сербскаго и болгарскаго, мнѣнія ученыхъ. О пѣвцахъ творцахъ эпическихъ пѣсней, западноевропейское вліяніе на южнослав. эпосъ „бугарщини“, „бугарити“.

243. Йордановъ Вел., Чий князь е билъ Крали-Марко?
ib. LXI., 453—9. (Jordanov Vel.: Wessen Fürst war Krali-Marko?)

Vypisky z různých spisů XV.—XVIII. v.

244. Пѣсни изъ политическия животъ. а) Постари юнашки пѣсни. Отъ Софийско. Записалъ Стефанъ Д. Спасовъ. Сбм. XVI.—XVII. II. Матер. стр. 147—168.

1. (Кралъ Дмитрия). — 2. Смъртъ на Момчила юнака, сждбата на жена му и кралъ Влъкошия. Ср. Сбм. X., 3, стр. 87 сл.; XII., 3 стр. 60 сл. — 3. Марко и Латинъ бегъ. — 4. Султанъ Мурадъ, бановики Петъръ, и турче погуряче Срв. Сбм. II., 3 стр. 86 сл.; V., 3, стр. 83 сл. — 5. Марковица закала сива си. — 6. Марко праща коня си, да му доведе невѣста. — 7. Марко убива дете Дукагинче. Срв. Качановскій Nr. 155, Миладиновци Nr. 121. Сбм. I., 3, стр. 66; XIV. 3 стр. 93 сл. — 8. Марко убива Рельо Кралятица и обѣсва Гуне будалина. — 9. Крали Марко погубва отъ завистъ дѣте Дукадинге Срв. Качановскій Nr. 152, Сбм. VII. 3, стр. 102; XIII., 3, стр. 85. — 10. Марко, прѣзрешенъ като калугеръ, отива у Смиляна на гости. — 11. Царъ Асенъ и царица Елена.

245. — Отъ Радомирско. Записалъ сждиятъ, ib. стр. 168 сл.

Девет брата и църнь Арапинъ.

246. — Отъ С. Орѣхово (Родопско). Записалъ Ст. Н. Шишковъ, ib. стр. 170 сл.

1. Крали Марку и Муса Кеасеажі, срв. Сбм. VIII., 3, стр. 100. — 2. Крали Марку и три ста турцеа.

247. — Отъ Т.-Пазарджикъ. Записалъ Петъръ Кузевъ, ib. стр. 171—175.

1. Буенъ Георги. Срв. Сбм. XIV., 3 стр. 75 сл. — 2. Рила Шарколия и Рила Шестокрила.

248. — Отъ Прилѣпъ. Записалъ М. К. Цѣпенковъ, ib. 175 сл. (Lieder aus dem politischen Leben. а) Ältere Heldenlieder.)

1. Марковото дѣте граби булката на Огненъ гърдомасенъ. Срв. Милади. Nr. 84. — 2. Марко, споредъ нарѣчбата на нарѣчницатѣ, прѣчупва коститѣ на баща си. — 3. Марко намира брата си Огнена. Срв. Сбм. XIV., 3, стр. 87 сл.

249. б) Политически пѣсни отъ поново врѣме. Отъ Т.-Пазарджикъ. Записалъ II. Кузевъ, ib. 180 сл.

Панагюрското въстание.

250. — Отъ Чепинско. Записалъ † Хр. II. Константиновъ, ib. 181—3. (Politische, epische Lieder aus der neueren Zeit.)

Изселяването на помацитѣ с. Лѣжанье (Чепинско).

Ср. Сбм. XV., 3, стр. 36 сл.

251. Народни пѣсни съ мелодии. Отъ Кочанско, Тетовско, Кумановско, Дебърско и Самоковско. Записалъ А. Коневъ, ib. стр. 184—192.

252. — Отъ Севлиево, Т.-Пазарджишко, Зайчарско (Сърбия), Пирдопско, Казанлъкъ. Записалъ Иванъ Маноловъ, ib. 192—198.

253. — Отъ Прилѣпско. Записалъ † Г. Смичковъ, ib. 198—208.

254. — Отъ Панагюрище. Записалъ Н. Т. Дончовъ, ib. 208—

213. (Volkslieder mit Melodien)

255. Приказки за зли духове. Отъ Прилѣпъ. Записалъ М. К. Цѣпенковъ, *ib.* стр. 278—285. (Erzählungen von bösen Geistern. Von Prilep.)

1. Гяоло, се излага отъ чоска. — 2. Друга пакъ за излганъ дяволъ — при сдѣлání котлѣ, при ставбѣ млына. — 3. Гяолог, што ја позна кожато от бѣлвата: выпѣстована blecha ve velké tele; kdo uhodne, z jakého zvířete jest vysraná kůže, stane se zetěm královým. Srv. Сб. мин. X., odd. 3, str. 138. Ждановъ Бѣлковой эпосъ 452, Köhler Kleinere Schriften, I, 50, 92. — 4. Гяолог препраек на чоек — čert vzrůstá v člověku, který stále ho proklínal. — 5. Седцьквю чоек, што патуал со гяолог — čert svádí sedláka i pobožného jeho přítele v městě; zve je na návštěvu do svého kláštera; když se pokřizovali, přeludy se rozplynuly. — 6. Гяолог и куменциата: čert podvádí zlatníka, jako tovaryš jeho omlazuje v peci starce v mladíku, vlastně ale posílá místo spálených starců čertíky. Srv. Сб. Матер. Кавказ. XIII., odd. 2, str. 27 sl.

256. Приказка за вампира. Отъ Велесъ. Записалъ † Т. Ецовъ, *ib.* стр. 278. (Erzählung vom Vampir. Von Veles.)

257. Приказки за черковни лица и явления. Отъ Мориово. Записалъ К. Хр. Карабачевъ, *ib.* стр. 286—290.

1. Чоекот, што го встерал Господ, а што го зел Ангъло: člověk přijímá za kmotra ne Boha, než smrt, jakož jedině spravedlivou vůči všem, v balkanských versích jest archanděl Michael m. smrti. Сб. мин. II., 3, str. 200; III., 3, str. 175, 180; Шапкаревъ Сборн. VIII., č. 112; IX., č. 276. Босанска Вила II., 350. L. Šainėnu Basmele române, 893. Archanděl učiní pak kmotra lékařem jako v západoevropských versích smrt. — 2. Ангъло, кьѣнил што се сторил за чоеко дош. — 3. Ангъло, што не можел душата на овчаро да му ја зема: psi nepustili anděla k ovcákovi, potom až se ovcák roznemohl, mohl k němu přistoupiti a odniti mu duši. — 4. Цар Давит имал 99 жени. Srv. Сб. мин. I., 3, str. 108. Етнограф. Зоѣрн. III., č. 9. — 5. Царъ Соломонъ — Ze soudů Šalamounových, žena spíše zradí muže, než muž ženu; srv. Франко Апок. ст. зав. I., 285 sl.

258. — Отъ Прилѣпъ. Записалъ М. К. Цѣпенковъ, *ib.* стр. 290—297. (Erzählungen von kirchlichen Persönlichkeiten und Erscheinungen.)

1. Зачатие то на премудри Соломона. — 2. Премудри Соломон му казал мудрое на еден философ со играине на три камчиња, го опитал за три работи, а философ не го разбрал на часо. — 3. Премудри Соломон дал една ортома на еден сиромаш джрвар и со истата ортома се избавил отъ вечната мака — vlastně postraší tu Šalamoun čerty, že v pekle vystaví chrám, jak zhusta v pohádkách lidových, a jest vyhozen z pekla; jiná než u Франко Апокриѣ. I., 293. — 4. Ангъло, што беше приател со еден праведен чоек. — 5. Сѣгги Трипун на пљрви февруарија одекн влезе го стрела Богороица. — 6. Простию чоек и свети Никола: Obrazy Bohorodice i sv. Mikuláše neuchrání majetek před zloději, mají býti zbity, nepřinese-li sv. Mikuláš do rána zpět ukradený majetek.

259. Приказки изъ челедниа и общественниа животъ Отъ Казанлѣкъ. Записалъ Н. Филиповъ, *ib.* стр. 298—300.

1. Тритѣ сестри и царьтъ. Srv. Köhler Klein. Schr. I., 565 č. 12. Nár. Sb. VI., 219 č. 17, 18, 19. — 2. Човѣкътъ съ голѣмата глава = Шапкаревъ. Сборникъ VIII., č. 22. Mijat Stojanović Pučke pripov. 220 sl: č. 43.

260. — Отъ Крушово (Македония). Доставилъ Е. Спространовъ, ib. 300—303.

Прѣдварителни бѣлѣжки о Mijácich, Uljufech, Torbešech. — Наказаниятъ нечестивъ попъ — zeslabená verše známé pověsti o věrné ženě, jak spolu se svým mužem potrestala dotěrného ctitele (popa).

261. — Отъ Прилѣпъ. Записалъ М. К. Цѣпенковъ, ib. 303—306. (Erzählungen aus dem Familien- und socialen Leben.)

1. Koga и колеле старите дугъе отъ 75 години. Srv. Zs. V. Vk. 1898, str. 25 sl. Verse tato odchyluje se od Šarkareva Българ нар. прип. č. 64 a přibuzných versí; žádné úkoly neukládají se synovi, který otce svého nezabil; vykládá se, jak velkou moudrostí vynikal nade všechny ve všem svém počínání. — 2. Koga сакаа и жените да бидат въ царкѣи маслаат, како што се и мажите: car udělá jim po vůli, neotevrou-li do tři dnů bedničku, do které byl zavřel slavíka. V poznámce sdělena krátce jiná pověst, jak manželé zaklínali Adama i Evu, že pro ně musí tak strádati, stejná jako Sebillot, Litter. or. de l'Auvergne 43. Jurkschat, Lit. M. č. 37.

262. Прѣданія за лица и мѣста. Отъ Чирпанско и Орханійско. Записалъ П. К. Гжбювъ, ib. 307—9.

Какъ еж се прѣкнали турчатѣ. Pod. Revue des trad. popul. XIII., 581: Srojena jest dále pověst, jak volskou koží vyměřena Turkům země (Dido). Srv. Köhler Klein. Schr. II., 319 str., 322 sl. A také již odjinud známá pověst o pádu Cařihradu a o oživších rybách. A. H. Веселовскій: Южнорусскія быльняи, III. — XI., str. 260 sl. Liebrecht: Zur Volkskunde 179.

263. — Отъ Софійско. Записалъ сѣщиятъ, ib. 309.

1. Продавня за черкезитѣ. 2. Кумачина дупка.

264. — Отъ Велесъ. Записалъ † Т. Г. Ецовъ, ib. 310 сл.

Провзходътъ на турчатѣ. Tutež pověsti srojenu jako pod č. 262.

265. — Отъ Прилѣпъ. Записалъ М. К. Цѣпенковъ, ib. 311—313. (Traditionen von historischen Persönlichkeiten und Orten.)

1. Пчински манастир свети Прохорія. 2. Змеова дупка. 3. Света Пречиста Кически манастир.

266. Басни (аполози). Отъ Софійско. Записалъ Т. Байрактаровъ, ib. стр. 314 сл.

Liška ožení mlynáře s degerou cárskou. Srv. J. Polívka: Le chat botté, отд. опеч. отъ Сб. мин. XVI.—XVII., стр. 62.

267. — Отъ Прилѣпъ. Записалъ М. К. Цѣпенковъ, ib. 315—8. (Fabeln.)

1. Ластоцата, оредот, шгъркот, страчка и гугутката: ptáci vyptávají se vlastovky, jak umí tak pěkně stavěti své hnízdo. Srv. Jacobs English Fairy Tales str. 195 č. 36. — 2. Ластоцата и врабцо: vrabec chce stejně věděti, jak vlastovka si staví hnízda a vyvede mláďata.

268. Приказки фантастически. Отъ Локорско (Софійско). Записалъ Г. Байрактаровъ, ib. стр. 319 сл.

Благодаривиятъ мъртвецъ. Сrv. Шапкаревъ Сборн. отъ бълг. умотвор. VIII. Nr. 93, Nr. 142. Сб. мин. X., отд. 3., стр. 149. Nár. Sb. VI., 217.

269. — Отъ Крушово. Доставилъ Е. Спространовъ, ib. 320—326: (Phantastische Märchen.)

1. Царевъ синь, сабята и двамата му побратими. Срв. Steel Temple Wide-awake stories Nr. 5, Cosquin I., 25. — 2. Тритѣ сестри и царевъ синь pod. nahofe Nr. 259 str. 298 sl. (Приказки изъ чед и общ. жив. Nr. 1.)

270. Приказки смѣшнн. Отъ с. Биримирци и Обрадовци (Соф. окол.) Записалъ Д. П. Свѣщаровъ, ib. стр. 326—331.

1. За двамайсеттѣ планини. Abderidstvi. Vysedeli velbloudi vejce; pod. jako když mĕfili studni; mlha nad údolím považována za vlnu, jako Сб. мин. XIV., odd. 3., str. 116, a jinde lnéné pole za vodu (mofe). — 2. Погоурчената мома. — 3. Циганинъ и воденичарь-кюсе: lzivá pohádka, pod. jako u Šarkareva. Сборн. IX. č. 255. — 4. Двама брата-лудъ и свѣстенъ: děli se, vystaví nový chlĕv: dobytek, který jde do nového chlĕva, pŕipadne hloupĕmu, který do starého chlĕva pŕijde, pŕipadne moudrĕmu, pod. Сб. мин. III., str. 240 Zs. vgl. Lit.-Gesch. Nr. X 65. Hloupý prodal vola stromu, pod stromem poklad. Сб. мин. I., 3, str. 140; III., 3, str. 240; VIII., 3 str. 184; vbleptal to popovi, že veze peníze, zabil ho pak; v lese shodil hloupý vrata se stromu, pod kterým židé, tyman vezouci, ulehli; zapálil tyman a zaplašil tím Bohorodici bolení zubů, pod. Шапкаревъ. VIII., č. 12; na konec „por v trní“.

271. — Отъ Локорско. Записалъ Ц. Вълчиновъ, ib. 331—334.

Който много пробира, лошо намира.

272. — Отъ Родопско Записалъ С. Шияшковъ, ib. 335—342.

a) Български. — Pták „vuzgazuje“ spády nevěrné ženy, drazе prodan, pod. Шапкаревъ, Сборн. IX., č. 253. Grimm KHM. č. 61. — b) Помашки. Různé anekdoty, spojené s Nasr-eddinem: hloupý osekává větev, na které sedí, myslí, že umfel; dav obelstĕn chvástavým rekem (topuz vyhodí do nebe, studánka celá se má přenĕsti a j., prodána mu píšťalka, oživující mrtvé); žena posílá po něm nebožtkům do nebe peníze, muž od něho obelstĕn o konĕ, Вук Караџић Срп. нар. припов., 301 сл. č. 28, Archiv Jag. XXII., 310.

273. — Отъ Охридъ. Записалъ Е. Спространовъ, ib. 342—345. (Schwänke. Anekdoten.)

Hloupí honí mouchy, jedna si sedla na babiččinu hlavu, hloupý zabil babičku, pod. ku pŕ. Swynnerton Indian Nights Entertainment 306. — Hloupý zef hostem u tchýně své. — Lenivé ženĕ oholil muž hlavu, nevěděla pak, když se probudila, je-li to ona či jiná; srv. Nár. Sb. III., 114 č. 3

274. Пословици и пословични изрази. Отъ В. Търново. Собралъ и нарѣдилъ П. К. Гжбювъ. Сб. мин. XVI—XVII., II. матер. 346—351. (Продължение отъ Сб. мин. XV., стр. 138.)

275. — Отъ Дебърско и Кичевско. Записалъ Арсо Алексневъ, ib. 351—6. (Sprichwörter und sprichwörtliche Ausdrücke)

276. Точак. Српске народне загонетке. Из Прилица-Турска. Кар. П., 67.

277. — Из Гројешнице (Битољско), ib. 93—94.

278. Гатанки. Отъ Западна и Югозападна България. Записалъ П. К. Гжбювъ, Сбм. XVI—XVII. II. Матер. 356—361. (Räthsel.)

279. Скоропоговорки. Отъ Дебърско. Записалъ Арсо Алексиевъ, ib. 361. (Formeln zum Schnellsprechen.)

280. Дѣтски задъгалки, игри и др. Отъ с. Бариво (Хаджи-Караманъ) Софийско. Записалъ Стефанъ Д. Спасовъ, ib. 361—6.

281. — Отъ Охридъ. Записалъ Е. Спространовъ, ib. 366—379. (Kinderspiele.)

B. Srbi i Hrvati.

282. **Ђорђевић Тих. Р.**, Српски фолклор. (Gjorgjević Tich. R.: Serbische Volkskunde.) Кар. П., 25—42. Такођер у посебном отиску 8°, стр. 18, цена 0.50 дин.

Spis. vutýká zisk, který by mělo vědecké studium srbského folkloru pro srbskou literaturu a vědu, i nutnost srbského spolku národopisného. Plným právem. Nerozumíme větě „Pa и Бугари нису равнодушни према (sc. српском) народном животу, обичајима и предању; и они већ годинама прикупљају наше (српско) народно благо, износе га и проучавају“.

Ref. Провсв. Гласник 1900, јуни, 740—743 (Дачић).

283. **Smiljanić Manojlo V.**, Beiträge zur Siedelungskunde Südserviens. Mit 1 Karte und 3 Textabb. Abhandl. d. geogr. Ges. Wien 1900 2. Bd. N. 2. Auch Separat. Wien (R. Lechner) 1900. S. 71.

Autor, gymnasialni professor v Bělehradě, vykládá, jak osídleno bylo jižní Srbsko, t. j. kraj mezi záp. a jižní Moravou, vzhledem k poměrům orografickým a astronomickým (osvětlování sluncem). V druhé části konstatuje se, že v západním Srbsku převládají ojedinelé dvory, ve východním sdružené formy dědin, a rozdíl ten vykládá spis. z dějin země. Západ byl dříve svoboděn od tureckého panství než východ, dříve podlehl vlivům západoevropské kultury, jež ničila stará sdružení a komunismy rodové. Ty zůstaly v platnosti více na východě.

Srv. referát O. Schlütera v Globu LXXVIII. 65.

284. **В. Ђ.**, О српском имену по западнијем крајевима нашега народа. (Über den serbischen Namen in den westlichen Gegenden unseres Volkes.) Наставник XI., 241—258, 389 сл., 408 сл.

I. Црна Гора и Бока. II. Приморје између ријеке Цетине и Црно горе и Боке. III. Дубровник.

285. **Ardalić Vladimir iz Deversaka-Bukovica.** Narodni život i običaji. Život u zadruzi. (Nastavak.) (Das Volksleben und die Gebräuche. Das Leben in der Zadruga.) Zbornik za nar. život. V., 1—50.

286. **Carić Antun Ilija,** Crtica iz narodnog života u Dalmaciji Glasnik zem. muzeja u Bosni i Hercegovini XII., 349—359. (Skizzen aus den Volksleben in Dalmatien.)

1. Još neke predrasude o ženi prije i poslije porogjaja na ostrovu Hvaru. 2. Sitnice iz narodnog vjerovanja na ostrovu Hvaru. 3. Kako vode curu? Običaj u šibenskim varošima. (Otmica.) 4. „Vukovi“, običaj u večer vjenčana dana u šibenskim varošima. 5. „Kako će žena najlakše dobiti mlijeko“. (Narodno vjerovanje u Šibeniku.) 6. Narodno pričahje o postanku grada Šibenika. 7. Jedan crkveni običaj u Poljicima u posljednji dan godine.

287. **Hangji Antun**, Život i običaji muslimana u Bosni i Hercegovini. Napisao — Mostar. Tisak i naklada Hrvatske dioničke tiskare. Cijena 2 K. (Leben und Gebräuche der Mohammedaner in Bosnien und in der Hercegovina.)

Ref. Nada VII., 95.

288. **Krmpotić Ivan**, Iz osičke općine ili Kaljske kumpnije (u Lici). Narodni život i običaji. Zbornik za nar. život. V., 132—147. Priroda, tjelesni ustroj, gojeće stoke. (Volksleben und Gebräuche in der Lika.)

289. **Lilek Emanuel**, Familien- und Volksleben in Bosnien und in der Herzegowina. Zs. öst. VK. VI., 23—30, 53—72, 164—172, 202—285.

Erster Theil. Familienleben: I. Familie und Geschlecht. 1. Gliederung. 2 Grundriss der Wohngebäude einer Hausgenossenschaft. 3. Formen der Eheschliessung und Vermählungsgebräuche. a) Hochzeitsbräuche der Griechisch-Orientalischen. In den Dörfern Medna und Gerzovo (Bezirk Jajce). b) Vermählungsbräuche bei den Mohammedanern. 4. Geburt. 5. „Sunet“. 6. Slava oder Kršno ime. 7. Todtengebräuche und Seelencult a) bei den Orientalisch-Orthodoxen, b) bei den Katholiken, c) bei den Mohammedanern. II. Schwägerschaft, Milchverwandschaft, Gevatterschaft, Wahlbruderschaft und Wahlschwesterschaft. III. Gastfreundschaft. — Zweiter Theil: Volksleben. A. Volksglaube und Volkscultus. I. Verehrung der Elemente. 1. Wassercult. 2. Feuercult. 3. Verehrung der Erde. II. Thierverehrung. III. Pflanzenverehrung. IV. Verehrung von Himmelskörpern. V. Opferungen und religiöse Reinigungen. VI. Orakelwesen. VII. Zauberei und Hexerei „ne valja“ (man soll nicht). VIII. Geister und Gespenster. 1. Die Seele des Menschen. 2. Vampyr. 3. Drak, drekvac. 4. Die Vila. B. Jahresfeste und Volksbelustigungen. 1. Weihnachtsfest 2. Frühjahrsfeste. 3. Sommernaturfeste. 4. Herbstopfer. 5. „Čaroice“ und „Vučari“. 6. „Djetinjci“, „materice“, „oci“, „vješalice“. 7. Mladijenci. 8. „Zbor“, „prelo“, „bestil“. C. Rechtsgebräuche a) Gottesurtheile, b) Eidhelfer, c) Friedensrichter, d) Verträge, e) Dorfgemeinschaft und Flurzwang. D. Volkscharakter.

290. **Petrović Vladimir K.**, Zaplaće ili Leskovačko (u Srbiji). Narodni život i običaji. (Volksleben und Gebräuche in der Gegend von Leskovac in Serbien.) Zbornik za nar. život V. 84—119.

Životne potrebstine. Odijelo i obuća. Nakit, češnjaće. Ogrjev i posvjet. Lipkov Tamañeñe životiña. Rad. Život u zadruzi, u obitelji.

291. **Varnica Šime**, Iz Gradišta. Narodni život i običaji. (Aus Gradište. Volksleben und Gebräuche.) Zbornik za nar. živ. V., 120—131.

Kraj i mjesta, zemlje, tlo, životiñe, tjelesni ustroj, bolesti.

292. **Zic Ivan**, Vrbnik na otoku Krku. Narodni život i običaji. Priroda (Nastavak). (Vrbnik auf der Insel Veglia. Volksleben und Gebräuche.) Zbornik za nar. život V., str. 51—83.

Bilje, životiñe, tjelesni ustroj.

293. **Meringer Rudolf**, Dr., Das volksthümliche Haus in Bosnien und Hercegovina. (Mit Tafel IX. X. und 90 Abbildungen im Texte.) Wiss. Mit. B. Herc. VII., 247—290.

294. **Purić Josip**, Referat o pučkoj kući u Bosni i Hercegovini po dr. R. Meringeru. Viena 1900, str. 205—236. Kratka bilješka i na str. 351. u istom listu. (Referat über das volksthümliche Haus in Bosnien und in der Hercegovina nach Dr. R. Meringer.)

295. Пучка кућа у Босни и Херцеговини од Др. Мериџера, проф. бечке универзе, превео Антон Ловрић. Гласник зем. муз. у Босни и Херцегов. Св. II. и III., стр. 187—235, год. 1899. (Übersetzung des Nr. 310.)

Ref. Звезда Б., год. IV., кн. II., стр. 356—9.

296. **Радојевић Влад. Ј.**, Једна стара српска кућа. Кар. II., 42—47. (Radojević Vlad. J.: Ein altes serbisches Haus.)

Писац описује стару српску кућу, свога деде из Поскурица у окр. крагујевачком, грађену пре стотину година.

297. **Trojanović Sima**, prof. Dr., Alterthümliche Speisen- und Getränkebereitung bei den Serben. Archiv für Anthropologie XXVII. Bd., 1 H., 4°. Sonderabdruck p. 32.

Referat L. Niederla v Nár. Sb. VII. 230.

298. Старинска српска јела и пића, рад Симе Тројановића, што је изашао као друга књига Српског етнографског зборника београдске кр. академије, критикован је у Бранкову колу 1900, а оцијенио га је др. Милоје М. Васић — врло оштро и страствено, поричући дјелу сваку знајствену основу. (Trojanović S.: Alte serbische Speisen und Getränke. Rec. Dr. Miloje M. Vasić.) А.

299. **Даничић Ник. П.**, Закончићи. Кар. II., 98—99. (Danicic Nik. P.: Eine Art von Kuchen.)

У Ресави постоји обичај мешања закончића, колача од чистог брашна.

300. **Malec Alois**, Moravští Hrvátí. (Die Kroaten in Mähren.) Člid 413—418.

Тукá се кроје lidového.

301. **Katzer Fr, Dr**, Bosnischer Bäuerinnen Kopfschmuck aus Srebrenica. Globus LXXVIII., 387.

302. **Тителбах Вл.**, Српски вез. Друга свеска. Скупио и издао — Београд 1930. 14 листа а 1 стр. садржај. (Titelbach Vl.: Serbische Stickerei.)

Разни везови са кошуља, рукава, јелека и др. плетива са чарапа и др. из разних крајева Србије и Македоније.

303. **Вулетић-Вукасовић Вид.**, Албум конавоских народних везова. (Конавле у Далмацији.) Кар. II. 119—128. (Vuletic-Vukasovic Vid.: Album der Volksstickereien in Konavle.)

Госпођице Павиде Бијелић и Нике Баларин справиле су голему збирку народнијех Конаваоскијех мотива за изложбу у Паризу и госп. Баларин направила је занимљив албум особито конаваоских мотива. Писац наводи по реду све градиво.

304. **Каракашевић Владимир**, „Гусле и гуслари“. Прилог уз културно-историјску расправу „Музичка уметност у Срба“. Лет. Мат. Срп. 1900. (Karakašević Vladimir: „Gusle und die Gusle-

Spielern“. Ein Beitrag zur cultur-histor. Studie „Die Musik-Kunst bei den Serben.“)

305. **Богдановић Лазар**, Српски народни обичаји о ускрсу у Славонији. Кар. II., 67—69. (Bogdanović L.: Serbische Volksgebräuche zu Ostern in Slavonien.)

306. **Брујић Јован Ј.**, Летник. Кар. II., 21. (Grujić Jovan J.: Am 1. März.)

1. Март почетак новог лета и зове се Летник у Дримколу, дебарске нах. Обичаји на овај дан.

307. **Катић Дан. Љ.**, Палилије. Звезда. Б. год IV., књ. II., стр. 241—3. (Katić Dan. Lj.: Ein Fest am letzten Faschingssonntag.)

У Сталаћу и свуда по околним селима врши се тај обичај на беле покладе, који није ништа друго до наслеђе римских свечаности у почет богњих пастирскеј Pales. Са палилијама су сличне каравештице, више раширене по варошима и оним селима где нема типских палилија.

308. **Николић Влад. М.**, Нешто из народног празновања. Кар. II., 88—91. (Nikolić Wlad. M.: Etwas über Festtage des Volkes.)

Писац износи само мале празнике и празничће.

309. **Радичевић Василије**, Неколико пригодних обичаја. Кар. II., 99—100. (Radičević Vasilije: Einige gelegentliche Gebräuche.)

1. На Божић. 2. На Ђурђев дан. 3. У очи Спасоване. 4. На покладе (ма које).

310. **Вулетић Саво II.**, Бадњи дан и Божић у Зети. ib. 150—153. (Vuletić Savo P.: Christabend und Weihnachten in der Zeta.)

311. **Lilek Emilian**, Vermählungsbräuche in Bosnien und der Hercegovina. Wiss. Mitt. B. Herc. VII., 291—338.

I. Eheschliessformen II. Hochzeitsgebräuche a) bei den Orientalisch-Orthodoxen. b) bei den Katholiken, c) bei den Mohamedanern, den steierischen Slovenen im Pettauer Feld 315 III. Betrachtungen über die einzelnen Vermählungsacte und Hochzeitsgebräuche. IV. Kurze Vergleichung der Vermählungsgebräuche in Bosnien und der Hercegovina mit den bei den alten Illyern, Griechen, Römern und Deutschen.

312. **Вучковић Јоко Тодоров**, Саучешће са тужбом, при спроводу мртваца. Из црногорског живота. Луча VI., 247—252. (Vučković Joko Todorov: Teilnahme bei Begräbnissen. Aus dem montenegriner Leben.)

313. **Влад. Ј. Р.**, Промена крсног имена. Кар. II., 224 л. Узроци таке промене.

314. **Кошанин Нед. С.**, ib. 225 сл помиње неке друге узроке. (Vlad. J. R., Košanin Ned. S.: Über den Wechsel des Hauspatrons.)

315. **Иванишевић Јован Фил.**, Оро. Црногорска народна игра. (Ivanišević J. F.: Das Choro, ein montenegrischer Volkstanz.) Glasnik XII., 533—541. У катунској нахији.

316. **Вулетих-Вукасовић Вид.**, Морешка и тусти судац (краљ) на о. Корчули (у Далмацији). Кар. II., 59—64. (Vuletić-Vukasović Vid.: Ein Spiel auf der Insel Curzola.)

317. **Зорић Ј. Ђ.**, Игре у Сарајеву, ib. 49—51. (Zorić J. Gj.: Tänze in Sarajevo)

318. **Ђорђевић Тих. Р.**, Грађа за зборник музичких обичаја и Срба, ib. 19—21. (Gjorgjević Tih. R.: Material zu einer Sammlung musikalischer Gebräuche bei den Serben.)

319. Упуства за прикупљање правних обичаја српског народа. Издање Правничког Друштва на Великој Школи. Београд Државна штампарија краљевине Србије. 12°, стр. 41. (Leitfaden zur Sammlung der Rechtsgewohnheiten des serbischen Volkes.)

Ref. Кар. II., 196 сл.

320. **Тих. Р. Ђ.**, Правни оличаји у Срба. Кар. II., 185—7. (Rechtsgewohnheiten bei den Serben.)

Темаја је у срезу вишавском округа пиротског гомила од камена, коју народ гради као знак проклетва над неким. Некоје народне приповетке.

321. **Трештић Јан**, Boží soudy a krevní msta v Bosně a Hercegovině. Vlast XVI., 461—467. (Gottesgerichte und Blutrache in Bosnien und in der Hercegovina.)

322. **Василјевић Мих. П.**, О убијању старца. Народно предање очувано у Крепољину, ib. 128—132. (Vasiljević Mich. P.: Über das Töten der Greise.)

Са примедбом од Т. Р. Ђ. Причање непознато. Ср. моју расправу у Z. VVK. 1898, 25. и ваше стр. 153 бр. 261.

323. **Илић Петар М.**, Питања за прикупљање технолошких обичаја у српскога народа. Саставио —. Алексић 1900. (Ilić Petar M.: Frage zur Sammlung technologischer Gewohnheiten bei den Serben.)

Додатак „Караџићу“ II. и у посебном отisku, 8°, стр. 27.

324. **Ђорђевић Р. Тих.**, „Белешке о школским обичајима у пиротском округу за време Турака“. Просветни Гласник 1900, прва половина, стр. 100, 222 и 497. (Gjorgjević R. Tih.: Anmerkungen über Schulgebräuche im Bez. Pirot zur Zeit der Türken.)

325. **Галковскиј Н.**, Миеологическiй элементъ въ сербској народној поезiи. I. Вилы. II. Усудъ. Фил. Зап. Бор. г. 40, вып. 4—5, стр. 1—20. (прод. будетъ). (Galkovskij N.: Das mythologische Element in der serbischen Volkspoesie. I. Die Vilen. II. Das Schicksal.)

326. **Алачевић М.**, prof., Копане blaga (Schatzgraben). Zbornik za nar. život. V., 156—160.

Prepisano iz jedne stare rukopisne kniže poljičkom bukvicom napisane.

327. **Сарић А. Ј.**, Folkloristische Beiträge aus Dalmatien. Wiss. Mitt. B. Herc. VII., 367—372.

1. Weihnachtgratulieren (Kolendränge) im Stadtviertel „Veli Varoš“ in Spalato. 2. Die Sage von der Pest (Kuga). 3. Das Alpdrücken. 4. Das Wahrsagen aus dem Kindernabel.

328. **Јоксимовићка Милева В.**, Не треба месити хлеб у петак и у недељу. Кар. II., 54. (Joksimović Mileva V.: Brot darf weder Freitag noch Sonntag geknetet werden.)

Сваки је хлеб, који се у петак и у недељу меси, сав крвав.

329. **Kulinović Mehmed Fejzibeg**, Volksaberglauben und Volkshilfsmittel bei den Mohammedanern Bosniens und der Herzegovina. Wiss. Mitt. B. Herz. VII., 339—366.

330. Народне празновјерице (Из Никшића). Прибиљежно Нов. Комесаровић. Луча VI, 675 сл. (Komesarović N.: Volksaberglauben aus Nikšić.)

331. **Margalits Ede, Dr.**, Boszorkánurörök Horvátországban. Ethnographia XI., 321—326.

О расправи IV. Ткачића у 108. кн Rada.

332. **Тодоровић Антоније**, Српске народне празновјерице (Пореч-Македонија). Кар. II., 69—70. (Todorović Ant.: Serb. Volksaberglauben.)

333. **Поповић Душан**, Како сељаци у Врањском округу одређују какво ће време бити у појединим месецима. Кар. II., 133—4. (Popović Dušan: Wie bestimmen die Bauern im Bezirk Vranja, welche Zeit in den einzelnen Monaten sein wird.)

334. **Hovorka pl. Zderas, Oskar, Dr.**, Narodna medicina na poluoatoku Pelješcu u Dalmaciji. (Volksmedizin auf der Halbinsel Pelješac in Dalmatien.) Glasnik zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini. XII., 119—154.

Ognjica („febra“ str. 123), glavobolja (124), vratobolja, prsobolja, sušica (126), bolesti trbuha (126), „šijatika“ (ischias, 128), moroidi, škrtetina, diphtheritis (129), groznica (129), kirurgija (130 сл.), коžне болести и syphilis (140), очне и усне болести (142), зуби (145), сујеверна народно-медицинска средства, заклинјања (145).

335. **Hovorka, Edler von Zderas, Oskar, Dr.**, Die Paganica und ihre Varianten. Eine Studie aus der dalmatinischen Volksmedizin. Zs. Öst. Vk. VI., 4—23.

336. **Hovorka pl. Zderas, Oskar, Dr.**, Plinius i narodna medicina u Dalmaciji. (Plinius und die Volksmedizin in Dalmatien.) Vjes. arh. IV., 211—214.

За времена Плинијева су некоја лјековита средства на исти начин рабила као данас у народној медицини на Пељећу

337. **Прајндлсбергер Јосип, Dr.**, Прилози народној медицини из Босне. Glasnik zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini. XII., 65—81. (Praindelsberger J., Dr.: Beiträge zur Volksmedizin aus Bosnien.)

I. О очним операцијама народних видара (65—74). II. О операцијама бешичног камена народних видара (74—81).

338. **Иванчевић П. С.**, Запис од грознице (из Босан. Крајине). Кар. II., 97. (Ivančević P. S.: Beschwörungsformel gegen das Fieber.)

339. **Ваља се . . .** Из народног вјеровања у Загарачу. Луча VI., 51 сл., 109 сл., 166. (Prognostica.)

Literatura lidová.

340. Добросављевић Б. М., Српске народне пјесме с гледишта религиозног, моралног и патриотског. Босанска Вила год. 1900, стр. 103, 124, 192, 211, 236, 253. (Dobrosavljević B. M.: Die serbischen Volkslieder vom religiösen, moralischen und patriotischen Gesichtspunkt.)

Низ чланака лијепо и разумљиво сложених без особитих аспирација на исцрпност и академицизам. А.

341. Гавриловић Анд., Историска сећања у неким народним песмама о Краљевићу Марку. Глас LVII., Други разред 37, стр. 115—141. (Gavrilović And.: Historische Erinnerungen in einigen Volksliedern über Kraljević Marko.)

Ref. Наставник XI., св. 1., стр. 99—106; св. 3. 341—351 (Јов. Н. Томић), срп. ib. 239 сл. место одговора писца О песмама Вукова Зборника срп. нар. 11, II књ. бр. 68 „Марко Краљевић и Ђемо Брђанин“, бр. 87 „Женидба Стојана“, бр. 62 „Марко Краљевић и Мина од Костура“, бр. 42 „Марко краљевић и Вуча Ценерал“, бр. 59 „Марко Краљевић и Филип Маџарин“, бр. 40 „Сестре Леке капетана“ о песмама Богешећеве збирке „Нар. п. из стар. записа“ бр. 7, 86, 87. Све ове песме имају свој извор у историјским приликама живота и рада Маркова; „маџарски“ по мисли писца значи у нар. песмама старијега размера и у већини осталих песама исто што и латински, католички.

342. — Приложак проучавању српске народне поезије. Годишњик Николе Чуића, књ. XIX. (— Ein Beitrag zum Studium der serbischen Volkspoesie.)

Писац расвјетљава: војводу Гојка, којег народна пјесма опомиње као једнога од Мрњачевића; тумачи народну пјесму о пропасти српскога царства и тко је војвода Пријезда. А.

343. — Први почеци скупљања српских народних песама. Бранково Коло 1900. (— Die ersten Anfänge im Sammeln der serbischen Volkslieder.)

Димитрије Руварац изнео је у Јавору 1887. мишљење Саве Текелије, који је као Вуков савременик држао, да су скупљању српских народних пјесама дале повода руске пјесме, јер је он (Текелија) год. 1811. донио из Русије једну књигу народних пјесама, које је најприје показао Стефану Живковићу, а послје (1814) Мушицкому, позивајући их, да и они такве пјесме скупљају у своме народу, што су му они и обећали. Вук је онда од Мушицкога упозорен на народно благо. Међутим интересовање за народну поезију било је спорадички (—) буђено међ српским а рђ gotovo међ хрватским писцима и прије Вука. А.

344. Šurmin Gjuro Dr., Mitologične narodne pjesme“. Rasprava u „Viencu“ 1900, str. 122—281. (Die mythologischen Volkslieder.)

Из одује ове непregledне студије врло је тешко разабрати, што писач заправо хоће да каже. У главном се опажа, упорно настојање да се теорија и резултати руске науке, која се бавља митолошким рефлексима у традиционалној књижевности, примјени хрватској и српској народној пјесми. Ipак се чини, да писач долази до закључка: да Хрвати и Срби немају у својим народним пјесмама директних остатака митолошке старине него да је највећи дио онга, што нас у њима сјећа не-

znabožtva, doneseno tek u kršćansko doba od onih naroda, od kojih su Srbi i Hrvati u srednjem vijeku primali svoja pričanja.

345. **Живановић Јер.**, Уз песму „Јован и дивски старешина“. Просв. Гласник 1900, окт. 477—480. (Živanović Jer.: Zum Liede vom Jovan und dem Obersten des Riesen.)

У уводу говори о позајмици мотива са стране у усменој народној књижевности. Узевши на ум споменуту нар. песму, налази њој за сличан мотив у грчкој причи: Samu und die Draken у Хановој Збирци Griech. u. alban. Märchen.“

J. P.

346. **Гете (Goethe) о српским пјесмама.** Бранково Коло 1900, доноси (у 3 броја) пријевод Гетеова чланка, о којем се у српској књижевности често говорило, али се сам чланак није нигдје преводио. (Goethe von den serbischen Liedern.) A.

347. **Талфи (1797.—1870).** Бијографска скица у спомен стогодишњице њезина рођења. Dr. Ludwig Wagner написао у Пожуну год. 1897. књигу о њој, а Бранково Коло преводи ову расправу 1900 (у 3 броја). (Talvj: Biographische Skizze.) A.

348. **Kasumović Ivan, Dr.**, О латинском пријеводу неких наших народних пјесама. „Školski Vjesnik“ VII., 81—92, 205—211, 297—306, 373—378, 469. Одштампано и у особитој књизи. Сарајево, Земалска штампарија, стр. 36.

Писац показује, да је дубровачки каноник Гјуро Ферич под крај XVIII. вијека на понуку Joh. Müllera превео на латински 37 пјесама, измед којих је 5 умјетних, а Kasumović је нашао само дјвјема изворе; једној у дјелима Petra Divnića (Difnicus) Šibenčanina, и то само одломак „U pohvalu od grada Šibenika“, и да је тај одломак узео из Fortisova „Viaggio“; а друга умјетна пјесма да је („Raddonja“) узета из дјела Vladislava Menčetića. A.

349. **Синиша о Леђан-граду**, о којему су до сада у српској књижевности говорили (иза Шафарика): Стојан Новаковић, Љуба Пенадовић (Халански), и А. Васиљевић, написао је у XIX. „Годишници Николо Чупића“ (год. 1899) писац „Синиша“ географско историчну студију, која управо тако мало задовољава као и сви шовинистичко-национални чланци овог псеудонима.

350. **О(стојић) Тих.**, Нове верзије о Леђану граду Лет. Мат. Срп. књ. 202—203, стр. 372—377.

О покушају Синише у XIX. књ. „Годишњице“ Чупићеве (ср. Nr. 349) и Б. П. Хаждеу. По мисли писца јесте погрешка тумача песме бр. 29 у Вуковој II. књ., што узимају (ћутећи), да је све у тој песми савремено, и да се односи на неки историјски догађај. Сви траже у историји неко време и на истом месту и неку женидбу, и Леђан, и латинскога краља, и Балачка.

351. **Pavlečić K.**, Pokušaj komentara о пјесми Uroš i Mrnjavčevići“. Nastavni Vjesnik zagrebački 1900, књ. IX., стр. 6—25. Rasprava nije dogotovljena у 1. svesku, nego će se nastaviti у 2., год. 1901 (Ein Versuch eines Kommentars des Liedes „Uroš i Mrnjavčevići.)

352. **Караџић Вук Стеф.**, Српске народне пјесме. Скупи их Вук Стеф. Караџић. Књига седма, у којој су пјесме јунач

средњијех времена. Државно издање. Биоград. Штампарија краљевине Србије. Стр. X. + 504. Ц. 3 дин.

У овој књизи има 58 pjesама. Штампане су из Вукових рукописа, који се налазе које у Биограду које у петроградској царској библиотеци. Уредио их је проф. Љуб. Стојановић. А.

353. — Књига осма, у којој су pjesме јуначке новијих времена о војевању за слободу и о војевању Црногораца. Државно издање. Биоград. Штампарија краљ. Србије, стр. X. + 579. Ц. 3 динара. (Karadžić Vuk Stefanović: Serbische Volkslieder, VII., VIII.)

Из Вукових рукописа наштампано је овдје 70 pjesама; остале су из V. књ. Српских нар. pjesама (Беч 1865). Уредио их је проф. Љ. Стојановић.

354. **Wuk Stefan Karadžić**, Pieśni serbskie. Pieśni junackie najdawniejsze. Wisła XIV., 322—331, 447—455, 645—650.

Tłumaczone 1. Święci daremi się dzielą Nr. 1. i 2. — 2. Djakon Stefan i dwaj aniołowie. — 3. Ogniowa Maryja w piekle. — 4. Bóg nikomu dłużnym nie zostaje. — 5. Kum przeniewierca, Greczic Manojło. — 6. Narzeczona Łaza Radanowicza.

355. **Stephanovitch Karadschitch Vuk**, Histoires et légendes serbes. Traduit par la comtesse Emma de Frey. Revue d'Europe, Paris III., 1900, février, p. 139—143.

256. **Marjanović Luka**, Hrvatske narodne pjesme; pjesme muhamedovske. Knjiga četvrta, str. VIII., 736. (Kroatische Volkslieder. Lieder der Mohammedaner.)

Referirao o njima opširnije dr. Tugomir Alaupović u bosanskoj „Nadi“, god. 1900, str. 70—179.

357. **Никетић Пет. М.**, учитељ, Српска историја у народним песмама. Саставио —. Накладом књижара Велимира Валожића. Београд. Стр. 116. (Die serbische Geschichte in den Volksliedern.)

Ту је писац сложио најзначајније народне pjesме — почевши од св. Саве, па све до освојења Ниша — те их је својим причањем у прози саставио и неку цјелину. Издање је илустрирано врло примитивно, управо према главној намисли списатељевој, онако — за народ. А.

358. **Ж. О. Д(ачић)**, Одабране српске народне песме јуначке најстаријега времена, за омладину приредно. Београд. Издање и штампа Државне штампарије, стр. VIII. + 126. Ц. 0-50 дин. (Ausgewählte serbische Heldenlieder aus der ältesten Zeit.)

359. **Alačević Mir.**, Marko Kraljević i Pilip Magjarija. Kazao u pero Joze Perić iz sela Muća. Кар. II., 210—212.

360. Српске народне јуначке pjesме. Војевање Везира Јуприлића на Бачку, приближно Михаило Милићев Вукотић. Гуча VI., 42—47, 103—105.

361. — Ударац Загарчана на овце Спушке. Приближно П. Т. К. ib. 159—161.

362. — Вјеридба и смрт бега Љубовића ib. 204—208, 52—7.

363. — Јанковић Стојан избавио Сењанина Ива. Из збирке Илије Златичанина, *ib.* 394—6, срв. Вук Ст. Караџић Срп. нар. пј. VI., 498 сл. Nr. 72.

364. — Син Сибињанин Јанка. Из збирке Илије Златичана. Луча VI., 437—9.

365. — Погибија Бега Хусејина Балијагића. Из удружења учитељског Морачке нахије, *ib.* 477—80, 536—9.

„Ова пјесма изгледа прије доћерана, него копирана са нашег гуслара“, (прим. ур.)

366. — Крвави плијен, *ib.* стр. 594—8.

367. — Новак Вуксановић и Служани. Из збирке Ђ. М. Драговића-Ђураковића, *ib.* 664—9.

368. **Иванчевић Петар Ст.**, Почетак Устајка у Босан. Крајини (1875—1878.) Српска нар. пјесма. Саопштио — Кар. II., 220—224.

369. Српске народне умотворине. Пјесме. Из збирке Н. Т. К. Бос. Вила XV. (Serbische Volkslieder.)

1. Старина Новак и Ћерџез Алија, стр. 15. — 2. Старина Новак оставио Романију, стр. 68. — 3. Старина Новак избавља сужње из Сарајва, стр. 69 сл. — 4. Бег Алибег и љуба му, стр. 126 сл. — 5. Собет цара и везира, стр. 149. — Хрњичић Алија и Костреш харамџа Прибиљежио од Саде Авдића, тежака из Сућеске, котара сребреничког Драго К. Урошевић, 27—29, 46—7, свака стаза жали по јунака. Прибиљежио Б. Т. Глишић, стр. 283. Два гроба и свадба. Из Херцеговино, стр. 318.

370. Сестра и братља. Сербска народна пјесња по француском преводу Алек. С. Пушкина. Бос Вила XV., 177 сл. (Die Schwester und ihre Brüder. Nachdichtung Puškin's aus P. Merimées Buch: La Guzla.)

Пеки Р. В. Р. наштампао је ову пјесму, коју је превео Пушкин из књиге Мериме-ове, незнајући, да су пјесме ове франц. збирке фалсификат славног франц. пјесника.

371. **Ženitba Maxima Crnojeviće.** Srbská národní píseň. Přeložil Josef Holeček. Květy XLIV., 78—83, 210—215, 346—353, 493—501.

372. **Kurt Mehmed**, Sickalice. Školski vjesnik B. Herc. VII., 250—251, 436, 728.

Vrsta djetinjih pjesama.

373. **Гл. К. II.**, Славске песме у Вучитрну на Косову. Кар. II., 22.

374. Српске народне женске пјесме. Луча VI., 106, 162, 208, 257, 396 сл., 439 сл., 480 сл., 539 сл., 598—600, 669—771.

Из Загараца, из Дробњака.

375. **Поко II.**, Српске народне ђевојачке пјесме. По Далмацији скупио. Бос. Вила XV., 106, 128, 149, 164, 195, 217, 238, 284.

376. Гаговић В., Српске нар. пјесме. Црквице (Опутне Рудине). Приближно —, ib. 334 сл.

377. Тута Јово, Српске нар. пјесме. Мостар, ib. 350 сл.

378. Женске мухамеданске пјесме. Приближно Саво Миладиновић. Луца VI., 47 сл.

379. Остојић Тих., Обредне песме у Потгисју. Кар. II., 112—119.

380. Станојевић Мил. Ђ., Српске народне песме из пиротског округа. Звезда Б. IV. год, II. књ., 304—311.

Српске песме, које се певају само за време играња.

381. Margalits Ede, Dr., Koledák a délszlávoknál (Koleda kod južnih Slavena). Ethnographia XI., 163—167.

Ref. o materialima u Zborniku za nar. život južnih Slavena I.—II.

382. Новаковић Ст., Старинско црквено певање. Кар. II., 57—58.

Предлаже, да се приближе црквене старинске мелодије, што се још традиционално пјевају по селима у народу.

383. Деспотовић II., Старинско црквено певање, ib. 83—84.

Неке примедбе броју. 382.

384. Кордунаш М. Б., Српске народне приповијетке. Свеска I. (Збирка српских народних умотворина из Горње Крајине, књ. IV.) Вјерно копије и за штампу приредио М. Б. К. Дарак доброј Српчаци. Наклада писца. У Новом Саду. Штампарија Ђорђа Ивковића 1900. 8^о, стр. 35. — Ц. 50 филира. (Kordunaš M. B.: Serbische Volksmärchen.) A.

Ref. Бос. Вила XV., 351 сл.

385. Николић Атанасије, Српске народне приповетке. На свет издали његови унуди. Београд. Издање Савића и Компаније. 1899, s 240. (Nikolić At.: Serbische Volksmärchen.)

Rec. Arch. Jag. XXII., 313 (G. P.), Просв. Гласник 1900, јануар 87—91. [Јер. Живановић].

386. Српске народне умотворине. Приповијетке. Бос. Вила XV., стр. 15, 29, 61, 84, 106, 127, 218, 255, 268; 299. (Serbische Volksmärchen und Sagen.)

1. Како су постале добре, и како але жене, стр. 29 — слична Сборн. мин. XI., одд. 3, стр. 96. — 2. Човек који је бежао од смрти стр. 61. — 3. Како је слајепи миш добио крила, стр. 61: бог је продао свет Ђаволу; миш је направио једну рупу на меховима, у којима се је сакрио Ђаво, и за то је добио крила и постао је слепи миш. — 4. Лаж за опкладу стр. 84 сл. „ко кога надлаже, нека носи обадва лова“. — 5. Чобанин и Ђаво Топалбаша стр. 106. — Ђаво не може да превари чобанина. — 6. Цар и три сина стр. 127 — најмлађа уснио је, да га отац и мајка послужују, те је био ишћеран. — 7. Исус Христос и св. Петар стр. 255. Како је постао цвет у руже и бодљике стр. 255.

387. Српске народне шаљиве приповијетке. Бос. Вила VI., 129 сл., 351. (Serbische scherzhafte Volkserzählungen.)

388. Народне приче. Луча VI., 49 сл., 106 сл., 163 сл., 209—211, 258 сл., 397 сл., 440 сл., 481—4; 540 сл., 600—602, 671—5. (Volkserzählungen.)

Нудјесам ја но стрико str. 163 сл., знамју мотив з mistrнѣго злодѣје, јак хоженјми стѣвѣци одлудѣну пастјѣвои овце · str. 258 сл., о Nastradiniovi (Nasreddin): масо продано псѣм а ј., str. 397 сл. Мустафа и Мерима. Турска прича = Mijat Stojanović Pučke pripov. str. 173 сл. Nicolaïdes et Carnoy, Traditions de l'Asie Mineure 68 сл. R. Basset, Nouv. cont. berb. č. 111 а ј. str. 440 сл. — Kdo z manželů dříve promluví, má vykonati jistou práci, v. R. Köhler, Klein. Schr. II., 576, Clouston Pop. Tales II., 15 — str. 441 „šarení štap“ platí jako jiné obyčejné klobouk R. Köhler op. č. I., 251 — str. 481 Muž jde do světa hledat ženu tak hloupou, jako jest jeho — představí se jiné ženě, že přišel s nebe — str. 671 сл. Otec musel vyvésti děti své do hor; první den nasypaly popel, druhý mouku, slabé sledy pověsti o Polyfemovi.

389. Гаговић В., Српске народне приповетке. Кар. II. 17—18. (Gagović V.: Serbische Volksmärchen.)

1. Фавариота (грчки владика) запоио кеѣца (магарца). Срв. Розвидка Мих. Драгоманова II., 68. Етнограф. Збирник VI., 118 сл. č. 293. Kolberg Lud XXI., str. 207 č. 21. Mater. antrop. archeol. i etnogr. II., odd. 2, str. 117 č. 88. — 2. Цар, царица и мур самбја. Каждју з них рекне, со си мисли, а рыбу урѣченѣ оживноу. Срв. Clouston, Popular Tales and Fictions II., 407 сл.

390. Иванчевић Петар Ст., Српске народне приповетке. Кар. II., 95—96. (Ivančević Petar St.: Serbische Volksmärchen.)

1. Два очева савјета. 2. Христос је благоделно рѣза. Тотѣж Carnoy de Nicolaïdes Trad. pop. de l'Asie, Mineure 241. Podobně jiné о cikanovi Fr. H. Groome Gypsy, Folk Tales str. XXVII. Гринченко Етнограф. матер. I. č. 96.

391. Костић Станко, Српске народне приповетке. Кар. II., 96—97.

1. Тујбе Алија у цамаји. 2. Загонетка. 3. Осветио се оца.

392. Марић Свет. М., Српске народне приповетке. Кар. II., 18—19.

393. Терзић Дим. В., Српске народне приповетке. Кар. II., 94—95.

1. Постанак вила (виле постадоше од дјече, коју је Ева сакрила и не доведа Богу, те која одоше у гору; а водени коњи постадоше од оне дјече, која одоше у воду). — 6. Кадија и чобанин.

394. Зорић Јов Ђ., Ситне белешке. Кар. II. 227—231.

Из Сарајева: Традиције о неком народу древног доба „Немрима“ из босан. крајине, о злим духовима, о Блаженој-Огњеној Марвији, сестри св. Илије, Грнјех је плакати за дјецом кад умру. Ср. Arch. Jag. XXI., 277 бр. 76; XXII., 302 сл.; народно вјеровање о оном свијету.

395. Краљевић Марко у народном предању. Кар. II., 206—214. (Kraljević Marko in der Tradition des Volkes.)

Прештампана „Молба за сабирање грађе због систематике народних пјесама о Краљевићу Марку“ израђена од Ст. Пишевског већ год 1892 и упутак“ истог

научењака. Саопћена даље јуначка песма М. Кр. и Пилип Мађарија, предања о камену Марка Кр., Задужбина М. Кр-а, Кр. М. у служби.

396. Кнез Милош у причама. Нова збирка. Сабрао М. Ђ. Милићевић. У Београду, у српској кр. Штампарији 1900. Стр. 130, i I.—IV. (М. Gj. Milićević, Fürst Miloš in den Erzählungen.)

То је 43. издање Чупићеве Задужбине. Прва свеска о Милошу из пера нештога заслужнога Србијанца изашла је год. 1891. Причама је издавач додао још 23. писма, што их је Милош казивао у перо у разним приликама. А.

397. Народне предање о местима. Кар II., 6—9, 64—66. (Volkstraditionen von Örtlichkeiten.)

398. Петковић Драгослав Д., Исаковић Марко М., Народне предање о местима. Кар II., 85—88.

Приче о Милошу Обилићу и о цару Тројану „у цара Тројана које уши“.

399. П. С. Нв . . . њ, Ст. М. М., Марковић Милан П., Тих. О., Народне предање о местима. Кар II., 144—7.

Међу њима су етимологичке приповетке.

400. Вујанац Мил. А., Народне предање о местима, ib. 185. Проклета отава (од св. Саве, када му газда није хтјео дати сена). Одбијен змај (од воде, коју је девојка опоганила).

401. Јов. Р. П., Народне предање о местима, ib. 203—5.

1. Змиц — легенда о св. Ђурђу. 2. Бара и бик.

402. Како је постало Трстено (код Дубровника). Из збирке Вида Вулетих-Вукасовића, ib. 205.

О чудотворној слици Бл. Дј. Марије.

403. Исаковић Марко М., Народне предање о местима, ib. 183—5.

Бања Ковиљача и планина Видојевица. Манастир Ивања. Пустопоље — пољана близу манастира Чокешине.

404. Тројановић Сима, Букумире, ib. 85.

Прича пригорска о племену Букумире. Abderité.

405. Вулетих Саво П., Жабљачки евлијај, ib. 153—5.

Прича неког Србина Мухамеданца.

406. Андрија Јовићевић, Народне вјеровање у Брскову. Босанска Вила, год. 1900, стр. 121—147. (Два одломка.)

Лијепим приповедачким начином испричано је у овом чланку вјеровање пригорских брђана, како је неки бајословни српски краљ Бучан разорно латински град Брсково и како је његова жена из захвалности према св. Госпођи саградила на оном мјесту, на којему се је некад учувала од Латина, цркву која се за то звала „Госпођинска“. А.

407. Šurmin G., Dr., Priča o S o l o m u n u. (Prilog poznavanju narodnoga blaga.) Glasnik XII., 592—3.

Из једног ćirilskog Zbornika Jugoslav. Akad. XVI.—XVII., који је Kukuļević dobio из Orahovca у Boci Kotorskoј.

408. Novorka pl. Zderas Oskar, Dr., Narodne priče o životinjama na poluotoku Pelješcu u Dalmaciji. Vjes. arh. IV., 209 sl. (Volkserzählungen von Thieren auf der Halbinsel Pelješac in Dalmatien.)

409. **Т. Р. Ђ.**, Животиње и биље у народном предању. Кар. II., 147—9.

410. **Грђић-Бјелокосић Лука**, Животиње и биље у народном предању, *ib.* 214 сл.

Из Мостара: 1. јеж знаде траву расковник, којом се може отворити свака брава. — 2. Змија — блазна = змија покућарка. — 3. О постању кртице — из сина лакомог кума, кој је био сакривен у кумовској земљи. — 4. О постанку свраке: од пљувачке Ђавола, уједно о постанку удолитих табана у Људи — позната легенда, коју је већ Вук Ст. Караџић у Срп. нар. припов. стр. 91, Nr. 18 наштампао.

411. **Дав. Љ. М.**, Животиње и биље у народном предању, *ib.* 187—9.

1. Постанак корњаче — скоро то исто наштампао већ у рјечнику Вука Ст. Караџића. — 2. Змија-чуваркућа. — 3. Има ли змија ноге? — 4. Цаликућа (*Adonis flammea*).

412. **Ст. М. М.**, Животиње и биље у народном предању. Забележио — у Темнићу и Левчу, *ib.* 215 сл.

1. Вашке и буве створиле су се од пепела, који је св. Богородица бацила на чобанина, кога није могла да пробуди; сл. у Босанској Вили VIII., 1893 тр. 29. — 2. Како је постала корњача? То исто Nr. 411, 1. — 3. Како је постао крт? — Сл. као Nr. 410, 3. — 4. Зашто жабе не могу никад да се усмрде, ср. Юбил. Сборник В. Миллера стр. 95. — 5. Зашто се змије вуку по земљи? — 6. Зашто коњ никад не може да се наједе? Исто тако код Fr. S Krausa, *Sag. Mär. Südslav. II.*, Nr. 68.

413. **Исаковић Марко М.**, Животиње и биље у народном предању, *ib.* 216 сл. (*Thiere und Pflanzen in den Volks-Traditionen.*)

1. Дегелина с четири листа — слична „јеж“ Nr. 410, само да је на место јежа дошла корњача. 2. Курјачки зев — кад је зев сух, онда се крозањ провлаче мала деца, да буду здрава као курјак.

414. **Братић Тома А.**, Птице у народном вјеровању. *Glasnik В. Н. XII.*, 345—349. (*Bratic Toma A.: Die Vögel in der Volkstradition.*)

1. кукавица, 2. ласта, 3. ждрал, 4. гавран, 5. сова, 6. ћук, 7. орао крсташ, 8. сврака, 9. домаћи пијетао. 10. врабац.

415. **Ст. М. М.**, Народно веровање о ласици. Кар. II., 100.

416. — Зашто мала деца не полазе пре године. Кар. II. 55.

То исто: Гринченко *Этногр. Матер. I.* Nr. 107. *Mater. antrop.-archeol. ethnograf. IV.*, 2, стр. 192. *Revue d. trad. popul. II.*, 485.

417. — За колико се разликује турска вера од хришћанске, *ib.* 55.

418. **Б. М. И.**, Зашто се сврака од 15. Августа до 8. Септембра, *ib.* 54, сл. Кар. I. 123.

Међудневице непрестано иере по трњацима и из њих не изилази, а орао у то доба не пије воде, него само пишти.

419. — Зашто се попови не могу заситити новцем. *ib.* 54—55.

420. — Жежен кашу хлади, *ib.* 55.

421. **Филиповић Милутин**, Зашто риба има црвену крв и зашто рак иде натрашке. Кар. II., 100—101.

422. **Ст. М. М.**, — Како кука кукавица? *ib.* 132.

Бог претвара сестру слуге Стевана, кога је цар Лазар посекао, у кукавицу и прокуне је да навек кука за братом

423. **Стефановић Часлав О.**, Постанак кукавице, *ib.* 190.

Слично предању у Гласнику Б. Х. XII, 345.

424. **Ст. М. М.**, Од кад почиње ноћ да краћа, *ib.* 132.

425. — Када дува вихор — онда народ верује, да се то але бију. *ib.* 132.

426. **Т. Р. Ђ.**, Боље је сите комарце трпљети, него гладне напуштати. — Боља је бобова слама него празне јасле, *ib.* 53—54.

Наштампана прича, која је дала повода постанку прве пословице.

427. **Гавриловић Анд.**, Поглед у живот српских народних пословица XIX. века. Кар. II., 135—141. (Gavrilović And.: Über das Leben der serbischen Volks-Sprichwörter im XIX. Jh.)

428. **Караџић Вук Стеф.**, Српске народне пословице. С допунама из Вукових рукописа и из „Српскога Рјечника“. Биоград 1900. 8^о, стр. XVI., 496. (Karadžić Vuk Stef.: Die serbischen Volks-Sprichwörter.)

Ref. Просв. Гласник, 1900, јуни 738—740. [Да(чић).]

429. **Радивојевић Сп.**, Пословице и узречице. Из разних крајева Ст. Србије и Македоније забележио. Кар. II., 217.

1. У Малешу. 2. У Битољу. 3. Из других места, Призрена, Приштине.

430. **Радојевић Влад. Ј.**, Српске народне пословице, *ib.* 9—13.

431. **Ст. М. М.**, Српске народне пословице (из Левча), *ib.* 47—49.

432. **Зорић Јов Ђ.**, Српске народне пословице (из Сарајева), *ib.* 91—92.

433. **Марковић, Милосав Д.**, Боже здравља до вјешала, *ib.* 21.

Постанак ове пословице у ужичком округу.

434. Српске народне изреке и разне ријечи. 1. Пријене. 2. Клетве. Луча VI., 108 сл., 165, 212 сл., 260, 401, 442; 484.

435. Народне мудре ријечи у везаном слогу. Прибележио М. Ђукић, *ib.* 442, 486.

436. Зрица из српске народне фразеологије Биљежи и тумачи Богдан Крајшник, *ib.* 542, 602 сл.

437. **Ст. М. М.**, Народне изреке у Левчу из животног и биљног света, *ib.* 190—191.

438. **Иванчевић Петар Ст.**, Српске народне загонетке. Из Босан. Крајине. Кар. II., 155—6.

439. **Радивојевић Сп.**, Српске народне загонетке, ib. 92—93.

440. **Ст. М. М.**, Српске народне загонетке. Из Левча, ib. 13—15.

441. Народне загонетке. Луча VI., 108, 164, 211, 260. Нг. 325—328. (Räthsel.)

442. **Богдановић Л.**, Српско народно благо из Славоније и Барање. Кар. II., 169—170.

1. Клетве. 2. Заклетве. 3. Савети. 4. Претње. 5. Жеље.

443. Молитва при дизању у славу Божју из Голије Прибиљежио В. Б. Милановић. Луча VI., 261.

444. Српске народне молитве. Скупно у Бијелом Пољу код Мостара Стеван Шпиковић, ib. 401 сл., 485, 542 сл., 603 сл., 677.

445. Здравница, ib. 543 сл.

446. Народне здравице. Из Пиве, ib. 677—9.

447. **Иванчевић Петар Ст.**, Пољске, љетне и зимске молитве. Бос. Вила XV., 13 сл.

448. **Тодоровић Антоније**, Српске народне клетве из Пореча. (Македоније.) Кар. II., 66.

449. — Дечија бројења при играма. (Пореч, Манастирац). Кар. II., 133.

450. **Новаковић Стојан**, Крсна имена. Напомене за нова испитавања. Кар. II., 103—112. (Novaković Stojan: Erforschung der Taufnamen.)

451. **Бабић Живомир М.**, Како је постало моје презиме „Бабић“. Кар. II., 23.

452. **Ст. М. М.**, Српска народна имена домаће стоке у Левчу. Кар. II., 15—17. (Namen der Hausthiere.)

453. **Ђорђевић Тих. Р.**, Белешке о тајним језицима (у Алексинцу). Кар. II., 156—164.

454. **Грђић-Бјелокосић Лука**, Банаљачки (раднички, дунђерски) језик. Glasnik XII., 587—591. (Geheimssprachen.)

Готово најглавније ријечи на банаљачком језику имаду коријен у арбанашком језику. Из турског језика готово су само пренесене без икакве измјене. Некоје ријечи сковане су по својству ствари, као на пр. гричар „млн“, од грмита, хучити. Банаљачки језик нема ни сво их бројева, те се у опћо из дана на дан више губи.

C. Slovenci.

455. **Baudouin de Courtenay J.**, Sull' appartenza linguistica ed etnografica degli Slavi del Friuli. Cividale (Ref. Věst S. S. IV. 43).

456. **Križnik Kašper**, Iz Motnika (v Kraňskoj). Zbornik za nar. zivot V. 148—155.

Priroda, životne potrebštine.

457. **Szlánek József**, Szláv karácsonyi szokások Alsó-Domborum, Zalamegyében. Ethnographia XI. 82—83. (Slovanské zvyky vánoční v Dolním Domboru v stol. Zala)

458. **Štrekelj K.**, Dr., Slovenske narodne pesmi. Uredil... Izdala in založila Slovenska Matica v Ljubljani. 5. snopič. (II. zvezka pola 1—19) str. 304.

459. **Leciejewski Jan**, Dr, Pierwiastki starożytnie w pieśniach ludowych słowieńskich. Program IV. gimn. we Lwowie 1899, 8° s. 24.

Rec. Muzeum Lw. XVI. str. 762. (Dr. Fr. Krček.) Autor omawia na podstawie wydania pieśni słowieńskich, podjętego przez Dr. K. Štrekelja, pierwiastki starożytnie w owych pieśniach przechowane i obrobione.

460. **Lužar F. F.**, Narodni izrazi. Sb. Ljublj. II. 26—53.

1. Besede str. 27—50. 2. Recila i reki 50—52. 3. Uganke 53.

461. **Büncker J. R.**, Typen von Dorffluren an der dreifachen Grenze von Niederösterreich, Ungarn und Steiermark. Mitth. Anthr. Wien. XXX. 109.

D. Племя русское.

1. Русское вообще, великорусское и белорусское.

462. **Шамбига С.**, Древне-русское жилище по былинамъ. (Къ матеріаламъ для изслѣдованія бытовой стороны русскаго эпоса.) Юбил. Сб. Вс. Со. Миллера стр. 129—149. (Šambigo S.: Das altrussische Wohnhaus nach den epischen Liedern.)

Былинныя описанія совпадаютъ даже въ малѣйшихъ деталяхъ съ исторической дѣйствительностью. Въ былинахъ изображаются царскія или вообще боярскія палаты XVI.—XVII. вѣка. Это описаніе принадлежитъ скоморохамъ этого времени, и въ томъ же времени русскій эпосъ вылился въ окончательную художественную форму.

463. **Шеметова Н. В.**, Русская женщина въ народномъ эпосѣ и лирикѣ. Зап. Вор. 1900 д., вып. IV.—V., стр. 1—28, вып. VI., стр. 29—44 [продолженіе будетъ]. (Šemetova N.: Das russische Weib in der epischen und lyrischen Volkspoesie.)

Содержаніе: Введеніе: 1. Значеніе былевого эпоса, какъ источника для бытовой исторіи народа; 2. Возможность пользоваться произведеніями народной лирики, какъ источникомъ для бытовой исторіи народа. — Бытъ русской женщины по эпической народной поэзіи: 1. Женскіе типы нашихъ былинъ. Паленицы — представительницы архаическаго уклада жизни. 2. Образъ хитрой и коварной женщины складывается еще въ языческое время. 3. Недовѣрчивое отношеніе къ умственнымъ способностямъ женщины и къ ея нравственности.

III.

464. **Б.,** Жите на віру у сибирських селян. Матер. Шевч. III., 61—69. (B., Unions libres chez les paysans de la Sibérie.)

465. **Киселевъ А.,** Нѣкоторыя данныя по обычному праву крестьянъ нашего сѣвера въ XVII. в. Этн. Об. годъ 11-й, кн. XLIII., 73—80. (Kiselev A.: Einige Daten über das Gewohnheitsrecht der Bauern des russischen Nordens im XVII. Jh.)

466. **Куклинъ Мих.,** Свадьба у великоруссовъ (Вологодской губ.). Этнограф. Обзор. кн. 45, годъ XII. Nr. 1, стр. 79—112. Продолж. изъ Этногр. Об. кн. 42, стр. 160 сл. (Kuklin M.: Die Hochzeit bei den Grossrussen im Gouv. Vologda.)

467. **Птеницынъ Михаилъ,** Отрывки изъ свадебныхъ причетовъ Ламенскаго прихода, Никольскаго уѣзда. Вологодской губерніи. Ж. Ст. X., 444—6.

468. **Хофринъ Н.,** Свадебные обряды и обычаи въ селѣ Песчаномъ, Пудожскаго у. (съ пѣснями). Оленецкія губ. Вѣд. 1900, 3—5.

469. **Аничковъ Е. В.,** Весенніе очистительные обряды. Чт. Нест. XIV., 58—61.

470. **А. И.,** Русскій Семикъ. Этн. Об. кн. 45, годъ XII, Nr. 2, стр. 163—166.

Современное семидкое празднество въ русальную недѣлю съ его обрядами представляетъ остатокъ древне-языческихъ вѣрогаій и богослуженія нашихъ предковъ-язычниковъ; въ немъ до послѣдняго времени почти безъ всякой перемены сохранились тѣ формы, въ какихъ празднество это совершалось у насъ въ языческую старину.

471. **Добровольскій В. Н.,** О нѣкоторыхъ архангелскихъ обычаяхъ, переживаемыхъ пародомъ въ Смоленской губерніи. Юбил. Сб. Вс. О. Миллера 280—283.

Проявленіе обычая souvade. Обрядъ узнанія отца новорожденнаго на крестинахъ. Бабы („цыганки“) парятъ вѣникомъ встрѣчныхъ мужчинъ.

472. **Смирновъ С. И.,** Водокрещи. (Матеріалы для исторіи крещенскихъ обрядовъ въ древней Руси.) Вогословскій Вѣстникъ 1900 года, январь, стр. 1—17.

Отмѣчая, что, „праздникъ Крещенія Господня“ и теперь еще въ народѣ со-провождается множествомъ суевѣрныхъ обычаевъ и обрядовъ, идущихъ изъ глубокой древности,“ и останавливаясь на тѣхъ изъ нихъ, которые имѣютъ христіанское происхожденіе, авторъ печатаетъ въ статьѣ „памятникъ почтенной древности, изображающій начальный или по крайней мѣрѣ близкій къ начальному моменту въ исторіи развитія этихъ церковныхъ обрядовъ, когда они еще не успѣли далеко уйти отъ церкви. Этотъ памятникъ — „Слово святыхъ отецъ о крестѣ“. Авторъ статьи издаетъ „Слово“ по списку, заключающемуся въ сборникѣ XVI. в. (И. Пуб. Библ. Погодинск. сбор. Nr. 1590), полагая, что въ этомъ спискѣ мы имѣемъ дѣло съ первоначальной редакціей памятника, и что тексты „слова“, извѣстные по спискамъ Кормчихъ (начиная съ Софійской Кормчей 1280-хъ годовъ) — не болѣе какъ частію механическое сокращеніе, а частію краткое изложеніе слова о крестѣ“. Кроме того, въ статьѣ напечатанъ текстъ памятника въ измѣненной редакціи по списку Сожовецкой Кормчей 1493 года съ вариантами.

III.

473. **Успенскій М. И.**, Обычай славить дѣтей наканунѣ Новаго года. Этн. Об. годъ 11-й, кн XLIII., 108—110.

Въ Веневскомъ уѣздѣ Тульской губ.

474. **Кулжинскій С. К.**, Изъ народныхъ игръ. I. Игра въ лодыжки въ г. Курскѣ, ib. кн. 44, годъ XII., Нг. 1, стр. 134—154.

475. **Сорокина Е.**, „Ангель и Врагъ“. Дѣтская игра въ Покровск. у. Владим. губ., ib. кн. 44, годъ XII., Нг. 1, стр. 155.

Ред. примѣчаетъ срв. игру „въ ангеловъ и чертей“ въ Величкѣ. Wisła XIII., 656.

476. **Шингаревъ А.**, Дѣтская игра „Кострома“, ib. кн. 44, годъ XII., Нг. 1, стр. 154 сл.

Въ селѣ Ново-Животинномъ, Подгоренской волости, Воронежскаго уѣзда.

477. **Starkoff Véra**, Nouveau jeu et vieux jeux russes. Rév. de Rév. XXXV. 648—655.

478. **Герасимовъ М. Н.**, Обычаи, обряды и повѣрья въ Череповецкомъ уѣздѣ. Этн. Обзор. XLVI., годъ XII., Нг. 3, стр. 133—7.

Егорьевъ день, завиваніе пожинальной бородки, ворожба по крестамъ, представленія о загробной жизни; примѣты свадебныя, похоронныя и др.

479. **Чибриковъ Ив.**, Народные способы „леченія“ и заговоры противъ болѣзней въ Казанской губ. Изв. Арх. Каз. XVI., 305—308.

480. **Краинскій Н. В.**, Д-ръ мед., директоръ Колмовской психіатрической больницы. Порча, кликуши и бѣсноватые, какъ явленіе русской народной жизни. Съ предисловіемъ академика В. М. Бехтерева, директора клиники душевныхъ и нервныхъ болѣзней Императорской Военно-Медицинской Академіи. Новгородъ. 1900, стр. II. + VI. + 243. 8°.

Указанныя въ заглавіи явленія описываются и объясняются на основаніи данныхъ литературы вопроса и на основаніи собственныхъ наблюденій автора, которому, между прочимъ, было поручено изслѣдованіе разыгравшейся въ 97—98 годахъ въ Смоленской губ. эпидеміи кликушества. Для историка литературы и фольклориста книга представляетъ интересъ потому, что многое въ описаніи проявленій порчи, кликушества и т. п. объясняется вліяніемъ соевѣрій и легендарной литературы, а съ другой стороны многое въ разсказахъ о кликушахъ, порченныхъ и т. п. находитъ объясненіе въ данныхъ медицинскихъ наблюденій надъ клукушами.

III.

481. **Некленаевъ И.**, Народная медицина въ Сургутскомъ краѣ. С.-Пб. 1900, стр. 31.

482. **Агринскій К. Ф.**, Русскія народныя примѣты о погодѣ и ихъ значеніе для практической метеорологіи и селскаго хозяйства. Саратовъ 1899.

Ref В. Евр. XXXV., Т. II, стр. 381—384.

483. **В. А.**, Замѣтка о двухъ случаяхъ вѣдовства и порчи въ XVII. в. Этн. Об. г. 11-й, кн. XLIII., 110—2.

Народная поэзія.

484. **Бороздинъ А.**, Великорусская народная поэзія и ея изученіе. Истор. В. т. LXXXI., стр. 206—218.

Бѣглая характеристика изданія проф. А. И. Соболевскаго „Великорусскія народныя пѣсни“ и сборника П. В. Шейна „Великоруссъ въ своихъ пѣсняхъ, обрядахъ, обычаяхъ“ и т. п.

485. **Петровъ П. В.**, Суворовъ въ родной поэзіи. Сборникъ пѣсенъ, легендъ, преданій, одъ, посланій и другихъ стихотвореній XVIII.—XIX. столѣтій. Съ портретомъ Суворова, снимками съ памятника и съ визитной карточки. С.-Пб. 1900, стр. XXXII. + 193. 8°. III.

486. Онежскія былины, записанныя Александромъ Ѳедоровичемъ Гильфердингомъ лѣтомъ 1871 года. Изданіе второе. Томъ III. Вып. I. стр. VIII. + 562 + XVIII. (Сборникъ Отдѣл. рус. яз. и слов. Имп. Ак. Н. т. LXI.) С.-Петербургъ 1900. Цѣна 2 р.

Въ приложеніи напечатаны 1. четыре былины, записанныя Гильфердингомъ отъ крестьянина Новоладожскаго у. Гусева и напечатанныя г. 1871-аго въ Рус. Стар. 2. Дневникъ путешествія А. Ѳ. Гильфердинга. 3. Списокъ сказителей и сказительницъ пѣвшихъ А. Ѳ. Гильфердингу. 4. Списокъ былинь по содержанию. 5. Общее содержаніе всѣхъ трехъ томовъ. — Словарь и указатели выйдутъ въ 2 вып.

487. **Соболевскій А. И.**, Великорусскія Народныя Пѣсни. Томъ VI. С.-Пб. 1900, стр. 1 нумеров. + XVI. + 544. 8°.

„Настоящій VI. томъ „Великорусскихъ Народныхъ Пѣсенъ“, издаваемыхъ на средства, дарованныя Е. И. В. Великимъ Княземъ Георгіемъ Михайловичемъ“, — читаемъ въ предисловіи, — содержитъ въ себѣ рекрутскія, солдатскія, казацкія, полонянничья (о плѣнныхъ), разбойничья и темничья (арестантскія) пѣсни, съ прибавленіемъ къ нимъ: 1 очень немногихъ матросскихъ, фабричныхъ бурлацкихъ и лакейскихъ, и 2. также очень немногихъ общаго характера, съ молодцемъ въ главной роли.“ Въ книгѣ напечатаны 601 пѣсня. III.

488. **Шейнъ Н. В.**, Великоруссъ въ своихъ пѣсняхъ, обрядахъ, обычаяхъ, вѣрованіяхъ, сказкахъ, легендахъ и т. п. Матеріалы, собранные и приведенные въ порядокъ П. В. Шейномъ. Томъ I., выпускъ второй. Изданіе Императорской Академіи Наукъ. С.-Пб. 1900, стр. XXVII.—LVIII. + 834 + 1 нумеров. 8°.

Содержаніе II. выпуска громаднaго труда, изданіе, котораго, къ глубокому сожалѣнію, прервано смертью П. В. Шейна, — обряды свадебные и обряды погребальные и поминальные. Въ книгѣ напечатано 1279 пѣсенъ (№г. 1284—2562). III.

489. **Дурново Н. Н.**, Замѣтка о говорѣ Шацкаго уѣзда Тамбовской губерніи. Изв. р. яз. V., 921—955.

Въ приложеніи напечатано 17 пѣсенъ, прибаѣски и одна сказка (стр. 950 сл.), вар. сказки въ оборнякѣ Аеласьева №г. 158 сл. Národop. Sborník čsl. III., стр. 117, №г. 39; причитанье (стр. 953).

490. **Бунаковъ Н.**, Народныя былины о русскихъ могучихъ богатыряхъ. М. 1900. Ц. 90.

491. **Галлашъ В.**, Одна изъ раннихъ записей былинь. Этн. Об. кн. 44, годъ XII., Нр. 1, стр. 156—159.

Въ „Московскомъ Телеграфѣ“ (1827 декабрь) была напечатана Н. П(олевымъ) съ хранившася у него списка пѣсня объ Ильѣ Муромцѣ; еще изъ Московскаго Вѣстника 1827 и 1828 г.

492. **Карпинскій М. П.**, Гребенскіе казаки и ихъ пѣсни. Сборникъ матеріаловъ для описанія мѣстностей и племенъ Кавказа, вып. XXVII., стр. 69—112.

Въ числѣ текстовъ напечатанныхъ М. П. Карпинскимъ, — нѣсколько вариантовъ былинь (о Данилѣ Безсчастномъ, Добрынь Никитичѣ, Иванѣ Гоодиновичѣ, Ильѣ Муромцѣ). III.

493. **Кашинъ Н.**, Пѣсня про кончину императора Александра II. Этн. Обзор. XLVI., годъ XII., Нр. 3, стр. 137—9.

494. **Лобода А. М.**, Пѣсня о Соловьѣ-разбойникѣ, слышанная въ Васильковскомъ у. Кіевской губерніи. Чт. Нест., 1900 г., кн. XIV. вып. III., отдѣлъ V., стр. 25—38.

„Разматриваемая пѣсня о Соловьѣ-разбойникѣ, говоритъ А. М. Лобода, пріобрѣтаетъ особенное значеніе, такъ какъ она даетъ ясное и вполнѣ опредѣленное указаніе на то, какъ она попала въ Малороссію и откуда въ ней упоминаемое о Соловьѣ-разбойникѣ“... Заканчивается статья слѣдующими словами: „Если при этомъ я пришелъ къ выводу, что такое сліяніе пѣсни и былевого преданія совершилось не на почвѣ малорусскихъ переживаній стараго южно-русскаго эпоса, то вмѣстѣ съ тѣмъ я далеко отъ мысли обобщать свое частное наблюденіе и отрицать всѣ вообще т. н. остатки былинь на югѣ Руси. Но провѣрять происхожденіе ихъ, я думаю, — дѣло далеко не лишнее.“ III.

495. **Марковъ А.**, Былины записанныя въ Пермской губерніи. Этн. Обзор. годъ 11-й, кн. XLIII., 89—94.

1. Буянь-богатырь. 2. Чурило Пелѣнковичъ. 3. Дюкъ Степановичъ.

496. — Былинная традиція на Бѣломъ морѣ. (Изъ отчетовъ о поѣздкахъ А. В. Маркова и А. Д. Григорьева.) Изв. Ак. Н. рус. яз., V., 641—653.

А. В. Марковъ записалъ въ короткое время въ Золотницкой волости на Зямномъ берегу 109 старинъ, среди которыхъ оказалось около 75 собственно былинь, за вычетомъ историческихъ и такъ называемыхъ нижнихъ эпическихъ пѣсней. А. Д. Григорьевъ записалъ въ Поморьѣ 35 старинъ, 25 духовныхъ стиховъ и другой фольклорный матеріалъ.

497. **Марковъ А.**, Забытая старая запись одной былины. Этн. Обзор. XLVI., год. XII., Нр. 3., стр. 130—133.

Авторъ приводитъ отрывокъ былины, который припоминалъ уже А. Н. Пыпинъ въ „Очеркѣ литер. исторіи старинныхъ повѣстей и сказокъ русскихъ“ стр. 298 сл., и предполагаетъ, что это начало былины о Дюкѣ Степановичѣ.

498. — Къ вопросу о прозвищѣ Ильи Муромца. Этн. Об. кн. XLIV., годъ XII., Нр. 1, стр. 159—161.

Въ Муромѣ былины о боѣ Алеши Поповича съ Тугариномъ необходимо видѣть городъ Моровіискъ между Черниговомъ и Кіевомъ. Подъ Муромомъ въ бы-

ливнѣ о боѣ Добрыни съ Ильей Муромцемъ нужно видѣть близкій къ Рязани городъ Владимірской губ.

499. — Къ былинѣ о боѣ Ильи Муромца съ сыномъ, ів. XLVI., 73—95.

Авторъ пришелъ самостоятельно къ тѣмже выводамъ, которые высказалъ акад. Веселовскій уже 1896 г., въ ЖМНП. № 8 въ статьѣ „Уголокъ русскаго эпоса въ сагѣ о Тидрекѣ Бернскомъ“, именно что въ первой половинѣ XIV. в. сюжетъ боя отца съ сыномъ обѣжавшій Германію, Нидерланды, Данію и Скандинавскій полуостровъ, проникъ въ Полоцкую область и здѣсь былъ обработанъ въ мѣстную былину, рисующую отношенія русскихъ къ сосѣднимъ литовскимъ племенамъ.

500. — Бѣломорская былина о походѣ новгородцевъ въ Юггру въ XIV. вѣкѣ („Камское побоище“). Юбил. Сб. Вс. Э. Миллера стр. 150—162.

Былина записана авторомъ въ двухъ пересказахъ на Зимнемъ берегу Бѣлаго Моря.

501. Мендельсонъ Н., Къ былинѣ о сорока каликахъ со каликою. Этн. Обзор. XLVI., 124—129.

О появленіи имени Касьяна въ этой былинѣ; авторъ предполагаетъ вліяніе монастырскихъ преданій и указываетъ именно на препод. Касьяна, игумена Спасо-Каменскаго монастыря на Кубанскомъ озерѣ.

502. Миллеръ В. Э., Новыя записи былинъ въ Якутской области. Изв. Ак. Н. р. яз., V., 36—78.

Напечатано новыхъ 8 былинъ изъ Колымскаго округа Якутской области съ обстоятельнымъ комментариемъ издателя.

503. Милюковъ П. Н., Что такое „Море Вирянское“ и городъ „Леденецъ?“ (Справка по поводу о времени и мѣстѣ происхожденія былины о Соловьѣ Будимировичѣ.) Юбил. Сб. Вс. Э. Миллера 314—315.

„Море Вирянское“ это Финскій заливъ названный такъ по древнемъ названіи части Эстляндіи Wigonia, въ IV. лѣтописи Новгород. называются жители этого края Вируяне. Городъ Леденецъ это древняя эстонская Lundaissa — нынѣшній городъ Ревель. Этимъ подтверждается предположеніе Вс. Э. Миллера что былина о Соловьѣ Будимировичѣ новгородскаго происхожденія. Изъ этого слѣдуетъ дальше, что былина эта слагалась, когда память объ имени эстонскаго замка не успѣла забыться, т. е. время близкое ко времени его замѣны датскою крѣпостью, въ первой половинѣ XIII. вѣка.

504. Нефедовъ Ф., Былина о Стенькѣ Разинѣ, разбойникѣ, богатырѣ и чародѣѣ. Этн. Об. годъ 11-й, кн. XLIII., 94—108.

Изъ рукописи полов. XVIII-аго вѣка исправленной г. 1854.

505. Петровъ Н., Историко-географическая основа былинъ о побѣдѣ Ильи Муромца надъ Соловьемъ Разбойникомъ. Изв. Ак. Н. рус. яз. V., 624—630.

Побѣда Ильи Муромца надъ Соловьемъ Разбойникомъ совершилась, по мнѣнію автора, въ предѣлахъ нынѣшней Орловской губ., въ области древнихъ Вятчей

во время упорной борьбы Вятичей съ русскими князьями за свою самостоятельность не позже начала XII. вѣка.

506. Долговъ С., Стихъ о Чудной Царицѣ. Юбил. Сб. Вс. О. Миллера стр. 126—128.

Напечатанъ по одной рукописи XVIII-го вѣка съ разночтеніями списка, напечатанаго въ книгѣ Безсонова Калѣки переходяще подъ №. 481.

507. Чернышевъ В., Нѣсколько духовныхъ стиховъ. Ж. Ст. X., 426—435.

Алексѣй Божій человекъ, О пьяницѣ, О голубиной книгѣ, „Падаконная стишки“.

508. Н. П., О рѣдкомъ сборникѣ русскихъ пѣсень Изв. Арх. Каз. т. XVI., стр. 249—251.

Библиографическое обзоріе „Собранія русскихъ пѣсень“ (С.-Пб. 1792) по экземпляру Чешскаго Народнаго Музея въ Прагѣ. III.

509. Извошниковъ М. И., Пѣсни, записанныя въ селѣ Большой Борнѣ Сенгилеевскаго уѣзда въ 1875 году. — Пѣсни, записанныя со словъ поволжскихъ бурлаковъ въ 1876 году. Изв. Арх. Каз. т. XVI., стр. 93—106.

510. Магницкій В. Ю., Прикамская народная этнографическо-сатирическая пѣсня. Изв. Арх. Каз. т. XVI., стр. 236—239.

Въ статьѣ напечатанъ текстъ пѣсни съ примѣчаніями, въ которыхъ сообщаются свѣдѣнія о названіяхъ селеній и о фамиліяхъ, упоминаемыхъ въ пѣснѣ.

III.

511. Пыпинъ А. Н., Дѣла о пѣсняхъ, въ XVIII. вѣкѣ (1704—1764). Изв. Ак. Н. рус. яз., стр. 554—590.

Архивныя выписки интересныя для исторіи народной пѣсни, и для культурной исторіи.

512. Масловъ А. Л., Лирники Орловской губерніи, въ связи съ историческимъ очеркомъ инструмента „малороссійской лиры“. Этн. Обзор. XLVI., 1—13.

Описание лиры, нѣсколько замѣтокъ объ исторіи этого инструмента, о лирикахъ въ Ливенскомъ у. Орлов. губ. и о ихъ репертуарѣ.

513. Мендельсонъ Н., Сказка о Касьянѣ. Этн. Об. кн. 45, годъ XII., №. 2, стр. 166—169.

Сказка записанная въ Валдайскомъ у. Новгородской губ. помѣщена въ видѣ дополненія замѣтки автора „Къ повѣрью о св. Касьянѣ“. Этн. Об. кн. 32.

514. Добровольскій В. Н., Матеріалы для исторіи Народнаго театра. VII. Машенька. Этн. Обзор. XLVI., 117—124.

Записано въ Спасѣ-Деменскѣ Мосальскаго у. Калужкой губ.

515. Сижони П., Старинные сборники русскихъ поговорокъ, поговорокъ, загадокъ и пр. XVII.—XIX. столѣтій. Выпускъ I. съ приложеніемъ XIII-ти таблицъ снимковъ съ рукописей. I.—II. Изд. Отдѣл. русск. яз. и словесн. Импер. Ак. Наукъ. 1899. 8°. XIX. + 216 + 8 стр.

Рес Изв. Ак. Н. русс. яз., V., 290—314 (П. А. Ровинскій). Этн. Обзор. XLVI., год XII. Nr. 3, стр. 148—152 (А. Марковъ). Mélus. X., nov. déc. (V. Bogišić.)

516. **Bogišić V.**, Publication et enquête de proverbes en Russie. Mél. X., 129—141.

Нѣкоторыя замѣтки о книгѣ Симони и его же Программѣ для собранія русскихъ пословицъ и г. д. С.-Пб. 1898.

517. **Kucz Maryan**, Przysłowia ludowe z okolic Witebska, Mohylewa, Smoleńska i Orła, dotyczące niektórych miejscowości w cesarstwie Rosyjskiem. Mater. antrop.-etnograf. IV. Dział etnograf. str. 217—225.

518. **Лященко А.**, Древнія русскія простонародныя загадки. Ж. Ст. X., 447—8.

519. **Русскія народныя картинки.** Собралъ и описалъ Д. Ровинскій. Посмертный трудъ печатанъ подъ наблюдениемъ Н. Собко. Т. I.—II. С.-Пб. 1900 столбцы 1—520. 4°.

Въ концѣ перваго тома г. Собко пишетъ: „Заканчивая печатаніемъ I-ый выпускъ посмертнаго труда покойнаго Д. А. Ровинскаго, переработанный имъ въ послѣдній годъ жизни изъ V. и отчасти IV. тома его перваго изданія „Русскихъ Народныхъ Картинокъ“ 1881 г. считаю необходимымъ оговорить здѣсь, что, по смерти моего незабвеннаго друга, въ его письменномъ столѣ нашлась записка, уполномочившая меня выдать это изданіе въ свѣтъ, окончивъ въ немъ то, чего тамъ не доставало.“

Въ текстѣ много рисунковъ, которые представляютъ воспроизведеніе лубочныхъ картинокъ въ уменьшенномъ видѣ (иногда настолько уменьшенномъ, что простымъ глазомъ невозможно разобрать текста, который читается на оригинальной картинкѣ).

III.

520. **Federowski Michał**, Lud białoruski na Rusi Litewskiej. Materiały do etnografii słowiańskiej, zgromadzone w latach 1877—1891. Tom I. Wiara, wierzenia i przesady ludu z okolic Wołkowyska, Słonima, Lidy i Sokółki. W Krakowie I., str. XX. + 509.

Рес. Этн. Об. годъ 11-й кн. XLIII., 137—140 (А. Д. Григорьевъ).

521. **Довнаръ-Запольскій М. В.**, Ритуальное значеніе коровайскаго обряда у Бѣлоруссовъ. Юбил. Сб. Вс. Э. Миллера 284—291.

522. **Kowalewska Z.**, Obchód weselny w pow. Wilejskim w okolicy Mołodeczna i Radoszkowic. Wisła XIV., 412—426.

2. Малороссы.

523. **Дикаревъ М.**, Програма до збирання відомостей про громади і збірки сільської молоді (вулицю, вечерницю, досвітки і складки). Матер. Шевч. III. додатки стр. 1—27. (Dikarev M.: Questionnaire pour les recherches ethnographiques sur les sociétés et les réunions de la jeunesse rustique de deux sexes.)

524. Печальное явленіе.

Кіев. Стар. т. 69 отд. 2., стр. 93 сл. сообщаетъ изъ „Кубанскихъ Областныхъ Вѣдомостей“ № 48, какъ отчасти вліяніемъ школы, отчасти пришлого народа изъ великорусскихъ губерній смѣшивается говоръ въ Черноморіи, начиная отъ Ейска и кончая Екатеринодаромъ и Таманомъ образуется новый „междурусско-малорусскій лыкъ“ и вмѣстѣ съ тѣмъ замѣняются родныя пѣсни пошлымъ, безсодержательнымъ кабацкимъ матеріаломъ.

525. **Schnaider Józef**, Z kraju Hucułow (ciąg dalszy), V. Lud VI., 157—161, 257—267, 351—361.

Medycyna ludowa (157—161), Wierzenia, gusła, przesady (257—267), zaklęcia (prymowy) 262 n., legiendy o stworzeniu świata (265). Legiendy, podania, klebdy i baśnie (351 sl.).

526. **Веретельникъ А.**, Рубанне і виготовлюванне дерева. Матер. Шевч. III., 27—32. (Veretelnuk A.: Abatage et mise en oeuvre des bois.)

527. **Гнатюк В.**, Ткацтво у східній Галичині, ib. III., 12—26. (Hnatiouk V.: Tissage en Galicie orientale.)

528. **Зубрицький Михайло**, Народній календар, народні звичаї і повірки, привязані до днів в тиждні і до рокових сьвят. (Записані у Мшанці, Старо-Міського повіту і по сусідніх селах), ib. III., 33—60. [Zoubrytzkyj M.: Calendrier populaire. (Usages et croyances populaires concernant les jours de la semaine et les fêtes de l'année.)]

529. **А. Л.**, Начало года въ Малороссіи (Изъ народно-бытовой жизни). Кіевскія Епархіальныя Вѣдомости 1900. № 2.

Щедрий вечеръ, шедривки, гаданья подъ новый годъ, посыпанье, голодная дуга, Юрданъ.

530. — Праздникъ Срѣтенія Господня въ Малороссіи, ib. 1900. № 3.

Стричене (зима зъ литомъ стричается), Громныци, освященіе воды на Срѣтеніе, какъ медицинскаго средства (отъ „пристрита“).

531. — Сырняя седмица („Масныця“). Подольскія Епархіальныя Вѣдомости 1900. № 37.

Описаніе празднованія масляницы, а также обычаевъ, обрядовъ и игръ сопровождающихъ это празднованіе; объясняется происхожденіе „колоділ“: въ древности, лицамъ, не успѣвшимъ до масляной встунить въ бракъ, надѣвали на ноги колодки — небольшія куски дерева, украшеннаго лентами (К. Стар. т. 69, отд. 2. стр. 50).

532. **П. В.**, Праздникъ преполовенія и рахманскій Великодень. Подольскія Епархіальныя Вѣдомости. 1900. № 20—21.

Приурочиваніе къ празднованію преполовенія — рахманскаго Великодня. Леґенда о рахманяхъ.

533. **Kaindl Raimund Fr., Dr.**, Beiträge zur Volkskunde des Ostkarpathengebietes. Zs. Öst. Vk. VI., 226—248.

1. Die Andreasnacht in der Gegend von Woloka am Czeremosz und Stanestie. 2. Sagen aus Wassilen am Dnjestr. 3. Die Weihnachten der Ruthenen in Neu-

Mamajestie. 4. Andreasabend in der Gegend von Lužan. 5. Ein Leichenbegängnis in Ispas. 6. „Klaka“ in Alt-Mamajestie; „Klaka“ — gemeinschaftliche, unentgeltliche Aushilfe der Landsleute. 7. Ostern in Czorny Potok. 8. Der Vertrag mit dem Teufel und der bekehrte Räuber „es scheint polnischen Ursprungs zu sein“. Madaj. 9. Donbusch-Sagen. 10. Huzulische Sagen über den Bergsturz in Storonetz. 11. Gebräuche und Volksüberlieferungen aus Chliwestie. Andreastag, Weihnachten, Neujahr, Dreikönigstag, Ostern. 13. Liebesorakel.

534. **Радомскій**, Рождественскіе обычаи въ Угорской Руси (въ Мармарошѣ). Киев. Стар. т. 68, стр. 148 сл.

Изъ статьи, напечатаной въ угорской русской газетѣ „Недѣля“ 1900, Nr. 1.

535. **Řehoř František**, Masopust na haličské Rusi. Sl. Prehl. II., 322—327.

536. **Mazur Józef**, Kołowrot czyli Krutyło, zabawa ludowa we wsi Pyszkowcach 2 km. od Buczacza oddalonej. Lud. VI., 96.

537. **Фотинскій О. А.**, Семейныя отношенія въ юго-западной Руси въ XVI.—XVII. вв. Волянъ Nr. 65, 66, 67, 68, 70, 71, 72 и 73.

Ref. Киев. Стар. т. 69 отд. 2, стр. 178 (Авторъ останавливается на особенностяхъ заключенія браковъ въ южной Руси въ рассматриваемую имъ эпоху (эмовины, заричины, веселье, свободный выборъ и равноправность супруговъ, разводъ).

538. **Левицкий Ор.**, Обычныя формы заключенія браковъ въ Южной Руси въ XVI.—XVII. ст. Киев. Стар. т. LXVIII., 1900, Nr. январь стр. 1—15.

539. **Литвинова-Бартош П.**, Весільні обряди і звичаї у селі Землянці Глухівського пов. у Чернигівщині. Матер. Шевч. III., 70—173.

Rites et usages nuptiaux dans le village de Zemlianka, gouv. de Tchernyhiw.

540. **О. Л.**, Воспрещеніе повѣнчаными молодыми жити врозь до свадьбы. Киев. Стар. т. 68, отд. 2, стр. 65—68.

Церковь боролась съ древнимъ народнымъ правомъ брачнымъ, которое и въ настоящее время бытуетъ въ народной жизни въ Малороссіи. Народъ до сихъ поръ соблюдаетъ дохристианскую форму заключенія брака „весилье“; оно полагаетъ начало дѣйствительному супружеству, а не церковный бракъ „шлюбъ“.

541. **Н. Ł.**, Obrządy weselne na Niżu Dnieprowym (gub. Ekaterynosławska). Wisła XIV., 743—752.

542. **Червинскій А.**, Къ вопросу о суевѣрномъ почитаніи народомъ пятницы. Земскій Сборникъ Черниговской губерніи Nr. 4, стр. 95—104.

Ref. Киев. Стар. Т. 70, отд. 2, стр. 52 (Авторъ приходитъ къ выводу, что почитаніе пятницы имѣетъ свое основаніе въ міросозерцаніи Славянъ — язычниковъ, а именно — оно объясняется культомъ языческой богини Фрей или Сивы!!)

543. **Иваловъ П. В.**, Вовкулаки. (Матеріалы для характеристики міровозрѣнія крестьянъ-Малоруссовъ.) Юбил. Сб. Вс. О. Миллера 292—297.

544. **Н. Д.**, Черты изъ религиозной жизни народа. Подольскія Епархальныя вѣдомости. 1900. Nr. 8.

О существующихъ среди подолякъ суевѣрiяхъ, заговорахъ, тепамяхъ и т. п.

545. **Милорадовичъ В.**, Народная медицина въ Лубенскомъ уѣздѣ, Полтавской губ. Киев. Стар. Т. LXVIII. 1900. январь, стр. 46—61, 192—206, 373—395; т. XLIX, стр. 160—173; 310—334; т. LXX. стр. 51—65.

Собранныя авторомъ свѣдѣнiя сопоставлены съ данными русскнхъ и иностранныхъ фольклорныхъ сборниковъ. Въ изложение введены народныя опредѣленiя болѣзней, 38 рассказовъ о выдающихся случаяхъ заболѣванiй и о приемахъ излеченiя, 120 заговоровъ. — Глава I-я. Языческое и христіанское влiяніе на народное врачеваніе. II. Уходъ за больными и пострадавшими. III. Первые страданiя и болѣзни органовъ чувствъ. IV. Заразные болѣзни. V. Болѣзни растительныхъ органовъ. VI. Болѣзни отъ разстройства питанiя и кожныя.

546. Заговоръ отъ скарлатины. Киев. Стар. LII.—LXVIII, отд. II., стр. 16—17.

547. **Rokossowska Zofja**, Zamawiania (zmowlania) ze wsi Jurkowszczyźnie w pow. Zwiahelskim. Wisła XIV., 458—461.

548. **Rokossowska Zofja**, Pojęcia o przyrodzie, ib. XIV., 774—8.

Jurkowszczyzna w pow. Zwiahelskim. — Kometa, tęcza, piorun, księżyc, wiatr, ziemia, człowiek (kobiety dawniej niosły jaja i wysiadowały dzieci), pochodzenie bociana; jaskółka, skowronek, kukułka; paw i. i., nietoperz, bydło rogate; wąż, żaba, pszczoła, pajak i i.

549. **Хатенкинъ А. Гр.**, Приворотныя средства. Киев. Стар. т. 69, отд. II., стр. 8 сл.

Народная литература.

550. **Гринченко Б. Д.**, Этнографическіе Матеріалы, собранные въ Черниговской и сосѣднихъ съ ней губерніяхъ. Томъ III Пѣсни и. Приложение къ Nr. XI.—XII. Земскаго Сборника 1898 г. Чернивь 1899, стр. XXII. + 767 в. 8°.

Рес. Зап. Шевч. XXXIII. библ. 28—31 (В. Гнатюкъ).

551. **Сумцовъ Н. Ѳ.**, О кобзаряхъ и лирникахъ. Къ XII. археологическому съѣзду въ Харьковѣ, Днѣпровская Молва 1900. Nr. 13.

Ref. Киев. Стар. т. 69 отд. 2, стр. 112 (авторъ предлагаетъ цѣлую программу для собранiя свѣдѣнiй о кобзаряхъ, ихъ личности, мѣстожительствѣ, социальномъ положенiи, духовномъ ихъ богатствѣ, отношенiи къ лирникамъ).

552. **Folklore de l'Ukraine**. Украинскій фольклор. Соромицькі звичаї, казки, нисни, прикази, загадки і лайка. Extr. des *Kropkiadia* t. V., 1898. (Cet extrait ne peut être vendu.) Paris 1898, str. 218, 16°.

Рес. Зап. Шевч. XXXIII. библ. 32 сл.

553. **Маркевичъ Ол.**, Про збірник пісень Бодянського. Зап. Шевч. XXXIV. Miscel. стр. 5—7.

Въ рукахъ автора былъ II.—V. вып. пѣсень малорусскихъ собранныхъ Федоромъ Бодянскимъ, своякомъ О. М. Бодянского. I. вып. былъ вѣроятно Драгоманову передавъ отъ вдовы Максимовича.

554. **Kolessa Aleksandr**, *Українська ритмика лудова в поезjach Bohdana Zaleskiego napisal...* (Osobne odbicie z „Księgi pamiątkowej uniwersytetu lwowskiego.”) Lwów. 1900. 8°. mai, str. 78.

Zachwytów nad melodyjnością i rytmicznością utworów Zaleskiego nie brakowało. Nikt atoli nie zadał sobie trudu, ażeby powód melodyjności wysświetlić. zbadać go wszechstronnie. Tego żmudnego zadania podjął się autor, jak zaś ono było trudne, ile pracy i czasu kosztowało, zrozumie każdy, kto przegładnie systematykę wzorów rytmicznych, znajdujących się w поезjach Zaleskiego, ułożoną tutaj przez dra Kolessę na str. 21—48. Zestawienie takie 103 rytmicznych wzorów świadczy, że żaden z poetów polskich nie jest w stanie dorównać Zaleskiemu pod względem rozmaitości form rytmicznych. Melodyjność i dźwięczność wierszy Zaleskiego „polega przedewszystkiem w idealnej prawie zgodzie między akcentem gramatycznym a akcentem rytmicznym, w ściśle przestruganiu wierszy czystych trochaicznych lub amfibrachicznych, w nagłych przejściach od jednego typu rytmicznego do drugiego w tymże samym wierszu, w bogactwie typów form wiersza i różnorodności ich kombinacji w misterne, po większej części symetrycznie zbudowane zwrotki.“ Zaleski zawdzięcza wpływowi ukraińskich ludowych pieśni jeden bardzo ważny warunek melodyjności wiersza — zgodę między logicznymi grupami słów a grupami słów rytmicznymi, u niego bowiem rzadko kiedy przechodzi logiczny koniec pewnej części zdania do następnego wiersza. Ostrożnie zaś postępował autor oceniając wpływ ukraińskich form rytmicznych na Zaleskiego, uważa bowiem wzory tych tylko utworów, których treść została zapożyczona z ukraińskich pieśni ludowych, za pochodzące ze źródła ukraińskiego. Jeśli zaś uznaje w którym rytmie ukraińskie jego pochodzenie, to z pewnością tylko wtedy, jeżeli forma rytmiczna jego stanowi dominującą typową właściwość ukraińskiej ludowej poezji. Na podstawie drobiazgowych badań udowodnił nam autor, w których utworach Zaleskiego forma rytmiczna została zapożyczona z pieśni ludowych ukraińskich. Na 38 typów rytmicznych form u Zaleskiego 15 pochodzi ze źródła ukraińskiego, a ze 103 rytmicznych wzorów 51 ma w swojej budowie jako część składową, jeden lub więcej wierszy ukraińskiego pochodzenia. Rzadko zachowywał Zaleski w całości budowę zwrotki taką, jak ją widział w ukraińskich pieśniach, lecz tworzył z poszczególnych ukraińskich wierszy przez połączenie z wierszami innego pochodzenia nowe oryginalne całości. Z.

555. **Перегць В. Н.**, *Малорусскія вирши и пѣсни въ записяхъ XVI.—XVIII. в.* (Изв. рус. яз. Ак. IV., кн. 3 стр. 869 сл., кн. 4 стр. 1218 сл.

Ref. Зап. Шевч XXXVIII. библ. 41—46 (Ів. Франко).

556. **Корниловичъ Вл.**, *Пѣсни записанныя въ Волынской губернии.* Киев. Стар. т. LXVIII. отдѣлъ 2 стр. 11—16.

557. **Корниловичъ. М И.**, *О пѣсняхъ про волю.* Киев. Стар. т. LXIX. отд. 2, стр. 11.

Записаны въ Грубешовѣ Люблинской губ., весьма близки записямъ изъ Волынской губ.

558. **Kryczyński Bolesław**, Śpiewy hańkowe z Podhorzec. (Powiat zloczowski.) Lud VI., 161—172.

Пісні рускіє, і нектóre польскіє.

559. **Nemes Mihály**, A talabervölgyi ruthének karácsonyi kolendái Ethnografia XI., 226—229.

Малорускія народныя колядкі въз Мармароша.

560. **Strzetelska-Grynbergowa Zofia**, Jészce jedna zwrotka do pieśni ruskiej „Zażuryw sia czołowik“. Lud. VI., 397.

561. **Франко Н.**, Зразок новозложеної нар. піснї. Літ.-наук. вістник. IV., 54 сл.

Пісня про смерть цїсаревї Єлисавети, розширена по селах Вугацького повіту.

562. **Д-кий В.**, Сучасна народня творчість, ів. XII., 55 сл.

Кожне більш значне явище, що входить у житє народне яко новий чинник, викликає в дуєї народнїм реакцію в поетичнїй формї, так висловилає народня думка про хлїборобскї спїлки в віршованїй формї.

563. **Милорадовичъ В.**, Варіанты и пѣсни о дѣвицѣ-воинѣ. Кіев. Стар. т. 69, отд. 2, стр. 82—86.

564. — Варьянтъ пѣсни про голоту, ів. LXX., отд. 2, стр. 88 сл.

565. **Харламповичъ В. К.**, Варьянтъ пѣсни про дурня, ів. LXX., отд. 2, стр. 89—92.

Варьянтъ пѣсни про дурня напечатанной въ Кіев. Стар. 1889, кн. XII., 1899 Nr. 12 и въ Этнограф. Збірн. V.

566. **Дикаревъ Митроф.**, Апокрифы, собранные въ Кубанской области. Юбил. Сб. Вс. Э. Миллера стр. 73—90.

1. Сонъ Богородицы. 2. Іерусалимскій листъ. 3. Іерусалимскій свитокъ. 4. Страсти Господни. 5. О 12-и пятницахъ. 6. Бракская небесная эпистолия.

567. **Малинка А. Н.**, Апокрифы, записанные въ Волынской губерніи. Юбил. Сб. Вс. Э. Миллера стр. 91—92.

1. Сонъ Богородицы. 2. Свитокъ Іерусалимскій. 3. О 12-ти пятницахъ.

568. **Гринченко В. Д.**, Изъ устъ народа. Малорускіє рассказы, сказки и др. Приложение къ Nr. XII. „Земскаго Сборника“ 1900 г. Черниговъ стр. VIII. + 488. (Hrinčenko V. D.: Aus dem Munde des Volkes. Kleinrussische Erzählungen, Märchen u. a.)

1. Представленія и рассказы о явленіяхъ природы и изобрѣтеніяхъ. — 2. Примѣты и повѣрья. — 3. Знахарство, заговоры и проч. — 4. О сверхестественныхъ существахъ (чортъ, домовыкъ, русалка, смерть, моровыця). — 5. О мертвецахъ. — 6. О людяхъ съ чудесною силою (вѣдьмы, ворожки, волшебники и пр.). — 7. О владахъ. — 8. Легенды. — 9. О явленіяхъ жизни семейной и общественной. — 10. Преданія о лицахъ и явленіяхъ политическихъ (историческихъ). — 11. Преданія о мѣстностяхъ. — 12. Сказки фантастическія; игра словъ и остроумія (прыказки), загадки. — Примѣчанія и параллели (421—454), очень содержательныя. — Указатель содержания помѣщенныхъ въ этой книгѣ записей (455—488).

569. **Маркевичъ Ал. И.**, Очеркъ сказокъ обращающихся среди одесскаго престопа родія. Юбил. Сб. Вс. О. Миллера, стр. 172—184.

Коротенькая характеристика 50-и сказокъ, записанныхъ со словъ дѣтей, обучавшихся въ двухъ одесскихъ народныхъ училищахъ. Авторъ ограничился указаниемъ, какія лица дѣйствуютъ въ этихъ сказкахъ. Для сравнительнаго изученія традиціонной литературы это слишкомъ мало. Сказки цѣликомъ печатать иногда съ самомъ дѣлѣ излишне. Всего лучше бы было отмѣчать, что сказка схожа съ пересказомъ въ сборникахъ Аванасьева, Чубинскаго или др., чѣмъ онѣ отличаются, и это было бы, по моему, полезно, чѣмъ группировка избранная авторомъ.

570. **Lopaciński H.**, Dwa podania ukraińskie o syrenach. Wisła XIV., 597—600.

571. **Роздольський Осип**, Галицькі народні новелі. Зібрав — (Этнографічний Збірник Видає етнографічна комісія науков. товариства імени Шевченка т. VIII. У Львові стр. IX. + 166. (Rozdolskyj Osyp: Galizische Volkserzählungen.)

572. **Дикаревъ Митрофанъ**, Толки народа въ 1899 году. Этн. Об. кн. 44, годъ XII., Нр. 1., стр. 162—169.

Изъ Богучарскаго уѣзда и изъ Курекой губ.

573. **Хатевинъ А. Гр.**, Своеобразныя молитвы. Кіев. Стар. т. 69, отд. 2, стр. 10 сл.

Обычныя христіанскія мотивы страшно исковерканы.

574. **Zdziarski Stan.**, Pismo obrazowe. Wisła XIV., 773 n. U galicyjskich Huculów i u ludu białoruskiego

Е Polacy.

575. **Młynek Ludwik**, O dzisiejszej nazwie „Lach“ i jej znaczeniu dla badań etnograficznych. III. Zjazd histor. pol. w Krakowie. Sekcja IV., str. 4.

576. **Droplowski P. W.**, Pierwsze ślady zajęcia się twórczością ludową w literaturze polskiej XIX. wieku. (1800—1818). Sprawozdanie dyrektora c. k. gimn. w Rzeszowie, str. 15—44.

577. **Świątek Jan**, O dotychczasowych badaniach nad wierzeniami ludu polskiego i postulaty na przyszłość. III. Zjazd histor. pol. w Krakowie. Sekcja IV., str. 8.

578. **Kallenbach Józef**. Tło obrzędowe „Dziadów“. Studium porównawcze. Rok Mickiewiczowski. Księga pamiątkowa wydana staraniem Kółka Mickiewiczowskiego we Lwowie, str. 35—56. Lwów 1890. Nakład księgarni Altenberga.

Rec. Lud. VI., 201—286 (L. Młynek).

579. **Gloger Zygmunt**. Rok polski w życiu, tradycji i pieśni przedstawił... Z czterdziestu rycinami Warszawa. Jan Fiszer. 1900. 4°.

Ref. Bibl. War. 1900. tom. IV., 564—567.

580. **Gloger Zygmunt**, Zabawy, gry, zagadki, żarty i przypowieści z ust ludu i ze starych książek zebrał... Wydanie nowe. Warszawa, druk. J. Jeżyńskiego.... str. 77, 10 kop.

581. **Karłowicz J.**, Wielkanocne zabawy ludowe w Galicji wschodniej. (Tygodnik ilustrowany. Warszawa. 1900. nr. 15.)

582. **Kucz Marjan**, Gregorjanki. Wisła XIV., 73—76. W Brzozie w pow. Kozienskim gub. Radomskiej.

583. **Młynek Ludwig**, Das „Rękawka“ — Fest zu Zakluczyn. Zs. Öst. Vk VI., 36.

Lidová slavnost na velikonoční pondělek.

584. **Z. A. K.**, Sobótka. Wisła XIV., 785.

585. **Semkowicz Wład.**, Niektóre zwyczaje na Boże Narodzenie we wsi Łoniowy (pow. Brzeski), ib. 814.

586. **Kocent Bronisław**, Mowa družbów, zapraszających gości na wesele, na Kujawach, ib. 627—631.

587. **Janowski A.**, Straż przy grobie Chrystusa. (Tygodnik ilustrowany. Warszawa 1900. nr. 14.)

Autor podał podobiznę i opis straży wiejskiej, stojącej w kościele przy grobie Chrystusa, który to zwyczaj przechowuje się dotąd w niektórych okolicach.

588. **Łopaciński H.**, Rycerze przy grobie Chrystusa. Wisła XIV., 311—312.

Opis zwyczaju i kostiumów straży w Łasku, mieście powiatowym gub. Piotrkowskiej, w Opolu gub. Lubelskiej.

589. **Zieliński H. G.**, Zwyczaje myśliwskie, ib. 753—757.

590. **Z. A. K.**, Chleb, ib. 785. n.

591. **Gustawicz Br.**, Prima Aprilis. Lud. VI., 297—299.

592. **Kucz Marjan**, Zwyczaj zawiadamiania o zgonie. Wisła XIV., 188—189.

593. **Makowski W.**, Dożywocie, ib. 241—252.

Opisanie zwyczaju dożywocia i tych postaci, jakie on w rozmaitych okolicach przybiera; w jaki sposób rozwinął się ten zwyczaj z pierwotnego zabijania starców.

594. **Udziela Seweryn**, „W anioły i djobły“. Zabawa dzieci wielickich. Wisła XIV., 492—498.

595. **Majewski Erazm**, Rodzina kruków (corvinae) w mowie, pojęciach i praktykach ludu polskiego. Wisła XIV., 1900, str. 28—41, 152—172.

1. Kruk, 2. wrona, 3. gawron, 4. kawka, 5. sroka. Nazwiska, nazwy geograficzne, pochodne od kruka; nazwy roślin i zwierząt, rola w utworach ludowych, wyobraźni i wierzeniach; rola w praktykach wszelkich i lecznictwo, czary, zamawiania. gry, zabawy dziecięce.

596. **Majewski E.**, Bez i hebd. Ich folklor oraz historia nazwisk, ib. 527—597.

Błędna tu paginacja.

597. **Zdziarski St., Wawrzeński W.**, Pojęcia ludu o przyrodzie, ib. 78—79.

598. **Magiera Jan Fr.**, Wierzenia ludowe w okolicy Sułkowic (powiat myślenicki), ib. 55—61.

Uroki, przekleństwa, zmora, inkluz, kołtun i t. d.

599. **Piątkowska Ignacja**, Przyczynki do astronomji, kosmogonji i meteorologii ludowej, ib. 464—468.

Ze wsi Smardzewa pod Sieradzem.

600. **Udziela Seweryn**, Świat nadzmysłowy ludu krakowskiego, mieszkającego po prawym brzegu Wisły. Część II, ib., str. 1—12, 132—144, 253—272, 399—411, 713—724, (część I. patrz Wisła t. XII. i XIII.), i odbitka Warszawa. druk. E. Lubowskiego i Sp., str. 54.

Wielkoludy (str. 24), czarownice i czarownicy (str. 4), czary mleczne (str. 7, 132), czary różne (254), baby „mądre“ (257), czarownice zbierają się na rady (261), czarownicy (264), książki czarodziejskie (263), czarnoksiężnicy (270), nr. 329, 330 srw. J. Polívka Магьосникъ и неговиятъ ученикъ Сб. мин. XV. — Choroby (399), zmora (399), gościec (713), kołtun (716), powietrze (723), lożnica = tyfus (724).

601. **Zdziarski Stan.**, List niebieski. Lud VI., 307—309.

Przedruk znanego w nauce listu z „Latopisca albo kroniczki“ Joachima Jerlicza.

602. **Was. Zygm.**, Interdykt od czartów. Wisła XIV., 499—501.

Z rzadkiego druku z końca XVII. w.

603. **Pazdro Zbigniew**, Process o „perepiczkę“. Lud VI., 268—276.

Przyczynkiem do historii wierzeń drukuje się wypis z aktów miejskich trembowelskich, proces o „bałwochwalską perepiczkę“ z r. 1763.

604. **Przybyszewski St.**, Przyczynek do psychologii czarownicy. („Młodość“ zeszyt 2, 1900.)

Rec. Lud. VI., 399. (Jan Finkasiewicz).

605. **Semkowicz Władysław**, Dwa przyczynki do historii wierzeń ludowych. Lud. VI., 385—391.

1. akt z księgi sądowej grodzkiej halickiej z lat 1656 zawiera oblatę konfessaty jednego czarownika i dwu czarownic ze wsi Zabłotowa, 2. akt z księgi rozpraw sądów ławniczych Tarnopolu z lat 1730—1745 rzuca pewne światło na wierzenia ludu tarnopolskiego, mianowicie na wiarę w djabły...

606. **Rybowski M.**, Sopleńce, ib. 196.

Sopleńce nazywa lud polski w Galicji zachodniej strzałami pioruna.

607. **Rybowski**, O latawcu, ib. 196—197.

Podanie ludu z okolicy Biecza.

608. **Bitner Stefania**, Środki przeciw suchotom. Wisła XIV., 651.

609. **Bitner Stefanja** Lecznictwo ludowe, ib. 770.

Przyczynki zebrane we wsi Książnice Małe (gub. Kielecka, powiat Pińczowski).

610. **Magierowski Leon**, Kalendarz puszczania krwi. Mat. antrop.-etnogr. IV. Dział. etnogr., str. 283—285.

611. **Rybowski M.**, Gościec. Robaki w zębach. Lud VI., 30—43.

612. **Ochrymowicz J.**, Pojęcia ludowe o niektórych ziołach. Wisła XIV., 332—338.

613. **R. L.**, Spalenie róży w Starej Wsi (pow. Kobryński, gub. Grodzieńska). ib. 771.

614. **Udziela Sew.**, Materiały do polskiej weterynaryi ludowej. I. Powiat gorlicki i grybowski. Odb. z Przegl. weterynar. Lwów, Druk. ludowa, str. 7.

615. **Oczykowski Romuald**, Opis ubrań włościanek z księstwa łowickiego w powiecie Łowickim. Wisła XIV., 618—627.

616. **Udziela Severin**, Die Krakauer Gürtel. Zs. öst. Vk. VI., 1—4.

617. **Zabawa Mścibój**, Chata. Wisła XIV., 771—3.

W Urzędowie, osadzie w pow. Janowskim gub. Lubelskiej.

618. **Eljasz-Radzikowski Stanisław**, Dr., Styl zakopiański. Lud VI., 172. — Styl zakopiański, odczyt w Towarzystwie ludoznawczem we Lwowie dnia 15. lutego 1900 r. Lwów, nakł. Tow. ludoznaw. — Str. 22, z 5 ryc., c. 1 kor.

Ref. Č. Př. St. ž. VIII., 38.

619. **Wawrzeniecki M.**, Dzwonnice stare. Wisła XIV., 767—9.

620. **An.**, Wóz wiejski i nazwy jego części z pow. tarnowskiego. Lud VI., 395.

621. **Czuprykowski St.**, Biłgorajanie i sitarstwo. Wisła XIV., 61—63.

622. **Gloger Zyg.**, Ości i chrapki rybackie. Wisła XIV., 179—180.

Z powiatu Stonimskiego w gub. Grodzieńskiej i ze wsi Złotorji nad Narwią na Podlasiu tykocińskim.

623. **Magiera Jan Fr.**, Początek kowalstwa w Sułkowicach i terminologia kowalska. Lud VI., 290—292.

624. — Kowale sułkowiccy. Wisła XIV., 703—712.

Sułkowice, wieś w powiecie Myślenickim na południe od Krakowa.

625. **Udziela Seweryn**, Ornamentyka ludowa i jej znaczenie dla sztuki i przemysłu krajowego III. Zjazd histor. pol. w Krakowie. Sekcja IV. Referat str. 5.

626. **Krček Franciszek**, Dr., Pisanki w Galicji. III. Zestawienie materiału zebranego w r. 1897 staraniem Towarzystwa Ludoznawczego. Podał —. Lwów 1898. Odbitka z Ludu str. 48.

Ref. Wisła XIV., 791 n. (H. Łopaciński).

627. **E. M.**, Drzeworyty z Płazowa (w pow. Cieszanowskim w Galicji Wschodniej). Wisła XIV., 437—8.

628. **Janowski Al.**, Rysunki z piasku przed chatą. ib. 314—7.

Na podwórzu przed chatą wieczorem w sobotę lub w wigilję świąt wysypują dziewczęta we wsi Smardzewice pow. Opoczyńskiego miałkim piaskiem wzorzyste rysunki. Motywy tych rysunków są mniej więcej te same, co na piśankach, misach lub skrzyńkach.

Poezja ludowa.

629. **Zdziarski Stanisław**, Pierwiastek ludowy w poezyi Adama Mickiewicza. We Lwowie. Nakładem Towarzystwa Ludoznawczego 1898, str. 119. (Odbitka z czasopisma „Lud“ z r. 1898.)

Rec. Kwart. hist. XIV., 76—79. (Józef Kallenbach: „Autor spełnił swą pierwszą połowę zadania bardzo sumiennie, zgromadził ogromny zapas folklorystyczny, na każdą balladę wymierzył cały arsenał not bibliograficznych...“)

630. **Zdziarski Stanisław**, Pierwiastek ludowy w poezjach Romana Zmorskiego. (Dodatek miesięczny do „Przeglądu Tygodniowego“. 1900, zeszyt 5., str. 14—40.)

W rozprawie tej, która jest również ustępem z „Pierwiastka ludowego w poezyi polskiej XIX. w.,“ udowodnił autor, że jeden z ostatnich epigonów romantyzmu polskiego — Zmorski — urodzony i wychowany na Mazowszu przesiąkł płodami wyobraźni chłopskiej. A skutkiem tego już w pocmacie p. n. Lesław, stworzonym w r. 1843, nagromadził całe mnóstwo hyperromantycznych akcesorjów, czego następstwem było obniżenie wartości artystycznej utworu. Czarownice, zbierające zioła potrzebne do czarów na nowiu księżycy opowiadanie ich o tem, jak jedna utruła męża odwarem żmii ugotowanej, — wszystko to znajduje analogon w wierzeniach i pieśni ludu polskiego. Dziewica-Chmura znowu to rusałka, którą lud umieszczał w chmurach, zanim ją przeniósł w toń wodną. taniec topielców przy blasku księżycy, całe legiony duchów i mnóstwo drobnych akcesorjów zostało do poematu wprowadzonych na podstawie wierzeń ludowych. Osnowa zaś poematu p. t. Wieża siedmiu wodzów została zapożyczona z zaginionego już dziś mazowieckiego podania. Myśl z pieśni ludowej dała poecie również pomysł do utworu p. t. Dziwy, chociaż sam utwór różni się najzupełniej od analogicznego śpiewu. Pieśnią tą ludową jest znana powszechnie ballada o pani, co męża zabiła, z której Mickiewicz zaczerpnął pomysł do Lilij. Tak samo też utwór p. t. Niewierna stworzony został na podstawie pieśni ludowej o dziecibójczyni. Czy powieść poetyczna p. t. Noc świętego Jana została stworzona „z powieści gminnej“, o tem bardzo należy powątpiewać. O wiele prawdopodobniejszem — zdaniem autora — jest przypuszczenie, iż utwór ten jest oryginalnym pomysłem Zmorskiego, osnutym na wierzeniach ludowych o zakwitaniu paproci w noc św. Jana. Wycieczka Zmorskiego na Łużyce wydała ostatni na tle legend ludowych skróślony utwór p. t. Chrystus i Piotr. Lat parę, spędzonych w Serbii skłoniło Zmorskiego do tłumaczenia Narodowych pieśni serbskich, pieśni o Królewiczu Marku i Lazaricy.

Z.

631. **Zdziarski Stanisław**, Chłopski świat w poezji Lenartowicza. (Kraj. Petersburg. 1900, nr. 29—31.)

Wspomniawszy na wstępie o latach młodych tego poety, spędzonych wśród ludu, wykazuje autor elementa ludowe w twórczości poetyckiej. Przytacza widoki stron rodzinnych poety, które odbiły się w jego utworach, wykazuje, że współzucie, jakie okazuje człowiekowi przyroda w utworach Lenartowicza, ma swoją podstawę w ludowych wyobrażeniach, streszcza dalej utwór O pieśniach gminnych i wykazuje w nim reminiscencje z pieśni ludowych. W dalszym ciągu przechodzi autor do chłopskich postaci u Lenartowicza, uzasadnia różnicę, jaka zachodzi pomiędzy niemi a pomiędzy takimiż posta-

ciamy poprzednich romantyków, wykazuje dalej trafną charakterystykę oryła w utworze *Nad Wisłą*, *Mazura za wołami*, postaci w utworach *Stary Józef* skrzypkę stroi i *Do grajka*, postaci kobiecych — *Jagody*, *Wiochny*, *Dziewczyny*, *Niewiasty* i *świętych pielgrzymów*. Udowadnia jednakowoż autor równocześnie, że Lenartowicz patrzył na lud optymistycznie, stąd pogodą twarzy chłopskich w jego poezji i szablony w ich odtwarzaniu, skutkiem czego postacie te rychło poczęły tracić właściwą sobie barwę. Język wreszcie, jakim postacie te mówią, nie dostraja się dobrze do tonu ludowego, najwidoczniej prostota jego jest wymuszona. Ton za to prawdziwie szczerzy dzwięczy w *Tęsknocie*; *Dwu duszach*, które jedyne mają nastroj smutny. Z pieśni ludowej o pani, co pana zabiła, stworzył Lenartowicz swoją *Balladę*, wyobrażenia zaś ludu polskiego o pozagrobowym świecie oddał doskonale w poemacie p. t. *Zachwycona*. Echem przysłów ludowych jest utwór p. t. *Święta praca*, opowieści zaś ludowe dały mu osnowę do napisania *Grajków wędrownych*, *Króla — kowala* i *Morowego*, pieśni zaś ludu ruskiego posłużyły mu za osnowę utworów p. n. *Bywało*, *Kochanka*, *siostra i matka*, *Hej tam na górze*, *Sen i drzemka*, *Trzy kukułki*, *Dwie zorze* i *Rusałka*. Tłomaczył nakoniec Lenartowicz kilka rapsodów serbskich o królewiczu Marku.

Z.

632. Zdzlarski Stanisław, Seweryn Goszczyński. *Elementy ludowe w jego poezji*. (Tygodnik Polski. Warszawa, 1900, nr. 33—36.)

Praca wymieniona jest ustępem z obszernego studium p. t. „*Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX. wieku*“, które wyjdzie z druku w przyszłym miesiącu. Autor udowodnił, że pierwiastek ludowy w poezji Goszczyńskiego wziął się z reminiscencyj wierzeń ludowych i podań ukraińskich, których wiele nasłuchał się poeta w latach młodych podczas bezpośredniego zetknięcia się z ludem. Już w pierwszym poemacie w „*Zamku Kaniowskim*“ mamy typ dziawczęcia ukraińskiego *Orliki*, typ atamana hajdamackiego *Szwaczki*, *lirnika*, *obląkanej Kseni* i poniekąd bohatera poematu *kozaka Nobaby*, skreślony wiernie z postaci rzeczywistych ludowych. Ponadto wiele drobnych akcesoryjów zostało zapożyczonych z wierzeń ludowych. Wspomniawszy o pobycie Goszczyńskiego na Podkarpaciu galicyjskiem i w Tatrach, udowodnił autor, że na podstawie wrażeń tam odniesionych zrodził się pomysł poematu p. t. *Sobótki*. W utworze tym postać *górala Janosza* nosi na sobie wyraźne cechy oddziaływania podań ludowych o zbrojniku *Janosiku* obrzęd *sobótkowy* został skreślony na podstawie obrzędu ludowego, pieśni zaś o *dziwożonach*, o *duchu pilnującym zaklętych skarbów* i o *mniechu* zostały stworzone na podstawie wierzeń góralskich. Ponadto dostał się do utworu cały szereg drobnych ornamentów, zapożyczonych z ust ludu. Wspomniawszy o *Dzienniku podróży do Tatrów* i o drobnej zapożyczce z podania ludowego w *Odzie* zastanawia się autor króciutko nad *Strasznym Strzelcem*, poczem przechodzi do poematu *Anna z Nabrzeża*, którego główna osnowa zrodziła się na podstawie ludowych podań i wierzeń, iż *zmarłego kochanka* można za pomocą *czarów* sprowadzić żywego lub umarłego, przyczem szczegółowo wykazuje zawisłość tego poematu od swoich źródeł.

Z.

633. Wasilewski Zygmunt, „*Kościelisko*“, niedokończony poemat S. Goszczyńskiego. (Kurjer Warszawski. 1900, nr. 296—298.)

O świeżo wydanych fragmentach „Kościeliska“ wiedzieliśmy bardzo mało. Z listu Bielowskiego wiadomo, że jesienią 1832 r. zabrał się Goszczyński do pisania tego poematu. Tymczasem zanim zdążył plan wykonać, Bielowski zaprosił poetę do wzięcia udziału w publikacji p. n. „Ziarno“. Goszczyński uległ prośbie i postanowił dać do tego wydawnictwa urywek „Kościeliska“ ze sceną sobótki, postanowił jednakże dać zaokrągloną całość. Stąd też poszło, że wiele ustępów z innych części poematu przeniósł do „Sobótki“. A przeniósł ustępy najpiękniejsze. Toż później nie miał już ochoty do wykończenia dalszych ustępów „Kościeliska“ i pracy zaniechał. Pozostał z niej tylko luźny szkic i kilkadziesiąt wierszy. Zanim przejdziemy do owych fragmentów, musimy zakwestjonować jedno twierdzenie, wypowiedziane przez p. Wasilewskiego we wstępie, dotyczące się „Sobótki“. Wydawca „Kościeliska“ zaprzecza, jakoby „Sobótka“ była utworem „ściśłym pod względem etnograficznym.“ Że ona jest pod względem etnograficznym cennym dokumentem, że w jej genezie wzięły udział wierzenia i zabobony góralskie, to udowodniłem nie dawno w Tygodniku polskim (1900, nr. 34—35). Jeśli tedy weźmiemy pod uwagę te modyfikacje, jakie w wprowadzonym elemencie ludowym Goszczyński musiał uczynić ze względów artystycznych, to nie nie stanie nam na przeszkodzie, ażeby „Sobótkę“ nazwać utworem „ściśłym pod względem etnograficznym“. Zarzut bowiem jedyny, jaki p. Wasilewski przeciwko tej ściśłości przytoczył, nie jest wystarczający i nie da się utrzymać. P. Wasilewski powiada, że Goszczyński nie mógł spotkać się z sobótką ludową w Tatrach, bo ludność tatrzańska nie zna jej obecnie. Że jej nie zna dziś, kiedy obrzędy ludowe nikną z dniem każdym, to nie jest jeszcze żadnym dowodem, ażeby uroczystość ta nie istniała w r. 1832. A zresztą, czyż tutaj koniecznie musiał ją widzieć poeta, czy nie mógł jej widzieć w innej okolicy i tak wprowadzić translokowaną do swojego poematu? Pierwotny pomysł „Kościeliska“ był rozwlekły i kto wie, czy nie stało się lepiej że Goszczyński najpiękniejsze z niego ustępy wprowadził do „Sobótki“. W ten bowiem sposób stworzył utwór bardzo wysoko stojący pod względem artystycznym, z takiego zaś planu, jaki do nas się dochował, trudno wnioskować, ażeby „Kościelisko“, gdyby było napisane, dorównało pod względem artystycznym „Sobótkę“. Wydawca jest w tej mierze przeciwnego od nas przekonania. Wydanie tego planu „Kościeliska“ ma znaczenie dla historii literatury, bo pozwala rozpatrzyć się bliżej w pomysły „Sobótki“.

Z.

634. **Karłowicz J.**, „To lubię“. (Kurjer Warszawski. 1900, nr. 29.)

Autor zestawia motywy ludowe ballady Mickiewicza „To lubię“. Nie podaje wszelako żadnych nowych spostrzeżeń.

Z.

635. **Keraszewski Br.**, O języku i poezji Górnoszlązaków. Wędrowiec 1900. Warszawa, nr. 21 i nast.

636. **Ciechanowski Stanisław**, Pieśni śląskie z okolic Cieszyna. Wisła XIV., 524—527, 740—743.

637. **Semkowicz Wład.**, Pieśń o królu Sobieskim (wieś Łoniowy, pow. Brzeski). ib. 187—8; porów. str. 504.

638. **Bitner Stefanja**, Pieśń o ojcu z trzema córkami. Odmianka ludowa pieśni „O królu Learze“. ib. 186—7.

639. **Bruchnalska B.**, Pieśni ludowe z gminy Sanka pod Krzeszowicami. ib. 273—283.

Charakterystyka i krytyka pieśni mazurskich, opis wesela na Mazurach.

640. **Bzowski Stan.**, Notatki z Komornik (pow. Wieluń.), ib. 181—184.

Przemówienia i śpiewki weselne, piosenki

641. **Sarnowska H.**, Piosenki, śpiewane w pow. Gostyńskim na okrężnym. ib. 72—73.

642. **Sarnowska H.**, Śpiewka kujawska (pow. Włocławski). ib. 687—8.

643. **Radosławski K.**, Piosenki ludowe z Orońska (parafia Kowala, pow. Radomski). ib. 312—4.

644. **Petrowowa Jadwiga z Rymaszewiczów**, Nieskończone bajki. ib. 689.

Są to właściwie piosenki.

645. **Z. A. K.**, Nowa pieśń ludowa. ib. 757 n.

Pieśń o morderstwie, o którym doniosły przed kilku laty dzienniki warszawskie.

646. **Gonet Szymon**, Opowiadania ludowe z okolic Andrychowa. Spisał —. Mater. antropol.-etnograf. IV. Dział etnogr. str. 226—282. Odbitka. Kraków, druk. Uniw. Jag. str. 57.

647. **Malinowski L.**, Powieści ludu polskiego na Śląsku. Mat. antrop.-etnogr. IV. Dział etnograf str. 3—80 Osobne odbicie. W Krakowie 1899, str. 78.

Ref. Nár. Sb. čl. VI., 210 sl. (P. M. Haškovec). Zs. Ůst. V. k. V., 139—142 (J. Polívka). Z polecenia komisji antropol. Akad. Um. wydał Dr. J. Bystron pierwszy część materiałów zebranych przez ś. p. Luc. Malinowskiego, i to powieści ludu polskiego w księstwie Cieszyńskim.

648. Klechdy czyli baśnie ludu polskiego na Szlązku. Warszawa, nakł. A. G. Dubowskiego, str. 82, c. 20 kop.

Ref. Kraj XIX, 322. (Zbiór niniejszy został zaczerpnięty ze zbiorów Wydziału literackiego w Gostyniu. Szkoda, że został wydany nie w miejscowej gwarze ludowej, ale przerobiono go według wymagań stylu i języka literackiego.)

649. **Z. A. K.**, O królewicu, co sie chciał z siostrą żenić. Wisła XIV, 184—185.

Porów. Kolberg Lud. VIII., 23 n. Аванасьеъ Рус. нар. ск. 3., I. str. 99, nr. 65. Toeppen Aberglauben aus Masuren 145.

650. **Z. A. K.**, O chłopakach zaklętych w ptaki, ib. 600—602. „Sedm havra: ůč“. Srv. Náródop. Sb. čl. IV.—V., str. 134, č. 21; str. 142, č. 265; VI., str. 215, č. 46.

651. **Piątkowska Ignacja**, Baśń z nad Dźwigonówki, ib. 686—7.

Legiendy o św. Krysztofie.

652. **H. Ł.**, Dla czego w sianokosy deszcze pada? Legiendy z Hrubieszowskiego. ib. 99.

653. **Z. A. K.**, Tabaka i tytoń u ludu wiejskiego. ib. 67 aż 69.

Skąd się wziął tytoń na świecie? oraz bajka o człowieku odmłodzonym przez przepalanie w piecu kowalskim.

654. **Kucz Marjan**, Jej iza". Dwa podania ludowe z okolic Rży w gub. Radomskiej. Wisła XIV., 299—303, 455—457.

Podania etymologiczne.

655. — Łupicha — Kupicha. ib. 298.

Etymologia nazwy topograficznej.

656. — Nazwy topograficzne. ib. 778—784.

Różne opowiadania i tradycje miejscowe z okolic Sandomierza.

657. **Wawrzeński M.**, Nazwy topograficzne. ib. 79. Pochodzenie nazwy Przestańsko.

658. **Petrowowa Jadwiga z Rymszewiczów**, Mysz, żmija, komar i jaskółka. ib. 485—6.

Djabel przedziernawszy się w mysz wygryzł w arce Noego dziurę; żmija spostrzegła dziurę i wsunęła do niej ogon. Żmija prosiła komara, aby zbażał, w kim płynie krew najsmaczniejsza. Komar nabrał tego przekonania, że nad krew człowieka niemasz smaczniejszej. Jaskółka dowiedziawszy się o celu podróży komara, rzuciła się na niego i wyrwała mu z gardzieli język. Porów. Жив. Стар. V., 434, 435, Krauss SM. Südslav. II., nr. 81, Carnoy Nicolaides, Traditions de l'Asie Mineure 231, Revue des trad. popul. I., 80.

659. **Petrowowa Jadwiga z Rymszewiczów**, Komar i bąk, ib. 690—1.

Komar i bąk zaczęli prowadzić spór zacięty o to, komu z dwojga przysługuje prawo korzystania ze zwierzęcia.

660. **Petrowowa Jadwiga z Rymszewiczów**, Kukułka i wrona. ib. 688—9.

Dla czego kukułka kuka tylko do Św. Jana, a wrona kracze rok cały.

661. **Krčėk Franciszek**, Dr., Kpiny z Mazurów. Lud VI. 299—301.

Z rękopisu z poł. XVIII. w. 4 przyczynki folklorystyczne dotyczące Mazurów.

662 **Krčėk Franciszek** Dr., Jasełka krośnieńskie z roku 1661. Odbitka z Przeglądu powszechnego. Kraków, nakł. autora, druk. Anczyca i Sp., str. 32.

663. **Мошковъ В. А.**, Материалы для исторiи народнаго театра. Этн. Об. годъ 11-й., кн. XLIII., 117—123.

Поляская вертепная драма въ с. Радче, Радивскаго уѣзда, Сѣдленкой губ

664. **Krčėk Franciszek** Dr., Przyczynki do drugiego wydania „Księgi przysłów“ S. Adalberga. Lud VI. 27—37.

665. **Łopaciński H.**, Dwa przysłowia starożytne z rękopisu w. XVI-go. Wisła XIV., 69—71.

666. **Matlakowska J.**, Przysłowia, ib. 461—462.

667. **Pracki W.**, Przysłowia ze wsi Turowa (pow. Radzyński), ib. 77—78, 191—196.

668. — Przysłowia z Lisiowólki w pow. Radzyńskim, ib. 652—653

669. **Pracki W.**, Zagadki ludowe ze wsi Turowa pow. radzyńskiego gub. siedleckiej, zebrał... Mater. antrop. etnogr. IV. Dział. etnograf., str. 211—216.

670. **Semkowicz Wład.**, Zagadki ludowe z okolic Brzeska (wieś Łoniowy). Wisła XIV., 684—685.

671. **Krčək Fr. Dr.**, Mowa zwierząt. Nawoływanie zwierząt. Lud. VI., 3. 5.

672. **em**, Głosy zwierząt. Co żaby mówią. Wisła XIV., 378—379.

F. Čechoslované.

a) Češi.

673. **Zibrt Čeněk, Dr.**, Dopisy V. Krolmusa V. Hankovi. Č. Lid X. 40—46, 103—114.

674. **Čečetka F. J.**, Jak žili naši otcové. Celoroční život lidový na Poděbradsku vypisuje —. Věstník. Rozhledy po Poděbradsku III. 5 str. atd.

675. **Domlivil Ed., prof.**, Obrázky ze života rolnického na Valašsku od XVI. do XIX. století. Popisuje —. Mezifčič n. Deč. 1900, 8°, str. 270.

Ref. Č. Mus. Olom. XVII. 126 (V. Houdek).

676. **Dvořák K. V.**, Dotěrek. Obrázek lnářský z okresu Poličského. Č. Lid IX., 390—393.

677. **Mach Bedřich**, Jaro utkalců krkonošských. ib. 373 sl.

678. **Šebestová Augusta**, Lidské dokumenty a jiné národopisné poznámky. Z několika jihomoravských dědin sebrala —. V Olo-mouci, v. 8°, str. 289.

Ref. Č. Lid X. 91; Č. M. Mor. XXIV. 299—303 (Jos. Klvaňa); Č. Mus. Olom. XVII. 123 sl.

679. **Vyhliďal Jan**, Čechové v Pruském Slezsku. 3. valně rozmnožené vydání. V Kroměříži 1900, 8°, str. 91.

Ref. Č. Lid X., 92.

680. **Vyhliďal Jan**, Děti slezské. Potrava dětská, nemoci a smrt. Ref. Č. Lid IX., 186.

681. **Slavičinský J. M.**, U Krůpaľů. Valašská povídka. ib. X., 30—39, 132—143.

Obraz lidového bytu dialektem se ličí. Důležité pro jazykozpytce, dialektologa a rovněž pro ethnografa.

682. **Fryšová Em.**, Výstavnost statků blatských. Mus. Sborník Soběslav. 1900, 54—60.

683. **Procházka Karel**, Typické stavby na Novostrašecku. Obrázková Revue I., 201, 222, 246.

684. **Prousek J.**, Studie o dřevěných stavbách českých. Č. Lid IX., 458; X., 71 sl.

685. **Mančal Jaroslav**, Haltýře. Píše a kreslí —. Č. Lid IX., 184 až 186.

Malé chaloupky na uschovávání mléka, opatřené dřevěnými zámky.

686. **Brož Josef**, Zvoničky na českomoravském Horácku. Č. Lid IX., 225—238.

687. **Domečka L.**, Boží muka v krajině Jindřichohradecké. Č. Pr. St. č. VIII., 7—12.

688. **Mančal Jaroslav**, Boží muka na Humpolecku. ib. 72 až 77.

689. **Petrák Jos.**, Štědrovečerní lidová jídla. Č. Lid X., 165 sl.

690. **Bareš Fr.**, Nádobí v staré domácnosti v Ml. Boleslavi. Č. Lid X., 21—26.

691. **Lego Fr.**, Jindřichohradecké pečivo Mikulášské. Č. Lid X., 128—131.

692. **Petrák Josef**, Pečení chleba. Z jizerských hor. Č. Lid IX., 432 sl.

693. **Mančal Jaroslav**, S přeslice na stav. Studie ze Zálesí. Č. Lid IX., 161—166.

694. **Zíbrt Čeněk**, Dr., Stavba lodí na Žďákově u Vorlíka. Č. Lid X., 167.

695. **Kretz Frant.**, Z dějin národopisu československého. Úvahy a návrhy. Č. Lid X., 1—4.

O lidovém umění. Spis. poukazuje, že v nejnovější době se dostalo mnoho předmětů do rukou soukromých, a vyzývá k soupisům soukromých sbírek.

696. **Fryšová Emilie**, Ornament jihočeský. Mezi lidem sebrala a nakreslila —. V Kolíně 1901. Nákladem vlastním.

Ref. Nár. Listy 16./III. 1901.

697. **Havelková Vlasta**, Některé šperky naše lidové. Nár. Sb. čsl. VI., 38—49.

698. **Kopáč J.**, O vyšívkách a vyšívačkách v Českém Horácku. Č. Lid X., 119—126.

699. **Racek Frant.**, O malovaných modlitebních knihách jihočeských. Č. Lid X., 26—30.

700. **Hoblová Barbora**, Zdobené milostné dopisy lidové. Č. Lid IX., 334—338.

701. **Kretz Frant.**, Zaniklé továrny keramické na Moravě. Č. Lid IX., 180—184.

702. Památky východočeské. Sbirka umělecko-průmyslových a národopisných památek českého východu. Vydáno péčí Okresní památkové kommisie chrudimské při Průmyslovém Museu pro východní Čechy. List I—XX. V Chrudimí 1901.

Koutní plachta z Jeníkova, čepce z Hlinecka (doprovod dra. K. V. Adámka), skříň a trubla z Bilan u Chrudimě (výklad Jos. Posla).

703. **Fryšová Emilie**, O rozhraní kroje blatského a kozáckého. Č. Lid IX., 292.

704. **Petrů Václav**, Kroj kozácký. Č. Lid IX., 211—214.

Popisuje se i kraj a sice mužský i území jeho, udávají se hranice jeho od území kroje blatáckého.

705. **Mančal Jaroslav**, Mužský kraj Zálesáků. Č. Lid IX., 316—320.

706. **Zibrť Čeněk**, Dr., Kroje z Jičína z r. 1826. Se 2 původními barvotisky. Č. Lid IX., 301.

707. **Zibrť Čeněk**, Dr., Kroje z Chrudimska z r. 1825. Č. Lid IX., 369 sl.

708. **Vluka Josef**, Kroje východoslezské. Č. Lid IX., 199 až 202.

Z Orlové, Těšínska a Jablunkovska. Otištěn nářek stařenky jakési na úpadek starého kroje nářečím lašským.

709. **Čečetka J. F.**, Vánoce. Z lidového života na Poděbradsku. Obrazková Revue I., 127—129.

Různé obyčeje, pověry, prognose, koledování.

710. — Svatý či pašijový týden. Z lidového života na Poděbradsku. Tamže I., 289—291.

Obyčeje, pověry, prognose.

711. — Význam rostlin o sv. Janu Křtiteli. Tamže 372 sl., 383 sl.

712. — Památka sv. Blažeje. Popeleční středa. Č. Lid IX., 223 sl. Z Poděbradska.

713. **Hajný August**, Obchůzka se sv. Barborou. Č. Lid X., 126 sl.

Z Jíkve na Nymbursku.

714. **Hraše J. K.**, Se sv. Barborou. Od Milévska zachytil —. Č. Lid IX., 366.

715. **Petrák Jos.**, Nadílka na sv. Barboru. Mikuláše, Lucii a o vánocích. Č. Lid X., 131 sl.

V Pojizeří a v Podkrkonoší.

716. **Průcha Emil**, Chození Barborek. Č. Lid IX., 458 sl.

Z Bernardie v Tábořsku.

717. **Hraše J. K.**, „Se svatou Dorotou“. Č. Lid IX., 217.

Spis. sděluje, co zachytil ještě na Milévsku a na Náchodsku.

718. **Valchář Jan**, Zákovská slavnost na sv. Řehoře na Ledečsku. Č. Lid IX., 354—356.

719. **Vorel Jan M.**, Začátek postu a pytlový čtvrtek. Úvaha z českého zvykosloví. Vlast XVI., 559—563, 623—627.

720. **Pisch Ondřej**, Sýpka svatomartinská na Hané. Č. Lid IX., 238—247.

Slavnosti a hody popisují se nářečím hanáckým.

721. **Václavek Mat.**, Obrázky folkloristické z mor. Valašska XIV. Něco z paměti starého Vsačana. Č. Mus. Olom. XVII., 18 až 28, 115—120.

O besedách a zábavách lidu, o přástkách, o zvycích na smrtnou neděli, o velikonoci, o sv. Mikuláši a j., o kuchyni, o zaměstnání lidu, o řemeslech a j.

722. **Vyhliďal J.**, Církevní rok a děti slezské. Č. Lid IX., 403—409.

Různé zvyky o sv. Mikuláši, o vánocích, při tom otisknuto několik koled.

723. **Hajný Aug.**, Hry a zábavy dětí. Věstník. Rozhledy po Poděbradsku III., 7 sl.

724. **Fryšová Emilie**, Obyčeje blatské. Mus. Sborník Soběslav. 1900, 42—52.

Zvláště svatební.

725. **Kretz Frant.**, Na svatbě v Derfli (vesnici poblíž U. h. Hradiště). Č. Lid IX., 305—316.

726. **Vychodil Jan**, Lípa velehradská. Č. Mus. Olom. XVII., 29 sl.

Různé výpisky ze zápisků mistra Velehradského, P. Christiana Hirschmentzela († 1703), nejenom o životě klášterním, jak se odehrával pod lipou Velehradskou. Dále sdělena pověst vypravovaná 90letým starcem z okolí Velehradského o jakési lipě, pod kterou „se lid scházel a prováděl za starodávna všelijaké tance podle způsobu pohanského na oslavu bůžka“.

727. **Brož Josef**, Železná kráva. Č. Lid IX., 224.

Výpis sdělující zprávu o nejstarší nadaci, známé pode jménem „železná kráva“ z Jimramova z r. 1585.

728. **Bařha Bedřich**, Selské děti. Z právních poměrů a názorů našeho lidu. Z Benešovska podává —. Č. Lid IX., 166—170.

729. **Hajný August**, O chase. Příspěvek ku právnímu zvykosloví na Nymbursku. Č. Lid IX., 320—324.

730. **Šebestová-Ledecká Anna**, Podruzi. Příspěvek k právnímu zvykostem lidu jihočeského. Č. Lid IX., 393—395.

731. **Skalský Břetislav**, Přijímání „nováčků“ do bechyňského procesí v Krči. Č. Lid IX., 449 sl.

732. **Adámek Karel V.**, Dr., Než se rok s rokem shledá. Studie národopisná z východních Čech. Květy XLIV., 566—578.

Pranostika, zažehnávání proti bouře (569), hromový kámen (569), nešťastné dny (571); vyňatky z veršované „Sedlské pranostiky“ v Jindřichově Hradci b. r. vytištěné, ze „Stoletého kalendáře“.

733. **Košfál Jos.**, Živočišstvo v podání prastarým. (Šaškovy Moravské Bibliotéky dílo 78.) Velké Meziríčí. 1900. 8° m., 177. Ref. Č. Lid IX., 382.

734. **Čečetka F. J.**, Lidové názory o zjevech přírodních. Č. Lid IX., 253—255.

735. **Peřinka Frant. Václ.**, Některé pověry moravské z 18. věku. Č. Lid IX., 351—354.

Vybrány z knihy P. Marian Ulmanna „Alt-Mähren“ vytištěné r. 1762.

736. **Pešek Josef**, Některé pověry na Soběslavsku. Mus. Sb. Soběslav. 1900, 61—64.

737. **Petrák Jos.**, Dívati se děrou sukovou. Z Lomnice n. P. sděluje —. Č. Lid IX., 189 sl.

Poznaji se tak nejenom čerti a čarodějnice, než též zlodějové.

738. **Čizmář Josef**, Moravské knihy zvané „Křištofky“, jednající o zaklínání duchův. Č. Lid IX., 395—403.

739. **Košfál Jos.**, Pomáhači, zaklínáči a zažehnávací v podání prostonárodním. Č. Př. St. č. VIII., 2—4.

740. **Lego Frant.**, Železná obětní zvířátka z Dolní Vltavice. Č. Lid X., 143—146.

Z vesnice nyní německé jižně od Horní Plané na levém břehu Vltavy. V den sv. Linharta obětována železná figurka zvířete domácího, které právě churavělo. Jinde též v jižních Čechách býval ten zvyk.

741. **Čečetka F. J.**, Kořenářky. Tajnosti starých lidových doktorek na Poděbradsku. Nár. Sb. čsl. VI., 185—191.

742. **Antl Theodor**, Čarodějní pastýři na Třeboňsku r. 1663. Z archivu třeboňského sděluje —. Č. Lid IX., 293—299.

Jak se zaklíná zvěř škodná, vlci se posílají na stádo cizí, jak se vy-zvidá pastýř, který činí škodu skrze poslané vky a p.

743. **Košfál J.**, Proti „učarování“ a zažehnávací kámen. Č. Lid IX., 276 sl.

744. **Zahradník Isidor**, Dr., Rady J. Košetického r. 1690 na každý měsíc. Z rukopisu knihovny kláštera strahovského „Quodlibet“, tom IV., pars II., vypisuje —. Č. Lid IX., 214 sl., 271 sl., 373, 463; X., 173 sl.

745. **Katona Ludvík**, Dr., Maďarská knížka z r. 1764 o trestu bezbožných tanečníků v Čechách. Č. Lid IX., 385—390.

S dodatkem dra. Č. Zibrta o pověsti slovenské a některých pověstech středověkých.

746. **Merhaut Cyril**, Paběrky z archivů domácích i cizích. Čarodějnictví pražského lidu v XVI. stol. Podává z archivu král. hl. města Prahy —. Č. Lid IX., 367—369.

747. **Šimák J. V.**, Dr., Hospodářské prostředky a r. ecé v knížetství Frydlandském. Č. Lid IX., 261—263.

Z rkp. z pol. XVII. stol.

748. **Vluka Jos.**, Slezská „aptyka“ (lékárna) čili snůška prostonárodních léků rostlinných ze Slezska. Č. Lid IX., 338—341.

Literatura lidová.

749. **Macek Tobiáš**, Pismák Jos. Procházka. Doplněk ke článku Dra. Jos. Kalouska. Č. Lid X., 101 sl.

750. **Zibrť Čeněk**, Dr., Básník samouk Vojtěch Kotara, rychtář ve vsi Proseči. Č. Lid IX., 341—351.

Otištěny některé ukázky básnické činnosti Kotarovy.

751. **Hlavinka Alois**, Příroda kmotrou národní písně. B. Malby. Č. Lid IX., 370—372, 459—462.

Melodii „maluje se“ mírný vánek, běhnutí voda, chůze lidská a j.

752. **Quis Ladislav**, Dr., Karla Havlíčka studie o formě české lidové písně. Č. Lid IX., 357—360.

753. **Sabina Karel**, Důležitost lidového podání českého. Napsal r. 1845. Č. Lid IX., 426—428.

Ref. o Krolmusových „Staročeských pověstech“ vytištěný ve Květech 1845, str. 211 sl.

754. **Leminger Otakar**, Horník v lidovém podání českém. Č. Lid IX., 303 sl.

Dotazník.

755. **Bartoš Frant.**, Národní písně moravské nově nashbírané. Sebral —. Sešit I. V Praze 1879. Nákladem České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění. Tiskem Aloisa Wiesnera. Str. 480.

Ref. Č. M. Mor. XXIV., 303 sl.

756. **Čermák Klim.**, Tři špalíčky staročeských písní světských. Č. Lid IX., 441—449.

757. **Holas Č.**, České národní písně. Č. Lid IX., 195—198, 277—282, 361—365, 409—412; X., 115—119.

Sebrány v severní části okresu milevského před dvaceti lety a j. Jsou to písně posvátné, „písně mládí“.

758. **Janoušek V.**, O vzniku písně „Horo, horo, vysoká jsi“. Č. Lid IX., 190 sl.

Složil ji jakýsi voják r. 1834 v kasárnách jičínských.

759. **Rozum K.**, Ze zpěvů blatských. Mus. Sb. Soběslav. 1900, 65—69.

760. **Klvaňa Jos.**, Ukázka „písniček“ slováckých složených r. 1896. Č. Lid IX., 215 sl.

761. **Čečetka F. J.**, Koledy. Z lidového života na Poděbradsku, píše —. Vlast XVI., 248—255.

762. **Křídlo Josef**, „Jesličky“ čili koleda vánoční z Jičína. Č. Lid IX., 219—223, 272—275.

Otištěn celý text vánoční hry, kterou slyšel spis. v Kopidlně zpívatí roku 1861.

763. **Vyhliďal J.**, Koledy vánoční dětí slezských. Č. Lid X., 153—155.

764. **Zahradník Isidor**, Dr., Koleda J. Košetického z roku 1500. Z rukopisu knihovny kláštera strahovského „Quodlibet“ tom. IV., str. 299 podává —. Č. Lid IX., 203 sl.

765. **Rypáček Fr. J.**, Kolední abeceda. Č. Lid IX., 209—211. Z knížky psané r. 1829.

766. **Weiss Karel**, Úplný soubor dosud neznámých písní lidových ze všech krajů českých. V Praze 1900, seš. 2—3. Hudební květy IV.

Hlavně z Chojska a některé z Třebońska.

767. **Kretz Frant.**, Slováčtí hudeci. Č. Lid X., 52—57.

768. **Vluka Jos.**, Východoslezské tance lidové. Č. Lid X., 158—160.

769. **Speranský M.**, Přehled knížek lidového čtení. Nár. Sb. čsl. VI., 144—166.

Přehled tisků Skalických.

770. **Blažek Ant.**, Strašidelné pověsti o lidech zemětých. Na Chrudimsku sebral —. Č. Lid IX., 255—

Pověsti mimo jiné hojně vypravované: nebožtík žádá zpět čepici aneb jinou část oděvu mu odňatou, srv. Národ. Sb. čslov. IV—V., str. 142, č. 199; nebožtíci trpí za svou lakotu; novorozeňátka zabitá nařikají a pláčou, srv. Трещанъ Латыш. ск. ч. 4, R. trad. pop. III., 118. Sebillot Littéar. de l'Auvergne 107 sl., Kolberg Lud XXI., 145, Kolberg Chelmskie II., 155, Житє i Слово 1895, кн. 6, str. 361 a j. Dále též o t. ř. „fekstech“, lidech nesmírně silných a nezranitelných.

771. **Čermák Kl, Zíbrt Čeněk, Dr.**, Pověsti o křížích, otištěných ve dřevě. Č. Lid IX., 423—425.

772. **Hedrlin-Satalický B.**, Pověsti o skrčkovi (přidimuzíkoví). Č. Lid X., 172 sl.

Ze Satalic u Prahy.

773. **Hošek Ignác**, Povídky z okolí bysterského. Č. Lid X., 60 sl.

774. **Hraše J. K.**, Pověst o padlých andělech. Z českého jihu vypravuje —. Č. Lid IX., 440 sl.

775. **Janoušek V.**, Pověsti z Jičínska. Č. Lid IX., 301 sl.

Zvonění proti mračnům a j.

776. **Picha J. J.**, Dvě pověsti o Žizkovi z východních Čech. Pověsti z okolí města Luže. Č. Lid IX., 429—431.

777. **Remeš M, Dr.**, Čertův kámen u Kopřivnice. Č. Mus. Olom. XVII., 64—67.

Sděleny dvě pověsti a jedna píseň o tomto kameni, píseň velice rozšířená.

778. **Tykač Jan**, Česká Trebová: Jména místní s výkladem a pověstmi k nim se vztahujícími. Č. Lid IX., 191—195, 282—286.

Mezi nimi pověsti o pokladech, pověst připomínající pověst o Blanických rytířích, též etymologické.

779. **Tykač Jan**, Pověsti o potopených zvonech v Čechách. Č. Lid IX., 299 sl.

780. **Wintera Vavřinec**, Pověst o pohanské panně. Č. Lid IX. 207—209.

Vypsána z knihy z r. 1668.

781. **Blažek Ant.**, Posvícenský humor našeho lidu z předešlého věku. Č. Lid IX., 428 sl.

Opis starého proslovení posvícenského v pamětní knize fary mikulovické u Pardubic.

782. **Kopáč J.**, Přezdívký a posměchy z českého Horácka. Příspěvek ku charakteristice lidového vtupu, humoru a satyry. Č. Lid IX., 419—423.

783. **Paulus Vinc.**, Aprilové žerty na Chrudimsku. Č. Lid IX., 439 sl.

784. **Kroboth B.**, Das Dreikönigslied. Zs. Öst. Vk. VI., 72 až 76.

Ze tří míst dolnorakouských (Nová Ves, Poštorná, Hlohovec) sdělený text v českém originale spolu s nápěvy a též v něm. překladě.

785. **Mach Bedřich**, Betlemy a Kristydle u tkalců Krkonošských. Č. Lid X., 167—170.

786. **Pisch Ondřej**, Náboženská představení dětská v Kojetíně. Č. Lid X., 47—52, 146—152.

Tři králi, Pastýři, Dorota.

787. **Zahradník Isidor**, Dr., Staročeské „pohádky“ (hádky). Z Kozmánkova rukopisu v strahovské bibliothece podává —. Č. Lid IX., 432.

788. **Pažout Julius**, Paběrky z archivů domácích a cizích. Šest milostných listů z r. 1679. Č. Lid IX., 204—207.

789. **Bořický F. P.**, Starodávné modlitbičky při bití hodin. Z poznámek P. F. B-ého, faráře na Proseku. Č. Lid IX., str. 216 sl.

790. **Schuster Ad.**, Lidové modlitbičky ze Smrčí. Č. Lid X., 155 sl.

781. **Mančal Jaroslav**, Titulatury lidové. Rozhledy (Pelcovy) IX. 1900, str. 375 sl.

792. **Koudelka Aug.**, Valašské názvosloví z lesního hospodářství a salašnictví na Rožnovsku. Č. Lid X., 64—66.

793. **Hackenschmied V. Zd.**, Karetní hry české: Šerha a Zpívaná. Č. Lid X., 175 sl.

b) Slovinci.

794. **Eljasz Radzikowski Stanislaw**, Dr., Z folklorystyki słowackiej. Lwów 1899, str. 46. Odbitka z Ludu.

Ref. Sl. Přehl. II., 251.

795. **Fiala Alois**, Zkušenosti o keramice slovensko-uherské. Č. Lid IX., 325—333.

796. **Sochán Pavel**, Návod (na opisanie hrnčiarkeho priemyslu slovenskeho. Č. Mus. Slov. III., 57.

797. — Vývin keramiky a slovenská majolika. Sb. Mus. slov. V., 26—46.

798. **Klimo A**, Ludové zvyky a povery v Jamníku. Č. Mus. slov. III., 29.

799. **Klimo A**, Chválenie a pálenie Jána v Liptovskom Jamníku. Č. Mus. slov. III., 73 sl.

Dvě neděle před 24. červnem i v noc svatojanskou.

800. **Pospěch Jozef K.**, Zvyky a obyčaje (zo Šariša). Ib. 29. V rusadelný vtorek (svatodušní úterek). Svatojanské ohně nazývajú „sobutkami“.

801. **Pářička Janko**, Zvyky a obyčaje v Košťanoch. Sb. Mus. slov. V., 67—74.

Na Tri krále, na Blažeja a na Gregora, Fašiangy, Veľká noc, Máje, na Jána Krstiteľa, v žatve, hostiua (posvícení), na Mikulaša, na Luciu, Vianoce, krštenie, svadba.

802. **Bazovský Ludevít, Dr.**, Nárečie viaceré zo Zemplína a zo Šariša. Il. Slov. Pohľ. XX., 254 sl.

Popis svatebních obyčejů z obce Brusnice v severním Zemplně nářečím místním (maloruským).

803. **Tajovský J. Gr.**, Chlieb u Slovákov. Č. Mus. slov. III., 22—23.

804. **A. B-y.**, Vianoce. Slov. Pohľ. XX., 38—40.

Hlavně o čarách na štědrý večer.

805. **A. B-y.**, Povery ľudu. Zvolensko-tekovské. Č. Mus. spol. III., 8 sl.

806. **Hlaváč S.**, Povery ľudu (z Trenčianska). Č. Mus. slov. III., 38 sl.

807. **Konček Ladislav**, Povery na Rédovej (Gemerská stolica). Slov. Pohľ. XX., 93 sl., 299 sl.

Č. 1. Proč je bída na světě. Srv Kulda III., 158 Revue des trad. pop. IV., 571; V., 299. Č. 2. „O veľkej kapuste“. Pohádka lživá. Č. 3. (str. 299) „Griselda“.

808. **Tajovský J. Gr.**, Aký je ten druhý svet? Črta z tajovských povier. Č. Mus. Slov. III., 7 sl.

O životě posmrtném, že bude celkem stejný jak na tomto světě. Mrtvému dávají i peníze do hrobu a j.

809. **Vojtek M.**, Povery v Terchovej. Č. Mus. slov. III., 96 až 98.

810. **Petrikovich J., Dr.**, Ľudová liečba v Turci. Sb. Mus. slov. V., 83—88.

Pokračování z II. roč. sv. 2.

811. **Štefánik Igor B.** Zariekanie (Vrbica, Liptov). Slov. Pohľ. XX., 441.

812. **Novák Vítězslav**, Několik slov o slovenské písni. Č. Lid X., 15—21.

O nápěvech.

813. **An.**, Jánošík v národnej poesii. Slovenské Pohľady XX., 1900, str. 46—48.

Ref. o rozpravě V. Hnatjuka, vytištěné v Зап. Науков. товар. ім. Шевченка 1899, sv. V—VI. Projevuje odchýlné názory o poměru maloruských a polských písní o Jánošíkovi k slovenským.

814. Slovenské písně. I. Písně sebrané od Boženy Němcové. Z netištěného rukopisu podává Dr. J. V. Novák. II. Písně z Bošáckej

doliny. Podává Jos. L. Holuby. III. Piesne z Horných Bziniec (Stolica nitranská). Zo sbierky Ludmily Podjavorinskej. Č. Lid X., 161—165.

815. **Bodnár Jul.** O rodinných menách Bukovca a Uderinej. Slov. Pohľ. XX., 247—252.

Prvá obec jest v Nitranské stol., druhá v Novohradské stol. Mimo to sděluji se také verše odřikávané školáky na pochůzkách o sv. Blažejí a o sv. Řehoři.

816. **Polerecká Elena,** Z národných piesní. (Necpaly, Turec). Slov. Pohľ. XX., 344—346.

817. **Podtatranský Gregor Uram,** Národné piesne. Z okolia Liptovského Sv. Mikuláša sbiera. Slov. Pohľ. XX., 433 sl., 495 sl.

818. **Bodnár Julius,** Rozprávočky na Uderinej v Novohradskej stolici. Č. Lid X., 66.

1. „Ako povstal hmyz“. Legendu připomíná polská Wisła XIV., 485 sl., Slovenská verse jest tu asi pokažena. Hmyz povstal z popela hada upáleného od Noe, pod. Am Urquell IV., 1893 str. 129, verse zapsaná u Kurdů maloasijských. 2. „Akú kožu mal z prvu človek?“ Z té kůže zbyly nyní jen nehty. Pod. Етнограф. Збірник III., 1 sl.; V., 190. Nowosielski Lud ukraiński II., 152. Pohádky a pov. našeho lidu str. 112. Federowski Lud białorus. I., 201, č. 782, Добровольскій Смол. Сб. I., 236 sl. Сборн. мин. II., 3, str. 162. R. trad. pop. XIII., 530 (rum.).

819. **Holuby Joz. L.,** Rozprávočky z Bošáckej doliny. Č. Lid X., 67.

820. **Ilík, Ratková.** Slov. Pohľ. XX., 40—43, 90—93, 206—208.

Různé kocourkoviny. Č. 1. Sůl vyseta. Srv. Сумцовъ Разыск. въ обл. анекдот. литер. 36, Č. Lid V., 35. Za měsíc se pole zazelenala, vyšla čiročistá „pržliva“. Rychtář chce ji nejdříve okusiti, ale má nohy jako slon, aby všecko nepošlapal, zanesou ho do pole. Srv. Frey Gartengesellschaft vyd. J. Bolte str. 220, č. 13. — 5. Studna se měří. Srv. Сумцовъ op. c. 12, 171. Етнограф. Збірник VI., 239, 244, 338, 340; VIII., 104. — Č. 6. Na šindelové střeše kostela vyrostla bujná tráva, vytáhli nahoru vola, aby se napásl. Srv. Köhler Klein. Schr. I., 66. Сумцовъ op. c. 10, 36; Етногр. 36. VIII. str. 44 č. 16. — Č. 7. Rak považován za krejčího, vyměřuje látku, jak se má střihati na šaty; za trest utopen ve vodě. Srv. Narod. pob. a pov. Slavie 1878, str. 81. Bartsch Sag. Märch. Meklenburg I., 344. — Č. 9. Kostel posunut. Srv. Сумцовъ op. c. 9, 10. Етногр. Збірник VI., č. 455.

821. **Kovalčík Ján,** Tri prádky. Slovenská poviestka, jak ju na Hnilcu rozpravjajú. Slov. Pohľ. XX., 393—397.

Variant pohádky o lenivé přadleně, již tři stařeny všecko spředly, když slíbila, že je pozve na svou svadbu. Viz mé pojednání Tom Tit Tot v Zs. V. V. k. 1900, str. 383 sl. Jest zvláště podobný Grimm K. H. M. č. 14. Waldau Böhm. M. 278.

822. **Holuby Joz. L.,** „Rozmlouvání mládence se smrtí“ Z cechmistrovských pohrobných „vinšov a rečí“ v Trenčínku. Podává — Sb. Mus. slov. V., 89—92.

Verše proslovované cechmistrem po pohřbu mládence; verše složeny dle mínění vydavatelova jakýmsi lidovým písmákem jazykem českým, silně ovšem slovakisovaným.

823. **Párička Ján**, Prostonárodní hry z Koštian (Turčianská stolica). Č. Mus. slov. III., 9—12, 27—29, 37 sl.

824. **Georgij Ribay**, Sexcenta et octo Adagia slavica. Sb. Mus. sl. V., 1—25.

Vydána tu A. P. Zátureckým sbírka 608 přísloví podle rkp. chovaného v Národním museu Budapeštském, již užil Jiří Ribay pro svou velkou sbírku. Vydavatel poukazuje u každého přísloví na podobné ve své knize.

825. **Halaša A.**, Príslovia a porekadlá. Č. Mus. Spol. III., 74 sl.

826. **Holuby Joz. L.**, Príslovia a porekadlá. Č. Mus. slov. III., 12.

827. **Záturecký A. P.**, Príslovia. Č. Mus. slov. III., 25—27, 35—37.

828. **Hlaváč Milan**, Príslovia a porekadlá (Z Modry a okolia). Č. Mus. slov. III., 98—101.

829. **Podjavorinská Ludmila**, Zvláštnejšie príslovia a porekadlá z Hor. Bziniec (Nitrianská stol.). Slov. Pohľ. XX., 540 až 542.

V. STAROŽITNOSTI.

1. Časopisy a spisy rázu obecného, sjezdy, biografie.

1. **Археологическая Лѣтопись Южной Россіи.** Т. II. 1900 г. Составлена подъ редакціей Н. Ф. Вѣляшевскаго. Кіевъ 1900. Оттискъ изъ журнала „Кіевская Старина“. (Archaeologische Chronik Südrusslands.)

2. **Древности.** Труды Имп. Московскаго Арх. Общества изд. подъ редакціей В. К. Трутовскаго. Т. XVI. Съ 25-ю фототип. и 5-ю цинкограф. таблицами. Москва 1900. VI. + 40 + 253 + 14.

3. **Отчетъ** о состояніи Волинскаго Церковно-Археол. Общества въ 1899 г. Вол. Епарх. Вѣдом. 1900. Nr. 6. (Bericht über das wolhyn. archaeol. Museum.)

4. **Отчетъ** Импер. Одесскаго Общества Исторіи и Древностей за 1899 г. Одесса 1900. (Bericht der histor.-arch. Gesellschaft in Odessa.)

См. рефератъ въ Арх. Лѣт. II. 214.

5. **Борисовъ В. А.** Отчетъ Общества Археологін, Исторіи и Этнографіи при имп. казанскомъ университетѣ за 1899 годъ. Изв. Казань. XVI. 2. Прилож. 1—16. (Borisov V. A.: Bericht über die Thätigkeit des Vereines für Archaeologie, Historie und Ethnographie in Kazan für das Jahr 1899.)

6. **Sitzungsberichte** der Alterthumsgesellschaft Prussia für die Vereinsjahre 1896—900. Heft 21. Königsberg 1900.

Centralbl. Anthr. VI. 59: „Ein stattlicher Band von 390 Seiten in Grossoktav mit 24 Tafeln und zahlreichen Textabbildungen, der in seiner Gesamtheit ein glänzendes Zeugniß von der Thätigkeit der Gesellschaft während der letzten vier Jahre ablegt. Den ersten Theil (S. 1—257) bilden grössere Abhandlungen und Fundberichte, den zweiten Berichte über die Sitzungen, die Vermehrung der Sammlungen, Register etc. Den vorgesch. Funden ist der grösste Teil des Bandes gewidmet.“

7. **Światowit.** Rocznik poświęcony archeologii przedziejowej. T. II. Warszawa 1900.

Srv. ref. W. Bugiela v Mitth. anthr. Wien. XXX. 218.

8. **Vjesnik** hrvat. arch. društva. Nove serije sv. IV. Zagreb 1900. (Jahrbuch der croat. arch. Gesellschaft.)

9. **Бѣляшевскій Н.** 1899 г. въ археологическомъ отношеніи. Арх. Лѣт. II. 2. (Běljaševskij N.: Das Jahr 1899 in archaeologischer Hinsicht.)

10. **Бѣляшевскій Н.** Къ вопросу о программѣ Кіевскаго Музея Древностей и Искусствъ. Арх. Лѣт. II. 21. (Běljaševskij N.: Zur Frage über das Programm des archaeol. und kunsthist. Museums in Kiev.)

Пересмотръ отдѣловъ новаго Музея, на которые по мнѣнію Н. Б. слѣдуетъ разбить Музей.

11. **Бѣляшевскій Н.** Къ археологическому съѣзду въ Харьковѣ. Арх. Лѣт. II. 51, 79, 107, 141, 195, 209. Протоколы засѣданія предварительнаго комитета по устройству съѣзда.

12. **Труды** Харьковскаго предварительнаго комитета по устройству XII-го археологическаго съѣзда. Книга III. Харьковъ 1900. Стр. 1—37. (Die vorläufigen Arbeiten des XII. archäol. Congresses in Charkov.)

Кромѣ протоколовъ 3 засѣданій комитета напечатаны здѣсь: 1. письмо Ив. Щелкова; — 2. статья г. Леваковского о подземныхъ ходахъ въ г. Харьковѣ; — 3. статья Е. Г. Ходской о мѣстныхъ древностяхъ; — 4. программы для собранія свидѣній.

13. **Соколовъ И.** Дѣятельность русскаго Археол. Института въ Константинополѣ въ 1898 году. (Sokolov J. Die Thätigkeit des russ. arch. Institutes in Constantinopel.) Виз. Врем.: 1900. 574.

14. **Гринченко В. Д.** Каталогъ Музея украинскихъ древностей В. В. Тарновскаго. Т. II. Приложение къ Nr. 7. Земскаго Сборника Черниг. губ. 1900 г. Черниговъ 1900. 8°. XVI + 367 стр. (Hrunčenko V.: Catalog des ukrain. arch. Museums des V. Tarnowski.)

См. реф. въ Арх. Лѣт. II. 226.

15. **Laloy L., Dr.** Du rôle des musées en ethnographie et archéologie préhistoriques. Anthropologie. Paris XI, 57—59.

„Article écrit à l'occasion de l'article de M. Robert de la Sizeranne publié dans le numéro du 1. nov. 1899 de la Revue deux Mondes, intitulé „Les Prisons de l' Art.“

16. **Magyar Minerva**, A magyarországi múzeumok és könyvtárak czimkönyve, közreboocsátja a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége. I. évfolyam 1900. Budapest 1900. (Magyarische Minerva: Magyarische Bibliotheken und Museen).

Jest to I. ročník popisu uherských muzejí a knihoven, vydávaný krajinským inspektorátem muzejí a knihoven. Kniha podává zprávu o 696 knihovnách a 61 musejích. Srv. jejich výčet ve Věstn. SS. IV. 78.

17. (**Anonym** podepsaný *Towarzysz broni*). *Metodyka badań starożytności. Kilka aforyzmów ofiarowanych zjazdowi historyków polskich w Krakowie zamiast programu.* *Ateneum.* XXV. T. II. 391. (Zur Methodik der Alterthumskunde.)

Obsahem článku je řada vtipně sestavených pravidel a naučení pro archeology a slavisty-historiky, v nichž leží mnoho pravdy. Srv. obsírnější referát v Č. Čas. hist. 1900. 303.

18. **Demetrykiewicz Włod.**, Dr., *Warunki pracy naukowej na polu archeologii przedhistorycznej w Polsce i kwestyja ich zasadniczej poprawy.* (Spraw. III. zjazdu historyków polskich w Krakowie Sekcyja III.) Str. 12, Kraków. (Grundlage der Archaeologie in Polen und die Frage ihrer systematischen Ausgestaltung.)

Velmi dobrý nástin programový, v němž autor hledí ukázati, jakými cestami bráti se musí studium archaeologie v Polsku, má-li se povznésti z relativního úpadku, v němž se nyní nalézá. Za nutný základ této nápravy vyžaduje autor: 1. stolici archaeologie na universitě, 2. náležitou organizaci musejí s příslušnou dotací, 3. organizaci bádání a výkopů spolu s provedením zákonitě ochrany a zabezpečení nálezů.

19. **Chamiec Ksawer**, *Starożytności przedhistoryczne na XI. zjeździe archeologicznym w Kijówie.* (Vorgesch. Alterthümer auf dem XI. arch. Congresse in Kiev.) *Ateneum.* XXV. T. II. 105—135.

20. **Jankó J.**, Dr., *A XI. orosz archaeologiai kongresszus Kievben.* *Arch. Értés.* 1900. 1.—16., 125—146. (Le congrès archéologique à Kiev. I.—II.)

21. **Jankó J.**, *Der XI. russische archaeologische Kongress zu Kiew* (13—21. August 1899). *Centr. Anthr.* 1900. Nr. 5.—6. S. 249, 371.

Stručný, věcný referát.

22. **Máchal Jan**, *XI. sjezd archaeologický v Kijevě.* Č. Čas. Hist. VI. 30. (XI. arch. Congress in Kijev.)

Referát s obsahem hlavních přednášek.

23. **Volkov Th.**, *Congrès archéologique de Kiev.* *Anthropologie Paris.* XI. 59.

24. **Абрамовичъ Д. И.** *Древности южныхъ и западныхъ Славянъ на XI. арх. съѣздѣ въ Кіевѣ.* *Изв. р. яз. и слов.* 1900. V. кн. 1. стр. 334. (Abramovič D.: *Alterthümer der West- und Südslaven am XI. arch. Congresse in Kiev.*)

Обзоръ рефератовъ, читанныхъ въ VIII. отд. Съѣзда.

25. **Gubrynowicz Bron.**, *Trzeci zjazd historyków polskich w Krakowie* (Der III. Congress der poln. Geschichtsforscher in Krakau) *Ateneum.* Rok XXV. T. IV. zesz. 1. str. 97.

26. **Bidlo Jaroslav**, *Třetí sjezd historiků polských w Krakově.* Č. Čas. Hist. VI. 268. Referát. (III. Congress der polnischen Geschichtsforscher in Krakau.)

27. **Антоновичъ В. Людовикъ Житинскій.** Арх. Лѣт. II. 128. (Antonovič V.: Ludw. Żitinskij.)

Nekrolog archaeologa a historika Ludv. Żitinského.

28. **Chęarowski Fr., Włodzimirz Dzieduszycki.** Wspomnienie pośmiertne. Roczniki Pozn. XXVI. 537—546 (Wl. Dzieduszycki. Nekrolog).

29. **Харузинъ Н. Э. Ю. Петри.** Некрологъ. Этн. Обзор. 1900. Кн. XLIII. Стр. 124—126. (Charuzin N.: Nekrolog über E. J. Petri.)

30. **Миллеръ Всев. Николай Николаевичъ Харузинъ.** Этн. Обзор. 1900. Кн. XLV. Стр. 1—14. Съ приложеніемъ портрета и библиограф. перечня напечатанныхъ трудовъ его. (Miller V.: N. N. Charuzin.)

2. Ethnologický vývoj a počátky historie.

A. Všeobecné.

31. **Schwarz von, Franz.** Turkestan, die Wiege der indogermanischen Völker. Nach 15jährigem Aufenthalt in Turkestan dargestellt. Mit Titelbild, 178 Abbild. und 1 Karte. Freiburg im Breisgau. Herder 1900. 13 M.

Srv. N. Preuss. Kr.-Zeit. Nr. 528. „Verdienstvoll als ethnographische Quelle und als Grundlage des früheren Werkes: Sintflut und Völkerwanderungen.“

32. **Wilser L.** Die „Kruger-Penkasche Hypothese“. Ein Beitrag zur Geschichte der arischen Frage. Globus Bd. LXXVIII. S. 144.

Spisovatel obírá se starým spisem J. Krugera (Urgeschichte der indogerm. Völkerstammes in ihren Grundzügen wieder hergestellt. Bonn, 1855), jež někteří prohlašují za předchůdce Penkovy hypotézy o skandinávském původu Indogermanů a spolu o jejich původním světlém typu. Ukazuje, že je zde omyl. Kruger odváděl Indogermány z Asie, z Hindukuše, a pouze věřil v jednotný jejich světlý prapůvod, což ostatně před ním r. 1839 J. Omalius d'Halloy hlásal. (Les races humaines). Proto nelze dnes mluvit o hypotézi „Krugerovsko-Penkovské“. Ale ani druhé jméno nepatří k hypotézi o skandinávském původu a světlém typu Arijů. Prvním, kdo ji dokazoval, nebyl Penka, ale spisovatel s'tati L. Wilser, a sice už v přednášce 29. prosince 1881. Penkovy „Origines ariacae“ vyšly později r. 1883.

33. **Penka K.** Die ethnologisch-ethnographische Bedeutung der megalithischen Grabbauten. Sonderabdr. aus den Mitth. anthr. Wien. 1900.

Práce má interest pro Slováky potud, že známé předhistorické pomníky megalithické zasahají také do území už v staré době obydlených Slováky, na př. v severním Německu. Dle Penky jsou dolmeny imitacemi primitivních obydlí starých Arijů, tak že z oblasti megalithů souditi možno na původní oblast Arijů evropských; Penkovi megalithy pobřežních krajů moře severního a baltického jsou novým dokladem, že odtamtud šířili se prvotní Arijové po Evropě a z Evropy i do Asie. Jsou, slovem; novým dokladem, pro hypotézu severní skandinávské kolébky Arijů.

Srv. referat R. Andree-a v Globu. Sv. LXXVIII. 65.

34. **Ratzel Friedrich.** Der Ursprung und die Wanderungen der Völker geographisch betrachtet. II. Geographische Prüfung der Thatsachen über den Ursprung der Völker Europas. (Ber. üb. die Verh. der k. sächs. Ges. d. Wiss. Bd. 52. Leipzig 1900.) S. 147.

Srv. I. část, vydanou tamže r. 1898 pod titulem „Zur Einleitung und Methodisches“. Závěr této zajímavé studie jest následující: Zprvu byla Evropa oddělena od střední Asie jednak severním ledovcem, jednak mořem aralokaspiickým, naproti tomu souvisela s Afrikou a M. Asií. V střední a sev. Evropě vyvinulo se z původního řídkého obyvatelstva vysokorostlé plémě světlé komplexe, zároveň co ze sev. Afriky vnikla sem jedna světlejší varieta tamějších praobyvatelů. Později, když nastalo spojení se střední Asií, vnikly sem elementy středoasijské (mongolské), a smísením všech těchto elementů povstaly v neolithu evropské národové. Slované jsou ze všech národů nejvíce pronikli krví mongolskou následkem své polohy geografické; jinak patří k severní světlé rase.

Srv. referát O. Schlütera v Geogr. Zs. 1901, 3. 169.

35. **Brückner A.** Ursitze der Slaven und Deutschen. Archiv Jag. XXII. 236. (1900).

Přehled nejnovějších badání na poli slovanské praehistorie, specialně referat o knihách: W. Kętrzyńského O Słowianach mieszkających niegdys między Renem, Labą i czeska granicą. Kraków 1899. Akad., Ed. Bogusławského Historia Słowian. T. II. Kraków-Warszawa 1899, a F. Brauna Разысканія въ области готослав. отношенія I. C.-II. 1899. Proti prvním dvěma knihám staví se B. rozhodně, i pokud se výsledků i pokud se metody týče. U knihy Braunovy uznává plii, sečtělou a znamenitou bystrot, s níž pracována, ale zavrhne i východisko, totiž Budilovičem dokazovanou totožnost Rusů s Gothy, i řadu dalších resultátů, zejména Braunovy etymologie (Vjatiči—Venden, Galac—Halycz—Galaten, Bukovina—*Boki), a také spojení Slovanů s Litevci pod pojmem starých Venedů. V úvodu odmitnuty i Muchovy pokusy všechna stará německá jména ethnologická za „Thiernamen“ vykládati, a souhlas vysloven s výkladem Krzywického jména Lęch-Ljach.

36. **Brückner A.** Słowianie i Niemcy. Biblioteka Warszawska. 1900. Str. 197—231. (Slaven und Deutschen.)

Srv. ref. Věstn. SS. IV. 76.

37. **Much R.** Dr. Deutsche Stammeskunde. Sammlung Götschen. Leipzig 1900. 80 pf.

Podle Mucha dostihli Germani od severozápadu Visly teprve mezi r. 600—500 př. Kr. (str. 29). Slované zde seděli dříve, šifíce se ze své kolébky mezi Karpaty a Dněprem. Jméno Vened (od idg. koř. ven), náleželo asi neslovanskému kmeni, od něhož přišlo na poddané Slovány (35).

38. **Bremer Otto.** Ethnographie der germanischen Stämme. Sonderabdruck aus der zweiten Auflage von Pauls Grundriss der german. Philologie. Mit 6 Karten. Strassburg (K. Trübner) 1900. M. 6.—.

Knihla dobrá a dnes nezbytná každému vedle staré práce Zeussovy. Jen ve zmínkách o poměru šíření germanského proti Slovanům přejevuje autor mínění, jež jsou těžko přijatelná. Sem spadá především jeho představa o tom, že se původní oblast keltská ze západní a jižní Germanie prostírala kdysi daleko na východ [sledy toho vidí Bremer (str. 42 sl.) v domněle galských názvech Sály, Labe,

Viaduy, Visly, Danapru, Danastru, Eridanu, ba i v jménu Herodotových Neurů!, a že zejména gallští Volkové zaujímali kdysi území dnešní Lužice, Slezska a Haliče. Kolébkou Germanů je autorovi kraj mezi dolním a středním Labem a Odrou (odkudž Nordgermani odešli do Skandinávie), Slovany klade kamsi dále na východ, ale staf, kde toto vykládá (str. 48), je velmi nejasná. Germané i Slované byli tu kdysi pod vládou galskou (53). Srv. ref. L. Niederla v ČČas. Hist. 1901. seš. 3.

39. **Schlüter O.** Die Formen der ländlichen Siedelungen. Zs. geogr. Hettner. VI. H. 5. S. 248.

Je to jen obšírný výťah z Meitzenových prací spec. z díla „Siedelungen und Agrarwesen der Westgermanen und Ostgermanen, der Kelten, Römer, Finnen und Slaven“ (Berlin 1895), jenž probírá formy osídlení a poměry agrární jmenovaných národů v jejich původu a vývoji asi do XII—XIII. stol. O osídlení a poměrech zemi slovanských srv. kap. na str. 257.

40. **Latyschew B.** Scythica et Caucasia e veteribus scriptoribus graecis et latinis collegit et cum versione rossica edidit B. L. Vol. I. Scriptores Graeci. (Извѣстія древнихъ писателей греч. и латин. о Скиѣи и Кавказѣ. Т. I.) St. Petersburg 1893—1900 Str. 946. 5 rublů.

Kniha důležitá a velmi dokonalá. Potřeba podobného svodu citila se dávno, ale všechny dosavadní pokusy se nezdařily (Stritter, Minclov, Ganu). Cílem díla je sestavení všech starověkých zpráv o východní Evropě a Kavkazu. Zprávy vyjdou ve 2 dílech: I. díl se zprávami řeckými až po 5. stol. a II. se zprávami latinskými. První právě vyšlý díl obsahuje řecké zprávy s paralelním textem ruským, a připojena k němu výborně kreslená mapa Ptolemaiovy Sarmatie.

Srv. pochvalný referát L. Niederla v Listech filol. 1901. 52.

41. **Kadlec Karel.** O potřebě vydání zprávy byzanckých spisovatelů o Slovanéch. Č. Čas. Hist. VI. 39. (Über das Bedürfniss der Herausgabe der byzant. Nachrichten über die Slaven.)

Přednáška na XI. archaeol. sjezdu Kijevském. K. podává návrh, aby uspořádáno bylo akademií petrohradskou nové vydání zpráv, týkajících se všech Slovanů (nejen východních, jako se děje v nově vydávaném sborníku prof. Latyševa, a chystaném sborníku Loparova), a sice nejen z literatury řecké, nýbrž i latinské.

42. **Zaborowski.** Les Slaves de race et leurs origines. Bull. soc. d'anthr. Paris 1900. 69—99.

Výsledky své dlouholeté práce shrnuje autor sám takto: 1. Les Slaves du nord sont venus de la région qu'occupent encore les Slaves du sud, entre le Danube et l'Adriatique. Leurs ancêtres étaient en relations de voisinage et de parenté notamment avec les habitants des terramares de l'Emilie. Les Ombriens avaient les mêmes caractères brachycéphaliques qu'eux. — 2. Ils ont pénétré au delà des Carpathes par les vallées de l'Oder et de la Vistule. — 3. Ils ont introduit dans cette région le rite de l'incinération qui y était jusque-là inconnu, mais en colonisant seulement le pays. Ils y ont apporté aussi les métaux et le verre, mais alors qu'eux-mêmes n'employaient le fer que pour les objets d'ornements. En égard à cette circonstance et à d'autres, leur arrivée ne peut pas être postérieure à l'époque étrusque (VIII. et IV. siècle avant notre ère), dont les tombes à incinération, avec leurs canopes, rappellent de si près les leurs. —

4. Ils formaient une branche ou comprenaient des tribus des Vénètes de l'Adriatique. — 5. Par leurs caractères dominants, ils se rapprochaient au moins de très près de notre type celtique et des Slaves du sud, brachycéphales à téguments le plus souvent foncés. Mais au nord des Carpathes, ils ont rencontré une population blonde, nos néolithiques, qu'ils ont absorbés au moins en partie en se propageant sur le Dniestre, en Podolie, en Wolhynie, sur le Dniepre moyen ou la région de Kiew. — 6. Sur l'Oder, sur la Basse-Vistule, sur le littoral baltique, ils avaient repoussé les Finnois, Fenni, Aestyi vers l'est. Ces données admises, rien ne reste dans l'ombre relativement aux origines des Slaves."

Srv. ref. Laloy-e Centralblatt Anthr. 1901. 174.

Referent má všechny tyto výsledky za chybné.

L. N.

43. **Vondrák V.** Dr. Z oboru slavistiky. ČČM. 1900. 18—37. (Aus dem Gebiete der Slavistik.)

Vedle výkladů čistě filologických (srv. str. 33.) dotýká se autor zejména styků gotoslovanských na Visle, při čemž pro historii Slovanů nejvíce zajímá passus o tom, že Slované přijali vskutku i jméno Dunaj od Gothů, že není jméno to původu slovanského, a že Slované neměli své kolébky na Dunaji. — Druhá část pojednání týká se otázky, existoval-li v záp. Uhrách (v Pannonii) před příchodem Madarů zvláštní kmen slovanský, mluvící starou církevní slovanštinou, jak soudil Miklosich a nově Volf, čili ne. Vondrák stojí proti, a schvaluje úplná výsledky, k nimž došel nově B. Munkácsi ve své polemice proti Volfovi.

44. **Ásbóth Oskar.** Die Anfänge der ungarisch-slavischen ethnischen Berührung. Archiv Jag. XX. 403. Srv. č. 100 na str. 33.

Dr. Munkácsi uveřejnil v časopisu Donauländer I. (1899), seš. 4.—7. studii „Die Anfänge der ungarisch-slavischen ethnischen Berührung“, v níž se jednak obrátil proti thesi kdysi Miklosichem, nověji Volfem hájené, dle níž Madari měli v Panonii styky se Slovy, hovořícími církevní slovanštinou, a jednak pozitivně dovozoval, že se nejvíce slov přijalo z řeči blízké sice staroslovánštině, ale už dříve nežli Madari přišli do své nynější vlasti. (Srov. o tom obsírné referáty V. Vondráka v ČČM. 1900, 83. a ve Věstníku SS. III.) O řadě jazykových úkazů di Munkácsi (str. 251): „Aus allen diesen Erscheinungen geht unzweifelhaft hervor, dass der slavische Einfluss in der ungarischen Sprache älter ist als ihre Auflösung in Dialekte; letztere indessen hängt mit der territorialen Dislocirung des Ungarnthums eng zusammen, ja sie wurzelt sogar gewiss schon im alten Stamm- und Nationalsystem des Ungarnthums.“ Ásbóth snažil se nyní dokázati, že Madari neměli mnoho styků v Atekuze, že není tam důkazu pro existenci staroslovánštiny, ale že naopak natretili velmi mnoho Slovanů v Uhrách, a že vskutku většinu slov, o něž se jedná, položiti musíme do styků pozdějších. Kritika práce Munkácsiovy dopadla při tom velice ostře.

45. **Westberg Fr.,** Beiträge zur Klärung orientalischer Quellen über Osteuropa. Bulletin de l'Acad. Pétersb. T. XI. Nr. 4. 211—245, 275—314.

1. Die älteste orientalische Nachricht über die Rûs. (Petschenegen, Magyaren, Russen). — 2. Ibn Fadlans Wisu (Wisu sind Samojuden). — 3. Ibn Fadlans Bltwâr. (König von Bulgar Bltwâr). — 4. Masudi's Russenzug vom J. 913—914. — 5. Ibn-Haukals Russenzug vom J. 969. — 6. Jakûbi's und Masudi's Russen. — 7. Die Ostsee bei Masudi. — 8. Der Pontus und

die Maeotis bei Masudi. — 9. Masudi's Slavenstämme. (Wird nochmals dargelegt, dass die Serbin Masudi's Polen an der oberen Weichsel sind; der slav. König Awandža ist Wenzel von Böhmen, König Aldir ist der russische Igor.) — 10. Die slawischen Tempel bei Masudi. — 11. Die Rūs bei Ibn-Chordadbeh. — 12. Stadt und Volk Saksin. — 13. Buzkend und Idschkend. — 14. Die Lage von Tarku, Belendžer, Semender. — 15. Ibn-el-Ahtir's und Ibn-el-Wardi's Russen. — 16. Bemerkungen zu Chasadaj's und Joseph's Schreiben. — 17. Bemerkungen zur Geographie des Moses von Chorene. Thracien. Sarmatien. Eine neue Erklärung (S. 314) von *Ἀτελκούζου* des Konst. Porphyr. als „Fluss Kuzu“ — Kočo bei Moses von Chorene — d. h. Dněpr.

46. **Šebesta Ed.**, Zprávy Arabů o středověku slovanském. ČČM. 1900. 37—56. (Nachrichten der Araber über die mittelalterlichen Slaven).

Jest to důkladný obsah Westbergova spisu o Ibrahimu ibn Jakúbovi (srv. Věstník III. p. 69.). Při té příležitosti upozorňujeme na kritiku Westbergova spisu od Jos. Pekaře v Čes. čas. hist. 1900 p. 184—185.

47. **Boguslavski Ed.**, *Historya Słowian* II. 1899.

Referat zcela odmítavý a správný uveřejňuje A. Brückner v *Kwart. histor.* 1900. 298. Srv. napřed č. 37.

48. **Gržetić Gašpičev Nik., vitez.**, O vjeri starich Slovjena prema pravjeri Arijaca i Prasemita. (Mythologia comparativa Slavorum.) Mostar I. 1900, str. 216.

Vedle statí mythologických, obsahuje kniha na str. 134—179. také statě o nejstarších kmenech slovanských „Neurech, Budinech, Porosjanech (Borusci), Veletech, Ventech a Stavanech“, plně chybných etymologií a výkladů o všem možném. Je to zkrátka kniha směru Sasinkova a Pnskalova, spisovateli skoro celý starověký svět je slovanským. Kniha věnována jubileu Strossmayerovu.

49. **Браунъ Ф.**, Разысканія въ области готско-славянскихъ отношеній. I. С.-Пб. 1899. (Braun F.: Forschungen im Gebiete der gotoslav. Berührungen.)

Srv. referat I. Niederla ve Věstniku SS. IV. 22, 23. R. 1900 vyšlo několik důležitých referatů. Sr. hlavně ref. A. Veselovského pod č. 50., pak ref. v *Истор. Вѣсти.* Июль. 280, ref. J. Kulakovského o ЖМНП. 1901, č. 333, str. 500, odpověď Braunovu tamže č. 334, str. 218, a další odpověď Kulakovského č. 335. Srv. i článek Juliana Kulakovského pod č. 51. V referatu svém J. Kulakovskij obrací se rozhodně proti výsledkům Braunovým, a sice hlavně 1. proti jeho hypotézi o kolébce Gotů na horní Visle, 2. proti jeho hypotézi o pohybech slovanských Neurů, a 3. proti jeho analýsi Ptolemaia a lokalizaci Ptolemaiových měst v Sarmatii.

50. **Веселовскій А. Н.** Изъ исторіи древнихъ германскихъ и славянскихъ передвиженій. Изв. рус. яз. V. 1900, кн. 1, стр. 1—35. (Veselovskij A.: Aus der Geschichte der ehemaligen Bewegungen der Germanen und Slaven.)

Jest to obšírný a podrobný referat o knize Braunově „Разысканія въ области готско-славянскихъ отношеній“. С.-Пб. 1899. (Srv. č. 49), k němuž misty Veselovskij

připojuje svoje namítky a mínění. Tak na př. pochybnosti má, pokud se týče etymologického spojení jména Beskyd s germ. *bi — skaithan (str. 15), Braunova výkladu jména Askiburgia (str. 7), o jeho výkladu Lugů Didunů (str. 10), o jeho výkladu o Galatech před Olbii (str. 18—20), o velikém vlivu Gotů na celý slavobaltský svět (str. 21), o Braunově výkladu tažení gotského od střední Visly k Černému moři a tradici langobardské (str. 26); Veselovskij s Bremerem Vislu odvozuje z keltštiny (str. 15., srv. irl. uisce, usce—voda, od *uskio) na základě formy Visculus, Viscla, a z toho patrně důvodu stavi se i proti domněnce, že Slované před příchodem Germanů žili kdysi na levém břehu Visly (str. 19). Zajímavé je spojení, v němž se uvádějí Ugliči a Tiverci ruských letopisů s Angiskiry a s Taurisky karpatskými (str. 20). Nejvíce místa věnoval Veselovskij z části samostatnému rozboru a paralele legendy gotské a langobardské o tažení obou národů ze severu k jihu (str. 26—34).

51. Кулаковскій Ю. А. Новые домыслы о древнѣйшемъ периодѣ исторіи готовъ (по поводу книги г. Брауна). Чтенія въ истор. общ. Нестора Лѣтон. XIV. г. 47—51. (Kulakovskij Jul.: Neue Ansichten über die ältere Periode der Gotengeschichte.)

Srv. obsah polemiky Kulakovského s Braunem pod č. 49.

52. Иловайскій Д. Историко-критическія замѣтки. Еще о поборникахъ стжившихъ теорій. Русскій Архивъ 1900 г. Nr. I., стр. 141—147. (Ilovajskij D.: Historisch-kritische Bemerkungen.)

Авторъ имѣетъ въ виду главнымъ образомъ работы Ю. А. Кулаковского: „Алани по свидѣніямъ классическихъ и византийскихъ писателей“ и „Карта Европейской Сарматіи по Птоломею“. Кроме того, въ статьѣ вкратцѣ излагается, что говорилось по вопросу о Сармато-Славянахъ на XI. Археологическомъ съѣздѣ.

III.

53. Погодинъ А. Къ вопросу о Фракіяцахъ. Изъ лекцій по славянскимъ древностямъ. С.-Пб. 1900. Стр. 29. Извлеченно изъ Вѣстн. Арх. и Ист. XIII. (Pogodin A.: Zur Frage über die Thracen.)

Vedle prací Tomaschkových nejdůležitější práce o Thracích z posledních let. Autor silně pointuje blízkou příbuzností Thráků (ovšem i Frygů a Armenců) se starými Slováky, k čemuž přistupuje i starodávné obou sousedění, a ukazuje na řadě linguistických a kulturních dokladů na důležitost, jakou studium Thráků má i pro starožitnosti slovanské. (Zde však nelze souhlasiti s větou, že jméno Karpat široko je rozprostraněno v geografické nomenklatuře thrácké, neboť se doklady scvrkají na doklad vlastně jediný.) Dále přechází autor hlavně k podrobnému vyličení sídel Getů, za jejichž hlavní kmen má Krobyzy, a Daků, jejich historie, bytu, vzezření, zaměstnání atd., při čemž opravuje leckde mínění Tomasehko i Müllenhoffovo. Nesnadnou otázku poměru starých Getů k Dakům luští autor ve smyslu sourodnosti a příslušnosti thrácké (str. 17) proti Müllenhoffovi, jenž totožnosti se vzpíral, ba i o thráckosti Daků měl pochybnosti. Velmi zajímavý je odstavec o víře v nesmrtelnost duše a o kultu Zamolxisové, s nímž setkáváme se u Getů (str. 19 nsl.), a o analogických zjevech v náboženství řeckém. Práce končí se analysou jazyka thráckého a zejména styků jeho se slovanštinou (str. 27). Thrácký původ je autor nakloněn viděti na př. ve slov. vino, k metъ, zub r

(ἑόμβρος), a i v jiných od jiných za slovanské považovaných názvech starověké nomenklatury Dacie a Balkánu. O tom, myslím, však dlouho bude ještě spor. Vděční jsme však autoru za nové direktivy.

54. **Bienkowski Piotr Dr.**, Sarmaci i Roxolanie w sztuce rzymskiej. (Zpraw. III. zjazdu hist. pol. w Krakowie. Sekcja III.) Kraków 1900. Stran 7. (Sarmaten und Roxolanen in der römischen Kunst).

„Kwestya starodawności Słowian w Europie była dotąd prawie wyłącznie ze stanowiska historycznego, geograficznego lub językowego roztrąsana; nad pierwotnością ich strojów, pomieszkań i tym podobnych cech etnograficznych i antropologicznych dotąd albo wcale się nie zastanawiano, albo czyniono to jednostronnie. Nie gotowe rezultaty, ale parę uwag nad tym przedmiotem, któryby nazwać można paleoetnografią, pragnie podać niniejszy wykład zajmujący się pytaniem, czy istotnie owe dwa szczepy sarmackie, których walki sztuka rzymska uwieczniła w marmurze a szczęśliwy przypadek dotąd zachował, Jacygowie, κατ' ἐξοχὴν Sarmatami zwani, zamieszkali w pierwszych wiekach naszej ery między Dunajem a Cisą, tudzież Roxolanie, kończący w tym czasie między Dunajem a Dnieprem na wybrzeżach morza Czarnego — odznaczały się takimi znamionami fizycznymi i kultuarnymi, któreby dzisiejsza, niestety nie dość rozwinięta etnografia i antropologia mogła uznać za wyłącznie lub przeważnie słowiańskie, — czy też może Słowian w innych plemionach nienazwanych a jednak w marmurze wyobrażonych upatrywać należy.“ Na to autor odpowiada: Aci Sarmatowie z kolumny Marka Aurelega w Rzymie, ani też Roxolanowie z kolumny Trajana nie są Słowianami. Natomiast na metopach olbrzymiej trofeji we wsi Adam Klissi w Dobruczy możemy prócz 2 typów niesłowiańskich (Bastarnów? Sarmatów?) zobaczyć typ prawdopodobnie słowiański. Zdanie swoje B. opiera na podobieństwie, jakie figury tego typu okazują pod względem fizycznym i etnograficznym do niektórych szczepów wschodniosłowiańskich. „Jeżeli bowiem powyższe spostrzeżenia się sprawdzą, będzie można pierwszy występ Słowian na widowni dziejowej, który dotąd oznaczono rokiem 527 po Ch. przesunąć o przeszło cztery wieki wstecz, bo na ostatnie lata pierwszego, lub pierwsze drugiego wieku po Chr.“

55. **Bienkowski Petrus.** De simulacris barbararum gentium apud Romanos. Corporis barbarorum prodromus. Adiuvante Academia litterarum cracoviensi. Cracoviae. 1900. Str. 101.

I. svazek velké a výborné práce, jež má předvésti typy různých barbarských kmenů v římském umění. Tro slovanské starožitnosti budou velmi důležité části jednající o barbarech východní Germanie a Sarmatie. Srv. stať předešlou. Tato část I. obsahuje pouze úvod v němž vykládá autor nejdříve methodický postup, v jakém chce postupovat, a pak podává přehled historie tohoto odvětví římského umění výtvarného. „Simulacra barbarorum“ počínají se objevovati při triumfech a obřech vítězů od konce doby republiky.

56. **Bienkowski P.** „O uosobieniach narodów podbitych w sztuce rzymskiej“. (Sprawozdania z czyn. i pos. Akad. Um. w Krakowie. V. Nr. 3. 2—6.

Výtah z díla: „De simulacris barbararum gentium apud Romanos I.“

57. Miller Konr. Dr., *Mappe mundi. Die ältesten Weltkarten I.—VI.* Stuttgart 1895—98.

L. Niederle v obšírném referatu v ЖМНП 1900. Nr. 6. 354—362. ukazuje na význam těchto starověkých map redakce středověké pro starožitnosti slovanské.

B. Jednotlivé země slovanské.

58. **Chamicc Ksawery.** *Przeddziejowe stosunki zewnetrzne ziemi kijowskiej.* Ref. III. zjazdu histor. pol. w Krakowie. Sekcyja III. Kraków 1900. (*Vorgeschichtliche Verbindungen des Kijever Landes.*)

Autor probírá zprvu staré zprávy o Neurech a Skytech oráčích, kteří v době před nar. Kr. seděli v zemi Kijevské (S. oráči po obou stranách Rosi), vykládá o stycích jejich s národy okolními a doplňuje daty vzatyými z archaologie. Poukazuje hlavně na styk s jihuzápadem (kultura hrobů skřinkových a malované keramiky) a s kulturou skythskou.

59. **Мищенко Ф. Т.** К вопросу о бытѣ Геродотовскихъ будиновъ. Юбилейный Сборникъ въ честь В. Ф. Миллера. Ред. Н. А. Янчукъ. Стр. 10—13. (Miščenko F.: Zur Frage über die Budinen Herodot's.)

Autor vrací se k své stati o Budinech (Филолог. Обзорѣніе XV. кн. 2.), v níž dokazoval, že Herodotovu zprávu *Βουδινοὶ φθειροτραγυόντες* dlužno překládati ve smyslu jisti vši a ne šišky. Rozbírání významu slova *τρώγων* u Herodota, hrýzti něco syrového, a nalézá i v něm potvrzení svého výše uvedeného překladu. Podobnou zprávu o Baškirech zachoval i Achmed ben Fadlân z X. stol.

60. **Милюков П. Н.** Что такое „море Вирянское“ и „городъ Леденець“? Юбил. Сборникъ въ честь В. Ф. Миллера, ред. Н. А. Янчукъ. Стр. 314—315. (Miljukov P.: Was bedeuten „море вирянское“ und die Stadt „Леденець“.)

Справка къ вопросу о времени и мѣстѣ происхожденія бычины о Соловьѣ Будимировичѣ. Вирянское море но Варяжское (В. Миллеръ), но Вирянское отъ названія Wironia, Wirland въ Эстландіи. Городъ Леденець — старій эстонскій замокъ, стоявшій на мѣстѣ Ревелл. Бычина слагалась въ первой половинѣ XIII. в.

61. **Стороженко А. В.** Очерки переяславской старины. Изслѣдованія, документы и замѣтки. Кіевъ 1900. (Storozenko A.: *Skizzen über die Alterthümer in Perejaslav.*)

Очень интересный и цѣнный сборникъ, сод. слѣд. стати: 1. Какой юбилей предстоитъ праздновать городу Переяславу? (Отвѣтъ 15. авг. 1907 г.) 2. Мѣсто пролитія крови святаго князя Бориса (мѣсто Борисоглѣбской церкви въ Бориспольѣ). 3. Гдѣ жили переяславскіе горки? (въ окрестности нынѣшнихъ селеній: Малая Каратуль и Великая Каратуль, въ гор. Баручѣ, въ Бронь-Княжѣ и нѣкоторыхъ другихъ между Переяславомъ и с. Барышевкой. Остальные стати принадлежатъ поздн. истории.

62. **Setälä E. N.,** I. N. Smirnow's Untersuchungen über die Ostfinnen. Ein Gutachten an die Kais. Akad. d. Wiss. zu Petersburg. Journ. de la Soc. Finno-ougr. XVII. 4. Helsingfors 1900, 52 S.

„Dieses Referat über die sprachwissenschaftliche Seite von Smirnov's Monographien Восточные Финны, Историко-этнограф. очерки (I. 1.: Черемны, Казань 1889, 2.: Мордва 1895, — II. 1.: Вотьяки 1890, 2.: Пермьяки 1891) enthält so viele wesentliche Berichtigungen und Ergänzungen, dass es vielmehr eine selbstständige Arbeit darstellt, deren Wert durch den Namen Setälä's von vornherein verbürgt ist.“ (J. Zubaty ve Věstniku SS. IV. 52).

63. **Gloger Z.**, Geografia historyczna ziem dawnej Polski. Kraków 1900. 8°, str. 387. (Histor. Geographie des alten Polens.)

Dobry přehled výsledků práce dvacetileté. Obsahuje následující kapitoly: I. Słowiańszczyzna przedchrześcijańska. (Lechia. Sąsiedzi Lechitów. Plemiona lechickie i ich ziemie). II. Granice państwa Polskiego w wieku X—XIX. III. Prowincya Wielkopolska. IV. Mazowsze. V. Prusy polskie czyli królewskie. VI. Województwo Pomorskie. VII. Prowincya Małopolska. VIII. Prowincya Wielkiego Księstwa Litewskiego. IX. Księstwo Żuudzkie. X. Inflanty XI. Kurlandya i Semigalia. XII. Dyecezye i biskupstwa za Piastów, XIII. Główniejsze zakony i klasztory w okresie Piastów. XIV. Dyecezye i biskupstwa za Jagiellonów i królów elekcyjnych. XV. Główniejsze zakony i klasztory za Jagiellonów i królów obieralnych.

64. **Mycielski J.**, Pierwotne słowiańskie nazwiska miejscowości na Szląsku pruskim. Poznań, Księg. św. Wojciecha. 975. M. 1.—. (Ursprüngliche slav. Nomenclatur in Preussisch-Schlesien.)

65. **Potkański Kar.**, Badania historyczne i etnologiczne nad rozsiadleniem plemion polskich. Sprawozd. Akad. Umiej. V. 1900. Nr. 9. (Forschungen über die Ausbreitung der polnischen Stämme).

Autor podaje wiadomość o poszukiwaniach, które prowadzi nad rozsiadleniem różnych plemion polskich. Z tych poszukiwań wynika między innymi, że Kujawy, sięgały dalej na południe i na zachód niż to pokazują granice dzielnicy kujawskiej i granice archid. gnieźnieńskiej. Następnie stara się bliżej oznaczyć siedziby Łęczyców, którzy zajmowali i część sredniego biegu Pilicy po obu jej brzegach, a wreszcie stara się oznaczyć dawne granice ziemi krakowskiej, wiślickiej i sandomierskiej tak na zasadzie podziałów politycznych kościelnych jak i etnologicznych. To zestawienie doprowadza go do wniosku, że ziemia wiślicka bliższą jest etnograficznie krakowskiej niż sandomierskiej dzielnicy, mimo to że do tej ostatniej należała.

66. **Smólski G.**, Z wycieczki na Mazowsze Pruskie. Wisła XIV. 113—131. (Von der Reise in das preuss. Masovien).

Úvodem stať o historickém vývoji kmene Mazurů.

67. **Eljasz-Radzikowski Stan. Dr.**, Lachy w Polsce i na Słowaczuźnie. Lud. VI. 301. (Die Lachen in Polen und in der Slowakei).

Autor twierdzi, że lud polski mieszkający na dolach nazywają górali bieskidowe i tatrzańskie w przeciwieństwie do siebie Lachami. „Istotnie górali łączy z tem pojęciem i narodowość, bo nazywa lachem tylko wieśniaka polskiego z równin.“ Przeciw K. Potkańskiemu twierdzi, że i Słowacy używają nazwy Lachów (głębiej w Słowaczuźnie nie w okolicy Tatr).

68. **Ch. (Chądzyński) T.**, O dostojnym rodzie Piasta. Lublin. 1900, str. 42.

69. **Piekosiński Fr.**, Al Bekri o Polakach. Odbitka z Rozpraw Ak. Umiejęt. Kraków. 1900, str. 13. Cena 50 h. (Die Nachricht Al' Bekri's über die Polen).

70. **Montelius O. Dr.**, Die Einwanderung der Slaven in Norddeutschland. Mitth. anthr. Wien XXX. Sitzber. [61].

Přednáška na sjezdu německých anthropologů v Lindavě v září 1899. Pojednává o době přistěhování Slovanů do východního Německa. Zavrhuje mínění o pravlasti Arijů v Skandinavii a krajích baltických, ale soudí, že Pragermani sídlili zde už od doby kamenné, a zůstali i v době bronzové a starší železné. Ještě z doby Kristovy a prvních století po ní nalézáme v severním Německu množství pohřebišť úplně shodných s nordickými, jež zřejmě ukazují na jeden a týž germanský lid. To trvá do r. 300 po Kr. Pak nastává změna a koncem IV. stol. je obrat dokonán. To značí, že v době 300—400 Germani se vystěhovali a přišli jiní — Slované. Jelikož však z V.—VI. stol. není zde skoro žádných hrobů, zdá se Monteliovu pravděpodobno, že přišli Slované r. 300—400 s kulturou tak nízkou, že archaeolog téměř nic nenalézá. — Po přednášce té R. Much vyslovil se spíše pro hيات v osídlení vých. Germanie v stol. V.—VI., dovolává se zprávy Prokopiovy o tažení Langobardů, s čímž souhlasil i R. Virchow.

71. **Kętrzyński W.**, O Słowianach mieszkających niegdys między Renem a Łabą, Sałą i czeską granicą. (Über die ehemaligen Slawen zwischen dem Rhein und der Elbe etc.)

Ref. Niederle. Věstník SS. III. 12., W. M. ve Wisle XIV. p. 469., A. Brückner, v. Jag. Arch. XXII 236. Srv. č. 37.

72. **Pilk J. Dr.**, Podtločenje Serbowstwa při Módle. Solawje a srjedžnym Lobju. Čas. Mać. Serb. 1900. 73—79. (Unterwerfung der Serben an der Mulde, Saale und mittleren Elbe).

73. **Vrabec Jan**, Slovanské Polabí. I. Za posledních Merovaeovců, II. za Karla Velikého jako krále franckého, III. za Karla V. jako císaře římského. Výr. zpráva gymn. v Slaném za r. 1899—1900. Slané 1900. Stran 26. (Die slavischen Elbeländer).

74. **Boguslawski Wilh.**, Dzieje Słowiańszczyzny północno-zachodniej aż do wynarodowienia Słowian zaodrzańskich. Tom. IV. Z mapą. Poznań 1900. (Geschichte der nordwestlichen Slaven. IV.).

Trešč: Ks. IV. Słowiańszczyzna zaodrzańska pod panowaniem cudzoziemców. I. Dzieje polityczne 1172—1250. § 67. Walka Niemców z Danami o Słow. Nadbaltycką. § 68. Łużyce i Miłsko. § 69. Margrafstwo Brandeburskie. II. Dzieje polityczne 1250—1320. § 70. Zdobytcze brandeburskie na wschód od Odry. — Ks. V. Wynarodowienie Słowian I. Słowianie na zachód od Laby i Solawy. § 71. Byt i upadek Słowian. II. Słowianie na wschód od Laby i Solawy. § 72. Obodryty. § 73. Lutyce północno-wschodni. § 74. Lutyce północni. § 75. Lutyce południowi. — Wskaźnik abecadłowy.

75. **Leo Heinrich**, Untersuchungen zur Besiedelung und Wirtschafts-Geschichte des Thüringischen Oster-

landes in der Zeit des früheren Mittelalters. (Leipziger Studien aus dem Gebiet der Geschichte. Heft III.) Leipzig. 1900. S. 93.

Ref. J. Pekaře v Č. Čas. Hist. 1901. 76. „Thüringischer Osterland“ jest území ležící na východ od střední a dolní Sály až k linii Lipsko-Cvikava. I. kapitola podává obraz rozsidlení slovanského a slov. kultury v době nejstarší; při tom autor nepopírá, že Slované seděli i na levém břehu Sály až na 15 km. od řeky, ale tvrdí, že tu sídla slovanská od počátku byla prostoupena durynskými, a že Slované usazení byli zde jako zajatci nebo koupení otroci velkostatkářů německých, a sice teprve v pozdním středověku, neboť listiny o nich vědí teprve od konce 12. století. Kapitola 2. jedná o podmanění Osterlandu a zavedení německé správy, což počlo teprve v druhé polovici 10. století po pokoření Boleslava českého a sice budováním německých hradišť mezi Srby. Kapitola 3. jedná o vzniku a organizaci německo-slovanských velkostatků na dobyté půdě, při čemž se ukazuje, jak zavedení soustavy lánové podporovalo germanisaci slovanského kraje. Poslední 4. kapitola jedná o vývoji tohoto osídlení v době následující. Ref. J. Pekař chválí práci a doporučuje za vzor k podobným studiím v oblasti Slovanů českých.

76. **Majewski Er.**, Ślady Wendów we Frankonii. Światowit II. 63. (Spuren der Wenden in Franken).

Srv. referat ve Věstn. SS. IV. 90.

77. **Müllner A.**, Franken und Slaven in der Alpenländern. Argo. Zs. f. krainische Landeskunde. Laibach 1900. Nr. 1—2.

78. **Niederle L.**, O počátcích dějin zemí českých. Kritický rozbor novějších výsledků a teorií. Č. Čas. hist. VII, 1, 103, 201. Také o sobě nákladem Bursíka a Kohouta Praha 1900, str. 51. (Über die Anfänge der Geschichte der böhm. Länder).

Obsahuje statě: 1. Gallové v Čechách a na Moravě. 2. Germané v Čechách a na Moravě. 3. Příchod Slovanů. 4. Dějepis a archaeologie. Srv. referat ve Věstníku SS. IV. 39.

79. **Piř J. L.**, Starožitnosti země české. Díl I. Čechy předhistorické. Svazek 2. Pokolení kamenných mohyl. S 37 tabulkami a 3 mapami. V Praze 1900. Str. 162. (Alterthümer Böhmens I. 2. Das Geschlecht der Hügelgräber).

Váha a význam spisu spočívá, jako u části I. Starožitností země české v podrobném a úplném vyličení skupiny mohylové v západních a jižních Čechách, pokud se konstrukce hrobů a hrobového inventáře týká. Méně pozitivní, poněvadž hypotetické, jsou závěry spisovatelovy na původ kultury této skupiny a zejména na příslušnost obyvatelstva. Spis totiž na základě dnes obecné these o asijském původu bronzů a na základě staré these o asijském původu Arijů spojuje příchod kovů do Evropy s příchodem Arijů z některého kraje v jihozáp. části Asie (str. 112 sl.), a soudí z toho, že i obyvatelstvo, jež zakládalo české mohyly, byl jakýsi blíže neznámý kmen arijský, příbuzný s Germany a j., ale od nich už v Asii oddělený. Lid tento žil v Čechách až do doby kolem r. 200 př. Kristem, kdy vidíme, že mizí, nejspíše přý proto, že země neposkytovala dosti výživy, což spojeu bylo se změnou klimatu. Celý tento konec jest příliš fantastický, datum pak r. 200 nesprávné, neboť lze jednotlivé části pohřebišť datovati až do I. století př. Kr. Srv. po-

lemiku L. Niederla v Č. as. Hist. 1891. 204, kde tento autor hájí dříve už vyslovené mínění o možném příslušenství těchto mohyl Bojům.

80. **Mehlis C. Dr.**, Die Ligurerfrage I. 1899. II. 1900. Neustadt a. Haardt.

Kniha významem svým spadá sem potud, že se pokouší na základě srovnání neolith. nálezů rozšířiti oblast starých italských Ligurů i do Podunají a do Čech. Srv. ref. v Centrbl. Anthr. 1900. 156. Praehist. Blätter 1900. 76, ČCHist. 1901, seš. 3. a autoreferat v Globu LXXVIII. 293. Srv. i článek K. Pauliho „Sind die Ligurer Indogermanen?“ v Beil. zur Allg. Zeit. 1900. Nr. 157.

81. **Dvořák Rud.** Kdy asi Keltové zabrali sídla v Čechách a na Moravě? ČMMor. 1900. 117—124. (Wann haben ungefähr die Kelten in Böhmen ihre Sitze eingenommen).

Bojové seděli v Čechách už odedávna, Tektosagy na Moravě nelze prokázat. Srv. ref. Věstn. SS. IV. 41.

82. **Berlet Erich**, Die sächsisch-böhmische Grenze im Erzgebirge. Ein Beitrag zur polit. Geographie. Realschule-Programm. Oschatz 1900. M. 1, 80.

Einleitung. I. Geschichtlicher Überblick: 1. Von den ältesten Zeiten bis zum Beginn der Colonisation des Erzgebirges. Der Grenzwald. Die Pässe. 2. Vom Beginn der Colonisation des Erzgebirges bis zur Egerer Richtung. 3. Von der Egerer Richtung bis zum Haupt-Grenz- und Territorialrezess vom 5. März 1848. — Obírá se zejména v 1. kapitole kolonizací slovanskou, nepřináší však nic nového.

83. **Wisnar Jul.**, Zur Geschichte der Besiedelung des Znaimer Bezirkes. Mitth. anthr. Wien. XXX. [142].

Přednáška podávající přehled historie kraje znojemského od dob nejstarších.

84. **Hošek Ign.**, K etymologii jména „Morava“. Č. Mus. Fil. VI. 186—193, 257—290. (Zur Etymologie des Namens Morava).

Polemika s články dra. Fr. Kováře o původu jména Morava uveřejněnými v Č. Mus. Fil. 1895. 247, 1897, 329 a 459. O stránce filologické viz referát napřed str. 64. Zde dlužno ještě uvést, že autor jméno Morava má za název původu slovanského (původně adj. značící řeka „travná, lukami tekoucí“), jež dali Slované od severu přišli rozsáhlé nížině moravské; jméno Balkanské Moravy není přeneseno odsud na jih, jak soudil Kovář (ibid III. 461) a také O. Koller (Über den Namen Morava. Progr. d. Realschule im Kremsier 1898 p. 8 sl.), nýbrž opět samostatně utvořeno beze spojení s naší Moravou, od Slovanů ze Zakarpací přišlých, neboť jest to název všeslovanský (str. 283.)

85. **Prasek Vinc.**, Jméno Velehrad. Topograficko-filologická studie. Čas. Mat. Mor. 1900. 313. (Der Name Velehrad).

Kde dlužno hledati starý Velehrad doby slovanských věrozvěstů, o tom bylo mnoho psáno a polemizováno. Prasek zde přesvědčivě vykládá na základě všeho listinného materialu, že dlužno rozeznávati trojí Velehrad: vlastní V. na místě nynějšího Starého Města u Uher. Hradiště, nový V. na místě Uh. Hradiště a klášter Velehrad pod Buchlovem. Nejstarší zprávy listinné vesměs ukazují, že původní Velehrad (Weligrad, Welegrad, Velgrad)

stál na místě Starého Města, a sice se tam připomíná až do 14. stol. Ale od r. 1258 vidíme, že sousední osada na pozemcích starého Velehradu povstala, totiž dnešní Uh. Hradiště připomíná se jako nový „Velgrad“, odkud pak jméno přeneseno i na klášter pod Buchiovem.

86. **Šujan Frant. Dr.**, Počátky Brna a jeho jméno. ČM. Mor. 1900. 213. (Anfänge Brünns und sein Name).

Brno jest staré Ptolemaiovo Eburodunum, jež v ústech Germanských bylo zkomoleno, a od nich zkomolené přejato Slované, kteří z něho utvořili svoje Brno.

87. **Zeiner E. K.**, O původu jména Prahy. Rozhledy X. 614 nn. (Über den Ursprung des Namens „Praha“).

Z „prajaz.“ para-gam „opevněná země“, zbylého prý po Keltech. Srv. L. fil. XXVII. 315 n.

88. **Der römische Limes in Österreich.** Heft I. Mit 14 Tafeln und 35 Figuren im Text. Wien 1900. Herausgeg. von d. kais. Akad. d. Wiss.

V prvním svazku pojednávají M. Groller a E. Bormann o římském táboře v Carnuntě (u Deutsch-Altenburgu).

89. **Sasinek Fr.**, Starobylý nápis římský. Sbor. mus. slov. V. 1. 63. (Alterthümliche römische Inschrift.)

V časopise Vox Urbis r. 1899 str. 167 uveřejněný porušený nápis čte Sasinek takto: (Lu)cius Verus sacri^s faciundis, praefectus Augusti Caesaris trans flumen Danubium Mysorum et Basternarum exercitus, (fu)gavit Cotinos Oso^s et Anartios (coan)gust(atos) — a vykládá za náhrobní kámen Lucia Vera vůdce vojska záležejícího z Mysů a Bastarnů, jež porazil kdesi na Slovensku Kotiny, Osy a Anartie. Výklad je patrně chybný.

90. **Richlý H.**, Praehistor. Funde und Verbindungen zwischen dem südlichen Böhmen und der Donau. Mitth. Centralcomm. XXVI. 1900. 53. Cf. ref. Věst. SS. 55. 64.

91. **Hedinger A.**, Handelstrassen über die Alpen in vor- und frühgeschichtlicher Zeit. Globus. LXXVIII. 153.

Schlusswort: „Gallien und Illyricum sind früher in den Gesichtskreis der weltbeherrschenden Roma getreten, als der Nordrand Italiens selber, als die Alpenländer und Süddeutschland.“

92. **Kos Fr. Dr.**, O bojih med krščanskimi in pogan-skimi Slovenci v osmem stoletju. Izv. Kran. X. 1—20. (Über die Kämpfe zwischen den christlichen und heidnischen Slovenen im VIII. Jahrh.).

93. **Brunšmid Josip Dr.**, Colonia Aelia Mursa. Vjesnik arch. IV. 21.

94. **Patsch Karlo**, Rimska mjesta po Imotskom polju. Glasnik XII. 295. (Römische Siedelungen auf dem Imotsko polje).

95. **Premierstein A. und Vulić Nikola**, Antike Denkmäler in Serbien. Jahresh. d. öst. arch. Inst. Wien. III. 2. Beibl. 106—178.

Přehled římských nápisů nalezených v Srbsku, spolu se zprávami o jiných nálezích.

96. **Gorge S.**, Die Wandlungen des geograph. Begriffes „Illyrien“. Zs. f. Schul-Geogr. Wien. XII., str. 359.

Ref. Em. Cvetiče. Балк. Прегл. IV. 70.

97. **Truhelka Ćiro Dr.**, Les restes illyriens en Bosnie. Paris 1900. 15 pages.

Ref. S. Trojanoviće Балк. Прегл. IV. 78. O vykladu jmen Vlach, Šokae z arnautštiny (vla — bratr, šok — druh); také řadu jmen řek vykládá za illyrské (Bosna, Neretva, Drina, Vrbas, Rama, Pliva, Usora) a jména planin (Maltoket, Majejica, Preñ atd.). I některé zvyky má za illyrské původem.

98. **Костић Ђ. Н.** Трговински центри и друмови српској земљи и средњем и новом веку. Београд 1900. 456 str. (Kostić K.: Marktcentren und Heerstrassen in Serbien im Mittelalter und in der Neuzeit.)

Ref. K. Jireček v Osvětě 1901, 370 dí, že se spis největší částí zabývá Dubrovnikem na základě známých tištěných pramenů, jichž však užito beze vsí kritiky. Pro topografii Srbska podává však zprávy dosti cenné. — Ref. Cvijiće pochvalný. Преглед Балк. IV. 25.

99. **Васильевъ А. А.** Византия и арабы. Полит. отношения Византии и арабовъ за время аморійской династии. С.-Пб. 1900. (Vasiljev A.: Byzanz und die Araber.)

Výborná kniha, plná nového materialu historického, sloužila zároveň za dissertaci na stupeň magistra všeobecné historie petrohradské university dne 21. I. 1901. Důležité i pro kulturní vlivy na Slované za doby r. 820—867. — Srv. ref. II. v Ист. Вѣстн. 1901. Июль. 287, ref. J. Sokolova v Виз. Врем VII. 500.

100. **Шишмановъ И. Д.** Критиченъ прѣгледъ на въпроса за произхода на прабългаритѣ отъ езиково гледище. Сб. Мин. XVI.—XVII., стр. 505—753. (Šišmanov J. D.: Kritische Übersicht der Frage über den Ursprung der Urbulgaren vom sprachlichen Standpunkt.)

1. Posavadní theorie o původě „Prabulharů“ (t. j. onoho cizího kmene, který asi v 7. st. po Kr. si podrobil řadu slovanských kmenů na Balkánském poloostrově a splynul s nimi v dnešní Bulhary). 2. Etymologické výklady jména „Bulhar“. 3. Kritika posavadních teorií na základě jazykového materialu (jména osob, tituly, topika a jiné zbytky jazyka prabulharského). Jazyk prabulbarský nebyl ani jazyk slovanský ani finský, nýbrž patřil k dialektům turecko-tatarským; a sice spíše k větvi jižně-turecké než k větvi altajské a k jazykům k ní slušejícím. Tvary jména „Bulhar“ v rozl. jazycích a památkách. Dle původu je složeninou z Bulga (Volha) a jména, odpovídajícího tur. -ār (muž, junák) a znamenalo pův. „muž povolžský, Volžanin“. — Potřeba dalších studií s hledišťem národopisného, anthropologického a archeologického.

Srv. ref. Sl. Přehl. III., 102 sl. (J. Zubatý).

J. Z.

3. Nálezy archaeologické.

A. Nížina německo-polskoruská.

101. **Bezenberger A.**, Fundberichte (über seine Ausgrabungen während der Jahre 1896—1899). Sitzber. d. A. G. Prussia. Heft. 21. 81—159.

Cf. Referat in Buschans Centralblatt 1900. 298: „Die Fundberichte enthalten weit mehr als Titel sagt, da sowohl die bereits vorhandenen gleichartigen Funde, wie die einschlägige Litteratur in umfassender Weise herangezogen worden sind.“

102. **Brinkmann A.**, Funde von Terra sigillata in Ostpreussen. Sitzungsber. d. G. Prussia. Heft 21. S. 73—77.

Nálezy svědčí pro obchodní styk s římskými výrobky v době 2.—3. stol. po Kr. Srv. ref. Buschans Centralblatt 1900. 306.

103. **Brunner K.**, Funde von der Eulenmühle bei Bricknitz, Kr. Jerichow. (Nachr. 1900. 57).

Nálezy z různých dob.

104. **Busse H.**, Die Hügelgräber in der Wilmersdorfer Bauernheide, Kr. Beeskow-Storkow. Nachr. d. Alterth. 1900. 93.

Kurzes Referat.

105. **Busse H.**, Das Urnenfeld bei Wilmersdorf, Kr. Beeskow-Storkow. Nachr. 1900 Heft 1, 2, 4.

106. **Deichmüller J.**, Spät-slavisches Skelettgräberfeld bei Niedersedlitz. Abb. d. naturwiss. Ges. Isis. Dresden. 1900. Heft. 1. 22—25.

Gräberfeld mit 20—22 Gräbern in Reihen verschiedenartig orientirt. Eine Münze aus dem XI. Jahrh.

107. **Deichmüller J. V.**, Dr., Sachsens vorgeschichtliche Zeit. (Sonderabdr. aus Wuttke, Sächsische Volkskunde. S. 26—50). Dresden 1900 8°.

Archeologický přehled saské země. Chvála M. Hoernes v Mith. anthr. Wien. XXX. 63.

108. **Feyerabend L.**, Tafel vorgeschichtlicher Alterthümer der Oberlausitz, herausgeg. von den Kommunalständen des preuss. Markgraftums Oberlausitz. Gezeichnet von J. Schurig, Görlitz.

Ref. Centralbl. Anthr. 1901. 185.

109. **Gander Karl.**, Neue Funde von dem Urnenfelde Coschen. W. Mith. Ndlaus. VI. 88: „Ein der ältesten Lausitzer Gräberfelder.“

110. **Heydeck J.**, Ein Gräberfeld aus der la Tène-Periode bei Taubendorf, Kr. Neudenburg. Sitzungsber. d. G. Prussia. 21. Heft. S. 52.

Jedná se o 7 hrobů s inventářem rázu latěnského, jež ve vých. Prusku jsou dosud vzácné.

111. **Heydeck J.**, Eine Kultur- und Gräberstelle in Försterei Kl.-Fliess, Kr. Labiau. Sitzungsber. der A. G. Prussia 1900. 21. Heft. S. 57. Cf. Buschan's Centralblatt 1900. 304.

112. **Heydeck J.**, Die Moorbrücke bei Duneyken. Sitzber. d. G. Prussia. Heft. 21. S. 261. Kurzer Bericht über die vorgesch. bei Olecko aufgefundene Moorbrücke.

113. **Jentsch H.**, Steinzeitliche Funde aus der Niederlausitz. Mit 20 Abbildungen. Guben 1900.

114. **Jentsch H.**, Das neolithische Grab bei Strega, Kr. Guben, und die übrigen steinzeitlichen Funde der Niederlausitz. (Nlaus Mitth. 1900. VI. S. 51—87).

Knížka předcházející není než separátní otisk posledního článku, opatřený novým titulem. Jest jinak výborný přehled lužického neolithu, v němž spisovatel dochází k závěru, že Dolní Lužice nemůže se vykazati samostatným časově i lokálně rozvinutým neolithem, ale odvisla je jen od zemí sousedních, z nichž výrobky kamenné sem byly dováženy. Pravděpodobným se mu zdá dále, že nejstarší obyvatelé Dolní Lužice vnikli sem ze saské Lužice Horní.

115. **Jentsch H.**, Vorgeschichtliche Gefässreste aus den Gubener Neissebergen. Mitth. Ndlas. VI. 87.

116. **Jentsch H.**, Vorgeschichtliche Wohnreste bei Wellnitz, Kr. Guben. Mitth. Ndlas. VI. 203. Unwichtig.

117. **Kemke H.**, Das Gräberfeld von Bartlickshof. Schriften der phys. ökon. Ges. zu Königsberg. XLI. 108.

Starck zrušené aber důležité Gräberfeld mit Brandgräbern aus dem IV.—V. Jahrh. n. Chr. höchswahrscheinlich slavischen Ursprungs. Wichtig sind die eigenthümlichen Gefässe, sämtlich aus freier Hand geformt mit einer vom Halsansatz bis zur Bauchkante reichender vertikal aufgelegter Wellenleiste, die eine Weiterbildung des mehrfach durchbohrten Henkels vorstellt. Das Gräberfeld ist gleichzeitig mit dem aus Klichersdorf, Kr. Guben. N.

118. **Kemke Heinrich**, Die Bedeutung der ostbaltischen Alterthümer für die Vorgeschichte der Provinz Ostpreussen. Buschan's Centralblatt. V. 257—262.

Podává stručnou charakteristiku nálezů, hlavně od VI.—XII. stol. po Kr. na základě novější literatury, jednající o archaeologii zemí baltických, zejména katalogu X. arch. sjezdu v Rize od Hausmanna a Buchholtze a atlasu Hackmanna a Heikela. Zajímavý je závěr, dle něhož lze na základě stop v archeol. nálezech souditi, že Finové zasáhli kdysi až do Pruska.

119. **Köhler K.**, Dr., Album zabytków przedhistorycznych wielkiego księstwa poznańskiego zebranych w Muzeum Towarz. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Zeszyt II. Z 21 tablicami. Folio. Poznań 1900. Album der in Museum der Posener Ges. der Freunde der Wiss. aufbewahrten praehist. Denkmäler des Grossherzogthums Posen.

Pro slovanskou archaeologii publikace velmi důležitá. Stručný text provází krásné světlotiskem provedené tabule. Předvádí nálezy dob kovových (I. sešit věnován byl hlavně neolithu) a sice hlavně slovanská pole popelnicová. Mezi nimi důležitostí a bohatostí vyniká zejména pohřebiště u Nadziejewa (pow. średzky) na tabuli XXV. I.—XXXIV., mladšího typu z doby železné, za jehož řádnou publikaci

budou vděčni všichni slovanští archaeologové. Dále jsou zde ještě předvedeny důležitější pohřebiště z Manieczek (pow. śremský) na tab. XXXV. a XXXVI. z Dobieszewka (p. szubiński), na tab. XXXVII. - XXXIX., LXI., a z Palczyna (p. wrzesiński) v tab. XL.

120. **Kossinna G.**, Eine archaeologische Reise durch Theile Nord-Deutschlands. Gotha 1900. 8°.

Aus: Deutsche Geschichtsblätter.

121. **Kröhnke O.**, Dr., Untersuchungen vorgesch. Bronzen Schleswig-Holsteins. II. verbess. Auflage. Hamburg 1900. (Erste Auflage erschien im J. 1897. Cf. Věstník SS. I. 63.).

122. **Pfau C.**, Topographische Forschungen über die ältesten Siedelungen der Rochlitzer Pflege. Mitth. des Ver. für Rochlitzer Gesch. 1900. 3. Heft. 2 M.

„Versuch einer lokalen Vorgeschichte der Umgebung der Stadt Rochlitz in Sachsen.“

123. **Pfützner Paul**, Dr., Urnenfriedhof bei Beutnitz, Kr. Crossen a. O. Verh. berl. 1900. 367—375.

124. **Reinecke P.**, Bemerkungen zu einigen älteren und neueren Funden vorgesch. Alterthümer aus nordthüringischem Gebiet. Verh. anthr. Berl. 1900, 486.

Hlavně o hrobech doby hallstattské a laténské.

125. **Schumacher K.**, Hünengräber. Aus dem „Globus“. Bd. LXXVII. Nr. 15.

126. **Schumann Hugo**, Mäander-Urnen aus Geigwitz, Hinterpommern. Nachr. 1900. 47. Z doby římské.

127. **Zapf L.**, Wendische Wallstelle auf dem Waldstein im Fichtel-Gebirge. Verh. anthr. Berl. 1900, 492. Krátká zpráva.

128. **Zapf Ludwig**, Die wendische Wallstelle auf dem Waldstein im Fichtelgebirge in ihrer wissenschaftlichen Ausbeute. Mit einer Vorrede von Professor Jentsch. Hof. L. Lion. 1900. Preis 1 M.

129. **Demetrykiewicz Włod.**, Dr., Poszukiwania archeologiczne w pow. Trembowelskim w Galicyi wschodniej. Materyały. IV. (92.) 1900. Srv. ref. Věstn. SS. IV. 59.

130. **Demetrykiewicz Włod.**, Dr., Korony bronzowe przedhistoryczne znalezione na obszarze ziem dawnej Polski. Materyały. IV. (70.) Srv. ref. Věstn. SS. IV. 60.

131. **K. W.**, Nad Prądnikiem. Przewodnik po Ojcowie i jego okolicy. Warszawa 1900. Str. 170. Cena 1 r.

Obsahuje i popis po stránce archaeologicke.

132. **Kopera Feliks**, Monety rzymskie znalezione n naszych ziemiach. Wiadom. numiz. arch. IV. 194. (Römische Münzen gefunden in den poln. Ländern).

Serya II. (zob. T. III. 306—310, 351—354). K tomu článek M. Grein „Rzymskie monety na naszych ziemiach“ ibid. str. 266.

133. **Majewski Er.**, Garncarstwo we wsiach Grabowa i Gora (w pow. Stopnickim). Światowit II. 29 (Keramik in den Dörfern Grabowa und Gora). Srv. ref. Věstn. SS IV. 90.

134. **Majewski Er.**, Zabytki przeddziejowe w Dziesławicach. Światowit II. 44. (Vorgeschichtliche Funde in Dziesławice).

135. **Majewski Er.**, Kurhany w Pakalniszkach. Światowit II. 92. (Kurgane in Pakalniszki). Srv. ref. Věstn. SS IV. 90.

136. **Majewski Er.**, Sprawozdanie z wycieczek arch. dokonanych w latach 1898—99. Światowit. II. 85. (Nachricht über arch. Spaziergänge in Jahren 1898—99).

137. **Majewski Er.**, Materiały do mapy archaeologicalnej. Światowit II. 129. (Materialien zur arch. Karte.)

138. **Szukiewicz Wand.**, Kurhany ciałopalne w Pomusiu. Światowit II. 3. Srv. ref. Věstn. SS. IV. 89. (Brand-Hügelgräber in Pomusie).

139. **Szukiewicz W.**, Kamienie s wrytymi znakami. Światowit II. 109. Srv. ref. Věstn. IV. 90. (Steine mit eingravierten Zeichen).

140. **Tarczyński Fr.**, Groby rządowe kamienne w pow. płockim. Światowit II. 19. Srv. ref. Věstn. SS. IV. 89. (Reihengräber im Bezirke von Plock.)

141. **Zakrzewski Z., Dr.**, Groby przedhistoryczne w Kleszczewie. Odbitka z Wiad. numizmat. arch. Kraków. 1900. 8° str. 15. (Vorgesch. Gräber in Kleszczewo).

„Cment pochodzi z okresu hallstadtskiego Przemawiają za tem znalezione przedmioty jako to: naszyjnik z pereł blusztynowych i spirali z bronzu, szpilka z główką spiralną i pierścionki spiralne.“

142. **Бѣляшевскій Н.** Смѣна доисторическихъ эпохъ въ Галичинѣ. Арх. Лѣт. II. 73. (Běljaševskij N.: Entwicklung der vorhistor. Perioden in Galizien.)

Въ ежегодникѣ „Światowit“, т. II. помѣщено извлечение изъ отчетовъ о заведеніяхъ естественно-математическаго отдѣленія Краковской Академіи Наукъ, подъ заглавіемъ „Badania nad dobą przedhistoryczną Galicyi“. Въ виду интереса, какой представляетъ эта сжатая характеристика доисторическихъ древностей Галичины, Н. Б. перевелъ ее на русскій языкъ.

143. **Бѣляшевскій Н.** Раскопки на мѣстѣ неолитическаго поселенія съ керамикой домикенскаго типа у с. Колодистога, Звенигор. уѣзда. Арх. Лѣт. II., 148. (Běljaševskij N.: Ausgrabungen in der neolith. vormyken. Station beim Dorfe Kolodistoje, Kijever Gub.)

Nové příspěvky k bližšímu poznání záhadných „ploščadek“ t. zv. tripolské kultury kyjevské.

144. **Волковъ Ф.** По поводу нашихъ неолитическихъ находокъ съ керамикой домикенскаго типа. Арх. Лѣт. II. 31. (Volkov F.: Zu unseren neolithischen Funden mit der vormyken. Keramik.)

По поводу находокъ г. Хвойки въ окрестностяхъ Триполья и др. авторъ желаетъ болѣе тщательное изслѣдованіе находокъ этого рода, большую методичность

и приводить нѣсколько пожеланій, исполненіе которыхъ, по его мнѣнію, можетъ обезпечить всесторонность и полную изслѣдованія.

145. **Zaborowski.** Industrie égéenne sur le Dniestre et le Dniepre. Bull. d'anthr. Paris. 451.

Il s'agit d'une industrie des poteries peintes du style prémycénien. D'après Zaborowski cette industrie prouve „indiscutablement l'existence de relations commerciales maritimes et fluviales entre le région de Dniestre et de Dniepre et l'orient de la Méditerranée à une époque où ses populations indigènes n'ayant encore que l'os et la pierre pour la fabrication de leurs outils, étaient vierges de tout contact avec les peuples plus avancés de l'Asie ou de l'Europe.“

146. **Голубевъ С. Т.** О кладѣ изъ золотыхъ вещей XI. в., найденныхъ въ Кіевѣ на усадьбѣ Л. И. Бродскаго, по Екатеринской улицѣ. (Golubjev S.: Über einen Depotfund von goldenen Sachen aus dem XI. Jahrhundert.) Отчетъ Церк. Арх. Общ. при Кіевской Дух. Ак. за 1899 г. (Кіевъ 1900.)

147. **Грушевскій М.** Огляд прац Н. Кондакова з історіі староруської штуки. Зап. Шевч. Т. XL. Наук. Хрон. 1—13. (Hruševskij M.: Die Arbeiten N. Kondakov's auf dem Gebiete der Geschichte altruss Kunst.)

Podrobný referat o poslednich dílech Kondakova: Русскія древности т. IV.—VI.; Визант. эмали; Русскіе клады; О научныхъ задачахъ исторіи древнерусскаго искусства.

148. **Гульдманъ.** Памятники старины въ Подоліи. Подол. Губерн. Вѣдомости. 1900. Nr. 40—48. (Guldmann: Prähist. Alterthümer aus Podolien.)

Городища (Nr. 40—42), сторожевыя башни (Nr. 43), курганы (Nr. 43—48)

149. **Ханенко В. Н.** Древности Придніпровья. III. Эпоха предшествующая великому переселенію народовъ. (Ч. II.) Кіевъ 1900. 4°. (Chanénko V.: Alterthümer an den Ufern des Dněprs.)

„Продолженіе первой части, посвященной главнымъ образомъ скиносарматскимъ древностямъ. Въ данномъ выпускѣ, прежде всего, въ небольшомъ введеніи дана характеристика предметовъ, при чемъ главное вниманіе обращено на ихъ художественную сторону. Затѣмъ помѣщены выдержки изъ дневниковъ раскопокъ кургановъ (по р. Сулѣ—С. А. Мазараки и въ сс. Райгородѣ и Прусахъ, Черкасск. у.—В. В. Хвойка.) Остальная часть текста состоитъ изъ описанія предметовъ расположенныхъ по матеріалу, изъ какого они сдѣланы. За текстомъ слѣдуетъ 17 фотографическихкихъ таблицъ съ изображеніями предметовъ“ (Реф. въ Арх. Лѣт. II. 227.) Изданіе превосходно. Ср. реф. Зап. Шевч. 42. Бібл. 2.

150. **Ханенко В. Н.** Собраніе Б. И. и В. Н. Ханенко. Древности русскія. Кресты и образки. Вып. 2. Кіевъ 1900. 4°. (Chanénko V.: Sammlung des V. Chanénko.)

Снимки съ крестиковъ и образковъ начиная съ первыхъ вромонъ христіанства въ Россіи. Большинство таблицъ наполнено снимками съ предметовъ X.—XIII. в.

151. **Volkov Th.** A propos de la publication de M. B. Kha-nenko sur les antiquités de la région du Dnièpre. Bull. d'antr. Paris. 1900.

152. **Витте Е. И.** де—. Археологическая находка въ с. Ласковѣ, Владимиръ-Волинскаго уѣзда въ 1610 году. Киев. Стар. 1900. т. LXIX., стр. 195. (Vitte E.: Arch. Fund im Dorfe Laskovo.)

Древности относятся по всей видимости къ великокиязьскому періоду. Ср. рсѣрять въ Арх. Лѣт. II. 113.

153. **Вовк Хв.** Знахідки у могилахъ між Веремем і Стретівкою і біля Трипілля. Матер. Шевч. III. 1—11. (Volkov Th.: Trouvailles dans les kourgans entre Verémie et Strétivka et près de Tripillé.)

Sommaire: I. Kourgans entre Verémié et Strétivka (gouv. de Kiev). 1. kourg.: cendres, os calcinés, sept vases disposés en cercle parmi lesquels cinq haches et les haches-marteaux; 2. kourg.: squelette en position étendue, dis pointes de flèche en os et en fer, trois vases dont un avec l'anse très allongée en haut; traces de la chambre funéraire en bois; 3. kourg.: un squelette couché sur le côté droit avec les jambes repliées, pointe de lance en silex taillé; 4. kourg.: trois sépultures consécutives: a) squelette en position étendue, b) urne funéraire avec les restes de l'incinération et c) squelette couché sur le côté avec les jambes repliées; 5. kourg. chambre funéraire en bois, pas de trouvailles. — II. Kourgans près de Tripillé. 1. kourg.: chambre funéraire en troncs d'arbres, dont le sol était formé d'une couche d'argile jaune recouverte d'écorce de bouleau, un squelette féminin en position étendue avec une pierre plate auprès des pieds et un petit vase auprès de la tête, petite statuette phallique, miroir en bronze et beaucoup d'objets d'ornement, une pointe de flèche en bronze, morceau de soufre; 2. kourg.: de la même construction que le précédent, squelette d'homme, armes et outils en fer; 3. kourg.: chambre funéraire comme les précédentes, squelette, vase et figurines en os.

B. Čechy a Morava.

154. **Adámek K. V.**, Hradiště, „zkamenělý zámek“ u Hlinska-Památky XIX. 27. (Burgwall „versteinertes Schloss“ bei Hlinsko.)

155. **Čermák Kl.**, Pohřebiště kosterní pod Hrádkem v Čáslavi. Věstník českosl. musejí IV. 39. (Skeletgräber unter dem Hrádek in Čáslau.)

Nalezeno pohřebiště s kostrami, pocházející ze stol. XII. — XIV.

156. **Čermák Kl.**, Popelnicové hroby proti Hrádku v Čáslavi. Věstník českosl. musejí IV. 47, 49. (Urnengräber gegenüber dem Hrádek in Čáslau.)

Rozsáhlé popelnicové pole, náležející dle autora k rázu polabskému neboli užickému, jež klade autor předběžně do poloviny I. tisíciletí př. Kr.

157. **Domečka L.**, Nálezy předhistorické v kraji Královéhradeckém. Památky XIX. 117. (Praehistorische Funde im Königgrätzer Kreise.) Snůška archaeol. materiálů z Hradecka.

158. **Faktor Fr.**, Kamenné hradiště na Stražisku. Č. Mus. Olom. č. 68. 162. (Steinwälle auf dem Berge Stražisko)

159. **Faktor Fr.**, Valy na Kozáku u Myslovic. Č. Mus. Olom. č. 68. 163. (Wälle auf dem Berge Kozák bei Myslovice.)

160. **Felcman J.**, Archaeologický výzkum údolí Svatojiřského a okolí. Pam. arch. XIX. 161. (Arch. Forschungen im St. Georgsthale.)

Kulturní vrstvy a jámy z Přemýšlení. (Jáma s kostrou, na jejíž lebce stopy červeného barviva.) — Hroby se skrčenými kostrami v Klecanech. — Kostrové hroby z první doby křesťanské v Klecanech. (Kostry v rakvích.) — Pohřebiště v Bohnicích okresu Karlínského. (Kostry z doby křesťanské s jedním hrobem žárovým). — Kostrový hrob z doby římské v Poštovicích, okr. Slaný. — Sídliště z doby císařství římského v Svrkyni. — Archaeologický nález v Želkovicích. (Hroby s kostrami z doby křesťanské a jiné s kostrami většinou skrčenými, a bromadný nález faler a udidel bronzových.) Spadá do doby bylanské.

161. **Felcman J.**, Nález obrnický. Památky XIX. 21. (Der Fund von Obrnice.)

Hrob kostrový v pouhé zemi. Obsah: 2 jehlice a úlomek jehlice, úlomek bronz. náramku, vše čistého typu mohylového z mladší doby bronzové. Jehlice č. 4. však nemá a nemůže míti nic společného s inventárem hrobů únětických; vždyť zde nerozhoduje jistá podobnost. Dále se našly prosté žárové hroby; jsou-li tyto vůbec z doby římské, nesmějí býti datovány do 1. polovice 1. stol. po Kr.

B.

162. **Fišara K.**, 1. Předhistorické sídliště „na Ohradě“ u Nákla. 2. Nález římské mince v Nákle. Č. Mus. Olom. č. 66. p. 68 a 70. (Vorhistorischer Siedlungsplatz „na Ohradě“ bei Náklo und Fund einer römischen Münze bei Náklo.)

163. **Gerlich K.**, Bericht über einen Skelettfund in Prerau. Mitth. anthr. Wien XXX. (181).

Krátká zpráva o odkrytém pohřebišti s kostrovými hroby z doby křesťanské.

164. **Gottwald Ant.**, Pohřebiště u Těšetic u Olomouce. Č. Mus. Olom. č. 69. str. 13. (Grabfeld bei Těsetice.)

Hroby typu lužického.

165. **Götze A.**, Das La Tène-Grabfeld von Langugest. Globus LXXVII. 14.

Referat o stejné nazvaném dile Weinzierlové. Götze nesouhlasí s datováním Weinzierlovým tohoto důležitého českého pohřebiště.

166. **Hellich Jan**, Kostrové hroby latěnské na Poděbradsku Pam. arch. XIX. 183. (Skelettgräber aus der Latène-Zeit in der Umgebung von Poděbrady.)

1. Hrob u Chotěšic u Král. Městce. 2. Hrob u Pněva blíže Poděbrad. 3. Nález letěnský u Opolan Horních (kus náramku).

167. **Hellich J.**, Pohřebiště latěnské v Dobšicích blíže Libněvsi. Památky XIX. 89. (Das Latène-Grabfeld von Dobšic bei Libněves.)

13 Latène-Gräber (Reihengräber), darunter 2 Kriegergräber mit Schwert und Schild ausgestattet. In 7 Gräbern wurden neben den Köpfen Gefäße gefunden. Strenge Orientierung von Norden nach Süden. Die gewissenhafte Durchforschung und Beschreibung der Gräber verdient volles Lob. Mit der Datierung derselben können wir jedoch nicht übereinstimmen. Dass die Dobšicer Gräber keineswegs das jüngste Übergangsglied der böhm. Tènegräber bilden — wie H. Hellich meint — das beweisen die einschlägigen jüngeren Gräber so namentlich das Tène-Grab von Přemysleni (Grabung Plč), das Doppelgrab aus Juliska-Podbaba (Sammlung Jira), ferner die Skeletgräber mit römischen Schmucksachen, wie jenes aus Podbaba-Juliska (Sammlung Jira), aus Vratic, u. 3 Gräber aus Noutonic (Grabung Felcman), sowie das Grab des Kuttenberger Museums etc.

Die Nekropole von Dobšic, welche einen geraumen Zeitabschnitt repräsentirt, muss im Hinblick auf den Gesamtcharakter ihres Inventars mit dem Gros der Latène-Gräber Böhmens betreffs des Alters auf gleiche Stufe gestellt werden. Ich hatte im Věstnik bereits wiederholt Gelegenheit, darauf hinzuweisen, dass für Böhmen bei der Tène-Cultur höchstens eine Zweitheilung (ältere u. jüngere Periode, letztere mit römischen Einflüssen) am Platze ist, weshalb die ältere Tischler'sche Classification des Tène in 3 Perioden bei uns nicht zutreffend ist. Lehrreich ist in dieser Beziehung das Grab No 10, wo 2 bronzene sogen. Früh-Latène-Fibeln mit 2 bronzenen u. 2 eisernen Mittel-Latènefibeln beisammen gefunden wurden. Und derartige Erscheinungen sind in unseren böhm. Gräbern ausserordentlich zahlreich! Jedem unbefangenen Beobachter muss sich infolge dessen die Überzeugung aufdrängen, dass bei uns die sogen. älteren Fibeltypen entschieden gleichzeitig mit den jüngeren Typen auftreten; u. ich will bei dieser Gelegenheit nur daran erinnern, dass unser vermeintlich ältester Fibelrepräsentant, die Duxer Fibel, zugleich mit einem Bruchstücke eines blauen Glasarmringes im Duxer Sprudel entdeckt wurde und dass die Ornamentierung sowie auch die technische Ausführung gerade der Fibeln des Duxer Schatzes (sowie auch der Duxer Bronze-armringe) einen sehr vorgeschrittenen Charakter aufweisen.

Insbesondere bestätigt aber das jüngere Alter unserer Tènegräber die Keramik, welche ausnahmslos auf sämtlichen Fundstätten bereits den römischen Töpferwaren ausserordentlich nahe verwandt erscheint, was ja auch H. Hellich bei den Dobšicer Grabgefäßen spontan und ausdrücklich konstatiert hat. Eine specielle Phase unseres Latènes mit Koralleninkrustation konnte bisher nicht sichergestellt werden; auch die bezüglichen Münzfunde weisen auf jüngeres Datum hin.

K. B.

168. **Hoernes M.**, Vorgeschichte Böhmens s. I. Feuilleton im N. Wien. Tagblatt, 1900. 7. Februar. Nr. 36.

Vylčeni nejstarší doby české praehistorie na základě práce K. Buchtely, uveřejněné ve Věstniku SS. III. Příloha. (Srv. i Mitth. anthr. W. 1900. 61), kterou autor přijímá s pochvalou.

169. **Hostaš K.**, Dr., Mohyly na Husíně. Památky XIX. 115. (Hügelgräber am Husín).

Žárové mohyly z doby bronzové, hallstattské a laténeské. •

170. **Houdek V.**, Pohřebiště u Žešova. Č. Mus. Olom. č. 69. str. 27. (Grabfeld bei Žešov).

Skrčené kostry z doby bliže neurčitelné.

171. **Klecanda Jindř.** La Tèneké nálezy v Novém Bydžově. Pam. arch. XIX. 157. (Latène-Funde in Neu-Bydžov).

Hroby s kostrami rázu laténského.

172. **Koudelka Flor.,** Paběrky z Vyškova. Č. Mus. Olom. č. 69. str. 26. (Verschiedenes aus Vyškov).

1. Lochy v Hořticích. 2. Odpadkové jámy v cihelně u Vicomelic. 3. Římská mince M. Aurelia, nalezená na poli obce Lhoty u Vyškova.

173 **Maška Karel,** Praehistorie moravská. Ottův Slovník naučný. Díl XVII str. 705—712. (Vorgeschichte Mährens).

Velmi pěkná přehledná stať, jejíž hlavní chronologické výsledky jsou následující: Neolith moravský trval asi do r. 1500 př. K., doba bronzová do r. 500. hallstatská do I. stol. př. Kr., laténská do konce I. stol. po Kr. Doba od V—XI. století charakterisována je slovanskou kulturou hradištní. Slované se projevují archaeologicky žárovými poli doby bronzové, laténské hroby kostrové přičítá autor Germanům, příšlým od Rýna.

174. **Makowsky Al.,** Bericht über neue Funde des Jahres 1899 aus der Bronzezeit Mährens. Mitth. Cent. Com. XXVI. 123.

1. Skeletgrab von Eisgrub aus der Latène-Periode. 2. Brandgrab von Eisgrub aus derselben Zeit. 3. Bronzeschwert aus Weissstätten im südl. Mähren.

175. **Neuman E.,** 1. „Kostrové hroby u Stodůlek“. Z doby knížecí. 2. „Žárové hroby u Řeporyj“. Památky XIX. 65 a 66. (Skeletgräber bei Stodůlky u. Brandgräber bei Řeporyje.)

176. **Píč J. L. Dr.,** Žárové hroby lužického typu u Lháně. (Brandgräber des Lausitzer Typus bei Lháně.) Památky XIX. 261.

Prof. Píč datoval dosud vystoupení hrobů lužickoslezských v Čechách do I. stol. př. Kr. Zde se určitě o době lháňských hrobů nevyslovuje, ale zdá se má už na mysli dobu starší.

177. **Procházka A.,** Římské mince z Blažovic (u Slavkova). Čas. Olom. mus. Č. 66. p. 70. (Römische Münzen aus Blažovic).

178. **Richlý H.,** Bericht über seine Thätigkeit während des Sommers 1899. Mitth. anthr. Wien XXX. [144].

Jedná o výkopech v jižních Čechách, ponějvíce mohl z pozdní doby křesťanské.

179. **Stenzl K.,** Předvěký hrob v Hrabové. Č. Olom. Mus. Č. 69. str. 29. (Vorgesch. Grab in Hrabová).

180. **Telička,** Hromadný nález bronzů na Přerovsku. Čas. Olom. mus. Č. 66. p. 67. (Depôtfund von Bronzen bei Prerau.) Depot četných bronzů z mladší doby bronzové.

C. Nížina středního Dunaje. Země alpské a karpatské.

181. **Bruněmid J. Dr.,** Prehistorijski predmeti željeznoga doba in Šarengrada u Srijemskoj županiji. Zagreb. 1900. (Vorgesch. Objecte der Eisenzeit aus Šarengrad.)

182. **Hoernes M. Dr.**, Bronzen aus Wien und Umgebung im k. k. naturhist. Hofmuseum und die Bronzezeit Niederösterreichs im Allgemeinen. Mitth. anthr. Wien XXX. 65—151.

Přehled nálezů.

183. **Hoernes M. Dr.**, Funde verschiedener Altersstufen aus dem westlichen Syrmien. Mitth. d. prähist. Commission d. Akad. Wien 1900. (Separat).

„Die fünf neuen Fundorte, aus welchem die hier veröffentlichten Altertümer stammen, d. i. Vučedol, Bogdanovci, Markušica, Adaševci und Svinjarevci, liegen sämtlich in der Nähe des grossen Donauknies bei Vukovar. Der Zufall hat gewollt, dass durch diese Serien namentlich vier verschiedene Culturperioden des Landes vertreten seien: Vučedol ist reine jüngere Steinzeit, Markušica Bronzezeit, Adaševci Hallstattperiode, Svinjarevce slavisch-magyarische Urzeit.“ Srv. referat ve Vjesniku hrv. IV. 233.

184. **Kenner Friedr. Dr.**, Bericht über römische Funde in Wien in den Jahren 1896 bis 1900. Herausg. von der k. k. Centralcommission für Kunst- und hist. Denkmale. Mit 1 Tafel und 93 Abb. Wien 1900. 6 Kr.

Prostý ale podrobný popis nálezů.

185. **Müllner A.**, Photographische Aufnahmen aus den Sammlungen des krainischen Landesmuseums „Rudolfinum“ in Laibach. 57 Tafeln mit Text. Preis 95 M. Laibach 1900.

Cf. ref. Praeh. Blätter 1901. 26.

186. **Müllner A.**, Neue Funde in Laibach. Zs. Argo. Laibach. 1900. Nr. 7.

187. **Reinecke P. Dr.**, Brandgräber vom Beginne der Hallstattzeit aus den östlichen Alpenländern und die Chronologie des Grabfeldes von Hallstatt. Mitth. anthr. Wien XXX. 44—49.

Žárová pohřebiště perrody hallstattské ve východních zemích alpských patří do starší její doby. Perioda hallstattská počíná se pak asi r. 1000 neli dříve a táhne se nejmladšími hroby až po 4. stol. př. Kr. (Do fáse ranních latěnských fibul.)

188. **Stockhammer Gust.**, Einzelfunde römischer und griech. Münzen in Oberösterreich. Mitth. Cent. Com. XXVI. 122.

189. **Čermák Klim.**, Z cest archaeologa po Slovensku. Vestník českosl. musejí. IV., 7, 23, 71. (Aus den Reisen eines Archaeologen in der Slovaeki.)

Zprvu podána zpráva o Turč. Sv. Martině a tamějším musen archaeologickém, pak se popisuje Hrádek pod Bystřičkou, hradiště Rakša u Štubňanských Teplic a j. méně důležitá naleziště.

190. **Zaymus Romuald.** Upozornenie na dejepisne, náboženské i prírodné pamätihodné veci v stolici trenčianskej. Sbor. mus. slov. V. sv. 1. 55.

Na str. 57. zmínka o památkách archaeologických v Rájecké dolině, ale s výkladem nesprávným.

191. **Borolan István**, Római leletekről Livádián. (Hunyadm.) Értés. XX. 390. Trouvailles romaines à Livadia (c. de Hunyad).

192. **Csallány Gábor**, Avar sírleletekről szentes határában Donáton. Értés. XX. 393. Cimetière de l'époque des Avars à Donát. (c. de Csongrád).

193. **Dökus Gyula**, Árpád-kori sírleletek Zemplén vármegyében, Értés. 1900. 39—61. (Tombeaux de l'époque des Arpades dans le com. de Zemplén.)

194. **Dudas Gyula**, A Vaskuti, Parabutyi és Karavukovaráczmilitisci földműverkö. Értés. XX. 1900. 385. Les tertres à Vaskut, Parabuty et à Karavukova-Ráczmilitics (comté de Bács).

195. **Lehoczky Tivadar**, Hőnfoglaláskori sírról Beregszászon. Értés. XX. 398. Tombeau à Beregszász à l'époque de l'occupation du pays par les Magyars.

196. **Melhard Gyula**, A Nagy-Berkii (Somogy m.) leletről. Értés. XX. 386. La trouvaille de Nagy Berk (comté de Somogy).

197. **Milleker Fel.**, Öskori szobrocsák az Alduna vidékéről. Arch. Értés. XX. 62—71. (Præhistorische Figuren aus der unteren Donaugegend.)

Srv. obáfrný referát J. Thirringa v Mitth. anthr. Wien XXX. 215.

198. **Reinecke P.**, Egy pannoniai fibuláról. Értés 1900. 166—168. (Fibule pannonienne.)

199. **Cséplő Péter**, A Pecze-Szentmártoni régi sírokról. Értés. 1900. 168—171. (Anciens tombeaux de Pecze-Szent-Márton c. de Bihar.)

200. **Réscsey Victor**, Öskori emlékek ásátásáról Bakony-Bélben. Értés. 1900. 84—87. (Fouilles dans un cimetière préhist. à Bakony-Bél, com. de Veszprém.)

201. **Kohlbach Bert**. Dr., A Simonfai bronzleletről a Kaposvári állami főgymnasium gyűjteményében. Értés. 1900. 79—84. (Trouvaille de l'âge du bronze de Simonfa, com. de Somogy.)

202. **Hampel J.**; Ujabb, hazai leletek az avar uralom korából. Értés. 1900. 97—125 (Nouvelles trouvailles de l'époque des Avars.)

203. **Darnay Kálmán**, Magyarország őskora. Pozsony, Budapest 1900. (L'âge préhistorique en Hongrie). Srv. ref. v Értés. 1900. 91. a ve Véstn. SS. IV. 68.

204. **Miske Kálmán** Freiherr von, Hochhenklinge Gefässe von Velem St. Veit. Mitth. anthr. Wien XXX. 152—154.

„Gehören der Bronzezeit an.“

205. **Téglás István**, Római és más sírokról Alsó-Szent-Mihályfalván. Értés. XX. 391. Tombeaux romains et autres tombeaux à Alsó-Szent-Mihályfalva (c. de Torda-Aranyos).

206. **Teutsch Julius**, Præhistorische Funde aus der Burzenlande. Mitth. anthr. Wien. XXX. 189.

Verschiedene Funde aus dem südöstlichen Theil Siebenbürgens, besonde vom sogenant. Priesterbügel bei Brenndorf. Die Betrachtung dieser Fun

ergiebt, dass dortige Cultur am Ende der jüngeren Steinzeit und in der frühesten Metallzeit stark von der aegaeischen Kunst beeinflusst wurde. Ein Obsidiansplitter zeigt auf die Verbindung mit Ungarn.

207. **HampI Jos.** A honfoglalási kor hazai emlékei. (Die vaterländischen Denkmäler der Zeit der Landnahme. Die Quellen der magyar. Landnahme. S. 507—830. Budapest. Akademie 1900.

Ref. F. Milleker in Buschan's Centralblatt. 1901. 190: „Epochemachende Arbeit bietet die Funde des IX.—X. Jahrh. aus dem Gebiete Ungarns, unter welchen sich jedenfalls auch Resten des früheren Bevölkerung befinden, worunter jedoch das Eigenthum des eingezogenen Magyaren leicht zu erkennen ist. Nach den bisherigen Erfahrungen haben die Magyaren ihre Toten in der Erde beigesetzt. Die Leiche wurde bekleidet in die blosse Erde gebettet, mit ausgestreckten Gliedern mit dem Kopfe nach Westen. Wenige Gräber hatten Beigaben. In den reichsten ist der Tote mit seinem Rosse bestattet. Unter den Waffen sind die zum Angriffe in der Mehrzahl vertreten, Schwert (einscheidiger Säbel) kommt seltener vor. Die meisten anderen Waffen weichen nicht von den slawischen ab. Aus dem Inventare sieht man, dass die einwandernden Magyaren nicht etwa ein auf niederer Kulturstufe stehendes barbarisches Volk waren. Die meisten Analogien ihrer alten Cultur finden wir in Russland besonders in den Gubernien Tambov und Vladimir, im Südrussland und im Kaukasus. Eigehend befasst sich der Verfasser mit der Ornamentik.“

D. Země balkánské.

208. **Дяковичъ Борисъ**, Вѣлѣжки по археологията на крайдунавска България. Сборн. мин. кн. XVI.—XVII. I. Дѣлъ. Стр. 147. (Archaeologisches aus Donau-Bulgarien.)

O římských pevnostech na Dunaji (Cebus, Dorticum, Pomodiana, Almus, Ratiaria, Bononia, Florentiana.)

209. **Добруски В.** Материали по археологията на България. Сборн. Мин. кн. XVI.—XVII. I. Дѣлъ. Стр. 3—146. (Dobruský V.: Materialien zur Archaeologie Bulgariens.)

I. Тракийски конници (Допълнения къ статията въ Сб. XI. 68, XII. 318, XIII. 398.) II. Артемидѣ въздачка и ловчица. III. Епона. IV. Паметници и надписи по култа на Митра. V. Релиефи съ образа на Зевса и Хера. VI. Паметници по култа на нимфите. Силванусъ и Вергумисъ. VII. Аполонъ. VIII. Дионисъ. IX. Кибела. X. Немеса. XI. Разни паметници и надписи. XII. Петъ древнохристиянски надписи. XIII. Двѣ римски военни дипломи.

210. **Fischer Joh.** Eine praehist. Culturschicht in Jajce, Bosnien. (Mitth Cent. Com. XXVI. 160.)

Staré, blíže neurčené sídliště.

211. **Hoernes M.** Trésor d'objets d'argent trouvé à Strbci en Bosnie. L'époque de la Tène en Bosnie. Paris 1900.

212. **Ippen Teodor.** Stari spomenici u Albaniji. Glasnik XII. 511. (Alte Denkmäler aus Albanien.)

Sadržaj: 1. Preistorička i rimska nalazišta u okolici Skadra. 2. Stara varoš Balesium. 3. Stari grad Drivastum.

213. **Reinecke P.**, Dr. Grabhügelfund von Joschewa in Serbien. Mitth. anthr. Wien. XXX. 50.

Nález v mohyle s mečem bronzovým a keramikou, ukazující na oblast uherskou. — Patří do doby bronzové, a sice oblasti uherské keramiky.

214. С. Раскопки Русскаго Археол. Института въ Болгаріи осенью 1899 года. Виз. Врем. 1900. 590—592. (Grabungen des russ. arch. Instituts in Bulgarien.)

О раскопкахъ на мѣстѣ Великаго Преслава, где уже ранѣе работали проф. В. Златарскій при турецкомъ селѣ Абобѣ.

215. **Васильевъ А.** Экскурсія въ Македонію Русскаго Археологическаго Института въ Константинополь осенью 1899 года. Виз. Врем. 1900. 588—590. (Vasiljev A.: Eine Excursion des russ. arch. Instituts nach Makedonien.)

4. Starožitnosti kulturní.

216. **Погодинъ А. Л.** Распространеніе культуры въ доисторическія времена. ЖМНП. 1900. Іюнь. 259—280. (Pogodin A.: Über die Verbreitung der Cultur in der Vorgeschichte.)

217. **Virchow R.** Über den Ursprung der Bronzekultur und über armenische Expedition. Mitth. anthr. Wien. XXX. Sitzb. (80.)

Přednáška na sjezdu něm. anthropologů v Lindavě v září 1899, v níž rozebírá staré své mínění o zakavkazském původu bronzů, na základě nových nálezů pohřebišť odtamtud. K přednášce té podal O. Montelius (84) přehled svého mínění o původu a cestách bronzové kultury do Evropy. Podle něho byly 2 cesty možny: západní přes sev. Afriku do Španěl a dále, a důležitější východní přes Řecko, Balkán k severu. Zde Dunaj tvořil nejdůležitější obchodní dráhu, tudy přišla měď a bronz do Německa a zemí slovanských.

218. **Смирновъ И. Н.** Очеркъ культурной исторіи южныхъ славянъ. Зап. Каз. LXVI. 7./8. 113—144, 12. 49—78, LXVII, 1. 50—108, 4. 25—53. Také odděleně. (Смирновъ И.: Abriss einer Kulturgeschichte der Südslaven.)

Оглавленіе: Введеніе. Обзоръ географическихъ условій. Культурная среда. Эрако-иллирійцы: данныя историческія, данныя археологій, языка. Вліяніе греческое, кельтское. Романизація эрако-иллировъ. „Варвари“. Славяне. Вопросъ о первоначальной родинѣ славянъ. Ходъ и характеръ славянской колонизаціи. Судба туземнаго населенія. — Отд. I. Развѣтіе матеріальной культуры. Источники. Значеніе языка, археологій и этнографіи. Огонь. Способы добыванія пищи. Охота. Скотоводство. Земледѣліе, его орудія и техника. Способы изготовленія пищи. Посуда деревянная, глиняная, металлическая. Типы кушаній. Жилище. Пещеры. Плетенки. Формы, связанныя съ орудіями передвиженія. Орудія передвиженія: лодка, сани, кола. Постоянныя жилища: шалаши, мазанки, бревенчатые дома, каменныя постройки. Внутреннее устройство дома въ связи съ вопросомъ объ отношеніи формъ юго-славянскаго жилища къ средне-германскому: въ Босніи,

Червогорин, Далмаціи, Герцеговинѣ, Резьѣ, Славонин, Сербин, Болгарин. Внутренняя обстановка дома: огнище, мебель. Дворъ и надворныя постройки. Одежда.

(*Srv. ref. S. Stanojević v Balk. Pregledu IV. 73, L. Miletić v Vylg. Pregledu VI. 2, 125.*)

219. **Герцъ К. К.** Собрание сочиненій, изд. Имп. Акад. Наукъ. Вып. 4. и 5. С.-Пб. 1900. VI. + 79 стр.; VII. + 338. Цѣна 1 и 3 р. (K. Gerz: *Gesammelte Schriften.*)

Вып. 4 О состояніи живописи въ сѣверной Европѣ отъ Карла Великаго до начала Романской эпохи.

Вып. 5. сод. статьи по археологін восточной, классической и древнехристианской.

220. **Шамбинаго С. К.** Древне-русское жилище по былинѣ. Юбилейный Сборникъ въ честь В. О. Миллера, ред. Н. А. Янчукъ. Стр. 129—149. (*Altrussische Wohnung nach den Bylinen*)

Заключеніе: 1. Былинное изображеніе жилища вѣрно исторической дѣйствительности. 2. Это жилище — богатый домъ XVI.—XVII. вѣка. 3. Окончательная редакція описанія принадлежитъ скоморохамъ XVI.—XVII. в. 4. Форма и содержаніе былинъ, какъ мы имѣемъ ихъ въ настоящее время выработались окончательно въ XVI.—XVII. вѣкѣ. 5. Въ настоящее время эпосъ немѣя, если возможно такъ выразиться, питательнаго источника, старѣетъ и замираетъ.

221. **Odobesco A.** *Le trésor de Pétroussa. Etude sur l'orfèverie antique.* Paris J. Rothschild. 1900. 695 p. fol. avec 372 illustr. Fr. 2.40.

222. **Neumann W. A. Dr.,** *Der Krainburger Goldfund. Ein Beitrag zum Studium der Verroterie cloisonnée.* Mitth. Cent. Com. XXVI. 135.

Nález v Krainburgu na Savě podal podnět k této rozpravě. Odkryto tam pohřebiště s kostrami (asi 200 hrobů), ležícími na boku, s milodary, jež řadí pohřebiště do doby VII. století. Zajímavý jsou věci emailované technikou zv. verroterie cloisonnée, — Autor končí závěrem, že sídlil zde lid rolnický původu slovanského nebo německého.

223. **Jentsch Alfred,** *Über die im Ostpreuss. Provinzialmuseum aufbewahrten Gewichte der jüngsten heidnischen Zeit Preussens.* Sitzungsber. d. A. G. Prussia 1900. Heft 21. 5. 278.

„Die Gewichte sind aus Bronze und Eisen gefertigt, ihre Form ist meistens die eines abgestumpften Doppelkegels.“

224. **Bezenberger A.,** *Vorgeschichtliche Gewichte des Prussia-Museums.* Sitzber. der A. G. Prussia. 1900. Heft 21. S. 270 ff. Ref. in Buschan's Centralblatt 1900. 300.

Ausführliche Beschreibung in Ostpreussen gefundener Gewichte und Silberbarren aus spätheidnischer Zeit mit Heranziehung des in den russischen Ostseeprowinzen vorhandenen Materials. Es ist hier der Versuch gemacht, das Gewichts-System der behandelten Zeit festzustellen und das Normal-Gewicht zu bestimmen. Ein positives Ergebnis ist nicht erzielt worden.

225. **Marun L.,** *Popis naušnicâ (ukosnicâ, mingjušâ) Prvoga muzeja hrvatskikh spomenika u Kninu.* Inventaire

des boucles d'oreilles du Premier musée des monuments croates à Knin. Starohrv. Prosvjeta. V., 40, 67, 131.

Inventář bohaté sbírky náušnic ponejvíce z prvních století doby slovanské v Dalmacii, provázený příslušnými obrazy. Mnoho typů ruských.

226. **Radić F.**, Nekoliko kovinskih uresa s pojasnih kajiša, ostružnog remenja i drugih podveza u nošuji starich Hrvata. Starohr. Prosvjeta V. 37—39. (Über einige Details im Costum der alten Kroalen.)

227. **Mierzyński Ant.**, Romowe, rozprawa archaeologiczna. Roczn. tow. przyj. nauk. Poznań 1900.

Rozprava o posvátném místě Romove zvaném v Prusku.

228. **Montelius Oscar**, Die Chronologie der ältesten Bronzezeit in Norddeutschland und Skandinavien. Mit 541 Abb. Braunschweig (Fr. Vieweg) 1900. 20 M.

Dilo, jež má důležitost i pro archaeologii západních zemí slovanských, opírá se především ovšem o nálezy zemí nordických a rozebírá obsah a existenci doby měděné a první doby bronzové na severu Evropy. Z otázek, jež se tu vykládají, zajímá nejvíce otázka, odkud přišly první kovy na sever, a na ni Montelius odpovídá: z Orientu a sice dvěma cestami 1. západní, přes severní Afriku a západní Evropu a 2. jižní, přes Balkán a od Adriatického moře. Stopami první cesty jsou dolmeny a zvoncovité nádoby. Kovy nepřinesl sem nový lid, — hypothesu tuto, již S. Müller nechává nerozřešenou, zamítá Montelius rozhodně, — ale obchodem, importem kovových předmětů, z něhož pomalu se vyvinula produkce domácí. Kdy se tak stalo, určuje Montelius relativní chronologii i absolutně na základě nálezů orientálních, a hlavně datování doby mykenské. V severním Německu a Skandinavii známa byla měď dle Montelia už v druhé polovině III. tisíciletí př. Kr., bronz pak už v prvních stoletích II. tisíciletí.

229. **Götze A.** Über die Chronologie der ältesten Bronzezeit. Globus LXXVIII. 265.

Výtah z uvedeného díla Monteliova.

230. **Helm Dr.**, Über die Bedeutung der chemischen Analyse bei vorgeschichtlichen Untersuchungen. Mitth. anthr. Wien XXX. Sitzungsber. S. [30].

Přednáška na sjezdu německých anthropologů v Lindavě v září 1899. Materialem sloužily Helmovi i bronzы z hrobů zemí slovanských. Výsledky týkají se hlavně zjišťování místa, odkud rudy k hotovení bronzы nutné byly dobývány. Bronzы pruské s antimonem ukazují na příkl. původem do Sedmíhrad-Uher.

5. Starožitnosti právní.

231 **Зигель Ф. Ф.** Славянское право и его история. Энциклопедический Словарь Брокгаузъ—Ефрона. 1890. (Das slavische Recht und seine Geschichte.)

232. **Balzer Oswald**, *Historya porównawcza praw słowiańskich*. (Studia nad historią prawa polskiego, seš. 5., 1900.)

233. **Kadlec Karel**, *Základní otázky slovanských právních dějin*. (Sborník věd právních a státních, za účastenství členů české fakulty právnické red. prof. Bohuř Rieger, I., str. 93—108.) (Die Grundfragen der slavischen Rechtsgeschichte.)

Referát, respective recense právě jmenovaných prací F. Zigela a O. Balzera.

234. **Semkowicz Władysław**, *Družyna i Śreniawa*. Studium heraldyczne. *Kwartalnik historyczny*, r. 1900, str. 200—220.

Znamenitý článek mladého polského právního historika. Autor bledá na základě malopolských heraldických zápisek, jichž obsahem jest důkaz šlech. tictví (při t. zv. nagané szlachectwa), na základě Długoszova Liber beneficiorum a Paprockého Herby rycerstwa původní sídla, t. zv. „hnízda“ polského šlechtického rodu Drużynův. K práci připojena mapka.

235. **Pekař Jos.**, *K sporu o zádruhu staroslovanskou. ČČH*. 1900, r. VI., seš. 3., str. 243—267. (Zum Streite über die Zadrugafrage bei den alten Slaven.)

Stať Pekařova jest polemického rázu. V prvé své části seznamuje — ne úplně — se zádružnou literaturou, ve druhé se obrací proti spisu Kadlecovu *Rodinný nedíl čili zádruha v právu slovanském*. Obširné vyvrácení námitek a výtek Pekařových podáno jest od Kadlce ve článku *Rodinný nedíl ve světle srovnávacích právních dějin*. Prvá část článku právě vyšla v Č. M. M. 1891, seš. 3. S hlediska formálního sluší vytknouti stati Pekařově, že ve sporu, který vznikl v zádružné otázce mezi Kadlcem a Peiskrem, nevěnuje se pozornost ve stejné míře jedné i druhé práci. Spis Peiskerův zavdává kritikovi podnět jen k několika málo poznámkám. K.

236. **Vacek František**, *Vývoj society a práva slovanského v Čechách*. Alétheia, ročník III. (březen 1899 — únor 1900) a ročník IV. (Über die Entwicklung der Gesellschaft und des slavischen Rechtes in Böhmen.)

Pokračování většího díla, započatého již v prvé ročníku Alétheie. Spisovatel namnoze jest úplně samostatný. Zvláštností práce Vackovy jest, že autor necituje nikde literaturu a přihlíží výhradně jen ku pramenům. Škoda, že se dílo nevydává též separátně.

237. **Сергѣевичъ В. И.** Древности русскаго землевладѣнія. ЖМНП. 1900. CCCXXXI. (сентябрь, 58—89; октябрь 225—273); 1901 CCCXXXIII. (февраль, 293—353), CCCXXXIV. (мартъ, 37—71; апрѣль 328—358.) (Sergějevič V. J.): Die Grundbesitzverhältnisse im alten Russland.)

Slavný autor *Právních starožitností ruských* zabývá se v nové své práci i jinými, dosud velmi spornými otázkami, týkajícími se majetkových poměrů pozemkům ve staré Rusi, a zejména poměru sedláků k půdě, na níž byli usazeni; píše o velikosti a tvářnosti starých ruských vesnic, o způsobu hospodaření atd. Čerpá hlavně z piscových novgorodských knih z konce XV. stol.

Jako v dřívějších svých pracích, stojí i zde na stanovisku individualistickém, ač připouští výjimkou i existenci principu kolektivního. Nová práce jest znamenitým doplněním Právních starožitností autorových. Dělí se na tři části, napsané: 1. Своеземцы и крестьянскія общины; 2. Деревня, дворъ, село; 3. Хозяйственное пользование землями.

238. **Makowski Wacław.** Dożywocie. Wisła XIV., r. 1900, zeszyt 3., maj—czerwiec, str. 241—252. (Über das Ausgedinge.)

Autor krátké stati snaží se dokázati, že z prvotního barbarského obyčeje, zabijetí staré, práce neschopné lidi, vyvinul se zoenáhla vlivem civilizace a následkem vzrůstu blahobytu právní ústav výměnku, zv. u Němců Ausgedinge, Leibgedinge, Leibzucht, Altentheil, Ausnahme, Auszug, u Poláků dożywocie, wymiar, wymiary, wyderek (z něm. Wiederkauf), liftyng, littung, též linik (z něm. Leibgedinge), wydbanek, deputat, wysąd, wycug (z něm. Auszug), wyminek, wymowa. Mnoho nového se tu nedovidáme. O věci psal již ve svém známém díle „Lud, jeho zwyczajе . . .“ Oskar Kolberg a po něm J. Karłowicz ve článku Dożywocie (Wisła, II.). Obou pramenů užívá Makowski.

239. **Сборникъ народныхъ юридическихъ обычаевъ.** Томъ второй. Изданъ подъ редакціей дѣйствительнаго члена общества С. В. Пахмана. (Записки Импер. Русс. Геогр. Общ. по Отдѣл. Этн., т. XVIII.) С.-Пб. 1900. (Sammlung der nationalen Rechtsgewohnheiten.)

Po 22 letech ukázalo ethnografické oddělení Cis. rus. geogr. společnosti, že ve sbírce právních obyčejů, započaté r. 1878, se bude pokračovati. Tenkrát vyšel pod red. Matvějeva (jako VIII. sv. Zapisek Cis. rus. geogr. spol.) prvý svazek Sborníka nár. právních obyčejů. Nynější druhý svazek vydán jest pod redakcí proslulého civilisty ruského S. N. Pachmana, autora velkého díla Обычное гражд. право въ Россіи. Jednotlivé části knihy napsány jsou takto: I. Юридическіе обычаи Остяковъ Западной Сибири и Самоѣловъ Томской губерніи. А. Г. Воронова II. Очеркъ народныхъ юридическихъ обычаевъ Смоленской губерніи. С. В. Пахмана. III. Юридическіе обычаи у крестьянъ Могилевской губерніи. А. Ф. Брандта. IV. Очерки народно-обычнаго права Вологодской губерніи. В. П. Шейна. V. Нагледованіе зятъевъ-пріемышей по обычаямъ Архангельской губерніи. П. С. Еяменко. VI. Свадебные обычаи крестьянъ Костромской губерніи. Н. Р. VII. Замѣтки о крестьянской семьѣ въ Новгородской губерніи. Д. И. VIII. Преступления и наказанія по понятіямъ крестьянъ Поволжья. Е. Т. Соловьева. IX. Народные юридическіе обычаи по указаніямъ судебной практики. N — X. Программа для собиранія народныхъ юридическихъ обычаевъ.

240. **Лилек Емилијан,** Биљешке о задружном и господарственим приликама у Босни и Херцеговини. Гласник земаљског музеја у Босни и Херцеговини, XII., 1900, st. 213—225. (Bemerkungen über die familiengemeinschaftlichen und wirtschaftlichen Verhältnisse in Bosnien und der Herzegovina.)

Jednotlivé oddíly článku napsány jsou: I. Задруге: 1. О управи задруге; домаћинове дужности, права и части; младине дужности. 2. О диоби задруге. — II. Племе. — III. Сеоска заједница; редовнички и ујмени млин.

241. **Testaud G.**, Des rapports des puissants et des petits propriétaires ruraux dans l'empire byzantin au X siècle. Bordeaux 1898.

O knize této vyšel sice už před 2 lety, vyšel důležitý referát P. Bezobrazova v Виз. Врем. 1900. 156.

242. **Winawer Max.**, Najdawniejsze prawo zwyczajowe polskie. Warszawa, E. Werda i Sp., str. 281 i III. 1 rubl.

VI. FILOLOGIE BALTSKÁ.

1. Baltské kmeny vůbec.

1. **Endzelin J.**, Lett. *dzirnavas, pelavas, ragavas* und der gen. pl. der *u*-stämme in den baltischen sprachen. Idg. Beitr. XXV. 274—277.

Kmeny na *-u* (*dzirnavas* atd. nejsou kmeny na *-ū*; balt. *gīrnus*: sl. *žermy* = ř. *πόλις*: *πόλις* a p.) měly gen. pl. *-avu*, (: sl. *-ovъ*, ř. *-eovъ*) v. *-uu*, (jako ř. *πήχεων* v. *γούνων*). Z lot. *dzirnavu* přenesením i *dzirnavas* (v. *dzirnavus*).

2. **Bezenberger A.**, Ursprung, Bedeutung und Verbreitung des Volksnamens „Gudden“. Sitzb. Pruss. XXI., 217—242. (Srv. Věst. SS.. I., 17.)

3. **Semmer E.**, Kahdu lomu spehlejuschas senpruhschu leischu un latweeschu tautas pasaules wehsturē? Austr. XVI. 877—881. (Die Rolle der balt. Stämme in der Weltgeschichte.)

Kmeny skythské a sarmatské, i Amazonky, byly prý kmeny z části baltské, z části finské. Později zatlačili Slované a kmeny baltské Finy k severu. Těž Hirrové, Herulové, Rugiové, Vandalové, Varjagové a m. j. byly kmeny baltské. Pozdější dějiny baltských národů.

4. **Žemlapis** lietuviškai-latviško krašto. Karte von Littauer-Letter-Land. St.-Petersburg, A. Ilin, Каптограф. завод. (1 : 840.000).

2. Litvané.

5. **Mitteilungen** der Litauischen litterarischen Gesellschaft. 25. H. (V. 1.) Heidelberg, C. Winter (in Komm.). 116 s.

6. **Pipirs J.**, Lithauische Sprachlehre mit Berücksichtigung des Selbstunterrichtes verfasst. I. Memel 1899. 1900.

7. **Voelkel M. J. A.**, Litauisches Elementarbuch. 2. neu bearb. und verm. Aufl., 2. (Tittel-) Ausg. Heidelberg, Winter. XII., 192 S. 2,40 Mk.

8. **Gauthiot Rob.**, De l'accent et de la quantité en lituanien. Parole II., 143—158.

Popis slabikových intonací a kvantit na základě experimentálního pozorování.

9. **Meillet A.**, A propos de l'article de M. R. Gauthiot sur les intonations lituanienes. Parole II.

1. Les intonations grecques. 2. L'intonation des nom. plur. d'adj. lit. du type *geri gerėji*. Ř. *πολλοί* vzniklo z **πολλοί* dle *πολλοί* (dvojhl. -ai vůbec pravidlem byla ražená); tak i *ὄδοϋς* z **ὄδοϋς* (: lit. *lėka, s*) dle *ιστάς* a p. Lit. *vilkaž, tė, kurė* s pův. intonací taženou; *gerė-* má intonací raženou ze složeného *gerė-ji*: z **geriež-jie* (mezi pův. *ai* a *ė* muselo býti přechodní *iei*) nutnou ztrátou *i* před *j* vzniklo *gerė-ji* s intonací raženou.

10. **Gaigalat Wilh.**, Die Wolfenbütteler litauische postillenhandschrift aus dem Jahre 1573. I. Mitth. lit. Tils. 25 (V. 1) 1—57.

Zpráva o rpsé a popis hláskových zvláštností, z nichž zvl. pozoruhodny tvary *dumaik* (= *dūmōki, dūmōk'*), *doik* (*dōki*), *buik* (*būki*), *wienaik* (*vėnōki* „jen“) vedle *ieščkaki* (*jėščkōki*), *wenaki-gi*. Vyšlo i o sobě v Tylži (Diss.).

11. **Radziukinas J.**, D z u k i. Wisła XIV., 42—54 (Die Dzuken).

Džukové assibilují *d* a *t* před palat. vokály (na př. *džėvas, žodzis, žalėis, raszėc* = *raszėti*) — odtud jejich jméno —, všelijak zkracují slova, nevyslovují nosových pazvuků (*tėvu* = *tėva*) a j. Jejich území (na jihu gub. Suwalské) obsahuje okres sejný (mimo některé obce lit.-polského obyvatelstva) větší polovici okr. kalwaryjského, v okr. suwalském obce Punska a Smolany, v okr. mariampolském obec Balwierzyszków a severní kraj okr. augustowského. Způsob jejich života, individuální rysy některých džukých obcí.

12. **Brückner Alex.**, Kleine russisch-polnisch-litauische Beiträge. Arch. Jag. XXII., 561—575.

2. Tolle Etymologien: lit. *bambizas* „kalvinista“ z p. *bambiza*. — 3. Litauische Götternamen: opravy a výtky k posavadním studiím o zprávách Lasického. — 5. Slit. *zategu* „ihned“ a p. z pol. *zatego*.

13. **Prellwitz W.** Lat. *flāgitium*, lit. *blogas*. Ein Beitrag zur Wortdeutung und Lautlehre des Lateinischen. Idg. Beitr. XXV., 280—286.

Pův. **mlāghós*; *ml-* > lit. *bl-*. Csl. *blag* z **bolgs*.

14. **Koncewicz J.**, Dorniaus nusidavimai, Kap mona tetušiu tetušiai pasakoje. Mitth. lit. Tils. 25 (V. 1), 87—90. (Des Dummkopfs Erlebnisse.)

Pohádka v dial. z kraje telszevského.

15. **Melodje ludowe** litewskie, zebrane przez ś. p. księdza A. Juszkiewicza, opracowywane przez ś. p. O. Kollberga i ś. p. I. Kopernickiego, a ostatecznie opracowane, zredagowane i wydane przez Z. Noskowskiego i J. Baudouina de Courtenay. I. (z postr. braci Juszkiewiczów). Kraków, Akademia, XLIV., 247 s. 4°. 20 kor. (Litauische Volksweisen, gesammelt von A. Juszkewicz, hsg. von J. Baudouin de Courtenay u. A.)

16. **Režat**. Beiträge zu den Giesmiu Balsai. Mitth. lit. Tils. 5 (V. 1) 84—87.

17. **Wolter E.**, Konstantin Szyrwids Diktionarium. Bibliographische Notiz. Mitth. lit. Tils. 25 (V. 1), 68—70.

18. **Lemke Elsb.**, Ein Beitrag zur Volkskunde Litauens. Mitth. Tils. 25 (V. 1), 70—75.

O starých krojích a p.

19. **Lemke Elsb.**, Der Wachholder. Mitth. lit. Tils. 25 (V. 1), 98—100.

Obsah přednášky o národopisném významě jalovce. Lit. *kadagys*, pr. *kadegis* „jalovec“ sotva ze slov. (*kaditi* a p.).

20. **Wolter E.**, Feuerkultus der Litauer. Arch. Relig. 1900. 368 sqq.

21. **Witort J.**, Ślady ustroju matryarchalnego na Litwie (Nadomnictwo). Wisła XIII. 9—10 (Spuren des Matriarchats).

22. **Witort J.**, Kunigowanie na Litwie. Lud V., 78—79 (Das „Kunigowanie“ in Litauen).

23. **Witort J.**, Przyczynki kulturalne. Przeżytki kultu wody i kamieni (w pow. Poniewieskim). Lud V., 201—207 (Reste des Wasser- und Stein-Kultus).

24. **Вольтеръ Э.**, Гдѣ искать землю Нальщанскую Ипатьевской лѣтописи. ЖМНП. CCCXXIX Маѣ 159—201. (Wolter E.: Wo lag „Nalsšćane“ der Chron. Hypat.)

Území ono (v chron. k l. 1260—1264) leželo v újezdě Wilkomirském (osada Naliszkiai — Nalsen). Ke jměnu srv. prus. *liskis* „brloh“.

25. **Litteratur-Bericht.** Mitth. lit. Tils 25 (V. 1), 100—106.

Zpráva o lit. časopisech i knihách a o pracích z baltské, zvl. z lit. filologie.

26. **Kataliogas** lietuviszku knygu su gotiszkomis litaro mis. Bitėnūse (Bitėhnen ve Vých. Prusích), M. Jankus. 32 s. 16°.

Katalog (178) litauischer, mit gotischen Lettern gedruckter Bücher.

3. Lotyšši.

27. **Protokoll** der 71. Jahresversammlung der lettisch-litterarischen Gesellschaft, Mitau, den 8. Dec. 1899. Mittau. 66 S.

M. j.: Zprávy bibliografické (J. W. Sakranowicz, G. Hillner, A. Bernewitz). Zpráva o A. C. Wintrově stati „Die Birke im Volksliede der Letten“. Arch. Relig. II.; o stati „Zum altlit. und auch lett. Baumkultus“; o navrhovaném novém pravopise lot. 62 n.: lot. *katrs* pův. „který z obou“, pak vůbec „který“, i „každý“; 63: lot. *pestīt*, *pestel'i*; lot. *sudmalas* „mlýn“ snad z *sukmalas (cf. lit. *malūnas sukos*) podle *vadmala*. 63 n. zpráva o Lotyších (Kurech) v Prusku (na Měfeji 999, na pevnině sev. od Memelu na 120 duší).

28. **Endzelin J.**, Über den lettischen silbenaccent. Idg. Beitr. XXV. 259—274.

Dlouhé samohlásky a dvojhásky (též tautosyllabická spojení samohlásek s liquidami a nosovkami) mají v lotyštině, aspoň v některých dialektch, trojí intonaci: taženou, lomenou a padající. Intonace téhož kořene v rozličných jeho odvozeninách pravidlem (ale ne vždy) je stejná. — Podobný popis různých intonací, výčet slov, poměr k intonacím lit.

29. **Endzelin J.**, Ursprung und gebrauch des lettischen *debitivus*. Idg. Beit XXVI. 66—74.

Původně stával místo *debitivu* (na př. *man jāēd* „mně jest jísti“) *infin.* nutnosti (i možnosti). Tak ještě *man jābūt* „mně je býti“. Záměna indikativem vznikla, když byla v obyčeji ještě slovesa bezpříznaková, jichž 3. os. hláskami se rovnala infinitivu, na př. *man jāēl „mně jest jiti“: *infin.* *ēt* byl pokládán za 3. os. ind., a když staré tvary sloves bezpříznakových zanikaly, dle toho byl nahrazen. Praefix *jā* = stříhnm. sesilující *jā jō*. V lidové písni je *debitiv* ještě vzácný.

30. **Mühlenbach Karl**, Über die Angermündischen Genitive der männl. *a*-Stämme mit der Endung *-s* oder über die Spuren des Genitiv-Lokativs im Lett.

„Verf. hält die bereits von Bielenstein II. 21 angeführten in Angermünde vorkommenden merkwürdigen Genitiv-Formen (auf *-s*) der m. *a*-Stämme nicht für den Gen. Sg., sondern für einen Gen. Pl., der die Funktionen des Dual schliesslich übernommen (die Endung *nus* [ʃ] des lit.-lett. Gen.-Lok. Du. wird *-os*, daraus *-us* und endlich mit Schwand des Vokals 's)“. (Č. 27, s. 65.). — Tamtéž zpráva o užívání tvarů *gen.-lok. du. abejs* (*abejš*), *divejs* (*divejš*); na př. *divejš gadu vecs* „dvě leta [dvou let] stár“; *divejšu kāzas svinēt* není v lidu známo). Srv. Zubatý, Věstn. ČSpol. 1897 17; Idg. For. VIII. 214 n.

31. **Mühlenbach K.**, Par daudfskaitl'a g'ēnitivu. Austr. XVI. 61—63. (Der appositionelle Gen.plur.)

Appositionální *gen. tvoří* v lot. s fidicím jménem vlastně složené jméno s jediným přízvukem (*gana-mēita* „pastýřské děvče“, vl. *pastýře-děvče*). Často stává *gen. pl.*, zvláště, kde by němčina měla složené jméno (*apšu kūks* = *apso kūks* „Espanbaum“); někdy ve volbě čísla se zrcadli bývalé poměry lot.: *lāuku balādis* „Feldtaube“ (pole byla malá, ale hojná), *mēža balādis* „Waldtaube“ (les veliký byl souvislý). Tvar na *-u* není *abl. sg.* nýbrž *gen. pl.* (srv. Idg. For. VI. 297).

32. **Walodas druskas**. Austr. XVI. 283—284, 376—378, 668, 934. (Kleinere lexikalische Beiträge.)

Pokračování z dřívějších ročníků. Obsahem jsou příspěvky k lot. slovníku (*kāipt—kanta-vāle*).

33. **Бергсѣ П. Р.**, Нѣчто о литературѣ латышей. Кн. Магазина М. О. Волѣ Изв. по литер. III. 141—146. (Bergs P. R.: Die lettische Litteratur.)

34. **Behrfin L.**, Neredfigais Indrik'is un viņa dfeemas. Riga, Latv. Beedriba. 10 kop. (Der „blinde Heinrich“ und seine Lieder.) Biografie lidového pěvce (1783—1828) s 17 jeho písněmi.

35. **Behrfin L.**, „Deews“ latweeschu mitologijā. Austr. XVI. 33—35, 148—149, 248—251, 534—536, 605—611 (Der Deews in der lett. Mythologie).

1. Nejstarší stupeň významu *Děva* souvisí s oblohou (ést. *caevas*, vzaté z lot. = obloha; příbuzná slova *idvr.*; stopy v lot. hádankách a p.). Východiště *mythologických názorů* ovšem nemuselo býti jednotné; *theorie přírodní* s *animistickou* i při *Děvovi* se dají smířiti. — 2. *Kult Děvův*, jeho povaha a skutky. Die *lidových tradic Děv* je pán a soudce, ale jen v styku s člověkem. Proto je

i středistém náboženským ve světě. — 3. Děv byl jediný (výklad tradic, které zdánlivě tomu odporují); děviňi, vedle něho se objevující, totožni asi s bytostmi zvanými gariňi, též veľi, jsou asi duše zemřelých. — 4. Děvovi synové (Děva děli) v lidové tradici jsou jen bezvýznamná výzdoba Děvova, vzniklá analogií lidských poměrů. Určitěji vystupuje Laima (jejíž poměr k Děvovi zase přizpůsobován lidským poměrům), pomocnice žen a dívek (i personifikace osudu): ale ani Laima není vlastně samostatným božstvem, nýbrž pomáhá k zobrazení oněch vlastností, které odpovídají povaze ženské. Vlastního polytheismu lotyšská mytologie nemá; mimo Děva zná lidová tradice jen zlé duchy (Jūds, Jupis, Kāvi, Velni). — 5. Jak Děv dle lidových tradic žije.

36. **Skrufits M.**, Über die ehemalige lettische Färbekunst. Sitzb. Pruss. XXI. 199—216.

4. Prusové.

37. **Lohmeyer Karl**, Das Wort „Baude“ im Marienburger Tresslerbuch, seine Herkunft und seine Bedeutung. Mitth. lit. Tils. 25 (V. 1) 57—67.

Slovo pův. pruské, znam. „robota“ (způsoby roboty; příbuznost s lit. *baudžiava*).

38. **Mierzyński A.**, Die samländische Gottheit Auszautis. Sitzb. Pruss. XXI. 41—51.

Podrobná kritika zpráv o pruské mytologii (16. stol.). Z pr. *ouschautis* „vína, hřích“ omylem vznikl domnělý bůh viny, dalším omylem z „Gott der Gebrechen und Sunden“ pak „Gott der Gebrechen, Kranken und Gesunden“.

39. **Mierzyński A.**, Romowe. Rozprawa archeologiczna. Odb. z Roczn. Pozn. XVII. 124 s. R. 1,20. (Romowe. Eine archaeologische Untersuchung.)

Prameny o Romowe. Mista podobného jména v krajích litevských. Grunauovo líčení pruského Romowe zakládá se na Dusbergovi, ale je znešvařeno výmysly a věcmi vzatými z popisů jiných svatých (i Mojžišovy). O kultu ohně v staré Litvě. — V exkursech výpisy z pramenů, výklady o některých božstvech lit. a prus., o slovech užívaných později u významě „modla“, o lit. podnebí a o lit. chýžích.

40. **Mayer W.**, Altpreussische Bibliographie. I. d. Jahr 1898, nebst Nachträgen z. d. Jahren 1896 u. 1897. Altpreuss. Monatschr. XXXVII. H. 5—6. — Id. f. d. Jahr, 1899, nebst Nachträgen z. d. Jahren 1896—98. Ibd. XXXVII. H. 5—6.

Jmenný ukazatel.

- Abicht R. aut. 78
Abramov N. aut. 49
Abramovič D. aut. 207
Adámek K. V. aut. 143, 196, 227
Achelis G. aut. 124
Agrinskij K. Th. aut. 173
Alačević M. aut. 159, 163
Alaupovič T. ref. 163
Almazov A. J. aut. 86
Andree R. ref. 208
Andrič N. aut. 80
Andrija Jov. aut. 167
Aničkov E. V. aut. 172
Anonym (pod Towarzysz broni) aut. 207
Antl Th. aut. 197
Antonovič Vl. V. aut. 17, 97, 145, 208
Anučin D. M. aut. 139, 144, ref. 145
Apostolov D. P. aut. 38
Aranza J. aut. 43
Arbes J. aut. 123
Arcenev J. aut. 93
Arco Aleks. aut. 154, 155
Ardalič Vl. aut. 155
Archangelskij A. S. aut. 83, 91
Argirov S. aut. 40
Arnold R. aut. 104
Arren J. aut. 126
Ašbóth Osz. aut. 33, 211
Asmus R. aut. 145
Aubusson M. aut. 21
Audouin E. aut. 26
agenskij Č. aut. 53
ajraktarov G. aut. 146, 148, 150, 153
alov A. aut. 52
alzer Osv. aut. 237, ref. 237
Bareš Fr. aut. 194
Barsov E. B. red. 5
Barsukov N. aut. 16
Bartocha J. aut. 65
Bartoš Fr. aut. 198, red. 5
Barwinski E. ref. 103
Barvynsky Al. aut. 30
Baschin O. aut. 134
Basič Živ. aut. 170
Batha B. aut. 196
Baudouin de Courtenay J. aut. 25
32, 46, 170, 241, red. 7
Bayer aut. 63
Bayger J. A. aut. 139
Bazovský L. aut. 68, 201
Baženov N. aut. 87
Behrfin L. aut. 243
Bělčenko G. P. aut. 88
Bélič A. J. aut. 35
Běljaševskij N. F. aut. 206, 225, red. 205
Bělokurov E. A. aut. 94
Bergs P. R. aut. 243
Berlet Er. aut. 219
Berneker E. aut. 31, ref. 31
Bernewitz A. aut. 242
Bernstein Ig. aut. 126
Bertrand L. aut. 135
Betz L. aut. 72
Bezobrazov ref. 239
Bezenberger Ad. aut. 222, 235, 240, red. 24
Biann J. aut. 11
Bidlo Jar. aut. 207, ref. 106
Biegeleisen H. aut. 102, 111
Bieliški J. aut. 105
Bieńkowski P. aut. 214
Bitner St. aut. 186, 190

- Blagověščenskij J. aut. 47
 Blažek Ant. aut. 199
 Bodnar Jul. aut. 68, 202
 Bogdanović D. aut. 77
 Bogdanović L. aut. 158, 170
 Bogišić V. aut. 43, 178, ref. 178
 Bogorodickij A. aut. 24, 51
 Bogoslovski M. aut. 18
 Boguslawskij G. K. aut. 87
 Boguslawski E. aut. 212
 Bojničić Iv. red. 80
 Bolte Joh. aut. 126
 Bonwetsch N. ref. 74
 Böhm-Romanovský aut. 122, ref. 122
 Boranič D. aut. 42
 Borchert Al. aut. 124
 Bořický F. aut. 200
 Borisov V. A. aut. 205
 Borolan aut. 232
 Borozdin A. K. aut. 81, 93, 174
 Bouchal F. V. aut. 64
 Boyer P. aut. 76, 135
 Brandl V. red. 5
 Brandt aut. 31, 39, 58, 61
 Bratič T. aut. 168
 Braun F. aut. 212
 Bréal M. aut. 21, 26
 Breyer M. aut. 78
 Brinkmann A. aut. 222
 Broch O. aut. 40
 Brož Jos. aut. 63, 194, 196
 Bruchnalski W. aut. 102, 110
 Bruchnalska V. aut. 191
 Brückner Alx. aut. 14, 56, 58, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 112, 113, 116, 132, 209, 241, ref. 5, 7, 102, 104, 106, 110, 113, 212, 217
 Brugmann K. aut. 22, 23, 31, 32, Brunnhofer H. aut. 28
 Brunner K. aut. 222
 Bruušmid J. aut. 220, 230
 Bučar Fr. aut. 80
 Budde J. Th. aut. 47, 51, red. 47, ref. 47
 Budilović A. aut. 17, 53
 Budmani P. aut. 11, 43
 Bugiel W. ref. 205
 Bunakov N. aut. 175
 Büncker J. R. aut. 171
 Bureev A. E. aut. 13
 Busse H. aut. 222
 Bystroň J. aut. 55
 Bystrov A. aut. 48
 Bzowski St. aut. 191
 Caiin St. aut. 127
 Carić Ant. J. aut. 115, 159
 Ciechanowski St. aut. 190
 Celichowski Z. aut. 59, 104, 110
 Čelichov M. K. aut. 147, 148, 150, 151, 152, 153
 Cercha St. aut. 58, 140
 Ciszewski St. aut. 127
 Clodd E. aut. 69
 Conev B. aut. 37
 Csallány G. aut. 232
 Cséplö P. aut. 232
 Cvetić Em. ref. 221
 Cvijić ref. 221
 Čwikliński L. aut. 109
 Czarnik Br. překl. 137
 Czubek J. aut. 59, 112, 113
 Czuprykowski St. aut. 187
 Čečetka F. J. aut. 193, 195, 196, 197, 198
 Čečulin N. D. aut. 95
 Čech Em. aut. 57
 Čermák Kl. aut. 198, 199, 227, 231
 Černý Adolf aut. 19, 46, 142, red. 8, 134
 Černý F. aut. 62, 66, 67, 115
 Černyšev V. J. aut. 51, 52, 177
 Červinskij A. aut. 180
 Četyrkin J. D. aut. 17
 Čibrikov Iv. aut. 173
 Čilev P. aut. 38
 Čistovič J. A. aut. 83
 Čižmař Jos. aut. 197
 Čudinov A. N. aut. 48
 Čupič Nik. aut. 161, red. 6
 Dačić Ž. O. aut. 163, ref. 155, 169
 Daković B. aut. 232
 Daničić Nik. aut. 157
 Darnay Kal. aut. 232
 Deichmüller J. V. aut. 222
 Delbrück B. aut. 27, ref. 27
 Dembitzer Z. aut. 109
 Demčenko aut. 22
 Demetrykiewicz Wl. aut. 207, 224
 Denis E. ref. 15
 Despotović P. aut. 165
 Deubner Lud. aut. 124
 Devedžiev P. T.
 Diehl Charl. aut. 135
 Dikarev M. aut. 178, 183, 184
 Dimitriewicz Nik. aut. 47, 49
 Djačenko G. aut. 35
 Djačkov T. red. 133
 Dobrjev A. P. aut. 82
 Dobronravov V. aut. 137
 Dobrosavljevič V. M. aut. 161
 Dobrovolskij M. V. aut. 52, 87
 Dobrovolskij V. N. aut. 172, 177
 Dobruský V. aut. 233
 Dobrzycki St. aut. 14, 55, 58, 106, 107, 108, ref. 5, 7, 57
 Dókus G. aut. 232
 Dolgov C. O. aut. 177, red. 89
 Domanickij V. aut. 14
 Domečka L. aut. 194, 227
 Domlivil Ed. aut. 193

- Dončov N. T. aut. 151
 Dovnar-Zapolski M. B. aut. 178, red. 5
 Draganov P. aut. 136
 Dragnev D. aut. 150
 Drinov M. S. aut. 75
 Dropiowski P. Wl. aut. 114, 184
 Dudas G. aut. 232
 Durnovo N. aut. 51, 174
 Dvořák K. V. aut. 193
 Dvořák Rud. aut. 219
 Džaši H. Sv. aut. 137
 Dživelekov J. P. aut. 149
 Eggert B. aut. 22
 Eberhard E. ref. 28
 Ehrenreich P. ref. 21
 Eljasz-Radzikowski St. aut. 141, 187,
 200, 216
 Endzelin J. aut. 240, 242, 243
 Erdmann K. O. aut. 231
 Erzepki Bol. aut. 56, 110
 Estreicher aut. 103
 Evarnickij D. J. aut. 137
 Fabković Sk. aut. 42
 Fait Em. aut. 142
 Faktor F. aut. 228
 Fay E. W. aut. 27
 Federowski M. aut. 178
 Feleman J. aut. 228
 Feyerabend L. aut. 222
 Fiala Al. aut. 200
 Fijalek Jan aut. 108
 Filipov K. aut. 148, 152
 Filipović Mil. aut. 169
 Finck F. N. ref. 26
 Finkel L. aut. 14, ref. 108
 Fischer J. aut. 233
 Fišara aut. 228
 Flach J. ref. 105, 126
 Flajšhans V. aut. 66, 67, 114, 115,
 117, 118, ref. 117
 Florinskij T. D. aut. 11, 53, 63, 69,
 98
 Fomin D. N. aut. 48
 Fortunatov F. aut. 48
 Fotinskij O. A. aut. 180
 Foy W. aut. 23
 Francev Vl. aut. 11, 19, 36, 60, 119
 Franko Iv. aut. 54, 89, 98, ref. 84,
 99, 182, red. 98
 Franko N. aut. 183
 Freudenberger M. aut. 20, 27
 de Frey Em. překl. 163
 Fryšova Em. aut. 193, 194, 195, 196
 Gagović V. aut. 165, 166
 Gaigalat W. aut. 241
 Galkovskij N. aut. 159
 Galle H. aut. 102
 Gallée J. H. ref. 21
 Gallus aut. 109
 Gander Karl aut. 222
 Garner R. L. aut. 21
 Gaster aut. 128
 Gauthiot R. aut. 30, 41, 62, 241
 Gaydoz H. aut. 125
 Gavrilov P. aut. 98
 Gavrilović An. aut. 77, 80, 81, 161,
 169
 Gebauer J. aut. 61, 116, red. 7
 Geiger L. aut. 20
 Gelzer H. aut. 137
 Gerasimov M. K. aut. 173
 Gerlich K. aut. 228
 Gerz K. aut. 235
 Gilferding A. Th. aut. 174
 Gjorgjević Tich. aut. 16, 19, 155, 159,
 170
 Glaser Karol aut. 81
 Gloger Zyg. aut. 140, 184, 187, 216
 Gočev V. P. aut. 150
 Godefroy Jos. aut. 135
 Goethe aut. 162
 Gollicyn kn. N. V. aut. 95
 Goll Jar. red. 5, ref. 15
 Golubinskij E. E. aut. 82, 99, ref. 82
 Golubjev S. F. aut. 99, 226
 Golubovskij P. V. aut. 87
 Gomulicki W. aut. 114
 Gonet Sz. aut. 58, 191
 Gopčević Sp. aut. 136
 Gorge S. aut. 221
 Gorodeckij B. ref. 13
 Gottwald Ant. aut. 228
 Götze A. aut. 228, 236
 de la Grasserie aut. 21
 Grassmann R. aut. 21
 Gray L.-H. aut. 27
 Grčić Bj. L. aut. 41, 168, 170
 Greim M. aut. 224
 Grigorjev A. aut. 85, 175
 Grimm ref. 129
 Groh Fr. red. 7
 Groller M. aut. 220
 Grot K. aut. 17, 83
 Grujić Jov. aut. 158
 Gržetič N. aut. 130, 212
 Gubek aut. 112
 Gúbjuv P. aut. 38, 147, 148, 152, 154
 Gubrynowicz Br. aut. 207
 Gudel Vl. aut. 80
 Gumplowicz M. aut. 108
 Guldman aut. 226
 Gumplowicz Mak. aut. 56, 141
 Günsburg M. E. překl. 124
 Gusev P. A. aut. 191
 Gussov V. M. aut. 90
 Gustawicz Br. aut. 56, 141, 185
 Haag K. aut. 22
 Haberlandt M. aut. 124, 127
 Hackenschmied V. Zd. aut. 200
 Hahn V. aut. 15, 108, 110, ref. 111

- Hajný Aug. aut. 195, 196
 Halaša A. aut. 203
 Hampel J. aut. 232, 233
 Hangji Ant. aut. 156
 Harrassowitz Otto aut. 15
 Hartland E. S. aut. 124
 Haškovec P. M. ref. 191
 Hauffen Ad. vyd. 127
 Havelková Vl. aut. 194
 Havlik Ant. aut. 66, 116
 Heck Kor. aut. 106, 110, 113, ref. 110
 Hedinger A. aut. 220
 Hedrlin-Satalický B. aut. 199
 Heinrich L. aut. 217
 Hellich J. aut. 228
 Helm aut. 236
 Henry V. ref. 125
 Heydeck J. aut. 222, 223
 Hiersemann C. V. aut. 15
 Hillner G. aut. 242
 Hipler F. D. aut. 108
 Hirt H. aut. 24, ref. 27
 Hirschberg Al. aut. 113
 Hlaváč Mil. aut. 203
 Hlaváč S. aut. 201
 Hlavinka Al. aut. 198
 Hnatjuk Volod aut. 54, 179, ref. 139, 140, 181
 Hoblová Barb. aut. 194
 Hock Stef. aut. 124
 Hodos aut. 11
 Hoernes Mor. aut. 229, 231, 233. red. 8, ref. 222
 Hoffmann O. ref. 27
 Holas Č. aut. 198
 Holecěk J. překl. 164
 Holuby Jos. aut. 68, 202, 203
 Hora F. A. aut. 57
 Horák J. aut. 27, 31, 62
 Hostaš K. aut. 229
 Hošek Ign. aut. 32, 62, 64, 199, 219
 Houdek V. aut. 229, ref. 193
 Hovorka Edl. von Zderas O. aut. 160, 167
 Höffler aut. 127
 Hraše J. K. aut. 195, 199
 Hrubý Hyn. aut. 21, 61, 117, 119
 Hruševskij M. aut. 226, red. 8, ref. 90
 Hruška J. Fr. aut. 64
 Hrynčenko B. aut. 17, 181, 183, 206
 Huber D. aut. 20
 Hübel Alb. aut. 116
 Chadwick H. M. aut. 24, ref. 24
 Chądzyński T. aut. 216
 Chaanskij M. aut. 91, ref. 47
 Chamiec M. aut. 91, ref. 47
 Chaněnko V. aut. 226
 Charlampovič K. aut. 91, 100, 183
 Charuzin Al. aut. 135, 208
 Chatemkin A. Gr. aut. 181, 184
 Chlapowski Fr. aut. 208
 Chlebowski Br. aut. 103, 114, red. 57
 Chmiel Adam red. 14
 Chmielowski P. aut. 102, 103, 104, 114, ref. 103
 Chodyński St. Ks. aut. 105
 Chrusanov Iv. S. aut. 150
 Chruščov J. P. aut. 82
 Chrzanowski Ign. aut. 104, 109, 114
 Ilešić Fr. aut. 46
 Ilić Pet. aut. 159
 Ilik aut. 202
 Iljinskij G. aut. 34, 136, ref. 142
 Illovajskij D. aut. 213
 Ippen Teod. aut. 233
 Isaković M. aut. 167, 168
 Istrin V. M. aut. 85, 90, 92
 Ivančević P. S. aut. 160, 164, 166, 170
 Ivanič Iv. aut. 135
 Ivanišević J. T. aut. 158
 Ivanov N. aut. 17, 84
 Ivanov P. V. aut. 180
 Ivanovskij A. aut. 17, 18, ref. 144
 Izvoščikov M. J. aut. 177
 Jabłonowski Al. aut. 105
 Jacimirskij A. N. aut. 11, 89
 Jagić V. aut. 29, 32, 33, 35, 44, 78, red. 5, ref. 39, 40, 47
 Jakšić Mil. aut. 81
 Jančuk N. A. aut. 128, red. 9
 Jankó J. aut. 207
 Janoušek V. aut. 198, 199
 Janowski Al. aut. 141, 185, 187
 Janowski Lud. aut. 105
 Jarcev A. A. aut. 97
 Jasinskij A. N. aut. 237
 Jastremskij V. D. aut. 145
 Jecov T. G. aut. 148, 149, 152, 153
 Jefimenko Al. aut. 99
 Jensen Al. aut. 79
 Jensen K. S. aut. 27
 Jentsch H. aut. 15, 223
 Jentsch Al. aut. 235
 Jespersen O. aut. 21
 Jevsějev J. E. aut. 83
 Jezienicki M. aut. 109, ref. 109
 Jireček H. aut. 121
 Jireček J. ref. 122, aut. 119, 121, 122
 Jireček K. aut. 11, 12, 77, ref. 79
 Jokl Ferd. aut. 47
 Joksimović Mil. aut. 160
 Jordanov Vel. aut. 148, 151
 Jovanović Bog. aut. 135
 Jovanović Slob. aut. 16
 Jühling Joh. aut. 127
 Jungerov P. aut. 18
 Juszkewicz A. aut. 241
 Kačanovskij V. V. aut. 77

- Kadlec K. aut. 210, 237
 Kaindl K. ref. 134
 Kaindl R. F. aut. 132, 179
 Kalina Ant. aut. 55, 132, 134, red.
 134
 Kallaš Vl. aut. 89, 175
 Kallenbach J. aut. 184, ref. 188
 Kalužniacki E. aut. 74
 Kamanin J. M. aut. 69, 70
 Kamanin M. M. aut. 87
 Kameníček Fr. red. 5
 Kapeljuš Th. překl. 124
 Karabačev K. Chr. aut. 152
 Karađić Vuk. aut. 16, 133, 162, 163,
 164, 169
 Karakašević Vlad. aut. 157
 Karásek Jos. aut. 16, 18, 40, ref. 104
 Karaulov M. aut. 52
 Karbowski Ant. aut. 105, ref. 105,
 106
 Karłowicz J. red. 7, 57, aut. 29, 55,
 57, 125, 130, 185, 190, ref. 127
 Karnějev A. aut. 84
 Karpinskij M. P. aut. 175
 Karskij E. aut. 18, 34, 52, 69, ref. 70,
 134
 Kartavov P. A. aut. 70
 Kasumović Iv. aut. 78, 162
 Kašin N. aut. 175
 Katić Dan. Lj. aut. 158
 Katona Ludv. aut. 197
 Katzer Fr. aut. 157
 Kemke H. aut. 223
 Kenner Fr. aut. 231
 Keraszewski Br. aut. 190
 Kętrzyński St. ref. 108
 Kętrzyński W. aut. 217
 Kirpičnikov A. aut. 128
 Kiselev A. aut. 172
 Klecanda Jin. aut. 230
 Klíma St. aut. 63
 Klimo A. aut. 200
 Klinghart H. ref. 21
 Klvaňa Jos. aut. 198, ref. 193.
 Knell Ep. aut. 135
 Knortz K. aut. 124
 Kocent Br. aut. 185
 Kocowski W. ref. 34
 Kofyrin N. aut. 172
 Kohlbach Bert. aut. 232
 Kochanowski J. K. aut. 106
 Kokorudz E. aut. 53, 54
 Kolodziej aut. 141
 Kolander-Zlatko aut. 79
 Kolář Jos. aut. 48
 Kolessa Al. aut. 54, 97, 182
 Komesarović N. aut. 160
 Konarski Fr. aut. 53, 57
 Koncewicz J. aut. 241
 Konček Lad. aut. 68, 201.
 Konev A. aut. 151
 Konstantinov Ch. P. aut. 151
 Kopáč J. aut. 194, 200
 Kopera Fel. aut. 110, 224
 Korablev V. aut. 9, ref. 76, 138
 Koraszewski Br. aut. 56
 Kordunaš M. B. aut. 165
 Kornilovič M. J. aut. 182
 Kornilovič Vl. aut. 182
 Korsakov D. aut. 18
 Korzeniowski Joz. aut. 137
 Kos Fr. aut. 220
 Kossina G. aut. 224
 Kostič K. N. aut. 221
 Kostič St. aut. 166
 Košanin N. aut. 158
 Košta F. V. aut. 63
 Košťál Jos. aut. 196, 197
 Koudelka Fl. aut. 63, 200, 230
 Kovačev Chr. aut. 146
 Kovalčik Jan aut. 68, 202
 Kowalewska Z. aut. 178
 Kovalevskij V. aut. 139
 Kovář M. aut. 120
 Kozarov J. aut. 146
 Kozubskij E. J. aut. 94
 Kožár aut. 68
 Köhler K. aut. 223
 Köhler Reinhold aut. 126
 Krainskij N. V. aut. 173
 Krajšník Bog. aut. 169
 Král J. aut. 125, red. 7
 Krasicki Ig. aut. 144
 Krasnowolski Ant. aut. 57
 Kraus Arnošt aut. 122, red. 134
 Krause A. aut. 22.
 Krauss Fr. S. aut. 16
 Krček Fr. aut. 187, 192, 193, ref. 7,
 171
 Krechowicki A. red. 106
 Kretz Fr. aut. 194, 196, 199
 Křídlo Jos. aut. 198
 Křižník Kašpar aut. 171
 Křmptotič Iv. aut. 156
 Kroboth B. aut. 200
 Krofta Kamil aut. 118
 Kröhnke O. aut. 224
 Krotoski Kaz. aut. 108
 Kruczkiewicz Br. 110
 Krueger G. aut. 23
 Kryczyński Bol. aut. 183
 Krymskij A. J. aut. 54, 128
 Kryński Ad. Ant. aut. 55, red 7, 57
 Kubín Jos. aut. 63, 64
 Kucz Maryan aut. 58, 178, 185, 192
 Kuhn H. red. 23
 Kuklin M. aut. 172
 Kulakovskij J. aut. 31, 45, 213, ref.
 212
 Kulbakin S. M. aut. 11, 39, ref. 61

- Kulinovič Mehmed aut. 160
 Kulžinskij S. K. aut. 173
 Kuncevič G. aut. 92, 95
 Kunšič Iv. aut. 19
 Kurpiel Ant. aut. 103
 Kutrzeba St. aut. 106
 Kuzev P. aut. 149, 150, 151
 Kънѡв V. aut. 136
 Kvapil Frt. red. 5
 Kvičala Jan aut. 19, 121
 Lagowski F. aut. 114
 Laloy L. aut. 206, ref. 211
 Lamanskij V. J. red. 183
 Lang Andrej aut. 125
 Lang K. aut. 21
 Latyschew V. aut. 210
 Lavrov A. aut. 11, 73, 75
 Lazarevskij A. M. aut. 99
 Lazarov N. N. aut. 147
 Leciejewski Jan ref. 81, aut. 171
 Leger Louis aut. 36, 131, ref. 83
 Lego Fr. aut. 194, 197
 Lęowski J. aut. 142
 Lehoczky Tiv. aut. 232
 Lemann aut. 125
 Leminger Ot. aut. 63, 198
 Lemke Elsb. aut. 242
 Lenz A. aut. 118
 Lenz Rud. aut. 20, 29
 Leroy-Beaulieu A. aut. 135
 Leskien A. aut. 23, 38, 42, 59
 Leška Jan aut. 68
 Leuba aut. 25
 Levec Vl. red. 19
 Levickij Or. aut. 180
 Lidén E. aut. 28
 Liebich Br. aut. 28
 Lukaszewicz Jan ref. 186
 Lichačev N. P. aut. 70
 Lilek Em. aut. 156
 Lilek Emil aut. 158, 239
 Lipovskij A. L. aut. 135, ref. 76
 Lipovský L. ref. 76
 Lippert Jul. aut. 127
 Lisovskij N. M. aut. 12
 Litvinova-Bar oš P. aut. 180
 Ljackij E. A. aut. 95
 Ljapunov B. M. aut. 47
 Ljaščenko A. aut. 14, 88, 90, 178, ref. 133
 Loboda A. aut. 17, 87, 175
 Lohmeyer K. aut. 244
 Lopaciński H. aut. 57, 184, 185, 187, 192, ref. 9
 Loparev Chr. aut. 80. red. 50
 Loriš Jan aut. 61, 62
 Lovrič Ant. aut. 157
 Loš J. A. aut. 84
 Luminski Ev. aut. 138
 Lustig K. red. 134
 Lütsov Fr. aut. 114
 Lužar Fr. aut. 47, 171
 Macek Tob. aut. 197
 Magarašević Gj. aut. 16
 Magiera J. F. aut. 185, 187
 Magierowski L. aut. 142, 186
 Magnickij V. K. aut. 87, 177
 Mach Bedřich aut. 193, 200
 Máchal J. aut. 123, 207, red. 134
 Majewski Er. aut. 56, 185, 218, 225
 Majkov L. H. aut. 17, 83
 Makowski W. aut. 185, 238
 Makowski Al. aut. 230
 Malec Al. aut. 157
 Malinka A. N. aut. 183
 Malinovski L. aut. 58, 59, 191
 Malovaný Jiří aut. 63
 Mančal Jar. aut. 194, 195, 200
 Manolov Ivan aut. 151
 Mareš Fr. aut. 67
 Maretič T. aut. 40
 Margalits Ed. aut. 12, 13, 160, 165
 Marič Sv. aut. 166
 Marinkovič S. M. aut. 16
 Marinov Dim. aut. 39, 75
 Marjanovič Luka aut. 163
 Markevič Al. J. aut. 184
 Markevič Ol. aut. 181
 Markov A. aut. 175, 176, ref. 178
 Markovič Milan aut. 167
 Markovič Milisov aut. 169
 Marmula János aut. 141
 Marun L. aut. 235
 Maslov A. L. aut. 177
 Mašek Ign. B. aut. 63
 Maška Karel aut. 230
 Mašin Jan aut. 61
 Matlakowska J. aut. 192
 Matuszewski Ign. aut. 126
 Maximov A. aut. 127
 Mayer aut. 244
 Mazanowski Ant. aut. 111, ref. 104
 Mazur Józef aut. 180
 Medič Moj. aut. 43
 Medini M. aut. 79
 Mehlis C. aut. 219
 Meillet A. aut. 23, 26, 30, 31, 241, ref. 21
 Melen Teof. aut. 100
 Melbard G. aut. 232
 Mělnickij J. aut. 34
 Mendelson N. aut. 176, 177
 Merguet H. aut. 23
 Merhaut Cyr. aut. 197
 Merhout C. ref. 120
 Merimée P. aut. 164
 Meringer Rud. aut. 156, ref. 127
 Meyer Hugo E. aut. 126
 Meyer K. aut. 23
 Mezier L. V. aut. 13

- Mickiewicz Ad. aut. 73
 Mierzyński Ant. 236, 244
 Michajlov A. aut. 37
 Michajlovskij M. aut. 18, 96
 Miladinovič C. aut. 165
 Milanovič V. B. aut. 170
 Miletič L. aut. 11, 37, 38, 39, ref. 41, 235
 Miličević M. Gj. aut. 167
 Miljukov P. N. aut. 136, 176, 215
 Milleker Tel. aut. 232, ref. 233
 Miller Vs. aut. 18, 96, 176, 208
 Miller Kon. aut. 215
 Miloradovič V. aut. 137, 181, 183
 Mirza-Džafar aut. 48
 Miske Kal. aut. 232
 Miščenko F. aut. 215
 Mizimov P. aut. 83
 Mlynek Lud. aut. 184, 185, ref. 184
 Močulskij V. N. aut. 74
 Mohl F. G. aut. 31
 Moncalm M. aut. 20
 Monrol W. S. aut. 121
 Montelin O. aut. 217, 234, 236
 Moračevskij V. V. aut. 138
 Morawski Kazimierz aut. 106
 Morozov P. O. aut. 96
 Moškov V. A. aut. 126, 192
 Müblenbach K. aut. 30, 243
 Much R. aut. 209
 Müller Hein. aut. 24
 Müllner A. aut. 218, 231
 Muka E. aut. 61, 142, red 5
 Muncker Fr. aut. 125
 Muranevič A. J. aut. 130
 Murko aut. 16, 77, ref. 108
 Musić Aug. aut. 42
 Mutić Aug. aut. 43
 Muzyčenko A. aut. 133
 Mycielski J. aut. 216
 Načov N. aut. 45
 Nadmorski ref. 131
 Natier Marcel red. 20
 Naumenko aut. 53
 Nefedov F. aut. 176
 Nehring W. aut. 110, 111, ref. 104, 110
 Neklöpajev J. aut. 173
 Němec Josef aut. 122
 Nemes Mihály aut. 183
 Nenčev A. aut. 147
 Neumann E. aut. 230
 Neumann W. A. aut. 235
 Niederle Lub. aut. 138, 218, red. 134, ref. 136, 157, 210, 212, 215, 217, 218
 Niedzwiedzki Vlad. red. 37
 Niketič Pet. M. aut. 163
 Nikolič Vlad. aut. 158, 165
 Nikolskij D. aut. 49, ref. 145
 Nilles Nic. aut. 44
 Noskovskij Z. aut. 241
 Nováček V. J. aut. 119, 120, 121
 Novák K. aut. 62, ref. 117
 Novák J. aut. 121, 201
 Novák Vítězslav aut. 201
 Novakovič St. aut. 165, 170
 Novotný V. ref. 117
 Nušl Fr. aut. 122
 Ognjanovič Ilija aut. 77
 Ochorovicz Juljan aut. 144
 Ochromový Volod. aut. 54
 Ochrymowicz J. aut. 187
 Olivier Louis aut. 135
 Orzechowski St. aut. 111
 Osthoff H. aut. 27
 Ostojič Tich. aut. 12, 45, 162, 164, 167, ref. 81
 Oszykowski Romuald aut. 187
 Ovsjannyj N. aut. 138
 Pachmann S. V. aut. 238
 Pankov A. aut. 100
 Paprocki Bart. aut. 112
 Parczewski A. J. aut. 58, 131, 140
 Parfenenko Ch. J. aut. 137
 Pاریčka Janko aut. 201, 203
 Pastrnek Frant. aut. 19, 44, red. 7, 134, ref. 8, 9, 10, 16, 19, 39, 54, 81
 Pátek Ferd. aut. 120
 Patera Ad. aut. 18, 65, 116
 Patsch Kar. aut. 220
 Pavletič K. aut. 162
 Paul H. aut. 20
 Pauli K. aut. 219
 Paulus V. aut. 200
 Pavlik M. aut. 100
 Pavlov aut. 86
 Pazdro Zb. aut. 186
 Pažout Jul. aut. 200
 Pedersen H. ref. 27
 Pekař Jos. aut. 237, red. 5, ref. 212, 218
 Pelczar Jan aut. 109
 Penka K. aut. 208, ref. 144
 Peretc V. aut. 13, 94, 100, 101, 182
 Peřinka Fr. V. aut. 196
 Pérot Gast. aut. 43
 Pešek Jos. aut. 197
 Petersen překl. 125
 Petkovič Drag. aut. 167
 Petrák Jos. aut. 194, 195, 197
 Petrikovich J. aut. 201
 Petrov P. V. aut. 174, 176
 Petrovič S. Nik. aut. 12, 134
 Petrovič Vlad. K. aut. 156
 Petrowowa Jadv. z Rymaszewiczów aut. 191, 192
 Petrovskij N. M. aut. 17, 95
 Petrovskij S. V. aut. 85, 96
 Petrů Václ. aut. 195
 Petsch Rob. aut. 126
 Pětuchoy E. aut. 95
 Pfau K. aut. 224

- Pfitzner Paul aut. 224
 Piatkovska Ign. aut. 186, 191
 Pič J. L. aut. 218, 230
 Piekosiński Fr. aut. 217
 Picha J. J. aut. 199
 Pilk J. D. aut. 217
 Pintar L. aut. 19, red. 9
 Pipirs J. aut. 240
 Pišeký B. ref. 114
 Pisch Ond. aut. 64, 195, 200
 Platonov S. ref. 16
 Podjavorinská L. aut. 68, 202, 203
 Podlaha A. ref. 122
 Podtatranský Gr. Ur. aut. 202
 Pogodin aut. 213, 234, ref. 134
 Poko P. aut. 164
 Pokrovskij A. aut. 144
 Pokrovský V. J. aut. 139
 Polerecká El. aut. 202
 Polevoj P. N. aut. 82
 Polivka J. aut. 129, 153, red. 134, ref. 55, 62, 84, 133, 191
 Polovcev A. A. red. 16
 Ponomarev A. J. red. 84
 Popov Chr. Iv. aut. 39, 75
 Popović Dušan aut. 160
 Popruženko M. P. aut. 11, 73
 Poržezinskij aut. 29, 59
 Pospěch Joz. aut. 201
 Potanin G. N. aut. 129
 Potkański Kar. aut. 216
 Pracki W. aut. 192, 193
 Praindelsberger J. aut. 160
 Prasek V. aut. 64, 219
 Prellwitz W. aut. 241, red. 23
 Premierstein A. aut. 220
 Prešnjakov A. E. aut. 91
 Prjadkin S. N. aut. 17, 48
 Procházka A. aut. 230
 Procházka Kar. aut. 193
 Pronsek J. aut. 193
 Průcha Emil aut. 195
 Przybyszewski St. aut. 186
 Ptaszycki S. L. aut. 15
 Ptenicyň Mich. aut. 172
 Purić Josip aut. 157
 Pypin A. aut. 17, 177, ref. 82
 Quis Lad aut. 198
 Racek Frt. aut. 194
 Radčenko aut. 81, ref. 81
 Radič Ant. red. 46
 Radič F. aut. 236
 Radič Štěp. auš. 131, red. 133
 Radičević Vas. aut. 158
 Radivojevič Sp. aut. 169, 170
 Radivojevič T. ref. 136
 Radlov E. red. 9
 Radojevič Vl. aut. 157, 169
 Radomskij aut. 180
 Radonič J. aut. 15, 16, 69
 Radoslowski K. aut. 191
 Radyserb-Wjela Jan aut. 60, 131
 Radziukinas J. aut. 241
 Rajevskij A. S. aut. 50
 Ramult Stefan aut. 142
 Ratzel Fr. aut. 209
 Rayman Boh. red. 8
 Rawicz-Witanowski aut. 141
 Regel V. E. red. 8
 Regnaud Paul aut. 125
 Řehoř Frant. aut. 180
 Řehořovský M. aut. 119
 Reichelt Hans aut. 25, 26
 Reinecke P. aut. 224, 231, 231, 234
 Réling ref. 133
 Rembovski A. ref. 112
 Remeš M. aut. 199
 Rénard George aut. 72
 Résecy Victor aut. 232
 Rešetar Mil. aut. 41, 78, 79
 Režat aut. 241
 Ribay Georg aut. 203
 Richter D. aut. 139
 Richlý H. aut. 220, 230
 Ripley Z. V. aut. 144
 Rischel Rich. aut. 126
 Roganovič J. P. aut. 129, 138
 Rogožin V. N. aut. 13
 Rokossowska Zofja aut. 181
 Rosenberg F. aut. 23
 Roscher Vil. Hein. aut. 125
 Rostafiński J. aut. 56
 Rostkovskij A. aut. 136
 Rondet Léonce aut. 22
 Rousselot l'abbé aut. 20
 Ponssey Charl. aut. 21
 Rovinskij P. A. aut. 40, 178, ref. 178
 Rozanov M. aut. 72
 Rozdolskyj Osyp aut. 184
 Rozum K. aut. 198
 Rožič Vatr. aut. 42
 Rudakov E. aut. 17, 18
 Rudenko S. V. red. 133
 Rybowski M. aut. 186
 Rypáček Fr. aut. 122, 198
 Sabina K. aut. 198
 Sakranowicz J. W. aut. 242
 Sarnowska N. aut. 191
 Sasinek Fr. aut. 220
 Sawczyński H. aut. 14
 Savič M. aut. 16, red. 7
 Seemüller J. ref. 28
 Seiter Fr. aut. 29
 Sekulov D. aut. 149
 Semenov V. aut. 138
 Semmer E. aut. 240
 Semkowicz Al. red. 6
 Semkowicz Wlad. aut. 185, 186, 193, 237
 Sergejevič V. J. aut. 238

- Sergějevič V. K. aut. 87
 Setälä E. aut. 215
 Scherzer J. ref. 76, 80, 81
 Schlüter O. aut. 210, ref. 155, 209
 Schmidt J. red. 23
 Schnaider Józ. aut. 179
 Schoof W. aut. 28
 Schuster Ad. aut. 200
 Schwarz von, Franz aut. 208
 Schwyzer E. aut. 28
 Schulz V. aut. 119
 Schumacher K. aut. 224
 Schumann aut. 224
 Sikorski Narcyz aut. 57
 Silvo L. G. aut. 97
 Simić Nik. aut. 42
 Simmel aut. 15
 Simoni N. aut. 11
 Simoni P. aut. 177
 Sinickij L. D. aut. 139
 Sinko Thad. aut. 109
 Siwak Mich. aut. 112
 Skalský Břet. aut. 196
 Skarga Piotr aut. 112
 Skazyński Wit. aut. 112
 Skrufits M. aut. 244
 Slastion O. ref. 137
 Slavičinský J. M. aut. 65, 193
 Slepjanski Hand. aut. 61
 Smal-Stockij St. aut. 137
 Smetánka Emil aut. 67
 Smičiklas Tade aut. 16
 Smičkov G. aut. 151
 Smiljanic M. V. aut. 155
 Smirnov A. J. aut. 92, 234, red. 7,
 ref. 7—8
 Smirnov S. J. aut. 172
 Smólski G. aut. 124, 216
 Snopek Fr. aut. 121
 Sobko N. aut. 178
 Sobolevskij A. aut. 36, 49, 70, 73,
 84, 88, 93, 95, 174, ref. 35, 44, 47,
 49, 50, 85
 Soerensen As. aut. 55
 Soebán Pav. aut. 200
 Sokalski Br. aut. 139
 Sokolov E. J. aut. 10, 206, ref. 221
 Sommer F. aut. 23, 25, 30
 Sorokina E. aut. 173
 Sosnickij Ark. aut. 95
 Sozonovič J. aut. 130
 Spasov St. D. aut. 146, 148, 151, 154
 Speranskij M. aut. 10, 35, 45, 49, 50,
 77, 85, 86, 199, ref. 51
 Speyer ref. 27
 piess B. V. aut. 121, 123, ref. 117
 pilka A. aut. 54
 prostranov E. aut. 10, 147, 148, 149,
 153, 154, 155
 reznevskij J. aut. 48
 Stanojevič M. aut. 165, ref. 235
 Starkoff V. aut. 173
 Staromiejski Józ. ref. 110
 Stavrovskij J. aut. 138
 Stefanovič Č. aut. 169
 Stein Ig. aut. 56
 Steinthal H. aut. 126
 Stenzl K. aut. 230
 Stepovič A. J. aut. 11, 76, red. 6
 Stern L. Ch. aut. 23
 Stieda L. aut. 144
 Stochammer G. aut. 231
 Stoilov A. P. aut. 38, 40
 Stojanovič L. aut. 37
 Stojanovič kanovník Ivan aut. 76
 Stokes Whitley aut. 28
 Storoženko A. aut. 215
 Streitberg Wilh. red. 23, ref. 27
 Strežov K. aut. 149, 150
 Strickland W. aut. 132
 Strnad J. aut. 143
 Strzelecki Ad. aut. 132, ref. 104
 Strzetelska-Grynbergowa Zofja aut.
 140, 183
 Studinskij Kirilo aut. 102
 Suda J. aut. 28
 Sumcov N. Th. aut. 17, 130, 181
 Surovcev A. aut. 95
 Syrku P. A. aut. 45, 74, 75
 Sysojev V. red. 133
 Sweet H. aut. 21
 Świętek Jan aut. 184
 Svěncickij Hil. aut. 54
 Svěščarov D. P. aut. 154
 Szczodrkowicz St. aut. 112
 Szepielewicz Leon ref. 130
 Szlánek Józ. aut. 171
 Szukiewicz W. aut. 225
 Szydłowski M. aut. 113
 Šachmatov A. A. aut. 74, 90, 91, ref.
 70
 Šambinago S. aut. 171
 Ščepkin V. N. aut. 33, 35, 50
 Šebesta Ed. aut. 212
 Šebestová Aug. aut. 65, 193
 Šebestová-Ledecká Anna aut. 196
 Šejn P. V. aut. 18, 174
 Šemetova N. aut. 171
 Ševčenko ref. 201
 Šimák J. V. aut. 197
 Šingarev A. aut. 173
 Šiškov St. N. aut. 147, 151, 154
 Šišmanov Iv. aut. 12, 39, 221
 Škultéty Joz. aut. 67
 Šljakov N. aut. 49, 50, 88
 Šrepel Milivoj aut. 76, 78
 Štastný Jar. aut. 123
 Štědrý Fr. aut. 119

- Štefanik Ig. aut. 201
 Štrekelj K. aut. 19, 171
 Šujan Fr. aut. 220
 Šurmin Gj. aut. 11, 76, 77, 135, 161, 167
 Talko-Hryniewicz J. aut. 144
 Tajovský J. G. aut. 201
 Tarczyński F. aut. 225
 Tarnowski St. aut. 103, ref. 105
 Téglás Ist. aut. 232
 Teige Jos aut. 119
 Telička aut. 230
 Temesváry R. aut. 127
 Tenev T. aut. 147, 148, 150
 Teodorov A. ref. 39
 Terzič Dim. V. aut. 166
 Testaud G. aut. 239
 Tetzner E. aut. 142
 Tetzner F. aut. 142, 143
 Tentsch Jul. aut. 232
 Thirring ref. 232
 Thurneysen R. aut. 23
 Timirjazev V. A. překl. 126
 Titelbach Vl. aut. 131, 157
 Titov Th. H. aut. 82
 Todorović Ant. aut. 160, 170
 Tomanovič L. aut. 80
 Tomašivskij S. aut. 14
 Tomić S. N. 16, 20, 21, 27, 42, ref. 136, 161
 Tominšek J. ref. 13
 Tomov Fil. aut. 149
 Třeštik Jan aut. 159
 Tretiak Józef aut. 104, ref. 103
 Troilo E. aut. 32
 Trojanovič Sima aut. 157, 167, ref. 221
 Trstenjak Ant. aut. 76
 Truhelka Č. aut. 45, 221
 Truhlář Ant. aut. 119, 121, red. 5
 Truhlář Jos. aut. 66, 116, ref. 116, 117, 118
 Trutovskij V. K. red. 205
 Tuta Jov. aut. 165
 Tykač J. aut. 61, 199
 Űdziela Mar. aut. 141
 Űdziela S. aut. 185, 186, 187
 Uhlenbeck aut. 29, ref. 24
 Ulaszyn Her. ref. 106
 Umanes M. aut. 54
 Uspenckij M. J. aut. 173
 Vacek Fr. aut. 237
 Václavek M. aut. 196
 Wadowski J. A. aut. 108
 Wagner L. aut. 162
 Vakulovskij N. aut. 18
 Walentynian aut. 114
 Valebář J. aut. 195
 Waliszewski K. aut. 82
 Vána J. aut. 47
 Vaněk O. F. aut. 126
 Varnica Š. aut. 156
 Vasilenko N. ref. 5
 Vasilewski Zyg. aut. 186, 189
 Vasilij Č. aut. 43
 Vasiljev A. aut. 221, 234
 Vasiljevič M. P. aut. 159
 Váša Pavel aut. 62
 Wateff S. aut. 146
 Watjoff S. aut. 146
 Wawrzeńiecki M. aut. 187, 192
 Wechsler E. aut. 22
 Weigand G. aut. 138
 Weiss K. aut. 198
 Velics A. aut. 20
 Vendryès J. aut. 62
 Vengerov S. A. aut. 82
 Verchratskij J. aut. 53
 Veretělnyk A. aut. 179
 Verjužskij V. aut. 94
 Veselovský A. aut. 212, ref. 212
 Veselovskij N. N. aut. 15, 83, 130
 Westberg Fr. aut. 211
 Vetuchov A. aut. 49
 Wheeler B. J. aut. 25
 Vidic Fr. ref. 81
 Wierzbowski F. aut. 104, 113, ref. 109
 Vieth A. aut. 59
 Wilser L. aut. 208
 Winawer M. aut. 239
 Vinter Z. aut. 119
 Wintera Vavřinec aut. 199
 Winternitz M. aut. 124
 Virchow R. aut. 234
 Wisnar Jul. aut. 219
 Witte E. aut. 227
 Witort aut. 126, 242
 Vladimirov P. V. aut. 85
 Vlček Jar. aut. 114, 122, red. 7
 Vlěinov V. A. aut. 150, 154
 Vluka Jos. aut. 195, 197, 199
 Voelkel M. J. aut. 240
 Wojciechowski K. aut. 104, 111
 Vojnovič K. L. aut. 79
 Vojtek M. aut. 201
 Volk Chv. red. 134
 Volkov N. V. aut. 35
 Volkov Th. aut. 96, 207, 225, 227
 Volnin A. aut. 90
 Wolter E. aut. 242
 Wolyniak aut. 106
 Vondrák V. aut. 29, 33, 34, 37, 123, 211, ref. 31, 35
 Wood F. A. aut. 28
 Vorel J. M. aut. 195
 Vorobjev G. A. ref. 141
 Vorobjev V. V. aut. 145
 Voroncov E. V. aut. 88, 91
 Vučkovič Joko T. aut. 158
 Vujanac M. A. aut. 167

- Vujić M. V. aut. 79
 Vukotić M. aut. 163
 Vuletić S. P. aut. 158, 167
 Vuletić Vnk. V. aut. 157, 159, 167
 Vulić Nik. aut. 220
 Vulović S. aut. 11
 Wundt W. aut. 21, ref. 27
 Wuttke A. aut. 126
 Vyhřídál J. aut. 65, 143, 193, 196, 198
 Vychodil J. aut. 196
 Wyld H. C. aut. 21
 Vymazal Fr. aut. 34, 40, 53
 Zabava Mšciboj aut. 187
 Zaborowski aut. 145, 210, 226
 Zahradník Is. aut. 120, 197, 198, 200
 Zachar O. aut. 120
 Zakrzewski Z. aut. 225
 Zamastil K. aut. 122
 Zamotin M. aut. 97, 130
 Zapf L. aut. 224
 Záturecký A. P. aut. 203
 Zawiliński aut. 140, 143, ref. 7
 Zaymus Romuald aut. 231
 Zdziarski St. aut. 112, 132, 184, 185,
 186, 188, 189, ref. 104, 126, 128,
 130, 133, 134, 137, 139, 140, 142
 Zeiner E. K. aut. 121, 220
 Zejlinger M. L. aut. 145
 Zemmrich J. aut. 143
 Zenger T. aut. 109
 Zibrť Č. aut. 11, 15, 120, 122, 132,
 133, 193, 194, 195, 197, 199, red.
 5, 15, 134, ref. 12, 114, 117, 121
 Zic Ivan aut. 156
 Zieliński H. G. aut. 185
 Ziemer H. aut. 22, 59
 Ziegel F. ref. 237
 Zigel Th. aut. 236
 Zlatarski V. N. aut. 39
 Zlatev S. aut. 146
 Zlatičanin H. aut. 164
 Zmigrodski M. aut. 126
 Zorić J. aut. 159, 166, 169
 Zubatý red. 134, ref. 27, 31, 216, 221
 Zubrickij M. aut. 179
 Zupitza ref. 27, 31
 Zweck A. aut. 142
 Žabin Ilja aut. 137
 Ždanov J. N. aut. 18
 Žiteckij P. aut. 99
 Živaljevič D. A. aut. 80
 Živanović Jer. aut. 162, ref. 165

Rejstřík věcný.

(Čísla značí stránky.)

- Abderitství 154, 202
Akademie Kijevo-Mohylanská 105
— Zamojská 106
Akvin 115
Albin Jan 119
Aleksandreida 98
— stčes. 116
Alexandr III. v písni lidové 175
Alchymie v Čechách 120
Amat Luzitanac 78
Amazonky 240
Anekdoty 129, 130
— bulh. 154
Animism 124, 126
bl. Anna Kašinskaja 87
Anselm, stč. 116
Anthropologie Slovanů 144 – 146
Antonij arcibiskup, a jeho pouť do Caři-
hradu 89
Antonina z Florencie alchymie, 119
Apokryfy 74, 85, 98, 183
— polské 107
Apokr. evang. Matoušovo 98, 107
April první 185
Archaeologické nálezy vůbec 222–234,
v Německu a Polsku 222–225, v Ru-
sku 225–227, v Čechách a na Moravě
227–230, na Dunaji a v Alpách
230–233, na Balkaně 233–234. ar-
chaeol. časopisy 205, archaeol. sjezd
v Charkově 207, v Kijevě 207
Arijská kolébka 208, 209
Artemij starec 92
Astronomie lidová 186
Atelkuzu – nový výklad Westberga 212
Augusta Jan 119
Avvakum protopop 93
Bájky bulh. 153
Baude (prus.) 244
sv. Barbora 195
Barlaam 115
Barvířství lot. 244
Básníci-samouci čeští 196
Běloruský lid 178
Beséda třech svjatitelej 74
Bez 185
Bible, její překlad ruský 83, její pře-
klad stsl. 83, český 115
Biblioteka moskevských panovníků v XVI.
stol. 93
Bláha Jos. 122
Bočkova fragmenta 115
Bogarodzica 108
Bohorodice v lidové poesii 128
Boris a Gléb a jich služba 87
Bosna 135
Boží muka 194
Bratrstva západoruská 100
Brno – etymologie jména od Šujana
220
Bronzové kultury původ 234, 236, bron-
zů analýza chemická 236
Budini 212, 215
Bulhaři (národopis) 137, B. v Rumun-
sku 137
Bulharů původ 221
Byzantské styky s Araby 221
Callimachus 108
Cesty obchodní v střední Evropě 220,
v Srbsku starém 221
Církevní dějiny ruské 82
Církevní právo ruské 86
Cirk.-slov. překlady z latiny 84
Cizí slova 29
Couvade 127, 172
Cricius Andreas 109
Ctibor Tovačovský; Hádání pravdy a lži
115

- Čarování bulh. 148, čes. 197, pol. 186
 Čechů hranice národnostní 143
 Čechové v Pruském Slezsku 193
 Černobog 131
 České historie počátky 218, 219
 České starožitnosti, 218
 Činovník 87
 Čtveroevangelium mrus. XIV. v. 98
 Čubranović 79
 Damaskin Joan 91
 Damaskin Studit 75
 Daniil Bežčastnyj 175
 Daniila Zatočnicka molenie 90
 David v tradicích bulh. 152
 Deržavin G. R 95
 Detvanů původ 146
 Děvče ve válce 183
 Dialekt, jeho vznik: 21; zeměpisné a
 historické vztahy dialektů: 22, 23
 Dialogy pol. XVI. v. 110
 Divadelní hra Athanasius 115
 Divadelní hry české 200, polské 191
 Divadlo české na konci XVIII. st. 123,
 ruské 96, 97, 177
 Diviš Prokop 122
 Dobryna Nikitič 175
 Doležal Aug. 122
 Drama ruské 96
 Dramata česká z konce XVIII. v 122
 Dramatická liter. polská 104
 Dřevoryty pol. lidové 187
 Dříví a jeho zpracování 179
 Dubrovnická literatura 76, 79
 Dukát Jakub Jan 122
 Dům selský 127, v Bosně a Hercegovině
 156, 157, v Čechách 193, u Poláků
 187
 Dziady Ad. Mickiewiczze 184
 Dzieduszycki Wl. Nekrolog 208
 Dzukové 241
 Dábel v poesii 126, v pohádkách bulh
 126
 Эмблемагъ духовный 95
 Epické písně bulh. 151, náboženské ru-
 ské 177, ruské 174, 175, 176, srb
 161, 188
 эпитолия о недѣлѣ 98, 183, 186
 Epos bulh. 150
 Epos, ženské typy v něm 128
 Epos středověké evropské a orientální
 jeho motivy, 129
 Etymologie 27, 28, 31, 32, 241, 242
 uthymij, patriarch trnovský 75
 vangeliař 115
 vangelistař stč. 116
 ekst 199
 eričeva Perijegeza 78
 onetika obecná a pokusná 21, 22
 riulští Slované 170
 rycz Modrzewski 112
 Гадательная псалтырь 85
 Galli anonymi Chronicon 108
 Gavatović Jakub 100
 Gavriil Bužinskij 95
 Gedeon Odorskij 99
 Genus v. jméno
 Geografie Polska 139 sl., historická 140
 Germanská ethnografie 209
 Gesta Romanorum 98
 Goethe o srb. písních 162
 Golicyn kn. D. M. a jeho biblioteka 95
 Goszczyński Seweryn 189
 Gral sv. 130
 Gregorzi z Sanoka 109
 Gučetič Nikola Vid 79
 Guddové 240
 Gundulič 79
 Gusle 157
 Hádanuky bulh. 154, české 200, malo-
 ruské 183, polské 193, ruské 178,
 srbské 170
 Hájek Václav z Libočan 119
 Hájek z Hájku Tadeáš 120
 Hanka V. 193
 Havlíček Karel 198
 Havran 185
 Herbář čes. 115
 Hercegovina 185
 Herulové 240
 Hirrové 240
 Hláskosloví (srv. Fonetika) — Hlásko-
 slovné zákony vůbec 22. — Idvr. samo-
 hlásky: stupňování (Ablaut) 24. —
 Slov. samohlásky irracionálně: 29;
 nosové 30
 Homilii zlomky 115
 Hry dětské bulh. 155, polské 185, ruské
 173, srbské 58
 Huculi 137, 138, 179
 Hudební obyčeje u Srbů 159
 Humanism v Čechách 119, v Polsku
 108
 Hus 115, 116, 117, 118
 Hussowski Nik. 109
 Charuzin N. N. Nekrolog 208
 Chelčický 118
 Chléb 185
 Chorvati 135
 Chronograf rus. 90, 91
 Chrvaté moravští 157
 Ilja Muromec 175, 176
 Incubatio 124
 Illyrie pojem 221, illyrské stopy v no-
 menklatuře Bosny 221
 Indexy zapovězených knih, polské, 104
 Interludium rus. 96
 Istorija o Kazanskom carstvě 95
 Ivan Godinovič 175
 Jakoubka ze Stříbra postilla česká, 117
 Jalovec 242

- Janicki 109
 Jánošík 201
 Jazykozpyt, jeho dějiny 29
 Jazyk, jeho vznik 21
 Jazykové památky, cirk.-slov. 35—37;
   střbulh. 39—40; stchrv. a strbské
   44—45; struské 49—51; ukraino-
   ruské 54; polské 58—59; české
   66—67.
 Jelinek Tomáš 121
 Jerko Daninis Rabljanin 78
 Jerusale, pověst o sv. místech jeho 89
 Jeruslan 129
 Jezu Kriste, štědrý kněze 116
 Ježíšovo mládí 98
 Jindřich („slepý“) 243
 sv. Jiří, umučení stč. 116
 Jméno. Balt. gen. pl. kmenů na -u 240. —
   Lot. gen. pl. kmenů na -a 243. —
   Gen.-lok. dual. 243. — Gen.-plur.
   (synt.) 243
 — Rod jmenný 24, 25. Idvr. kmeny
   na -i, -u, -iž 25. Idvr. jména příbu-
   zenství 28. Tvoření fem. pomocí pří-
   pon *n*-ových 28. Idvr. deklinace 26,
   Instrumental sg. 26.
 o Josefovi Egyptském 115, 116
 Josefínská doba v Čechách 122
 Jovanović Vičentij 81
 Kajkavská dramata 80
 Kalendáře polsko-ruské 99
 Kanelović Petar 79
 Kancional stčes. 115
 — Lomnický 122
 Karnkowski 112
 Kasjan sv. 177
 Kašubové 142
 Kázání kn. Matěje 115
 — různá česká 115
 Kázání nedělní a sváteční pol. 110
 sv. Kirill Turovskij 88
 Klonowicz 112
 Komparace idvr. 25
 Komposice v. skládání slov
 Konjugace v. Sloveso
 Kujažnin 83
 Kult ohně 242, vody 242, stromů 242
 Kurové v. Prusko 242
 Kobzar 181
 Kochanowski Jan 109, 111
 Kochowski, Wesp. z Korhowa 112, 113
 Koledy latinské, 116
 Kolední písně bulharské 146, české 198,
   maloruské 183, srb.-chrv. 165
 Kollataj Hugo 114
 Kollegium Kijevo Mohyljanské 102
 Komenský 121
 Konarski Stan. 114
 Kosmogonie lidová 186
 Kotare Vojtěch 122
 Kotljarevskij P. P. a jeho Eneida 99
 Kovářství 187
 Kraljević Marko 151, 161, 163, 166
 Kramerius 123
 Krasicki Ignac 114
 Kraslice 187
 Krevní bratrství 126
 Krevní msta 159
 Křišťana z Prachatic herbář 115
 Kroj čes. 194, 195, pol. 187, srb. 157
 Krolmus V. 193
 Kronika Lounská 120
 Krsno ime 170
Кривадица malorus. 181
 Krzycki 109
 Kuchyně strbská 157
 — v zemích českých 194, 196
 Kukačka 192
 Kurbskij A. M. kniže 91
 Lactifer Jana bosáka Vodňanského 115
 Lachové 184, 216
 Latinsko-polští básníci 109
 král Lear 190
 Ledelec gorod 215
 Legenda o sv. Alexiovi 115
 Legenda o sv. Anně 98
 — o sv. Kryštofovi 191
 — o stvoření světa 179
 — o sv. Václavu 116
 Legjan grad 162
 Lenartowicz 188
 Letopisy polské 108, ruské 90, 91
 Lexikografie vůbec 23
 Liberda Jan 122
 Lidověda 124
 Limes římský v Rakousku 220
 Lira a lirníci 177, 181
 Literární historie všeobecná 72
 — její metoda 72
 Literární historie slovanská 73,
   — bulharská 73
   — cirk.-slov. 73
   — česká 114
   — maloruská 97, 128
   — polská 102, 104
   — ruská 81
   — slovínská 81
   — srbsko-chrvatská 76
 Literatura Karpatoruská 98
 Lomonosov M. V. 95
 Lopatočnik 86
 Lopuchin J. V. 95
 Loutkové hry 126
 Lucidarius strus. 91
 Makedonie (mak. otázka) 136, 137
 Maloruská literatura národní a písemná
   ctví 128
 Maloruské veršovníctví 182, jeho vl
   na velkoruskou poesii 100
 Maloruský živel a velkoruský 179

- Mapy světa, středověké 215
 Sv. Marie s nebes chvála 98
 Marulic 79
 Masopust 179, 180
 Massudi o Slovanech 212
 Mateusz z Krakowa 105
 Matriarchat 242
 Mazuři, etnografie 142
 Medicina lidová 127, bulh. 148, čes. 197, maloruská 179, 181, polská 186, 187, ruská 173, slovenská 201, srbská 160
 Melissaeus Krtský, Václav 119
 Meteorologie lidová 160, 173, 186
 Metoda badání starožitnických 207
 Mickiewicz 188, 190
 Midasovy uši 127
 Mijaci 153
 Mikšovic Pavel, kronikář 120
 Milič 116
 Miloš knez 167
 Mineje 87
 Mohyla Petr 99
 Mluva lidská vůbec, její vznik a vývoj 20, 21
 Mluva dětská 21; ptačí, opičí 21
 Mluvnice obecná 21
 Modlitby léčebné 86, lidové české 200, srb. 170, maloruské 184
 Молитва на дявола 84
 Morava — etymologie jména 219
 Moskevský stát a jeho kultura i literatura 83
 Motivy pohádkové: blecha vychována ve velké tele 152; čarodějník a jeho učedník 129; čert oklamán ženou 129; čert rozdvojil manžele 130; Doktor Vševěda 128; Jean de l'Ours 129; kocour v botách 129, 153; krev lidská nejsladší 192; živá 201; Madej 180; nebožtík vděčný 153; nevěra ženina vyzrazena ptákem 154; o zlatém ptáčku a dvou chudých chlapcích 128; sedm havranů 191; smrt spravedlivá kmotrou 152; Tom Tit Tot 129, 202; o ženě zvědavé 129; žid v trní 154
 Musejí katalogy a programy 206; musea v Uhrách 206
 Mýry 125, 159, 185, 186
 Musulmanské obyčeje v Bosně a Hercegovině 156
 Mythologie 124, 125, 126, 130, 159, 161 — litevská 241, 242. — Lot. Deevs 243. — Prus. Auszautis 244. — Romowe 244
 alštánská země 242
 láboženství 125, 126
 álezy viz Archaeol. nálezy
 ápévy písní bulh. 151; čes. 198
 árodopis všeobecný 124, polský, jeho historie 184
 Nářečí (jazyk): bulh. 32, 37—40; srbo-chrvtvá 32, 40—43, 46; slovinská 32, 46—47; velikoruská 47, 52; běloruská 52; ukraino-ruská 53—54; polská a kašubská 55—59; polabská 59—60; lužicko-srbská 60—61; česká a slovenská 61—68
 Nasr-eddin 154, 166
 Náušnice starochorvatské 235
 Neděli a pátek světli 160
 Němčin Nikolaj 83
 „He veio и не ничево“ 95
 Neurové 212, 215
 Niemojewski Stan. 113
 Nikitovo umučení 85
 Nikon patriarch 94
 Nomokanon 84, 86
 Novgorod XIV. stol. 91
 Nymburského Samuele „Paměti Litoměřické“ 120
 Obodsko-Cetiňská tiskárna 80
 Obolus umřelých 125
 Obradovič Dositij 81
 Ohrázky lidové, ruské 178
 Obrození české literatury 123
 Obyčeje a zvyky bulharské 146, české 193, 195, 196, maloruské 179, polské 181, 185, ruské 172, 173, na Slovensku 200, 201, srb.-chrvt. 155, 158
 Obydli staroruské 171, 235
 Oděvu části u starých Chrvatů 236
 Oheň svatý 131
 Orientalní motivy v středověkém evropském epose 129
 Ornament 127, český 194, pol. 187
 Orzechowski Stan. 111
 Otázky a odpovědi sv. Athanasia na kn. Antiocha 74
 Paisij Ligarid 94
 Palaeografie: hlaholská 69; kyrillská 69—71; vodní znaky 70
 Palomník 89
 Pannonius a jeho epigramy 78
 Paprocki Bartosz 112
 Paraskeva, literatura o ní 74
 Pasek Jan Chrys. z Goslavic 113
 Patočka Václav Jindřich 121
 Peklo v chrvt. liter. 77
 Perejaslavské starožitnosti 215
 Petra z Říčan cestopis 120
 Petra ze Stoupné synodalní teči 116
 Philomathes Václav 119
 Pismo obrazné 184
 Písňé lit. (melodie) 241
 Písňé viz poesie
 Plautova Aulularia 78
 Poesie lidová bulh. 148, česká 198, maloruská 181, 182, polská 188, ruská 174, slovenská 201, slovinská 171, srbská 161

- Poesie polská XVI. v. 110
 Poesie umělá v Rusku 100
 Pohádky 126, o významu jich studia 129,
 anglické překlady slov. pohádek 132,
 české 199, polské 191, maloruské 183,
 srb.-chrv. 165, slovenské 202, litev-
 ské 241
 Pohádkové motivy jednotlivé viz motivy
 Poláci v Uhrách 141, P. etnografie
 140—142
 Polabských Slovanů zbytky 142
 Polemická liter. proti Latínkům a Here-
 tikům 77
 Polemická liter. uniátská 102
 Polemický spis proti papežským náro-
 kům v jihozáp. Rusku 99
 Polské písemnictví středověké, sledy če-
 ského vlivu na ně 106
 Polština, její centrální povaha mezi jaz.
 slov. 29
 Polští kmenové 216
 Polyphem 129
 Popovka Gerasim 83
 Porcius Vodňanský Václav 120
 Pořádek slov v slov. 31
 Potěj Ipatij 102
 Potocki Waclaw 113
 Pověry 125, 126, 196, 197, 200, 201
 Pověry bulh. 148, polské 185, srb. 160
 Pověsti lidové v polském písemnictví
 107
 Pověsti místní a historické, bulh. 153,
 české 199, srb. 167
 Praha — etymologie jména 220
 Prajazyk slovanský 29
 Prameny k slov. historii 210, 211, 212,
 217
 Pravda Russkaja 87
 Právní obyčeje v Bosně a Hercegovině
 156, srbské 159
 Právní poměry a názory českého lidu
 196
 Právo selské na ruském severu 172
 Jan z Přibramě 118
 Přibramův traktat proti Biskupcovi 116
 Příslovi 126, bulh. 154, polská 192, 193,
 ruská 177, 178, slovenská 203, srb.
 169
 Přízvuk. — Jeho vliv na samohlásky
 24. — Přízvuky srbské, jejich poměr
 k lit. 30. — Prasl. změna přízvuku 30
 Prognostica 148, 160, 173, 196
 Prokop sv. 84
 Prolog 84 č. 76, 80
 Prostonárodní knihy 199
 Protestantská lit. chrvat. 80
 Protiva Jan 118
 Protoevangelium Jacobi 85
 Publicistické spisky polské z poč. XVII.
 v. v Moskvě 113
 Puškin 164
 Rajić Jovan 80
 Raskol na severu 94
 Raskolnictví a spisy proti němu 92
 Reformace v Chrv. 80
 sv. Rehoř 195, 201, 202
 Reljkovič M. A. 80
 Rhythmika ukrajinská lidová 182
 Rodina a její historie 127
 Rodinný život v Bosně a Hercegovině
 156
 Rodinné poměry v jihozáp. Rusku XVI.—
 XVII. st. 180
 Rokycana 116
 Román ruský socialni XVIII. v. 95
 Romantické hnutí v ruské liter. 97
 Royzius Petrus 110
 Rugiové 240
 Rusko (geografie) 137, 138
 Rusové v Bukovině 137
 Ruský živel v liter. polské 104
 Rýmových shod slovných význam v ba-
 sničtví stě. 116
 Římské kolonie 220, nápisy v Srbsku
 220
 Sádovský ze Sloupna, Jiřík 119
 Sarbiewski 109
 Sarmati (Roxolani) v římském umění
 214
 Sarmatové 240
 sv. Sáva 77
 Sázavský klášter 84
 Sektanské hnutí na ruském severu XIV.
 v. 91
 Semasiologie, Změny významu 23. Sou-
 stava semasiologie 28
 Semik 172
 Schůzky mládeže malorus. 178
 Sibiřanin Ivo 164
 Sibiřských venkovanů život 172
 Sjezd historický v Krakově, archaeo-
 logický v Kijevě 207, v Charkově
 207
 Skarga Piotr 112
 Skládání stěeských příbuznost 116
 Skládání slov vůbec 22
 Skladba idvr. 27. Poměr jména pod-
 statného ku přídavnému 27. — Slov.
 genitiv m. akkusativu 30
 Skopci 137
 Skovoroda Grig. S. 100
 Skythové 240
 Slezské písně 190
 Slováci, folklóre 200
 Slované v římském umění 214
 Slovanština cirk. 33—37
 Slovanů pravlast a původ 209, 210
 Slované a Maďaři 211; Slované a Fin-
 215; Slované a Goti 211, 212,
 Slovanů příchod do Germanie 217

- Slované polabští 217
 Slované ve Francích a Alpách 218
 Slovanů jižních kultura 234
 Slováci 143
 Slovenska dějiny 220
 Sloveso. — Vývoj konjugace vůbec 22;
 v jazz. idvr. 26. Idivr. kmeny na -*č*,
 -*ā* 24, 25; na -*joje-*, -*skojske-* 26.
 Futurum idvr. 26. 1. os. sg. idvr. 24. —
 Infinitiv jazz. balkanských 26. — Slov.
 přípona -*vati* 30. Sl. *vidiŕs*, *velišs*,
sēdiŕs 27. Odsutí příp. -*t* v 3. os. 31.
 Koncovky osobné vůbec 31
 — Lot. debitiv 243
 Slovník latinsko-český 115
 — brněnský 115
 — Quarinův, české příspěvky 115
 Slovo, jeho život, změny významové 23
 Slovo o pluku Igorevě 89
 Slovo o vzkříšení Lazarevě 89
 Smotrickij Meletij 100
 Sobieski král 190
 Sobótka 189
 Soliloquia sv. Augustína, čes. 116
 Solovej Budimirovič 176
 Solovej razbojnik 175
 Сорока калик со каликою 176
 Spaharij Nik. 93
 Srbsko 135, Srb. Staré 136
 Srbské jméno, jeho rozšíření 155
 Srbsko, jeho osídlení 155
 Srbský folklor 155
 Srnec Jakub z Varvažova 119
 Stanisław ze Szczodrkowic 112
 Starce dříve zabíjeli 153, 159
 Starina Novak 164
 Starožitnosti právní 236 sl.
 Starobulh. encyklopaedie X. v. 74
 Statistika Srbska 135, Macedonie 136
 Steňka Razin 176
 Straka 185
 Stupňování samohlásek v. Hlázky; při-
 davných jmen v. Komparace
 Suastika 126
 Suppletivum idvr. 27
 Suvorov v ruské poesii 174
 Svatební obyčej v Makedonii 147, v Bos-
 ně a Hercegovině 156, 158, v zemích
 českých 196, u Velkorusů 172, u Bělo-
 rusů 178, u Malorusů 180, polské 183,
 slovenské 201
 Svatovit 131
 Synodik cara Borisa 73
 — Mat. Isajeva 87
 Szymon Szymonowicz 110
 Szyrwid 242
 Šalamoun v tradicích bulh. 152, srb.
 166.
 Šedivý Prokop 123
 Šestodnev Joana Ekzarcha 84
 Skolství polské 105
 Štelcar Želetavský 120
 Štěpán Dušan 77, 78
 Štítný 116
 Šúd Mikuláš 119
 Tabák 192
 Tajné jazyky 170
 Talvj 162
 Tanec černohorský 158, v Serajevě 159
 Tance východoslezské 199
 Theodosij a jeho díla 88
 Theodosij, arcibiskup novgorodský 92
 Thrakové 213
 Tisky doby Jagellonské 110
 Tkalci krkonošští 193
 Tkaní ve východní Haliči 179
 o Tobiašovi povídka 115
 Toljkovaja Paleja 81
 Trebnik 86
 Trepetnik 86
 Třikrálová píseň 200
 Turnovský Václav, kněz 120
 Umění lidové v zemích českých 194
 — — na Slovensku 200
 Universita Krakovská, Vilenská 105,
 106
 — Pražská 116
 Urbář kostela Jistebnického 116
 Valašsko 193
 Waldhauserova Postilla 116
 z Valdštejna hr. Jan Viktorin 121
 o vampyru pověsti 124, 152
 Vandalové 240
 Vánoční obyčej české 195, maloruské
 179, polské 185, slovenské 201, slo-
 vinské 171, srbské 158, 159
 Varjagové 240
 Varlaam Jasinskij 95
 Velehrad, spor o lokalitaci 219
 Veleslavin Daniel Adam 119
 z Veleslavina Adamové 119
 Velikoruské písně, obyčej, pověry, tra-
 dice a p. 174
 Vergerius P. P. 80
 Verroterie cloisonnée 235
 Verše cirk.-slovanské IX.—X. st. 73
 Verše mrus. 98, 100
 Wiklif 116
 Vily, jich původ 166
 Virjanské moře 215
 Visla etym.-l. Veselovského 213
 Vladimír Monomach 88
 Vladislav gramatik 77
 Vlkodlak 1-0
 Водокремні 172
 Volkov 96
 Vrána 185
 Vuk Karadžić a jeho škola 76
 Vyš-nskyj Ivan 93
 Vyšívání srb. 137

- Záduha slovanská 237, 239
 Zadruga selská v Bulharsku 147, 155
 Zákonnik Stěpána Dušana 77
 Zaleski Bohdan 182
 Записной приказъ 94
 Zařikadla malorus. 181, rumunská 128,
   ruská 173, srbská 160
 Zařikávání bulh. 148
 Závaží stará v zemích slov. 235
 Zeměpis historický Polsky 216
 Zima A. J. 122
 Златая Матица 84
 Zlatarič Dominko 80
 Zlatnictví starověké 235
 Zmorski Roman 188
 Zosima metropolita 91
 Zrcadlo hřištníka 118
 Zuzorič Cvijeta 80
 Zvířecí mluva 193
 Zvyky a obyčeje při rodu 127
 Žaltář illustr. rkp. kláštera Kaljazina 84
 Žena ruská v písničkách ep. a lyr. 171
 Ženské typy v hrdinném epose 128
 Žitinskij L. Nekrolog 208
 Život bl. Romila od mn. Grigoria 74
 Životy svatých 74

O m y l t i s k o v ý :

Str. 16. Radonič má býti uveden na str. 15.

Öznámení.

Počínaje rokem 1901 přestal vycházeti *„Věstník slovanských starožitností“* ve formě dosavadní. Rozšířiv obsah o bibliografii celé slovanské filologie a slovanského národopisu vycházeti bude nyní pod titulem

„Věstník filologie a starožitností slovanských“,

a bude přináseti v jednom svazku o 15—20 arších úplnou bibliografii za rok minulý,

právě vydaný svazek I. za r. 1900.

Cena I. svazku 7 K.

Avis.

A partir de l'année 1901, la revue *„Věstník slovanských starožitností“* (Indicateur des travaux relatifs à l'antiquité slave) paraît sous une forme différente et plus étendue quant à la bibliographie concernant la philologie et ethnographie slaves sous le titre

„Věstník filologie a starožitností slovanských“.

L'indicateur nouveau se charge de publier en un volume de 15—20 feuilles la bibliographie des travaux parus l'année précédente.

Le I volume vient de paraître.

Prix du I volume 7 eour.

(3 roubles — 8 francs) avec le mandat postale.

Slav 250.8

ВѢСТНИКЪ

ЯЗЫКОВѢДѢНІЯ, СЛОВЕСНОСТИ, ЛЮДОЗНАНСТВА И ДРЕВНОСТЯМ
СЛОВѢНСКЪИХЪ.

VĚSTNÍK
SLOVANSKÉ FILOLOGIE
A STAROŽITNOSTÍ.

S PODPOROU

CARSKÉ AKADEMIE VĚD V PETROHRADĚ,
ČESKÉ AKADEMIE CÍŠ. FRANTIŠKA JOSEFA PRO VĚDY,
SLOVESNOST A UMĚNÍ,
C. K. MINISTERSTVA KULTU A VYUČOVÁNÍ VE VÍDNI

VYDÁVAJÍ

L. NIEDERLE, F. PASTRNEK, J. POLÍVKA,
J. ZUBATÝ.

ROČNÍK II.

BIBLIOGRAFIE ZA ROK 1901.

PRAHA 1902.

TISKEM ALOISA WIESNERA. – NÁKLADEM VLASTNÍM.

V komisi Fr. Řivnáče, knihkupce v Praze.

ВѢСТНИКЪ
ЯЗЫКОВѢДѢНІИ, СЛОВЕСНОСТИ, ЛЮДОЗНАНСТВУ И ДРЕВНОСТИ
СЛОВѢНСКИХЪ.

VĚSTNÍK
SLOVANSKÉ FILOLOGIE
A STAROŽITNOSTÍ.

S P O D P O R O U

CARSKÉ AKADEMIE VĚD V PETROHRADĚ,
ČESKÉ AKADEMIE CÍŠ. FRANTIŠKA JOSEFA PRO VĚDY,
SLOVESNOST A UMĚNÍ,
C. K. MINISTERSTVA KULTU A VYUČOVÁNÍ VE VÍDNI

VYDÁVAJÍ

L. NIEDERLE. F. PASTRNEK. J. POLÍVKA.
J. ZUBATÝ.

ROČNÍK II.

BIBLIOGRAFIE ZA ROK 1901.

PRAHA 1902.

TISKEM ALOISA WIESNERA. — NÁKLADEM VLASTNÍM.
V komisi Fr. Řivnáče, knihkupce v Praze.

1871

Harvard College Library

July 12, 1920

Manuscript

Prvnímu ročníku „Věstníku“ dostalo se v kruzích odborných tak laskavého, ba lichotivého přijetí, že jsme se s plnou chutí dali do práce pro rok 1901. Rady a pokyny kritiky vzaty byly redakcí v bedlivou úvahu. Tak byly jmenovitě rámce bibliografie literárně-historické rozšířeny až do polovice XIX. stol. Dále neodvažovala se redakce; rozšíření je až do konce XIX. stol., t. j. až po dobu nejnovější nemohla se odhodlati z několika důvodů, z nichž nebyl nejmenším, že by tím náklad na dílo to, i tak nákladné, byl vzrostl ještě více nad naše síly.

Redakce zůstala v týchž rukou. Najmě obstarali:

1. prof. Dr. Jos. Zubatý obor všeobecného a srovnávacího jazykozpytu, jakož i ve zvláštním doplňku dodaný přehled filologie baltské;
2. prof. Dr. Fr. Pastrnek obor slovanského jazykozpytu a palaeografie církevně-slovanské;
3. prof. Dr. Jiří Polívka obor dějin literatur slovanských a slovanského národopisu;
4. prof. Dr. Lubor Niederle obor slovanských starožitností.

Redaktoři snažili se pak získati řadu spolupracovníků, aby pokud možno docílili úplného přehledu toho, co během r. 1901 bylo v různých oborech slovanské filologie vykonáno.

Tak jmenovitě přispěli pro jednotlivé oddíly filologie bulharské p. A. P. Stoilov, ředitel bulh. gymnasia v Solunu (A. II. Cr.), filologie srbsko-chrvatské pp. prof. Dr. Nikola Andrić v Záhřebě (A.), prof. Tih. Ostojic (T. O.) a bibliotekář Dr. Ivan Radonić (J. P.) v Novém Sadě, k oddílu slovinskému p. Janko Šlebinger, stud. phil. ve Vidni, pro oddíly filologie ruské pp. prof. Dr. Jan Máchal v Praze a P. N. Šeffler (III.), sekretář Společnosti přátel starého písemnictví v Petrohradě, filologie polské p. Henryk Ułaszyn (U.) v Lipsku. Pan Ułaszyn vedl pak sám redakci dějin polské literatury a p. prof. Dr. Jos. Hanuš

v Praze sestavil přehled dějin českého písemnictví. Při oddílu slov. jazykozpytu konal platné služby p. O. Hujer, stud. phil., při oddílu archaeologickém p. rada K. Buchtela, oba v Praze. Přehled prací o právních starožitnostech nemohl býti redakci v čas dodán.

V uspořádání látky dovolila si redakce některé nepatrné změny, najmě byl přehled studií látkovědných přesunut do úvodu dějin literatur slovanských. V uspořádání prací literárně-historických měla redakce za nejlepší princip chronologický, jehož se přidržovala v I. roč., a proti kterému od kritiků nebyly tušime proneseny vážnější námítky. Pan Henryk Ułaszyn v samostatně jím řízeném přehledě literární historie polské zvolil si způsob jinaký. Jisté změny dovolila si redakce též při oddílu starého cirk.-slov. písemnictví. Budiž ponecháno odborným kritikům posouditi vhodnost těchto změn jakož i různých method bibliografických.

Munificencí vys. c. k. ministerstva kultu a vyučování ve Vidni, akademií věd v Petrohradě a v Praze umožněno bylo vydání tohoto svazku, a redakce pokládá za svou povinnost vysloviti jim své upřímné díky.

V Praze, v prosinci 1902.

Redakce,

O B S A H.

I.

A. Časopisy odborné a souborné publikace učených společností	1
B. Bibliografie	7
C. Příspěvky k dějinám slovanské filologie, biografie, nekrology, korespondence	17

II. Jazykozpyt.

1. Jazykozpyt obecný	26
2. Jazyky indoevropské	29
3. Jazyky slovanské	32
A. Práce všeobecné	—
B. Nářečí jihoslovanská	36
C. Nářečí východoslovanská (ruská)	50
D. Nářečí západoslovanská	59
E. Palaeografie	76

III.

Historie literatur slovanských do polovice XIX. století.

A. Spisy všeobecné	79
B. Historie literatury církevně-slovanské i srovnávací literatura jihoslovansko-ruská	83
C. Българска литература	88
D. Istorija srpske i hrvatske književnosti	89
E. Slovensko Slovstvo	100
F. Исторія русской словесности	102
Исторія южнорусской-малорусской словесности	130
G. Historja literatury polskiej	135
H. Písemnictví lužicko-srbské	165
J. Dějiny českého písemnictví	166

IV. Národopis.

A. Všeobecné úvahy	180
B. Obecně-slovanský	186

Ethnografie jednotlivých národů.

A. Bulhaři	203
B. Srbi i Hrvati	206
C. Slovinci	219
D. Племя русское	—
Малороссы	229
E. Polacy	235
F. Lužičtí Srbové	243
G. Čechoslované: a) Češi	—
b) Slováci	250

V. Starožitnosti.

1. Časopisy a spisy rázu obecného	253
2. Ethnologický vývoj a počátky slovanské historie	255
3. Nálezy archaeologické	269
4. Práce, vztahující se k staré kultuře slovanské	284

VI. Filologie baltská.

1. Baltské kmeny vůbec	289
2. Litvané	—
3. Lotyšši	291
4. Prusové	293
Rejstřík jmenný a věcný	295

BIBLIOGRAFIE ZA ROK 1901.

I.

A. Časopisy odborné a souborné publikace učených společností.

1. **Archiv für slavische Philologie.** Unter Mitwirkung von A. Brückner, J. Gebauer, C. Jireček, A. Leskien, W. Nehring. St. Novaković, A. Wesselofsky. Herausgegeben von V. Jagić. Berlin.

Ref.: Bd. XX. (1898): Изв. рус. яз. (Е. Е. Лямбекъ) V. (1900), 4, 1389—1413; Bd. XXII. Č. Revue IV., 1379—1384 (Karásek) cf. Věstn. SF. II., 12 č. 81. XXI.: Лер. М. ерп. Кн. 205, 1, 116. Зап. Шевч. XXXIX., Наук. Хрон. 76—78. (I. K.)

2. **Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie.** Classe de philologie. Classe d'histoire et de philosophie. 1901. Nr. 1—10, pp. 199.

3. **Časopis Moravského Musea Zemského.** Redaktoři: Prof. Frant. J. Rypáček a dr. Frant. Šujan. Vydává Moravská musejní společnost. Ročník I. V Brně 1901. (Zeitschrift des mährischen Landesmuseum.)

4. **České Museum filologické.** Založeno spolkem filologickým v Praze. Odpovědný redaktor Dr. Jan Kvíčala. (Böhmische philolog. Museum.)

Ref.: Roč. IV. (1898) a roč. V. (1899) Muzeum XVII., 173—179.

5. **Чтенія въ импер. обществѣ Нестора Лѣтописца.** (Abhandlungen der histor. Gesellschaft des Chronisten Nestor.)

Ref. кн. XIII., 1899, Зап. Шевч. XL. бѣл. 29—32. (Ю. Кмыт.)

6. **Древности.** Труды Импер. Московскаго Археологическаго Общества, изданные редакціей В. К. Трутовскаго, секретаря общества. (Alterthümer-Arbeiten der archaeolog. Commission der kais. archaeolog. Ges. in Moskau.)

Ref. т. XVII., 1900. Киев, Стар. LXXII. отд. II., 177 сл.; т. XIX. вып. 1—2. М. 1901. Ref. ib. LXXV. отд. II. стр. 179—183.

7. **Eos.** Czasopismo filologiczne. Organ Towarzystwa filologicznego pod redakcją Ludwika Ćwiklinskiego. Rocznik VII. We Lwowie, nakł. Gow. filol., druk. E. Winiarza. (Eos, commentarii societatis philologiae.)

Zawiera rozprawy z zakresu filologii klasycznej i humanizmu polskiego.

8. **Ежегодникъ** Коллегіи Павла Галагана. Съ 1. октября 1900 г. по 1. Октября 1901 г. подъ редакціей директора коллегіи А. І. Степовича. Г. VI-й. (Jahrbuch des Galagan-Collegium.)

Ref. Кіев. Стар. LXXV., отд. 2, стр. 109—111.

9. **Глас** Српске краљевске академје. Београд. LVIII. (Други разред 37.) 1900. (Glas der kgl. serb. Akademie.)

Ref. Унив. Извѣст. XLI. Nr. 9., Крит. и Библиогр. 80—82.

10. **Гласник** земальског музеја у Босни и Херцеговини. Уредник К. Херман. XIII. Сарајево 1901. (Der Bote des Landesmuseum in Bosnien und in der Herzegowina.)

Ref. гоџ. XI—XII. (1899—1900). С. Mus. olom. XVIII., 96 сл. (J. V. Želizko). — 1898, 2—4, 1899, 1900 Зап. Каз. LXVIII. кн. 4, крит. отд. стр. 1—20. (N. Смирновъ.)

11. **Glasnik Matice Dalmatinske**. Izdaje Matica Dalmatinska u Zadru. Zadar. Brzotiskom Narodnoga Lista. I. 1901. Str. 452. (Der Bote der Dalmatinischen Matica.)

12. **Градина**. Забава, поука, књижевна критика. Уређује проф. Милан Банић. II. Ниш.

13. **Chronik** der ukrainischen Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. Nr. 5—8. Jhrgg. 1902. H. 1—4.

14. **Izvestja** muzejskega društva za Kranjsko. Urejuje Anton Koblar. Роџн. IX.—X. 1899—1900. (Nachrichten des Museal-Vereines für Krain.)

Ref. С. Mus. Olom. XVIII. 97 (J. V. Želizko).

15. **Извѣстія** историко-филологическаго института князя Безбородко въ Нѣжинѣ. Т. XXVIII., Нѣжинъ 1900.

Ref. Истор. В. LXXXIII., 335—337.

16. **Извѣстія** отдѣленія русскаго языка и словесности Императорской Академіи Наукъ. Т. V., кн. 4, стр. 1076—1431, т. VI., кн. 1—4., стр. 358, 251, 361, 372. (Nachrichten der Abtheilung für Russische Sprache und Literatur der kais. Akademie der Wissenschaften.)

Ref. т. V. кн. 2. Р. Мысль XXII., кн. 3. библ. 53 сл.; Томъ V., кн. 1.: Лет. М. срп. 205, 1, 118 (J. P.), т. IV. Зап. Шевч. XXXIX. Наук. Хрон. 65—68.

17. **Извѣстія** Русскаго археологическаго института въ Константинополѣ. Томъ VI. Софія 1901. (Nachrichten des Russischen archaeolog. Institutes in Constantinopel.)

Ref. томъ IV. 3, VI., 1. Byz. Zs. X., 369 сл., 739 сл.; VI., 1, Виз. Врем. VIII., 195—205. VI. вып. I.: Ист. Вѣстн. LXXXIV., 347—349. Вып. 2—3. Ист. Вѣстн. LXXXVI., 1211 сл.

18. **Извѣстія** Таврической Ученой Архивной Коммисіи, подъ редакціей правителя дѣлъ Арсенія Маркевича. Симферополь. (Nachrichten der Gel. Archiv. Commission für Taurien.)

Ref. ч. 27 (XI., 1897) а 28 (XII., 1898), Зап. Шевч. XL., библ. 31—36; ч. 19 (XII., 1899) Зап. Шевч. XLI. библ. 45 сл. (Ф. Мг.)

18. **Коло.** Книжевни и научни лист. Власник и уредник Дан А. Живаљевић. I.—II. Београд. Штампарија Петра Ћурчића, стр. 650, 756. („Kolo“, Zeitschrift für Literatur und Wissenschaft.)

19. **Кубанскій Сборникъ.** Труды Кубанскаго областного статистическаго комитета, издаваемые подъ редакціею С. В. Руденка. Т. VI.—VII. Екатеринодаръ 1900, 1901. („Kubaner Jahrbuch“, Arbeiten des statistischen Comité für das Kuban-Gebiet.)

Ref. Ист. Вѣстн. LXXXV., 713.

20. **Курскій Сборникъ** съ путеводителемъ по городу Курску и планомъ города. Изданіе Курскаго губернскаго статистическаго комитета, подъ редакціей К. И. Златоверсовникова. Вып. I. Курскъ 1901. (Kursker Jahrbuch.)

Ref. Истор. Вѣстн. LXXXIV., 370 сл.

Болѣ всего интересенъ отдѣлъ историко-археологическій и этнографическій.

21. **Kwartalnik historyczny**, organ Towarzystwa historycznego, założony przez A. Liskego, pod redakcją Ał. Semkowicza. Roczn. XV. Lwów 1901. nakł. Towarz. hist., druk E. Winiarza, str. XXII. + 618. (Historische Vierteljahrsschrift der historischen Gesellschaft.)

Ref. Kraj Nr. 32. (H. Ulaszyn); Tydzień Nr. 40. (tegoż); Gazeta lwowska Nr. 16. (tegoż); Tygodni. Narodowy Nr. 35. (tegoż). Зап. Шевч. XXXIX., Наук 71—75.

22. **Лѣтопись** Историко-филологическаго Общества при Императорскомъ Новороссійскомъ Университетѣ. IX. Византійско-славянское отдѣленіе. VI. Одесса, стр. 20 + 440 + 50 + IV. (Jahrbuch der histor.-philolog. Ges. bei der Kais. Neurussischen Universität.)

Ref. Byz. Zs. X., 1901, 234—246, т. IV. (Eduard Kurtz.)

23. **Listy filologicke.** Vydávají se nákladem Jednoty čes. filologů v Praze. Odpovědní redaktoři J. Gebauer, Fr. Groh, J. Král, Fr. Pastrnek, Jar. Vlček. (Philologische Blätter.)

Ref. Фил. Зап. 1901, вып. III., cf. Věstn. SF., II.—12, č. 86.

24. **Литературный Вѣстникъ.** Изданіе Русскаго Библиологическаго Общества. Томъ I., VIII. + 544, томъ II., IX. + 381; С.-Пб., 1901. Типо-литографія А. Э. Винеке, Екатериноградскій прѣсш. Nr. 15. (Literaturzeitung.)

Ref. о sv. I. Ист. Вѣстн. LXXXIII., 1181 сл.; Čes. Revue V., 2, 174—176. (J. Karásek.)

25. **Materyaly antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne**, wydawane staraniem komisji antropologicznej Akad. Umiej. w Krakowie. (.nthropologisch-archeologische und ethnographische Materialien, herausgeben von anthrop. Kommission in Krakau.) Tom IV., (z 4 tablicami i 28 figurami w tekście). Kraków 1900. Nakł. Ak. Um., druk. Uniw. Jag., str. 125 + 285.

Ref. Kw. hist. XV. 214—216. (Henryk Ulaszyn); Wisła XV., 387 (J. Fr. Magiera). Киев. Стар. LXXII. Отд. II., 22—27.

Toż; tom V., z 15 tabl. i 18. rys. w tekście. Kraków 1901, in. 8°, str. IX. + 93 + 272.

Tomy I.—IV. (1896—1900). Ref. Lud. VII., 221—4 (H. Ułaszyn. Omówione tylko prace etnograficzne i dialektologiczne.)

26. **Materyały i prace komisji językowej Akad. Umiejętn.** w Krakowie. (Materialien und Arbeiten der linguistischen Kommission der Akad. der Wissenschaft. in Krakau.) Tom I., zeszyt 1. Kraków, nakł. Ak. Um., skł. głów. w księg. Spółki wyd. polskiej, str. 164.

Ref. Książka I., s. 359—361 (A. A. Kryński).

27. **Научно-литературный Сборникъ.** Периодическое издание Галицко-русской матицы. Подъ редакціей Б. А. Дѣдицкаго. Львовъ I. стр. 342 + 248. (Jahrbuch für Wissenschaft und Literatur. Zeitschrift der Matica für die Russen Galiziens.)

Ref. Лит. В. II., 164 сл. Изв. Ун. К. XLI., 9, Крит. и библиог. 47—52 (Cf. Vestn. SF. II. 12, Nr. 81.)

28. **Pamiętnik Towarzystwa Tatrzańskiego.** (Gedenkbuch der Tatra-Gesellschaft.) Rok 1901. Tom XXII, str. 169. Kraków. Nakł. i własn. Tow. tatr., druk. W. L. Anczyca.

W drugiej części zawiera: dr. Stanisława Eljasz-Radzikowskiego „Zakopane przed stu laty” (str. 109—160). Jest tu szkic etnograficzny Podhalan. U.

29. **Poradnik językowy.** Miesięcznik poświęcony poprawności języka polskiego, pod redakcją prof. Romana Zawilińskiego. (Sprachlicher Ratgeber.) Roczn. I. Kraków 1901, str. 160.

Ref. Muzeum XVII., s. 166 (Fr. Krček); Książka I., s. 27 (A. A. K.).

30. **Rocznik Akademji Umiejętności w Krakowie.** (Jahrbuch der Akademie der Wissenschaften in Krakau.) Rok 1900—1901. Kraków 1901, in 8°, nakł. Ak. Um., skład w księgar. Spółki wydawn. pol. druk. Uniw. Jag., str. 159 + 8 tablic.

31. **Rozprawy Akademji Umiejętności w Krakowie.** Wydział filologiczny. (Abhandlungen der Akad. der Wissenschaft in Krakau. Philolog. Classe.) Serja II., t. XVII. Kraków 1901, nakł. Akad. Um., Księgarnia Spółki wydawn. polskiej. druk. Uniw. Jag., in 8°, str. 1 nl. + 443

Między innemi zawiera: T. Estreichera Globus Biblioteki Jagiell. z początku w. XVI.; J. Czubka Wespazjan z Kochowa Kochowski; St. Dobrzyckiego O t. zw. mazurowaniu w języku polskim.

Ref. Tomów XIII., XIV. i XVI: Książka I., 255/6 (A. A. Kryński). Tomów X.—XVII. (1897—1901; ogólnego zbioru XXV.—XXXII.) Зап. Шевч. XLII¹. бiбл. 40. U.

32. **Русскій Филологическій Вѣстникъ.** Издаваемый подъ редакціей проф. А. И. Смирнова. Варшава. (Russischer Philolog. Bote.)

Ref. 1899. Т. XLI. а XLII. Зап. Шевч. XXXIX. Наук. Хрон. 68 сл.

35. **Сборникъ харьковскаго истор. филолог. общ. XII** (Jahrbuch der histor.-philolog. Ges. in Charkov.)

Ref. Зап. Шевч. XL. бiбл. 33 сл. Киев. Стар. LXXII. Отд. 2., стр. 27—30.

34. **Sborník Museálnej slovenskej spoločnosti.** (Jahrbuch der slovakischen Museums-Ges.) Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník VI. Turčiansky Sv. Martin. 1901. Str. 193.

Ref. Sl. Pobl. XXI. 407.

35. **Сборникъ** на българското книжовно дружество. I. София. Стр. СП + 227 + 41 + 54 + 28 + 4. (Jahrbuch der bulg. Ges. für Literatur.)

36. **Сборникъ** за народни умотворения, наука и книжина. Наученъ отдѣлъ. Т. XVIII. София. (Sammelband für Folklore, Wissenschaft und Literatur.)

Ref. XVII. С. Revue. IV. 1. 349 sl.; XVI. а XVII. Изв. Ун. кн. XLI. 9. Крит. и библиог. 59—72. Věstn. SF. II., 12 Nr. 81, 86.

37. **Сборникъ** отдѣленія русскаго языка и словесности Импер. Академіи Наукъ. Т. 67 и 68. (Sammelband der Abteilung für russische Sprache und Literatur bei der Kais. Akademie der Wissenschaften.)

Ref. Лит. В. II., 164.

38. **Сборникъ** учено-литературнаго общества при Имп. Юрьевскомъ университетѣ. Томъ IV. Юрьевъ 1901. (Jahrbuch der gelehrten und litterarischen Gesellschaft bei der Universität in Jurjew [Derpt].)

Ref. Ист. Вѣстн. LXXXVI., 1215 сл.

39. **Slovanský Přehled.** (Slavische Rundschau.) Sborník statt, dopisů a zpráv ze života slovanského. Red. Adolf Černý. Praha. Ročník III.

Ref. Лит. В. I., 368.

40. **Споменик.** Издаје Српска краљевска академија. (Denkschriften der kgl. serb. Akademie.)

Ref. XXXVI., XXXVII., XXXVIII. (Други разред 31, 33, 34.) 1900. Унив. Изв. XLI., Nr. 9, крит. и библиогр. 76—80.

41. **Sprawozdania** z czynności i posiedzeń Akademii Umiejętności w Krakowie, wydawana pod redakcją sekretarza generalnego Stanisława Smolki ze współudziałem sekretarzy wydziałów 1901. (Berichte von der Thätigkeit und den Sitzungen der Akademie der Wissenschaften in Krakau) Tom VI.

42. **Српски књижевни Гласник.** Уредник Богдан Поповић. Уређивачки одбор: Др. Војислав С. Вељковић, Јаша М. Продановић, Љуб. Јовановић, Љуб. Стојановић, Светислав С. Симић, Слободан Јовановић. Власник Светислав С. Симић. Књига I.—IV. Београд, стр. 320, 480, 480, 480. (Serbischer Literatur-Bote.)

43. **Światowit.** Rocznik poświęcony archeologii przedziejowej i badaniem pierwotnej kultury polskiej i słowiańskiej. (Światowit, Jahrbuch für poln. und slav. Archaeologie und Prähistorie.) Wydawany staraniem Erazima Majewskiego. Tom III. Warszawa 1901.

Ref. Киев. Стар. LXXIII., отд. II., стр. 179 сл.

44. **Towaryśstvo.** Sborník literárnych prác. V storočnú pamät' prvého „Učeného slovenského tovaryśstva“ založil a z pomoci priateľov

slovenskej spisby vydal Fr. Richard Oswald. (Ein Sammelband literarischer Arbeiten. Zum 100jährigen Andenken an die erste Gelehrte slovakische.) III. V Ružomberku. Tlačou knižtlačiarne Karla Salvu. 1900. 4°, str. 348. Cena 6 korún.

Ref. Sl. Pohř. XXI.. 1901, 470—472, 534—535, 735—740. (Šk.)

45. **Труды** Оренбургской ученой архивной комиссиі. Вып. VI. Подъ редакціей И. С. Шукцинуева. Оренбургъ 1900. (Arbeiten der Gel. Archiv-Commission in Orenburg.)

Ref. Ист. Вѣстн. LXXXIII., 791 сл.

46. **Труды** Пермской ученой архивной комиссиі. Изд. подъ ред. А. А. Димитріева Выпускъ IV. Пермь. (Arbeiten der Gel. Archiv-Commission in Perm.)

Ref. Лит. В., I., 471 сл. Истор. В. LXXXV. 706 сл.

47. **Труды** подольскаго епархіального историко-статистическаго комитета. Вып. IX. — Церкви и приходъ Подольской епархіи. Каменецъ, стр. XX. + 1064 + 175. (Jahrb. Arbeiten des histor.-statistischen Comité für die Eparchie Podolien.)

Ref. Зап. Шевч. XLII., библ. 48 сл. (М. Г. „В сѣм томі під каждым селом дають сѣ історичні, церковно-статистичні, подскудні и этнографічні та економічні відомости.“)

48. **Труды** Владимирской Ученой Архивной Комиссиі. Книга III. Съ автографомъ въ текстѣ и приложеніемъ 4 рисунковъ (въ краскахъ). Губ. гор. Владимиръ. Типо-литографія Губернскаго Правленія 1901. Большое 8°, стр. 368 + 58 + 8 + 40. (Arbeiten der Gel. Archiv-Commission für Vladimir.)

Ref. Лит. В. I., 336 сл.; Ист. Вѣстн. LXXXIV., 363—365; кн. вторая (1900): ib. LXXXIII., 337—339.

49. **Византійскій Временникъ**, издаваемый при импер. Академіи. Наукъ подъ редакціей В. Э. Ререля, члена-корреспондента Академіи. Т. VIII. Вып. 1—4. С.-Пб. 1900. (Byzantinische Zeitschrift.)

Ref. Истор. Вѣстн. LXXXIII., 1185—7.

50. **Записки** науковаго товариства імени Шевченка, під редакцією Михайла Грушевського. Т. XXXIX.—XLIV. (Mitteilungen der Ševčenko-Gesellschaft für Wissenschaften in Lemberg.)

Ref. т. XXXVII.—XXXVIII. Киев. Стар. LXXII., отд. 2 стр. 92—96; XXXIX.—XLI. ib. LXXIV. отд. 2, стр. 54—57; XXXI.—XXXII. В. Всемирной Ист. 1901, №. 5. стр. 250 сл.; XXXIII.—XXXVIII. Р. Мысль: XXII. кн. 1, библ. стр. 17. сл. (особенно о статьѣ Ив. Франка о „Словѣ о Лазаревѣ воскресеніи“.)

51. **Almae Matri Jagellonicae** qui ab ipsa multa olim in litteris perceptorant quinque saecula feliciter peracta hoc munusculo oblato gratulantur. Leopoli. Propriis sumptibus. Impressum in Typographia sociorum. MCM str. 4 nl. + 128 + 2 nl.

Zawiera między innymi prace: Z Dembitzera Criciana, s. 51—54; K. Nitscha Próba wyjaśnienia genezy przechodzenia w narzeczu białoruskim nieakcentowanego *e w a*, s. 55—62; J. Steina Dwie elegje Kochanowskiego, s. 87—89; K. Broniowskiego Ślady wpływów francuskich humanistów w epigramach Jana Kocha-

nowskiego, s. 91—100; J. Rozwadowskiego Ze studjów nad nazwami rzek słowiańskich, s. 107—114; J. Kallenbacha O genezie Dziadów, s. 115—128.

Ref. Muzeum XVII., 896—897. (Z. Dembitzer.)

U.

52. **Юбилейный сборникъ** въ честь Всеволода Федоровича Миллера, изданный его учениками и почитателями. Подъ редакціей Н. Я. Янчука. 1900. Viz Věstn. SF. I., 9, 46. (Festschrift zu Ehren des Vs. Th. Miller.)

Ref. Зап. Шевч. XLIII., бѣл. 32.—38. (Ив. Франко). Ж. Стар. XI., 102—106. (В Перетцъ).

53. **Księga pamiątkowa** uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego, wydana staraniem i nakładem młodzieży akademickiej ku uczczeniu 500-letniego jubileusza przekształcenia dawnej Szkoły kaźmierzowskiej na Uniwersytet Jagielloński. Kraków MCM., str. 8. nl. + 393, z rycinami, druk. Uniw. Jag. (Gedenkbuch der Schüler der Jagellonischen Universität.)

Ref. Prz. Pol., wrzesień, s. 514—525 (St. Tarnowski).

54. **Pamiętnik III. zjazdu historyków polskich** w Krakowie, urządzonego przez Towarzystwo historyczne lwowskie w d. 4, 5 i 6 czerwca 1900. (Denkschrift des III. Congresses der polnischen Historiker in Krakau.) Nakł. uczestników zjazdu, druk. Uniw. Jag., in 8°. I. Referata (1900). II. Protokoły obrad (1901), str. 154.

55. **Baudouin de Courtenay R-a**. Третій съѣздъ польскихъ историковъ. С.-Пб. 1901, стр. 20. (Оттискъ изъ Извѣст. Отдѣл. русск. яз. и словесн. Имп. Ак. Н., т. VI. кн. 1). (Dritter Congress der polnischen Historiker.)

56. **Rok Mickiewiczowski**, księga pamiątkowa, wydana staraniem kółka Mickiewiczowskiego we Lwowie. (Das Mickiewicz-Jahr.) Lwów 1899, nakł. Allenberga. in 4°, str. II. + 370 + 292.

Ref. Muzeum XVII., str. 36 (M. Reiter).

57. **Slovensko**. Sbornik statí věnovaných kraji a lidu slovenskému. Umělecká beseda svým členům na rok 1901. 4°, str. 214.

B. Bibliografie.

58. **Цоневъ В.**, Ръкописната сбирка въ Рилския манастиръ. Бѣлг. Пр. кн. X., 89—96. Юни. София 1900. (Conev V., Die Handschriften-Sammlung in dem Kloster Rila.)

Ref. ЖМНПр., 1901, авг., 470—478. (P. A. Lavrov.)

59. **Спространовъ Е.**, Описъ на ръкописитѣ въ библиотеката при св. Синодъ на българската църква въ София. Viz VSF I., 10, 57. (Sprostranov E., Beschreibung der Hss. in der Bibliothek der hl. Synode der bulgar. Kirche in Sofia.)

Ref. ЖМНПр. 1901, маѣ 229—232 (M. Popruženko), ib. авг. 470—478 (P. A. Lavrov). Срп. Къ. Гл. II., 69—71 (Л. Стојановић). Изв. Киев. XLI., кн. 4., срв. Věstn. SF. II., Nr. 68.

60. **Вуловић Св.**, Опис словенских рукописа софијске библиотеке. Cf. Věstn. SF. I., 11, 58. (Vulović Sv., Beschreibung der Hss. in der Bibliothek in Sofia.)

Ref. P. A. Lavrov, ЖМНПр. 1901, авг. 470—478.

61. **Стојановић Љуб.**, Каталог рукописа и старих штампаних књига. Збирка Српске краљ. акад. Београд 1901. Цена 2 дин. (Stojanović Ljub., Katalog der Hss. und alten Drucke in der kgl. serb. Akademie.)

Ref. Изв. Унив. К. XLI., 9 крѣт. и библиогр. 74—76; cf. Věstn. SF. II. Nr. 68. Лит. В. II., 340.

62. **Вукићевић Мил. М.**, Из старих Србуља. Glasnik XIII. (1901), 1, 31—69, 289—350. (Vukićević M. M., Aus alten serbischen Handschriften und Druckwerken.)

Krátký popis starých srbských rukopisů v Bosně a Hercegovině, které spisovatel přehlížel r. 1899, a to v Sarajevě (16 rukopisů v knihovně starého kostela), v hercegovském klášteře Žitomišlicí (40 rkp. a 6 starotisků), v Travniku (2 rkp. s 4 starotisky), v klášteře sv. Trojice (63 rkp., mezi nimi 1 blh. XVII. v., a 8 tisků), v Čajnici (9 rkp., 1 pergam., a 2 tisky), v Goraždi (2 tisky), ve Fojnici (7 knih, tištěných bosenskou kyrillicí a 1 rkp. letopis). Nejstarší rkpis je ze stol. XIV. (Nomokanon Sarajevský).

63. **Библиотека Московской Синодальной Типографии.** Часть первая: Рукописи. Выпускъ третій. Псалтыри. Описалъ Валерій Погорѣловъ. Съ приложеніемъ статьи „О редакціяхъ славянскаго перевода Псалтыри. М. 1901. LXIV. + 175 стр. Цѣна 1 р. 25 к. (Bibliothek der Moskauer Synodal Typographie. I. Handschriften. Heft 3. Psalter. Beschrieben von V. Pogorelov. Beilage „Über die Redactionen der slavischen Übersetzung des Psalters“.)

Ref. Лит. В. II., 54.

64. **Каталогъ собранія рукописей П. И. Савваитова,** нынѣ принадлежащихъ Импер. Публичной Библиотекаѣ. Составилъ И. А. Бычковъ. Выпускъ I. С.-Пб. 1900, стр. VI. + 236. (Katalog der Hss. Sammlung des P. J. Savaitov, jetzt in der kais. öff. Bibliothek.)

Ref. Лит. В. I. 470. (Г. Гунцевичъ).

65. **Родосскій А.**, Рукописи и книги церковной печати, поступившія въ академическую библиотеку въ 1900 году. (Къ отчету по библиотекаѣ С.-Пб. Духовн. Акад.) Христіанское Чтеніе 1901 г., октябрь, 600—613, декабрь, 964—987.

66. **Сперанскій М.**, Описаніе рукописей библиотеки историко-филологическаго Института князя Безбородко въ г. Нѣжинѣ. Окончаніе. Стр. VIII. + 39. Изв. Безбор. XIX. Viz Věstn SF. I., 10, 56. (Speranskij M.: Beschreibung der Handschriften der Bibliothek des fürstlichen Bezborodkischen histor.-philolog. Institutes in Něžin. Schluss.)

67. **Титовъ А. А.**, Описаніе славяно-русскихъ рукописей, находящихся въ собраніи члена-корреспондента Императорскаго Общества Любителей Древней Письменности А. А. Титова. Томъ I., часть II. Книги богослужебныя.

С.-Пб. 1901. XXXIII. + 469 стр. in 8°. (Titov A. A., Beschreibung der slavisch-russischen Handschriften, welche sich in der Sammlung A. A. Titov's befinden. Bd. I., Theil II. Die liturgischen Bücher.)

Описанію предпослано предисловіе, въ началѣ котораго авторъ описанія говоритъ: „Вторая часть перваго тома Описанія нашего рукописнаго собранія, заключаетъ въ себѣ описаніе тѣхъ рукописей, которыя отнесены нами къ отдѣлу „Обряды“. Всѣхъ рукописей этого отдѣла здѣсь описано 597 (№г. 142—738). Нѣкоторыя изъ этихъ рукописей отличаются значительною древностью, древнѣйшая рп. „Уставы церковныя“ XV-аго стол. а большинство изъ нихъ имѣютъ записи и скрѣпы, въ которыхъ упоминаются мѣста, гдѣ были писаны рукописи и указываются мѣста, имена и фамиліи писцовъ, владѣльцевъ, вкладчиковъ и жертвователей рукописей. Эти записи весьма важны въ томъ отношеніи, что иногда даютъ драгоценныя историческія свѣдѣнія и сообщаютъ любопытныя данныя касательно судьбы и распространенія памятниковъ древней русской письменности.“ Въ концѣ указатель.

III.

68. **Титовъ А.**, Собраніе старопечатныхъ книгъ библіотеки А. И. Кастерина. Изв. по литер. и библіогр. кни. магаз. Вольфа. IV., стр. 21 сл. (Titov A., Sammlung alter Drucke der Bibliothek des A. J. Kasterin.)

69. **Перетцъ В.**, Очеркъ библіотеки Кіево-Софійскаго собора. Лит. В. II. 121—127. (Peretc V., Skizze der Bibliothek an der Kathedrale der hl. Sofia in Kijev.)

70. **Бурцевъ А. Е.**, Обстоятельное библиографическое описаніе рѣдкихъ и замѣчательныхъ книгъ, брошюръ, художественныхъ изданій, старыхъ и новыхъ рукописей, гравюръ, грамотъ, портретовъ, лубочныхъ картинокъ, указовъ и разныхъ летучихъ листовъ, съ пояснительными замѣчаніями и полными перепечатками болѣе рѣдкихъ книгъ и др. библиографическихъ матеріаловъ. Томъ II. С.-Пб. 1901, стр. 307—614, — 150 экз. (Bursev A. E., Bibliographische Beschreibung seltener und bemerkenswerther Bücher, Brochuren, Kunstwerke, alter und neuer Handschriften etc.)

71. **Систематическій каталогъ** книгъ библіотеки Кіевской духовной академіи, составленный библіотекаремъ академіи А. С. Крыловскимъ. Томъ второй. Словесность. Вып. пятый. Иностранная литература, восточная, классическая, новыхъ европейскихъ народовъ и славянъ. Отечественная литература. Эстетика а теорія словесности. Исторія искусствъ и литературы иностранной и библиографія. Исторія русской литературы и библиографія. Кіевъ 1901. (Systematischer Katalog der Bibliothek der Geistlicher Akademie in Kiew.)

Ref. Истор. В. LXXXVI, 1210 сл. (А. М-чъ.).

72. **Столянский П.**, Описаніе старинныхъ книгъ публичной Самарской Александровской Библіотеки: 1745—1825). Самара 1901. 12°. IV. + 160 стр. (Stolpianskij P., Beschreibung alter Bücher in der öff. Bibliothek in Samara.)

73. Bibliografia românească veche de Joan Bianu și Nerva Hodoș. Fasciola II. București, 1899 an., în folio, pp. 97—207 m. e.

Старо-славянское печатное искусство до сих поръ не было предметомъ особаго изслѣдованія, какъ — напримѣръ — украшенія и миниатюры рукописей въ трудахъ и изданіяхъ Стасова, Буслаева, преемв. Саввы и многихъ другихъ. Существуетъ нѣсколько русскихъ изданій образцовъ старопечатныхъ книгъ, но исключительно съ библиографической и палеографической стороны; украшенія же т. е. заставки, гербы, иллюстраціи къ тексту и проч. ни въ одномъ изданіи не были воспроизведены. Поэтому, настоящій проломъ блестяще восполняетъ роскошное изданіе румынской Академіи, заглавіе котораго мы выписали выше. Какъ извѣстно, въ первой половинѣ XVII. вѣка изъ румынскихъ типографій вышелъ цѣлый рядъ книгъ на славянскомъ языкѣ, которыя скоро расходились не только въ Молдавіи и Валахіи, но и въ сосѣднихъ странахъ съ чисто-славянскимъ населеніемъ. Въ изданіи румынскихъ библиографовъ гг. Біану и Ходоша воспроизведены фотоцинографіей, среди множества заставокъ, гербовъ Молдавіи и Валахіи, а также и боярскихъ фамилій, цѣлыхъ страницъ для образца шрифта —, и миниатюры (притчи о Блудномъ сынѣ) изъ Учительнаго Евангелія, напечатаннаго въ монастырѣ Говора въ 1642-мъ году (стр. 121—122), изображеніе Узѣкновенія главы Іоанна Предтечи изъ книги поученій 1643-го года, изъ той же книги — нѣсколько двенадцатыхъ праздниковъ, житіе преп. Параскевы „въ дѣяніяхъ“ (стр. 142) и изображеніе св. Іоанна Новаго Бѣлградскаго (стр. 143), портреты господара Матвѣя Басарки и жены его Елены въ славяно-византійскихъ парадныхъ одеждахъ изъ Славянскаго Служебника 1646-го года (стр. 153), изображенія вселенскихъ соборовъ изъ сповѣданія вѣры 1652-го года (стр. 197), множество выходныхъ листовъ, сильно напоминающихъ западно-русскія изданія XVII. вѣка, и проч. Интересно, что въ типографіяхъ трудились надъ изданіями выходцы изъ славянскихъ земель, изъ Охриды, Сербіи и др.; нѣкоторые мѣстные румынскіе монахи, а также южнорусскіе друкари, которые, несомнѣнно, пришли въ румынскія земли вмѣстѣ съ тѣмъ шрифтомъ, который молдавскій господарь Василій Лупулъ просилъ у кievскаго митрополита, или же пришли въ молдавскіе монастыри, ища убѣжища отъ преслѣдованій православія съ стороны католическихъ проповѣдниковъ и дѣятелей. Этотъ періодъ дѣятельности румынскихъ типографій занимаетъ время отъ 1635-го до 1654-го года; за этотъ періодъ издано ровно тридцать книгъ, изъ которыхъ многія сохранились въ одномъ лишь экземплярѣ и появляются въ изданіи румынской Академіи впервые. Книга издана чрезвычайно роскошно и очень тщательно, записи и выходные предисловія изданы вполне славянскимъ шрифтомъ, каждая книга описана подробно и въ концѣ описанія указана обширная литература каждой книги въ отдѣльности. Небольшія упущенія и неточности, которыя мы укажемъ въ свое время и которыя неизбежны при такихъ большихъ изданіяхъ, нисколько не могутъ ослабить научнаго значенія книги для славянской археологій.

А. П. Ничимирскій.

74. Бѣловъ А., Частныя книгохранилища и музеи въ Москвѣ. Лит. В. I., 143—148. (Belov A., Privat-Bibliotheken und Museum in Moskau.)

75. Лисовскій Н. И., Русская періодическая печать 1703—1894 гг. (Библиографія и графическія таблицы). Вып. II. С.-Пб. Съ предисловіемъ. Отдѣлъ I. Библиографія русской периоди-

ческой печати. Съ 1857 по 1880 г., стр. 33—96. Отдѣлъ II. Графическія таблицы русской періодической печати. Листы 10—24. Цѣна 5 р. (Lisovskij N. J., Die russische Presse 1703—1894.)

76. **Списокъ русскихъ повременныхъ изданій съ 1703 по 1899 г. съ свѣдѣніями объ экземплярахъ, принадлежащихъ Библіотекѣ Имп. Академіи Наукъ.** Корректурное издание. С.-Пб. 4°. 114 стр. (Übersicht der russischen Zeitschriften vom 1703—1899.)

Ref. Лит. В. II., 253.

77. **Truhlář Jos., Přehled rukopisných cemelí biblioteky Klementinské nově spořádaných.** Věstn. ČAkad. X., č. 5, str. 345—356. (Übersicht der neu geordneten handschriftlichen Cimelien der Clementinischen [Universitäts-] Biolothek.)

Kustos této knihovny podává přehled všech rukopisů. Mezi nimi jsou některé latinské, též německé a cizojazyčné, největší však část jest česká.

78. **Wisłocki Wladislaus, Dr., Incunabula typographica Bibliothecae Universitatis Jagellonicae Cracoviensis inde ab inventa arte imprimendi usque ad. a. 1500 secundum Hainii „Repertorium bibliographicum“ una cum conspectu virorum, qui libros olim habuerant, benefactorum Bibliothecae, ligatorum Cracoviensium per ordinem alphabeti digessit. . . ejusdem c. r. Bibliothecae custos. Cracoviae, typis et sumptibus Universit. Jag. 1900, in 8°, str. XXXIV. + 634.**

Ref. Kwart. histor. XV., 372—394 (A. Chmiel); Centralblatt f. Bibliothekswesen Nr. 5, 225—7 (Adolf Schmidt).

Zbiór inkunabulów obejmuje :300 egzempl. i 336 dubletów.

U.

79. **Славяновѣдѣніе въ повременныхъ изданіяхъ.** Систематическій указатель статей, рецензій и замѣтокъ за 1900 г. С.-Пб. XVI. + 115. Ц. 1 р. 20 к. (Verzeichniss der im Jahre 1900 in Zeitschriften. erschienenen Aufsätze über slavische Philologie.)

Ref. Лит. В. II., 253 сл.; Č. Revue V., 3, 258—259 (B. Prusik).

80. **Věstnik slovanské filologie a starožitnosti.** S podporou Carské akademie věd v Petrohradě, Akademie české pro vědy a umění, c. k. ministerstva kultu a vyučování ve Vídni vydávají L. Niederle, F. Pastrnek, J. Polívka, J. Zubatý. Ročník I. Praha 1901, str. 262. (Anzeiger der slavischen Philologie und Archaeologie.)

Ref. Наставник. XII. 4, 333 (С. Н. Томић).

81. **Флоринскій Т. Д., Критико-библіографическій обзоръ новѣйшихъ трудовъ и изданій по славяновѣдѣнію.** Изв. Кіев. 1901, годъ XXI., Nr. 4, 1—45; 9, 47—89. (Florinskij T. D., Kritisch-bibliograph. Übersicht neuerer Werke und Publicationen aus der Slavistik.)

1. Kritické referáty Nr. 4. V. Jagić, Zur Entstehungsgeschichte der kirchenslav. Sprache. — 2. Р. Брандтъ, Краткая фонетика и морфология чешскаго языка. — 3. Р. Брандтъ, Выписки изъ старопольской словесности со словарикомъ. — 4. П. К.

Гжбовъ, Пъленъ русско-български рѣчникъ. — 5. А. И. Соболевскій, Церк.-слав. текеты моравскаго происхождения. — 6. Fr. Pastrnek, Chrvatsko-hlaholský rukopis Sienský. — 7. Lj. Stojanović, Über einen cyrillischen Apostolus serbischer Redaktion mit glagolitischen Marginalglossen. — 8. С. М. Кульбакинъ, Матеріалы для характеристики средне-болг. яз. — 9. H. Barbescu, Fonetika cirilske azbuke u pisanju rumunjskoga jezika XV. i XVI. v. — 10. Е. Спространовъ, Опись н.а. ржкописей и библиотеката при св. Синодъ на българската църква въ София. — 11. А. Милетичъ, Членътъ въ българския и въ руския езикъ. — 12. Archiv für slav. Phil. XXII.

• Krit. ref. Nr. 9.: 1. Н.-лит. Сбор. Гал. 1901, I. 1. — 2. Grot, Объ изученіи славянства. — 3. Vergun, Слав. Вѣкъ. — 4. Сбор. Мин. Соф. XVI.—XVII. — 5. Miljukov, Пять этногр. картъ Макед. — 6. Stojanović, Katalog ruk. i starih štamp. knjiga. — 7. Споменик XXXVI.—XXXVIII. — 8. Глас LXVIII. — 9. Ruvarac, rozpr. histor. — 10. Miličević, Кнез Милош у причама. — 11. Petrović, Оглед франц. библиогр. о Србима и Хрв. — 12. Vuletić-Vukasović, Bilj. o kult. juž. Slav. — 13. Murko, Oblak. — 14. Zbor. Ljubl. — 15. Valjavec, Poezije. — 16. Sládković, Spisy. — 17. Bodický, Eug. Onegin.

82. **Петровъ А.**, Перечень относящихся къ славяновѣдѣнію университетскихъ диссертаций, гимназическихъ программъ и т. п., вышедшихъ въ Австро-Венгрии и Германіи съ 1889 по 1899 г. Изв. рус. яз. 1900, V., 4, 1347—1357. (Petrov A., Übersicht der auf die slav. Philologie bezüglichen Universitäts-Dissertation, Gymnasial-Programme u. dergl., welche vom J. 1889 bis 1899 in Österreich Ungarn und Deutschland erschienen sind.)

Préhled sestaven na základě pramenů: G. Fock, Bibliogr. Monatsbericht über neu erschienene Schul- und Universitätschriften. Leipzig. I. 1890. — Mittheilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung: Die hist. Progr. der österr. Mittelschulen. — Archiv für slav. Phil. Herausg. von V. Jagić.

83. **Jireček Konst.**, Ze slovanských literatur. (Aus der slavischen Literaturen) Osvěta XXXI., I., 79—82, 167—172, 368—370. — II. 650—654, 750—753, 1134.

84. **Prusik B., Dr.**, Z cizích a slovanských revuí a listů. (Aus fremden u. slavischen Revuen u. Zeitschriften.) Č. Revue IV., 894, 1019, 1147, 1272, 1405, 1515, V., 91 sl., 186 sl.

85. **Slovanské časopisy.** Referuje Dr. Čeněk Zibr. ČMČ., LXXV., 286—293; 392—393.

86. **Степовичъ А. I.**, Славянскія извѣстія. Фил. Зап. 1901 г., вып. III., стр. 1—14. (Stepovič A. J., Slavische Berichte.)

Рядъ небольшихъ критико-библиографическихъ замѣтокъ о слѣдующихъ изданіяхъ (называемъ ихъ сокращенно): XXXVII. „Česká Revue“. Прага 1899. — XXXVIII. „Сборникъ за народни умотворенія, наука и книжна“. Софія 1899. — XXXIX. Д-ръ I. Томанъ, „Válečnictví husitské z dohy Žižkovy a Prokopovy“. Прага 1898. — XL. „Словарь древняго славянскаго языка, составленный по Остромирову Евангелію, Миклошичу и т. д.“ С.-Пб 1899. — XLI. „Справочный и объяснительный словарь къ Псалтири, сост. П. Гильдебрандомъ (Рязанскимъ)“. С.-Пб. 1898. — XLII. Н. Горяевъ, „Сравнит. этимологическій словарь русск. языка“. Тифлисъ 1896. — XLIII. „Slovenské Pohľady“. 1899. — XLIV. „Listy

Filologické“ 1899. — XLV. „Мирослављево Јеванђеље, Издање Његова Величанства Александра I, краља Србије“. — XLVI. „Квѣт.“ 1899. — XLVII. „Krok“, obzor literárne-umělecký. 1899. Прага. — XLVIII „Школки вјестник“. 1899. Сарајево. III.

87. **Bibliografija slovenska.** Slovensko knjištvo od 1. januara 1899 do 31. decembra 1900. Sestavil Dr. K. Glaser. (Slovenische Bibliographie.) Zbor. Ljubl. III., 1901. 198—233.

88. **Karásek J., Dr.,** Prešerniana. Č. Revue V., 1, 66 - 69. Přehled slovinských publikací, vyšlých za příčinou jubilea Prešernova.

89. **Margalits Ede, Dr.,** Horvát történelmi repertorium. Cf. Věstn. S. F. I., 12.

Ref. Nast. V. Zagr. X., 111 sl. (Pojedini su izvaci tako tačni i instruktivni, da mogu dobro doći i samome Hrvat. i srpskome historiku, koji hoće da se na brzo, pa ipak pouzdano snađe u kojemu pitanju povijesti jugoslavenske, o kojem je već bilo govora u „Arkivu“ ili „Radu“).

90. **Ляшенко А.,** Перечень историко-литературных статей помещенных въ январ., февраль, март., апрѣль, май., июнь., июль., август. — номерахъ русскихъ журналовъ. Лит. В. I., 216—222, 370—380, 500—517, II. 67—93. (Ljašenko A., Verzeichniss der liter.-hist. Aufsätze in den russischen Zeitschriften.)

91. **Отчетъ о дѣятельности отдѣленія русскаго языка и словесности Императорской Академіи Наукъ за 1898 годъ,** составленный предсѣдательствующимъ въ Отдѣленіи Ордан. академикомъ А. Ѳ. Бычковымъ. Сбор. Отд. рус. яз., LXVII., Nr. 1., 1—26. (Berichte über die Thätigkeit der Abtheilung für russische Sprache u. Literatur der kais. Akademie der Wissenschaften für das J. 1898.)

92. **Отчетъ о дѣятельности Отдѣленія русскаго языка и словесности Императорской Академіи Наукъ за 1899 годъ,** читанныя въ торжественномъ засѣданіи Академіи 29-го декабря 1899 года академикомъ А. А. Шахматовымъ. Сбор. отд. р. яз. LXVIII., 1—66. (Bericht über die Thätigkeit der Abtheilung für russische Sprache und Literatur der kais. Akademie der Wissenschaft für das J. 1899.)

93. **Отчетъ Императорской Публичной Библиотеки за 1896 годъ.** С. IIб. 1900. Синодальная типографія, стр. 223 + 29 + 15. (Bericht der kais. öff. Bibliothek für das J. 1896.)

Ref. Лит. В. I., 337 сл., Зап. Шевч. XLIV., 61бл. 49.

94. **Отчетъ Московскаго Публичнаго и Румянцовскаго музеевъ за 1900 г.** М. стр. 88 + 4. (Bericht des Moskauer öffentl. und Rumjancov. Museum.)

Ref. Лит. В. I., 469 сл.; Ист. Вѣстн. LXXXIV. 1179 сл.

95. **Отчетъ о сорокъ второмъ присужденіи наградъ графа Уварова,** читанный въ публ. засѣд. Имп. акад. наукъ 25 сент. 1900 г. Изв. Имп. акад. наукъ 1900, сент. Т. XIII., Nr. 2, str. 165—188. (Bericht über die XLII. Vertheilung der Preise des Grafen Uvarov.)

Obsaženy jsou posudky: D. A. Korsakova o knize A. P. Barsukova Родъ Шереметевыхъ, 7. sv.; P. J. Žukoviče o knize K. Charlamoviče, Западно-русскіе правосл. школы XVI. и начала XVII. в. atd. Kazaň, 1898; St. T. Golubjeva o knize V. O. Einhornа Сношенія.

96. **Отчетъ о состояніи и дѣятельности Имп. С.-Петербургскаго Университета за 1900 годъ**, сост. Н. Я. Марромъ. С.-Пб. 1901. (Bericht über die Thätigkeit der kais. Universität in St. Petersburg.)

В Приложение I. (стр. 101 сл. uvádí se liter. činnost profesorů a docentů universitních, mezi nimi P. A. Lavrova, A. J. Sobolevského, J. A. Baudouina de Courtenay, E. A. Voltera, J. L. Loša, A. L. Pogodina, P. A. Syrku a j.

97. **Присужденіе Ломоносовской преміи въ 1899 году**. Сб. Отд. рус. яз. LXXVII., Nr. 7, стр. 1—63. (Vertheilung der Lomonoser-Preise im J. 1899.)

Отчетъ о присужденіи Ломоносовской преміи, составленный академикомъ А. А. Шахматовымъ. Приложенія. I. Рецензія члена корресп. М. С. Дринова на соч. П. А. Сырку: „Къ исторіи исправленія книгъ въ Болгаріи въ XIV. вѣкѣ“. Т. I. Вып. 1.—2. С.-Пб. 1899—1900 (стр. 9—48). — II. Разборъ проф. Е. О. Карскаго труда Н. М. Тушкова: „Словарь древне-русскихъ личныхъ собственныхъ именъ“. (Рукопись.) Стр. 79—63.

98. **Рудаковъ В. Е.**, Археологія и исторія въ трудахъ губернскихъ архивныхъ комиссій Истор. В. LXXXVI., 1095—1116. (Rudakov, Archäologie und Geschichte in den Arbeiten der Gubernial-Archiv-Commissionen.)

99. **Систематическая роспись книгамъ**, вышедшимъ въ Россіи за 1899 годъ. Составилъ В. В. Сабанинъ. Т. I. Январь—июнь. 1899 г. Выпускъ I. Книги на русскомъ языкѣ. Изданіе Русскаго общества дѣателей печатнаго дѣла. С.-Пб. 1901. Ц. 6 р. (Systematische Übersicht der im J. 1899 in Russland erschienenen Bücher.)

Ref. Ист. В. LXXXVI., 322—5 (Е. Городецкій).

100. **Wolter E.**, Russische Bücherkataloge und Büchersammlungen. Centralblatt für Bibliothekswesen. Leipzig. XVIII. März 1901, p. 97—102.

101. **М. Н. И.**, Обзоръ русской печати. Русскіе журналы въ 1900 году. Лит. В. I. 94—103. (Übersicht der russ. Presse. Die russische Revuen 1900.)

102. **Vrzal Aug.**, Ruské měsíčníky roku 1900. Hlídká XVIII., 328—332, 393—7, 476—9, 551—5.

103. **Францевъ В. А.**, Обзоръ важнѣйшихъ изученій угорской Руси. Варшава, 1901. 8°. 53 стр. Zvl. otisk. z Рус. Фил. Вѣстн. (Francev A. A., Übersicht der wichtigsten Studien über Kleinrussen in Ungarn.)

Pečlivé sestavený přehled literatury o uherských Malorusích.

Ref. Сб. Гал.-рус. Mat. 1901, I., 3, 273—274. (J. A. Javorskij), Лит. В., I., стр. 273

104. **Огляд часописей за р. 1899.** Часописи видавані поза Україною. Зап. Шевч. XXXIX. Наук. хрон. стр. 57—78. (Übersicht der kleinrussischen Zeitschriften in Russland.)

105. **Томашівський С.,** Огляд часописей за 1900 р. Часописи українсько-руські. (Übersicht der Zeitschriften im Jahre 1900.) Зап. Шевченка. XLI. Наукова хроніка. 1—9.

106. **Г. Ш.,** Огляд часописей за 1900 р. Часописи видавані на російській Україні. (Kleinrussische Zeitschriften in Galizien und in der Bukovina.)

Зап. Шевч. XLIII. Наук. хрон. стр. 1—24.

107. **Українські видання 1900 года.** Київ. Стар. LXXII., отд. II., стр. 33—39. (Ukrainische Publicationen im J. 1900.)

108. **Brückner Aleksander,** Wydawnictwa Towarzystwa imienia Szewczenka. Kwartalnik historyczny XV., 350 i n. (Die neuesten Publicationen der Krakauer Akad. d. Wiss.)

Zawiera: J. Franko: Apokryfy nowozawitni, t. II.; W. Hnatiuk: Halicko-ruskie anegdoty; J. Werchratski: Znadoby dla piznanja uhorsko ruskich howoriw i inne. U.

109. **Brückner A.,** Najnowsze wydawnictwa Akademji krakowskiej. Ateneum XXVI., 1901., II., 1, 184—199.

110. **Finkel Ludwik, Dr.,** Bibliografja historji polskiej, wspólnie z drem H. Sawczyńskim i członkami Kółka historyczn. uczniów Uniwersyt. lwowsk. zebrał i ułożył... (Bibliographie der polnischen Geschichte.) Część II. Opracowania. Zeszyty 1—4. Kraków, 1895—1901, nakł. Akademji Umiejętn., skł. głów. w Księg. Spółki wydawn. pol., in 8°, str. 531—1142.

Zawiera nr. 9947—22734: Geografja i etnografja; Wiara i kościół; Prawo i ekonomja; Oświata (cywilizacja i kultura).

Ref. Kwart. histor. XV., 315—316 (notatka w sprawie „Bibliografji“). U.

111. **Godlewski Michaelo,** presbyter. Catalogus librorum, qui in Bibliotheca Caesareae Romano-catholicae ecclesiasticae Petropolitanae Academiae asservantur. Sectio I. Polonica XV. et XVI. saeculi. Petropoli 1901, in 4°, str. 30.

112. **Hahn Wiktor, Dr.,** Bibliografja filologii klasycznej i literatury humanistycznej w Polsce za lata 1896—1898 zesta wił... (Bibliographie der klassischen Philologie und humanistischen Literatur in Polen für das J. 1896—1898.) Lwów, nakł. autora, druk. E. Winiarza, in 8°, str. 30 (odbit. z „Eosu“, VI.).

Ref. Książka I, 341 (A. A. Kryński), Muzeum XVII, 817 (Z. Dembitzer).

113. **Hahn Wiktor, Dr.,** Bibliografja jubileuszu Uniwersytetu Jagiellońskiego. (Bibliographie des Jubileums der Jagellonischen Universität.) Lwów, druk. związkowa, in 8°, str. 52 (odbitka z „Muzeum“, XVII.).

114. **Nadmorski, Dr.,** Bibliografja Zachodnio-Pruska i sąsiednich okolic Polski za rok 1899. (Bibliographie für West-Preussen und die benachbarten Länder Polens für das J. 1899.) Roczn. Towarz. Nauk w Toruniu VII.

115. **Książka, Miesięcznik, poświęcony krytyce i bibliografii polskiej.** („Das Buch“. Monatschrift für polnische Kritik und Bibliographie.) Rocznik I. Warszawa, nakł. Wendego i Sp., in 8°, str. XII + 486.

Ref. Muzeum XVII., 475 (W. Hahn).

Zawiera w części pierwszej bardzo dobre fachowe oceny świeżo ukazujących się książek. W roczniku I. omówiono 500 książek, w tej liczbie treści historycznej 42, z zakresu historii literatury 34, z językoznawstwa i filologii 12, z geografii 7, z antropologii, etnografii i archeologii 6. W części drugiej — „bibliografii“ — wymieniono 1922 tytułów.

116. **Poradnik dla czytających książki.** Dwutygodnik sprawozdawczo-literacki, ilustrowany. (Rathgeber für Leser. Halbmonatsschrift.) Warszawa Roczn. I. Księgarnia T. Paprockiego i Sp.

Ref. Muzeum XVII., 475 (dr. W. Hahn).

117. **Przewodnik bibliograficzny.** Miesięcznik dla wydawców, księgarzy, antykwarów jako też dla czytających i kupujących książki, Z zasiłkiem Akademii Umiejętności w Krakowie. (Bibliographischer Führer. Monatschrift.) Kraków. Roczn. XXIV., nakł. G. Gebethnera i Sp., druk. Univ. Jag., str. 30 + 312.

Nr. 6 zawiera: Dr Władysław Wisłocki. Notatka biograficzno-bibliograficzna. Napisał Henryk Ułaszyn (str. 93/8).

118 **Siwak Michał, O zbiorach archeologicznych, numizmatycznych i archiwalnych w b. Muzeum Pokuckim w Kołomyi** (Die archaeologischen, numismatischen und archiwalischen Sammlungen im ehemaligen „Muzeum Pokuckie“ in Kolomea in Galicien.) Kołomyja 1901, druk. St. J. Miziewiczza, nakł. funduszu naukow., in 8°, str. 98 (odbitka ze Sprawozdania c. k. I. wyższego gimnazjum w Kołomyi za rok szkol. 1901).

119. **Ułaszyn Henryk, Bibliograficzny spis prac ś. p. Dr. Władysława Wisłockiego** (Bibliographisches Verzeichnis der Arbeiten von Dr. W. Wisłocki) w „Przewodn. bibliograficzn.“ XXIV., Nr. 6, str. 95—8 (też w odbitce, Kraków 1901).

120. **Zibrť Čeněk, Bibliografie české historie.** (Bibliographie der böhm. Geschichte.) Cf. Věstn. SF., I., 15.

Ref. Kw. hist. XIV., 57—58 (Al. Brückner); tamże, 315—316 (L. Finkel). Vytahy z různých recensí otřistény Č. Lid. X., 491—496.

121. **Český katalog bibliografický za rok 1896 a 1897.** Nové řady ročník VIII. a IX. (Böhmischer bibliographischer Katalog für das J. 1896 und 1897.) Prací Bibliografického odboru spolku českoslovanských knihkupeckých účetních v Praze. V Praze 1901; XLVIII. + 320.

122. **Repetitorium XXV. ročníků Časopisů Matice Moravské** (1869—1882, 1891—1901). (Repetitorium des XXV. Jh. der Zs. d. mähr. Matice.) Spřádal Frant. J. Rypáček, II. jednatel Matice Moravské. 60 str. (Příloha k IV. sešitu ČMM. 1901, XXV.)

Seznam článků, referátů, zpráv a pod., uveřejněných v dosavadních XXV. ročnících ČMM.

123. **Řivnáčov Český Věstník Bibliografický.** Soupis nových knih českých. Vychází redakcí Dra Čeňka Zíbrta nákladem knihk. Fr. Řivnáče v Praze čtyřikrát ročně.

124. **Úplná bibliografie česká** dle odborů. Číslo I. Cena 50 h. Dr. Frant. Bačkovský.

125. **Nentwig H.**, Silesiaca in d. reichsgräfl. Schaffgotsch'schen Majoratsbibliothek zu Warmbrunn. Heft 1. Leipzig, Otto Harrassowitz, 1901. 8°. 232 SS.

Der vorliegende Katalog der ausserordentlich reichhaltigen Silesiaca-Sammlung der berühmten Schaffgotsch'schen Bibliothek bringt in 2448 Nos. systematisch angeordnet die Literatur über die Provinz Schlesien, einschliesslich Volks- u. Sagenkunde (Rübezahlsage) u. dergl. Im nächsten Jahre soll das 2. (Schluss-)Heft erscheinen mit alphabet. Register und einer Geschichte der Majoratsbibliothek, so dass dann eine schlesische Bibliographie von seltener Vollständigkeit vorliegen wird. -- Die Publication ist von grosser Wichtigkeit für alle Bibliotheken und Sammler von Silesiacis.

126. **Hirsemann K. W.** (Leipzig), Antiqu. Katalog N. 257. Literaturen und Sprachen Russlands (a. d. Bibl. des + D. P. Severin, russ. Ges. am bayer. Hofe) 512 č.

127. **Jolowicz J.** (Poznaň), Kaž. 137. Bibliotheca Polonico-Slavica. 4836 č.

128. **Simmel & Co.**, Leipzig, Rossstr. 18: Katalog 193. Slavica-Illyrica-Epirotica. Leipzig, 1901.

C. Příspěvky k dějinám slovanské filologie, biografie, nekrology, korespondence.

129. **Гротъ К. Я.**, Объ изученіи славянства. Судьба славяновѣдѣнія и желательная постановка его преподаванія въ университетѣ и средней школѣ. С.-Пб. 1901. 64 стр. Cena 60 kop. (Grot K. J., Über das Studium des Slaventums.)

1. Vývoj slovanské filologie. 2. Ruská společnost a Slované. 3. Vědomosti o Slovanech jest nezbytné potřeba pěstovati ve středních školách. 4. Slovanská filologie na ruských universitách.

Ref. Sl. Pohl. XXI., 45—47; В. Евр. XXXVI., I., 401—407. Ж. М. Н. Пр. ч. 334 стр. 156.

130. **В. А. Ф. (ранцевъ)**, Объ изученіи славянства. (По поводу статей проф. К. Я. Грота.) I. Славянское книжное дѣло. II. Общеславянскій журналъ. Варшава 1901. Str. 26. (Otisk z Varš. nevp.) (Francev V. A., Über das Studium des Slaventums.)

Ref. Sl. Pohl. XXI., 228—230; Sl. Přehl. III., 346—347 (P. Papáček).

131. **L. Niederle**, Návrhy na reformu studia slavistiky v Rusku. (Entwürfe auf eine Reform des Studiums der slav. Philologie u. Russland.) Sl. Přehl. III., 160—164.

Referat vyvolaný brožurkou Grotovou.

132. —**ará**—, Reforma slavistických studií na Rusi. Č. Revue IV., 1119—1125.

O brožurách K. J. Grot a V. Franceva.

133. **Францевъ В. А.**, Главнѣйшіе моменты въ развитіи чешскаго славяновѣдѣнія. Вступительная лекція. Чит. 8-го ноября 1900 г. въ Импер. Варшавскомъ Унив. Варшава. 8°. 43 стр. (Francev V. A., Die Hauptmomente in der Entwicklung der slavischen Philologie in Böhmen.)

Krátký nástin počátků slovanské filologie v Čechách a působnosti prvních představitelů této vědy: Durycha, Dobrovského, Hanky, Šafařika, Čelakovského. Ku konci otištěn pamětní spis Šafaříkův o potřebě stolice slovanského jazykozpytu v Praze, úplně a v německém originále, dosud nikde netištěný (29—43).

134. **Jakubec J.**, К počátkům studií slavistických v XVIII. století. (Über die Anfänge der slavischen Studien im XVIII. Jhrh.) L. fil. XXVIII., 1901, 459—475.

Vznik slovanských studií v XVIII. st. nedá se vyvozovati z jediné příčiny. jeho základ nutno hledati v rozličných směrech učeného bádání v XVIII. století vůbec.

135. **Францевъ Вл. А.**, Стихотворные опыты первыхъ русскихъ славяновѣдовъ. Научно-литерат. Сборникъ Галицко-русской Матицы. Т. I., в. 1, 33—38.

Dvě politické básně O. M. Bodjanského. První maloruská napsána do památníku V. Hankovi r. 1842, druhá též pro Hanku ok. 1839. Tim se doplňují básně Bodjanského, které v Истор. Вѣст., 1887, дек., 505—537 uveřejnil A. A. Kočubinskij. Dále jest zde krátká báseň V. J. Grigoroviče, kterou 1847 napsal Hankovi do památníku.

136. **Пѣтуховъ Е. В.**, Каѳедра русскаго языка и словесности въ Юрьевскомъ (Дерптскомъ) университетѣ. Къ столѣтíю существованія университета 1802—1902. (Pétuchov E. V., Die Katheder der russischen Sprache und Literatur an der Universität Jurjev [Derpt].)

Уч. Зап. Юрьев. 1900, VIII., 4, 1—92. Výklady o tom, jak se na jurjevské (derptské) universitě přednášelo o ruském jazyce, dále pak životopisná a knihopisná data o všech, kteří na tomto ústavě jako professoři, docenti a lektori ruského jazyka působili. Ref. Lit. Вѣстн. I., 92. Истор. В. LXXXIII., 786.

137. **Къ столѣтней годовщинѣ Казанскаго Университета.** Дѣятели Импер. Казанскаго университета 1805—1900 гг. Опытъ краткаго біографическаго словаря профессоровъ и преподавателей Казанскаго университета за первые 95 лѣтъ его существованія. Составилъ проф. Н. П. Загоскинъ. Казань 1900. Folio. 179 стр

Ref. Lit. В., I., 91 сл. (Ак—чъ).

138. **Воспоминанія К. П. Вестужева-Рюмина** (до 1860 года) съ предисловіемъ и примѣчаніями ак. Л. Н. Майкова. С.-Пб.

1900, 59 str. Сбор. Акад. С.-Пб., т. LXVII., Nr. 4, 1901. (Memoiren des K. P. Bestuzhev Rumin.)

139. **Похошинъ Ив., В. А. Бильбасовъ.** Изв. Вольф IV., 52—54.

140. **Łoś Jan, Wilhelm Bogusławski.** Kraj XX., Nr. 50.

141. **Brandl Vincenc.** Nekrolog. Napsal J. Kalousek, Osvěta 32. 187—188.

142. **Бриллиантовъ А.,** Къ характеристикѣ ученой дѣятельности профессора В. В. Болотова, какъ церковнаго историка. († 5-го апрѣля 1900 г.) Христианское Чтеніе, 1901 г., апрѣль, 467—497.

143. **Библиографическій списокъ сочиненій, переводовъ и изданій орд. акад. Имп. акад. наукъ А. Θ. Бычкова (1838—1899).** Изв. Имп. Ак. Наукъ. (Bulletin.) 1900. Mars T. XII., Nr. 3, str. 237—265. Отчетъ о дѣятельности отдѣленія русскаго языка и словесности Имп. Акад. Наукъ за 1899 годъ. С.-Пб., стр. 29—66. Сбор. акад. С.-Пб. LXVIII. (Bibliographisches Verzeichniss der Werke A. Th. Byčkov's.)

144. **Отзывъ** объ ученыхъ трудахъ проф. Казанской Духовной Академіи А. Царевскаго. Православный Соборъ сѣдникъ 1901 г., май, приложение 5-е, стр. I.—29.

Отзывъ (сочувственный) написанъ по поводу представленія проф. А. Царевскаго къ ученой степени доктора богословія. А. А. Царевскій началъ печатать свои научные труды съ 1883 г. Какъ профессоръ по кафедрѣ русскаго и церковно-славянскаго языка и русскаго языка и литературы, онъ напечаталъ сочиненіе: Пергаменный списокъ Евангелія XIII.—XIV. в. и нѣсколько изслѣдованій о литературной дѣятельности Ивана Тихоновича Посошкова. Кромѣ того за 16 лѣтъ научной писательской дѣятельности г. Царевскимъ былъ напечатанъ многочисленный рядъ очерковъ, выясняющихъ съ разныхъ сторонъ вопросъ о православіи на Руси.

III.

145. **Karłowicz Jan, Czepieliński Florjan (1822—1900).** Tygodn. ilustrow. nr. 2.

Autor prac gramatycznych i słownikarskich. Brał udział w pracy nad Słownikiem Wilenskim (Orgelbranda) i ostatnio Warszawskim (wielkim). U.

146. **Šimák J. V.,** Pozůstalost Dobnerova. (Dir Nachlassenschaft Dobner's.) ČCM. LXXV., sv. 1., 1—20.

Popis a obsah historických sbírek Dobnerových.

147. **Свечани помен** просветномъ добротвору пок. Ниѣнѣфору Дучићу, архимандриту и академику 22. апр. 1901 год. у Београду. Списка краљ. акад. 52 str. (Gedächtnissfeier für Archimandrit Nikifor Dučić.)

Obsah: Slavnostni řeči akademické, krátky životopis a přehled spisů archim. Dučiće, jenž jmění a spisy své odkázal srbské král. akademii.

148. **Fortunatov F. Th.,** Записка объ ученыхъ трудахъ члена корресп. Имп. Ак. Н. по Отдѣл. русск. яз. и слов., орд. проф. Имп. Моск. универс. Ф. Θ. Fortunатова. Читано въ засѣд.

Отд. р. яз. и слов. 17-го янв. 1898 Сборн. Ак. С.-Пб. 1901, т. 67, XXII.—XXVIII. (Verzeichniss der Werke F. Th. Fortunatov's.)

149. **Галаховъ А. Д.**, 1807—1892. Біографія. Педагог. Сборникъ I. (прилож.) 177.

150. **Корниловъ**, Къ біографіи Я. О. Головацкаго. Рус. Стар. 1901. Nr. 8, 437. Ref. Киев. Стар. LXXIV., отд. 2., стр. 128.

151. **О чествованіи А. В. Горскаго.** Богословскій В. II, 352 сл.

152. **Смирновъ С. И.**, Александръ Васильевичъ Горскій († 11 октября 1875 года). Съ портретомъ А. В. Горскаго. Рѣчь, произнесенная на торжественномъ собраніи въ память А. В. Горскаго въ Московской духовной академіи 22. окт. 1900 г. Свято-Троицкая Сергіева Лавра.

Ref. Лит. В. I., 464 сл.

153. **Ułaszyn Henryk**, Bronisław Grabowski 1841—1900 (odbitka z „Przegl. polsk.“, marzec, 407—425). (Dr. Wł. Wislocki, Eine biogr.-bibliogr. Notiz.) Kraków, Spółka wydawn. polska, druk. „Czasu“, in 8°, str. 21.

Ref. Przegl. powsz. LXXI, 258 (G. F.); Gazeta lwow. nr. 97; Głos Narodu nr. 14 (K. W. Kumaniecki); Slov. Přehl., III., 343 (A. Č.); Tydzień nr. 13; Książka nr. 10; Č. Revue V., 2, 168—172 (dr. J. Karásek).

154. **Černý Adolf**, Bronisław Grabowski. Slov. Přehl. III., 209 sl.

155. **Hora F. A.**, Bronisław T. Grabowski. Obrázek jeho života a literární činnosti (z portretem). V Plzni 1901, nakl. vlastním, str. 51.

Ref. Tydzień (lwow) Nr. 19 (M.).

156. **L. S. K.**, Bronisław Grabowski. Wisła XV., 233—240.

157. **Александровъ А.**, Викторъ Ивановичъ Григоровичъ, профессоръ славянскихъ нарѣчій. Уч. Зап. Каз. LXVIII., 12, 1—28.

Velmi vřelé ocenění naučné činnosti Grigorovičovy, jmenovitě jeho učených podnětů a úspěchů, které si získal cestou po balkánském poloostrově r. 1844—1846,

158. **Ляпуновъ Б. М.**, Краткій очеркъ ученой дѣятельности акад. И. В. Ягича. Лѣтопись истор.-филол. общ. новоросс. унив. IX. 333—440. Отд. отт. Одесса, 1901. 8°. 42 стр. (Ljapunov V. M., Kurzgefasste Darstellung der wissenschaftlichen Thätigkeit des Akad. Vatr. Jagić.)

Spis. počítá, že v červenci r. 1901 uplynulo 40 let, co V. Jagić vydal první rozpravu, která náleží do slovanské filologie, a proto podává tento biografie nástin, ozdobený též zdařilým obrazem Jagićovým.

Ref. P. Stan. Škrabec, Cvetje XIX., št. 5—6 (platnice).

159. **Сперанскій М. Н.**, Памяти В. В. Качановскаго. Стр. 13. Изв. Безбор. т. XIX. (Speranskij, Dem Andenken V. V. Kac novskij's.)

Некрологъ В. В. К., занимавшаго въ теченіи двѣнадцати слишкомъ лѣтъ въ Институтѣ кн. Безбородко въ Нѣжинѣ кафедрю церковно-славянскаго языка, исторіи русскаго языка и славянскихъ нарѣчій.

160. **Качановскій В. В.**, Некрологъ. Новости № 108 Кіевлянннхъ № 106, Нов. Время № 9033, Истор. Вѣстн. VI. Ж. Миѣ. Пр., VI., 71—75.

161. **Рѣ.**, Józef Kallenbach. Kraj XX., № 19.

162. **П-ій М.**, М. И. Касторскій (1809—1866). Библиографическая замѣтка. РѣВ. XLIV. 279—290.

Касторскій читалъ съ 19. дек. 1838 г. по 1842 лекціи по славянскому языкознанію въ Петербургскомъ универ., перевелъ сербскія нар. пѣсни, издалъ въ Прагѣ 1838 г. „Краледворскую рукопись и Слово о пѣлку Игоревѣ.“

163. **Setälä E. N.**, Dem Andenken Matthias Alexander Castrén's. Finn. Ugr. Forsch. I. I. S. 1—5.

164. **St. Z** (dziarski), Dr. Klemens Koehler. Lud. VIII., str. 340. Krátky životopis polského archaeologa s výttem prací.

165. **Грушевскій М.**, Памяти Олександра Конисскаго Зап. Шевч. XXXIX., 1—14.

166. **Александръ Яковлевичъ Конисскій.** (Некрологъ.) К. Стар. LXXII., 125—130.

167. **Библиографическій указатель сочиненій А. Я. Конисскаго**, написанныхъ по малорусски, ib. 131—151.

168. **Kochanowski J. K.**, Stosław Łaguna jako historyk (Ateneum, styc., str. 151—159).

169. **Чечулинъ Б.**, Памяти Л. Н. Майкова. С.-Пб. 8 стр. (Памятники древней письмен. и искусства №. СXLII.)

170. **Лященко А.**, Нѣсколько словъ памяти Л. Н. Майкова. Лит. В. I., 60—65.

171. **В. Р.**, Памяти Леонида Николаевича Майкова. Филолог. Записки 1901 г., вып. I.—II., стр. I.—26.

Обозрѣвая работы Л. Н. Майкова, авторъ статьи вкратцѣ знакомитъ съ содержаниемъ ихъ.

172. **Споменица о М. Ѓ. Милићевичу.** Београд. Штампано у Државној Штампарији Краљевине Србије. 1901, стр. 123.

Ref. Кар III., 230.

173. **Hahn Wiktor**, Dr., Władysław Nehring. Gazeta lwowska №. XX., 6; téz Kraj XX. №. 20.

174. **Стукаличъ В. К.**, Н. Я. Никифоровскій. Очерки изъ недавней старины г. Витебска. (Биографическая замѣтка.) Отд. отд. изъ №. 231. и 232 „Витебскихъ Губерн. Вѣдомостей“. Витебскъ. 16°. 23 стр. Ref. Лит. В. I., 465.

Неголько о послѣдней работѣ бѣлорусскаго этнографа. Н. Я. Никифоровскаго, во тоже характеристика П. В. Шейна.

175. **Коваленко Гр.**, Очеркъ жизни и дѣятельности украинскаго этнографа и народнаго врача С. Д. Носа. (1829—1900). Кіев. Стар. LXXIV., 363—400.

176. **Janko Rajk**, Dr. Spisal Milan Rajk. Zbor. Ljubl. II., 1—26.
177. **Некрологъ** члена-корреспондента Императ. Академіи Наукъ А. С. Павлова. Сборн. отд. р. яз. LXVII., Nr. 1., стр. 11—19.
178. **Франко И.**, О. Ант. Петрушевичъ. ЛНВіст. III., 171—192.
179. — Юбилей Петрушевича, ib. III., 209 сл.
180. 80-лѣтіе рожденіе А. С. Петрушевича. Научнолит. Сб. I., прилож. стр. V.—XXII.
181. **Линиченко И. А.**, М. П. Погодинъ. (11. ноября 1800—1900.) Общая характеристика. Лѣт. истор.-филолог. Одесса IX., 203—220.
182. Къ портрету А. П. Погодина. Вѣстн. всем. исторіи. I., 223 сл.
183. **Чаевъ Н. А.**, Воспоминанія о М. П. Погодинѣ. Истор. В., LXXXIII., 162—173.
184. Жизнь и труды М. П. Погодина. Николая Барсукова. Книга пятнадцатая. С.-Пб. 1901. Стр. XIV. + 522. Цѣна 2 руб. 50 коп. (Leben und Werke M. P. Pogodins von N. K. Barsukov.) Ref. ЖМНП. 1901, май, 232—235 (S. Platonov); Лит. В. I., 328—331. (A. Lipovskij). В. Евр. XXXVI, г., Т. III., стр. 391—385.
185. **Никольскій Н. К.**, проф., Записка объ ученыхъ трудахъ заслуженнаго экстраординарнаго проф. А. И. Пономарева. Христіанское Чтеніе 1901 г., сентябрь, Журналы собраній Совѣта С.-Пб. Дух. Акад. 1900—1901, стр. 187—208; октябрь, 208—225.
- Библиографическій обзоръ и критическая оцѣнка трудовъ А. И. Пономарева, изъ которыхъ многіе посвящены исторіи древне-русской литературы.
186. **Makaruzska Eust.**, О. Потѣбня і его наукова діяльність. Kolomea, Prog. stát. rus. gymn. 1901. 37 str. (O. Potebnja und seine wissenschaftliche Thätigkeit.)
187. **Łopaciński H.**, Zasłużony badacz polszczyzny Antoni Semenowicz. Wspomnienie pośmiertne. Kraj XIX., 268 p. I., 162—173.
188. **В. Н.**, М. Т. Симоновъ (Номисъ). Некрологъ. К. Стар. LXXII., 308—311. Отд. II., стр. 91.
189. **Грушевскій М.**, Матвій Симоновъ (Номис). Некрологічна замітка. Зап. Шевч. XL., Місц 8 сл.
190. **Вид-Вулетий-Вусаковић**, Дум Иван Каноник Стојановић. (Рођ. 17. децембра 1829, † 19. септембра 1900.) Књиж лист I., 131—134.
191. **Николай Ильичъ Стороженко**. (По поводу 30-тилѣтія его профессорской діятельности.) Кіев. Стар. LXXV., 478—484.
192. **Живот** Др. Јована Суботића (Автобиографија). Први део: Идила. У Новом Саду. Издање Матице српске. Штампаріја

Браће М. Поповића, стр. IX., 158. Ц. 1'50 кор. (Das Leben des Dr. Jov. Subotić. Autobiographie.)

193. **Сухомлиновъ М. И.**, Некрологическій очеркъ. 1828—1901. Лит. В., II., 211—218.

194. **Рудаковъ В. Е.**, Памяти академикова М. И. Сухоглинова и И. Н. Жданова. Истор. В. LXXXVI., 195—208.

195. — Некрологи: отъ А. Пыпина. В. Евр. VIII. Ист. Вѣстн. VIII. Россія 799 (А. Бороздинъ). Нива 29. Н. Время 9103. Новости 137, 188.

196. **Хронологическій списокъ** ученыхъ и литературныхъ трудовъ и изданій М. И. Сухоглинова (р. 1818, ум. 1901 г.). Составилъ Павелъ Симои. С.-Пб. 31 стр. 4°.

197. **Освященіе** памятника на могилѣ П. В. Шейна. Этногр. Обзор. 4, 164—6.

198. **Шугуровъ Н. В.** (Некрологъ.) Киев. Стар. LXXV., 485—490.

199. **Материалы** для біографіи К. Н. Тихонравова. Письма къ нему разныхъ лицъ. (Изданіе въ количествѣ 50 экз. подъ редакціей А. В. Смирнова.) Съ портретомъ К. Н. Тихонравова. Владиміръ 1900. Стр. 408. 16°.

Ср. Ж. М. Н. Пр. 333. 535.

200. **Singer R., W.** Tomaschek. Mitth. Anthr. Ges. 345. Nekrolog.

201. **K., Dr., Józef Tretiak** Kraj XX., Nr. 13.

202. **Круглый Александръ, Н. М.** Туниковъ. Лит. В., II., 70—72.

203. **Модестовъ В. И.**, В. Гр. Васильевскій. ЖМНП. СССXXXIX. Янв. 134.

204. **Ułaszyn Henryk, Dr. Władysław Wisłocki.** Notatka biograficzno-bibliograficzna. Napisał... Przew. bibliogr. XXIV., Nr. 6, str. 93—98.

Krátký životopis zakladatele Przew. bibliogr., s úplným seznamem jeho spisů.

Ref. Gazeta lwowska nr. 139; Tydzień (lwow.) nr. 27; Głos narodu nr. 156, Książka nr. 9.

205. **Korbut Gabrjel, Michał Wiszniewski i puścizna po nim.** (Mich. Wiszniewski und sein Nachlass.) Warszawa, E. Wende i Sp., druk. K. Kowalewskiego, in 8°, str. 39 (odbitka z „Prawdy“, 1901).

Ref. Przegl. filozoficz. zesz. 2. (W. M. Kozłowski); Książka I., 332/3. (H. Galle).

Życie i działalność naukowa i profesorska jednego z najtęższych i najoryginalniejszych umysłów polskich wogóle, autora pierwszej krytycznej „Historji literatury polskiej“ (10 tomów). U.

206. **В. М.**, Иванъ Николаевичъ Ждановъ. (Некрологъ.) Этногр. Об. Кн. L., 180—182.

207. **Ждановъ И.**, Некрологъ отъ А. Архангельскаго ЖМНП. IX., отъ А. Бороздина Россія 799. Отъ А. Пыпина Вѣстникъ Евр. VIII. Вѣст. всемир. ист. IX., Истор. В. VIII, 748. Нива 29. Новое Время Nr. 9106, 9119. С. Revue V., 1, 62. (Prusik B.)

208. **Прядкинъ С., Н. М. Желтовъ.** Фил. Зап. г. 40, вып. 6, стр. 5—8.

Uvádí se jeho lit.-učená činnost (grammatická), jmenovitě jeho rozpravy ve Фил. Зап.

209. **Русскій біографическій словарь,** Фабержъ-Цавловскій. Изданъ подъ наблюдениемъ председателя Импер. Русскаго Истор. Общества А. А. Половцева. С.-ІІб. Ц. 6 р. 40 к. 521 стр. Cf. VSF I. 16, 109. (Russisches bibliographisches Wörterbuch.)

Ref. Лит. В. II., 159 сл. Истор. В. LXXXIV. 784 7

210. **Драгоманов М.,** Переписка Зібрав і зладив М. Павлик. Т. I. (Наукова Бібліотека 27.) У Львові. Накладом Укр.-Русько-Видавничої Спільни. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка, стр. 184. Ц. 1·80 кор.

211. *Inedita zum Briefwechsel Kopitar's von Scriptor L. Pintar (Laibach).* Arch. Jag. XXIII., 315—320, 635—7.

I. B. Kopitaro V. Vodnik, 2—4. B. Kopitaro M. Bobrowski 5. list. Alex. Vostokova.

212. *Ein Brief Kopitar's an A. S. Šiškov, mitgetheilt von V. Francev in Warschau, ib. 639.*

213. **Францевъ В. А.,** Изъ переписки В. А. Мацѣвскаго съ русскими учеными. Чт. Моск. I. стр. 1—56. Отд. отт. Москва, 1901, 8°, 56 стр. (Francev V. A., Aus der Correspondenz V. A. Maciejowski's mit russischen Gelehrten.)

Otištěno asi 46 dosud neznámých listů, které různí učenci ruští v letech 1822—1878 napsali Maciejowskému. Dopisy jsou nyní v knihovně musea král. českého, v pozůstalosti Edv. Jelínka († 1897). Zastoupeni jsou: G. E. Groddeck (1822), Reutz (2 listy, 1·32 a 1833), A. Th. Chizdeu (1834), M. P. Pogodin (5 listů, 1840—1871), A. Berednikov (1842), M. Pavliščev (1843), D. N. Valujev (1844), Th. Moroškin (1844), S. S. Uvarov (1844), K. D. Kavelin (1847), M. Korunkov (1847), O. M. Bodjanskij (10 listů, 1847—1873), A. Ch. Vostokov (1849), P. P. Dubrovskij (3 listy, 1851—1853), I. I. Sreznevskij (5 listů, 1851—1854), A. Th. Hilferding (1855), A. J. Košelev (1856), A. Norov (1858), R. Hube (1858), I. S. Aksakov (3 listy, 1859), P. A. Muchanov (1865), A. M. Jevreinova (1878), A. A. Kunik (1878). Listy otištěny bez úvodu a bez poznámek.

214. — Къ перепискѣ П. І. Шафарика съ П. И. Кеппеномъ. Три неизданныхъ письма П. І. Шафарика. Изв. рус. яз. 1901, VI., 2, 210—221. (Francev V. A., Zur Korrespondenz zwischen P. J. Šafárik und P. J. Köppen. Drei ungedruckte Briefe P. J. Šafárik's.)

Vydavatel nalezl tyto tři listy Šafárikovy (německy psané, 1837—1838) v písemnostech Köppenových, které se chovají v knižnici Akademie Petrohradské. Listy vloženy byly do zápisek o mohylách, jichž se též nejvíce týkají.

215. **Navrátil Boh.,** Listy Palackého Bočkově. (Palacký's Briefe an Boček.) ČMM. XXV., 97—132.

Korrespondence tato z let 1832—1838 představuje velmi cenný pramen pro poznání literárního života českého, slovanského i cizího.

216. Письма М. П. Погодина, С. П. Шевырева и М. А. Максимовича къ кн. П. А. Вяземскому 1825—74 гг. Изъ Остафьевскаго Архива. Изд. съ предисловіемъ и примѣчаніями Н. Барсукова. С.-Пб. 1901. (Briefe von M. P. Pogodin, S. P. Sevyrev, M. A. Maksimovič an den Fürsten P. A. Vjazemskij.)

217. Ein Brief Primitz's an Vodnik, mitgetheilt von L. Pintar. Arch. Jag. XXIII., 637—8.

218. Изъ переписки И. И. Срезневскаго 1829—1839 гг. Киев. Стар. LXXIII. 317—343; LXXIV., 210—248.

Письма къ матери.

219. Срезнецкій Вс., Изъ писемъ И. Н. Теребенева къ А. Х. Востокову. Р. Старина I., 245—256.

220. Студинскій Кир., 3 корреспонденциі Дениса Зубрицькаго. (Рр. 1840—1853.) Зап. Шевч. XLIII. У Львові, 1901. 8°. 66 str. (Studynskij Kir., Aus der Correspondenz Denis Zubryckij's in den J. 1840—1853.)

V knih. hrab. Baworowského ve Lvově zachovala se část korespondence Den. Zubryckého, a sice 5 listů Maksimoviče (1840—1843), 4 listy Kopitarovy (1843), 2 (rusky psané) listy V. Hanky (1846 a 1852) s následnem odpovédi (1853), dopisy Rakovského a odpovédi (1852), nástin listu Zubryckého Moskevské Společnosti dějin a starožitností (1853). Všechny tyto listy se otiskují v původní řeči. Ku konci připojeny dva dokumenty, které ukazují, že Zubryckij r. 1809 byl v polském táboře. Otisky doprovázejí se důkladnými poznámkami a delším úvodem.

221. Szabłowski T., Listy Wincentego Pola i historyka Maciejowskiego w Muzeum królestwa Czeskiego w Pradze. (Briefe von Vincenty Pol und dem Historiker Maciejowski im Museum des Königreich Böhmen in Prag.) Tygodnik ilustrow. nr. 24.

222. Šrepol Milivoj, Vukovo pismo Daničiću. Pobratim (zabavni i poučni list za odrasliju mladež), godište XI., Zagreb 1901, str. 289.

Pismo je ovo od 13. maja 1853, a čuva se sa još ostalih 15 pisama u arhivu Jugoslavenske akademije. Znamenito je poradi toga, što u njemu stari Vuk podbada mladog Daničića da ne klone nadom u budućnost narodne književnosti. A.

223. Towarzystwo Warszawskie przyjaciół nauk 1800—1832. (Die Gessellschaft der Freunde der Wissenschaften in Warschau.) Monografia historyczna osnuta na źródłach archiwalnych przez Alexandra Kraushara. Księga I. Czasy pruskie 1800—1807. Z ilustracyami. Kraków-Warszawa 1900.

Ref. Истоп. В. LXXXI., 1207 сл.

224. Pełka, Towarzystwo ludoznawcze we Lwowie. (Gesellschaft für Volkskunde in Lemberg.) Kraj XX., Nr. 35.

225. Zdziarski Stanisław, Lwowskie towarzystwo ludoznawcze. (Gesellschaft für Volkskunde in Lemberg.) Gazeta polska Nr. 82.

II. JAZYKŮPÝT.

1. Jazykozpyt obecný.

1. **Mémoires de la Société de Linguistique de Paris.** XII. fasc. 1—2, p. 1—140.

2. **La Parole.** 11 Anné. T. III. Nouv. s. 1—12.

3. **Finnisch-ugrische forschungen.** Zeitschrift für finnisch-ugrische sprach- und volkskunde nebst Anzeiger. Unter mitwirkung von fachgenossen herausgegeben von E. N. Setälä, ord. professor der finn. sprache und litteratur in Helsingfors und Kaarle Krohn, a. o. professor der finn. und vergl. volkskunde in Helsingfors. Helsingfors, Red. der zeitschrift. Leipzig, O. Harrassowitz. Band I., H. 1—3; s přilohou **Anzeiger** der Finnisch-ugrischen forschungen. 193 a 260 s. Svazek 10. fin. (8 nēm.) mark.

4. **Müller F. M.,** Last essays. Series 1. Essays on language, folklore, and other subjects. London. 5 mk.

5. **Wasserzieher Ernst,** Leben und Weben der Sprache. Arnsherg, Becker. 165 s. 1·50 mk.

24 statí; m. j. Die Heimath der Indogermanen, Das Verb. der Sprache zur Logik, Typen des Sprachbaues, Sprachliche Bilder, Ursachen der Sprachveränderung. — D. Litt.-Zt. 1901. 2448.

6. **Cust. Rob. Needham,** Language (Communicated to the Eleventh Int. Or. Congr. at Rome). Contemp. Rev. CX. 23—40.

I. Its birth, II. development and life, III. decay and death.

7. **Deibrück B.,** Grundfragen der Sprachforschung. Mit Rücksicht auf W. Wundts Sprachpsychologie erörtert. Strassburg, K. J. Trübner. VI., 180 s. 4 mk.

8. **von der Gabelentz Georg,** Die Sprachwissenschaft ihre Aufgaben, Methoden und bisherige Ergebnisse. 2. verm. und verb. Auflage. Herausg. von Albr. Graf von der Schulenburg. Leipzig, Tauchnitz. XXI. a 520 s. 15 m.

A. Tobler, D. Litt.-Zt. 1902, 918—921.

9. **Erdmann Benno**, Die psychologischen Grundlagen der Beziehungen zwischen Sprechen und Denken. Arch. f. Philos. II. Abt. VII. 147—177.

XI. 2. Die lautsprachlichen Reproduktionen beim Lesen. XII. Psychologisches über die Bedingungen des Schreibens.

10. **Mauthner Fritz**, Beiträge zu einer Kritik der Sprache. I. Sprache und Psychologie. II. Zur Sprachwissenschaft. Stuttgart, J. G. Cotta. XII. a 657, X. a 735 s. 12 a 14 mk.

I. Wesen der Sprache. Psychologie der Sprache und Sprache der Psychologie. II. Was ist Sprachwissenschaft? Aus der Geschichte der Sprachwissenschaft. Sprachrichtigkeit. Zufall in der Sprache. Etymologie. Wurzeln. Bedeutungswandel. Klassifikation der Sprachen. Tier- und Menschensprache. Entstehung der Sprache. Die Metapher. Schrift und Schriftsprache. Sprachwissenschaft und Ethnologie. Ursprung und Geschichte der Vernunft.

E. Holzner, Beil. Allg. Zt. 1901, 119, 1—4.

11. **Oftuszowski W.**, Psychologie und Philosophie der Sprache. Berlin, Fischer's Med. Buchh. (H. Kornfeld). 70 s 1·50 m. D. Litt.-Zt. 1901, 1815.

12. **Wundt Wilh.**, Völkerpsychologie. Eine Untersuchung der Entwicklungsgesetze von Sprache, Mythos und Sitte. I. Die Sprache. Zwei Theile. Leipzig, W. Engelmann. 1900/1901. XV. a 627, X. a 644 s. 14 a 15 m.

O. Külpe, D. Litt.-Zt. 1902, 330—337. A. Paehnik, Przegł. powsz. LXX.

411. K. Appel, Przegł. filozof. IV., 2, 232—233. (Cf. Věstn. SF. I. 21, č. 12).

13. **Huber D.**, Ueber Ursprung und Entwicklung der Sprache. Prog. Freies Gymn. Bern. 60 s.

14. **Lenz Rud.**, Über Ursprung und Entwicklung der Sprache. Mit besonderer Berücksichtigung von Jespersens Progress in language. Die Neueren Sprachen. VIII. 513—533. IX. 1—13.

15. **Jespersen O.**, Fonetik (Věst. SFil. I. 21, č. 22).

H. Pipping, Ark. f. Nord. Fil. XIII. 374—382.

16. **Овсяннико-Куликовскій Д.**, Язык и уметност. Прев с руск. А. Ст. Јотић. Наставник XII. 156—170, 214—230. (Osvjaniko-Kulikovskij D., Die Sprache und die Kunst, übs. v. A. S. Jotić.)

17. **Рогозинъ С. С.**, Звуки и рѣчи, какъ результаты работъ органовъ. Зап. Вор. годъ XLI., 1901, вып. III. (Rogozin S. S., Die Laute und die Worte als Resultate der Organen-Tätigkeit.)

Krátký úvod. Účast svalů při výslovnosti hlásek. Délka a přízvuk. Činnost rtů a jazyka. Zvláštnosti slovanských jazykův.

18. **Scripture E. W.**, Speech curves. Mod. Langu. Notes XVI. 141—154.

19. **Klinghardt H.**, Stim m h a f t e s *H*. Die neu. Sprachen. IX. 85—97.

20. **Meillet A.** et Abbé **Rousselot**, Synthèse phonétique. Reconstitution des groupes *z* et *ž* + nasale en zend et en vieux perse. Xtr. de La Parole, No. 11, Novembre 1901, 27 s.

Podrobný fyziologický výklad (s obrázky) o hláskách *z-ž*.

21. **Wechsler E.**, Gibt es Lautgesetze? (Věstn. SF. I. 22, č. 28). F. Stolz, N. phil. Rundsch. 1900, 539—542. H. Hirt. Idg. Anz. XII. 6—8.
22. **Wheeler Banj. Ide**, The causes of uniformity in phonetic change. Transact. of the Amer. Philol. Assoc.
23. **Schuchardt H.**, Über Laut- und Bedeutungswandel. Zs. f. roman. Phil. XXV. 253—256.

24. **Thumb A.** und **Marbe K.**, Experimentelle Untersuchungen über die psychologischen Grundlagen der sprachlichen Analogiebildung. Leipzig, Engelmann, 87 s. Mk. 2.—

Marbe zkoušel u 8 osob, jaké slovní asociace u nich budí 60 slov („Reizworte“) rozličných kategorií. Seznal toto: 1. Jména přibuzenství, adjektiva, zájmena, adverbia místní a časová, číslovky vybavují pravidlem slova týchže kategorií. Při slovesech jsou v popředí hlavně zase slovesa a substantiva. 2. Při jmenovaných slovných kategoriích jest pozorovati hojně vzájemných asociací, tak že vybavuje-li se při vyslovení jména přibuzenství A (na př. „otec“) jméno B (na př. „matka“), vybavuje se i při vyslovení jména B jméno A. Výjimku tvoří číslovky, kde se nižším číslem z pravidla vybavuje vyšší (a sice při číslech 1—9 číslo nejbližše vyšší). 3. Čím běžlejší je která asociace, tím rychleji se uskutečňuje. — Thumb zkouší tyto věty na některých faktech z historie jazykové.

W. Wundt, Idg. Anz. XII. 17—20. C. Schmidt, Beil. Allg. Zt. 1901, 135.

25. **Garlanda Fed.**, La filosofia delle parole. Seconda ed. ital. rived. e corredata da un indice analitico. Bibl. della rivista „Minerva“, N. 1. Roma, Laziale. XVI. a 368 s. L. 3.50.

26. **Bréal Mich.**, Semantics. Studies in the science of meaning. Transl. by Mrs. H. Cust. With a preface by J. P. Postgate. London, W. Heinemann. LXVI., 341 s.

27. **Stern E.**, Tropus und Bedeutungswandel. Wien, Selbstverlag.

28. **de la Grasserie R.**, Etudes de grammaire comparée. De la conjugaison pronominale, notamment du précatif et du possessif. Paris, Maisonneuve. 175 s.

29. **de La Grasserie R.**, Du verbe prépositionnel. Muséon N. S. I. 37—67.

30. **Kluge Fr.**, Rotwelsch. Quellen und Wortschatz der Gaunersprache und verwandten Geheimsprachen. I. Rotwelsches Quellenbuch. Strassburg, Trübner. XVI. a 495 s. v. 8°. M. 14.

H. Gross, Deutsche Litt.-Zt. XXII. 1326—1328.

31. **Meyer R. M.**, Künstliche Sprachen. Idg. For. XII. 33—92, 242—319.

Streit zwischen *θίσις* und *φύσις* Wie weit ist überhaupt Spracherfindung möglich? I. (Spontane oder absichtliche) Störung der natürlichen Sprachenentwicklung (Kindersprache, Dichtersprache etc.). II. Veränderung, III. Übersetzung des gegebenen Sprachstoffes. IV. Kombination und Kontamination von Einzelsprachen. V. Sprachbildung aus dem lautsymbolischen Gefühl (Lautsymbolik und Schallnachahmungen. Sprache der Verzückten. Dichterrufe.

Märchen- und Rätselworte. Zaubersprache. Individuelle Sprachschöpfung). VI. Sprachbildung aus der Abstraktion (Reine Begriffssprachen. Begriffszeichensprachen. Empirisch-philosophische Sprachen). VII. Sprachbildung aus reiner Willkür. VIII. Zeichensprachen. Schluss: Die Tier- und die Menschensprachen; künstliche und natürliche Sprachen überhaupt.

32. **Yve-Plessis R.**, Bibliographie raisonnée de l'Argot et de la Langue Verte en France, du XVe au XXe s. précédée d'une étude linguistique, par G. Esnault (Le Bibliophile Parisien II.). Paris, H. Daragon. Fr. 7'50.

33. **Baudouin de Courtenay J.**, Językoznawstwo czyli lingwistyka. (Prawda 1901, Nr. 1.) [Die Sprachwissenschaft oder Linguistik.]

2. Jazyky indoevropské.

34. **Miscellanea linguistica** in onore di Graziadio Ascoli. Torino, E. Loescher. VIII a 626 s. roy. 8°. 40 lir.

35. **Beiträge** zur Kunde der indogermanischen Sprachen. XXVI. h. 2—3, s. 81—232.

36. **Indogermanische Forschungen**. XII. Bd. H. 1—5, 430 s.

37. **Zeitschrift** für vergleichende Sprachforschung auf dem gebiete der indogermanischen Sprachen. Bd. XXVII., N. F. Bd. XVII. h. 2—4, str. 276—604.

38. **Anzeiger** für indogermanische Sprach- und Altertumskunde. Beiblatt zu den Indogermanischen Forschungen. XII. Bd., H. 1—3, 350 s.

S. 155—346 bibliografie (též baltsko-slovanská) za r. 1898 a 1899.

39. **Giles P.**, Manual of comparative philology for classical students. 2. ed. rev. London. M. 14.

40. **Hirt Hermann**, Kleine grammatische Beiträge. Idg. For. XII. 195—241.

M. j.: 1. Die idg. Basis *shewā* (199: Schwund eines *w* nach Konsonant). 2. Die idg. Komparative auf *-ijos-*. 3. Idg. Konsonantenschwund. 4. Die Bildung des Injunktivs und Konjunktivs.

41. **Zupitza E.**, Miscellen. Zs. vgl. Spr. XXVII. 387—406.

1. Zur Ursprache (k střídání znělých a neznělých, aspirovaných i ne-aspirovaných explosiv, jež, jako snad i jiné úkazy, svědčí o neurčitosti prvotního vyslovování). 2. Zur Herkunft des slavischen *z* (v *nozdrí, męzdra, -znu v -sně* i j. z *s*: „idg. *s* (wo *es*) erhalten blieb, wurde weiterhin zu *z*, wenn der ton folgte und *n, m* oder stimmhafter verschlusslaut + *r, l* vorangiang“). 3. Zur gutturalfrage (úkazy, z nichž se soudilo o prajazykových „čistých“ velárních hrdelnících, je snad vyložiti mišením jazyků). 4. Altir. *anim*. 5. Wortdeutungen (m. j. lot. *ātra*, lit. *kal̃ti*).

42. **Blatt Gust.**, Quaestiones phonologicae sanscritae. De consonantibus sanscritis tenuibus aspiratis. Leopoli. Sumpt. Soc. Philologicae (= Eos VII. 1—71).

O neznělých aspirátách *kh th (th) ph* v sanskrtě a jejich střídnicích v jazycích příbuzných. Sl. *sk* může býti pův. *sq* i *sk'*, *sk'h*; v lit. není věc vyjasněna (zde jsou střídnice *sk*, *sak*, *sz*).

43. **Smith J. A.**, Indo-european *-ss-* between vowels. Idg. For. XII. 4—6.

V prajazyce bývalo *-ss-* mezi samohláskami (na př. v ř. dpl. na *-ai* z *-σai*, aor. na *-σa* z *-σσa*).

44. **Grammont M.**, La dissimilation consonantique dans les langues indo-européennes et les langues romanes. Dijon, Darantière. 1895. 216 s.

R. Meringer, Idg. Anz. XII. 8—14.

45. **Meillet A.**, De la différenciation des phonèmes. Mém. Soc. Lingu. XII. 14—34.

I. Différenciation de deux consonnes continues, donc 1. l'une est une sifflante et l'autre une spirante, 2. l'une est une nasale et l'autre une spirante, 3. l'une est *r* ou *l* et l'autre est une spirante, 4. l'une est une sifflante et l'autre est *r*, 5. l'une est une nasale et l'autre est *r*. 6. Cas de deux continues différents, mais de même espèce. 7. Cas d'une continue double. II. Différenciation vocalique. 1. Différenciation d'une voyelle par une sonante. 2. Diphthongaison des voyelles. (Doklady hojné m. j. ze slovanských jazyků.)

46. **Siebs Th.**, Anlautstudien. Zs. vgl. Spr. XXXVII. 277—324.

O střídání tvarů s počátečním *s* a bez něho, zejm. též v kořenech a slovíčích, jež bez *s* se počínají znělou explozivou. Toto „hybné *s*“ jest zbytkem praefixu.

47. **Thomas F. W.**, The *d-* suffix. Transact. of the Cambridge Phil. Soc. V. 2, 79—149. London, Clay. 1900. 3 sh.

V. H(enry), Rev. crit. XXXV. 205.

48. **Bezzenberger Adalb.**, Got. *hairau*, konjunktiv von indogerm. *bhērō(u)*. Idg. beitr. XXVI. 152—154.

Pův. koncovka 1. os. themat. flexe byla *-ōu*: *ō* s raženou intonací (: got. *hairau*: *haira*).

49. **Fumi F. G.**, Sul nominativo sing. del nome ariano. Miscell. lingu. in onore di G. Ascoli 145—166.

Prajazyk mívá nom. sg. se suffigovaným, artikulovitým *-se* (*-so*), a *-e* (*-o*): synkopou a dlužením z prvních vznikly sigmatické, z druhých nesigmatické nominativy kmenů kons. (na př. *pōter-se pōtērs*, *pōter-e pōter*). Byly i nominativy tvořené pohybem kmenem (na př. ženské na *-ā*), které se snad lišily od ōůch jako deklinace neurčitá od určité.

50. **Uhlenbeck C. C.**, Agens und Patiens im Kasussystem der indogermanischen Sprachen. Idg. For. XII. 170—172.

Místo nom. a akt. mívá prajazyk původně pádové tvary „aktivus“ (se suffigovaným artikulem *-so -s*) a „passivus“ (neutrum, akkusativ). Idvr. jazyková soustava se vyvinula z typu polysynthetického, suffigujícího a infigujícího.

51. **Osthoff H.**, Vom Suppletivwesen der indogermanischen Sprachen. (Věst. Sfil. I. 27, č. 58.)
Meyer-Lübke, Berl. Phil. Wochs. XXI. 567—568.
52. **Delbrück Berth.**, Vergleichende Syntax der indogermanischen Sprachen. I—III. (Věstn. SF. I. 27, č. 59.)
Jos. Zubatý, Věstn. Č. Ak. X. 507—532.
53. **Pedersen Holger**, Zur lehre von den aktionsarten. Zs. vgl. Spr. XXXVII. 219—250.
Vykládá hlavně o složených slovesech irských. Prajazyk idv. neměl sloves punktualnich.
54. **Pedersen Holger**, Vorschlag. Idg. Anz. XII. 152—153.
K terminologii slovesných vidů.
55. **Bezenberger Ad.**, Etymologien. Idg. beitr. XXVI. 166—168.
M. j.: 2. lit. *iki*, lot. *ik*, pr. *ikai*: lat. *aequus*, skl. *žkas*. 4. Lit. *dimitis*. 5. Lot. *gáiss* „jasný“: ř. *φαίος φισρός*. 6. Lit. *burgėti*, lot. *barga*: ang. *bark*. 7. Sl. *lomiti*: lit. *lėmti* a j. 8. Csl. *ob-rěsti*: lit. *su-rėsti*. 9. Lot. *vai*: ř. *olžūs*.
56. **Bezenberger Ad.**, Etymologien. Idg. beitr. XXVI, 187—188.
M. j. k lit. *laimu*: *vėlnas*, sl. *burja*: lot. *haurāt*.
57. **Flensburg N.**, Studien auf dem Gebiete der indogermanischen Wurzelbildung. Semasiologisch-etymologische Beiträge. I. Die einfache Basis *ter-* im Idg. Lund Möller 1897.
Per Persson Idg. Anz. XII. 14 - 17.
58. **Lidén E.**, Studien zur altindischen und vergleichenden Sprachgeschichte. (Věstn. Sfil. I. 28, č. 64.)
J. Wackernagel, Idg. Anz. XII. 20—22.
59. **Meyer Leo**, Handbuch der griechischen Etymologie. I. Wörter mit dem Anlaut $\alpha, \varepsilon, \omicron, \eta, \omega$. Leipzig, Hirzel. M. 14.
60. **Niedermann Max.**, Zum namen des zeigefingers in den indogermanischen sprachen. Idg. Beitr. XXVI. 231—232.
Ř. *λεχάρος*, lit. *smilius*, *ližius* a j. „olizovaný prst“.
61. **Osthoff Herm.**, Mundschafft und Vormundschafft in sprach- und rechtsgeschichtlicher Beleuchtung. Heidelberger Tageblatt 1901, 24 (28. ledna). Rés.
Got. stldnēm. *mundōn*, ř. *μάντις*: lit. *matyti*, sl. *moliti*, ř. *ματιω, ματεω*.
62. **Osthoff Herm.**, Etymologische Parerga. Erster teil. Leipzig, S. Hirzel. VII. a 378 s. 9 mk.
Podrobné etymologické výklady: I. Aus dem pflanzenreich. 1. Ceres a *creando*. 2. Vom kernholz. 3. Eiche und treue. 4. Ahorn. II. Aus dem tierreich. 1. Hund und vieh. 2. Vom horn und horntier. 4. Wal, *φάλλαϊνα*. 4. Frosch, *h* und springen.
63. **Reichert Hans**, Gr. *πίρω* und *πόρ*. Idg. Beitr. XXVI. 13—228.
Z flexe kořenného jména **per-* (: odvozeniny téhož kořene) odvozuje předložky **per*, **peri*, **peros* a j.

64. **Uhlenbeck C. C.**, Zur deutschen etymologie. Beitr. z. Gesch. D. Spr. XXVI. 290—312.

M. j. sl. *ryba*, r. ѣлка, sl. *briti*, r. травить (: něm. *drohen*), тускнуть, sl. *slědv*, *lebedv*, *osika*, *o'rs*, *pasmo*, *petlja*, p. *sez-*, sl. *žrdv*, *grěti*, csl. *žezls*, r. кра-мола, sl. *lupiti*, *ljuts*, csl. *lžsta*, *mozgv*, luž. *mikač*, csl. *strups*, *sedlo*, r. ухмыляться, csl. *vlěka*, *vrebno*, *staps*, *studs*, *plskv*, *golv*, *kolěbati*.

65. **Uhlenbeck C. C.**, Etymologien. Beitr. z. Gesch. D. Spr. XXVI. 568—571.

M. j. k sl. *bojati se*, *bíti*, *gob-*, *regnati*, *smijati se*, *tolěti*.

66. **Wood Fr. A.**, Some derived meanings. Mod. Langu. Notes XVI. 16—28.

Řada etymologií semasiologicky významných. M. j. k lit. *dovyju*, *riúž*, sl. *zovq*, lit. *svaigiu*, sl. *tojq*, lit. *kreivas*, *vžla*, sl. *vojq*, lit. *vainėju*, sl. *povinqti*, lit. *vaitėju*, *veikus*, *sverių*, *trėpti*, *trenkti*, *trendėti*, sl. *truditi*, lit. *triuškinti*, sl. *šmq*, lit. *siaulėti* a j.

67. **Zubatý Jos.**, *ΚΤΝΕΩ*. L. fil. XXVIII. 81—91.

M. j.: lit. *szúdas*, *paszunė*, sl. *svęto* a j.

68. **Schrader O.**, Reallexikon der indogermanischen Alterthumskunde. Grundzüge einer Kultur- und Völkergeschichte Alteuropas. Strassburg, K. J. Trübner. XL. a 1048 s. v. 8°. 27 m.

V. Henry, Rev. crit. 1901, 61—65. O. Weise, Wochensch. f. klass. Phil. XVIII. 174—177. E. Zupitza, Zs. V. Vk. XI. 89—94. F. Stolz, Neue Phil. Rundschau 1901, 179—188. A. Brückner, Arch. Jag. XXIII., 622—629.

69. **Jellinek M. H.**, Beiträge zur Geschichte der Sprachwissenschaft. Idg. For. XII. 158—170.

I. Die Erklärung der Personalendungen (Boppovi předchůcové). II. Rudolf von Raumer.

70. **Флоринский Т. Д.**, Лекции по славянскому языкознанию. Часть I. Киевъ, 1895. Часть II. С.-Петербургъ и Киевъ, 1897. (Florinskij T. D., Vorlesungen über slavische Sprachwissenschaft.)

Rec. R. Brandt, Сборн. Акад. С.-Пб., томъ 66, С.-Пб., 1900. Отчетъ и при-дужд. Ломоносовской преміи въ 1897 году, стр. 8—21; Отчетъ и прис. преміи А. А. Котляревскаго въ 1898 году, стр. 201—257.

3. Jazyky slovanské.

A. Práce všeobecné.

71. **Baudouin de Courtenay J.**, Slaves. III. Linguistique. Grande Encyclopédie XXX. 93—102.

Cf. V. J., Arch. Jag. XXIII. 573.

72. **Lorentz F.**, Slavische miscellen. Zs. vgl. spr. XXXVII. 264—271, 324—351.

1. Sl. *въсь* „omnis“ z **vьchs* **visos*. 2. Psł. *chrъbъts* přešlo v č. a pol. v **yřbet*. Psł. *γ* snad v kabatk. *pърχ* (csl. *пръчь*), ale ne v slovinc. gag. *vъ* zá-имenně deklinace (: rus. *-во*?). 3. Slovinc. *lъbjic* (ломити). 4. *lъizet* (лѣжица).

5. *rouš* (аможн). 6. *vyöstoum* (въстанж). 7. Zu Mithofs polabischen sprachproben. 8. Polabisches (*vad'li; ljätja; pjessi, tejammi*; das suff. des komparativs). 9. Die *ova-verba* im Slovinzischen. 10. Die endung des instr. sing. masc. und neutr. im Slovniz. und Kasch. 11. Ursl. *iti* im Slovniz. und Kasch. 12. Slovniz. *бѣйт* (*бада*). 13. Kasch. Heist. *rëga*. 14. Ausl. *u* im Kasch. und Slov.

73. **Шахматовъ А. А.**, Къ исторіи звуковъ русскаго языка. Общеславянское *ä*. I.—III., Изв. рус. яз. VI. 4, 269—294. (Šachmatov A. A., Beiträge zur Lautgeschichte in der russischen Sprache. Urslavisches *ä* I.—III.)

I. Общеславянское *ä* долгое на мѣстѣ *ē'*; II. Общеславянское *ä* долгое изъ дигтонга *ai*; III. Общеславянское *ia* изъ дигтонга *oi*.

74. **Torbiörnsson Tore**, Die gemeinslavische liquida-metathese. I. (Upsala Universitets Aorsskrift 1902, 1.) Upsala, Akademiska Bokhandeln. 107 s. 3 kr. 50 öre.

I. Einleitung. II. Die verbindungen *or* *ol* im anlaut. Ursl. *er* *el* im anlaut. Anlautendes idg. *r* *l* im slav. III. Südslav. und čech.-slovak. *ra* *la* im inlaut. IV. Kaschubisch und polabisch, V. Der vollaut im Kleinrussischen und die dehnung der vocale *o* *e* zu *i*. VI. Gemeinsl. *svl- spf-* und *spf-*. VII. Der einschub von *t* in der gemeinsl. verbindung *st*. Chronologisches zu den konsonantischen lautgesetzen des gemeinslavischen. VIII. Urslav. *el*. A. Vertretung des urslav. *el* im west- und südslav. B. im russ. 1. Russ. *olo* aus urslav. *el*. 2. Ursprung des russ. *elo*. IX. Accent und quantität. Wortverzeichniss.

75. **Шахматовъ А. А.**, Къ исторіи звуковъ русскаго языка. Смягченныя согласныя. С.-Пб. 1901. стр. 49. Сбор. акад. С.-Пб. т. LXVII. 1901, Nr. 7. (Šachmatov A. A., Beiträge zur russischen Lautgeschichte. Erweichte Konsonanten.)

Это изслѣдованіе разсматриваетъ вопросы о возникновеніи смягченныя согласныхъ, о вліяніи ихъ на измѣненіе сосѣднихъ гласныхъ, о замѣнѣ ихъ согласными несмягченными (отвердѣніи) и т. д. въ рускомъ языкѣ, въ его исторіи.

76. **Jagić V.**; Einige Streitfragen. 6. Zum doppelten slavischen Palatalismus. Arch. Jag. XXIII., 121—129.

Nejstarší, prajazykový palatalismus jeví se ve slovanských souhláskách *z* a *s*: знати lit. *zínati*, сѣто lit. *szintas*. Na půdě slovanské vznikly pak dvoji podnebnice, starší *č, ž, š* a mladší *c, z, s*. Doklady z nářečí slovanských ukazují změny *č*-hlásek v *c*-hlásky. Tak předpokládají snad i záp.-slov. *c, dz* za praslov. *tj, dj*, starší střídnice *č, dž*. Vznik podnebnic *c, z, s* nastal později a znenáhla. Poslední změny jsou v příponách *-ца, -ца, -ца, азъ*. V těchto případech předcházela vždy podnebná samohláska. Z oné doby pocházejí též přejatá slova, jako *цѣсарь, цркъы, князь* a pod., dále iterativa, jako *истицати, пестивати* a j.

77. **Ильинскій Г. А.**, Страничка изъ исторіи праславянскаго языка. Сб. Гад. I., кн. 4-ая. (Zvl. ot. Львовъ 1902.) (Pijskij Gr., Ein Kapitel aus der Geschichte der urslav. Sprache.)

Suff. *-stvo, -stv* = jmenné odvozeniny koř. *stu-, sti-, „trvati“*. Sl. *nevěsta* z lsg. *nevě* (k adj. *nevos) a suff. *-sta* = fem. k masc. *-stv* (v adj. *pro-stv*).

78. **Тошић С. Н.**, Значење (функције) номиналних наставака за основе уопче. Наставник XII., Београд, 1901,

3. sv., 187—200. (Tomić S. N., Bedeutung (Funktionen) der Nominal-suffixe für Stämme im Allgemeinen.)

Mnohé přípony jsou vlastně druhou částí slov složených. Slovanské doklady: srb. *-sav, -man, -mir* ku př. *Radosav, Dragoman, Ljubomir*; dále *-oka*, ku př. *vezoka, crnoka*; *-šedi*: *dvašdi, dvaš*, podobně *-put*: *dvaput*; ipf. *-čehs*: *vedš-jachš*; pf. *polské niosem* a t. d. Takto vykládá se i dále původ a význam jmených přípon vůbec, se zvláštním zřetelem na přípony slovanské.

79. **Belić Alix.**, Zur Entwicklungsgeschichte der slavischen Deminutiv- und Amplificativsuffixe. Arch. Jag. XXIII. 134—206.

Deminutiva a amplificativa jmenná. I. A. Tvar, B. význam suffixů. C. Jejich hláskové a syntaktické zvláštnosti (měkkost, resp. tvrdost slabik před suffixy; rod). II. Jednotlivé suffixy.

80. **Zubatý Jos.**, Slov. рѣжанъ a jiné tvary podobné. Lfil. XXVIII. 24—35, 115—121, 278—286, 359—365. (Zubatý J., Slav. *рѣжанъ* und andere ähnliche Bildungen.)

1. Sl. *рѣжанъ*: stind. *pljānas*. 2. Obdobné arijské středné tvary k sl. *gvāns* *svāns* *рvāns* a j. 3. Reduplikované arijské středné tvary k sl. *smjāns* (stind. *si-mijānds*) *jṣman* a j.; sl. *čekanš* = stind. *ča-kānds*. 4. K slv. *glagolavje* a p. srv. stind. participia reduplikovaných intensiv na *ānas*, 5. k sl. *jachavje* arijská part. na *-sānas* („aoristová“). 6. Etymologie sl. *čebanš*, *čvāns*, *čvovati*, *karpati* (č. *pán?*), *vsdati*. 7. Lit. *lavōnas*. 8. Participia na *-āna* ve véděch a 9. v Avestě. 9. Slov. a ar. tvary (srv. i ř. *πρωός κτηνός*) dávají předpokládati jako nejstarší vrstvu celého tvoření participiální tvary na *-āns* s kořenem slabým, stojící v souvislosti se slovesnými kmeny na *-ā-*.

81. **Ильинскій Г. А.**, Родительный-ли падежъ мѣстоименіе *чѣсо*? Изв. рус. яз. VI., 2, 222—234. (Iljinskij G. A., Ob das Pronomen *čsso* ein Genitiv ist?)

Второй слогъ мѣстоименія *чѣсо* представляетъ не арханческое окончаніе родит. пад. ед. ч. *-so* или *-sja*, а совершенно правильную форму именит.-винит. падежа ср. р. полузабытаго указательнаго мѣстоименія *сѣ*.

82. **Ильинскій Г. А.**, О нѣкоторыхъ именныхъ формахъ славянскаго мѣстоименія. Сборн. въ пам. Л. Н. Маѣкова. С.-Пб. 1901. (Iljinskij G. A., Über einige Formen des slavischen Pronomens.)

Pronominální adjektiva *takš*, *kakš*, *sjakš*, *akš*, *jakš* z instrumentálů **ta* (pův. *tā*) atd.; jiné stopy téhož pádu. Adverbia *tamš*, *kanš* a *samš* z ablativů **ta* (pův. *tā*) atd. Adverbia *te*, *čě*, *se*, *sě* pův. lokály; tyž pád v *sě-mo*. Podobný výklad adjektiv *prě-mš* **pra-mš* *prę-mš*.

83. **Ильинскій Г.**, Къ вопросу объ образованіи старославянскихъ нарѣчій. Сб. Гал. I., 1, 26—32. (Iljinskij G., Zur Frage über die Bildung einiger altslavischen Adverbien.)

Adverbia na *-ma* (*tolma*) *-ni* a pod. jsou složena s instrumentály nominálních kmenů *mo-mi*. Podobný výklad adverbii na *-li* (*tolli*) *-lě* a j.

84. **Berneker Erich**, Der genetiv-accusativ bei beleb't u wesen im Slavischen. Zs. vgl. Spr. XXVII. 364—386.

Sl. *mene, tebe, sebe, togo, kogo, jeho* jsou skutečné genitivy, *mę, tę, sę* pův. přízvučně akkusativy (nepřízvučně v stpol. *mie, cie, sie*: stňd. *mā, tvā*). Genitiv m. akk. vyšel z gen. obj. v záporných větách, a vyvinul se nestejně a nenáhle. — K tomu G. Šurmin, Ein Zusatz, t. 364 n.: v lidové chorvatštině úkazy gen. místo akk. již v 15.—17. st. jsou druhy spletitější než v ruštině.

85. **Berneker E.**, Die Wortfolge in den slavischen Sprachen. Berlin 1900. (Věstn. SF. I. 31, č. 87).

A. Belič, Arch. Jag. XXIII. 260—265. W. Vondrák, DLztg. 1901.č. 13. Litt. Cbl. 1901, 795. R. Rauthiot, R. Crit. LII., 472—474.

86. **Nielson Elof**, Wackernagels gesetz im Slavischen. Zs. vgl. Spr. XXXVII. 261—264.

Csl. a pol. doklady, kde enklitické *mi, ti, se* přerušuje souvislé části věty (k Idg. For. I. 333 nn.).

87. **Solmsen F.**, Slavische Etymologien. Zs. vergl. Spr. XXXVII. 575—601.

1. Gemeinsl. *berze*, 2. *driskati dristati*. 3. Poln. *grot* č. *Grot*. 4. Poln. *lach* *lachmana*, russ. *лохма лохонъ*. 5. Gruss. *лягать*. 6. Gemeinsl. *minqti minovati* und *mětkę*, 7. *mьnъ*. 8. Russ. *млѣтъ* und gemeinsl. *mlins blins*. 9. Gemeinsl. *roniti*. 10. Russ. *мѣсербъ* poln. *paierb.* und der name der *Serben* und *Sorben*. 11. Gemeinsl. *sliva*, 12. *strups*. 13. Poln. *warch*.

88. **Uhlenbeck C. C.**, Germanisches und Slavisches. Beitr. zur Gesch. d. deutsch. Spr. u. Lit. XXVI. 287—289.

1. Sl. *glups* z germ. **glōpa-* (stn. *glōpr* „idiot“ atd.). 2. Csl. *kotora* (*kolera*): sthň. *hadara* „cár“, stňň. *hader* „hádká“, arm *kotor* „strage, uccisione“. 3. Sthň. *harfa*: lit. *skrebęti*, csl. *skrobotę*. 4. Csl. *kliks*: a *hlyan* a j. 5. Sl. *karpę* *kapę* z germ.

89. **Prasek Vinc.**, Eburodunum. Brno. ČMMor. XXV. 14—33.

Proti keltomanii a vykládání jmen bez přesné metody vůbec, a výkladům jména *Brno* zvláště. *Brno* je jméno české, topicum významem shodné se jmeny odvoz. od *blato, jíl* a p.

90. **Rozwadowski Jan**, Ze studyów nad nazwami rzek słowiańskich. Almae Matri Jagellonicae 107—114. (Rozwadowski J., Aus Studien über slavische Flussnamen.)

1. Pol. *Swięcocz*, *Swięsłina* z *sw- visločę, *sw- vislina „skupina řek“ (*visla* pův. appellativum „řeka“). 2. Pol. *Brda* z **Dbra, dsbra*: lit. *dúburas* „hlubina, louže“, kelt. *dubrā, *dubron „tekoucí voda“. 3. Pol. *Warta* (koř. *vert-*) „rychlá řeka“. 4. Pol. *Mień, Mienia, Miana*, r. Мѣна, Мѣньскъ (Мяньскъ): gall. *Moenis*, *Moenus* (Mohan). 5. Pol. *Mroga*: *Margus* (asi z kelt., = dnešní srbská Morava): sthňm. *Maraha* (Morava, něm. March); *Margus* (Murghab) v Afghanistaně: lit. *márgas* „pestrý“, anebo k mr. mopír (z *morgę) „trávník, zelen“.

91. **Koštiál Ivan**, Slovanski življi v nemškem besednem zakladu. Pos. natisk iz „Izvestja“ c. kr. druge drž. gimn. v Ljubljani za l. 1900/01. 30 str. (Koštiál I., Slavische Elemente im deutschen Wortschatz.)

Spis. uvádí tato slova: 1. *Baranken* „Lammfelle“; 2. *Bilch, Büllich* (p. pilch); 3. *Buchte, -el, Wuchtel*; 4. *Brimsen, Primsen*; 5. *Dernlein, Diernlein*; 6.

Dolch; 7. *Dolmetsch*; 8. *Dornitz, Durnitz* (dvoržnica); 9. *Droschke*; 10. *Elen, Elend* (jelens); 11. *Gespan* (župan); 12. *Gluuch* (gluch); 13. *Gränze, Grenze* (granica); 14. *Graupe* (krupa); 15. *Grippe* (ohripa); 16. *Gurke* (okurka); 17. *Halunke* (holomek); 18. *Haubitze* (houfnice); 19. *Hetschepetsch* (šipečje); 20. *hojken* adj. (hojka); 21. *Jauche* (jucha); 22. *Jaug, Jauk* (jug); 23. *Jause* (južina); 24. *Juchten, Justen*; 25. *Kalesche* (kolesa); 26. *Kaluppe, Chaluppe* (chalupa); 27. *Kantschu, -uh, -uk* (kańczug); 28. *Karawsche* (karas); 29. *Karbatsche* (karbacz); 30. *Kasch* (kaša); 31. *Keusche* (koča); 32. *Knute*; 33. *Kolatsche*; 34. *Kren*; 35. *Kretscham* (kréma), *Kretschmar* (krémar); 36. *Kuks* (*kuš-kus); 37. *Kummet* (chomút); 38. *Kürschner* (krznar); 39. *Kutsche* (koč); 40. *Kranz* (*kratěz); 41. *kutten* (kutiti); 42. *Leb-*: Lebhonig, -zelt, -kuchen (koř. lyp-); 43. *Livanzen* (lévanci); 44. *Mammut*; 45. *Maschanzger* (mišenské jablko); 46. *matschkern* (mačkati); 47. *Merling* (mernik); 48. *Nagawitzbirne* (Nagovec, Nohavec); 49. *Niggawitz* (nikavec); 50. *Nörz, Norz* a pod. (norěz); 51. *Pallasch* (palaš); 52. *Pavolätschen, Pablätschen* (pavlač); 53. *Paprika*; 54. *Pätschen, Pflätschen* (bačkory); 55. *Peisker, Beisker* (piskoř); 56. *Peitsche* (bič); 57. *Petschaft* (pečat); 58. *Petsche* (peč); 59. *Pflug* (plug); 60. *Pogatsche* (pogača); 61. *pomale, pomade* (pomalu); 62. *Potitze* (potica); 63. *powidalen* (povidal); 64. *Powidel* (povidla); 65. *Preiselbeere* (bruslina); 66. *prisch* (pryč); 67. *Quark, Quargel* (tvahob); 68. *Rabisch, Robisch* (rovaš); 69. *Rabot(e), Robot(e)* (robot); 70. *Reb-huhn* (reb-: jareb); 71. *Säbel* (sablja); 72. *Schligawitz, Šchliwowitz* (slivovec); 73. *Schmetten, Schman* (smetana); 74. *Schöps* (skopec); 75. *Startin* (štrtin = četrti del velikega soda); 76. *Steppe*; 77. *Sterlet*; 78. *Stieglitz* (stehlec, stehlík); 79. *Strizzi* (strýc); 80. *Tornistr* (tanistra); 81. *Tscherper* (škrbec, czerpak, důž); 82. *Tschinokel* (čolnak); 83. *Wäben* (baba); 84. *Vampyr*; 85. *Wildschur* (wilczura); 86. *Zeidler* (bčelar); 87. *Zeissig* (čižek); 88. *Zobel* (sobol).

92. **Mikkola Joos. J.**, Das verhältnis des slavischen wortes *knjiga* „buch“ zum ungarischen *könyv* „buch“ und dem mordwinischen *koňov* „papier“. Finn.-Ugr. Forsch. I. 112—115.

Prasl. tvar byl *knjega (pol. *księga*) a *knjiga (i z raženého in). Slovansština a mordv. uherština vydužily se slovo ze společného, posud neznámého pramene třetího.

93. **Mikkola Joos. J.**, Ein altes slavisches lehnwort im finnischen. Finn.-Ugr. Forsch. I. 115—117.

Fin. *ativo* „dům tehánv“ a p. z prasl. *odivā = srb. *odiva* (přib. s *děva*?); tak jmennji provdané děvče členové jejího bývalého domova.

B. Nářečí jihoslovanská.

94. **Томić С. Н.**, О језицима и народима балканским пре доласка Словена. Лингвистичко-историске црте. Наставник XII., 4, 278—300. (Tomić S. N., Über die Sprachen und Völker der balkanischen Halbinsel vor dem Eingange der Slaven.)

I. Трачко-фрижанска група племена и језикá. II. Илирска група племена и језикá. III. Јелинска племенска и језиковна група. IV. Келтока племенска и језиковна група. V. Итаљска племена и језици.

95. **Белић Ал.**, Д-ръ, Прилозици историји словенских језика. Глас LXII, др. разр., 39., 199—242. (Belić Al., Kleine Beiträge zur Geschichte der slavischen Sprachen.)

1. *e* v pronom. tvarech *úme*, *mnóme* a pod. Výklady, které podali A. Majkov, A. Sobolevskij, V. Oblak, M. Rešetar, nevyhovují, což se obšírně doličuje. Vzorem byly pronom. tvary s příklonnou částicí *-re* = *-že*, jako: *ere*, *nikomure*, *tere* (XII. stol.), *nikoere*, *ničesare*, *ponevare*, *nikimre* atd. (XIII. a násl. stol.) — doklady jsou čerpány z Miklošičova vydání jaz. památek srbských (Monum. Serb.) a odjinud — vedle nichž se objevují též tvary *-re*, *-r*. Tato částice *-re* se připojovala k pron. demon., indefin., jmenovitě k tvarům krátkým: dat. sg. *kom* vedle *komu*, dat. lok. sg. *mòjemu*, *mòjem*, *mòme*, *mòm*. Doklady pocházejí nejdříve z XIV. a XV. stol. V XVI. a XVII. stol. jsou doklady velmi hojné, ve všech pádech množného čísla, i v nominativu, mohlo připojeno býti *-e*. Přívuk byl na konci slova: *mnómě*, *šimě* — 2. Tvary *togaj*, *timi* a pod. v srbsčině. Doklady z XIV. a XV. stol. ukazují, že všechny pády pronom. *ovz*, *ovz*, *tz*, *sz* mohly přibírat *-i*: *onei*, *togai*, *tonui*, *semui* atd., které nyní mají *-j*: *lāj*, *òvāj*, *ònāj*, pl. *òvi*, *òni*, adv. *òndāj*, *tòdāj*. Původ je v tom, že vedle kratších tvarů *tz*, *ovz*, *ovz* byly i delší tvary *tì*, *òvi*, *òni*, podle nichž utvořeny pak *òvāj*, *ònāj*, *lāj*, *saj*. Koncové *-j* na mnoze odpadlo, ale zanechalo stopu v délce: sg. gen. *tògā*, *tòmč*. — 3. *z* v typiku chilendarském (vyd. V. Jagić). Podrobný rozbor památky, která náleží do XIII. stol., ukazuje, že *y* zachovalo se velmi pravidelně, což vysvětliti náleží předlohou. Odchylyky týkají se slabik *ky*, *gy*, *chy*, dále slovesa *-sylati* a *j*. a shodují se s evang. Miroslavovým (ed. Stojanović) a potvrzují se též zl. Grškovićovým (ed. Jagić), tak že je na snadě domněnka, že přechod slov. *y* v i v srbsčině vzal počátek po hrdelných souhláskách, jako v ruštině a polštině (theorie Stojanovićova). — 4. *u* v nom. du. masc. ve slovinštině. Výklad Oblakův nevyhovuje. Věc vznikla takto. Jako jest od *rob* nom. acc. du. *róba* = sg. gen., tak utvořeno podle gen. sg. *sinu* též nom. acc. du. *sinu* a podle toho tvary, jako *gradú* vedle *grada*, *klasú*, *drugú* (Arch. f. sl. Phil. XII., 418).

96. **Ильинский Г.**, Происхождение частицы *зи* въ болгарскомъ и сербскомъ языкахъ. Р. Фил. В. XLV. 71—81. (Iljinskij G., Über den Ursprung der Partikel *zi* im Bulgarischen und Serbischen.)

Spisovatel vrací se k výkladu Šafaříkovu, že *zi* vzniklo ze zájmen *si* = *si* a že spolupůsobením zájmen osobního *azs* nabylo nynějšího tvaru. Rec. V. Jagić, Arch. Jag. XXIII. 544—545.

97. **Lamouche L.**, Les déterminatifs dans les langues slaves du sud. Mém. Soc. Ling. 12, 43—59.

1. Rozšíření a odvozeniny. 2. Užívání demonstrativních zájmen *ovz*, *tz*, *ovz*, *sz* v srbsčině a bulharštině.

a) *Cirkevní slovanština.*

98. **Jagić V.**, Zur Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache. Wien, 1900. Viz Věstn. SF. I., 33.

Rec. S. Kulbakin, ЖМНП. 334, апрѣль, 468—478; P. A. Lavrov, Изв. рус. яз. VI, 1, 242—324; Fr. Pastrnek, Arch. Jag. XXIII., 242—258; DLztg. 1901, Nr. 5, 262—263; Lfil. XXVIII., 58—62; ČČH. VII., 30 sl.; E. Karskij

Р. Фил. В. XLVI., 282—293; St. Stanojević, *Byz. Zs.*, X., 642—644. Изв. Ун. К. XLI. Nr. 4, Крат. и библиог. 1—14. (Флоринскій.) *Viz Věstn. SF. II.*, str. 11 č. 81.

99. **Ламанскій В. М.**, Появление и развитие литературныхъ языковъ у народовъ Славянскихъ. Изв. рус. яз., VI., 4, 312—339. (Lamanskij V., *Über die Entwicklung der Literatursprachen bei den slavischen Völkern.*)

Глава I. Древне-славянскій церковный языкъ. Славянскіе апостолы. Двѣ азбуки. Относительная ихъ древность, Паннонская теорія старая и новая.

100. **Мѣльницкій Иос.**, Грамматика церковно-словенского языка. Написана съ увзглядненъемъ жерель старословенскихъ. Львѡвъ 1900. Изъ типогр. ставропч. инстят. XII. + 164 str. 8°. (Mělnickij Jos., *Grammatik der kirchenslavischen Sprache mit Rücksicht auf die altslovenischen Quellen.*)

Otisk mluvnice, která podle litografického vydání z r. 1895 v tomto Věstniku, I., 34, uvedena byla, se změnami nepatrnými.

Ref. Fr. Pastrenek, *Arch. Jag. XXIV.* 250.

101. **Vondrák**, *Altkirchenslavische Grammatik.* Berlin. 1900. *Viz Věstn. SF. I.*, 34.

Ref. Fr. Pastrenek, *Arch. Jag. XXIII.*, 259—260; DLztg. 1901, 1311—1312; E. Karskij, Р. Фил. В. XLVI. 293; A. Belić, *Лет. Мат. срп.*, кн. 208, св. IV. за г. 1901, 120—126; Јован Жувановић, *Бранково коло VII.*, 119—121.

102. **Ильинскій Г.**, Къ вопросу объ образованіи старославянскихъ нарѣчій. Сб. Гал. I. 26—32. (Iljinskij G., *Zur Bildung der altslavischen Adverbia.*)

Koncovka *-ma*: вьсьма, тольма, кольма, тѣз бьхьма, jest původní instr. sg., tak jako koncovka *-mi*: тольми, кольми, а jako i koncovka *-i*: толи, коли.

103. **Грунскій Н.**, Къ исторіи удареній въ памятникахъ древне-церковнославянскаго языка. Р. Фил. В. XLV., 32—34. (Grunskij N., *Zur Geschichte der Accentuation in altkirchenslavischen Denkmälern.*)

Poukazuje na některé shody mezi přízvukem v csl. verších IX—X stol. (vyložených od A. Sobolevského, Мин. Сб. 1900) а v zl. Kijevských, ku př. всѣмъ vedle всѣмъ (Azb. mol. Konst.) а всѣа всѣхъ (Kij. zl.).

104. **Каринскій Н.**, Объ удареніяхъ въ Кіевскихъ глаголическихъ отрывкахъ. Изв. рус. яз. VI., 3, 281—289. (Karinskij N., *Über die Betonungszeichen in den Kijever glagolitischen Fragmenten.*)

Tento článek byl již v redakci „Извѣстнѣ“, když se objevila rozprava Grunského v Р. Фил. В. Spisovatel uvádí všechny doklady а srovnává přízvuk též s jinými památkami.

105. **Кульбакинъ С. М.**, Лексика Хиландарскихъ отрывковъ XI. вѣка. Изв. рус. яз. VI., 4, 131—139. (Kulbakin S. M., *Beiträge zum Lexicon der Blätter von Chilandar.*)

Нѣсколько дополненій къ характеристикѣ лексикальной стороны этого памятника, данной при его изданіи.

106. **Щепкинъ В. Н.**, Разсужденіе о языкѣ Савинной книги. С.-Пб. 1901. Сборн. Акад. С.-Пб., т. XLVII. Nr. 9. Viz Věstn. SF., I., 35. (Ščepkin V. N., Studien über die Sprache der Savina kniga.)

107. **Meillet A.**, Slave rustъ gradъ 'Ερμούπολις. Mém. Soc. Ling. XII., 34.

Sup. 110, 20; 11', 19 zaměnil překladatel řecké 'Ερμου с ἐρμου.

108. **Францевъ Вл.**, Къ исторіи изданія Реймскаго Евангелія (Дополнительная замѣтка.) ЖМНП. 1901, июнь, 511—517. (Francev Vl., Zur Geschichte der Ausgabe des Ev. von Rheims. Ergänzende Bemerkung.)

Doklady o udělení ruské podpory 13.000 franků palaeografovi Pařížskému Silvestrovi, kterou umožněno vydání ev. Reměšského r. 1843. Těmito zprávami se doplňuje článek v témže časopise 1900, červenec.

Ref. Papáček Sl. Přehl. III., 198.

109. **Léger L.**, Nouveaux documents concernant l'évangélique slave. Académie des sciences et belle-lettres de Paris. Compte rendus des séances de l'année 1901.

O zprávách, které jsou obsaženy v článku Franceva ЖМНП. 1900, čc.

110. **Nomokanon** der slavischen morgenländischen Kirche oder die Korntschara Kniga von Lic. theol. Dr. jur. Tschedomil Mitrovits. Wien u. Leipzig. W. Braumüller, k. k. Hof- u. Univ.-Buchh. 1898. 8°, str. 64.

Kritický referát podal prof. theol. dr. Georg. Letić (Karlovci), Let. Mar срп., кн. 206, св. II. за год 1901, str. 88—97.

111. **Vajs J.**, Panonský životopis sv. Methoda. Časop. katol. duchov., XLII. (LXVII.) 1901, 384—390, 475—486. (Panonische Legende vom heiligen Method.)

Legenda otištěna literami latinskými na základě vydání Šafarikova a Miklošičova; text normalisován s účelem podati staroslovanský text tak, jak asi vypadal v původní podobě; vedle textu podán český překlad; v úvodě krátký obsah jednotlivých kapitol.

112. **Vondrák W.**, Palaeographisches und Sprachliches anlässlich der neuen Publication der Blätter von Chilandar 1900. Viz Věstn. SF. I., 37.

Rec G. A. Iljinskij, Изв. рус. яз., VI., 2, 241—243.

113. **Kalousek Jos.**, Obrana knížete Václava svatého proti smyšlenkám a křivým úsudkům o jeho povaze. V Praze, 1901. 8°. 144 str. (Apologie des hl. Fürsten Wenzl gegen Erdichtungen und falsche Urtheile über seinen Charakter.)

Nejspolehlivějším pramenem ukazují se slovanské legendy o sv. Václavu a sv. Lidmile. Rozbor a objasnění těchto pramenů, jakož i jiných okladů o styku s jižními a východními Slovy v X. a XI. stol., zaujímá značnou část této obrany.

Ref. Dr. J. V. Prašek ČMČ. LXXV., 530—535.

114. **Grunden Josip, Dr.**, V znamenju svetega Cirila in Metoda. Kat. Obzornik V. 115—126.

115. **Grunden Josip, Dr.**, Še nekaj o Ciril-Methodovem obredu. Tam, 342—347.

Agitacija za grško-slovanski obred po Slovenskem je dala pisatelju povod, da je skušal „osvetliti starodavno zgodovinsko razmerje Slovanov in posebej še sv. Cirila in Metoda do Rima in rimskega obreda.“ Pri delovanju slov. apostolov in pokristjanjevanju Bolgarov se sklicuje preveč na nekritičnega Ginzla; spis ni po vsem pregledno in kritično sestavljen.

116. **Karásek Josef, Dr.**, Život slovanských věrozvěstů podle Jagičova nového díla. Čes. Revue V, 1, 51—59. (Leben der slavischen Glaubenapostel nach Jagič's neuer Schrift.)

Výtah týkající se životopisu sv. Cyrilla i Methoda dle Jagičova spisu „Zur Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache.“

117. **Karásek J, Dr.**, Osudy slovanské liturgie v Čechách. Česká Revue V., 2, 156—163. (Geschichte der slavischen Liturgie in Böhmen.)

Doplnek článku předcházející dle téhož Jagičova spisu potizený.

118. **Nevěřil Joh.**, Die Gründung und Auflösung der Erzdiöcese des hl. Methodius, des Glaubensapostels der Slaven. Ein Beitrag zur Geschichte der Christianisierung Mährens. S. A. aus den in den J. 1896/7, 1898/9 und 1899/1900 veröff. Gymn.-Programmen. Ung.-Hradisch, 1900. 8°. 68 str. Beendet 1. Juni 1900.

Přehled pramenů k dějinám cyrillometodějským a souvislé vyličení života a působení obou slovanských apoštolů.

Ref. Fr. Pastrnek, Arch. Jag. XXIV. 283—285.

119. **Соболевский А. П.**, Церковно-славянские тексты моравскаго происхождения. 1900. Cf. Věstn. SF. I., 36.

Rec. G. A. Iljinskij Изв. рус. яз. V. 4, 1383—1386; Fr. Pastrnek Lfíl. XXVIII., 63—66; В. Перетц Лит. В. I. 205—207; Изв. Уч. К. XLI. Nr. 4. Крит. и библиогр. 18—21. (Cf. Věstn. SF. II. 12 č. 81.)

120. — Молитва на дьявола 1899.

Ref. Г. А. Ильинский, Изв. рус. яз. V., 4, 1383—1386.

b) Bulharština.

121. **Кънчовъ Василій**, Население Македонии. Отвѣтъ на статью г. Драганова, напечатанную въ „С. Пб. Вѣдомостяхъ“. Nr. 200, отъ 24. юля 1900 г. (Кънчов V., Über die Bevölkerung Macedoniens.)

Draganov opět vyslovil se v tom smysle, že v Makedonii nežijí ani Bulhari ani Srbové, nýbrž zvláštní Makedo-Slované. Spisovatel tomu odpírá, odvolávaje se na mnohé výroky učených cestovatelů, jmenovitě ruských, a dále na stav bulharského školství v Makedonii.

122. **Милетикъ Л.**, „Арнаутитѣ“ въ Силистренско и слѣди отъ носовки въ тѣхния езикъ. Софя. Viz Věstn. SF. I., 37.

Ref. E. Karskij, P. Фил. В. XLVI., 293—4; Fr. Pastrnek, Lfíl., XXVIII., 475—477.

123. **Брандтъ Р.**, Краткая фонетика и морфология болгарскаго языка. М. 1901. 36 стр. (Brandt R., Kurze Laut- und Formenlehre der bulgarischen Sprache.)

Jako krátké mluvnice srbského, polského a českého jazyka, které tuž spisovatel vydal, je i tato přepracování mluvnice Miklosichovy.

124. **Цоневъ В.**, Д-ръ, Уводъ въ историята на българскиятъ езикъ. А. Прѣгледъ върху българскитѣ говори. Сб. Мин. XVIII. 354—425 стр. София, 1901 г. (Conev V., Einleitung in die Geschichte der bulg. Sprache. A. Übersicht der bulgarischen Dialekte.)

Професоръ д-ръ Цоневъ въ този си студия определя территорията на българската рѣчь споредъ Г. Байганда и В. Къчова, говори и за мѣстото, що заема тя спрѣмо сръбския и руския езикъ. Обстоенъ екскурзъ за ъ и ѡ и ѡд въ всички български говори.

Рец. отъ М. А. (Фнаудовъ) въ сп. „Българска Сбирка“ (София), год. VIII. X. кн., 692—695 стр. — V. Jagić, Arch. Jag. XXIII. 553—559.

A. II. Ст.

125. **Белић А.**, Из новије бугарске лингвистике. Просветни Гласник. XXII., 1492 - 1505. (Belić A., Aus neuerer bulgarischen Linguistik.)

Реф. 1. о расправи Д-ра В. Цоневъ „Уводъ въ историята на български езикъ“. Белић је уверен да само у оном дијалекту, који лежи у основи источно-бугарским дијалектима, било $\text{ѣ} = \text{звуку } \text{ѣа}$; али западно-бугарски дијалекти донели су $\text{е} = \text{ѣ}$ собом из прасловен. јез. и тако сачували до данашњег дана. Критик противи се разлозима Цоневљевима о северо-западном „тимочко-лужничком“ дијалекту, те држи, да га са српским језиком спајају „црте заједничког вокализма и консонантизма“. О граници тога дијалекта. — 2. О расправи Д-ра Л. Милетића „Членътъ въ българския и въ руския езикъ“. Критик држи само део хипотезе Милетићеве за тачан, т. ј. да је бугарски члан у првим почецима својим словенског порекла. Члан се је развио самостално као у рускоме језику тако у бугарскоме, у македонским дијалектима и у лужничко-тимочком дијалекту, дакле језицима, коту су се находили у додиру са романским дијалектима, којима је, судећи по румунскоме, познат члан. По мисли г. Белића не може члан бити „карактеристична црта за одређивање бугарске народности и буг. језика“.

126. **Милетићъ Л.**, Д-ръ, Членътъ въ българския и руския езикъ. София, 1901 г., 65 стр., in 8^о. (Отдѣленъ отпечатъкъ отъ „Сб. Мин.“ XVIII. кн. (Miletić, Der Artikel im Bulgarischen und Russischen.)

Професоръ Милетићъ, слѣдъ като разглежда членътъ въ българския и руския език доста обстойно, резюмира прѣгледа на студията си въ тия точки: „1. Българскиятъ езикъ не е изолиранъ верѣдъ другитѣ славянски езици, защото сѣщо такъвъ членъ, ако и не достигналъ до сѣщото развитие, има и рускиятъ езикъ. — 2. Членътъ на руския езикъ не позволява да глѣкуваме българския членъ като ново явление, развито на Балканския П-въ; типичнитѣ форми на склонявания задпоставенъ членъ сѣ донесени въ езика на българскитѣ славяни отъ славянското нмъ праотечество. — 3. Еднаквостъта на българския съ руския членъ ни кара да погледнемъ иначе върху средството на българския езикъ съ другитѣ югославянски езици: речената еднаквостъ говори въ полза на некогашно непо-

орѣдно съѣдство и помѣсно средство на българскитѣ славяни съ ведико-рускитѣ племена.“

Въ края сж прибавени като приложение: „Образци отъ Блѣстовишки, Еленски и Свищовски дамаскини.“ — *Rec. Fr. Pastnek, Lfil. XXVIII, 394—396. E. Karskij, P. Фил. В. XLVI. 294—296. Изв. Ун. К. XLI. Nr. 4, Крит. и библ. 27—29. (Cf. Věstn. SF. II, 11 č. 81.)* А. П. Ст.

127. **Начовъ Н.**, Предложенитѣ глаголи въ новобългарския езикъ. (Отд. отпечаткъкъ изъ „Отчетъ на Софийската държавна мъжска гимназия за уч. 1900—1901 г. София, 1901 г. XIX. стр. 8^о. (Načov N., Über die zusammengesetzten Zeitwörter im Neubulgarischen.)

Авторътъ различава въ новобългарския езикъ слѣднитѣ три вида сложни глаголи: 1. злоупотрѣбямъ, противорѣча, благовъя и пр.; 2. нехая, негодувамъ, ненавиждамъ, и пр.; и 3. вдавамъ, гоодавамъ, забавамъ, и пр. или вписвамъ, дописвамъ, записвамъ, изписвамъ, написамъ, и пр. Тия послѣднитѣ именно той нарича предложни, и тѣ сж прѣдметъ на бѣлѣжитѣ му.

Рец. отъ Д-ра И. Бобчевъ въ „Бълг. Сборка“, VIII. годъ., IX кв. 633—634 стр. А. П. Ст.

128. **Ильинскій Г. А.**, Грамота царя Иоанна Асѣня II. Изв. Конст. VII., 1. Отд. отг. 1—15. (Iljinskij G A., Die Urkunde des Caren Johann Asén II. von Bulgarien ungefähr aus dem J. 1230.)

Otisk listiny bulh. cisaře Jana Aséna (1218—1241), dané Dubrovčanům, aby po celé říši bulh. volně obchodovati mohli (asi r. 1230). Listina byla již častěji uveřejněna, poprvé od Šafarika (1851), ale vždy nedosti správně. Tu podává se věrný otisk podle rkpisu, jenž jest nyní v knih. petrohradské akademie. K tomu připojen palaeograf., linguistický a historický rozbor, dále seznam všech slov a konečné sušmek rukopisu.

129. **Бенешевичъ В. Н.**, Два списка славянскаго перевода Снятагмы Матвѣя Бластара, хранищися въ С.-Пб. Синодальной Библиотекѣ. Описание ихъ и тексты неизданныхъ статей. Изв. рус. яз. VI., 4, 150—227.

I. Rkp. z pol. XIV. stol. redakce středobulharské. II. Rkp. z druhé polovice XVI. stol., obsahuje starosrbský překlad v ruské redakci.

130. **Брандтъ Р.**, Григоровичевъ паримейникъ. Съ дополненіями и разночтеніями изъ Лобковскаго и др. паримейниковъ. Вып. III. Стр. 291—308. Чт. Моск. 1901, кн. 2. (197.) (Brandt R., Der Parimejnik des Grigoriwič. Mit Ergänzungen und Lesarten aus dem Parimejnik Lobkov's u. a.)

Otisk listů, které již v 193. knize Čtenij Mosk. (1900, 2) uveřejněny byly, s doplňky, zvláště z parim. Lobkovského, který většinou bude v tomto vydání též obsažen. Parim. Grigor. jest, jak známo, středobulh. rkps. z XII. stol.

131. **Kalužniacki Emil**, Werke des Patriarchen von Bulgarien Euthymius (1375—1393). Nach den besten Handschriften herausgegeben von —. Wien, in Commission bei Carl Gerold's Sohn, in 8°. CXXXVIII. + 450 стр.

Черновицкитѣ проф. г. Е. Калужняцки въ този трудъ събира найдобритѣ съчиненія на българския патриархъ Евтимий, които се прѣдшествуватъ отъ единъ

историко-литературенъ уводъ, раздѣленъ на слѣднитѣ пять главы: 1. Найглавнитѣ моменти отъ живота на патр. Евтимия; 2. Цѣль, обемъ и видове на Евтимиевата литературна дѣйность; 3. Състояние, въ което се намиратъ сега съчиненията на Евтимия; 4. Списъкъ на ръкописитѣ (възлизатъ на 87), настаритѣ печатни издания и публикации; и 5. Цѣль, обемъ и наредба на прѣдлежащото издание.

Ref. Ст. Жакула: Зора, VI, 1901, 428—431. — Jireček: Osvěta, XXXII, 168—169. А. II. Ст.

132. **Кульбакинъ С. М.**, Матеріалы для характеристики средне-болгарскаго языка. III. Охридскій апостолъ XII. вѣка. Изв. рус. яз. VI, 1, 166—234. (Kulbakin S. M., Materialien zur Charakteristik der mittelbulgarischen Sprache. III. Der Apostol von Ochrida aus dem XII. Jahrh.)

Ochridský apoštol obsahuje celkem 111 perg. listů in 4° a nachází se v Rumj. museu v Moskvě (z pozůstalosti Grigorovičovy). Na listech 13b—14a jest 15 řádků, na listě 98b 13 řádků psáno hlaholsky (různými rukami); mimo to jsou uprostřed slova a písmena hlaholská. Není pochybnosti, že bezprostřední předloha byla hlaholská. Cyrillský rukopis pochází zajisté z XII. stol. Spis. podává podrobný hláskoslovný, částečně též tvaroslovný a lexikální rozbor celé památky.

133. **Кульбакинъ С. М.**, Матеріалы для характеристики среднеболгарскаго языка. II. Отрывокъ четверо евангелія Григоровича XIII.—XIV. вѣка. Viz Věstn. SF. I., 39.

Ref. Просв. Гласник XXII, 772—3. (В. Бобићева); Изв. Ун. К. XLI. Nr. 4. Крит. и библиог. 23—24 (Cf. Věstn. SF. II., 12, č. 81.)

134. **Сыркъ П.**, Карансебешскій Октоихъ XIII. вѣка. Сбор. Акад. С.-Пб. 1901, т. 67, стр. LXIV.—LXVI. (Syrku P., Der Karansebeser Oktoich aus dem XIII. Jahrh.)

Предбѣзнá зправка о bulh. oktoichu XIII. stol., který se nachází v Karansebesi, v knihovně tamějšího pravoslavného katedrálního chrámu. Spis. připravuje obšírnou studii o tomto rukopise.

135. — Къ вопросу о подлинникѣ поученій валашскаго господаря Иоанна Нягое къ своему сыну Θεοδοсію. Изв. рус. яз. V., 4, 1284—1307. (Syrku P. A., Zur Frage nach dem Original der Belehrungen des walachischen Fürsten Johann Njagoje an seinen Sohn Theodosius.)

Poučení valaského knížete Jana Njagoje (1512—1521) byla původně sepsána tehdejší státní a církevní řečí, totiž slovanskou. Záhy potom následoval překlad řecký a konečně i rumunský. Ukázky textu slovanského (podle zpráv prof. Lavrova, Čtení 1896) jsou skrovné; mnohem obšírnější jsou ukázky rumunské a řecké.

136. **Мисирковъ К.**, Значението на моравското или ресавското наречие за съвременната и историческата етнография на Балканския полуостровъ. Българ. Прегледъ V., 121—127. 1898.

Rec. Преглед. балк. IV 43 сл. (Т. Радивојевић).

137. **Гъбювъ Петко К.**, Пословици и пословични изрази (по говора въ градъ В.Търново). Сб. Соф. I. 1—28.

(Gьbjuv P. K., Sprichwörter und sprichwörtliche Redensarten, nach dem Dialekte der Stadt Gr.-Trnovo.)

Прѣслови а прѣсловечна рченѣ, псана в наѣчѣ, с прѣпоженѣми выклады.

138. **Мирчевъ Д.**, Бѣлѣжки по кукушководенскѣя говоръ. Сб. мин. XVIII., I., 426—470.

Нлѣскословнѣ и тварословнѣ розбор наѣчѣ кукучко-воденскѣго, жеж зацѣмѣ прѣстředнѣ мѣсто межи западнѣми а вѣходнѣми диалекты булгарскѣми.

139. **Младеновъ Ст.**, Кѣмъ вѣпроса за езика и националната принадлежность на Ново-Село. (Видинско.) Сб. мин. XVIII., I., 471—506.

Нлѣскословнѣ, тварословнѣ и лекикалнѣ розбор наѣчѣ, жеж се характеризѣе такто: „Вѣ тоя езикѣ прѣди всечко ясно личи като основа сѣверозападно булгарско нарѣчие еднакво съ онова, що се говори вѣ Берковско-Бѣлограднѣшко, па се забѣлѣзватъ и доста македонски особености. Вѣ рѣчницѣ намираме многобройни срѣбски и влашки думи. Вѣзъ основѣ на езика може да се заключи, че новоселантѣ прѣдставятъ смѣсь отъ македонци, сѣверозападни булгари, източни булгари, а може би и срѣби и власи.“ Поданы и двѣ укѣзку tohoto наѣчѣ.

140. **Панайотовъ П.**, Сливенскѣятъ говоръ. Приносъ кѣмъ булгарската диалектология. Сб. мин. XVIII., I., 507—523.

Розбор а нѣколик укѣзек наѣчѣ сливенскѣго, жеж налѣжи к вѣходо-булгарскѣ skupinѣ диалектикѣ.

141. **Спространовъ Е.**, По говора на градъ Охридъ. Сб. мин. XVIII., I., 524—544.

Нлѣскословнѣ а тварословнѣ розбор наѣчѣ охридскѣго.

142. **Стоиловъ А. П.**, На гости вѣ Зарово и Висока. Булгарска Сбирка, VI. г., 1900. 632—649 стр.

Плѣжки бѣлѣжки отъ Солунъ до Зарово и Висока. Навѣждатъ се двѣ пѣсни по говора на двѣтѣ села. Авторѣтъ мисли, че Заровско-височкѣятъ говоръ заедно съ тоя отъ с. Сухо, тоже Солунски, нази найстарински нѣща, понеже и до днесъ 1. ж и ѣ сж занатекѣ вѣ много думи, 2. изговорѣтъ на ѣ като ѣ, 3. изговорѣтъ на ѣ като ѣ, ѣ и пр.

143. **Vukčević Mih.**, Jezik u Kerečkom s udilnim obzirom na орсе macedonisme. (Über die Sprache im Dorfe Kerečki.) Rad. kn. 145. 105—157.

Rec. V. Jagić, Arch. Jag. XXIII. 559—560.

144. **Аргировъ С.**, Кѣмъ булгарскѣтѣ тайни езичи. [Брациговски мешровски (дюлгерски) и галгѣджийски таенъ езикъ]. Сб. Соф. I. 1—41. (Argirov S., Zu den Geheimsprachen von Bulgarien. Die Geheimsprache der Maurer und Musikanten von Bracigovo.)

Dva slovnĳcky t. zv. tajnĳch jazykĳ bulharskĳch, prvni zednikĳ, druhĳ muzikantĳ Bracigovskĳch. Slova sebral p. Argirov sĳm na mĳstѣ r. 1900. K slovdĳm прѣпожены выклады, керѣ укѣзѣ, же в zednickѣм jazyce (390 slov) jest vice neж polovice slov (147) рѣводу албанскѣго, кдежто в рѣчи музикантскѣ (163 slov) вѣтѣи ѣаст je циканскѣ (79), ostatni jsou турекѣ (34) atd.

145. **Геровъ Найдѣнъ**, Рѣчникъ на булгарскѣй езикѣ съ тѣлкувание рѣчитѣ на булгарскѣ и на русскѣ.

Събралъ и изтълкувалъ — Частъ четвърта, издадена подъ редакциѣтъ на Теодоръ Панчовъ. Пловдивъ, 1901, 416 стр. in 4°. Цѣна 4 лева. (Gerov N., Wörterbuch der bulgarischen Sprache.)

Тази частъ об'ема само буквата *П* на рѣчника отъ покойния авторъ, Н. Геровъ, и е издѣла подъ редакциѣта на г. Т. Панчевъ. Тя изобилетвува съ много пословици, пѣсни и други изрази, приведени като примѣри.

А. П. Ст.

146. **Гъбювъ Петко К.**, Материялъ за български рѣчникъ, въ „Сборникъ на Българското Книжовно Дружество въ София I.“, 1—4 стр. (IV. г.). (Gъbjuv P. K., Materialien zum bulg. Wörterbuch)

Авторътъ съобщава 109 провинциални думи отъ с. Абланица (Тетевенско) г. Велико-Търново, г. Орханне, г. Стацимака, г. Стара-Загора, с. Чеперале, наречени по азбученъ редъ. Думитѣ до буквата *л* се срѣщатъ въ рѣчника на Н. Геровъ, но изменени по значение.

А. П. Ст.

147. — Пълень русско-български рѣчникъ. Търново. 16°, II. + 795. (Gъbjuv P. K., Vollständiges russisch-bulgarisches Wörterbuch.)

Ref. Изв. Унив. К. XLI, Nr. 4, Крит. и библиогр. 17—18.

c) *Srbo-chrvatština.*

148. **Ъ(ерић) В(асилј)**, О српском имену по западнијем крајевима нашега народа. (Свршетак.) Наставник, XII, 1—11. (Ćerić Vasilij: Über den serbischen Namen in den westlichen Gegenden unseres Volkes. Schluss.)

Cf. Věstn. SF. I., 43.

149. **Белић А.**, О српском језику. Срп. Књ. Гл. III, 109—124. Посебни отисак. Београд. Штампарија Д. Димитријевића, стр. 18. (Belić A., Über die serbische Sprache.)

„Често мењање политичких граница земаља Балканскога полуострва, не престано нове колонизације, уопште променљива судбина њихова учинила је, да су се на многим местима пореметиле старе језичке границе, да оно што према историји народној припада једном народу, према језику чини део друге целине“. — „Прелазни“ дијалекти: „нетачно“; „зајединачко — српски језик пре или после доласка Срба и Хрвата на Балкан се је развио у своја два основна дијалекта чакавски и штокавски“. — Историја и границе појединих дијалеката, особито штокавских. „Дијалекти источне Србије почивају на заједничкој основи — своје црте различно су изменили, одликују се још неким цртама, које су се развиле под утицајем бугарскога језика.“

150. **Живановић Јов.**, Пабирци по Маретићевој Граматици „хрватскога или српскога књижевнога језика“. Коло I., 415—418; II. 10—13.

151. **Белешке о језику.** Бранково Коло VII, 63, 127, 351, 415, 541, 809, 840, 903. (Bemerkungen über die Sprache.)

63. „Діјете“ у области екавског дијалекта; 127. дичак, дичачина, дечко дечкић, делач, делачица, тело, дело, зрло у Врховинама у Липи. 351. увис, биза; 415. биза; 541. О постању и значењу речи Влах. 809. биза, педљогорошчић; 840. увис; 403. кравосас или кравосис.

152. **Миленовић Боста**, Акценти у глагола. Наставник XII., 94—128 Прештампано из „Наставника“ Београд. Државна Штампарија Краљевине Србије, стр. 37. (Milenović K., Betonung der Zeitwörter.)

153. **Rešetar M.**, Die serbokroatische Betonung südwestlicher Mundarten. Wien, 1900. Cf. Věstn. SF. I., 41.

Rec. A. A. Šachmatov Изв. рус. яз. VI., 1, 339—353; A. Leskien, Arch. Jag. XXIII. 561—571; F. Pastrnek Lfil. XXVIII., 66—67; Срп. Књ. Гл. I., 69—74; („Љ. Стојановић — на почетку неколико речи о „балканској комисији; књига г. М. Решетара заузима прво место, стоји одмах иза Вукова Рјечника; није било само три ступња у повлачењу акцента; „свакојачко је несумњиво да се прво померно акценат са крајњих кратких слогова; може бити прво код отворених, па код затворених, а ја мачно прво код оних који су имали претходни слог дуг, па код оних који су имали прет. кратак, дакле прво свѣла, па вода, прво véнац, па језик.“)

154. **Šajković Ivan**, Die Betonung in der Umgangssprache der Gebildeten im Königreich Serbien. Inaugural-Disser-tation. Breslau. Druck von W. Drugulin in Leipzig 1901 p. 34.

Привук у мљувѣ vzdělanců в Србску лиши се значне од акцентуаце Вукovy а Daničićovy. Spis. rozeznává taktéž čtyřerý přizvuk, ale jinak jej popisuje: 1. der jáh sinkende Accent (= “), 2. der sanft sinkende Accent (= ‘), 3. der sanft steigende Accent (= ’), 4. der zweitönige Accent (= ^). Délka, označovaná ^, mizí — říká se trésemo, vérnost, písama, bôlnik, drží se poněkud po “ kâmen, ale zpravidla kâmen, zêlen, gôlub, a zachovala se pouze po ‘ : vrâtâr, idem, kôvâč, děvôjka atd.

Rec. Коло II., 55—58 (Dr. M. Rešetar namítá, že akcentuace intelligence в Србску není jednostejná, ale в celku velká většina vyslovuje, jak to slyšel své doby Vuk; přiznával, že intelligentní в Србску jak též mimo Srbska stále mň vyslovují dlouhé hlásky po slabice přizvukované).

155. Одговор на оцену г. Dr. Решетара од Dr. Ивана Шајковића. Београд, Штампарска радионица војног министарства, стр. 12.

„Вук и Даничић . . . имађаху врло нејасан појам о природи појединих српских акцената“. — Místo Vukova а Daničićova vedrina, visina, bolěsnik vyslovuje se vědrina, visina, bolěsnik, t. j. na druhé slabice jest „ein plötzlicher, sehr energischer Exspirationston, der jedoch nicht die mindeste Veränderung des musikalischen Elementes bewirkt.“ Gen. pl. nezni více národâ grâďa (gen. sg. národa, nom. sg. grâďa), ale přece se ještě rozeznává gen. pl. od gen. sg., по případě nom. sg. tím, že jest akcent na první slabice в тѣх tvarech ještě intensivější. Akcentuace, popsaná spisovatelem, jest bělehradsk.

156. **Musić August**. Kako su postali oblici „doći, nađem“ (Über den Ursprung der Formen „doći, nađem“.) Nastavni Vjesnik 1901 kńiga X., str. 116—118.

157. Будманова синтакса српског језика. За наше средње школе удесио Спира Калик, професор. Одлуком министра просвете одобрена за уџбеник средњих школа. Четврто допуњено издање. Издање дворске књижаре Мите Стајића у Београду. Милош Велики. Штампарија Бојовића и Мићића. Стр. 94. (Budmani's Syntax der serbischen Sprache.)

158. Димић Бурa В., Прилози компаративном проучавању српског и немачког језика. I. Како се немачки казује наш шести надеж без предлога (instrumentalis). Београд, 1901. 8°, 16 стр. Прешт. из извешт. Гимн. Краља Алекс. 1900/1. (Dimić Gj. B., Beiträge zum vergl. Studium der serb. und deutschen Sprache. I. Wie drückt man im Deutschen den Instrumentalis aus.)

159. Лалевић Илија, Партиципи resp. глаголски прилози као предикативни додаци уза свој засебни независни субјекат у грчком, старословенском, латинском и српском језику. Просветни Гласник XXII., 1456—1470.

Писац држи, да је аподутни датив постао угледањем на грчки језик.

160. — Упоређење српских глаголских прилога с активним resp. медијалним партиципима из грчкога, латинског и старословенског језика. ib. 1137—1153.

1. Партиципи као именска одредба (ближа: атрибут, даља или дометнута: апозиција), 2. Партиципи стоје предикативно.

161. Musić A, Dr., Relativne rečenice u hrvatskom jeziku. Rad. CXXXVIII., 70—117. (Relativsätze in der kroatischen Sprache.)

Ref. J. Лукић: Бранково коло VII., 665 - 667.

162. Škarić Gjuro, Tvorba i poraba participa prezenta aktiva i preterita aktiva I. u čakavskoj kniževnosti XV. i XVI. vijeka. (Über die Bildung und Gebrauch des Part. Praes. Act. und Praet. Act. I. in der čakavischen Litteratur XV. u. XVI. Jh.) — Nastavni Vjesnik 1901, knjiga X., str. 33.

163. Драгашевић, Жртавник. Нова Искра. III., 126—127.

Писац је нашао ову реч у једној књизи од год. 1745. Даље о речи жрвањ = камен воденични а не „Handmühle“; ова је била позната код Срба у Угарској и зове се жрно. Писац доказује даље, да је „жртва“ у Словена била вегетабилна.

164. Jireček Const., Die Romanen in den Städten Dalmatiens während des Mittelalters. Erster Theil. Wien, 1901. 4°. 104 str. (Denkschr. der kais. Akad. d. Wiss., philos.-hist. Cl. Bd. XLVIII.)

V této znamenité kulturné historické studii o románském živlu v městech dalmatských a celém poloostrově balkanském v středověku, jmenovitě o zvláštním románském nářečí starodalmatském, nyní vymřelém, nachází se též bohatý materiál osobních a místních jmen, jakož i jiných kulturních názvů slovanských, s výklady etymologickými. Z obecných jmen uvádím ku př. jako slova istě prý románského původu: csl. *orъъ* acetum, *olstarъ* altare, *raka* arca. *evrěta* collibertus, *komъkati* communicare, *zamatorěti* maturus, *olěj* oleum, *vino* num; dále počítá sem spis. též *mъъa* z dial. rom. * *miša* (missa), *križъ* z dial.

rom. * *crūsi*. Jiná rom. slova jsou též v střední řečtině doložena, ku př. *kolēda* calendae *καλάνδαι* a j.

165. **Никона Симић**, О језику Петра II. Петровића Његоша. Зора стр. 1901 358—362. (Nikon Simić: Über die Sprache Peter II. Petrović's.)

166. **Живановић Јован**, Језик Јована Рајића у књижицама писаним за дјецу. Коло 1901. I. Стр. 492—494.

Писац износи да је Рајић ствари које се тичу науке писао руско-словенским језиком, а што је писао за народ, за децу српску, то је писао српским језиком.

J. P.

167. **Kušar Marcel**, О Marulićevu jeziku. (Über die Sprache des Marulić.) Glasnik Matice Dalmatinske. Godište I. 1901, str. 36—56.

I ovaj je pisac upotrijebio neke odlomke ove svoje rasprave „Matičinom“ izdanu „Judite“.

168. **Иљинскиј Г. А.**, Дибрскій отрывокъ сербској лѣтописи. Сб. Гал. I., 2, 130—139. (Iljinskij G. A., Das serbische Annalenfragment von Dibra.)

Je to t. zv. „Verkovičův letopis“, který podle opisu vydal L. Stojanović v XIII. sv. Záhřebských Starin, 1881. Nyní objevil se v knih. petrohradského slov. spolku original těchto letopisných záznamů, které psány byly asi v XVIII. stol. jazykem „slavjano-rusko-srbským“. Tu se podává věrný otisk celého letopisu, který má titul: „Rodoslovije serbskych pravoslavnych carej“ a mimo to zlomek „Žitija knjazja Lazarja“.

169. **Лавровъ П. А.**, Охридскій списокъ первоевангелія Јакова. Изв. рус. яз. VI., 1, 9—36. (Lavrov P. A., Die Ochrider Handschrift des Protoevangelium Jacobi.)

Rkp. je v knihovně ochridské metropolie, na perg., red. srbské. Protoevangelium Jacobi, které se odtud otiskuje, s poznámkami a vysvětlivkami, je důležité jak po stránce jazykové (je to opis z předlohy starobulh., s četnými archaismy), tak i po stránce obsahové, což se doličuje srovnáním s texty dosud vydanými.

170. **Pastrnek Fr.**, Chrvatsko-hlaholský rukopis Sienský. V Praze 1900, 39. Cf. Věstn. SF, I, 44.

Ref. Изв. Ун. К. XLI., Nr. 4, Крит. и библиогр. 21—22.

171. **Stojanović Ljub.**, Ueber einen syr. Apost. serb. Redaction mit glag. Marginalglossen. 1900. — **Jaglć V.**, Bruchstück eines glag. Messbuches. 1900. Cf. Věstn. SF, I., 37 a 44.

Rec. G. A. Iljinskij, Изв. рус. яз. VI., 2, 243—244. Изв. Унив. К. XLI. Nr. 4, Крит. и библиогр. 22. (Cf. Věstn. SF, II., 12, č. 81.)

172. **Сърку П. А.**, Монаха Григорія житіе преп. Ромила 1900. — Евенія патриарха Терновскаго служба преп. царниці С.-Пб. 1900. Cf. Věstn. SF, I., 45, 74, 75.

Rec. G. A. Iljinskij, Изв. рус. яз. VI., 2, 245—246.

173. **Vajs Josef**, Hlaholský zlomek nalezený v Augustiánském klášteře v Praze. (Ein glagolitisches Fragment im Augustinianer Kloster zu Prag neu entdeckt.) СМČ. LXXV., 21—35.

Dva perg. listy, části officií breviáře finského, asi ze XIV. stol., psané v klášteře Emauzském. Stopy jazyka českého v těchto zlomcích nenacházím.

174. **Вулетич-Вукасович Вид**, Запис из месечника од год. 1651. Лет. М. Срп. 206, II., 77—79. (Vuletić-Vukasović Vid, Die Subscriptio des Monologiums vom J. 1651.)

Menologium jest rukopis o 219 listech pap., red. srbské, nyní majetkem Gavr. Tošoviće, knibkupce v Dubrovniku. Zápis otiskovaný je důležitý pro dějiny Hercegoviny.

175. **Rešetar M.**, Vorläufiger Bericht über eine zur Erforschung der Dialektgrenzen in Kroatien und Slavonien unternommene Reise. Vorläufige Berichte der Balkan-Commission. IX., 51—69. Anzeiger der philos.-histor. Classe vom 18. Dec., Jahrg. 1901, No. XXVII.

Předběžná zpráva o cestě, vykonané o prázdninách r. 1901, jejíž výsledek jest podrobně určen hranic kajkavštiny vůči čakavštině a štokavštině v Chrvatsku a v Slavonii. Při této studijní cestě použito bylo též od akademie propůjčeného fonografu s příslušenstvím, ve dvou velkých bednách uloženého, které dohromady vážily okolo 120 kg. Přístroj se sice úplně neosvědčil, avšak poskytuje přece velké naděje pro budoucí záznamy dialektické.

176. **Милановић Мих.**, Кршњаци и крсна имена у Сарајеву, Високом, Травнику, Зеници, Лијевну, Бањалуци, Приједору, Новом, Кључу и Петровцу. Прво издање. Книга прва. (Sarajevo.) 12°. 31 str. Ц. 0'40 кр.

Бранково коло VII., 1484: „... Оваке књижице могу имати вредност за етилологе и лексикографе због богате збирке разних презимена.“

177. **Naković Mih. i Borenić Martin**, Kerštjansko-katoličanski crkveni jačkar. V Rábu (v Uhrách), 1901, lex. 8°, 302 str. (Christ-katholisches Kirchenliederbuch.)

Křesťansko-katolický církevní zpěvník (kancionál), který sestavili učitelé Mich. Naković († 1900) a Mart. Borenić (v Kertešu, něm. Baumgarten, u Šoproně, něm. Oedenburg, v Uhrách) pro chrvatské kolonisty západních stolic uherských, s příslušnými nápěvy. Text církevních písní jest v nářečí těchto Chrvátů.

Ref. M. Rešetar, Arch. Jag. XXIII., 272—273.

178. **Strohal R.**, Jezične osobine u Kotaru Karlovačkom. (Sprachliche Eigenthümlichkeiten im Bezirke von Karistadt in Kroatien.) Rad 146, 78—153.

Část hláskoslovná a tvaroslovná. Pokračování bude následovati.

179. **Iveković Fr. i Broz Iv.**, Rječnik hrvatskoga jezika. (Wörterbuch der kroatischen Sprache.) Zagreb. Štamparija Karla Albrechta (Jos. Wittaschka), god 1901. Svezak I., A—O, str. VII., 951, svezak II. P—Ž, str. 884.

Rec. V. Jagić, Arch. Jag. XXIII. 521—529; přeloženo v čas. Kolo II., 548—557.

180. **Живановић Јов.**, Пабирчење по Ивековићеву „Рјечнику хрватскога језика“. Коло II., 391—394, 634—7. Бранково коло VII., 1195—6.

181. **Karadschitch V. St.**, Lexicon Serbico-germanico-latinum, edidit —. Editio tertia emendata et aucta. Belgrad 1898, XLII. + 880, 8°. Ref. Idg. Anz. XII., 141. (H. Hirt.)

d) *Slovinština.*

182. **Хостниѣ М.**, Грамматика словинскаго языка. Горица 1900. Стр. II. + 279 + VII. (Chostnik M., Grammatik der slovenischen Sprache.)

Ref. P. Lavrov, ЖМНПр. ч. 389, 1902 янв., 186.

183. **Baudouin de Courtenay J.**, Sull' appartenenza linguistica ed etnografica degli Slavi del Friuli. Cividale 1900, 8°. Viz Věstn. SF. I., 46.

Rec. V. Jagić, Arch. Jag. XXIII. 571—573.

184. **Bežek Viktor**, Zaščitnikom Levčevega pravopisa v preudarek. Lj. Zvon XXI. št. 5 = Popotnik XXII. 182—186, 209—212 in ponatis 11 str.

Ref. pater St. Škrabec, Cvetje XIX. zv. 2. (platnice) — dr. K. Štrekelj v Dom in Svetu XIV. 572—576.

185. **Ilešič Fran**, Dr., „l^u. Popotnik XXII. 300—305. Polemika proti St. Škrabcu (glej Cvetje XVIII.—XIX. platnice), Štreklju, ki zagovarjata Levčev pravopis glede izreke l.

186. **Štrekelj K.**, Dr., Ad vocem pesniti.

Ref. Lj. Zvon XXI., 362.

187. **Očenašek**, Malý slovinsko-český slovníček. (Kleines slovenisch-böhmisches Wörterbuch.) Praha, Otto. 1901, str. 63.

Ref. Lj. Zvon XXI., 571.

188. **Хостниѣ М.**, Словинско-русскаго словаря. Горица. 1901. Изданіе С.-Пб. Слав. Благ. Общ. Стр. XVI. + 391. (Chostnik M., Slovenisch-russisches Wörterbuch.)

Rec. P. Lavrov, ЖМНПр. ч. 339, янв. 1902, 182—186.

C. *Nářeči východoslovanská (ruská).*

189. **Богородицкіѣ В. А.**, Очерки по языковѣдѣнію и русскому языку. Пособіе при изученіи науки о языкѣ. Казань. 1901, 8°, 313 str. Cena 2 r. (Bogorodickij V. A., Abhandlungen über Sprachforschung und russische Sprache. Hilfsmittel beim Studium der Linguistik.)

V 18 volně spojených kapitolách vykládají se jevy jazyka ruského podle výsledků srovnávacího jazykozpytu. Rec. V. Jagić, Arch. Jag. XXIII., 585—588; E. Smetánka, Sl. Přehl. IV., 155; P. St. Škrabec, Cvetje XIX. št. 6 (platnice).

190. **Шляковъ Н.**, Стати по славянскимъ нарѣчіямъ и русскому языку. Выпускъ II. (Варшава 1900, 8°, 69.) Cf. Věstn. SF., I., 49.

Rec. V. Jagić, Arch. Jag. XXIII. 540—543.

191. **Пактовскій О. Е.**, Къ вопросу объ учебникахъ по русскому языку для среднихъ учебныхъ заведеній. Казань. 36 стр. (Paktovskij Th. Je., Über die Lehrbücher der russischen Sprache für Mittelschulen.)

Je to rozbor mluvnice, kterou vydal r. 1900 prof. Budde. Srv. Věsta. SF. I., str. 47.

192. **Будде Е. О.**, Опытъ грамматики языка А. С. Пушкина. I. Этимология. Отд. 1. Словоизмѣненіе. Вып. 1.: Склоненіе именъ существительныхъ. С.-Пб. XXXI. + 118 стр. Отд. отд. изъ LXXI. т. Сбор. акад. С.-Пб. (Budde E., Versuch der Grammatik der Sprache Puškin's.)

„Цѣль предлагаемой вниманію читателей книги заключается въ томъ, чтобы, во первыхъ, собрать матеріалъ для исторіи русскаго литературнаго языка, заключающійся въ сочиненіяхъ нашего первокласснаго поэта Пушкина, и опредѣлить степень участія Пушкина въ установленіи нашего литературнаго языка съ точки зрѣнія его состава, т. е. морфологій, синтаксиса и лексикологій . . .“ —

„Во-вторыхъ, настоящимъ трудомъ преслѣдовалась и цѣль практически-педагогическая: дать грамматику такого языка, который въ общемъ до сихъ поръ еще не потерялъ своего права на литературное употребленіе и до сихъ поръ еще можетъ считаться языкомъ художественной русскаго литературы.“

Напечатанный выпускъ заключаетъ въ себѣ: 1. Предисловіе ко всему изданію грамматики. 2. Предисловіе къ I-му выпуску. 3. Введеніе. Нѣкоторыя данныя о произношеніи Пушкина. 4. Склоненіе именъ существительныхъ. Глава первая. Склоненіе. Глава вторая. Объ удареніи въ именахъ существительныхъ у Пушкина. III.

Ref. Лит. В. II., 161.

193. **Мандельштамъ J.**, О характерѣ Гоголевскаго стиля. Глава изъ исторіи русскаго литературнаго языка. Гельсингфорсъ. IX. + 405 стр. Цѣна 2 руб. 75 коп. (Mandelstamm J., Über den Charakter des Stiles Gogol's. Ein Kapitel aus der Geschichte der russischen Literatursprache. Helsingfors.)

194. **Поспишилъ А. О.**, Греческія слова въ русскомъ языкѣ. Кіевъ 1901. 64 стр. Цѣна 50 коп. (Pospíšil A. O., Griechische Worte in der russischen Sprache.)

195. **Соболевскій А.**, Изъ исторіи русскаго языка. ЖМНП., ч. 337, окт., 396—409. (Sobolevskij A., Zur Geschichte der russischen Sprache.)

I. V některých památkách staro- a středobulharských objevuje se — obyčejně po předcházející samohláске — před *a* a *u* předstuté *j*: *jašte* Žalt. sin., Mar.; *jabie* Mar.; *jazs* Mar.; *judi* (udi pl.) Slěpč. ap.; *jučdžě*, *juvžě*, *južsnať sę* Parem. Grig. a j. Podobně v nejstarších, předlohám jihoslovanským blízkých památkách ruských *jašte* Archáng. ev., Pand. Ant.; *jučšitelъ* Grig. Bogosl. Později (v XIII.—XIV. stol.) se tento jev v pam. ruských nevyskytuje. Ale jsou doklady z nářečí bulharských. K těm připojují se hojně doklady z nář. velikoruských (*a-kajicích*), ale ovšem jen z lidových písní, což by se doložití mohlo i z písní moravských i slovenských. — II. V sev.-velikoruských nářečích se jeví výslovnost *bajna*, *bajna* místo *banja*. To se vysvětluje z dvo-

jitého *ж*. Podobně vzniklo bělorus. *malojca* z *molocca*, pol. *ojca* z *occa*, čes. dial. *vraje* z *vralle*. Dále je doloženo v jedné starorus. památce *bějatvo* m. *běžstvo*. I to se vysvětluje z dvojitého *ss*. Při tom odkazuje se na takové zjevy dialektické, jako luž.-srb. *koja* (kůň), slovenské *majc* (máti), slovinské *kra'j* (král), *pomojzi* (pomozí), srbské (dubrovnické) *lojniski* (lonský). Dále uvádějí se doklady pro ruské *tě* za pouhé *č*: *prot'ij* (pročij), *pričina* (příčina), o *pro-ročičicachs* (o proročících), nářeční *te* za pouhé *c*: *pčilca* (ptice), *ulitca* (nlice); dále pol. *do lassu* (do lesu), čes.-mor. *masso*, *kašša*. Zdvovějí často *prý* má příčinu v přízvuku. — III. Několik dokladů z nář. velikoruských pro měkkou souhlásku za skupinu s následujícím *j*: *smjalis', vjanuli větry, zavjalo vsě puti, vjacha, ljanuli doždí* a *j*. Tvary číslovky „tři“, jako *trjuch, trjum, trjumi, trjumja* vznikly vzájemným působením z *trju* podle *dvu*. — IV. Přejchod skupiny *kt* v *cht* jest v ruštině hojně doložen: *chto, ch tomu, nochtí, lochti* a *j*. Podobně sluší vysvětliti slovo *kurochtan*. Zde skupina původní jest *pt*, tato změnila se v *ft* a pak v *cht*. — V. Část velikoruských nářečí (totiž silně a-kající) ztrácí střední rod (genus neutrum). Říká se tu ku př. *maja děrevo* (vysl. *maja děreva*). Tvary přidavného jména v plurále vůbec se v ruštině již nerůzní. Také množné číslo podstatných jmen má většinou tytéž tvary. Jediné gen. plur. zachovává dva tvary, jeden pro rod mužský, druhý pro rody ženský a střední. Avšak i zde se objevují již často tvary, jako *očkov, městov, děl'ov, pravov*. Pluralia tantum, která zachovala starobyly plur. gen. na *s*: *chorom* (chrám), *čar, okov, svjatok* (svátků), *bubjon* (bubňů), *kur*, jsou vlastně masc. generis, užívá se jich však, právě pro tento tvar, jako subst. gen. femiini. — VI. Několik dokladů pro složené tvary číslovek *dva, oba* ze starších památek ruských, jako: *dvěma, oběma, oběich, oběju*. — VII. Reflexivum *sja* mělo někdy i v ruštině volnější místo: *mně sja vidit*. Když později sloučeno bylo se slovesem, vyskytuje se někdy dvakrát: *čirvoneetca bo sja něbo*. Toto *sja* položeno pak i bez příčiny a tak vysvětluje se v některých velikorus. nářečích připojení tohoto *sju* při slovcích *eko, evo, ka, nuka* a pod., tak že zní pak: *ekosja, poklonis-ka-sja* atd. — VIII. Velikoruská nářečí mají slovec *ko. ka* a dále též příklonné *tko*, a sice při imperativu *ag.*: *ty beri-tko*. Původ je *prý* z *ty-ko*, ku př. *skazi ty ko mně*, jelikož *ty* bylo bez přízvuku, změnilo se pohněhlavě v *skazi-tko mně*.

196. Будде Евг., Изъ истории русскаго литературнаго языка конца XVIII. и начала XIX. вѣка. ЖМНП., ч. 333., фев., 388—417. (Budde Jevg., Zur Geschichte der russischen Litteratursprache zu Ende des XVIII. u. zu Anfang des XIX. Jahrh.)

Je to pokračování ve studiích o pramenech a vývoji nynějšího liter. jaz. ruského. Z kterých živit skládala se řeč Lomonosova, vyložil spisov. v témže časopise 1898, č. 3 a 1899, č. 5. Výsledek těchto studií byl, že u Lomonosova na základě rodného nářečí archangelsko-cholmogorského 50 let stol. XVIII. do popředí vystoupila lidová řeč moskevská a odstranila živly salonního jazyka moskevské intelligence a řeči duchovních osob, držících se církevního jazyka. Přítomná studie je věnována Puškinu. Podrobný rozbor jeho jazyka ukazuje, že se v něm jeví tyto živly: 1. silně pronikající vliv nářečí moskevského; 2. nářečí severo-velikoruské; 3. cizí, francouzský vliv, dosti nepatrně; 4. slabé zbytky staré výslovnosti.

197. Халанскій М. Г., Изъ замѣтокъ по исторіи русскаго литературнаго языка. II. О члену въ русскомъ языкѣ. Изв. рус. яз. VI., 3, 127—169. (Chalanskij M. G., Bemerkungen zur Geschichte der russischen Literatursprache. II. Über den Artikel im Russischen.)

1. Z dokladů ze staré a nové ruštiny, jakož i z nářečí vychází na jevo, že postpositivní člen byl vždy zjevem dialektickým, jenž se ukazuje nejvíce v nářečích východních a severo-východních. Území se posunulo k severo-východu. V maloruských nářečích toho zjevu není. 2. Srovnání se severní germanštinou. Rumuni snad obdrželi postpos. člen od Bulharů. 3. Zájmeno *той* v ruštině má jiný význam nežli člen, klade se vždy před podst. a příd. jmény, není tak úzce s nimi spojeno a skloňuje se vždy řádně. Doklady tohoto upotřebení.

198. Pérot Gaston, L'accent tonique dans la langue russe. Travaux et Mémoires de l'Université de Lille. Tome IX. Mémoire Nr. 26. Lille 1900. Cf. Věstn. SF. I, 48.

Rec. N. Karpinskij, ЖМНП. 1901, авг., 218—222; B. Ljapunov, Arch. Jag. XXIII. 545—551.

199. Garbell Adolph, Das russische Zeitwort. (Konjugation, Betonung und Rektion.) XI. + 205 str. Při spolupůsobení W. Körnera a V. Pervova. Vydání Langenscheidtova v Berlíně a M. O. Wolfa v Petrohradě a Moskvě.

200. Kozlovskij Ign., Zwei syntaktische Eigenthümlichkeiten der russischen Sprache. Arch. Jag. XXIII. 95—106.

První část těchto příspěvků vyšla v XXII. sv. Arch. Jag., str. 103 sl. Z pozůstalosti spisovatelovy pochází přítomné pokračování (psané r. 1888), které obsahuje: II. Die Stellung des Adjektivs: Staroruské doklady z příslovi, stálých epith. ornantia atd. ukazují, že přídavné původně bývalo před podstatným. III. Die Stellung des Genitivs gegenüber seinem Substantiv. Také přívlastkový genitiv býval před podstatným. Doklady staroruské

201. Виноградовъ П. А., Русская грамматика. Синтаксисъ. Изд. 2. Курскъ. 1901 г. Ц. 65. (Vinogradov P. A., Russische Grammatik. Syntax.)

202. Халанскій М., Къ вопросу о происхождении и синтактическомъ значении частицы *-ста*. Р. Фил. В. 1901, Nr. 1. и 2., 339. (Chalanskij M., Über den Ursprung und syntaktische Bedeutung der Partikel *-sta*.)

Doklad z bylin (vyd. Hilferdingova), kde *sta* se klade úplně ve smyslu „bylo“, na důkaz původu z aoristu slovesa *stati*.

203. Погодинъ А., О происхождении русскаго слова *-глазъ*. С.-Пб. (Pogodin A., Über den Ursprung des russischen Wortes *-glazъ*.)

204. Н. М., О происхождении слова „кацапъ“. Кіев. Стар. LXXV., 472—477. (N. M., Über den Ursprung des Wortes „kacap“.)

Критика объясненія слова „кацаць“ изъ татар. (у Сартовъ значитъ „мясникъ“, „живодерь“, и другаго изъ еврейскаго (талмуд. кацеб = „рѣзать“, „опредѣлять“, въ настоящее время у евреевъ „Кѣцабъ“ = „рѣзникъ, мясопромышленникъ“.)

205. **Брандтъ Р.**, О жене научности нашего правописанія. (Публичная лекція.) Зап. Бор. XLI., 1—58. (Brandt R., Über die Pseudogelehrtheit unserer Orthographie.)

Přednáška veřejná je zde rozšířena. Spis. přeje si pronikavé pravopisné reformy a jmenovitě odstranění písmen: ѿ, ѡ, іъ а ѣ. Rec. V. Jagić, Arch. Jag. XXIII. 576—579.

206. **Томинъ Д. Н.**, Затруднительные случаи русскаго правописанія. Зап. Бор. XLI., 1—50. (Thomin D. N., Schwierigkeiten der russischen Orthographie.)

I. Pravopis příslovci (adverbia). II. Přípony slovesné. III. Pravopis v přičestích. IV. Předložky *при* а *пре*. V. Předložky *роз*, *роз*, *ра*. VI. Přípona *ск*. VII. Souhláskové skupiny v kořenech.

207. **З. О-въ**, По поводу нѣкоторыхъ неустановившихся случаевъ русскаго правописанія. Зап. Бор. XLI., вып. VI., 20 стр.

208. Вопросъ объ упрощеніи русскаго правописанія. Лит. В. I., 530 сл. (Zur Frage von der Vereinfachung der russischen Orthographie.)

209. **Ручъ С. Г.**, Орфографическій словарь. Съ показаніемъ удареній и корней словъ русскаго происхожденія. П. р. Д. Сеславина и И. Миришланова. С.-Пб. 1901. Ц. 1 р. (Ruč S. G., Orthographisches Wörterbuch.)

210. **Лавровъ П. А.**, проф., Отзывъ о сочиненіи на тему: „Миней № 6(32) и № 7(33) изъ собранія проф. Григоревича“. Разборъ письма и языка ихъ; палеографическія, фонетическія, формальныя и лексическія особенности обѣихъ рукописей. Записки Имп. Новоросс. Унив., томъ 83-й, часть официальная, стр. 1—3. Отзывъ о награжденномъ серебряной медалью сочиненіи студента Григорія Вандрачекъ.

211. **Лихачевъ Н. П.**, Вновь найденная Двинская грамота. Изв. рус. яз. VI., 3, 297—300. (Lichačev N. P., Eine neugefundene Privatkunde von Dvinsk = Dünaburg.)

Listina týká se zástavy polnosti, jest psána na pergameně a obsahuje celkem 19 řádků. Podrobné výklady budou podány ve vydání „dvinských“ listin, které připravuje A. Šachmatov (ve spisech petrohradské akademie). Přípojen jest snímek.

212. **Лосъ М. Л.**, Люблинскіе отрывки. С.-Пб. 1900. 48 стр. Сбор. Акад. С.-Пб., т. LXVII., № 5, 1901. Viz Věstn. SF., I., str. 84.

213. **Перетцъ В. Н.**, Матеріалы къ исторіи апокрифа и легенды. Къ исторіи Лунника. Изв. рус. яз. VI., 3, 1—126. (Peretec V. N., Materialien zur Geschichte der Apokryphen und der Legende. Zur Geschichte des Mondbuches) Cf. Věstn. SF., II., 86 č. 49.

V této studii podává se mnoho staroruských textů, částečně i s rozбором mluvnickým. Nejstarší texty jsou z XV. stol.

214. **Рѣдинъ Е. К.**, Толковая лицевая паляя XVI-го вѣка, собранія гр. А. С. Уварова. Пам. др. писъм. и иск. СХLI. Прилож. къ Отчету за roky 1899—1900. Стр. 9., s 3 snímky. (Rědin J. K., Eine illustrierte commentirte Palaea des XVI. Jahrh. aus der Sammlung des Grafen A. Uvarov.)

Krátký popis miniatur. Rkpis jest staroruský.

215. **Соболевскій А. И.**, Чудо св. Климента папы Римскаго. Древне-русское „слово“ до-монгольскаго періода. Изв. рус. яз. VI., 1, 1—8. (Sobolevskij A. I., Das Wunder des hl. Clemens von Rom. Eine altrussische Homilie aus der vormongolischen Periode.)

Otisk „slova“ podle strus. rukopisu z druhé polovice XV. stol. Obsahem jest podrobné vypravování o zázraku nad dítětem, který se patrně stal při ostatcích sv. Klementa v Chersoně. Původ „slova“ byl mnich kijevský.

216. **Петровскій Н. М.**, О старинномъ латинско-русскомъ словарѣ. Изв. Каз. XVII., вып. 1., 42—50. (Petrovskij N. M., Über ein altes lateinisch-russisches Wörterbuch.)

Zpráva o latin.-ruském slovníku, chovaném v knihovně františkánského kláštera v Dubrovniku; psán XVII. a XVIII. stol., ukázkou otištěna z něho 1 stránka.

217. **Горяевъ Н. В.**, Къ сравнительному этимологическому словарю русскаго языка (изд. 1896 г.). Дополненія и поправки. Тифлисъ. (Gorjaev N. V., Ergänzungen und Berichtigungen zum Etymol. Wörterbuch (1896) der russischen Sprache.)

218. **Пахманъ И. Х.**, Планъ новаго академическаго словаря, съ точки зрѣнія иноязычнаго. Записка И. Х. Пахмана, съ приложениемъ замѣтокъ акад. А. А. Шахматова и письма акад. Ф. Ф. Фортунатова. „О залогахъ русскаго глагола“. (Der Plan des neuen Akadem. Wörterbuchs, vom Gesichtspunkte eines Anderssprachigen. Bemerkungen von J. Ch. Pachmann, mit Zusätzen von A. A. Sachmatov und F. Th. Fortunatov.)

Výklady F. Fortunatova týkají se zvratných sloves a významu jejich; shodují se úplně s tím, co spis. v Изв. vuložil.

219. Справочный словарь географическѣй, этнографическѣй и толковый русскаго литературнаго языка. Составленъ подъ редакціей А. Н. Чудинова. Вып. 1—6. С.-Пб. 1900.

Ref. Истор. Вѣстн. LXXXIII., 339—341 („досадны въ ней нѣкоторые промахи и недосмотры, какъ долженствующей быть и точною справочною книгою.“)

220. **Водарскій В. А.**, Матеріалы для словаря Пушкинскаго прозаическаго языка. Зап. Вор. XLI., вып. IV.—V., VI., тр. 24. (Vodarskij V. A., Materialien zum Wörterbuch der prosaischen Sprache Puškin's.)

Počátek slovníka, který má obsahovati celou zásobu slov, jichž Puškin živá ve spisích prosaických. Zde podána hesla A, Abáz až po Aziatec.

a) *Velikoruščina.*

221. Будде Е., Къ исторіи великорусскихъ говоровъ. Опытъ истор.-сравнит. изслѣд. народнаго говора въ Касимовскомъ уѣздѣ, Рязанской губ. Казань, 1896. (Budde E., Zur Geschichte der grossrussischen Mundarten.)

Rec. А. Šachmatov, Сбор. Акад. С.-Пб., т. 66, 1900: Отчетъ о иррежуд. Ломоносов. преміи въ 1897 году, стр. 25—73.

222. Чернышевъ В. Й., Программа для собиранія особенностей великорусскихъ говоровъ; 151 стр.; С.-Пб. 1900. Сбор. акад. С.-Пб. LXVIII., 1901, Nr. 1. (Černyšev V. J., Programme für die Sammlung der Eigenthümlichkeiten der grossrussischen Mundarten.)

Rec. V. Jagić, Arch Jag. XXIII 579—581.

223. — Дополненія къ свѣдѣніямъ о говорѣ г. Мешовска. С.-Пб. 1900, 35; ib. Nr. 6. (Černyšev V. J., Ergänzungen zu Nachrichten über die Mundart der Stadt Mešovsko.)

Doplňky hláskoslovné, tvaroslovné, syntaktické i lexikální k studii nveřejněné v Изв. рус. яз. III., 2. прилож. 61—109.

224. — Свѣдѣнія о народныхъ говорахъ нѣкоторыхъ селеній Московскаго уѣзда. С.-Пб. 1900, II. + 174., ib. Nr. 3. (Černyšev V. J., Nachrichten über die Volksmundarten einiger Gemeinden des Moskauer Kreises.)

I. Говоры акающіе: Гончары. Рѣдомля (Поддубное). — II. Говоры акающіе и якающіе: Литвиново, Харугино. — III. Говоры окающіе: Стѣрово, Озерѣцкое. — Приложенія.

225. — Свѣдѣнія о говорахъ Юрьевскаго, Суздальскаго и Владимирскаго уѣздовъ. С.-Пб. 1901, 39 стр.

226. Дурново Н., Описание говора деревни Парфѣнокъ, Рузскаго у. Московской губ. (Продолженіе.) Р. Фил. В. XLV. 227—268, XLVI., 129—151. (Durnovo N., Beschreibung der Mundart des Dorfes Parfjonok, Bez. Ruza, Gouv. Moskau.)

Pokračování a ukončení popisu hláskoslovného, s četnými dodatky. Cf. Věstn. SF. I., 51.

227. Никольскій А., Народные говоры Жиздринскаго уѣзда Калужской губерніи. Р. Фил. В. XLV., 235—249.

Ročátek hláskosloví: část samohlásková.

228. Сахаровъ А. Й., Языкъ крестьянъ Ильинской волости, Болховскаго уѣзда, Орловской губерніи. С.-Пб. 1900, стр. 48. Сбор. акад. С.-Пб. т. LXVIII., Nr. 5., 1901.

Po stručných poznámkách o charakteristických zjevch tohoto nářečí (str. 3—6) podán slovník (7—48).

229. Соловьевъ В. О., Особенности говора донскихъ казаковъ. С.-Пб., 1900, стр. 52. Сб. акад. С.-Пб. Томъ LXVIII.,

Nr. 2. 1901. (Solovjev V., Die Eigenthümlichkeiten der Mundart der donischen Kozaken.)

А. Фонетическія особенности. Б. Особенности, касающіяся грамматическихъ формъ. Синтаксическія особенности. Лексическія особенности.

230. Зеленинъ Д., Особенности въ говорѣ русскихъ крестьянъ юговосточной части Вятской губерніи. Ж. Стар. XI. 1, 81—96. (Zelenin D., Die Eigenthümlichkeiten in dem Dialekt der russischen Bauern des südöstl. Theiles des Gouv. Vjatka.)

Grammatický a hlavně lexikální popis nářečí, jehož středem jest Sarapul. Nářečí patří ke skupině *o-* kajících a *eo-* kajících velikoruskýchъ nářečí.

231. Богоразъ Б. Г., Областной словарь Кохымскаго русскаго нарѣчія. С.-Пб. 1901, стр. 346; Сбор. акад. С.-Пб. т. LXVIII. Nr. 4. 1901.

По úvodě, jednajícím o zvláštnostech tohoto nářečí, podán jeho slovník (19—163), pak otíštěny Пѣсни русскихъ порѣчанъ на Колымѣ (celkem 153 písní, str. 165—325), Загадки (325—331, celkem 103 čísla), Скороговорки, пословицы (332—333) сказки (333—346, celkem 5 čísel).

Ref. Lit. B. I., 342.

b) Běloruština.

232. Карскій Е., Замѣтки по бѣлорусскимъ говорамъ. Р. Фил. В. XLVI. 275—281. (Karskij E., Bemerkungen über die weiss-russischen Dialecte.)

Spis. pozoroval r. 1899 a 1901 některá běloruská nář. grodnenské, suvalské, též minské gub. a podává některé drobné zprávy o výslovnosti lidové a brtku rčení.

233. Nitsch Kazimierz, Próba wyjaśnienia gienezy przechodzenia w narzeczu białoruskim nieakcentowanego *e* w *a*. (Versuch einer Erklärung des Überganges von weissrussischem unbetontem *e* in *a*.) Almae Matri, str. 55—62. (Cf. Věstn. SF. II., 6, č. 51.)

c) Maloruština.

234. Вагеньскій Ч., Указатель къ матеріаламъ собраннымъ Чубинскимъ въ Трудахъ этногр.-стат. кап. эксп. Сrv. Věstn. SF. I., 53.

Rec. Kiev. Стар. LXXII, отд. II., 98—101.

235. Monumenta linguae vernaculae litterarum Ucraino-russicarum (Ruthenicarum) a collegio archaeographico Societatis Scientiarum Ševčenkianae edita. Vol. II. 1899.

Ref. M. Rešetar, Byz. Zs. X., 639—641.

236. Петрушевичъ А. С., Архіератиконъ кіевской митрополіи съ половины XIV. стол. по списку съ конца XVI. стол. (Оттискъ изъ „Богословскаго Вѣстника“.) Львовъ, 1901 стр. 17 + 11. 8°. (Petruševič A. S., Das Archieratikon der Kijever Metropole aus der Mitte des XIV. Jahrh. nach einer Handschr. aus dem Ende des XVI. Jahrh.)

Rukopis byl psán v l. 1585—1595 a jest maloruský. Z něho vydány tu tři „činy“: 1. Ustanovení, jak náleží vybíratí, kteří by hodni byli vysvěceni kněžského anebo jáhenského; 2. ustanovení, jak náleží vybíratí biskupa a 3. vyznání víry nově ustanoveného biskupa. Texty vydány věrně podle rukopisu.

Ref. J. A. Javorskij, Сб. Гал. I, 3, 267—269.

237. **Брохъ Олафъ**, Угроврусское нарѣчіе села Убли (земплинскаго комитата). С.-Пб. 1900. 117 стр. Исследов. по русск. яз. II., 1. Издание русск. яз. и слов. Импер. Ак. наукъ. (Dokončeno v únoru 1896 r.) (Broch O., Ungarisch-russische Mundart des Dorfes Ubli.)

Ref. VI. Hnatjuk Зап. Шевч. 1901. Рик. X., 24 sl.

238. **Broch Olaf**, Weitere Studien von der slovakisch klein-russischen Sprachgrenze im östl. Ungarn. Christiania 1899.

Ref. VI. Hnatjuk Зап. Шевч. 1901. Рик. X., 24—29.

239. **Богородицкій В. А.**, Діалектологіческія замѣтки. III. Говоръ крестьянъ села „Сушкі“, Золотоношскаго уѣзда, Полтавской губерніи. Зап. Каз. LXVIII., 5/6., 167—178. (Bogorodickij V. A., Dialektologische Bemerkungen. III. Dialekt der Bauern aus dem Dorfe „Susky“ im Kreise Zlatonoša, Gouv. Poltava.)

Nářečí jest maloruské. Krátké zprávy o výslovnosti samohlásek a dále doklady morfologické. Doklady psány foneticky.

Ref. Kiev. Star. LXXIV., отд. II., стр. 48—54 (К. Михальчукъ).

240. **Гнатюк Володимиръ**, Словаки чи Русини? Причинки до виясненя спору про національність західних Русинів. Зап. Шевч. т. XLII., р. X., кн. IV., 1—81. (Hnatjuk Volod., Slovaken oder Ruthenen? Beiträge zur Aufklärung des Streites um die Nationalität gewisser westlicher Ruthenen.)

Spor týká se kolonistů Keresturských (ve stolici Báč-Bodrožské v Uhrách), kteří v první polovici XVIII. stol. přišli ze stol. Zemplinské. Z jazykových ukázek od téhož Vol. Hnatjuka uveřejněných vychází na jevo, že jsou to Slováci (snad poslovenštění Rusínové, poslovenštění ovšem dávno před odchodem ze stol. Zemplinské), jak to vyslovil Fr. Pastrnek (Lfil. 1898 a j.) a A. Sobolevskij (Етногр. Обзор. 1898). Volod. Hnatjuk v této studii podniká důkaz, že kolonisté Keresturští jsou podle řeči Rusini (fecko-katolíci), za něž prý i sami se považují.

241. **Кміт Ю.**, Питомецъ агитатор. Зап. Шевч. т. XLI., р. X., кн. III., Misc. 8.—11. (Kmit Ju., Ein Zögling des geistl. Seminars als Agitator.)

Otisk protokolu z r. 1849, psaného řečí ukrajinoruskou, ovšem ne čistou.

242. **Перетць В. Н.**, Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы. Томъ I. Изъ исторіи русской пѣсни. Часть I. Начало искусственной поэзіи въ Россіи. Изслѣдованія о вліяніи на русскую виршевую и народную поэзіи XVI.—XVII. в. на великорую кую. Къ исторіи Богогласника. Часть 2. Приложенія. Описа сборниковъ псалмъ, кантовъ и пѣсень. Вирши изъ старопечатны изданій. Малорусскія пѣсни изъ рукописей XVIII. в. Указате С.-Петербургъ, I.—II., 1900, стр. 425 + 210, vel. 8°.

Rozšířené vydání práce, která r. 1899 byla uveřejněna *Izv. rusk. jazyk. V 2. části jest popis a obsah 12ti rukopisných zpěvníků a mimo to otištěny verše a věnování z 15ti ukrajinsko-ruských knížek starého tisku (1593—1619), vydaných před mluvnicí Smotrického, a ku konci sbírka ukrajinských písní z různých rukopisů XVIII. stol., snad nejcennější z celého svazku. Ref. Iv. Franko, Zap. Ševč. III. XLI., p. X., kn. III., bibliogr. 24—28.*

243. **Schneider Józef**, Z kraju Huculów. *Lud VII.*, 65—73, 169—176 a 259—272.

Zde jsou uveřejněny žertovné rozhovory, písně, slovníček a konečně popis výjeví při lově. Všechny ukázky lidové řeči huculské podávají se v nářečí, v přepise latinském a pravopise polském.

244. Угрорусскія народныя пѣсни. I. Пѣсни записаныя въ селѣ Чергежѣ, землинскаго комитата. *Сб. Гал. I.*, 85.—87. (Ungarisch-russische Volkslieder.)

Několik krátkých popěvků lidových, nářečím maloruským, v němž sousedství slovenské je dosti patrné.

245. **Верхратський Иван**, Знадоби для пізнання угоруських говорів. Говори з наголосом недвижимим. *Зап. Шевч. 1901. Рік X.*, kn. II., р.—113.

Rozprava podává mluvnický rozbor (hláskoslovný, kmenoslovný, tvaroslovný a syntaktický) nářečí uhersko-ruských, která mají stálý přízvuk (na předposlední slabice slova). Material sebral spis. r. 1897 a 1899.

246. — Знадоби для пізнання угоруськихъ говорів. (Далі.) Б. Взорді бесіди угорских Руснаків. Говори з наголосом сталим. *ib. p. X.*, kn. VI., 113—224.

Jsou to vesměs ukázky nářeční z krajín uhersko-ruských, a to s přízvukem stálým, totiž na předposlední slabice slova.

D. Nářečí západoslovanská.

a) *Polština (s kašubštinou).*

247. **Brückner Aleksander**, Zur Stellung des Polnischen. *Archiv Jag. XXIII.*, 230—241.

Wechsel seiner Lauterscheinungen: *u* und *a*, *ar* und *ro*, *h* und *g*, *t* und *z*.

248. **Brückner Aleksander**, Cywilizacja i język. (Kultur und Sprache). Szkice z dziejów obyczajowości polskiej. *Wyd. poprawione i powiększone. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. W. Kowalewskiego*, in 8°, str. 154.

Ref. Przegl. Powsz. LXXI., 388 (Dr. St. Dobrzycki); *Tygodnik ilustr. Nr. 35.* (K. R. Ź.); *Ateneum, czerwiec* (L. Krzywicki); *Arch. Jag. XXIII.*, 535—540 (V. J.); *Książka I.*, 359 (J. Chrzanowski); *Beilage zu Nr 265 der „Wiener Abendpost“ 1901* (J. Goll).

Na podstatie slov obcych v jazyku polskim daje autor szkic historji kultury polskiej od czasow przedhistorycznych, od wędrowki narodów — do końca epoki szlacheckiej, przesiąkniętej łaciną. Znajdują się tu liczne i trafne etymologie wielu slov mniej jasnego pochodzenia.

U.

249. **Kryński Ad. Ant.**, Językoznawstwo polskie XIX. stulecia. (Die polnische Sprachwissenschaft im XXI. Jh.) Prawda, Nr. 3.

Artykuł daje ogólny pogląd na dzieje badań językowych (przeważnie nad językiem polskim) w Polsce. U.

250. **Nehring Wł.**, Pierwsze sprawozdanie z prac nadesłanych na konkurs im. Lindego. Mater. Krak. I., 1., 155—164.

251. **O „duchu” języka i poprawności językowej.** (Über Sprachgeist und Sprachrichtigkeit.) Porad. jęz. I., 49. i 65.

Rzecz napisana popularnie.

U.

252. **Drzewiecki Konrad**, Początki gramatyki języka polskiego z ćwiczeniami i przykładami. (Anfänge der polnischen Grammatik mit Übungen und Beispielen.) Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolffa, in 8°, str. 8 + 853.

Rzecz oparta na Gramatyce jęz. polskiego A. A. Kryńskiego. Stanowi cenny i pożądany w literaturze pedagogicznej (dla początkowej nauki) nabytek.

Ref. Prawda, str. 451.

U.

253. **Hora F. A.**, Praktická mluvnice polská s čítankou. (Praktische polnische Grammatik mit Leseübungen.) Praha, nakł. J. Housera v Plzni, in 8, str. 125. (Por. Věstn. SF. I., 55., Nr. 241.)

Ref. Slov. Přehl. III., 248. (A. Č.)

254. **Łopaciński Hieronim**, Gramatyka języka polskiego A. A. Kryńskiego. (Die polnische Grammatik von A. A. Kryński.) Ateneum, czerwiec, str. 738—755. (też odbitka).

Ref. o gramat. A. A. Kryńskiego; por. też Książka I., 134 - 6. (H. Łopaciński.)

255. **Soerensen Asmus**, Dr., Polnische Grammatik. (Por. Věstn. SF., I., 55, Nr. 240.)

Ref. Nord. tidsskr. f. filol. 3-die raeke VIII. (Holger Pedersen); Indog. Forsch. XII. Anzeiger 1. u. 2. H. S. 132—140. (Erich Berueker: „... das Werk Soerensens gerade in den Kreisen der deutschen Sprachwissenschaft ganz besonders freudig begrüsst werden, umsomehr, als es sofort durch manche grosse Vorzüge für sich einnimmt... Sodann verleiht der Grammatik Soerensens schon an sich der Umstand einen bleibenden Wert, dass die durchwegs auf eigenen Sammlungen beruht, die mit erstaunlichem Fleiss und musterhafter Sorgfalt zum Aufbau der Sprachlehre verwandt sind; die Darstellung ist klar und fliessend und sucht auch dem Lernenden die Wege des Verständnisses zu ebnet; Uebersicht und Klarheit sind auch durch weise Anwendung typographischer Mittel erstrebt und erreicht. Hoffentlich bringt der noch ausstehende zweite Theil einen ausführlichen Index.“)

256. **Brückner Alex.**, Kleine russisch-polnisch-litauische Beiträge. Cf. Věstn. SF. I., 58, Nr. 264.

Ref. Г. А. Ильинский: Изв. рус. яз. VI., 2, 246—247.

257. **Rozwadowski Jan**, Szkic wymowy (fonetyki) polskiej. (Abriss der polnischen Aussprache.) Mater. kom. jęz. I., 1. Str. 95—114.

Jest to pierwsza próba dokładnego określenia dźwięków mowy polskiej ze stanowiska najnowszych zdobyczy badań fonetycznych na zachodzie. Rzecz bardzo cenna. U.

258. **Łoś J. L.**, Сложныя слова въ польскомъ языкѣ. С.-Пб. 8°. 1901. 141 str. (Łoś J. L., Die zusammengesetzten Worte in der polnischen Sprache.)

Spis. rozeznává: 1. výrazy syntaktické, jako swa wola, wielka noc kary godny; 2. spojení dvou anebo více slov, obyčejně přízvukem a novým významem, jako swa wola (svévole), Wielkanoc (Velikonoce), karygodny (tresthodný); 3. sloučení úplné, jako swa wola, psubrat; 4. složenina, když v první části se jeví kmen, jako białogłowa, bogomyślność. Tyto čtyři skupiny ukazují zároveň historický postup ve vývoji těchto složených výrazů a slov. Starožitnějších dokladů pro výazy složené nad všeobecně slovanské není, neboť složeniny z dvou kmenů jmenných nejsou doloženy v době indoevropské. Jednaká zásada jich tvoření vysvětluje se jednakým vzorem, kterým byly složeniny kmene jmenného s příponou. Všude jeví se též princip, že v druhé části jest uložený pojem obecný, v první pojem zvláštní: dobrodziej, zło-dziej vedle nauczy-ciel, przyja-ciel. Srv. Spraw. Krak., VI., č. 7 str. 214.

259. **Nitsch Kazimierz**, Dr., Szyk wyrazów w języku polskim. (Die Wortfolge im Polnischen.) Porad. jęz. I., s. 81—83.

260. **Nitsch Kazimierz**, Dr., Jeszcze o nazwach rodzinnych żeńskich. (Noch einmal über die weiblichen Familiennamen.) Porad. jęz. I., s. 22 in.

261. **Szczerbowicz L. W.**, O znaczeniu imion własnych. (Über die Bedeutung der Eigennamen.) Wędrowiec Nr. 30—38.

Rzecz popularno-naukowa.

U.

262. **Mieczko Stanisław**, Serce a heksametr czyli geneza metryki poetyckiej w związku z estetycznym kształceniem się języków, szczególnie polskiego. (Herz und Hexameter oder die Entstehung der poetischen Metrik im Zusammenhange mit der Aesthetischen Entwicklung der Sprachen und im Besonderen der Polnischen.) Warszawa, z kasy im. Mianowskiego, E. Wende i Sp., druk Rubieszowskiego i Wrotnowskiego, in 8°, str. XXII. — 305.

Ref. Książka I., 140—142 (Wł. Zagórski); tamže polemika str. 237. i 272.—273. Tygodnik ilustrow. Nr. 37.—38. (Marjan Massonius.)

Autor usiluje wykazać zaležnosť rytmiki wiersza i wogóle rytmu mowy od tętna sercowego i od sprawy oddychania. Praca ta zasługuje ze wszech miar na bližsze niá zającie się.

U.

263. **Brückner Aleksander**, Język Wacława Potockiego. (Die Sprache Wacław Potocki's.) Por. Věstn. SF., I., 56, Nr. 250.

Ref. Przegl. Powsz. LXX. 402 (Dr. St. Dobrzycki).

264. **Brückner Aleksander**, Drobne zabytki polszczyzny średniowiecznej. Część druga. (Kleinere polnische mittelalterliche Denkmäler. Th. II.) Kraków, nakł. Akad. Um., księg. Spółki wydawn. polskiej, druk. Uniw. Jag. (Odbitka z t. XXXIII. Rozpr. wydź. filolog. Ak. Um. Str. 120—187), in 8°, str. 68.

Streszczenie rozprawy w „Sprawozd. Akad. Um.“ VI., Nr. 1., str. 1.—3. Rzecz zawiera: Mamotrekt berliński zakupiony na Śląsku, najobszerniejszy

zabytek leksykalny łacińsko-polski z XV. wieku. Ułamek — ewangelji jedyny dotąd ślad zupełnego przekładu ewangelji z połowy XV. wieku. Kilka rękopisów wrocławskich, kazania z głosami polskimi i z ciekawą *Salve Regina*; nowy tekst „*Palestry*“, poemat, jak się teraz wyjaśnia nie polskiego pochodzenia; nowy odpis *Gwaltera de amore* (t. j. traktatu Andrzeja Capellana o miłości) z polskimi nazwami. U.

265. **Celichowski Zygmunt**, Polskie glosy botaniczne w *Mogunckim Zielniku* z r. 1484. (*Polnische botanische glossen von Mainzer Herbarium vom J. 1484.*) Mater. kom. jęz. I., 1., str. 147—153.

Głosy pochodzą z początku XVI. w. U.

266. **Брандъ Р. Ф.**, Выписки изъ старопольской словесности со словарикомъ. Москва, IV. + 170 + 55. Cf. *Věstn. SF. I.*, 58., Nr. 265.

Ref. *Kiewsk. Univer. Izwěst. kn. 4.*, апрѣль (Т. Д. Флоринскій).

Wypisy z dzieł autorów polskich XIV. do XVII. w. włącznie. Opuszczono tu jednak: „*Świdzińskiego urywki z 50 psalmu*“, najstarsze „*Roty*“ i „*Kazania świętokrzyskie*“ (ważne). W końcu dodał autor słowniczek wyrazów staropolskich. U.

267. **Košutić R., Dr.**, Wypisy polskie. — Примери књижевног језика полског. (*Polnische Chrestomatie.*) Belgrad, druk. i nakł. król. serb. drukarni państwowej, in 8°, str. XXII. + 219 + XIII. + 226.

Wypisy z utworów poetów polskich XIX. stulecia wraz z bio- i bibliograficznymi notatami. W końcu dodał autor dość obszerny, bardzo dobry *Słownik* (s. XIII. + 226). U.

268. **Kopera Feliks**, Spis druków z epoki jagiellońskiej w zbiorze *Emeryka hr. Hutten-Czapskiego* w Krakowie. (*Por. Věstn. SF. I.*, 110, Nr. 244.)

Ref. *Przeł. Powsz. LXX.*, 108 (*St. Dobrzycki*); *Przeł. pol.*, lipiec, 125—138 (*H. Ułaszyn*); *Kraj*, Nr. 34 (tenże).

Zawiera kilka ciekawych ze względów językowych druków. Autor przedrukował również niektóre zapisy np. „*Zdrowaś Marja*“ i „*Dziesięcioro Bożego Przykazań*“ z XV. wieku (szpalta 17.—18.). Dokładny spis pat. w naszej recenzji w *Przeł. Polsk. lip.*, 125 i n. U.

269. **Wiśtockci Wladislaus, Dr.**, *Incunabula typographica.* *Por. Věstn. SF. II.*, 11, Nr. 78.

Ref. *Kwart histor. XV.*, 372 i n. (*A. Chmiel*).

Rzecz zawiera również materiał językowy (staropolszczyzna), gdyż autor przedrukował wszelkie zapisy, spotykane na kartach i oprawach inkunabułów. Porówn. pod „*paleopolonica*“ w indeksie. (*Por. Věstn. SF. II.*, 11, Nr. 78.) U.

270. **Baudouin de Courtenay J.**, Wskazówki dla zapisujących materiały gwarowe na obszarze językowym polskim. (*Andeutungen für Aufzeichner von polnischen Dialectischen Material.*) Mater. kom. jęz. I., 1., str. 115—139.

Ref. *V. Jagić, Arch. Jag. XXIII.* 573—574.

Rzecz bardzo cenna. W „*dodatku*“ autor podaje „*Próbę korzystania dla wniosków djalektologicznych z listów i wogóle utworów piśmiennych ludzi, niedostatecznie w piśmie wyćwiczonych*“ (str. 140.—6.). U.

271. **Dobrzycki Stanisław**, O tak zwanym mazurowanu w języku polskim. Por. Věstn. SF., I., 55., Nr. 245.

Ref. Lud VII., 328—329 (Jan Leciejewski), Muzeum, kwiecień, s. 271. (tenże); Arch. Jag. XXIII., 552—3. (V. J.); Wisła XV., 88—92. (J. Karłowicz: „Praca pana D. jest pierwsza w tym kierunku (t. j. opisu i rozgraniczenia gwar polskich), i z przyjemnością przyznać należy, że wykonana jest doskonale, o ile zebrany dotąd materiał na to pozwalał. Pan D. posiada uzdolnienie i pilność odpowiednią, a co najważniejsza, uzbrojony jest w wyborną metodę, prawdziwie naukową i postępową, traktuje rzecz krytycznie i wszechstronnie.“).

272. **Mazurzenie** (Der „Dzetacism“). Odezwa Jana Karłowicza. Przyczynki: Dra L. Rutkowskiego, St. Sawickiej, Ign. Piątkowskiej, J. Boleślawskiego. Wisła XV., 84, 374, 504, 633.

273. **Dobrzycki Stanisław**, Samogłoski nosowe w gwarach polskich i kaszubskich. (Die Nasalvocale im Polnischen und Kaschubischen.) Spraw. Krak. VI., Nr. 3., str. 2.—3.

V I. a II. části jedná se o nosovkách v nářečích polských, v III. o nosovkách v nářečích kašubských.

274. **Kalina Antoni**, O badaniu narzeczy języka polskiego i o piśmiennym oznaczaniu ich dźwięków. (Über die Dialektforschung der polnischen Sprache und über die Bezeichnung ihrer Laute.) Por. Věstn., SF. I., 55., Nr. 344 i II., 7, Nr. 54. Protokoły III. zjazdu, str. 114—116.

275. **Maglera Jan Fr.**, Uwagi nad przyswojeniami w gwarach naszych. (Erwägungen über die Fremdwörter in unseren Dialekten.) Wisła XV., 2, 145—152.

Rozprawa dotyka se nejvíce slov z němčiny, do nářečí polských přejatých. Většinou jsou to slova taková, která i do lidové řeči české vnikla.

276. **Janczy Wojciech**, Gwara Sromowiec Wyżnich. (Die Mundart von Sromowice Wyżnie. Mater. kom. jęz. I. 1, str. 51—87.

Sromowice Wyżnie, wieś w pow. nowotarskim na granicy węgierskiej. Teksty zapisane są ściśle fonetycznie. Dodany słowniczek gwary. U.

277. **Macoszek Antoni ks.**, Język ludu polskiego w Cieszyńskim. (Die polnische Volkssprache im Herzogthum Teschen.) W ks. Antoniego Macoszka „Przewodnik po Śląsku Cieszyńskim wraz z opisem topograficzno-etnograficznym i szkicem dziejów księstwa Cieszyńskiego“ (Lwów, 1901), str. 99—105: Ogólna charakterystyka. Obszar.

Ref. Wisła XV., 771. (Henryk Ułaszyn); Przegl. Powsz., listop. (tenże); Książka I., s. 366 (tenże). U.

278. **Sikorski Narcyz**, O nazwach rodowych ludu Tarnowieckiego. (Über die volkstümlichen Familiennamen des Tarnower Bezirkes.) Wisła XV., 2, 243—247. Cf. Věstn. SF., I., 57., Nr. 261; II., 7, Nr. 54: Protokoły.)

Podle úředního soupisu z r. 1890 podal spis. na třetím sjezdě polských storiků v Krakově krátký rozbor rodových jmen okresu Tarnovského, jichž jest celkem asi 1800.

279. **Ciechanowski Stan.**, Pieśni śląskie z okolic Cieszyna. Wisła XV., 473—477. Por. Věstn. SF., I., 190., Nr. 636.

Pokračování článku, sv. XIV., 740--741. Tu jsou uveřejněny lidové písně č. 13.—17., zároveň s notami.

280. **Gawin Tomasz**, Teksty w gwarze zaczarnieńskiej. (Mundartliche Texte aus Zaczarnie in Galizien.) Mater. kom. język. I., 1, str. 37—50.

Zaczarnie, wieś na półn.-wsch. od Tarnowa. Teksty (prozą i wierszem) zapisane są ściśle fonetycznie. U.

281. **Gustawicz Bron.**, O ludzie Podduklańskim w ogólności, a Iwoniczanach w szczególności. Część wtóra. (Über die Bewohner der Gegend unterhalb Dukle im Allg. und die von Ivonič im Besonderen.) Lud VII., 43—54, 128—146 a 241—256. Por. Věstn. SF., I., 56., Nr. 247.

V této druhé části uveřejněny jsou prosaické „Zabawy, písní i gadki“, č. 7.—70., vesměs podle nářečí zaznamenány.

282. **K. Z. A.**, „Przepowiadki“ z Józwwa w powiecie Lubelskim. (Anekdoten aus Józww im Kreise Lublin.) Wisła XV., 1, 15—16.

Rozprávky zapsány nářečím.

283. **Kościałkowski St.**, Pieśni ludowe z powiatu sokólskiego (gub. grodzieńska). Wisła XV., 463—473.

Otisk 11 písní lidových, podle místního nářečí.

284. **Korotyńska Zofja**, Pieśni ludowe zapisane we wsi Zapniowie (gm. Chybyce, w pow. Iłżeckim, gub. Radomskiej). Wisła XV., 739—742.

Písničky zapsány jsou v nářečí.

285. **Malinowski Lucjan**. Powieści ludu polskiego na Śląsku. Cz. II. Śląsk górny. (Polnische Volkserzählungen aus Schlesien. Th. II. Oberschlesien.) Mater. Krak. t. V. Dział etnograficzny, str. 3—272.

Zapisy fonetyczne. U.

286. **Milewska Jadwiga**, Kołysanki z Ciechanowskiego. Wisła XV., 1, 17—26. (Wiegenliedlieder aus dem Gebiet von Ciechanow.)

Ukolébavky zapsány v nářečí.

287. **Nazwy topograficzne**. Przyczynki M. Skawińskiej, M. R. Witanowskiego, L. Rutkowskiego, E. Skulskiego. Wisła XV., 80, 216, 327, 618.

288. **Rumel Aleks.**, Obrzędy weselne we wsi Masi. Pieśń dożynkowa. (Hochzeitsgebräuche und ein Erntelied aus dem Dorfe Masi. Bez. Białystok.) Wisła XV. 1, 7—14.

Písně a řeči svatební, dále píseň dožínková ze vsi Masi v okr. Białostockém, 10 verst od městečka Goniądza, sebrané v létě r. 1900 a zapsané věrně podle lidové výslovnosti.

289. **Witek Jan**, Teksty i spostrzeżenia gwaroznawcze w północno-wschodniej okolicy Tarnowa. (Mundartliche Texte

und Beobachtungen im Nord-Osten von Tarnów in Galicien.) Mater. kom. jęz. I., str. 1—36.

Smigno, wieś położona na północ od Tarnowa. Tekaty zapisane ściśle fonetycznie. Osobne rozdziały poświęcił autor zachowaniu się samogłoski o w gwarze śmignieńskiej i „mazurowaniu“. Jest też słowniczek gwary śmignieńskiej i spis nazwisk i przerwisk. U.

290. **Wystouchowa M.**, Z ust górala zakopiańskiego. Lud VII., 181—192.

Pověst, odkud vznikl název Zakopané. Pověsti o bohyních a o utopených. Všechno zapsáno věrně podle výslovnosti lidové.

291. **Prace filologiczne.** (Philologische Arbeiten.) Por. Věstn. SF., I., 7., Nr. 24. Tomy I.—V. (1885—1899.)

Ref. Lud VII., 95—100 (Henr. Ułaszyn). Omówiono tylko prace djalektologiczne, zamieszczone w pięciu tomach „Prac. fil.“.

292. **Sprawozdania komisji językowej Akad. Um. w Krakowie.** (Berichten der lingwistischen Kommission an der Akademie der Wissenschaften in Krakau.) Tomy I.—V. (1880—1894.)

Ref. Lud. VII., 224—6 (Henr. Ułaszyn). Omówiono prace li tylko djalektologiczne, zawarte w pięciu tomach „Sprawozd. kom. jęz.“, w miejsce których dziś Akademia wydaje „Materiały i prace“ (Por. Věstn. SF. II. 4, Nr. 26.)

293. **Bronisoh Gotthelf**, Kaschubische Dialectstudien. I. Die Sprache der Bělóć nebst Anhang über einige t-Dialecte. Arch. Jag. XVIII., 321 (też odbitka).

Ref. Kwart. hist. XV., 525 (Wl. Nehring).

294. **Brückner Aleksander**, Randglossen zur Kaschubischen Frage. Arch. Jag. XXI., 62—78. Cf. Věstn. SS. II. 4, 33 sl.

Ref. Kwart. hist. XV. 525 (Wl. Nehring.)

295. **Karłowicz Jan**, Gwara Kaszubska. Warszawa 1898, str. 26. (Odbitka z „Wisły“ XII.)

Ref. Kwart. hist. XV., 525. (Wl. Nehring.)

296. **Lorentz Fr.**, Zum Heisternester Dialekt Arch. Jag. XXIII. 106—112.

Json to dodatky a opravy k popisu toho kašubského nářečí, který v Arch. Jag. XVIII. (1896), 321—408, podal Gotth. Bronisoh pod názvem: Kaschubische Dialektstudien.

297. **Lorentz F.**, Slavische miscellen. Bemerkungen über die accentqualitäten des Kaschubischen und Slovinzischen. Zs. vgl. Spr. XXXVII., 351—364.

298. **Parozewski A. J.**, Swanty Wid. Viz Věstn. SF., I., 58., č. 263.

Ref. Dr. J. Leciejewski: Muzeum 1901, 170—171, Lud VII., 329—331.

299. **Górka Stanisław**, Skulscy „Ochweśnicy“. (Die wandernden Bilderhändler von Skulsk, Gouv. Kališ, und ihre Kunstsprache.) Wisła XV., 1, 1—7.

„Obrażnicy“ čili, jak sami se zovou, „ochweśnicy“ (obraz = „ochwest“ v řeči jejich) tito jsou z osady Skulska, na hranici gub. Kališské a Varšavské

a rozprodávají svaté obrazy a jiné drobné věci. Mezi sebou užívají umělé řeči, jejíž slovníček se tu podává.

300. **Jaworskij Jul.**, Kumać po lemersku. Przyczynek do słownika gwary złodziejskiej. Lud VII., 276—281.

Sbírka slov z tajného jazyka lvovských zlodějí, s vysvětlením každého jednotlivého slova. Předaslána literatura předmětu.

301. **Brückner Aleksander**, Coś o naszych słownikach. (Einiges über die polnischen Wörterbücher.) Wisła XV. 655—658; też Poradn. dla czytających książki. I., Nr. 19.

Krótki przegląd najnowszych prac słownikarskich polskich. U.

302. **Grabowski Antoni**, Polskie słownictwo chemiczne. (Die polnische chemische Terminologie.) Warszawa 1900, in 8°, str. 99. Ref. Książka I. 93—4. (A. A. Kryński.)

303. **Лось И. Л.**, Изъ польской лексикографии. (Варшавскій „Словникъ языка польскаго“; Словарные труды Карловича, Лопацинскаго и Ростафинскаго.) Изв. рус. яз. V., 4, 1357—1374. (Łoś J. L., Aus der polnischen Lexikographie. Das Warschauer Wörterbuch und die lexikalischen Arbeiten von Karłowicz, Lopaciński und Rostański.)

Referát o polských slovníčích, které v I. sv. tohoto „Věstníku“ uvedeny byly na str. 57.

304. **Čech Emerich**, Polsko-český slovník. (Polnisch-böhmisches Wörterbuch.)

305. **Hora Fr. A.**, Kapesní slovník česko-polský. — Słownik czesko-polski kieszonkowy. (Böhmisch-polnisches Taschenwörterbuch.) Praga 1900—1902, str. 954 + 2 nl.

Praca oryginalna. Rzecz przeznaczona do praktycznego użytku. U.

306. **Konarski Franz**, Vollständiges Handwörterbuch der deutschen und polnischen Sprache. Wien. Heft 19—23. (Por. Věstn. SF. I., 57., Nr. 259.)

Praca oryginalna, nie kompilacyjna, wydawana pod red. prof. A. Zippera. Rzecz przeznaczona do praktycznego użytku. U.

307. **Karłowicz Jan**, Słownik gwar polskich. (Wörterbuch der polnischen Mundarten.) Kraków, nakł. Akad. Um., druk. Uniw. Jag. Tom I., 1900, A do E, str. 2 nl. + 454 + 4 nl. T. II., 1901, F do K, str. 552. (Por. Věstn. SF., I., 57., Nr. 255.)

Ref. Mater. kom. jęz. I., 1., s. 161—4. (Wl. Nehring); Słowo (warszaw.) Nr. 268—9. (Al. Brückner); Muzeum XVII., 169. (J. Leciejewski); Ateneum II., 435. (St. Dobrzycki); Przegl. Powszech. LXIX., 296—302. (tenże); Pr. i. Polski, październ., s. 94. (Al. Brückner); Książka I. 94. i 410. (A. A. Kryński.)

308. **Łopaciński H.**, Przyczynki do nowego słownika jęz. a polskiego. Por. Věstn. SF., I., 57., Nr. 244.

Ref. Изв. рус. яз. V., кн. 3. 1063 (Г. А. Ильинский); тамже V., кн. 4. 1357; (И. Л. Лось.)

309. **Rostański Józef**, Słownik polskich imion, rodzajów oraz wyższych skupień roślin, poprzedzony historyczną rozprawą o źródłach. Por. Věstn. SF., I., 56., Nr. 253.

Ref. Dr. J. Leciejewski, Muzeum 1901, str. 170.

310. **Słownik** geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. (Geographisches Lexicon des Königreichs Polen und anderer slavischen Länder.) Warszawa. Tom XV., zes. 170—174. (Por. Věstn. SF., I., 57., Nr. 262.)

311. **Słownik** języka polskiego, ułożony pod redakcją J. Karłowicza, A. Kryńskiego i Wł. Niedźwiedzkiego. (Polnisches Wörterbuch.) Warszawa, nakł. przenumeratorów. Tom I. 1900. A—G., str. XIII. + 955; tom II., 1900—1901. H—Łatwo wierność (zesz. 11.), str. 800. (Por. Věst. SF., I., 57., Nr. 256.)

Ref. Изв. рус. яз. V., 4. 1357 сл. (И. Л. Досъ); Mater. kom. język. I., 1., s. 155—161. (Wł. Nehring); Przegl. polski, październ., s. 94. (Al. Brückner) Słowo (warszaw.) Nr. 268—9. (tenże).

b) *Polabština.*

312. **Францевъ В. А.**, Остатки языка Славянъ полабскихъ, собр. и объясн. Ф. Л. Челаковскимъ. С.-Пб., 1901. 8°. 21 str. Zvl. ot. ze Sborniku Odděl. rus jaz. i pis. čís. Akad., sv. LXX. (Francev V. A., Die Überreste der Sprache der polabischen Slaven, ges. und erklärt von F. L. Čelakovský.)

Je to část polabského slovníku Čelakovského z r. 1828, která se našla v archivu býv. rousijské akademie. Z celého slovníku je to jen malá část (125 kořenů ze 750), zajímající písmena: а, ѣ, а а т.

Ref. O. Hujer, Sl. Přehl. IV., 154.

c) *Lužická srbština.*

313. **Pilk Jurij**, Dr. phil., Někotre staroserbske slova ze srjedzowěkowych listinow. (Einige altserbische Worte aus den mittelalterlichen Documenten.) ČM. serb. LIV. (105), 125—136.

314. **Muka Ernst**, Mjena ev. serbskich cyrkwinskih wsew w sakskej Lužicy. Lužica XX., 53 sl., 64 sl., 75.

I. Městnostne mjena wot serbskich wosobinskih mjenow (nomina personalia) wukhadžace. II. Městnostne mjena wot wěcných mjanow (nomina apelativa) wukhadžace.

315. **Nyčka J. B.**, Błudne zele. W Bluñojskej récy napisał —. ČM. serb. LIV. (104), 15—17.

316. **Nyčka J. B.**, Dodawk k Blunjowskej podrěči. ČM. serb. V. (105), 136.

317. **Radyserb-Wjela J.**, Tři sta metaforiskich hronow serbskeje ludoweje řeče. Zeběral a wuložil —. ČM. serb. LIV. (104), —15.

d) *Čeština (se slovenštinou).*

318. **Bartoš Fr.**, Nová rukověť správné češtiny. Nákladem Em. Šolce v Telči za 3 K. 1901.

319. **Flajšhans V.**, Slovník český. Illustrované katechismy naučné, č. 3. Nakl. Hejda a Tuček v Praze. Str. 168.

Je to první část díla „Český jazyk a písemnictví“. Obsahuje vzorce mluvnické a fraseologicko-pravopisný slovník.

320. **Gebauer J.**, Historická mluvnice jazyka českého. I. Hlásokosloví. V Praze 1894. Díl III. Tvarosloví. I. Skloňování. V Praze 1896.

Rec. A. A. Šachmatov, Сѳор. Акад. С.-Пѳ. т. 66, 1900: Отчетъ о присужд. преміи проф. Котляревскаго въ 1898 году, стр. 17—105.

321. **Henri Hantich**, Grammaire tchèque. Paris, Ernest Leroux, 1898. Str. VII. a 254.

Rec. J. O. Hruška: Lfil. XXVIII. 56—58.

322. **Loriš Jan**, Česká mluvnice pro nižší střední školy a ústavy příbuzné. V Praze 1900. Viz Věstn. SF. I., 61.

Kritický referát podal E. Smetánka ve Věstn. č. prof. VIII., 222 až 226 a 304—309, z něhož jde na jevo, že mluvnice Lorišova zpracována na základě mluvnice Gebauerových (dvojdílné a krátké). „Co je v knize dobrého, je z největší části přejato z mluvnice Gebauerových“ (str. 309).

323. **Řezáč J.**, Rukověť české mluvnice. (Handbuch der böhmischen Grammatik.) I. Za knížku příruční k mluvnici Gebauerové napsal —. Cena váz. 1 K. 1901. Nákl. spisov. Téhož: Diktáty. Cena 20 h.

Ref. V. Hulík, Věstn. č. prof. VIII., 314—316.

324. **Dolanský Ladislav**, O výslovnosti hlásky *r*. (Über die Aussprache des Lautes *r*.) Věstn. č. prof. VIII., 243—251.

Výklady fonetické. Rozeznává se: *r* jazyčné (lingualné), čípkové (uvularné), hrtanové (glottalné) a retné (labialné). Z nich je u nás nejobyčejnější *r* jazyčné. Hlásokoslovné změny při hláске *r*, z nichž v češtině jsou doloženy případy, jako: Krbík = Kubík; Kadle = Karle; pondrava = pourava; byrzo = brzo. Fonetické určení hlásky ř.

325. **Horák Jos.**, Jsou-li tvorby *vývin*, *vyvinovati*, *oslniti* správné? (Ob die Bildungen *vývin*, *vyvinovati*, *oslniti* richtig sind?) Věst. č. prof. VIII., 163—172.

Správnost jmenovaných tvarů se dokazuje srovnáním s obdobnými tvary jak indoevropskými, zvláště staroindickými, tak i slovanskými: *vývin* od praes. kmene *vi-ne* — vedle *vý-voj* od koř. *vi-*; *o-slniti* od *o-slnouti* (t. j. *o-slъp-na-ti*).

326. **Horák Jos.**, Ke jmenné tvorbě deverbativní. Věstn. č. prof. IX., 155—158.

Doklady pro tvorby jmenné od slovesných kmenů praesentních *no/ne*, *jo/je*, *do/de*, ku př. *odpočin*, *odpočinek*, *úhrn*, *úhrnek*, *přesun*, *výšin* a *j*; *pijan*, *smějek*, *podseje pl.* a *j*; *obejda*.

327. **Vodička Th.**, Jsou-li subst. *van*, *kyn*, *zhyn*, *vývin*, *výšin* přípustna v řeč spisovnou? (Sind die Subst. *van*, *kyn*, *zhyn*, *vývin*, *výšin* zulässig in der Schriftsprache?) Věstn. č. prof. IX., 33—38.

Odchylně od Dra Jos. Horáka (Věstn. č. prof. VIII., č. 3.), který tvary jako vývin připouští, dokazuje spisov., že podstatná jména v nápise uvedená jsou novější tvorby nepřipustné a že užívati třeba: váni, kývnutí, zhynutí, záhuba, vyvinutí, vyšinutí a pod.

328. Jakubec Jan, Lidovost v Havlíčkově řeči básnické. (Die volksthümliche Seite in der dichterischen Sprache Havlíček's.) Nár. Sb. VII., 34—43.

Básnická řeč K. Havlíčka-Borovského vyniká opravdovou, pečlivým studiem nabytou lidovostí, jak ukazují hojně doklady lexikální. V hláskách a tvarech dokladů lidové mluvy jest jen poskrovnu.

329. Vodička Th., Fr. Palackého řeč spisovná. (Fr. Palacký's Schriftsprache.) ČMMor., XXV., 1—14, 151—171, 250—267, 369—384.

Rozbor jazykové stránky v Palackého Dějinách národu českého, dílu II. částky 2., v Praze u Teoppského 1876, a poněkud též v prvním díle Radhostu, 1871.

330. Černý Frant., Paběrky z moravského zemského archivu. (Lesekörner aus dem mährischen Landesarchiv.) Věstn. ČAk., X., 48—51.

IX. Passional křížovnický. Zpráva o rkp. psaném 1453, obsahujícím 46 legend českých; rozbor jazyka této památky a ukázkou začátek jedné legendy.

331. Flajšhans V., Paběrky z rukopisů. (Lesekörner aus den Handschriften.) Věstn. ČAk. X., 596—598.

I. Rukopisy kapitulní. Zpráva o 7 rkpích knihovny kapitulní, z nichž některé po stránce jazykové jsou důležité. — II. Staročeská píseň XIV. stol. Otisk krátké písně stě. z rkp. knihov. křížov.

332. — Klasobraní po rukopisích, ib. 598—603.

II. Postavy a mravy lidské. Diplomatický otisk této básně z rkp. kapitulní knihovny pražské s různocenými rkpsu třeboňského.

333. — Glossy české XIII. stol. (Böhmische Glossen aus XIII. Jahrh.) ČMČ. LXXV., 249.

Otištěno 14 gloss z latin. rkp. pergam. z XIII. stol.

334. — Staročeské skládání o „bázní Boží“. ČMČ. LXXV., 251—253.

Otištěna stěská báseň, líčící hrůzy smrti, rozdílná od básně „Smrt“ i „O smrtedlnosti“; z rkp. kapitulního.

335. — Nově nalezené zbytky t. zv. „zlomků Epických“, ib. 48—54.

Čtrnáct proužků více méně širokých, téměř nesouvislých, které chová u sebe p. bibl. A. Patera. Na dvou z nich není vůbec písma; ostatních 12 obsahuje písmo z počátku, prostředka i konce veršů, z větších částí nesouvislé. Zde podává se věrný otisk všech zbytků, jež úpravou, pravopisem, jazykem i obsahem se hlásí k t. zv. zlomkům epickým (leg. o Jidáši, Pilátu a seslání sv. Ducha).

336. — Kliterární činnosti M. Jana Husi. (Zur literarischen Thätigkeit des Mag. Joh. Hus.) Věstn. ČAk. X., č. 5.

VII. Devět kusů zlatých. 337—340. Otisk celého dílka v úpravě kratší, pravopisem Husovým, spolu s překladem latinským. — IX. Nový list Husův. 342—344. Otisk traktátu o tanci, jenž se shoduje místy s listem Husovým proti tanci.

• 337. **Novák J. V.**, Jana Amosa Komenského Maudrost starých Čechů, za zrcadlo vystavena potomkům. Z rukopisu lešenského vydává —. (Joh. Amos Comenius' Weisheit der alten Böhmen, als Spiegel für die Nachkommen aufgestellt. Nach der Handschrift von Lissa, pol. Leszno, in Posen.) V Praze, 1901. 8°. 113. Nákladem Čes. Akademie

Vydání Komenského sbírky přísloví českých — Adagiorum Bohemicorum farrago — věrně podle rukopisu, jenž doplněn byl vlastní rukou Komenského. Ref. Osvěta XXXI. 1022. (F. V. Vykoukal.)

338. **Patera Ad.**, Hodiny sv. Marie ze XIV. stol. (Altböhm. Horae s. Mariae aus dem XIV. Jahrh.) ČMus. fil. VII., 86—103 a 351 až 363.

Otisk textu, věrně podle perg. rukopisu, jenž se nyní chová v knihovně Musea král. českého.

339. **Prusík Fr. Xav.**, Staročeské Alexandreidy rymované. V Praze, 1896.

Rec. V. Jagić, Сбор. Акад. С.-Пб., т. 66., 1900: Отчетъ о присудж. преміа проф. Котляревскаго въ 1898 году, стр. 258—268.

340. **Truhlář Ant.**, Jana Albína Ezopovy fabule a Brantovy rozprávky. (Des Johannes Albinus böhm. Übersetzung der Fabeln Aesops und der kurzen Erzählungen Seb. Brants.) Dle sborníku prostějovského z r. 1557 vydal, úvodem a poznámkami opatřil i přílohami doplnil —. V Praze, nákl. Č. Akademie. 1901. LXII. + 417 str.

Věrný otisk překladu Steinhöwlova - Brantova sborníku bajek, jakož i sbírky řecké (vyd. Frobenius 1521), který vykonal Jan Albín, podle jediného dosud nalezeného výtisku prostějovského z r. 1557. V Přílohách: otisk zlomku strahovského (tisku pražského z r. 1488) a překladu bajek meziřádkového (z l. 1530—1540).

Rec. Osvěta XXXI. 647—648 (V. Flajšhaus).

341. **Trublář J.**, Paběrky z rukopisů Klementinských. (Lesekörner aus den Klementinischen Handschriften.) LVI. K staročeské terminologii historicko-právníké. Věstn. ČAk. X., 199—200.

Latinský zápis v rkp. z první čtvrti XV. stol., v němž je několik výrazů právních (manstvie, náprava, nápravník, ježto z nápravy slúží = vazallus).

342. — Nejstarší cisiojan český, v novém rukopise objevený. (Der älteste böhmische Cisiojanus in einer neuen Handschrift entdeckt.) Lfil. XXVIII. 356—370.

Otištěn cisiojan z rkp. chovaného v čes. museu; rkp. pochází ze sklonku XIII. nebo počátku XIV. stol.

343. **Vepřek K.**, České glossy v latinském rukopise Proroků městského Musea v Telči. (Böhmische Glossen in einer lat.

Handschrift des Stadtmuseums in Telč.) Lfil. XXVIII. 35—45, 109—115, 267—277, 370—377, 440—447.

344. **Šilhavý Fr.**, Místní názvy Brtnice, Dlouhá Brtnice a Brtnička. (Ortsnamen Brtnice, Dlouhá Brtnice u. Brtnička.) ČMMor. XXV., 45—51, 171—78.

Jména tato odvozena jsou od brf = dutina ve vyhníleém stromě a dána osadám tím dle toho, že pěstováno tu včelařství.

345. **Kálal Karel**, Jaké postavení v době přítomné zaujímá na Slovensku čeština? Sl. Prehl. IV., 14—22.

346. **Polívka J.**, Ke sporu českopolskému v Těšínsku. Sl. Prehl. IV., 117—119.

347. **Hošek Ign.**, Nářečí českomoravské. Díl první: Podřečí polenské. V Praze 1900, 8°, 187. Cf. Věstn. SF., I., 62.

Rec. V. Jagić, Arch. Jag. XXIII. 574—576.

348. **Kebřle V.**, Grammatické zvláštnosti mluvy domažlické. (Gramm. Eigenthümlichkeiten der Volkssprache von Taus in Böhmen.) Program gymn. domažlického 1901.

Popis a srovnání s mlouvou spisovnou a též nářečím pražským, více za účelem didaktickým. Uvedené příklady a doklady týkají se všech částí mluvnice.

349. **Hruška J. Fr.**, Národopisné droby z Chodska. (Ethnographische Details aus dem Choder-Gebiete, im südwestl. Böhmen.) ČLid, X., 452.

S ukázkou nářečí.

350. **Král Jos. F.**, Lidové názvy krajek na Vamberecku. (Volksthümliche Bezeichnungen der Spitzen in der Gegend von Wamberg in Böhmen.) Material ke studiu dialektů českých. ČLid XI., 21—22.

351. **Nováková Teréza**, Na Librově gruntě. Kresba dle skutečnosti z nevjýchodnějších Čech. (Auf Libra's Grund. Zeichnung d. i. Erzählung nach der Wirklichkeit aus dem östlichsten Böhmen.) Květy 1901. Ukončení na str. 695—714.

Jednotlivé osoby mluví zde nářečím.

352. **Pátek Ferd.**, Některé názvy součástí starých mlýnů českých. (Einige Benennungen der Bestandtheile alter böhmischer Mühlen.) ČLid XI., 60—61.

Názvy zapsány v Ce. kovicích u Tábora v Čechách.

353. **Svoboda Ot.**, Pověsti z Nasavrcka. (Sagen aus dem Bez. von Nasavrky, Bez.-Hauptmannschaft Chrudim in Böhmen.) ČLid XI., 167.

Čtyři krátké pověsti: „Vo pokladu“, „vo mře“, „vo prašiucoj“, „vo strašidlech“. Podle lidového nářečí.

354. **Štědrý Boh.**, Lidové názvy ze staročeských mlýnů. (Volksthümliche Benennungen aus alten böhmischen Mühlen.) ČLid XI., 185—188.

Názvy z mlýnů potočních, „na vrchní vodu“ svedených, jichž názvoslovi se velice liší od mlýnů říčních.

355. **Tykač J.**, Nářečí horácké na východě českém. Příspěvek k poznání lidu na Českořebovsku. (Die Mundart der Gebirgsbewohner im Osten von Böhmen. Ein Beitrag zur Kenntniss des Volkes aus der Gegend von Böhm.-Trübau.) ČLid X., 394—401. (Dokonč.)

Doklady z kmenové tvorby a z lexikální zásoby. Cf. Věstn. SF. I., 61

356. — Z dialektických zvláštností na Českořebovsku. (Dialektische Eigenthümlichkeiten aus der Gegend von Böhm.-Trübau.) ČLid XI., 36—38.

Několik názvů lidových pro živočichy, rostliny a nemoci.

357. **Bartoš Frant.**, Slova, jimiž se vyjadřují vněmy různých smyslů. (Worte, welche verschiedene Sinneseindrücke zugleich ausdrücken.) ČLid XI., 209—210

Několik slov z nářečí moravských, jimiž se označují zjevy světelné i zvukové.

358. **Po našem.** Noviny Těšínské 1901 č. 19. Ukázka nářečí.

359. **Štavlčinský J. M.**, U Křúpalů. Valašská povídka ze starého světa. (Im Hause Křúpala's. Eine mährisch-valachische Erzählung aus alter Zeit.) ČLid X., 296—304, 369—384, 463—474.

Povídka je psána nářečím valašským (východo-moravským), s výklady lexikálními pod čarou. Sr. Věstn. SF., I., 65.

360. — Na schodě. Druhý samostatný oddíl valašské povídky „U Křúpalů“. (Bei Mondesabnahme. Zweiter, selbständiger Theil der mährisch-valachischen Erzählung.) Ib. XI., 44—50, 90—96, 132—135, 177—180, 225—229.

Je to pokračování povídky „U Křúpalů“, nářečím moravsko-valašským, s lexikálními vysvětlivkami, jako dříve.

361. **Šebestová Aug.**, Nové lidské dokumenty z Moravy. (Neue menschliche Dokumente aus Mähren.) ČLid XI., 254—255.

Předměty těchto krátkých lidových, v nářečí sepsaných projevů jsou: Láska, Stará láska, Ženitba, Pozdní ženitba.

362. — Dětské a jiné rozmluvy. Nové lidské dokumenty. (Gespräche von Kindern u. and. Neue menschliche Dokumente.) Ib. X., 291—294, 442—444.

Lidové rozmluvy, opět z okolí Kobyliho na jižní Moravě. Zde jsou ukázky, jak rozmlouvají: Pětiletí, Sedmi až desetiletí, Dvanáctiletí, Počtová a počta (listonoš), Fabriky, Vdovci a vdovy, Trampoty bohaté vdovy, Na púti.

363. — V půjčovně knih v moravské dědině. Nové lidské dokumenty. (In der Bücher-Leihanstalt in einem mährischen Dorfe. Neue menschliche Dokumente.) Ib. 410—411.

Lidové projevy o knížkách a jejich spisovatelích. Nářečím z okolí Kobyliho na jižní Moravě.

364. **Šebestová Aug.**, Lidské dokumenty a jiné národopisné poznámky. V Olomouci 1900. Viz Věstn. SF. I. 65.

Ref. Fr. J. Rypáček Čas. Mor. Mus. I., 72—75; Nár. Sb. VII., 205 (A. Č.)

365. **Tille V.**, Povídky sebrané na Valašsku r. 1888. (In der mährischen Valachai im J. 1888 gesammelte Märchen.) Nár. Sb. VII., 45—133. (Dokončení v VIII. sv.)

Povídky zapsány jsou řečí lidovou (nářečím).

366. **Vyhliďal Jan**, Bavorov a okolí v Pruském Slezsku. (Stadt Banerwitz und Umgebung in Preussisch-Schlesien.) Člíd X., 191—195. a 422—424

Článek uvádí mnoho ukázek nářečních.

367. **Grabski St.**, Słowacy. Warszawa, Przegl. tygodniowy. 95 s. 30 kop.

368. **Pastrnek Fr.**, Slovenština. (Die slovakische Sprache.) „Slovensko“, Sborník statí věnovaných kraji a lidu slovenskému. Umělecká Beseda svým členům na rok 1901. (Cf. Věstn. SF., II., 7. č. 57.)

Ref. J. Škultéty: Sl. Pohf. XXI., 161—168.

369. **Škultéty Jozef**, Ján Jiskra a český jazyk na Slovensku. Poznamenanie na rozpravu Jul. Bottu: „Ján Jiskra na Slovensku“. Sl. Pohf. XXI., 336—343.

Rozšíření spisovné češtiny na Slovensku nemůže být dílem Jiskrových husitů; právě tak jako v Polsku a Lužici i na Slovensku šířila se čeština z příčin politických a kulturních.

370. — Smierenie J. M. Hurbana a Daniela Licharda roku 1856. Episoda z boja o slovenčinu. Sl. Pohf. XXI. 393—405.

Otištěno 6 listů, J. M. Hurbana a D. Licharda, v nichž po smrti Ludevíta Štúra usmířili se po osmiletém nepřátelství zastance slovenštiny (Hurban) a češtiny (Lichard).

371. **Czambel S.**, Dr., O spisovnej reči slovenskej. (Über die slovakische Schriftsprache.) Sl. Pohf. XXI., 300—310, 345—348, 439—450, 503—515; 584—591, 652—658, 716—725.

Spisovatel vykládá, jakých zásad se přidržel při spisování svého dílka „Rukoväť spisovnej reči slovenskej“.

372. **Archiv**. Sb. mus. slov. VI., 88—96.

Otištěno 10 listin z archivu v Baňské Bystřici z let 1613—1632.

373. **Kluch Ján**, Artikule slovenskej cechy súkennickej v Eberharde na Csallókózi z r. 1675. Sb. mus. slov. VI., 48—73.

Otisk artikulí z rkp. c. k. dvorní knihovny ve Vídni.

374. **Ján Bella**, Békešská stolica. Sl. Pohf. XXI., 531—534.

Vypočítávají se „miestne mená slovanského pôvodu“.

375. **Búlyovský Miloslav**, Príslovia, porekadlá a úslovia z Turca a Liptova. (Sprüchwörter, Sprüche und Frasen aus Turec und Liptov.) ČMus. slov. IV., 9—12, 27—29, 51—52, 65—66, 78—80 100—101.

376. **Radzikowski Eljasz St.**, Gierlachov, málo známá slovenská vesnice v Tatrách. Kroje, řeč, podání. (Gerlachov, ein

wenig bekanntes slovakisches Dorf im Tatragebirge. Tracht, Sprache, Überlieferungen.) ČLid X., 305—308.

Vesnice Gerlachov je ve spišské stolici. Doklady pro výslovnost a názvy osobní a místní.

377. **Holuby J. L.**, Svatební písné slovenské z Bošácké doliny. (Slovakische Hochzeitslieder aus dem Bossaczthale, Trencsén Com., Ungarn.) ČLid XI., 184—186.

Písně jsou částečně v místním nářečí bošáckém.

378. **Houdek Fedor**, Nárečia slovenského Východu. (Die Mundarten des slovakischen Ostens.) Sl. Pohľ. XXI. I., 596—599, II., 729—731.

Ukázky I. nářečí z města Úbrež stolice Unžské, a II. nářečí markovského (Mark) v stolici Zemplinské.

379. **Houdek Fedor**, Ukážka podrečia z Tašoli v Ungu. Dľa vypravovania Jána Kotoru z Tašoli zaznačil —. Sb. mus. slov., VI., 74—76.

380. **Iremsky**, Horaľské spevky. Sb. mus. slov. VI., 178—193.

I. Horaľské nárečie. Krátké upozornění na zvláštnosti nářečí slovenských „horaľů“ v horní Oravě, v severním Špiši a v několika osadách liptovských. II. Horaľské piesne z Oravy. (Spevky.) Otištěno 8 písní.

381. **Kovalčík Ján**, Dva kmotrove. Slovenská poviedka z Gánoviec ve Spiši. Spišským nářečím podáva —. Sb. mus. slov. VI., 82—87.

382. **Krasňánsky J.**, Piesne z Dlhého poľa. (Trenciánska stolica.) [Lieder aus Dlhépole. Com. Trencín.] Sl. Pohľ. XXI., 526.

383. — Piesne z Dolného Hričova. (Lieder aus Dolný Hričov. Com. Trencín.) Sl. Pohľ. XXI., 225—227, 467—468.

384. **Kupčok Samo**, Rodinné mená v Pukaneci. (Familienamen in Pukanec.) ČMus. slov. IV., 6—9, 45—48, 64—65, 76—77, 96—97.

385. Ako si ľud rozpráva „Kašel a drobnice“. Podáva Matúš Martinovic z Konišova. ČMus. slov. IV., 29 sl.

386. **Mišík Štefan**, Miestne mená z Krížovej Vsi (Spiš). (Ortsnamen aus Kreutz (Keresztfalu). ČMus. slov. IV., 97—98.

387. **Páříčka Jan**, Názvoslovie koštianske. (Turčianska stolica.) (Terminologie aus Košťany (Com. Turčian.) ČMus. slov. IV., 12—14, 25—27, 49—50.

Jednotlivé odstavce obsahují a) hospodárske náradie, b) hospodárske stavy, c) názvy jedál a nápojov, d) názvy šiat, e) názvy košských nástrojov, f) názvy nástrojov tesárskych

388. **Slovenské národné piesne**. (Slovakische Volkslieder.) Sl. Pohľ. XXI., 224—225.

Pět písniček, z nichž jedna je z rkpů Fr. Šujanského, ostatní zapsala Elena Polerecká v Necpalech a Turci.

389. **Slavíková-Welsová K.**, Lidové hovory. (Volksthümliche Gespräche.) Květy 1901. Roč. XXIII. Kniha XLVI. 121—128, 248—255,

376—384, 490—498, 675—680; 776—783. — II. Kniha XLVII.: 115—125; 263—272; 377—386.

„Lidové hovory“ jsou psány nářečím uherskoslovenským.

390. — Z lidových hovorů. (Aus den volksthümlichen Gesprächen.) Besedy „Času“ 1901, 49.

391. — Z lidských dokumentů. Besedy „Času“, 1901, 113.

392. **Juda Karel**, Tajná řeč („hantýrka“) zlodějův a šibalů. (Die Geheimsprache der Diebe und Gauner.) ČLid XI., 139—143.

Podle zápisků Fr. Vanička, náměstka c. k. státního zástupce v Hradci Králové.

393. **Zibrť Č.**, Puchmajerův slovník řeči zlodějské z r. 1821. (Puchmajer's Wörterbuch der Diebssprache vom J. 1821.) ČLid XI., 172—176.

Z knihy: Puchmayer Ant. Jar. Románi Čib, das ist: Grammatik und Wörterbuch der Zigeuner-Sprache, nebst einigen Fabeln in derselben. Dazu als Anhand die Hantýrka oder die českische Diebessprache, Prag, 1821, 8°. Na str. 81—88. je „hantýrka“.

394. **Černý Frant.**, Paběrky z moravského zemského archivu. (Lesekörner aus dem mährischen Landesarchiv.) Věst. ČAk. X., 101—103.

IX. Bočkovy doplňky k Jungmannovu slovníku.

Ukázky lexikálních výpisů Bočkových z různých pramenů 16. až 18. stol.

XI. Z filologické činnosti Ant. Bočka. 274—278. Další doklady a ukázky lexikografických sbírek Bočkových.

395. **Mašek Ign. B.**, Nové příspěvky ku posouzení rukopisu lékařského (v univ. knihovně XI. C. 2.). (Neue Beiträge zur Beurtheilung der medizinischen Handschrift der hiesigen Univers.-Bibliothek XI. C. 2.) ČMus. fil. VII., 201—209.

Zde se uvádějí slova cizí, a to německá.

396. **Gebauer J.**, Staročeský slovník. (Altböhmisches Wörterbuch.) Vydávají Česká akademie cis. Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění a Česká grafická společnost „Unie“. Seš. 1. 2. 3. (a — diabelník.) V Praze 1901.

Ref. V. Jagić, Arch. Jag. XXIII., 530—535; St. Souček CMMor. XXV., 310—315; V. Flajšhans ČMus. fil., 140—159; Osvěta, XXXI., 440—448; Sl. Pohř. XXI., 227 sl.; Hošek J.: Poznámka ku Gebauerovu Slovníku staročeskému, ČMus. fil. VII., 210—211, 300—323; týká se slova, básnití a „básník“.

397. **Kott Fr. Št.**, Druhý příspěvek k českoněmeckému slovníku zvláště grammaticko-fraseologickému. (Zweiter Beitrag zum böhm.-deutschen Wörterbuch.) V Praze, 1901. Nákladem čes. akad. pro vědy, slovesnost a umění. 8°. 467 str.

Tyto dodatky jsou opět ve dvou částech: A—Ž str. 1—422 a opět 423—464. Doklady čerpány z nejnovější literatury české, jmenovitě odborné, z příspěvků a rozprav jazykozpytných, z vydání památek jazykových, z materialů lidopisného atd.

E. Palaeografie.

398. **Карскій Е. Ѡ.**, Очеркъ славянской кирилловской палеографіи. Варшава, 1901. *Viz Věstn. SF. I.*, 69.

Ref. S. Kulbakin, *ЖМНЛ*, 337, окт., 498—500; M. Speranskij, *Arch. Jag. XXIII*, 605—610; *Лит. В. II.*, 334; Отчетъ о присуд. Ломонос. прем. Акад. Н. стр. 5—13. (П. К. Симопи.)

399. **Карскій Е. Ѡ.**, Образцы славянскаго кирилловскаго письма съ X. по XXVIII. в. *Varšava. Rb. I.* — (Karskij E., *Proben der slav. kyr. Schrift. X.—XVIII. Jh.*)

Ref. Отчетъ о присуд. Ломов. прем. Ак. Н. стр. 5—13. (П. К. Симопи.)

400. **Соболевскій А. И.**, Славяно-русская палеографія. Курсъ первый. С.-Пб., 1901. Стр. 53. 8^о. Съ 6 таблицами. Издано на правахъ рукописи. (Sobolevskij A. I., *Slavisch-russische Palaeographie. Als Handschrift gedruckt.*)

Zprávy o ruských rukopisných sbírkách. Úkoly paleografie. Poučení o vnější úpravě rukopisů. O písárech rukopisů a jejich zápisech. Dějiny materialu u Rusů a jižních Slovanů. Vývoj slovansko-ruského písma. Přehled části ornamentální. O vazbách. Ukázky z XIII.—XIV. stol.

Ref. J. A. Javorskij, *Сб. Гал. I.*, 3, 271—273; *Лит. В. II.*, 333 сл.

401. **Jagić V.**, Einige Streitfragen. 5. Welcher von den zwei slavischen Schriften soll die Priorität zuerkannt werden? *Arch. Jag. XXIII.* 113—121.

Vzhledem na projev T. Florinského, Къ вопросу о древности и взаимныхъ отношеніяхъ кириллицы и глаголицы (1900; *sr. Věstn. SF. I.*, 69. č. 346), obrací Jagić pozornost na číselnou hodnotu písmen v hlabolské a v cyrilské abecedě. Tato číselná hodnota je též důkazem vyššího stáří hlabolice. Podobně jeví nejstarší cyrilské památky závislost na grafice hlabolské.

402. **Петрушевичъ А. С.**, Историко-филологическія письма. I. Кириллица и глаголица. *Сб. Гал. I.*, 1, 3—15; 2, 123—129. (Petrušević A. S., *Historisch-philologische Briefe.*)

Stanovisko spisovatelovo jest, že apošt. slov. Kyrill a Methodij upravili pro pannonské Slovany písmo hlabolské podle písma t. zv. kyrillského, kterého již před Kyrillem u bulharských Slovanů se užívalo. *Rec. V. Jagić, Arch. Jag. XXIII.*, 582—585.

403. **Pekmezi D.**, Reisebericht über das Studium des albanischen Dialektes von Elbasan. *Anz. Ak. Wien 1901. IX.* 39—64.

M. j. vykládá se vznik elbasanského písma (jemuž Geitler a j. připisovali význam u vzniku písem slovanských) ze stylizace moderní novořecké abecedy, pocházející nejvýše ze 17.—18. st.

404. **Вилинскій С. Г.**, Сказаніе Черноризца Храбра О письменахъ славянскихъ. *Лѣт. Одес. IX. (VI.)*, 1901, 97—152. (*Sr. Věstn. SF. II.*, 83. č. 33.)

I. Черноризецъ Храбрь, авторъ Сказанія о письменахъ славянскихъ. — II. Сивеки Сказанія. — III. Содержаніе Сказанія; значеніе показаній Храбра;

возбуждаемые ими вопросы. — Сводный текстъ Сказанія чернорица Храбра о письменахъ славянскихъ. Словарь.

Ref. V. Jagić, Arch. Jag. XXIII. 588—590.

405. **Погорѣловъ Валерій**, Замѣтка по поводу сказанія Храбра о письменахъ. Изв. рус. яз. IV., 4, 340—345.

Proti Lavrovu (Изв. рус. яз. VI., 1, 242—324) ukazuje spisovatel, že traktat Chrabrův týká se hláholice a ne cyrilice. Sr. i Věstn. SF. II., 83, č. 34.

406. **Грунскій Н. К.**, Кіевскіе глаголическіе листки. I. Палеографическія наблюденія. (Grounsky N., Le manuscrit ancien-slave de Kiev en caractères glagolites.) Зап. Хар. 1901, кн. 1-я. 85—92.

O znaménkách nadřádkových (titly, spiritusy, accenty).

407. — Къ вопросу о кіевскихъ глаголическихъ листкахъ. (Grounsky N., Observations sur les textes glagoliques de Kiev.) Зап. Хар. 1901, кн. 4-я, 93.

Krátký doplněk k článku předcházejícímu.

408. **Соболевскій А. И.**, Н. П. Лихачевъ. Палеографическое значеніе бумажныхъ водяныхъ знаковъ. С.-Пб. 1901. стр. 12 in 8°. Рецензія. (Отдѣльный оттискъ изъ XIV. вып. „Вѣст. Археол. и Исторія, издаваемого С.-Петербур. Археол. Инст., sr. Věstn. SF., 1., 70, č. 352.

А. И. Соболевскій находитъ, что Н. П. Лихачевъ нѣсколько преувеличиваетъ значеніе бумажныхъ водяныхъ знаковъ: „мы не надѣемся, говоритъ авторъ рецензіи при ихъ помощи, даже при самомъ счастливомъ стеченіи обстоятельствъ, опредѣлять десятилѣтія“ и „считаемъ обязательнымъ довольствоваться максимумъ полу столѣтіями.“ Въ частности, авторъ рецензіи не согласенъ съ авторомъ разбираемой книги по вопросу о происхожденіи слова бумага, о томъ, существовалъ ли инопіи матеріалъ изъ хлопка, и о „времени написанія тѣхъ лицевыхъ лѣтописей, которыя имѣютъ близкое отношеніе къ бібліотекѣ московскихъ царей.“

409. **Покровскій П. И.**, Исторія русской книги въ очеркахъ и образцахъ. Изв. Вольфъ, IV., 1901, 5, 58—62. (Pokrovskij P. J., Geschichte des russischen Buches in kurzen Abhandlungen u. Bildern.)

410. **Смоленскій Ст.** О древне-русскихъ пѣвческихъ нотацияхъ. Историко-палеографическій очеркъ. С.-Пб. 1901 г. 120 стр. 8°. (Памятники Древней Писменности и Искусства. Nr. CXLV.) (Smolenskij St., Über die altrussischen Gesangsnoten. Ein historisch-palaeographischer Abriss.)

Въ очеркѣ „въ краткихъ словахъ и въ немногихъ примѣрахъ“ ... „очерчены и представлены всѣ бывшія въ Руси пѣвческія нотации, за исключеніемъ тѣхъ, о которыхъ уцѣлѣло лишь одно упоминаніе и не сохранилось ни одного рукописнаго памятника.“ — Въ текстѣ статьи напечатано много снимковъ съ нотныхъ рукописей.

III.

411. **Bulić Fr.**, Izvještaj o crkvi sv. Marije od otoka i nadgrobnom spomeniku kraljice Jelene. Zagreb 1901. Izvještaj o petoj i šestoj glavnoj skupštini „Bihaća“.

412. Лихачевъ Н. П., Владимирская эпиграфическая записъ XIV. вѣка. Изв. рус. яз. VI., 3, 290—296. (Lichačev N. P., Die inschriftliche Aufzeichnung von Vladimir a. d. Kljazma aus dem XIV. Jahrh.)

Při opravě hlavního chrámu v městě Vladimíře nad Kljazmou r. 1890 objevilo se, že větší část pokrývky prostřední kopule pozůstávala z měděných listů, označených číselnými písmeny. Asi sto těchto číslic bylo vyřezáno a zachováno. Podle paleografických známek mohou tyto číslice býti až z XIII. stol. Na jednom z měděných listů, někdy hustě pozlaceném, vyryt jest ostrým nástrojem krátký nápis, že 13. července 1340, v den sv. apoštola Aquily, hřmělo a země se zatřásla. Ukazuje se, že v tomto roku skutečně bylo částečné zemětřesení a dále, že památka sv. Aquily slavila se též 13. července. K článku tomuto připojeny jsou dva snímky.

413. Златарски В. Н., Надписъ отъ г. Шуменъ. ПСп. LXXII., (XIII.), 223—224.

Řecko-slovanský nápis z XVI. stol. Čtou se tato slova: ἀποδράς γῆ (čili γῆν) ἑλάσα. Христосъ Богъ да прости сми(реннаго).

III.

Historie literatur slovanských do polovice XIX. století.

A. Spisy všeobecné.

1. **Lacombe P.**, La méthode scientifique de l'histoire littéraire à propos d'un livre récent. (G. Renard, La methode scientifique de l'histoire littéraire.) Revue de Synthèse historique 1901, II., 153—166. Srv. Věstn. SF. I., 72, 2.

2. **Posnett H. M.**, The science of comparative literature. Contemporary Review 1901. LXXIX., 854—872.

3. **Grabowski Bronisław**, Teorja literatury (stylu, prozy i poezji) do użytku szkolnego i nauki domowej. [Theorie der Litteratur (Stil, Prosa und Poesie) zum Gebrauch in Schule und Hause.] Warszawa, skład E. Wende i Sp., in 8°, str. VIII. + 104.

Ref. Ateneum, czerwiec (H. Galle); Książka I., 53—54 (Ign. Chrzanowski); Tygodnik narodowy Nr. 2.

Rzecz słaba. Definicje fałszywe. Książka nie odpowiada celowi. U.

4. **Tretiak Józef**, Rodzimość i wpływ obcy w literaturze. (Nationales Element und fremder Einfluss in der Litteratur.) „Szkice literackie”, serja II., Kraków, księg. Spółki wyd. polsk.; str. 326—335.

Autor porusza stosunek rodzimości i wpływów obcych w zastosowaniu do krytyki literackiej i artystycznej, dziennikarstwa i literatury pięknej. U.

5. **Богородицкий В.**, Психология поэтического творчества. Казань. II. 25 к. (Bogorodickij V., Psychologie des poetischen Schöpfens.)

6. **Mieczko Stanisław**, Serce a Heksamet, czyli Gienieza metryki poetyckiej w związku z estetycznym kształceniem się języków, szczególnie polskiego. 1. Jednorodność rytmiki ludzkiej. 2. Fizjologiczna estetyka rytmu. 3. Rozwój miłodźwięku w mowie polskiej. 4. Naukowa prozodja wierszy naszych. Str. 305. Warszawa. Skł. gł. w księg. E. Wende i S-ka. (Por. Věstn. SF. II., 61, Nr. 262.)

Srovnávací věda o látkách povídkových.

7. **Bolte Johannes**, Ein dänisches Märchen von Petrus und dem Ursprunge der bösen Weiber. Zs. V. Vk. XI., 252 sq.

8. **Bolte Johannes**, Eine geistliche Auslegung des Kartenspieles. Zs. V. Vk. 1901, 376—406.

Str. 387 sl. „Die Deutungen der Zahlreihe 1—12.“ To jest známá píseň „žáčku, žáčku učený, ze všech škol vybiraný, ty viš, nám poviš, co je jeden?...“ aneb „Mistře nad mistry učený, a po školách vycvičený, pověz mě, co je jedno?...“ Sešit 79 sl. a j. Srv. dole č. 23.

9. **Драгоманов Михайло**, Оповідання про заздрих богів. Друге видане. Заходом і з передніи слівцем М. Павлика У Львові 1901. З друкарні Н. Тов. ім. Шевченка, стр. 54, 16°. Ц. 25 сот. (Drahomanov M., Erzählungen über neidische Götter.)

10. **Дроздовъ Н. М.**, Сказанія обѣ Ахикарѣ или Акирѣ премудромѣ и отношеніе ихъ къ Библии. Труды Кіевской Духовной Академіи 1901 г., май, стр. 65—91. (Drozdov N. M., Die Erzählungen vom weisen Akir.)

11. **Дроздовъ Н. М.**, Типъ благодарнаго умершаго въ народныхъ сказаніяхъ и въ книгѣ Товита, ib. 1901 г., июль, стр. 417—424. (Drozdov N. M., Der Typus des dankbaren Toten in den Volkserzählungen und im Buche Tobias.)

Авторъ статьи полагаетъ, что „если бы можно было констатировать непосредственную связь книги Товита съ этими сказаніями, то скорѣе можно было бы предполагать зависимость послѣднихъ отъ этой книги, нежели наоборотъ“ (какъ думаютъ Реванъ, Ленишманъ, Коскенъ и Плять.)

III.

12. **Франко Иван**, Дрѣ, Варлаам і Йоасаф, старохристиянський духовний роман і его літературна історія. Львів 1897. (Franko Iv., Dr., Barlaam und Joasaf.)

Ref. Byz. Zs. X., 279 sl. (B. Michel).

13. **Grigorovitz Eman.**, Dr., Libussa in der deutschen Litteratur. Berlin, Verlag von Alex. Duncker, 86.

Ref. Č. Lid. XI., 158 sl. (M. Jefábek); Arch. Jag. XXIII., 602—4 (M. Speranskij).

14. **Яворскій Ю.**, Очерки по исторіи русской народной словесности. I. Легенда о панцинѣ. Н. Лит. Сб. I., 39—63. (Javorskij Jul., Skizzen zur Geschichte der russ. Volkslitteratur. I. Die Legende von der Frohne.)

Къ вѣстной легендѣ о кающемся разбойникѣ примкнулъ въ нѣкоторыхъ вариантахъ малорусскихъ и бѣлорусскихъ яркій протестъ противъ крѣпостнаго права: разбойнику отпущены всѣ грѣхи, когда убилъ жестокаго войта, какъ въ другихъ вариантахъ (великорусскомъ), когда убить купецъ-кулакъ, или въ другихъ разбойникъ или другой злоумышленникъ.

15. **Козаковскій Л. И.**, Сказаніе о Вальтарі Аквитанскомъ. Изв. Ун. К., Nr. 8., августъ, стр. 1—48; Nr. 11., ноябрь, стр. 49—86. (Kozakovskij L. I., Die Erzählung von Walthar von Aquitanien.)

W części pierwszej bada autor zabytki piśmiennictwa starogiermańskiego o Waltarze (najdawniejszym jest poemat łaciński z X. wieku: *Waltharius manu fortis*) i stara się określić pierwotną postać (redakcję) tej sagi. W części drugiej — zajmuje się rozbiorem opowieści o „Walgerzu Wdałym“ u polskich kronikarzy. (Rozdz. XXIX. Kroniki łacińsko-polskiej Boguchwała z XIII.—XIV. w., Kronika świata Bielskiego z XIV. w. i Herby rycerstwa polskiego Paprockiego z r. 1567). Przytym stara się wykryć pochodzenie opowieści o niewiernej żonie, rozpatrując tenże motyw w rosyjskich hylinach, południowo-słowiańskich pieśniach i zachodnio-europejskich powieściach. Ostatecznym celem tej pracy: określenie stosunku zachodzącego między sagą giermańską a polską opowieścią o Walgerze i Hildegundzie. U.

16. **Kretschmer Paul**, *Das Märchen von Blaubart*. Mithl. anthr. W. XXXI., 62—70.

17. *L'Origine della Favola Greca e i Suoi rapporti con le favole orientali*. Del Dr. Michele Marchianó Trani V. Vecchi 1900.

Rec. Folklore XII., 250 sl.

18. *The Wife of Bath's Tale, its Sources and Analogues* by G. H. Maynard, Instructor in English at Harvard University, XII., 222 p. (Grimm's Library. Col. XIII.) pet. in 8°. London Nutt 1901. Prix 6 fr. (7.50 fr.)

Ref. Mélusine X. 283. Folklore XII. 373 sq.

19. **Подивка J.**, *Мальосникът и неговиятъ ученикъ*. Срв. Věstn. SF. I., 129, 47.

Rec. Ж.Стар. X., 589—591 (Ю. Яворский).

20. **Polivka J.**, *Le chat botté. Etude comparée*. Sophia 1900. Srv. Věstn SF. I., 129. 44.

Rec. R. trad. pop. XVI., 344 (V. Bugiel).

21. **Ribizzo F.**, *Nuovi studi sulla origine e la propagazione delle favole indoelleniche comunemente detto Esopiche*. Napoli 1901.

22. **Sainéan Lazare**, *Les géants et les nains. D'après les traditions roumaines et balkaniques*.

R. Trad. pop. XVI. 293—310.

23. **Стоиловъ А. П.**, *Духовна пѣсень*. „Българска Сбирка. Редакторъ Стефанъ С. Бобчевъ. VIII. год., V. кн., София, 1901 г., 295—298 стр. (Stoilov A. P., *Über das Zahlenlied*.)

Авторътъ, като избира българскитѣ варианти на „духовната пѣсень“, напр. у чеситѣ: „Mistře, mistře vyučeny“ etc. говори за такива у великоруситѣ, малоруситѣ, хърватитѣ, чеситѣ, поляцитѣ, нѣмцитѣ и др., и въ заключение казва, че школото происхождение на „духовната пѣсень“ си води началото отъ свѣтета, що се въ народната словесность. Срв. Nr. 8. Cr.

24. — *Легендата за грѣшна майка*, ib. III. кн., 161—166 стр. (Stoilov A. P., *Die Legende von der sündigen Mutter*.)

Майката на св. Петъръ не била пустната въ рая, защото приживѣ не давала милостиня на нуждаещитѣ се. Слѣдъ като се излагатъ вариантитѣ на тая легенда въ европейскитѣ народи, говори се, че тя е най-разпространена на Западъ въ Италия, въ източна Европа — въ Малорусия, въ южни — между българитѣ.

Главнитѣ ѣ разпространители били богомитѣ, чийто центъръ е България, отъ тукъ минала у сърбитѣ, хърватитѣ, словенцитѣ, моравцитѣ, малоруситѣ и посредствомъ дамадинцитѣ у италианцитѣ. Впрочемъ, у послѣднитѣ се допуска да се е развила независимо отъ славянскитѣ варианти. Ст.

25 Сумцовъ Н. Ф., Размыканія въ области анекдотической литературы. Анекдоты о глушахъ, 1898. Срв. Věstn. SF. I., 130, 52.

Ref. Этн. Обзор. XLVIII., 179—183 (Вл. Гордлевскій).

26. Tille Václav, Dr., O zlodějských povídkách. (Über Diebeserzählungen.) Č. Lid. XI., 6—8.

27. Wesselofsky A. N., Zur Frage über die Heimath der Legende vom heiligen Graal. Arch. Jag. XXIII., 321—385.

Нѣсколько дополненная переработка русской статьи Изв. рус. яз. т. V. Срв. Věstn. SF. I., 130, 55.

28. Веселовскій Александръ, Легенда объ Евстратіи-Юліанѣ и сродныя съ ней. Изв. рус. яз. VI., кн. 2., стр. 1—16. (Veselovskij M., Die Legende von Eustratia Juliana und Verwandte.)

29. Winternitz M., Die Flutsagen des Alterthums und der Naturvölker. Mith. anthr. W. XXXI., 305—334.

30. А. С. Пушкинъ въ южно-славянскихъ литературахъ. Сборникъ библиографическихъ и литературно-критическихъ статей, изданный подъ редакціею орд. акад. И. В. Ягича. С.-Пб. 1901. IV. + 404, стр. 8⁰. [Отдѣльный оттискъ изъ Сборника Отд. Рус. яз. и словес. Имп. Ак. Н., т. LXX.] (A. S. Puškin in den slavischen Literaturen. Unter Redaktion von V. Jagić.)

Въ сборникѣ напечатаны слѣдующія статьи: I. Русское вліяніе и Пушкинъ въ болгарской литературѣ. И. Д. Шишманова. — II. А. С. Пушкинъ въ хорватской литературѣ. М. Шрепеля. — III.—XI. 9 статей И. В. Ягича: А. С. Пушкинъ въ сербохорватской литературѣ. — О переводѣ „Руслана и Людмилы“. — „Полтава“ въ двухъ хорватскихъ переводахъ. — „Русалка“ въ сербскомъ переводѣ. — „Кавказскій плѣнникъ“ въ трехъ сербо-хорватскихъ переводахъ. — „Евгеній Онѣгинъ“ въ трехъ сербо-хорватскихъ полныхъ переводахъ. — „Борисъ Годуновъ“ въ двухъ переводахъ. — Нѣсколько словъ о трехъ переводахъ „Капитанской дочки“. — „Анджело“ въ двухъ переводахъ одного и того же переводчика. — XII. Пушкинъ въ словѣнской литературѣ. Ив. Приятеля. — Въ концѣ приложены Указатель личныхъ именъ и Указатель переведенныхъ сочиненій.

Ref. А. Г(авриловича) Коло II., 621—627. В. Евр. XXXVI., кн. VI, стр. 866—8. Лит. В. II., 162.

31. Kvapil Frant., Životem k ideálu. Literární vzpomínky a skizzy. (1888—1899.) Praha 1901. Nakl. J. Otty. Str. 251. Cena 3·20 K.

Rec. Sl. Přebh. III., 343 sl.

Mickiewicz, Apollon Nikolajevič Majkov, Ivan Mažuranić.

32. Радонић Јован, Прилошки историји слов. пренорођаја. Srв. Věstn. SF. I., 15, 97. (Radonić Jovan, Beiträge zur Geschichte der slavischen Renaissance.)

Rec. Коло I., 252—3. (А. Г.)

B. Historie literatury církevně-slovanské i srovnávací literatura jihoslovansko-ruská.

33. Виллинскій С. Г., Сказаніе Черноризца Храбра о письменахъ славянскихъ. Лѣт. Одес. IX. 91—152. Срв. Протоколы засѣданій истор.-филол. общ. при импер. новорос. унив., ib. стр. 18 сл. (Vilinskij S. G., Die Erzählung des Mönches Chrabr von der slavischen Schrift.)

Введеніе I. Черноризецъ Храбръ, авторъ Сказанія о письменахъ Славянскихъ. Вѣроятно болгаринъ, м. б. побывалъ въ земляхъ западныхъ славянъ, и м. б. даже небывалъ, но перенялъ названія Растиць, царь у лицъ, побывавшихъ тамъ, у учениковъ св. Меодія; жилъ во время разцвѣта болгар. письменности, около X. вѣка, точнѣе въ концѣ IX. и началѣ X. вѣка. — II. Списки Сказанія. — III. Содержаніе Сказанія; значеніе показаній Храбра; возбуждаемые ими вопросы. Храбръ и могъ знать и говорилъ только о глаголицѣ. Изобрѣтеніе кириллицы падаетъ на время отъ 916 до 927 г. — Сводный текстъ Сказанія черноризца Храбра о письменахъ славянскихъ. Срв. Věstn. SF., II., 76, 405.

34. Погорѣловъ В., Замѣтка по поводу сказанія Храбра о письменахъ. Изв. рус. яз. VI., кн. 4., стр. 340—345. (Pogorelov V., Bemerkung zur Erzählung des Chrabr von der Schrift.)

Храбръ „писалъ свой памфлетъ не противъ грековъ и не противъ греческаго письма, и противъ славянъ, приверженцевъ всего греческаго и противъ вводимаго ими грецизирующаго письма (т. е. кириллицы.“) Срв. Věstn. SF., II., 77, 406.

35. Лавровъ П. А., Похвала Ильѣ пророку. Новое слово Климента Словѣнскаго. Изв. рус. яз. VI., кн. 3, стр. 236—280.

Изъ Сборн. бібліотеки Охридской митрополи; издатель доказываетъ, что авторомъ былъ еп. Климентъ.

36. Соболевскій А. И., Шестодневъ Кирилла философа. Изв. рус. яз. VI., кн. 2, стр. 177—202.

Дѣйствительный авторъ этой статьи неизвѣстенъ; по словарному матеріалу его поученій можно предполагать, что принадлежалъ кружку царя Симеона. Текстъ изданъ по ркп. второй половины XV. вѣка.

37. Соболевскій А., акад., Епископъ Константинъ. Сб. мин. XVIII., 68—73.

Константинъ былъ вѣроятно священникомъ въ одной солунской церкви и читалъ проповѣди для славянскаго населенія; но богослуженіе само совершалось на греческомъ языкѣ; епископомъ былъ въ Брѣгалници. Работалъ вѣроятно надъ составленіемъ четвероевангелія.

38. Kałużniacki E., Dr., Zur älteren Paraskevalitteratur der Griechen, Slaven und Rumänen. Cf. Věstn. SF. I., 74, Nr. 11 Ref. Зап. Шевч. XL., библ. 6—9.

39. Сперанскій М., Октябрьская Минейя-четья до Уакарьевскаго состава. Изв. рус. яз. VI., 1., стр. 57—87. Стд. от. С.-Пб. стр. 31.

Ref. Лит. В., I., 154.

Составъ старой славянской четы-минен за октябрь. Оригиналъ ея можетъ быть сочтенъ старше времени Метафраста, житія вошедшія въ нее не-метафрастовской редакціи, иначе до-метафрастовской. Слав. переводъ сдѣланъ въ IX.—X. в., т. е. весьма близко ко времени слав. первоучителей. Развитие первоначальной минен за время X.—XVI. вв., источники дополненій 1. греческія житія, 2. славянскія и русскія житія, 3. поученія и вторыя статьи на одинъ день, а) уже на слав. югѣ, б) русскіе святые проникаютъ первые въ XVI. в. До XV. в. особаго движенія въ развитіи слав. минен не замѣтно; въ XV. до половины XVI. в. особенно расширяются и на югѣ слав. предѣлы минен.

40. Сырку П.. Очерки къ исторіи литературныхъ сношеній болгаръ и сербовъ въ XIV.—XVII. вв. Житіе св. Николаи Нового Софійскаго по единственной рукописи XVI. вѣка. С.-Пб. 1901. Ц. 3 р. 50 коп.

41. Сперанскій М. Н., Переводные сборники изреченій въ славяно-русской писменности. Исслѣдованіе и тексты. Чт. Моск. СХСІХ., 1901. Кн. 4, стр. 160 + 48. (Speranskij M. N., Übersetzte Sammlungen von Gnommen, Sentenzen in der kslav. und russ. Literatur.)

1. Исторія изреченій и ихъ собраній въ старой классической и византийской литературахъ. — II. Священные параллели Юанна Дамаскина. Слав. переводъ въ единственномъ только спискѣ XVI. в.; это копія съ довольно стараго болгарскаго текста; переводъ сдѣланъ былъ, какъ авторъ доказываетъ на основаніи тщательнаго разбора особенно мѣстъ изъ евангелія, когда евангелскій текстъ уже значительно измѣнилъ свой первоначальный лексиконъ, т. е. не ранѣе XII. вѣка, всего скорѣе въ концѣ XII-аго или въ началѣ XIII. вѣка. Оригиналomъ же былъ сокращенный греческій текстъ позднихъ византийскихъ *Παράλληλα*, слившихъ уже первоначальныя три книги труда Дамаскина.

42. Бенешевичъ В. Н., Два списка славянскаго перевода Синтагмы Матвѣя Властаря, хранящіеся въ С.-Пб. Синодальной Библиотекѣ. Описаніе ихъ и тексты неизданныхъ статей. Изв. рус. яз. VI, кн. 4., стр. 150—227. (Benešević V. N., Zwei Hss der slavischen Übersetzungen des Syntagma des Matthäus Vlastar.) Срв. Věstn. SF. II., 42, 129.

1. Списокъ 2. пол. XIV. в. среднеболгарскій, „не свободный отъ сербизмовъ“; авторъ изучивъ списокъ подробнѣе пришелъ къ выводу, что „болгарскій изводъ сербскаго перевода Синтагмы появился около половины XIV. в.“; сличая сербскіе и болгар. списки указываетъ дальше, что „уже въ XIV. в. существовали списки съ одними обычными дополненіями“, и списки, въ которыхъ кромѣ обычныхъ, находится еще много добавочныхъ статей“, и спрашиваетъ „какой составъ первоначальный?“ — 2. Списокъ второй полов. XVI. в. содержитъ синтагму въ сербскомъ переводѣ русской редакціи съ ясными слѣдами болгарскаго вліянія въ правописаніи. Полный составъ сербскаго перевода, повидимому въ болгарской редакціи проникъ въ Россію гораздо ранѣе половины XVI. вѣка.

43. Дананловъ Георги Т., Единъ паметникъ на старото българско право. (Закопъ соудный людьмъ.) Историко-догматичка студия. Сб. мин. XVIII., II. Дѣлъ за държавни науки,

стр. 1—59. (Danailov Georgi T., Ein Denkmal des alten bulgarischen Rechtes.)

„Законъ соудный людьмъ“ е съставенъ между епохата 866—879 години.“

Рес. Пер. Сп. LXII., 618—645. (С. С. Бобчевъ: „Трудъ на г. Данаилова е билъ издаденъ много прибързано, приготоვენъ доста небрѣжно.“)

Апокрыфу. 44. Алмазовъ А. И., Апокрифическія молитвы, заклинанія и заговоры. Къ исторіи византійской отреченной письменности. Одесса, 120 стр. (Almazov V. J., Apokryphische Gebete, Verwünschungen und Zauberformeln. Zur Geschichte der byzantinischen apokryph. Literatur.)

Ref. Лт. В. II., 153.

45. Истринь В. М., Откровение Мееодія Патарскаго и апокрифическія видѣнія Даниила въ византійской и славянорусской литературахъ. Изслѣдованіе и тексты. Москва 1897, стр. II. + 392 + 208 + II. (Istrin V. M., Die Offenbarung des Methodios von Patara und apokryphischen Visionen Daniels.)

Рес. Byz. Zs. IX., 222—228 (Carl Erich Gleye).

46. Лавровъ П. А., Апокрифическіе тексты. С-Пб. 1899. Сбор Акад. С.-Пб. Т. LXVII., Nr. 3, 1901, стр. XXVI. + 162. (Lavrov P. A., Apokryphische Texte.)

Въ введеніи описаны рукописи 1. Сборникъ XIII.—XIV. в. Аѳонскаго Хиландарскаго монастыря, имѣющій много общихъ статей съ Изборникомъ Святославовымъ 1073 г.; изъ него приводятся статьи физиологическаго характера (стр. IV. сл.), общія съ Изборникомъ 1073 г. статьи съ отмѣтой вариантовъ; 2. изъ Сборника Nr. 68. Софійской народной библ. приводятся статьи физиолога (стр. XXI. сл.); у нѣкоторыхъ ркп. сербской редакціи указываетъ издатель слѣды среднеболгарскіе. Напечатаны слѣдующіе тексты: 1. Видѣніе Даниила по Хиландар. сб. XIII.—XIV. в., текстъ который издалъ уже В. М. Истринь „Откровение Мееодія Патарскаго 1897 стр. 156 сл. — П. А. Лавровъ отмѣчаетъ варианты текста изъ сборника попа Драголя; 2. Слово Мееодія Патарскаго о царствіи языкъ послѣднихъ временъ (стр. 6—22) по тому же сборнику; и этотъ текстъ былъ уже изданъ В. М. Истринымъ ор. с. 87 сл.; П. А. Лавровъ отмѣчаетъ варианты текстовъ изданныхъ Н. С. Тихонравовымъ Nr. IV. и Срепковиѣмъ Спомен, V, 17. сл. Дальше другой текстъ того же апокрифа по ркп. Nr. 575 Хиланд. библ. (стр. 23—39.) съ вариантами сборн. 1345 г. синод. библ. изданнаго Н. С. Тихонравовымъ; и этотъ былъ уже изданъ Истринымъ ср. с. 102 сл. — 3. Дѣяніе св. апостолъ Андрия и Матѳея по ркп. XV. в. Зограф. мон. (стр. 40—51). 4. Первоевангеліе Іакова а) по ркп. Зограф. мон. Nr. 72. болг. ред. (стр. 52—63), б) по ркп. Н. С. Тихонравова XVII. в. новоболг. ред. (стр. 64—69). 5. Сказанія объ Авраамѣ по ркп. Nr. 109 XV. в. мон. св. Павла гл Аѳонѣ (стр. 70—81). 6. О Макаріи Римскомъ а) по той же ркп. XV. в. (стр. 82—83), б) по ркп. Н. С. Тихонравова новоболг. ред. (стр. 93—106). 7. О двѣнадцати пятницахъ по ркп. Григоровича XV. в. (стр. 107—110). 8. Омино евангеліе по ркп. Софійской библ. Nr. 69, XVI. в. (стр. 111—118), текстъ былъ изданъ тоже А. С. Архангельскимъ Изв. рус. яз. IV., 103 сл. 9. Вопросы, отъ которыхъ нѣкоторыхъ частей былъ созданъ Адамъ по той же ркп. (стр. 119—120). 10. Мученіе св. апостола Матѳея по ркп. Н. С. Тихонравова XVII. в. ново-

болг. ред. (стр. 121—128). 11. Мученіе апостола Филиппа по тойже ркп (стр. 129—135). 12. Мученіе апостола Фомы по тойже ркп. (стр. 136—143) 13. Хожденіе Богородицы по мукамъ по ркп. Н. С. Тиховрава XVIII. в. болг. ред. (стр. 144—148). 14. Откровеніе Варуха по тойже ркп. (стр. 149—151). 15. Епистолия о недѣлѣ по тойже ркп. (стр. 152—162).

47. **Мочулскій В. Н.**, Апокрифическій элементъ въ Вопросахъ и Отвѣтахъ св. Аѳанасія къ кн. Антиоху. 1900. Сл. Věsta. SF. I. 74, 9. (Močulskij V. N., Das apokryphische Element in den „Fragen und Antworten“ des hl. Athanasius an den Fürsten Antioch)

Ref. Лит. В. II. 154.

48. **Nachtigall Rajko**, Ein Beitrag zu den Forschungen über die sogenannte „Besѣда трехъ святителей“. (Gespräch dreier Heiligen.) Arch. Jag. XXIII. 1—95.

A. Der literaturgeschichtliche Rückblick auf die bisherigen Forschungen 1—61. B. Versuch der Analyse des bisher bekannten Textmaterials. (61—95). Schluss folgt.

49. **Перетцъ В. Н.**, Матеріалы къ исторіи апокрифа и легенды. Къ исторіи Лунника. Изв. рус. яз. VI. кн. 3., стр. 1—126. (Peretz V. N., Materialien zur Geschichte des Apokryphes und der Legende. Zur Geschichte der „Selenodromia“.)

1 Народныя воззрѣнія на луну. 2. Что знала старая Русь о небесныхъ явленіяхъ, главнѣйше о лунѣ, древнерусскіе памятники принесенные отъ южныхъ славянъ; статьи переводныя съ нѣмецкаго и польскаго, Люцидарій, разные планетники, астрологін и п.; знанія людей XVII. в. о планетахъ, въ частности о лунѣ по рукописному матеріалу. 3. Лунникъ и другія астрологическія статьи въ видекѣ запрещенныхъ книгъ, обличенія Максима Грека и др. 4. Списки Лунника: старшій списокъ XV. в. Киевскаго Златоверхо-Михайловскаго монастыря, описаніе ркп., составъ и отношенія текстовъ первой редакціи и второй болѣе краткой, сокращенной и измѣненной. 5. Другія гадательныя статьи, о добрыхъ и злыхъ дняхъ и часахъ; астрологическія сочиненія и календари перешедшія въ рус. лит. не раньше XVIII. в.

50. — Къ исторіи апокрифа и легенды. Къ исторіи Громника и Лунника. Новые тексты. Выводы-Указатели, ib. кн. 4., стр. 103—131. (Peretz V. N., Zur Geschichte der Brontologia und der Selenodromia.)

Новые списки Лунника; одинъ изъ нихъ XV. в. серб. ред. обнаруживаетъ, что уже въ XV. в. у южныхъ славянъ этотъ памятникъ подвергся значительнымъ искаженіямъ. — Характеристика народныхъ и древнерусскихъ воззрѣній на громъ; новые сербскіе списки громника XV. в. — Общіе выводы: Громники мало повліяли на народныя повѣрья, за то изъ Лунниковъ народъ почерпалъ свѣдѣнія необходимыя въ селскомъ хозяйствѣ общественной и частной жизни. Лунникъ появился въ славянской литературѣ задолго до XV. в.; авторъ находитъ въ языкѣ старшаго его списка моравизмы.

51. **Сперанскіи М.**, Единъ югославянски прѣводъ отъ „Завѣтитѣ на дванадесетътѣ патриарси“. Сб. мин. XVIII., 242—251. (Speranskij M., Eine südslavische Uebersetzung des Testamentes der 12 Patriarchen.)

Въ одной ркп. Крушедольскаго мон. находится часть „завѣтовъ“ именно завѣтъ Рувиновъ, но онъ взятъ повидимому изъ полнаго текста „Завѣтовъ“. Сербскій переводъ самостоятеленъ изъ другой греческой редакціи. О времени и мѣстѣ перевода судить трудно, однако можно предполагать, что сербскій текстъ болгарскаго происхожденія.

52. Сперанскій М., Изъ исторіи отреченныхъ книгъ. I. Гаданія по псалтыри. II. Трѣпетника. Ср. *Vestn. SF. I. 85. Nr. 86, 87.* (Speranskij M., *Aus der Geschichte der apokryphen Bücher. I. Prophezeiungen nach dem Psalter, II. Zuckungsbücher.*)

Ref. Зап. Шевч. XL. библ. 9. сл.

53. Истринъ В. М., Къ вопросу о гадательныхъ псалтыряхъ. По поводу книги М. Сперанскаго „Гаданія по псалтыри 1889 г.“ Лѣт. Одесс. IX., 153—202. Отд. отт. Одесса, 50 стр. (Istrin V. M., *Zur Frage nach den Prophezeiungs-Psaltern.*)

Ref. Лѣт. В. II., 153 сл.

54. Яцимирскій А. И., Мелкіе тексты и замѣтки по старинной славянской и русской литературѣ. Изв. рус. яз., V., 1237.—1271. (Продолженіе изъ Извѣстій IV., 423 сл.) (Jacimirskij A. J., *Kleine Texte und Anmerkungen zur altkirchenslav. und russ. Literatur.*)

Напечатаны слѣдующіе тексты: XXI. Три посланія монастырей съ молдавскими епископами изъ I. пол. XVI. в., писанныя испорченными средне-болгар. языкомъ. — XII. Апокрыф. молитвы св. ап. Павла противъ укушенія змѣи изъ ср.-болг. ркп. 1527 г. вмѣстѣ съ серб. текстомъ 1428 г. и рус. XVII. в., и румынскими заговорами. — XIII. Выписки изъ апостола ркп. XVIII. в. и глоссы на чисто народномъ болгарскомъ языкѣ. — XXIV. О чудесныхъ свойствахъ 12-ти архангельскихъ камней на народномъ сербскомъ языкѣ изъ сб. XVI.—XVII. в. — XXV. Изъ ркп. XVI. в. формы обращенія къ митрополиту, къ господарю, къ боярамъ, къ игуменамъ или іеромонахамъ, въ концѣ красивыя изреченія въ родѣ Пчель и др. — XXVI. Заклинаніе противъ града изъ ркп. 1629 г. и изъ евангелія конца XVII. или начала XVIII. в. — XXVII. Кратко описанъ сборникъ молебныхъ пѣній 1709 года, средне-болг. ред. — XXVIII. Списокъ XVI. в. съ кормчей XIII. в., согласной съ копіей Иловичьской ркп. 1262 г. — XXIX. Краткая редакція апокрифическаго житія влмч. Ирины. по ркп. 1448 г. — XXX. Краткая память преп. Кирилла „Мядраго философа и учителя словеномъ и българомъ и роуомъ“, совершенно неизвѣстной редакціи, изъ Сборника Молдавскаго письма середины XVII. в. По мнѣнію издателя, „несомнѣнно только, что авторъ пользовался и древнѣйшими извѣстіями, по всей вѣроятности, въ русскихъ спискахъ“.

55. Стеллецкій, Болгарская ересь богомиловъ и вліяніе ея на возникновеніе русскихъ религіозныхъ сектъ. Миссіонерское Обозрѣніе 1901, апрѣль, 493—506. (Stelleckij, *Die bulgar. Häresie der Bogomilen und dessen Einfluss auf die Entstehung der russ. religiösen Sekten.*)

Ref. Виз. Врем. VIII., 231 (новыхъ свѣдѣній по вопросу авторъ не даетъ).

С. Българска литература.

56. **Теодоровъ А.**, Българска литература. Кратко ръководство за срѣдни и специални училища. Пловдивъ 1896. (Teodorov A., Die bulgarische Literatur. Ein kurzes Handbuch für Mittel- und Fachschulen.)

Реф. Рад. Врховца у Лет. мат. Срп. 206, стр. 100—105.

57. **Сырку П. А.**, Къ исторіи исправленія книгъ въ Болгаріи въ XIV. вѣкѣ. Viz Věstn. SF. I., 75, 14.

Рецензія составленная профессоромъ Импер. Харьковского Университета М. С. Дриновымъ. Сбор. Акад. С.-Пб. г. LXVII. №. 6., 1901, 9—48.

58. **Ивановъ II (етъръ)**, Дѣе починалъ послѣдния тѣ български патриархъ Евтими Търновски? ПСп. LXII., 225—226.

На два часа разстояние на изтокъ отъ г. Сѣръ (Македония), въ планината Бозъ-дагъ или Смиѣница, сѣществува старъ манастиръ на св. Иванъ Прѣдтеча, или по грѣцки нареченъ „Продромъ“. Тукъ е имало доскоро два гроба на двамина патриарха, единтъ отъ които на патриархъ Евтими Търновски съ славянски надписъ, споредъ разказа на О. Методи, бивши Сѣрски прѣдседатель на българската община, но сега унищожени.

А. II. Ст.

59. **Мариновъ Д.**, Димитри Кантакузинъ. Сб. мин. XVIII. 74—98.

Биографични бѣлѣжки. Литературна дѣйность на Кантакузина.

60. **Сырку П. А.**, Къ вопросу о подлинникѣ поученій валашскаго господара Іоанна Нягое къ своему сыну Феодосію. Изв. рус. яз. V., 1284—1307. Срв. Věstn. SF. II., 43, 135.

Подлинникъ былъ вѣроятно славянскій, написанъе самымъ господаремъ.

61. **Мариновъ Д.**, Геромонахъ Іосифъ Брадати. Приносъ къмъ исторіята на българската литература. Сб. мин. XVIII, 99—131.

62. **Златарски В. Н.**, Нови данни за биографіята на о. Пансія Хилендарски. ПСп. Сп. LXII., 152—154.

63. **Златарски В. Н.**, Исторія во кратцѣ о болгарскомъ народѣ славенскомъ, сочинися и списаея въ лѣто 1792 Спиридономъ Иеросхиномъ. Стѣмки за издание. — Издава св. синодъ на Българската Црква, София, 1900 г., 124 і п. 8^о.

Въ прѣдговора на „Исторія во кратцѣ о болгарскомъ народѣ Славенскомъ“ отъ о. Спиридонъ Иеросхиномъ, по-младъ съврѣменникъ на о. Пансій, родоначалника на българското възраждане, стѣкмительтъ на изданието, В. Н. Златарски, прѣброява изворитѣ, отъ които се е ползувалъ о. Спиридонъ при съставянето на своята исторія. Споредъ него, о. Спиридоновиятъ трудъ „не може да се смѣта като книга, отъ която да се черпи цѣненъ материалъ за българската исторія.“

А. II. Ст.

64. **Дяковичъ В.**, Едно писмо на Неофита Рилски. ПСп. LXI., 582—585.

Саморочно писмо на Неофитъ Рилски отъ 24. юний 1838 до отциѣ на началниците на св. Рилска обителъ да снематъ точенъ прѣписъ на хрисевола отъ Иванъ Шишманъ, за да се вмѣсти въ българската история отъ Юр. Венеличъ, който почналъ по него време да я пише. *А. П. Ст.*

65. Шишмановъ Иванъ Д., Дръ, Единъ непознатъ трудъ на Неофита Бозвели, неговата цѣна за историята на нашето възраждане и неговитѣ отношения къмъ „Мати Болгария“. (Уводъ и текстъ.) Сб. мин. XVIII., 252—353. Отд. отпеч. София, 104 стр.

Проф. Шишмановъ въ увода на този си студия разглежда архимандрита Неофита Бозвели (* 1790 въ Котелъ, — † 28. юлий 1849 г. — въ Св. Гера) като будителъ по възраждането на българитѣ, главно по черковния въпросъ, и авторъ на диалога „Мати Болгария“ и „Просвѣщенный Европѣецъ — Подлѣмршая Мати Болгарія, и сынъ Болгаринъ“. Първиятъ диалогъ на Неофита е печатенъ въ 1876 г., а вториятъ — за пръвъ пѣтъ сега (86—104 стр.), запазенъ въ книгата на г. Шишмановия баща. Споредъ изслѣдования на г. Шишманова, диалогътъ „Просвѣщенный Европѣецъ“, и пр. е прототипъ на „Мати Болгария“. *А. П. Ст.*

66. Шишмановъ Иванъ Д., Русское вліяніе и Пушкинъ въ болгарской литературѣ. А. С. Пушкинъ въ южно-славянскихъ литер. 1—49. (Šišmanov Iv. D., Der russische Einfluss und Puškin in der bulg. Literatur.) Cf. Věstn. SF. II., 82, 30.

67. Karásek Jos., Dr., Bulharský periodický tisk. Č. Revue IV., I., 23—33, 170—178, 300—311.

D. Istorija srpske i hrvatske književnosti.

68. Građa za povjest književnosti hrvatske. Na svijet izdaje Jugoslav. Akademija znanosti i umjetnosti. Kńiga 3. Uredio Milivoj Šrepel. U Zagrebu, str. XVI. † 319.

69. Степовичъ А., Очерки исторіи сербо-хорв. литературы Срв. Věstn. SF., I., 76, 20. (Stepovič A., Skizzen einer Geschichte der serbo-kroat. Literatur.)

Rec. Arch. Jag. XXIII., 265—8. (M. Rešetar: „S's Buch hat für den Fachmann absolut keinen, und auch für das weitere Publikum nur einen sehr geringen Werth, dass es aus demselben nur ein mangelhaftes, zum Theil unrichtiges Bild der Entwicklung der serbo-kroatischen Litteratur zu gewinnen ist“)

70. Stojanović Iv., Kan., Dubrovačka književnost. (Die Ragusaner Literatur.) Srв. Věstn. SF. I., 76, 24.

Rec. Срп. књ. Гл. I., 137—143. (Љ. Јовановић: Писац је могао као мало ко други, продрети у дух дубровачке књиге и културе целе (јер се она равија времена мени чине доста друкчија од потоњих).... Мноштво података о разноврсним странама дубровачкога живота чини једну од главних лепота ове књиге), ср. ib. I., 216 сл. — Коло I., 61—64 (Д. А. Ж.).

71. Šurmin Gjuro, Pogled na književnost hrvatsku za četiri stotine godina. (Ein Blick auf die kroatische Literatur für vier Jahrhunderte.) Prosvjeta 1901, str. 690—694.)

72. Δ Hrvatska knjiga kroz ovo četiri stotine godina i otac joj Marko Marulić (1450—1524). (Die kroatische Literatur durch vier Jahrhunderte und deren Vater Marko Marulić.) Nada VII, 370—374.

73. **Creizenach W.**, Geschichte des neueren Dramas. II. Band. Renaissance und Reformation. Halle a. S. Niemeyer. XIV. + 532. M. 14.

IV. Buch (506—526), Das serbo-kroatische Drama in Dalmatien

74. **Димић Јован**, Учешће Срба Босанаца и Херцеговаца у пашој књижевности од почетка XIX. вијека на до 1878 год. Бос. Вила XVI., 345—7, 361—3, 378—380, 394—6.

75. **М. Ј.**, Нешто о књижевним издањима Матице Српске. Бранково Коло VII., 214—8, 250—3.

О „Нацрту плана за издавање монографија из историје српске књижевности“ од Дра Јована Радоњића.

76. **Radić Ante**, Maretićeva stilistika. Ocjena. Vienac 1901, str. 94—213. (u sedam brojeva).

77. **Лавровъ П. А.**, Охридскій списокъ первоевангелія Јакова. Изв. рус. яз. VI., 1., стр. 9—36. (Lavrov P. A., Eine alte Übersetzung des Protoevangeliums Jacobi.) Срв. Věstn. SF. II., 48, 170.

Били два перевода первоевангелія, въ охридскомъ спискѣ сохранился древнѣй переводъ; охридскій списокъ отличается большей близостью къ греческому тексту „замѣчательною исправностию“. Охридскій сборникъ, въ которомъ есть еще другіе интересныя памятники, сербскою редакціи, „блестяще свидѣтельствуетъ о высоко развити древне-сербскою письменности и вмѣстѣ съ другими охридскими памятниками сербскою редакціи, даетъ намъ понять, что сербско-культурное вліяніе въ предѣлахъ Македоніи относится къ раннему времени.“

78. **Ковачевић Добросав М.**, Свети Сава као проповедник српске православне цркве. Гласник Православне Цркве. Посебни отпсак, Београд. Државна штампарија стр. 56.

Ref. Срп. Књ. Гл. III. 237. (У овој књижници се „лепо и прегледно расправља о проповедима и беседничкоме дару св. Саве.“)

79. **Гавриловић Андр.**, Свети Сава. Срв. Věstn. SF. I., 77, 28.

Одговор А. Гавриловића на рец. Ст. Станојевића и Јов. Радоњића. Коло 1901. I. стр. 177. 242

Одговор је више личне природе. Неке напомене и исправке Радоњићеве прима а Станојевићеве одбацује. J. P.

80. **Ruvargac II, Stojanović Ljub.**, Zur altserbischen Bibliographie. Arch. Jag. XXIII., 304—315.

1. Psaltir naštampani monachom iz Goražda god. 1529 ili bolje 1521. --
2. Apostol logotheta Demetria god. 1547 po ex. kralj. srpske akademije i beogradske narodne biblioteke. 3. Štampar Božidar Vuković

81. **Stojanović Ljub.**, Zur Entstehung der serbischen Annalistik. Arch. Jag. XXIII., 630—634.

82. **Ильинский Г. А.**, Дибрскій отрывокъ сербској лѣтописи. Сб. Гал. I. отд. 1. 130—139. Cf. Věstn. SF. II., 48, 168.

Изъ собранія Верковича, „продуктъ письменности славяно-руско-сербској редакцији средини XVIII. в.“

83. **Пачовський М.**, Др., Сербскій опис Ерусалиму з XVIII. в. Зап. Шевч. XLI., Miscell. 6—8.

Книжка напечатаная въ Вѣнѣ 1718 г. не отмѣчена въ библиографіи Ст. Новаковића.

84. **Ј. В. II.**, Натпис из Пуховца (Зеница). Бос. Вила, XVI., 303—304.

О натпису, који је штампан у Гласнику Зем. Музеја 1894, 778 и протумачено га је Др. Пиро Трухелка, да је богумилског порекла. Писац држи, да је православно.

85. **Rešetar Milan, Dr.**, Doslije nepoznata štampana kniga od god. 1592. Priopćio —. Građa III., 45—65. Pos. otisak str. 24.

То је кратакъ наук, како се има говорити миса, štampana године 1592 у Риму.

86. — Pjesme Ivana Lovra Regina, dubrovačkoga kancelara XV. vijeka. Priopćio —. Građa III., 1—43. Pos. otisak str. 43.

87. **Drechsler Branko**, Prvi hrvatski pjesnici. (Die ersten kroatischen Dichter.) Prag 1901. 16.

У „Зборнику забаве и понке“ под редакцијом Владимира Јеловшека. Прва је књига изашла у доба прославе Марулићево, те говори о Марулићу и његовим непосредним насљедницима.

88. **Andrić Nikola**, Značenje Marka Marulića. (Die Bedeutung des M. Marulić.) Predavaње држано дне 7. stud. 1901 prigodom proslave 400-godišnice hrvatske umjetne kniževnosti pred omladinom zagrebačke realne gimnazije. Tisak Mil. Maravića, 8°, str. 14.

89. **Florschütz Josip**, Život i rad Marka Marulića. (Leben und Wirken Marulić's.) S kratkim osvrtom na hrvatsku knigu od zame-taka њезиних до данашњег доба. Spomen-besjeda o četiristogodišnjoj proslavi hrvatske umjetne pjesme u ženskom liceju zagrebačkom. Vienac str. 927—1048 (u sedam nastavaka). Ođštampano i u osobitoj knizi. Zagreb. Dionička tiskara 8°, str. 62.

90. **Musić A.**, Dr., Štirstoletnica hrvaškega slovstva. (Das vierhundertjährige Jubiläum der kroatischen Literatur. Lj. Zvon XXI. 740—5.

О Марулићу.

91. **Остојић Тих.**, Марулићева прослава. Лет. М. срп. Књ. 210, стр. 118—126. (Ostojić Tih., Marulić's Feier.)

Писац вѣстиче да су први песници у Приморју били у Дубровнику и не у Сплѣту. Умјетничка појезија почиње у српско-хрватској књижевности у XIII. в. са православним црквеним песмама, спеваним по узорима византјске химнографіје. У првој полов. XV. в. налазимо прве стихове на народном језику у Дубровнику. Тек у поч. XVI. в. има песника у Сплѣту и на Хвару. Т. О.

92. **Steklasa Ivan, Marko Marulić.** V spomin štiristoletnice umetne hrvaške književnosti. Dom in Svet XIV., 543—549, 603—612.

93. **Šrepel Millvoj, Dr.,** O Maruliću. Čitao u sjednici filolog-histor. razreda jugoslav. akademije znanosti i umjetnosti dne 5. lipnja 1901 u slavu 400 godišnjice Marulićeve „Judite“. Pravi član — Rad 146, 154—270. (Über Marulić. Zur Feier des vierhundertjährigen Jubiläums der „Judita“ von Marulić.)

94. — Biļeške o Maruliću. (Bemerkungen über Marulić.) Vienac 1901, str. 847.

Po Natalisovoj biografiji Marka Marulića i po oporuci pjesnikovoj razabire se, da su se mnoga njegova latinska djela izgubila. Od pjesničkih djela žali se za „Davidijadom“ u 14. pjevaña. Posljednje godine našlo se je samo prvo pjevañe ovoga spisa u knjižnici spljetske porodice Albertijā, iz koje je potjecala mati Markova. Portret pjesnikov ne postoji. A.

95. **Kasandrić Petar,** O „Juditi“ Marka Marulića. Glasnik Matice Dalmatinske. Godište I, str. 1—20.

Isti pisac je veći dio ovih svojih rezultata kasnije upotrijebio još jedanput u „Matičinu“ (zagrebačke „Matice Hrvatske“) izdanu Marulićeve „Judite“. A.

96. **Rožić Vatroslav,** U slavu četiristagodišnjice „Judite“ Marka Marulića (1501—1901). Čitao 13. studenoga 1901 u nazočnosti professorskoga zbora i viših razreda kr. realne gimnazije i više trgovačke škole u Zemunu. — Štamparija Jov. Pulja 1901, 8°, str. 34.

97. **Breyer Mirko,** Prevodi Marulićevih latinskih djela. (Übersetzungen der lateinischen Werke Marulić's.) Prosvjeta 1901, str. 687—689.

Ovo je kratak ali vrlo pun članak, koji donosi nova data u nizu zapadnjačkih prevoda prvog hrvatskog umjetnog pjesnika. Tako se piscu čini, da španjolskog prevoda (kako je to ustvrdio Kukuļević) djela „De institutione“ i nema, nego da postoji — što se do danas nije znao — portugijsko jedno izdanje od god. 1579. Marulićeva su se dakle latinska djela prevodila na talijanski, francuski, nemački i portugijski jezik. A.

98. **Francev VI.,** Eine böhmische Übersetzung aus Marulić. Arch. Jag. XXIII., 639—640.

Marulićuv spis „De institutione bene beateque vivendi“ preložen od Šimona Lomnického r. 1621 pod titulem „Cesta do nebe“ atd.

99. **Šrepel Millvoj,** Marulićevo djelo „De ultimo Christi iudicio“. Priopćio — Građa III. 71—119.

Naštampan spis Marulićev iz rukopisa XVI. st., koji se čuva u mletačkoj knjižnici sv. Marka.

100. **Milas M.,** Pedeset latinskih pričica Marka Marulića. (50 lateinische Erzählungen Marulić's.) Vienac 1901, str. 830.

101. **Radić Ante,** Ima-li u Marulića što moderno. Vienac 1901, str. 833.

102. **Живаљевнѣ Дан. Д.,** Неизрађени Држићевѣ драмати (Коло I. за год. 1901. стр. 229—332.)

Аркулин (ib. стр. 504—508. 564.—567. 634—637.), Скуп (ib. стр. 32.—38. 88. - 94.), Завршна реч о Држићевом „Скупу“. (Ib. II. за год. 1901, стр. 697.—701.) (Živaljević Dan. A., Die unausgearbeiteten Dramen von M. Držić.)

Одломци из већег рада о дубровачком комедиографу Марину Држићу. У првом чланку се расправља о нацртима за драме: „Ђуго Крпета“, „Игерин“. У свима чланцима Жив. тражи изворе Држићевим драмама у латинској и тал. књижевности. За „Скупа“ доказује, противно М. Шреплу, да је непосредна преграда Плаутове „Аудуларије“.

T. O.

103. **Jensen Alfred**, Gundulić und sein Osman. Srv. Věstn. SF. I., 79, 38.

Рес. Сри. књ. Гл. I., 295—300; II., 55—62, 142—148. (Павле Поповић: Биографија Алф. Јенсена и преглед његовог рада; Јенсен „је овом књигом ушао у ред правих радника на словенској науци и испитиваца дубровачке књижевне прошлости.“ У овој књизи ће читалац наћи „тачне оцене досадањих дубровачких књижевних студија.“ У биографији Гундулића има нових архивалних прилога. Оцену Гундулићеве лирике и драме требало је раширити, требало је дати потпуну литерарну анализу „Суза сина разметнога.“ Критик погрешно мисли, да је чиста литерарна критика важнија него тражење извора, везе са страном књижевношћу. У испитавање Османа је Јенсен ушао са пуним знањем онога, што се за то захтева, и свом потребном савесношћу. Ово његово испитивање је важно и у многом ново и оригинално, ипак није слободно од замерака. Критик каже, да је требало „укупно одредити каквом је поетиком располагао Гунд. при обради овога спева и како је он ту наслеђену и примљену поетику развио и разградио . . .“) Lj. Zvon XXI, 282. Arch. Jag. XXIII., 274—275 (M. R. „mit so viel Liebe und Sachkenntnis, sowie feinem ästhetischen Sinn geschrieben.“)

104. **Jensen Alfred**, Mañi prinosi za poznavanje Gundulića. (Kleinere Beiträge zur Kenntniss Gundulić's.) Vienac 1901, стр. 989, 1007 i 1028.

Zaslужni ovaj švedski naučenač, koji je god. 1901 izdao znamenitu svoju raspravu „Gundulić und sein Osman“, oprostio se je s ovim sitnim prinosima od svojih studija o dubrovačkoj literaturi, te je tu rekao, što je još imao da rekne i što je skupio mañich podataka za objañivanje dubrovačke kulturne historije i „Osmanovich“ rukopisa.

A.

105. **Томановић Лаза**, Др., О Будимском издању Гундулићева Османа. Поводом Јенсенове књиге о Гундулићу.

Бранково Коло VII. 432—6 (Будимско издање год. 1827. је сасвим независно од дубровачког год. 1826. „дубровачко издање представља нам препис „Османа“ латиницом, а будимско-ћирилицом . . .“)

106. **Rešetar M.**, Ein verloren gegangenenes Gedicht und der Beiname des Ivan Gundulić. Arch. Jag. XXIII., 634—5.

107. **Šurmin Gjuro**, Gledevičev „Belizarijo“. Nastavni Vjesnik 1901, kniga X., стр. 263—265.

108. **Петровскиј Н.**, О сочиненіяхъ Петра Гекторовича (1487—1572). Зап. Каз. LXVIII. кн. 7—8, стр. 113—214; кн. 9, стр. 127—252; кн. 10, стр. 61—170. Отд. оттискъ. Казань стр. 320. (Petrovskij N., Über die Werke des P. Hektorović.)

109. **Rešetar M.**, Ein Sendschreiben Vetranic's an Hektorovic. Arch. Jag. XXIII., 206—215.

List Vetranicev naštampan iz rkp. prof. Jagića. Napisan bi u manastiru sv. Andreja blizu Dubrovnika po svoj prilici posle kuge g. 1533—34.

110. **Budisavljević Milan**, Ocjena Palmotičeva epicedija o smrti Mihajla Gradića. Sarajevski „Školski Vjesnik“ 1901, str. 233—236. i str. 404—415.

111. **Живаљевић**, Цвијета Зузорићева и Доминко Златарић. Карловиц 1900. Срв. Věstn. SF. I., 80, 46.

Рес. Срп. Књ. Гл. I., 154—7 (Павле Поповић — стари дубровачки би графиницу Цвијетине песме виделц, савременици те песме непомињу изрично или никакo. У Златарићевим песмама има позајмицу из Петрарке, али реф. пориче сличност међу многим песмама Златарићевим и Петраркиним сонетима; и писац не довољно је навео примера за своје тврђење, да је Златарић „прави представник“ дубровачког петраркизма).

112. **Поповић Павле**, Из писма Игњата Ђорђића попу Рафу Милићу. Прилог историји српске књижевности. Саопштио — Наставник XII., 28—33.

113. **Драгутиновић Милутин Ђ.**, У славу Андрије Качића. Светосавски говор.

Извештај о гимназији Кнеза Милоша Великог. за школску годину 1900—1901. Крагујевац.

114. **Golik Julije**, O djelima Josipa Betondića Dubrovčanina, napose o prijevodu njegovu Ovidijevih herojida. Sarajevski „Školski Vjesnik“ 1901. (u pet nastavaka).

115. **Mencić Ferdo**, Hrvatska Batrahomiomahija. Priopćio — Grada III., 120—129.

Pjesma nepoznatog inače pjesnika Juraja grofa Kačića-Bartalovića: rkp. našao je izdavač u ostavini Miklošičevoj.

116. **Breyer Mirko**, Rugjer Bošković kod Žavera vojvode saksonskog. Vienac 1901, str. 371. i 391.

117. **Kasumović Ivan**, Dvije poslanice Đure Ferića. Nastavni Vjesnik, kniga X., str. 451—458.

118. **Čuka Jakov**, Za stogodišnicu Stjepana Ivičevića. Glasnik Matice Dalmatinske. Godište I., 1901, str. 26—35, 135—156.

119. **Andrić Nikola**, Kako je Došen branio Reljkovića. (Wie Došen in seinem Büchlein „Jeka Planine“ vom Jahre 1767 Reljković vertheidigt hat.) Prosvjeta 1901, str. 695.

120. **Tropsch Stjepan**, Dr., Uzori Reljkovićevu „Kućniku“. Rad kn. 145. Razredi filolog.-histor. i filosof.-jur. kn. 55, str. 1—29.

Reljković se služio koledarom M. Knauera (Des Herrn Abtes Moriz Knauer vollständiger Hauskalender) „disposicija glavnoga dijela. — Kućnika osniva se posve na Knaueru“, osim toga se u razlaganju o svilcu ugledao na kajkavsku knjižicu nekog Carol. Szolengy, neke upute pripamtio je iz druge

hrvat. knjižice o svilcu nekog Ant. Romani; tumačeći imena mjeseca ugledao se na djelo Ant. Kanižlića „Sv. Rožalija“. Pisac ističe još utjecaj djela oca Mat. Ant. Reljkovića na „Kučnik“ sina Stjepana Polovica je cijeloga. Kučnika očito samostalna . . .

121. **Musić August**, Vitezovićeve Señčića od god. 1704. Nastavni Vjesnik, 1901, knjiga X., str. 258—262.

122. **Šurmin Gjuro**, Bijeske za literarnu istoriju i bibliografiju (većim dijelom Vitezovićeve). Nastavni Vjesnik, knjiga X., str. 531—538.

122. **Kolander Aurel.**, Prilog ka kajkavskoj književnosti XVIII. stoljeća. Građa III., 168—9.

Opis jedne pjesmarice rkp. 1779.

123. **Matić Tomo**, Ein kroatisches Gedicht zu Ehren Napoleon's I. Arch. Jag. XXIII., 302—4. (Pjesma spjevana god. 1807 po svoj prilici — na Krku.)

124. **Gudel Vladmir**, Stare kajkavske drame. Zagreb. Sr. Věstn. SF., 80, 52.

Ref. Prosvjeta Zagr. IX., 195 sl.

125. **Šrepel Milivoj**, Nije vsaki cepeliš na vsaku nogu. Priopćio —. Građa III., 130—168.

Taj Kajkavski „Igrokaz vu trech pokazeh“ naštampan je po rkp. god 1804.

126. **Dukat Vladoje**, Miltonov „Paradise lost“ u kajkavskom prijevodu Krizmanićeve od god. 1827. Nastavni Vjesnik 1901, knjiga X., str. 281—292, i 419—432.

127. **Hirc Dragutin**, Prva hrvatska pjesmarica. Prosvjeta 1901, str. 707—711.

U članku se govori o knjižici, što su je uredili Vukotinović i Rakovac, i u kojoj su zabilježene 72 najpopularnije davorije ilirskog preporoda. A.

128. **Šrepel Milivoj**, Sitnice iz ilirskoga doba. Građa III., 294—319.

Izdavač priopćuje rukovet prigodnih pjesama, koje je našao u ostavini Drag. Rakovca, iz god. 1838—1847.

129. **Šrepel Milivoj**, Iz ostavine Dragutina Rakovca. Priopćio —. Građa III., 241—293.

Listovi a) Dr. Rakovca i Lj. Gaja od god. 1830—1837, b) 1. list Dr. Rakovca i odgovor P. J. Šafařika iz god. 1833 o slavenskoj metrici (str. 255—8), c) listovi St. Vraza do Dr. Rakovca od god. 1833 do god. 1845.

130. **Šrepel Milivoj**, Listovi iz ostavine Dragojle Jarnevićeve. Priopćio —. Građa III., 174—240.

Razni listovi od god. 1839 do god. 1874 od Iv. Trnskog, St. Vraza, V. Babukića, Ad. Vebera, Gj. Deželica i dr.

131. **Zdziechowski Maryan**, Ivan Mažuranić jako lyrik. (Úryvek z chystaného do tisku díla o době illyrismu v dějinách ducha chorvatského.) Ke 400-letému jubileu chorvatské literatury. (Iv. Mažuranić als Lyriker.) Sl. Přehl. IV. 109—112.

132. **Dukat Vladoje**, Neke shakspereske reminiscencije u Demetrovoj „Teuti“. Sarajevski „Školski Vjesnik“ 1901, str. 562—570.

128. **Mažuranić Vladimир**, Neštampana drama Dr. Dimitrije Demetra. Vienac 1901, str. 175—252. (u pet nastavaka).

133. **Zahradnik Rud. M.**, Několik slavofilských kapitol z historie stříbrno-bošenských františkánů. Vlast XVII, 912—922, 1060—1069, 1097—1106.

Divković, bosančice a snahy o její udržování; illyrism, jeho ohlasy u františkánů bosenských, Jukić.

134. **Dujmušić Jozo**, „Osvetnici“ pjesnika fra Grge Martića. Sarajevski „Školski Vjesnik“ 1901 (u pet nastavaka).

Vrlo lijepa i zaokružena rasprava o „hrvatskom Homeru“, koji je dne 5. veljače 1902 proslavio 80-godišnicu svoga života. Osim podrobnog razglabañia i oceñivanja pjesnikovog najpoznatijeg djela, nalaze se pred ovom studijom izdašno iscrpna biografska i bibliografska vrela, tako da se ova radñia Dujmušićeva može smatrati osnovnom monografijom za daljnje radove o hercegovačkom pjesniku i Nestoru. A.

135. **Андрић Никола**, Др., Грађа за историју српских штампарија. Бранково Коло стр. 1379—1385 (Andrić Nikola, Dr., Material zur Geschichte der serbischen Druckereien.)

О штампарији Стефана Новаковића у Бечу на основу материјала у загребачком земаљском архиву.

136. **Јовановић Љ.**, Јован Рајић, историк српски. Срп. књ. Гл. III., 300—306, 378—383. (Jovanović Lj., Jovan Rajić, ein serbischer Geschichtsschreiber.)

Писац се не може отети мисли, да је митрополит Стратимировић, засиљући читаоце Рајићевим књигама, хтео сузбити утицај нове досетијевске књижевности. Нарочито мисли, да је „Цвјетник“ и писан и штампан као устук Досетијевићев „Баснама“. Писац истиче верско-патриотску тенденцију Рајићеву, карактерише уопште Рајићев рад над историјом српском, те говори, што је главна историчарска заслуга Рајићева у његовом и ако врло оскудном проналаску домаћих извора, и врло исцрпној њиховој употреби и у новој слици коју је тим путем добио о српској историји.

137. **Руварац Д.**, Архимандрит Јован Рајић (1726—1801). I. део. Бранково Коло VII., 1145—61, 1183—89, 1213—19, 1243—49, 1276—80, 1310—16, 1347—52, 1373—79; 1404—10, 1439—45, 1475—81, 1509—14, 1541—46, 1570—74, 1605—06, 1632—1646. (Ruvarac D., Der Archimandrit Jovan Rajić.)

Писац пружа досада непознату и занимљиву архивалну грађу о животу и делању Ј. Р. Са особитом тачношћу и марљивошћу набројана су у чланку сва Рајићева дела, и она која нису штампана, описана су детаљно. Ово је дакле поуздана грађа за потоњег оцењивача Рајићевих дела. J. P.

138. **Радонић Јован**, Јован Рајић (1801—1901). Браник 1901. Бр. 81. (Radonić J., Jovan Rajić.)

У чланку се цртају прилике носред којих је Рајић одрастао, прати се његово школовање у Русији и оцењује вредност његове историје. J. P.

139. **Живановић Јован**, Језик Јована Рајића у књижицама писаним за децу. Коло I., 492—4. (Živanović J., Die Sprache des Jovan Rajić in den für die Kinder geschriebenen Büchern.)

„Священная история ради малолѣтне дѣчице“ г. 1802 била је издана у руско-словенском језику. Али у рукопису, па и у I. издању г. 1797 била је у „протом“ српском језику. (Срв. Věstn. SF. II., 48, 166.)

140. **Гавриловић Анд.**, Доситије Обрадовић. Срв. Věstn. SF., I., 81, 56.

Рес. Arch. Jag. XXIII., 275—7 (М. R., о биографији Обрадовића, првенце Об. изгубљено, грчки оригинал Христоиџи.)

141. **Свети Петар**, Господар Црне Горе и Доситије Обрадовић. Књиж. Лист I., 57—61.

142. **Гавриловић Анд.**, Последње путовање Доситијево (Коло I. за 1901, стр. 6). Доситије у Тополи (Коло I. 342). Међу политичким струјама (Коло I. 551), Доситије је рођен 1739. (Коло II. за год 1901. стр. 645—648). (Gavrilović Andr., Die letzte Reise des Dositij Obradović.)

Прва три чланка су одломци из дела у рукопису „Доситије у Србији“. У четвртом се доказује на основу једнога писма архим. Герасима Зелића да се Доситеј родио год. 1739. Т. О.

143. **Гавриловић Андра**, Доситијева Богословија. Наставник XII., 34—40. (Gavrilović Andra, Die von Dositij Obradović in Belgrad gegründete theologische Schule 1810—1813.)

144. — Доситијева пошљедња љубав. Бос. Вила. XVI., 174—5.

145. **Момчиљо Иванш**, Јаков Игњатовић. 60. и 61. књ. Српске Књижевне Задруге. Милан Нарандић, роман. Прва и друга књига, Београд, 1900, стр. III—LI.

Рес. Слободана Јовановића у Зори стр. 185.

146. **Гавриловић Анд.**, Први лиричари и естетичари у новијој књижевности српској. Глас Срп. Академије LX. Други разред 38, стр. 215—297. (Gavrilović And., Die ersten Lyriker und Esthetiker in der neueren serb. Literatur.)

Садржина I. Поглед на књижевну појезију српску XVIII. в. — II. Живот Јована Дошеновића и Луке Милованова Ђорђевића. — III. Књижевни радови им. — IV. Песнички радови. — V. Књижевна естетика. — VI. Јов. Дошеновић и Л. Милованов о правопису и језику. — VII. Значај им.

147. **Томановић Л., Др.**, Петар II. Петровић Његош и начело народности. Бранково Коло за 1902, стр. 123—131, 179—186. (Tomanović L., Dr., Petar II. Petrović Njegoš und das Prinzip der Nationalität.)

На основу књиге „Петар II. Петровић Његош као владалац“, написао Др. Л. Томановић. Цетиње 1896. Само писмо Ханки в. у „Гласу Црногорца“ 1899. Већи део овога чланка изашао је у Његошеву броју мостарске „Зоре“ (за 1901, стр. 146—353). Т. О.

148. **Марко Цар**, У пјесников вијенац (о 50-ој обљетници Његошеве смрти). Зора стр. 341—343.

149. **Милићевић М. Ђ.**, Његош и Ст. Книћанин. Коло II. стр. 435—437.

150. **Павле Поповић**, О Горском Вијенцу. Мостар 1901. Пахер и Кисић. Стр. 284 + VIII. на 8°. (Pavle Popović, Über den Gorski Vijenac.)

Садржај: Увод, I. Грађа, II. Предмет, III. Радња, IV. Карактери, V. Дикција; Прилози. — Реферати Дан. А. Живаљевића (Коло II. 684—686), Дра М. Решетара (Бранково Коло за 1902. стр. 141—142; уједно одговор на замерке Поповићеве Решетаревој расправи у његову издању „Горског Вијенца“; Поповићев одговор *ibid.* стр. 563), ад. Врховца (Лет. М. Срп. Књ. 211, стр. 114—125). Т. О.

151. **Скерлић Јован**, Један прилог ка проучавању Горскога Вијенца. Лет. М. Срп. Књ. 206, стр. 68—76.

Прилог се тиче стихова 1582—1601. Горскога Вијенца; поређују се са епиграмом Гетеова „Фауста“ који се догађа у аурбахову подруму.

Срв. Бранково Коло VII., 603 (М. Медић).

Т. О.

152. **Ђ(орђевић) Тих. Р.**, Маштаније у „Горском Вијенцу“. Кар. III., 137—144.

Г. Јован Скерлић мисли (срв. бр. 151), да је објашњење Обрадово, о том што је маштаније, остатак његова читања Фауста и несвесна репродукција исте епике. Писац наводи многе сличне народне приповетке српске на мисли, да је Његош употребио грађу из причања српског народа.

153. **Медић Мојо**, Анакреонт, Шилер и П. Петровић Његош. Лет. М. Срп. Књ. 208, стр. 97—109. (Medić Mojo, Anacreont, Schiller und P. Petrović Njeguš.)

Стихови „Горског Вијенца“ 2300.—2310. и стих. 2499.—2510., неки Анакреонтови, неки Шилерови у „Вилхелму Телу“; литература о том. Т. О.

154. **Светислав Стефановић**, Његошев „Шћепан Мали“, кратка скица. Зора стр. 355.

155. **Милан Шевић**, Др., О „Лучи микрокосма“. Зора стр. 353—355.

156. **Атанасије Шола**, Једна почетничка пјесма Његошева. Зора стр. 362.

Прештампана из „Српског Народног Листа“ за год. 1837. бр. XXIX.

157. **Поповић Павле**, Једно изгубљено дело Његошево. Срп. књ. Гл. IV., 317—320.

Дело о Црној Гори на француском језику.

158. **Ховоркова Зорка**, Његош у Чеха. Коло II., стр. 453—455.

159. **Живаљевић Дан. А.**, Његош у талијанској књижевности. Коло II., стр. 445—448.

160. Il Montenegro all' Omnipotente, ode di Pietro II. Petrovich Njeguš ultimo principe-vladika del Montenegro. Traduzione dal serbocroato. Roma. Tipografia sociale, p. 11.

Превод Његошеве песме „Црногорац к свемогућему Богу.“

161. **Марко Драговић**, Један приложак за књижевно-просвјетну историју Црне Горе. Књижевни Лист, стр.

270—277, 308—322, 371—379, 415—417. (Marko Dragović, Ein Beitrag zur Literatur- und Kulturgeschichte Montenegros.)

Постанак и развитак периодичне књижевности у Црној Гори у новије доба.
Т. О.

162. **Живаловић Дан. А.**, Неколике биографско-библиографске биљешке. Босанска Вила за 1901 г.

У овим белешкама се говори: о Јевстахији Арсићки (стр. 12. и 13.), Јулијани Радивојевићки (стр. 32., 33.), о Вуку Караџићу и његову чланку у „Српским Новинама“ 1852 г. (стр. 70.), о Бранку Радичевићу у књизи Јована Ристића: „Die neuere Literatur der Serben“, која је изашла 1852 год. (стр. 71.), о Ристићевој карактеристици новије књижевности у поменутој књизи му (стр. 93.), о књижевницима из дома Обреновића (стр. 48.—51.), о Милошу Стојановићу (стр. 93.).
Т. О.

163. **Поповић Богдан**, Књижевни листови. Срп. Књ. Гл. стр. 23.—36. 109.—122.

164. **Јовановић Љуб.**, Књижевни преглед. Срп. Књ. Гл. I, стр. 52.—57., 216.—221.

Садржина: Учесће три књижевничке генерације у прошлогодњем раду књижевном. — Покојници 1900 године. — Завршна о „Дубровацкој књижевности“. — Како се данас пише у Дубровнику. — Прошлогодњи књижевни рад у Београду.

165. **Јгич Ђ. В.**, А. С. Пушкинъ въ сербо-хорватској литературѣ. Очеркъ библиографическій. А. С. Пушкинъ въ южно-слав. литер. 69—136. (Jagić V., A. S. Puškin in der serbokroatischen Litteratur.) Cf. Věstn. SF. II., 82, 30.

166. **Шрепелъ Миливој**, А. С. Пушкинъ въ хорватској литературѣ. Ib. 51—67. (Šrepelj Milivoj, A. S. Puškin in der kroatischen Literatur.) Cf. Věstn. SF. II., 82, 30.

167. **Јгич Ђ. В.**, О переводѣ „Руслана и Людмилы“. Ib. 137—152.

168. — „Полтава“ въ двухъ хорватскихъ переводахъ, Ib. 153—163.

169. — „Русалка“ въ сербскомъ переводѣ, Ib. 165—173.

170. — „Кавказскій плѣнникъ“ въ трехъ сербско-хорватскихъ переводахъ, Ib. 175—200.

171. — „Евгений Онѣгинъ“ въ трехъ сербско-хорватскихъ переводахъ, Ib. 202—310.

172. — „Борисъ Годуновъ“ въ двухъ переводахъ, Ib. 311—325.

173. — Нѣсколько словъ о трехъ переводахъ „Капитанской дочки“, Ib. 327—342.

174. — „Анджело“ въ двухъ переводахъ одного и тогоже переводчика, Ib. 343—364.

175. **Живановић Јов.**, Српски пријеводи Леноре од Биргера. Бранково Коло стр. 440.—443. (Živanović Jov., Serbische Übersetzungen der Lenore Bürgers.)

E. Slovensko Slovstvo.

176. **Glaser K., Dr.,** Zgodovina slovenskega slovstva. IV. del. 3. zvezek. 1901. (Geschichte der slovenischen Literatur.)

Ref. Lj. Zvon XXI., 432 sl. (Dr. Jos. Tominšek.) Srv. Věstn. SF. I., 81, 58.

177. **Ilešič Fran, Dr.,** Početki naše književnosti za mladino. Popotnik XXII. 357—364. (Anfänge der slovenischen Jugendliteratur.)

178. **Jurja Dalmatina** Predgovor k bibliji iz l. 1584. Prepisal, založil i izdal Anton Chráska. V Č. Budějovicah. Natisnil A. Pokorny 1901. XII. + 84. C. 30 h.

Ref. Lj. Zvon XXI. 644.

179. **Prelesnik Matija, dr.,** Protireformacija na Kranjskem pod škofom Tomažem Hrenom (Chroenom). Kat. Obzornik V. zv. 1—4. (Die Gegenreformation in Krain unter Chroen.)

V tretjem članku str. 206—215 poveljuje pisatelj Hrena (1560—1630) kot ustanovitelja slovenskega katoliškega slovstva, kateri je dal na svoje stroške natisniti 3000 izvodov „Evangelia in Lystuvi“ (1612), hotel izdati tudi slovensko pešmarico in katekizem, njegov brezuspešni trud za otvoritev nove tiskarne v Ljubljani. Š.

180. „Kraynska kroneka“ P. Marka Pohlina. Priobčil P. pl. Radics po rokopisu c. k. dvorne knjižnice na Dunaju. Izv. Kran. XI., 33—45.

181. **Wester J.,** Dve slovenski knjižici iz 18. stoletja. Lj. Zvon XXI., 647 sl.

„Obchinzka knisicza i pitavanya teh pet glavneh stukov maloga katekismussa postuvanoga patra Petra Kanisiussa“ 1758, 1764, m. 8°... „Sklepaje po tekstu druge izdaje, sem zaznal, da je pisec volil neko vzhodnoštajersko narečje, najbrž prav ob ogrski meji, dočim se jezik 1. izdaje naslanja na narečje, ki se govori južno od onega.“

182. **Vidic Fr., Dr.,** Vodnik in Kopitar. Odlomek iz naše slovstvene zgodovine. Lj. Zvon XXI., 678—688.

183. — Valentin Vodnik, der erste slovenische Dichter. Arch. Jag. XXIII., 386—461. I.

I. Vodnik's Leben (386—440). II. Vodnik's Dichtungen (440—461). Fortsetzung folgt.

184. **Prešernov-Album 1800—1900.** Lublaň.

Ref. Sl. Pfehl. III. 292. Изв. рус. яз. V., 1332—46 (Ф. Е. Коршъ). Srv. Lj. Zvon XXI., 497.

185. Poezije drja Franceta Prešerna. Uredil skriptor prof. L. Pintar. Založila in natisnila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani. 1901. C. 1 kor. 40 h.

To je tako zvana ljudska izdaja Prešernovih pesni.

Ref. Lj. Zvon XXI., 213.

186. Стихотворенія Франца Прешерна. Со словскаго и нѣмецкаго подлинниковъ перевелъ Ѳ. Коршъ. Москв. Типогр. Лиссенера. ХСХІХ. + 244. Ц. 1 р. 50 коп.

Ref. Lit. В., I, 188—191. (В. Н. К.) Сб. Гал. I, отд. I, стр. 1780 сл. Lj. Zvon XXI., 53—59 (A. Aškerc).

Переводу предпослана биография поэта и оценка его поэтической деятельности.

187. Moskovskija Vjedomosti o Korševom Prešernu. Lj. Zvon XXI., 287—9.

188. Прешернова стогодишњица. Крштење на Савици. Спев Фр. Прешерна. Препев Ник. Марјановића. С предговором проф. Анд. Гавриловића. Београд. Штампарија Бојовића и Мићина. 1900, str. 32.

Ref. Lj. Zvon XXI., 138 sl. (A. Aškerc).

V predgovoru je v markantnih potezih očrtan Prešernov življenjepis in njegov pesniški značaj.

189. **Ułaszyn Henryk**, O tłumaczeniach polskich Franciszka Preszerna. Kraj XX. Nr. 3.

190. Prešeren in Slovanstvo. O stoletnici pesnikovega rojstva napisal prof. Fr. Ilešič. Ljubljana. L. Schwentner, 44 str. C. 70 h.

Ref. Sl. Přebl. III., 345 sl. (J. Hudec). Arch. Jag. XXIII., 294—301 (J. Prijatelj). Lj. Zvon XXI., 63—67 (Rajko Perušek in „Dostavek uredništva“). Dom in svet XIV., 61.

191. Še enkrat „Prešeren in slovanstvo“. Spisal F. Ilešič, Lj. Zvon XXI. 282—5 (R. Perušek).

192. **Vidič Fr., Dr.**, Pesnik Prešeren — pred Ilešičovo sodbo. Slov. narod 1901. 11. in 12. Febr. štev. 34. 35.

193. **Ilešič, Moj** „Prešeren in Slovanstvo“ pred kritik o, ib. št. 40. 42.

194. **Hudec J., Dr.** France Prešern. (1800—1849.) Jeho život, doba a básnická díla. Sl. Přebl. III. 168—172, 222—228, 312—319, 418—421, 463—471.

Ref. Lj. Zvon XXI., 359.

195. **Karásek Jos., Dr.**, František Prešeren. K slavnostním dnům slovinského národa podává —. Č. Revue IV., I., 393—401, 546—554.

196. **Prusik B., Dr.**, France Prešeren. Jubilejní skiza, ib. IV., 1, 341 sl.

197. **Leciejewski Jan**, Franciszek Preszern, poeta słowieński. Odbitka z „Ateneum“ 1900, IV., 545—562.

Ref. Lj. Zvon XXI., 213 sl. (Fr. Ilešič).

198. **Murko M., Dr.**, Misli k Prešernovemu življenjepis. Lj. Zvon XXI., 122—137.

199. Prešernov „Krst pri Savici“. Čítavo u sjednici hist.-filol. razreda Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti u slavu stogodišnjice rođenja Fr. Prešerna dne 3. prosinca 1900 pravi član Dr. August Musić. Ljetopis jugoslav. Akad. XV., 165—192.

200. **Pintar L.**, O Prešernovi literarni zapuščini. Lj. Zvon XXI., 490—494.

201. **Steska Viktor**, Paberki o Prešernu. Kat. Obzornik XIV. 17—35.
Vsebina: 1. Prešernovo naziranje, 2. Prešeren in slovenščina, 3. Sonetni venec, 4. Starejši Prešernovi kritiki, 5. Pogreb dr. Prešerna. III. Bl. 13. II. 1849, št. 13. 6. Anerspergovo pismo.
202. **Štrekelj K.**, Dr., Prešeren in narodna pesem. Zbor. Ljubl. III., 1—22.
203. **Trinko J.**, Un poeta sloveno-Francesco Prešeren. L'Ateneo Nr. 4., 22. febr.
Srv. Lj. Zvon, XIX., 358 sl.
204. **Zawilliński R.**, Fr. Prešeren. Czas 1901, N. 31, 32, 33.
Ref. Lj. Zvon XXI., 290 sl.
205. **Štrekelj K.**, Prešeren v poljščini. Lj. Zvon XXI. 507 sl.
206. **Šlebinger J.**, Književni drobiž iz l. 1839. Zbor. Ljubl. III., 120—125.
Zadnja v danjšici tiskana knjiga, pesnička zbirka A. Šerfa „Cvetenjak ali rožnjek cveteči mladosti vsajen“.
207. **Ilešič Fr.**, Dr., K hronologiji slovenskih prevodov iz ruščine. Lj. Zvon XXI., 722 sl.
Miklošič je za svoje „Slov. berilo za 5. Gimnaz. razred“ prevajal „Ribar in riba“ Puškina, iz J. Kochanovskega „Lipa“.
208. **Пріятељ Иванъ**, Пушкинъ въ словѣнской литературѣ. (Prijatelj Iv., Puškin in der slovenischen Literatur.) A. C. Пушкинъ въ южнослав. литер. 367—395. Cf. Věstn. SF. II., 82, 30.
209. **Prijatelj Ivan**, Puškin v slovenskih prevodih.
Zborn. Ljubl. III., 52—89.
210. **Steska Viktor**, Dr., Janez Gregorij Dolničar, kranjski zgodovinar. Dom in Svet XIV. 517—526, 581—586.
211. **Štrekelj Karol**, Dr., O Ledinskega pesmi „Razne pota“. Dom in Svet XIV. 438—440.
Rodoljub Ledinski je pseud. slov. pesnika Antona Žaklja 1816—1868.
212. **Glaser Karol**, Dr., Ivan Macun. Njegovo življenje in delovanje. Dom in Svet XIV. 645—655, 709—720.
213. **Brinar Josip**, Anton Martin Slomšek kot pedagog. Celje 1901, 94 str.
Ref. Dr. Fr. Ilešič, Popotnik XXII. 274—276, 307—311. Brinarjev odgovor 333—339.

F. Исторія русской словесности.

214. **Пыпинъ А. Н.**, Исторія русской литературы.
Ref. Arch. Jag. XXIII., 277. — 291. (V. Jagić: разборъ 2-аго, 3-аго 4-аго томовъ сочиненія А. Н. Пыпина: „Die Vorliebe des verehrten Literaturhistorikers ist... auf die Zeichnung der allgemeinen Culturbilder, in denen die Stimmung

der Volksseele, die Physiognomie der Gesellschaft analysirt wird, gerichtet. Darin zeigt er sich als ein grosser Meister. Nicht in gleicher Weise ist er darauf bedacht, die individuellen Züge einzelner Dichter, Schriftsteller, Gelehrten und Kritiker klar hervortreten zu lassen. Sie sind ihm alle nur Gefässe, in die der grosse russische Volksgeist von Zeit zu Zeit die Errungenschaften seiner Kämpfe um die Befreiung des Gedankens, um die Veredelung des menschlichen Daseins niedergelegt hat...“ Mängel an Ebenmass in der Behandlung des Gegenstandes... Offenbar liess sich Pypin stark von der Erwägung beeinflussen, ob ein Thema dem voraussichtlichen Lesepublikum bekannt ist oder nicht.“ — Der gebildete Leser Russlands... wird der Darlegung auch dort, wo er selbst anderer Ansicht sein sollte, nicht das Verdienst einer grossen Vertiefung in den Gegenstand und scharfer kritischer Beleuchtung desselben versagen können...“ — Сб. Гал. I, 2., стр. 55—58. (Ю. Яворскій).

215. **Brückner Alexander**, Z dziejów literatury i oświaty w Rosyji. (Aus der Geschichte der Literatur und der Kultur in Russland.) Ateneum 1901, Nr. 6, str. 911—951.

Ref. Кіев. Стар. LXXIV. отд. 2, стр. 61. (Статья написана по поводу навѣстнаго труда А. Пыпина Исторія русской литер. Давши въ началѣ хвалебную характеристику всѣхъ трудовъ и личности нашего почтеннаго ученаго, авторъ статьи дѣлаетъ послѣдовательный обзоръ всего характернаго въ жизни и литературѣ русскаго народа, начиная отъ древнѣйшихъ временъ...)

216. **Полевой П. Н.**, Исторія русской словесности съ древнѣйшихъ временъ до нашихъ дней. Вып. VI.—XII. Съ портретами, рисунками и автографами въ текстѣ. С.-Пб. (Polevoj P. N.: Geschichte der russischen Literatur.) Срв. Věstn. SF. I., 82, 60.

Ref. Лит. В. I., 192—197 (Вл. Боляновскій: „Человѣкъ, любящій и уважающій родную литературу, пробѣгая „трудъ“ г. Полевого, будетъ возмущенъ до глубины души прямо таки кощунственнымъ отношеніемъ автора къ этому серьезному и важному дѣлу.“) Нов. Время Нг. 9002.

217. **Лященко А. I.**, О древне-русской литературѣ въ „Исторіи русской словесности“ П. И. Полевого. Лит. В. I., отд. 2., стр. 7 сл.

218. **Незеленовъ А. И.**, Исторія русской словесности, для среднихъ учебныхъ заведеній. Изд. 8-е. Подъ редакціей проф. А. И. Кирпичникова. М. 1899. X. + 240. (Nezeljónov A. I., Geschichte der russ. Literatur für Mittelschulen.)

Рес. ЖМНЦр. 334. 1—4. (наша учебная литература).

219. **Яворскій Ю.**, Новые труды по русской литературѣ. Сб. Гал. I., 1. (Javorskij Ju., Neue Arbeiten über die russ. Literatur.)

220. **Хрущовъ М. Н.**, Сборникъ литературныхъ, историческихъ и этнографическихъ статей и замѣтокъ. С.-Пб. 1901. Стр. 1. + IV. + 507. Ц. 2 р. 25 к.

Содержаніе „Сборника“ разнообразное; здѣсь мы встрѣчаемъ статьи по исторіи русской литературы древней, новой и новѣйшей: „О памятникахъ, про-

славившихъ Куликовскую битву“, „О просвѣтительной дѣятельности Екатерины Второй“, „О литературныхъ заслугахъ графа А. К. Толстаго“ и др.

Ср. ЖМНПр. № 338, стр. 511—12; В. Евр. XXXVI., кн. 11. (ноябрь).

221. **Абрамовичъ Д.**, Новый трудъ по русской библиографіи. Изв. рус. яз. V., 1272—1283. (Abramovič D., Ein neues Werk über die russische Bibliographie.)

Поправки и дополненія книги А. В. Мезіеръ Русская словесность съ XI-го по XIX. стол. Срв. Věstn. SF. I., 13, 74.

222. **Кораблевъ В.**, Иностранцы о русской литературѣ Лит. В. I., 43—55. (Korabljev V., Fremde über die russische Literatur.)

1. О книгѣ Валишевскаго сл. Věstn. SF. I., 82, 62; 2. Изъ книги P. Betza срв. Věstn. SF. I., 72., 1. перепечатавъ небольшой списокъ иностранныхъ книгъ и статей о Россіи и русской литературѣ.

223. **Смирновъ С.**, Статьи по исторіи русской церкви Критико-библиографическій обзоръ. Богословскій Вѣстникъ 1901 г., июнь, стр. 374—400. (Aufsätze zur Geschichte der russischen Kirche.)

Содержаніе статьи: „О хожденіи Трифона Коробейникова. — Церковно-учительное дѣло въ Московской Руси. — Государственное значеніе русскихъ патріарховъ. — Изъ воспоминаній протоіерея Базарова: о духовной цензурѣ въ царствованіи императора Николая I., о духовной учености въ Россіи. — Церковно-общественные вопросы въ эпоху Александра II. — Перечень другихъ статей.“

III.

224. **Шишмаревъ В.**, Этюды по исторіи поэтического стиля и формъ. ЖМНПр. т. 338, стр. 250—302.

225. **Покровскій П. И.**, Исторія русской книги въ очеркахъ и образцахъ. Изв. по литерат. и библиогр. книжн. маг. Вольфа стр. 1—6, 22—27, 40—49; 58—62, 76—78; 85—89, 133—136 (статья не кончена). (Pokrovskij P. J., Geschichte des russischen Buches in Skizzen und Bildern.)

226. **Мезіеръ А. В.**, Указатель историческихъ романовъ оригинальныхъ и переводныхъ, расположенныхъ по странамъ и эпохамъ. Русская Школа II.—III., IV., V., VII. (Mesier A. V., Register historischer, originaler und übersetzter Romane.)

227. **Барсовъ Т. В.**, О духовной цензурѣ въ Россіи. Христ. Чтеніе. 1901 г., май, 691—719; июнь, 966—998; июль, 110—130; августъ, 238—257; сентябрь, 390—404. (Barsov T. V., Über die geistliche Censur in Russland.)

Содержаніе: „Вмѣсто предисловія. I. Необходимость цензурнаго наблюденія въ области церковнаго вѣрученія и правоученія. — II. Руководственные указанія для дѣйствій цензуры въ посланіяхъ и примѣрѣ св. апостоловъ. — III. Опыты цензурнаго дѣйствованія въ древней вселенской церкви. — IV. Приемы и мѣры цензурнаго дѣйствованія въ древней русской церкви. — V. Способы книжной цензуры съ введеніемъ книгопечатанія въ Россіи. — VI. Духовная цензура въ начальные годы существованія св. Синода. — VII. Кругъ дѣйствій синодальной цензуры. — VIII. Примѣры цензурнаго дѣйствованія Св. Синода. — IX. Участіе

Св. Синода въ цензурѣ свѣтскихъ книгъ. — X. Переходное для духовной цензуры время. — XI. Учрежденіе цензуры для издаваемыхъ въ Россіи и вывозимыхъ изъ-за границы книгъ. — XII. Объ учрежденіи духовной цензуры въ Москвѣ.*

228. — Источники Словаря русскихъ писателей. Собраль С. А. Венгеровъ. Т. I. Ааронъ — Гоголь. С.-Пб. 1900. (Vengero: S. A., Quellen eines Wörterbuches der russischen Schriftsteller. I. Aaron — Gogol.) Срв. Věstn. SF. I., 82, 66

Рес. В. Евр. 36. I. 846—851. (А. П.) Лит. В. I., 460—462 (указаны нѣкоторые пробѣлы). Ист. Вѣст. LXXXIII., 1181 сл.

229. Добрынь А. П., Биографія русскихъ писателей среднего и новаго періодовъ. Съ алфавитнымъ указателемъ произведеній писателей. Срв. Věstn. SF. I., 82, 65.

Ref. Кіев. Стар. LXXII., Отд. II., 35—37. (В. Д., „многихъ малорусскихъ писателей совсѣмъ игнорируетъ, а о которыхъ пишетъ, то съ большими ошибками.“)

230. Галерея русскихъ писателей. Текстъ редактировалъ И. Игнатовъ. Изданіе С. Скирмунта. М. 1901 г., стр. VII. + 589. Ц. 3 р. 50 к. (Eine Gallerie der russischen Schriftsteller.)

Ref. Лит. В. I., 466. Изв. Вольф. IV., 79. Нов. Время Nr. 9024. Ист. Вѣст., LXXXIV., 372 сл. Кіев. Стар. LXXXIII., отд. II., стр. 107 сл.

Цѣль книги представить читателямъ собраніе портретовъ русскихъ писателей... начиная съ Кантемира до нашихъ дней.

231. Покровский В., Сокращенная историческая хрестоматія. Часть I.—IV. Москва 1901.

Ref. Ист. Вѣст. LXXXVI., 1243 сл.

Въ 1. части собраны статьи, относящіяся къ изученію народной словесности, въ 2. къ характеристикѣ литературы до Карамзина; съ 3. статьи о Карамзинѣ, Крыловѣ, Жуковскомъ и Грибоѣдовѣ, въ 4. статьи о Пушкинѣ, въ 5. выясняется духовное развитіе и творчество Гоголя.

232. Милюковъ П., Очерки по исторіи русской культуры. Часть III. Націонализмъ и общественное мнѣніе. Вып. I. Изд. журнала „Міръ Божій“. С.-Пб. (Miljukov P., Skizzen zur Geschichte der russischen Kultur.)

Ref. Лит. В. II., 155 сл. Изв. рус. яз. VI., 3. стр. 301—317. (А. Е. Прѣсняковъ.)

233. Свѣнцицкій Н., Начала философіи въ русской литературѣ XI.—XVI. в. Сб. Гал. I., отд. I., стр. 161—170, 246—255.

„Природная философія русскаго народа“, опредѣленіе добра-зла у Нестора, взгляды въ поученіи Мономаха, въ посланіи митрополита Никфора, въ Моленіи Данила Заточника, въ переводной литературѣ древне-русской. Сѣверно-русская схоластическая философія, Ниль Сорекін, Максимъ Грекъ, Зиновій Отенскій, Андрей Курбскій.

234. Вобровъ Е., проф., Философія въ Россіи. Матеріалы, изслѣдованія и замѣтки. Выпускъ V., 55—65. (Приложеніе къ IV. кн. Уч. Зап. Казан. Унив.] (Bobrov E., Prof., Die Philosophie in Russland.)

235. **Кедровъ С.**, Древне-русскія братства. Русскій Архивъ 1901. Nr. 7, стр. 305—336. (Kedrov S., Die altrussischen Brüderschaften.)

Литература предмета. Идея братства. Славяно-германская братчина. Вліяніе христіанства. Западно-европейскія гильдіи. Отличіе отъ нихъ русскихъ братствъ. Древне-русскій приходъ. Его вліяніе на воспитаніе личности. Развѣтіе западно-русскихъ братствъ. Ихъ устройство. Средства религіозно-нравственнаго воспитанія. Юношескія братства. Живые примѣры вліянія братскихъ союзовъ.

Древній періодъ.

236. **Владиміровъ П. В.**, проф., Древняя русская литература Кіевскаго періода XI—XIII. вѣковъ. Кіевъ 1900, стр. IV., 375, 46, 17, 4, 4, 9. II. (Vladimirov P. V., Die altrussische Literatur der Kijever Periode vom XI.—XIII. Jh.)

Rec. Arch. Jag. XXIII., 590—602 (M. Speranskij). Лит. В. II., 50 сл. Р. Мысль 1901, VII. библ. отд. 214 сл. Сб. Гал. I., отд. 1. стр. 259—262. Ю. Яворскій.

237. **Харламповичъ Ю. В.**, Къ вопросу о просвѣщеніи на Руси въ домонгольскій періодъ. (По поводу взглядовъ В. Н. Татищева и Е. Е. Голубинскаго.) Сб. Гал. I., отд. 1., стр. 309—330. (Charlampovitch K. V., Zur Frage nach der Bildung in Russland in der vormongolischen Periode.)

238. **Азбукинъ М.**, Очеркъ литературной борьбы представителей христіанства съ остатками язычества въ русскомъ народѣ XI.—XV. вѣка. Р. Ф. В. т. 35, 37, 38, 39. (Azbukin M., Eine Skizze des literarischen Kampfes der Vertreter des Christenthums mit den Resten des Heidenthums im russischen Volke im XI.—XV. Jh.)

Ref. Зап. Шевч. XL. библ. 2. (М. Г.). Авторъ „зібрав цікавий матеріял для характеристики напрямів староруської проповіді — її побута“)

239. **Архангельскій А.**, Изъ лекцій по исторіи русской литературы. Наканунѣ христіанства и письменности. Р. Фил. В. XLV., 82—144. Отд. отт. Варшава 1901. (Archangelskij A., Aus den Vorlesungen über Geschichte der russischen Literatur. Am Vorabend des Christenthums und des Schrifttums.)

Ref. Лит. В. II., 326. Р. Мысль 1901, IX., библ. отд. 286.

Ариѣское племя, родина, религіозныя вѣрованія, языкъ; выдѣленіе славянскаго племени; заселеніе сѣверо-востока Европы русскими славянами, бытъ русскихъ славянъ, земледѣліе, скотоводство, пчеловодство, промыслы рыбныя, гѣсной, звѣриный; ремесла, торговля, нравы, право, религія, обряды, празднества; народная поэзія, музыка; слѣды вліянія христіанскихъ повятій; письмо и письменность до принятія христіанства.

240. — Образование и литература въ Московскомъ царствѣ кон. XV.—XVII. в. Зап. Каз. LXVIII., кн. I., стр. 1—34, кн. 2, стр. 81—126; кн. 9, 79—126., кн. 10, стр. 171—206. — (Archangelskij A., Bildung und Literatur im Moskauer Reiche vom Ende des XV.—XVIII. Jh.) Срв. Věstn. SF. I., 83, 68.

Рес. Зап. Шевч. XLIII., бібл. 5—7.

(Кн. 1.) Посланія или письма Курбокаго, переводы сѣланнне Курбскимъ, его Исторія флорентійскаго собора; кн. К. К. Острожскій (кн. 2.) Западно-русская письменность конца XVI.—перв. пол. XVII. вв., изданія книгъ богослужебныхъ, книгъ св. Писанія, твореній отцовъ церкви, сочиненій духовнаго и правоучительнаго содержанія, зародыши учебной литературы. (Кн. 9.) Памва Берында, полемика съ католичествомъ и защита православія. (Кн. 10.) Полемическое сочиненіе „Апокриевсъ“, Мелетій Смотрицкій, Лавренцій Зизаній, трудъ люблинскаго священника Василія надъ Кормчей.

241. **Халанскій М. Г.**, проф., Экскурсы въ область древнихъ рукописей и старопечатныхъ изданій. I.—XIII. Харьковъ 1900, 1901. Срв. Věstn. SF. I., 91, 123.

Ref. Лт. В. I., 335.

242. **Заболотскій П.**, Къ вопросу объ иноземныхъ письменныхъ источникахъ. „Начальной лѣтописи“. Р. Фил. В. XLV., 1—31. (Zabolotskij P., Zur Frage nach den fremden schriftlichen Quellen der „Urchronik“.)

Авторъ согласенъ съ взглядомъ проф. Истрина на отношеніе Лѣтописи и „Пален“: „цѣлый рядъ лѣтописныхъ сказаній, признаваемыхъ обыкновенно за заимствованія изъ „Пален“, отнюдь недопускаетъ такого заключенія при болѣе основательномъ сравненіи параллельныхъ свидѣтельствъ „Лѣтописи“ и „Пален“. Значительная часть разсмотрѣнныхъ лѣтописныхъ сказаній заставляеть заключать объ общемъ или общихъ для „Лѣтописи“ и „Пален“ источникахъ“. — Источниками были дальше 2-я редакція Слова Меводія Патарскаго, „преимущественно“ Паннонскія житія, письменные византійскіе документы или славянскій переводъ съ византійскаго чертами; за „изповѣданіе вѣры“ не пользовался лѣтописецъ ни переводомъ въ Изборникѣ 1073 г. ни греческимъ подлинникомъ Михаила Сивкеда, но вмѣлъ источникъ съ чертами такъ называемаго полуаріанства или оміусіанства, недумываеясъ особенно въ смыслъ отдѣльныхъ словъ.

243. **Шахматовъ А.**, Начальный Кіевскій лѣтописный сводъ и его источники. Юбил. Сб. Вс. Ф. Миллера 1—9. Срв. Věstn. SF. I., 90, 115.

Ref. Зап. Шевч. XL., бібл. 2. (М. Г.)

244. **Шляковъ И. В.**, О Поученіи Владиміра Мономаха. Срв. Věstn. SF. I., 88, 101.

Ref. Зап. Шевч. XLI., бібл. 2. сл. (М. Грушевскій: все имѣетъ болѣе менѣе гипотетичный характеръ.)

245. **Исакинъ И. М.**, Князь Владиміръ Мономахъ и его поученіе. Часть первая. Поученіе дѣтямъ. Письмо къ Олегу и отрывки. М. 1901. VIII. + 324 стр. Ц. 2 р. 50 к.

246. **Бѣльченко Г. П.**, Поученіе блаженнаго Θεодосія, игумена печерскаго, о казняхъ Божіихъ. Срв. Věstn. SF. I., 88, 100.

Рес. Зап. Шевч. XLI., бібл. 3. (М. Г.: добра работа... на жаль тільки автор не пробусъ выяснити питанія про вступ, який масмо в лѣтописній версені І в версені надписаній именовъ Θεодосія, а не масмо у Фотія.)

247. **Лященко А.**, Замѣтка о сочиненіяхъ Θεодосія. Срв. Věstn. SF. I., 88, 99.

Rec. Сб. Гал. I., 1. 108 сл. (Ю. Яворскій.)

248. **Чаговецъ В. А.**, Жизнь и сочиненія преподобнаго Θεодосія. Сочиненіе удостоенное Историко-филологическимъ факультетомъ золотой медали. К. Изв. годъ ХLI., іюнь, августъ, октябрь и отд. изданіе. Кіевъ стр. 1—149. Ц. 1 р. 50 к.

249. **Абрамовичъ Д. И.**, Изслѣдованіе о Кіево-Печерскомъ Патерикѣ, какъ историко-литературномъ памятникѣ. Изв. рус. яз. VI., кн. 3., стр. 207—235. Кн. 4. стр. 37—102.

I. Литературные труды преп. Нестора Лѣтописца, св. Симона, епископа Владимірскаго и Суздальскаго, и Поликарпа, Чернорица Печерскаго монастыря. II. О редакціяхъ и спискахъ Печерскаго патерика.

250. **Бадлубовскій А.**, Очерки по исторіи древнерусской литературы житія святыхъ. Р. Фил. В. XLV., 35—70; XLVI., 5—128.

4. Легендарные рассказы Волоколамскаго Патерика. — 5. Русскія житія XV.—XVI. вв. и современные имъ направленія русской религіозной мысли. Интересно для сравнительнаго изученія христіанской легенды, между прочимъ о легендѣ о Милосердой или объ Аллилуѣской жевѣ и сродныхъ легендахъ, XLV., стр. 63 сл. — Т. XLVI. Житіе Сергія Радонежскаго писанное инокомъ Епифаніемъ, прозваннымъ Премудрымъ въ I. четверти XV. в., труды Пахомія Логовета. Литература житій отъ Пахомія до Макарія. Житія Макарьевскаго времени.

251. **Бугославскій Д. К.**, Иваничскія мѣсячныя минеи 1547—49 г. Срв. Věstn. SF. I., 87, 96.

Rec. Зап. Шевч. XLII., 616л. 8—10.

252. **Соболевскій А. И.**, Чудо св. Климента, папы Римскаго, древне-русское слово (домонгольскаго періода). Изв. рус. яз. VI., кн. I., 1—8. Срв. Věstn. SF. II., 55, 215.

Ref. Р. Фил. В. XLVI., 302.

253. **Будиловичъ А.**, Историческая замѣтка о русскомъ Юрьевѣ стараго времени въ связи съ житіемъ св. Исидора и 72 юрьевскихъ мучениковъ. Юрьевъ. Типографія К. Маттисена. (Изъ Сборника Учено-Литературнаго Общества при Импер. Юрьевскомъ Университетѣ. IV.) Стр. 72, ц. 1 р.

Ref. Лиг. В. II., 53.

254. **Голубовскій П. В.**, Опытъ приуроченія древнерусской проповѣди „Слово о князьяхъ“ къ опредѣленной датѣ. Москва 1899, стр. 36. (отд. отт. изъ Трудовъ археогр. ком. москов. археол. общ. т. I)

255. — Служба святымъ мученикамъ Борису и Глѣбу въ Иваничской минеѣ 1547—79 г. Срв. Věstn. SF. I., 87, 97.

Рес. Зап. Шевч. XLIII., бібл. 3—5. (М. Грушовський: авторомъ установленная дата „Слова о князьяхъ“ „2/У. 1175“ „в дійсности тільки одна з можливих“; въ 2. „авторъ зовсім добре довів залежність літописного епізода від іваничської служби“; съ другими выводами реч. не согласенъ.)

256. **Каллашъ В.**, Нѣсколько догадокъ и соображеній по поводу *Слова о полку Игоревѣ*. Юбил. Сб. Вс. Ф. Миллера 316—347. Срв. Věstn. SF. I., 89, 107.

Ref. Зап. Шевч. XL., бібл. 3—5.

257. **Вербицьки М.**, Из Слова о полку Игоревѣм. Лит. Н. В. IV., 116.

258. **Залозецкій В. Д.**, О Боянѣ въ Словѣ о Полку Игоревѣ. (Отрывокъ изъ обширнаго изслѣдованія о Словѣ.) Р. Фил. В. XLVI., 250—274.

Боянъ — Буй Янъ, Янъ сынъ Вышаты Творимырыча, воеводы Ярослава; его русское же имя Святославъ. А Боянъ мѣста XIV., 1. по изданію Огоновскаго самъ авторъ этого Слова.

Ref. Киев. Стар. LXXV., отд. 2., стр. 120 сл.

259. **Франко Ів.**, Слово о Лазаревѣ воскресеніи. Срв. Věstn. SF. I., 89, 109.

Рес. Сб. Гал. I., 1. стр. 98—100. (Ю. Яворскій.)

260. **Гуссовъ В. М.**, Къ вопросу о редакціяхъ Моленія Данила Заточника. Срв. Věstn. SF. I., 90, 110.

Рес. Зап. Шевч. XLI. библ. 3 сл. (М. Г.: по мнѣнію рецензента Моленіе „входитъ в одну группу з иньшими украиньскими намятниками сихъ часів як Слово о п. Игоревѣ“ и др.)

261. **Заболотскій П.**, Легендарный и апокрифическій элементъ въ Хожденіи иг. Даниила Р. Фил. В. т. 41. и 42.

Рес. Зап. Шевч. XLII., бібл. 10 сл.

262. **Рѣдинъ Е. Ю.**, Толковая лицевая Палея XVI-го вѣка собранія Гр. А. С. Уварова Памятники Древней Письменности и Искусства, Нг. CXLI. Отчеты о засѣданіяхъ Общества въ 1898—1900 году, приложенія, стр. 1—9.

Задача автора — „лишь подѣлиться замѣчаніями о спискѣ лицевой Палеи собранія гр. А. С. Уварова, являющемся сравнительно съ Александро-Невскимъ — болѣе полнымъ и лучшимъ представителемъ первой редакціи лицевой Толковой Палеи.“ — Къ статьѣ приложены три автотипическихкіхъ снимка съ миниатюръ рукописи.

III.

263. **Карнѣевъ А.**, Къ вопросу о взаимныхъ отношеніяхъ Толковой Палеи и Златой Матицы. Срв. Věstn. SF. I., 84, 78.

Ref. Зап. Шевч. XL., бібл. 5.

264. **Кунцевичъ Г.**, Исторія о Казанскомъ царствѣ. (Ея списки.) С.-Пб. Отд. отг. изъ Сбор. Акад. т. LXIX. Нг. 2.

265. **С. П.**, Къ каталогу списковъ „Исторіи о Казанскомъ царствѣ“. Изв. Каз. XVII., 161—3. Дополненіе статьи Нг. 264.

266. **Кунцевичъ Г. З.**, „Взятіе Казанскаго царства“ Пѣсня и сказаніе. Изв. рус. яз. VI. кн. 4., стр. 30—36.

267. **Кобеко Д.**, Топографическія указанія Бесѣды о святыняхъ Царяграда. Памяти Леонида Николаевича Майкова. Виз. Врем. VIII., 106—114.

Авторъ разъясняетъ, что опредѣленія анонимнымъ авторомъ Бесѣды мѣсто-положенія нѣкоторыхъ храмовъ Царяграда, совершенно точны и правильны, и что его указанія могутъ служить важнымъ подспорьемъ при изученіи христіанскихъ древностей Константинополя.

268. **Лось И. А.**, Люблинскіе отрывки. Срв. Věstn. SF. I, 84, 76. Ref. Lit. В., I., 341 сл. (В. Перетцъ.)

269. **Дурново Н.**, Къ исторіи сказаній о животныхъ въ старинной русской литературѣ. I.—IV. М. 1901. Отд. отт. изъ III. т. Трудовъ Славянской Комиссіи Московскаго Археол. Общ. 4^о, 76 стр.

1. „Отъ Шестодневъа избрано о животѣхъ“ въ спискахъ XIV.—XVII. —
2. „Слово о разсѣченіи челоѣческаго естества“ конца XVII. в.

270. **Тупиковъ Н. М.**, Страсти Христовы въ западно-русскомъ спискѣ XV. вѣка. Съ однимъ фототипическимъ снимкомъ. С.-Пб. 1901. IV. + 84 стр. 8^о. (Памятники Древней Письменности и Искусства, Нг. CXL.)

Изданный текстъ былъ приготовленъ къ печати покойнымъ Н. М. Тупиковымъ († 1900 г.), а прокорректированъ А. И. Соболевскимъ, которымъ написано и небольшое введеніе. „Издаваемый текстъ уже давно обратилъ на себя вниманіе ученыхъ и о немъ писали не разъ. Проф. Брикнеръ (въ Archiv für slavische Philologie, т. XI., стр. 620—621) и Карскій (въ Сборн. отд. русск. яз. и словесн. Имп. Ак. Н., т. LXV., стр. 21.—26.) пытались найти его латинскій или польскій оригиналъ, но безуспѣшно. Тѣмъ не менѣе не подлежитъ сомнѣнію, что онъ восходитъ къ латинскому тексту, можетъ быть, прямо, скорѣе — чрезъ посредство польскаго перевода. Его языкъ, насыщенный полонизмами, почти совѣтъ безъ церк.-славянскихъ словъ, съ именами Христа и другихъ дѣйствующихъ въ евангельской исторіи лицъ въ латинской или польской окраскѣ, — показываетъ, что переводъ сдѣланъ однимъ изъ западно-русскихъ католиковъ въ XV. вѣкѣ...“

Реф. Лит. В. II., 53 сл.

271. **Малининъ В.**, Старецъ Елеазарова монастыря Филоеѣи и его посланія. Историко-литературное изслѣдованіе. Кіевъ. 1901. VIII. + 768 + 105 + 144 стр. 8^о.

„Старецъ Елеазарова монастыря Филоеѣи, посланія котораго составляютъ предметъ настоящаго изслѣдованія (говоритъ авторъ изслѣдованія въ небольшомъ предисловіи), заслуживаетъ полнаго вниманія, какъ писатель своеобразно и тонко выразившій существенныя особенности, направленіе мысли и жизни своей эпохи. Достаточно указать на особенное пониманіе имъ всемірно-историческаго значенія Русскаго государства и народа и на его теорію государственной власти и ея отношенія къ церкви, чтобы понять интересъ, который онъ можетъ вызвать въ изслѣдователей.“

„Въ объясненіе текста изслѣдованія печатаются въ приложеніи слѣдующіе памятники: 1. посланіе игумена Елеазарова монастыря Памфила о Купальской ночи въ двухъ параллельныхъ редакціяхъ (Нг. I.); — 2. посланія старца Филоеѣи (Нг. II.—XI.); — 3. путевыя замѣтки о Цареградѣ и Египтѣ (Нг. XII.—XIII.); —

4. слово св. Еврема Сирива о Промыслѣ Божіемъ (№. XIV.); — 5. сказаніа о Флорентійской уніи: а) неизвѣстнаго суздальца (№. XV.—XVI), б) священноинока Симеона въ двухъ редакціяхъ (№. XVII.—XVIII.), в) лѣтописное сказаніе (№. XIX.); — 6. трактатъ преп. Іосифа Волоцкаго о неприкосновенности церковныхъ и монастырскихъ имуществъ.“

Рес. ЖМНП. ч. 338, стр. 484—490 (А. Соболевскій). Лнт. В. II. 327—9 (В. Перетцъ: строго осуждаетъ).

272. — **Старець Филоеѣй**, инокъ Елеазарова монастыря. (Рѣчь, произнесенная въ С. Петербургскомъ университетѣ предъ защитою диссертациі, посвященной изслѣдованію литературной дѣятельности старца Филоеѣя.) Труды Кіевской Духовной Академіи 1901 г., августъ, 529—543.

273. **Тихомировъ Ив.**, О составѣ западно-русскихъ, такъ называемыхъ литовскихъ лѣтописей. ЖМНП. ч. 334, стр. 1—36, ч. 335, стр. 70—117.

274. **Яцивірскій А. И.**, „Сказаніе вкратцѣ о молдавскихъ господаряхъ“ въ Воскресенской лѣтописи. Изв. рус. яз. VI, 1, стр. 88—119.

Пахомій Сербъ м. б. составилъ первую часть Сказанія по нѣкоторымъ русскимъ источникамъ. Вторая часть сказанія представляетъ просто копію съ неизвѣстной пока славяно-румынской хроники, но очень близкой къ польско-молдавской лѣтописи Бржецкаго. Все сказаніе редактировано русскимъ книжникомъ для внесенія его въ оѣциальную московскую лѣтопись.

275. **Прѣсняковъ А. Е.**, Замятка о лицевыхъ лѣтописяхъ. Изв. рус. яз. VI, кн. 4., стр. 295—304.

276. **Соболевскій А. И.**, Нѣсколько словъ по поводу „Замятки“ А. Е. Прѣснякова. Ib. 305—311.

277. **Завитневичъ В.**, Отзывъ о сочиненіи проф. А. Дмитріевскаго: „Архіепископъ Елассонскій Арсеній и мемуары его изъ русской исторіи по рукописи Трапезунтскаго монастыря“. Труды Кіевской Духовной Академіи 1901 г., октябрь, 140—144; ноябрь 145—176; декабрь 177—199.

Авторъ рецензіи находитъ слабой оцѣнку научнаго достоинства историческаго матеріала, заключающагося въ мемуарахъ арх. Арсенія, но указываетъ, что А. А. Дмитріевскій „открылъ и въ этомъ смыслѣ какъ бы подарилъ наукѣ новый литературно-историческій памятникъ“ (мемуары захватываютъ царствованіе Θεодора Ивановича и Смутное время), представилъ обстоятельное критико-библіографическое изслѣдованіе памятника, сдѣлалъ въ общемъ хорошій переводъ части его, сравнилъ его съ другими аналогичными памятниками и далъ хорошее біографическое изслѣдованіе объ авторѣ вновь открытаго памятника.

278. **Лопаревъ Хр. М.**, Повѣсть о смерти князя Данила Александровича и о началѣ Москвы. Памятники Древней Письменности и Искусства, №. СХLI. Отчеты о засѣданіяхъ Общества въ 1899—1900. году. Приложенія, стр. 1—34.

Подъ такимъ заглавіемъ Хр. М. Лопаревъ напечаталъ извѣстное русское сказаніе о началѣ Москвы въ греческомъ переводѣ (по рукописи Іерусалимскаго подворья въ Константинополѣ конца XVII. в., №. 176.), сдѣланномъ въ 1693 г. въ

Москвѣ въ Иверскомъ Никольскомъ монастырѣ. „Переводъ повѣсти сдѣланъ по какой-то особой русской редакціи и, стало быть, впредь до отысканія его оригинала долженъ стоять на ряду съ Чертковскою публикаціею.“ Во введеніи Лопаревъ касается вообще вопроса о переводахъ съ русскаго на греческій. III.

279. **Рубцовъ М.**, Къ вопросу о „хожденіи“ Трифона Коробейникова въ Святую Землю въ 1582 году. ЖМНПр. 1901, апрѣль 359—388.

Ref. Виз. Вром. VIII., 221 сл.

Авторъ отстаиваетъ что это „хожденіе“ подлинное и самостоятельное сочиненіе Коробейникова, противъ гг. Забѣлина и Лопарева доказывающихъ, что хожденіе это простая передѣлка „Хожденія“ купца Василія Познякава.

280. **Харлашовичъ К. В.**, Западно-русскія православныя школы XVI. и начала XVII. вѣка, отношеніе ихъ къ инославнымъ, религіозное обученіе въ нихъ и заслуги ихъ въ дѣлѣ защиты православной вѣры и церкви. Казань 1898.

Рес. Зап. Шевч. XLIV., библ. 16. (I. Ф.)

281. — Къ вопросу о сущности русскаго раскола старообрядчества. Казань 1900.

Рес. Ист. Вѣст. LXXXIII., 345—7.

282. **Браиловскій С. Н.**, Темныя мѣста въ біографіи Сильвестра Медвѣдева. Изв. рус. яз., VI., кн. 2., стр. 203—209.

Дополненія и поправки книги г. Прозоровскаго.

283. — Письма Сильвестра Медвѣдева. С.-Пб. 1901 г. IV. + 65 стр. 8°. (Памятники Древней Письменности и Искусства, Nг. CXLIV.)

Здѣсь напечатаны 18 писемъ Сильвестра Медвѣдева 1672—1681 гг. — „Только тѣ черновыя письма С. Медвѣдева, которыя находятся въ рукописи Императорской Публичной Библіотеки изъ древлехранилища Погодина, Nг. 1693.“ Письмамъ предпослано небольшое введеніе; кромѣ того они сопровождаются рядомъ примѣчаній. III.

284. **Пирлингъ П.**, Новое о Юріи Крижаничѣ. Р. Стар. II., 382.

285. **Radić Štěpán**, Nejdokonalejší představitel slovanské myšlenky (Jiří Křižanič). Sl. Přebh. IV., 22—28. 119—124.

286. **Ротарь Ив.**, Епифаній Славинецкій, литературный дѣятель XVII. в. Киев. Ст. 1900, X.—XV. Отд. отт. Киевъ 1901, стр. 119.

Рес. Зап. Шевч. XLI, библ. 20 сл. (Ив. Франко: Авторъ къ сожалѣнію не обратилъ вниманіе на мнѣніе проф. Соболевскаго и др., что Епифаній составилъ „Оглавленіе книгамъ и кто ихъ писалъ“, сочиненіе приписываемое обыкновенно Сильвестру Медвѣдеву.) Изв. рус. яз. VI., кн. 2., стр. 247—251. (С. Браиловск.)

287. Вновь найденные документы о святителѣ Димитріи Ростовскомъ. Труды Пермской уч. арх. ком. IV.

288. **Сменцовскій М.**, Братья Лихуды. Опытъ изслѣдованія изъ исторіи церковнаго просвѣщенія и церковной жизни конца XVII. и начала XVIII. вѣковъ. С.-Пб. 1899.

289. — Церковно-историческіе матеріалы. (Дополнительныя приложенія къ изслѣдованію „Братья Лихуды“.) С.-Пб. 1899 г.

Рес. Ист. Вѣст., LXXXII, 752—7. Изв. рус. яз. VI, кн. 2., стр. 247—251 (С. Браиловскій.)

290. **Соловьевъ Н. И.**, Судьба Феодосія, архіеп. Новгородскаго (нач. XVIII. в.). Р. Стар. I, 237—243.

291. Проповѣди Гавріила Бужинскаго (1717—1727). Историко-литературный матеріалъ изъ эпохи преобразованія. Издалъ по рукописи Московской Духовной Академіи Евгеній Пѣтуховъ. Съ 1 автотипическимъ снимкомъ. Юрьевъ. 1901. XII. + 676 стр. 8°. (Отгискъ изъ „Ученыхъ Записокъ Импер. Юрьев. Унив.“ 1898—1901 гг.) Ц. 5 р.

Изданіе „представляетъ собою собраніе проповѣдей Гавріила Бужинскаго, извѣстнаго современника и сотрудника Петра Великаго“... „До сихъ поръ была извѣстна въ печати лишь весьма незначительная часть являющагося въ настоящемъ изданіи матеріала.“

Рес. Лит. В. II, 252.

292. **Перетцъ В.**, Московскій книгочій XVII. вѣка. Лит. В. I, 430 сл.

293. **Соболевскій А.**, Московскій меценатъ петровскаго времени. Лит. В. II, 128 сл.

294. **Харламповичъ К., П. Т.** Сѣменниковъ-Зеркальниковъ. Лит. В. II, 221—225. (Дополненіе статьи №г. 293.)

295. **Лавровъ П. А.**, Сокровище Дамаскана Студита въ новомъ русскомъ переводѣ. Лѣт. истор. филол. Одес. IX, 373—398.

Кромѣ перевода въ ркп. Хлудова, напечатаннаго въ Скрижали въ 1656 г. есть еще самостоятельный переводъ исполненный въ 1715 г. по порученію митрополита Новгородскаго Іова, и третій сдѣланный на Аeonѣ въ г. 1691.

296. **Долговъ С.**, Повѣсть о святыхъ и богопроходныхъ мѣстахъ святаго града Іерусалима, приписываемая Гавріилу архіепископу назаретскому. Православ. Палестинскій Сб. III, С.-Пб. 1900, стр. VII. + 37.

Рес. Виз. Врем. VIII, 192—194.

297. **Перетцъ В. И.**, Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы II. Изъ исторіи старинной русской повѣсти. I. Слухи и толки о патриархѣ Никонѣ въ литературной обработкѣ писателей XVII.—XVIII. в. С.-Пб. 1900. Срв. Věstn. SF., I, 94, 136.

Рес. Зап. Шевч. XLI, библ. 28—30. (Гв. Франко: „Кожда з тихъ повѣстей, які зібравъ Д. Перетцъ, одержала б надлежне освѣтлене і сама зі свого боку кинула б цікаве свѣтло на склад думокъ II авторів, коли б обробити II порівнянимъ методомъ: прототипи показалиьби для кождої в західно-европейськимъ письменстві. Д. Перетцъ такого дослѣду не дав...“)

298. **Перетцъ В. Н.**, Историко-литературные материалы. Томъ I. etc. Срв. Věstn. SF., I., стр. 100, Nr. 176.

Рес. ЖМНП. 335. 517—524. (А. Соболевскій). Р. Фил. В. XLVI., 296—9 (Е. Карскій). Зап. Шевч. XLI. библ. 24—28. (Гв. Франко: рецензентъ между прочимъ не сомнѣвается „що дальші дослѣди над ритмікою „Слова о полку Игоревѣ“, „Похвали Богу“ Пізида і иньших таких творів покажуть нам істнованє в старій Руси ритмічних віршованих творів, будованих не по правилу політичного вірша.“) Гал. Сб. I., отд. 1., стр. 182—184 (Ю. Яворскій).

299. **Перетцъ В. Н.**, Замятки и материалы для исторіи пѣсни въ Россіи. Изв. рус. яз. VI., кн. 2., стр. 53—135. Отд. отт. С.-Пб., стр. 83.

Ref. Лит. В. II., 152.

1. Силлабическая поэзія не безъ борьбы пріобрѣла права гражданства въ западно-русской литературѣ, и затѣмъ въ московской; памятки метрической поэзіи, М. Смотрицкій. — 2. Интересъ поляковъ къ пѣснямъ и виршамъ малорусскимъ; тексты съ нотами. — 3. Слѣды народнаго пѣсеннаго размѣра въ летописи (Ростовской). — 4. О естественномъ переходѣ силлабическаго стихосложенія къ тоническому. — 5. Два стихотворенія сороковыхъ годовъ XVIII. в., неуклюжая элегія на смерть Петра В. и ода въ честь императрицы Елисаветы отъ умѣлаго и способнаго стихотворца. — 6. Панегирикъ императрицѣ Елисаветѣ написанный малоруссомъ. — 7. Свѣтская малорусская пѣсня теряя связь съ народною музыкой, приспособлялась постепенно, путемъ прилаживанія ея къ музыкѣ и размѣрамъ псалмъ, — а одновременно къ музыкѣ западно-европейской. Передѣлка Stabat Mater. — 8. Сборникъ Виленской публ. библ. пол. XVIII. в. содержащій разные вирши, нѣкоторые изъ нихъ просто заимствованы изъ польск.

300. **Ждановъ Ив.**, Къ исторіи русскаго стихосложенія. (По поводу книги В. Н. Перетца. Изъ исторіи русской пѣсни. Ч. I.—II.) Изв. рус. яз. V., 1308—1325.)

Авторъ отрицаетъ историко-литературное значеніе теоріи Смотрицкаго; классическая метрика имѣла не мало важное значеніе въ исторіи и новаго и средняго русскаго стихотворенія. Задолго до появленія хореевъ и дактилей Тредьяковскаго и Ломоносова слагались уже въ нашихъ школахъ стихотворенія по существу тоническія, но прикрывавшіяся терминами греко-римской версификаціи. Ново-латинская ритмическая поэзія и ея вліяніе на русскую, роль школьниконъ малорусскихъ; вліяніе польской литературы.

301. **Перетцъ В.**, Запретная пѣсня временъ императрицы Елисаветы Петровны. Лит. В. II., 17 сл.

302. — „Dies irae“ въ русскихъ переводахъ XVIII. в. Лит. В. II., 301—303.

Новый періодъ. XVIII. вѣкъ.

303. **Труды Я. К. Грота.** III. Очерки изъ исторіи русской литературы (1848—1893). Біографіи, характеристики и критико-библіографическія замѣтки. Изданы подъ редакціей проф. К. Я. Грота. С. Пб. 1901. VIII. + 510 + 329 стр. 8°. (Jak. K. Grot's Werke. III. Skizzen aus der Geschichte der russischen Literatur.)

„Настоящій томъ вмѣщаетъ въ себѣ III-й отдѣлъ Трудовъ Я. К. Грота, а именно извлеченія изъ журналовъ и академическихъ изданій изслѣдованій, очерки и замѣтки его по исторіи русской литературы, за исключеніемъ самыхъ большихъ и капитальныхъ работъ его въ этой области — по изданію и объясненію Державина, составляющихъ совершенно особое цѣлое и остающихся по плану нашего изданія, внѣ его рамокъ . . . .“ „Къ статьямъ и изслѣдованіямъ этого отдѣла я позволилъ себѣ, говоритъ редакторъ, присоединить статьи покойнаго академика объ Академіи Наукъ и Второмъ ея Отдѣленіи въ виду той тѣсной и живой связи, какая существуетъ между Академіей Наукъ, ея жизнью и исторіей и судьбами русскаго просвѣщенія и русской литературы. Статья о Пушкинѣ, объединенная авторомъ еще при жизни подъ заглавіемъ: „Пушкинъ, его лицейскіе товарищи и наставники“ (I-е изд. 1887 г. въ Сборникѣ отд. русск. яз. и слов. И. А. Н., т. 42., и отдѣльно), помѣщены здѣсь особымъ отдѣломъ въ концѣ тома. Въ настоящемъ обновленномъ видѣ онѣ вышли недавно въ 100-лѣтнему юбилею Пушкина и особой книгой.“

Ref. В. Евр. XXXVI., кн. 1. стр. 851. Ист. Вѣст. LXXXIII., 344 сл. Изв. Вольф. IV., 30.

304. Сиповскій В. В., Изъ исторіи русской литературы XVIII. в. (Опытъ статистическихъ наблюденій.) Изв. рус. яз. VI., 1., стр. 120—165. (Sipovskij V. V., Aus der Geschichte der russischen Literatur des XVIII. Jh.)

Цѣль этой статьи „привести въ извѣстность русскій романъ XVIII-го столѣтія и опредѣлить его отношеніе къ другимъ литературнымъ жанрамъ того-же столѣтія.“ Ростъ и упадокъ печатной литературы вообще, особенно во время царствованія Екатерины II., отношеніе печатнаго романа къ рукописнымъ повѣстямъ; значеніе романа какъ культурной силы въ XVIII. в. по мнѣнію критиковъ и по мемуарамъ этого времени; восторженные отзывы объ англійскомъ „семейномъ“; романы. — 2. Ростъ русской журналистики, особенно „бллетристическихъ“ журналовъ. Статья, одна изъ самыхъ важныхъ, заканчивается статистическими таблицами.

305. Сильво Л. Г., Опытъ алфавитнаго указателя сценичнымъ произведеніямъ, сочиненіямъ и представленіямъ въ Россіи съ 1672 по 1900 годъ. (Siljvo L. G., Versuch eines Registers der szenischen Werke und Vorstellungen in Russland von 1672 bis 1900.)

306. Русская періодическая печать 1703—1894 гг. (Библиографія и графическія таблицы.) Составилъ и издалъ И. М. Лисовскій. Вып. I., 1703—1856 гг. С.-Пб. 1895. Вып. II. (1856—1880 гг.) С.-Пб. 1901. Cf. Věstn. SF. II., 10, 75.

Ref. Лит. В. II., 253. Истор. Вѣст. LXXXV., 700—702.

307. Сочиненія Императрицы Екатерины II. на основаніи подлинныхъ рукописей и съ объяснительными примѣчаніями академика А. Н. Пыпина. Изданіе Импер. Ак. Наукъ. Т. I., стр. XI, VII. + 419; т. II. стр. 547; т. III. стр. III + 456; т. IV. стр. IV. + 262. Драматическія сочиненія; С.-Пб. 1901. (Werke der Kaiserin Katharina II.)

Ref. В. Евр. XXXVI. годъ, т. II., стр. 404 сл. Лит. В. I., 80 сл. Р. Мысль 1901, IX. библ. отд. 285.

308. **Пыпинъ А. Н.**, Кто былъ авторъ „Антидота“? Изъ исторіи литературной дѣятельности имп. Екатерины II. В. Евр. XXXVI. г., т. III., стр. 181—216. (Pypin A. N., Wer war Autor des Antidot? Aus der Geschichte der literarischen Thätigkeit Katharina II.)

„Мы получаемъ въ „Антидотѣ“ одно изъ любопытѣйшихъ произведеній императрицы: это — личная полемика противъ писателя, оскорблявшаго Россію своими клеветами, и вмѣстѣ изложеніе ея взглядовъ на состояніе имперіи и характеръ народа . . . „Антидотъ“ есть прямая параллель той дѣятельности императрицы, которая только что передъ тѣмъ создала „Наказъ“: „просвѣщеніе и двореніе справедливости и человечности — были тогда ея идеаломъ.“

309. — Историческіе труды имп. Екатерины II. В. Евр. XXXVI. г., кн. V. 170—202; VI. 760—803. (Pypin A. N., Die historischen Arbeiten der Kaiserin Katharina II.)

310. **Порошинъ Ив.**, Императрица Екатерина II-ая какъ писательница. Критическій очеркъ. (По поводу изданія ея сочиненій на основаніи подлинныхъ рукописей.) Изв. Вольфа IV., 115—119.

311. **Бурдесъ Д.**, Дидро и Екатерина II. Вѣст. всемір. ист. VII., 42—65. (Burdas D., Diderot und Katharina II.)

312. **Потоцкій П.**, Голосъ пастырей русской церкви о крѣпостной зависимости въ эпоху Императрицы Екатерины II. Вѣра и Разумъ, 1901 г., Nr. 20, стр. 565—576.

313. **Ежегодникъ Императорскихъ театровъ.** Сезонъ 1899—1900 г. 4°. Приложение I., 123 стр., II., 119 стр., III., 108 стр. 1900—1901 г. (Jahrbuch der kais. Theater.)

Содержитъ между прочимъ: Гейдичъ П., „Горе отъ ума“ какъ сценическое представленіе; Замѣтки имп. Екатерины II. о театрѣ; о послѣднихъ годахъ дѣятельности М. К. Щепкина; О. Д. Батюшкова — о Фонвизинѣ и Расинѣ и др.

314. **Покровский И.**, Гавриилъ, митрополитъ Новгородскій и С.-Петербургскій, какъ церковно-общественный дѣятель. (По поводу столѣтія съ его кончины — 18. мая 1901 г.) Христіанское Чтеніе 1901 г., октябрь, 482—510; ноябрь, 687—718.

315. **Извѣковъ Ник.**, протоіерей. Изъ писемъ Гавриила, митрополита Новгородскаго и С. Петербургскаго. Христіанское Чтеніе 1901 г., ноябрь, 718—720.

316. **Сосницкій А.**, Михайлъ Васильевичъ Домоносъ и Гавриилъ Романовичъ Державинъ, біографическіе очерки. М.

Рес. Р. Мысль XXII. I. Библиогр. отд. стр. 19.

317. **Столяняскій П.**, Гоненіе на Домоносова и Фонвизина въ XIX в. Вѣст. всемір. ист. III., 186—190.

318. **Сочиненія графа П. И. Капниста.** Москва I.—II., стр. 231. и 578.

Ref. Лит. В. I., 319—322. Кіев. Стар. LXXIII., отд. II., стр. 46 сл.

Большой интерес представляет біографія П. И. Капниста, въ которой излагается исторія греческо-венеціанскаго рода Канвиссисовъ, ихъ переселеніе въ Россію, жизнь автора „Деды“ В. В. Капниста, его сына, и наконецъ внука, П. И. Капниста.

319. **Перетцъ В. Н.**, Замятка къ исторіи басни Крылова „Напраслина“. Лит. В. I., 37—40.

Басня совпадаетъ въ деталяхъ съ однимъ анекдотомъ въ сборникѣ „Смѣющийся Демократъ“ Москва 1769.

320. **Суровцевъ А. Г.**, Иванъ Владиміровичъ Допухинъ. Его масонская и государственная дѣятельность. Біографическій очеркъ. С.-Пб., стр. 127. Ц. 80 коп.

Ref. Лит. В. I., 203. (Б. М.)

321. **Чернышевъ В.**, Замятки о языкѣ басенъ и сказокъ В. И. Майкова. С.-Пб. 35 стр. Отд. оттискъ изъ Сборника „Памяти Л. Н. Майкова“.

322. **Мякотинъ В. А.**, На зарѣ русской общественности. На славномъ посту (1860—1900). Литер. Сборникъ, посвященный Н. К. Михайловскому. С.-Пб. 1901.

О А. Н. Радищеву „группируя уже извѣстные факты, авторъ пользовался и рукописными матеріалами о Радищевѣ, между прочимъ замятками, вѣдеными Радищевымъ въ Сибирь.“ (Лит. В. I., 456.)

323. **Новые матеріалы о ссылкѣ Радищева.** Новое Время №. 9021, 11 апр.

324. **Пьесы художественнаго репертуара и постановка ихъ на сценѣ.** Пособіе режиссеровъ, театральныхъ дирекцій, драматическихъ школъ, любителей драматическаго искусства. Изданіе Д. М. Мусиной подъ редакціей Ю. Э. Озеровскаго, артиста Импер. С.-Пб. театровъ, преподавателя драматическаго искусства въ Имп. С.-Пб. Театральномъ Училищѣ. Вып. I. „Недоросль“, комедія въ 5 д., соч. Фонвизина С.-Пб., типогр. П. О. Яблонецкаго. XII. + 324 стр. 4^о, ц. 6 руб.

Ref. Лит. В. II., 249 сл. Текстъ „Недоросля“ по Тихонравову, біографія Фонвизина и др.

325. **Кунцевичъ Г.**, „Россиада“ Хераскова и „Исторія о казанскомъ царствѣ“. ЖМНПр. ч. 333. стр. 1.—15.; ч. 338. стр. 175—178.

Можно предполагать, что Херасковъ воспользовался нѣкоторыми страницами „Исторіи о Казанскомъ царствѣ“ или, такъ называемымъ, Казанскимъ лѣтописцемъ, и Царственной книгой, и Степенной и, можетъ быть, Курбскимъ.

326. **П-ій М.**, Забытые мемуары П. З. Хомякова. ЖМНПр. ч. 336. стр. 255—284.

327. **Чечулинъ**, Русскій социальный романъ XVIII. в. 1—и 2-е изд. Срв. Věstn. SF. I., 95, 145. Ref. P. Мысль 1901. XI. 353 библ. отд.

328. **Петровский Н.**, О спискѣ сочиненій кн. М. М. Щербатова. Изв. Каз. XVII., 84—86.

Дополненіе къ статьѣ Н. Д. Чечулина „Хронологія и списокъ сочиненій кн. М. М. Щербатова“. ЖМНПр., ч. 330, стр. 337—364.

329. **Баллашъ Вл.**, Историко-литературные мелочи. Рус. Архивъ. VI., 241—254.

О рус. писателяхъ, къ исторіи театра въ Югозападномъ краѣ. — Заѣтки о Пушкинѣ. В. И. Майковъ и Херасковъ, Фоввизинъ о литературныхъ занятіяхъ женщинъ.

330. — Матеріалы и замѣтки по исторіи русской литературы. Изв. рус. яз. VI., кн. 3., стр. 170—206.

1. Пѣсни Ѳ. Г. Волкова. 2. Стихотворенія кн. Д. П. Горчакова. 3. Къ исторіи первыхъ изданій комедіи „Горе отъ ума“. 4. О приписываемомъ Пушкину стихотворномъ переложеніи молитвы „Отче нашъ“ (и другія русскія переложенія).

331. — Историко-литературныя мелочи. Лит. В. II., 131—134.

1. Баронъ Дельвингъ о журнальной полемикѣ. 2. Н. М. Карамзинъ и А. И. Плещеева. 3. Стихотвореніе Языкова (срв. Лит. В. II., 381). 4. Неизвѣстный сподвижникъ Новикова. 5. Кн. Шаликовъ и Баратынскій. 6. Дидро и Майковъ. 7. Сумароковъ и балаганный гаеръ.

332. **Миллеръ В. Ѳ.**, Новый интерлюдій XVIII. в. Срв. Věstn. SF. I., 96, 146.

Ref. Лит. В. I., 201 сл. (В. Черетцъ.)

333. **Петровскій Н. М.**, Къ исторіи русскаго театра. Комедія о графѣ Фарсонѣ. 1900. Срв. Věstn. SF. I., 96, 150.

Ref. Лит. В. II., 154 сл. Р. Мысль 1901, XI., библ. отд. 353 сл.

334. **Н. П.**, Къ исторіи театра въ Казани. Изв. Каз. XVII., 146 сл.

Данныя по начальной исторіи театра въ Казани изъ нач. XVIII. в.

335. **Щепкинъ Д.**, Московскаго университета профессора Масоны. Рус. Архивъ. VI., 300—304.

XIX. вѣкъ.

336. **Буличъ Н. Н.**, Очерки исторіи русской литературы и просвѣщенія съ начала XIX. вѣка. Истор. Обзорѣніе XI. (Bulič N. N., Skizzen einer Geschichte der rus. Literatur und Bildung vom Anfang des XIX. Jh.)

337. **Морозовъ П.**, Русская литература въ XIX. ст. Образование I. 70—86; III. 73—86; V—VI. 218—234. (Morozow P., Die russische Literatur des XIX. Jhrd.)

338. — Руска литература у XIX. веку. С руског С. М. В. Коло II., 272—5, 322—5, 399—405, 482—5.

339. **Бороздинъ А. К.**, Сто лѣтъ литературнаго развитія. Характеристика русской литературы XIX. ст. С. IIб. 1900, стр. 87. Ц. 50 коп.

Рес. Р. Мысль 1901, IX., библ. отд. стр. 285 сл. Гал. Сб. I., 2, 58 сл. (Ю. Яворскій.)

340. **Румынскій К.**, Единство и основная идея русской литературы XIX. в. (По поводу „Литературныхъ очерковъ“ г. Розанова) Россія Nr. 669.

341. **Karčejev N.**, Z historie ruských společenských proudů XIX. stol. (Slavjanofilstvo a západnictví, národnictví a novomarxismus.) Sl. Přehl. IV., 9—14.

342. **Введенский Ар. Ив.**, Общественное самознание въ русской литературѣ. Критическіе очерки. С.-Пб. 1900, стр. 302. Ц. 1 р. 50 коп.

Ref. Изв. Вольф. IV. 95 сл.

343. **Бобровъ Е. проф.**, Литература и просвѣщеніе въ Россіи XIX. в. Т. II. Казань, 271 стр. (Прилож. къ Уч. Зап. Каз. Унив. за апрѣль 1902 г.)

Оглавленіе: I. И. Н. Давыдовъ и О. И. Буслаевъ. — II. Генезисъ одной книги („Россія“ Булгарина). — III. О научно-литер. дѣятельности Д. М. Велланскаго. — IV. Критическая дѣятельность Д. В. Веневитинава.

344. **Козминъ Н. К.**, Изъ исторіи русской литературы тридцатыхъ годовъ. (Н. А. Полевой и А. И. Герценъ.) Изв. рус. яз. VI. кн. 4., стр. 1—29.

Ученіе школы сень-симонистовъ, Кузена, сношенія Герцена и Н. А. Полевого.

345. **Mikš J.**, Filosofie na Rusi. Česká mysl. II., 286—290, 440—450.

Počátkové nového období. Doba přechodní. Kroužek západníků v Sokolově. — Granovskij, Petrohradský kroužek. — Ozvuk Kantovy filosofie v Kazani. — Lobačevskij. — Reakce r. 1848.

346. **Петровъ К. П.**, Славянофильское ученіе. Ист. Вѣст. LXXXV., 897.

„Памяти корифеевъ славянофильства“ посвятилъ авторъ „настоящій очеркъ, опытъ болѣе или менѣе систематическаго, хотя и краткаго изложенія созданнаго ими ученія.“

347. **Volynskij, Akil L.**, Ruska poezija. Za „Ljubljanski Zvon“ spisal — Lj. Zvon XXI., 543—549, 619—626.

348. **Русская поэзія.** Собраніе произведеній русскихъ поэтовъ, издается подъ редакціей С. А. Венгерова. Вып. VII. Полное собраніе стихотвореній Ю. А. Нефединскаго-Мелецкаго и Н. М. Карамзина. С.-Пб. Больш. 8°. 143 стр. Ц. 1 руб.

Ref. Лит. В. II., 30. Истор. В. LXXXVI., 746—8 (Б. Городецкій.)

349. **Русскіе поэты за сто лѣтъ** (съ Пушкинскои эпохи до нашихъ дней) въ портретахъ, біографіяхъ и образцахъ. Сборникъ лучшихъ, лирическихъ произведеній русской поэзіи (съ 119 портретами). Составилъ А. Н. Сальниковъ. С.-Пб. Изданіе В. И. Губинскаго. XIV. + 599 + 11 стр. Ц. 1 р. 65 коп.

Ref. Лит. В. I., 85—87. (Б. Модзалевскій.) Изв. Вольф. IV., 105—107. Sl. Přehl. III. 316. Č. Revue IV., 2., 988 сл. (В. Prusik).

350. **Ruska Antologija v slovenskih prevodih.** Zbrala in uredila Ivan Vesel in Anton Aškerc „Salonska knjižnica“ III Gorica 1901. „Goriška tiskarna“ A. Gabršček, str. 464. Cena 3 K.

Ref. Sl. Přehl. IV. 153 сл., Lj. Zvon XXI., 642 сл., Коло II., 362—5.

351. **Тальскій М.**, Русская поэзія въ нѣмецкихъ переводахъ. Р. Мысль 1901, XI. 128—143.

352. **Остафьевскій архивъ князей Вяземскихъ.** Т. II. Переписка кн. П. А. Вяземскаго съ А. И. Тургеневымъ. 1820—1823. (Примѣчанія.) Изданіе гр. С. Д. Шереметева. Подъ редакціей и съ примѣчаніями В. И. Саитова. С.-Пб., стр. 373—666. Ц. 2 р.

Ref. Лит. В. II., 155.

353. **Боцяновскій В. О.**, Докладъ о изданіи гр. С. Д. Шереметева. „Остафьевскій архивъ“ князей Вяземскихъ. Переписка П. А. Вяземскаго съ А. И. Тургеневымъ. Подъ редакціей и съ примѣчаніями В. И. Саитова. Лит. В. I., отд. 2., стр. 9—11.

354. **Старина и новизна.** Историческій сборникъ, издаваемый при Обществѣ ревнителей русскаго историческаго пресвѣщенія въ память императора Александра III. Кн. IV. С.-Пб. Больш. 8°. 443 стр. Ц. 2 р.

Ref. Лит. В. II., 163.

Письма къ П. А. Вяземскому М. П. Погодина, С. П. Шовырева и М. А. Максимовича съ примѣчаніями Н. П. Барсукова.

355. **Каллашъ В. В.**, Библиографическія замѣтки. Рус. Архивъ II., 341 сл. IV.

Грибоѣдовъ, Н. И. Дмитріевъ, Кольцовъ, Кюхельбекеръ; П. М. Головинъ, Воейковъ и Дельвичъ, Н. М. Карамзинъ, Княжнинъ, В. С. Раевскій, Кольцовъ и А. Мыльниковъ.

356. **Туфановъ Г. М.**, Характеристики и въспоминанія. Тифлисъ 1901. 16°, 208 стр. Ц. 50 коп.

Ref. Лит. В. I., 336.

Два послѣдніе очерка посвящены М. Ю. Лермонтову, какъ поэту Кавказа, и „Русскимъ писателямъ на Кавказѣ“ (А. А. Бестужеву, А. С. Пушкину, А. С. Грибоѣдову, гр. Соллогубу, гр. Л. Н. Толстому и другимъ, кончая М. Горькимъ.)

357. **Новые литературные матеріалы.** Лит. В. II., 108—110. О Жуковскомъ и Языковѣ, И. Козловѣ и др.; о спискѣ „Полтавы“ А. С. Пушкина изъ г. 1829.

358. **Кавказовѣдѣніе.** Исторія, Этнографія, Путешествія, Литература. Подъ редакціей Е. Г. Вейденбаума I. Кавказскіе этюды. Исслѣдованія и замѣтки Е. Г. Вейденбаума. Изданіе Центральной книжной торговли въ Тифлисѣ. Ц. 1 р. 25.

Ref. Лит. В. II., 330 сл.

О пребываніи Пушкина на Кавказѣ въ 1829 г., арестъ Грибоѣдова, Александръ Бестужевъ на Кавказѣ. Кавказъ въ русской поэзи, В. Т. Наръжныи и его кавказскій романъ и др.

357. **Энгельгардтъ Н. А.**, Очерки Николаевской цензуры. Ист. Вѣст. LXXXV., 850—873. LXXXVI., 156—179, 582—606, 990—1000.

360. **Сидоровъ Е.**, Литературное общество „Арзамасъ“. ЖМНПр. ч. 335. стр. 358—391, ч. 336. стр. 46—92.

361. **С. С-й**, Изъ исторіи русскаго славянофильства. Константинъ Сергѣевичъ Аксаковъ. (По поводу сорокалѣтія со дня его смерти.) Р. Фил. В. XLV. Педагог. отдѣлъ, стр. 72—80.

362. **Шварцъ А. Л.**, К. С. Аксаковъ. По поводу столѣтія его кончины. Слав. Вѣкъ. № 13.

363. **Острогорскій Викторъ**, Сергѣй Тимоѣевичъ Аксаковъ, 1791—1891. Критико-библиографическій очеркъ. Съ портретомъ. Ц. 75 коп.

364. Письма С. Т. Аксакова къ Н. И. Надеждину. Сообщилъ А. В. Селивановъ. Лит. В. I., 437 сл.

365. Письма С. Т. Аксакова къ В. П. Безобразову. Новое Время №. 9003.

366. **Н. П.**, Стихотвореніе Н. С. Арцыбашева. Изв. Каз. XVII., 141—3.

367. **В. Б.**, Эпиграммы и пародіи на Е. А. Баратынскаго. Рус. Архивъ II., 347—9.

368. **Кубасовъ И. А.**, Неизданная статья К. Н. Батюшкова. Лит. В. I., 18—22.

Сообщена статья „Замѣчанія на баснословіе сѣверныхъ народовъ“, читанная поздомъ 4-аго апр. 1812 г. въ засѣданіи Вольнаго Общества; это собственно переводъ примѣчанія къ поэмѣ Монбрана „Les Scandinaves“.

369. Письмо Н. Н. Батюшкова М. Ѳ. Орлову. Рус. Стар. III., 742.

370. **Боцяновскій В. Л.**, Къ характеристикѣ Ѳ. В. Булгарина. Лит. В. I., 164—171.

371. **Гастфрейндъ Н. А.**, Матеріалы для біографіи Ѳ. В. Булгарина. Лит. В. I., 419—421.

372. Письма А. Бестужева Ѳ. В. Булгарину. Рус. Стар. II., 392—404.

373. Письма изъ архива Ѳ. В. Булгарина. Письма къ нему разныхъ лицъ, ib. II., 368—408.

374. Писма Ѳ. В. Булгарина — Н. И. Гречу, графу Ѳ. П. Толстому, Р. М. Зотову. Сообщилъ С. Н. Шубинскій. Лит. В. I., 172—180.

375. **Полное собраніе сочиненій Бѣлинскаго.** Подъ редакціей С. А. Бенгерова. III., стр. VII. + 552. IV. стр. IX. + 574. V. стр. VIII. + 580. С.-Пб. 1901.

Ref. Лит. В. II., 27 сл. (Липовскій А.) ЖМНП. ч. 333, стр. 534—5. В. Евр. XXXVI, кн. VII., стр. 380—6. Ист. Вѣст., LXXXIV., 772 сл. о т. II. и III.

376. **Первое собраніе писемъ В. Г. Бѣлинскаго.** Изд. Н. Чиченка. С.-Пб. 1901.

Ref. Р. Мысль 1901. VII, 214, библиогр. отд. („Это — чистоспекулятивное зданіе, сдѣланное очень неряшливо и невѣжественно.“)

377. **Калашъ Вл.**, Къ исторіи распространенія сочиненій Бѣлинскаго въ нашей средней школѣ. Р. Мысль 1901. X. 140—145.

378. **Линниченко И. А.**, Бѣлинскій въ борьбѣ съ западниками. (Лекція въ публичномъ собраніи Одесскаго Историко-филологическаго Общества, посвященномъ памяти В. Г. Бѣлинскаго, 11-го октября 1898 г.) Записки Импер. Новорос. Унив., томъ 83-й, стр. 48—65.

379. **Покровский В.**, В. Г. Бѣлинскій, какъ критикъ и создатель исторіи новой русской литературы. М. 1899, 100 стр. 50 к.

Рес. В. Евр. XXXVI, кн. IV., 386—9; ЖМНП. ч. 333. 29—31. (Наша учебная литература.)

380. **Ашевскій С.**, Бѣлинскій и Грановскій. Образование VII.—VIII., 10—23.

381. — Тургеневъ и Бѣлинскій. ib. III., 1—20, IV., 1—9.

382. **-ová.** Vůvoj kritických theorí v XIX. stol. na Rusi. V. G. Bělinskij. Č. Revue IV., 1125—1130, 1254—6.

383. Изъ писемъ А. Я. Булгакова къ брату (іюнь—декабрь 1821). Рус. Архивъ II., 260—316. О кн. П. А. Вяземскомъ 268.

384. **Бѣлозерскій Н.**, Матеріалы для біографіи А. Герцена. Науч. Обзорѣніе VII.

385. — А. И. Герценъ и молодое поколѣніе, В. всемир. ист. 166—172.

386. **В. В.**, Герценъ и Тургеневъ. ib. II., III., IV.

Объ И. С. Аксаковѣ, К. С. Аксаковѣ, П. В. Анненковѣ, М. А. Бакунинѣ, Бѣлинскомъ, кн. П. Долгоруковѣ, Кельсиевѣ, Н. А. Милютинѣ, Ю. О. Самаринѣ, Шевченкѣ, Н. А. Марковичъ (Марко Вовчокъ), о характеристикѣ Сенковского, данной Герценомъ. (III. 138).

387. **Калашъ Вл.**, Юношеское стихотвореніе М. И. Глинки. Рус. Архивъ III., 517—519.

388. — Письмо И. В. Кукольника къ М. И. Глинкѣ. Рус. Стар. III., 703—705.

389. **Сочиненія Н. В. Гоголя.** Редакція И. С. Тихонравова и В. Н. Шенрока. Узд. 17-е. Въ одномъ томѣ. С.-Пб. 1901. Марксъ. Ц. 1 р. 25 к.

Большой томъ, компактно напечатанный въ 2 столбца (1686 столбцовъ въ больш. 8.)

390. **Письма Н. В. Гоголя.** Редакція В. И. Шенрока. Въ четырехъ томахъ. С.-Пб. Изданіе А. Ф. Маркса. Т. I. XI. + 628 стр. Т. II., 587. стр., Т. III., 499 стр. Т. IV., 539 стр. Ц. 6 рублей.

Ref. В. Евр. XXXVII., январь 1902, 392—6. (А. II.)

391. **Неизданное письмо Н. В. Гоголя.** Сообщилъ И. Е. Щеголевъ. Лит. В. II., 15.

Г-жи Министръ со дня 23. сент. 1850

392. **Кирпичниковъ А. И.**, Сомнѣнія и противорѣчія въ біографіи Гоголя. (Комментарій къ біографической канвѣ его.) Изв. рус. яз. V., 591—623, 1187—1236.

393. **Лернеръ Николай**, Нѣсколько новыхъ словъ о пребываніи Гоголя въ Одессѣ въ 1850—51 гг. Рус. Стар. 1901. №. 11., стр. 323—326.

394. **Щегловъ И.**, Гоголь въ Оптиной пустыни. Лит. В. I., 225—231.

395. **Кирпичниковъ А. И.**, М. П. Погодинъ и Н. В. Гоголь 1832—1852. Рус. Стар. I., 79—86.

Ref. Киев. Стар. LXXII., отд. II., 104.

396. **Алферовъ А.**, Особенности творчества Гоголя и значеніе его поэзіи для русскаго самосознанія. Публичная лекція. М. Изданіе Т-ва И. Д. Сытина 1901, стр. 39. Ц. 30 коп.

397. **Будде Е.**, Общественныя условія литературной дѣятельности Н. В. Гоголя. Р. Мысль 1901. XI. 164—179.

398. **Щегловъ Ив.**, Наканунѣ Гоголевскаго юбилея. II. Своеобразность Гоголевскаго дара. Торг. Пром. Газ. №. 76.

399. **Волковъ Н. В.**, Къ исторіи русской комедіи. I. Зависимость „Ревизора“ Гоголя отъ комедіи Квитки „Пріѣзжіи изъ столицы“. С.-Пб. 1899, стр. 64.

Ref. Зап. Шевч. XXXIX., библ. 25 сл. („одно мусимо сказати, что д. Волков за мало піднято ріжницѣ між обома комедиями, розмірно до того, як означив їх схожість.“)

400. **Смирновъ Н. А.**, Къ литературной исторіи текста „Ревизора“ Гоголя. Изв. рус. яз. VI., 1., стр. 235—241.

Источники двухъ анекдотовъ рассказанныхъ Хлестаковымъ.

401. **Хоцяновъ**, Разборъ комедіи Гоголя „Ревизоръ“. Ц. 40 коп.

402. **Матеріалы для біографіи И. А. Гончарова.** Лит. В. II., 173—179.

403. **Альдъ Ю.**, Нѣсколько словъ памяти И. А. Гончарова. Р. Мысль 1901. IX. 229—40.

404. **Щукинъ П. Н.**, Значеніе Гончарова въ исторіи русской литературы. Зап. Вор. 1901 г., вып. IV.—V., стр. 1—24; вып. VI., стр. 25—53.

405. **Левшинъ Д. М.**, Т. Н. Грановскій. Опытъ историческаго синтеза. Съ портр. С.-Пб., мал. 8°. VII. + 241 стр., ц. 1 р. 50 к.

Ref. Лит. В. I., 203 сл. (. . . „Книжка — отличается большими претензіями, совершенно не оправдываемыми ея содержаніемъ.) В. Евр. XXXVI, I, стр. 398—401. Ист. Вѣст. LXXXIII., 1205 сл.

406. **Письма Греча къ Ѡ. Н. Глинкѣ.** Сообщилъ К. С. Лит. В. II., 310—313.

407. **Алавердянцъ М. Я.**, Кончина А. С. Грибоѣдова по армянскимъ источникамъ. С.-Пб. 1901. 26 стр.

408. **Буткевичъ Т. Д.**, Прот., проф. Харьковскаго Университета: Религіозныя убѣжденія декабристовъ. Харьковъ

1900. 16°. 64 стр. Ц. 40 к. (Отд. отд. изъ журн. „Вѣра и Разумъ“.
1899 г.)

Ref. Лит. В. I., 87. (А. Л-нко.)

409. **Императоръ Николай I.** и семейство декабриста
Ив. Ал. Анненкова. Рус. Стар. III., 673—678.

410. Письма декабриста Бѣляева (къ А. А. Зиссерману).
Кавказ. Вѣстн. Nr. 2., 214—216.

411. Записки Григорія Сергѣевича Волконскаго
(декабриста). С.-Пб., стр. VII. + 546. Ц. 4 р. 50 к.

Для характеристики декабристскаго движенія даютъ сравнительно мало —
гораздо болѣе интереса представляютъ онѣ по тому бытовому матеріалу, который
сообщаетъ кн. Волконскій изъ своей жизни предшествующей роковому для него
событію.

412. **Котляревскій Н. А.,** Литературная дѣятельность
декабристовъ. I. К. В. Кюхельбекеръ. Рус. Богатство III. 101—
137, IV., 47—87.

413. **Гастфрейндъ Н.,** Кюхельбекеръ и Пущинъ. Вѣстн.
всем. исторіи. Nr. 1., стр. 42—80.

414. Письма Н. И. Лорера къ А. Э. фонъ Бриггену.
Сообщилъ С. Брайлоскій. Лит. В. III., 232—239.

415. Письма М. М. Нарышкина къ А. Э. фонъ Бриггену.
Сообщилъ С. Н. Брайлоскій. Лит. В. II., 135—146.

416. Письма барона А. К. Розена къ А. Э. фонъ-Бриггену.
Сообщилъ С. Н. Брайлоскій. Лит. В. I., 422—426.

417. **Гротъ К. Я.,** Къ біографіи И. И. Дмитриева. Не-
изданныя письма и замѣтки, относящіяся ко времени
его кончины (з. от. 1837 г.). Изв. рус. яз. VI. кн. 4., стр.
228—268.

418. Письма И. И. Дмитриева къ А. И. Михайловскому
Данилевскому и гр. Н. П. Румянцову. Рус. Стар. III., 719 сл.
IV., 122.

419. Письмо Ивана Ивановича Дмитриева къ Алек-
сандру Ивановичу Тургеневу. Сообщилъ В. И. Саитовъ.
Лит. В. I., 41—42.

420. **Желѣзновъ I. И.,** писатель казакъ. Очеркъ жизни
и произведеній (1824—1863). Съ портретомъ и иллюстраціями въ
текстѣ. Составилъ Н. А. Бородинъ. С.-Пб., 66 стр. Ц. 30 к.

Общій очеркъ литер.-этнографическихъ трудовъ Желѣзнова.

Ref. Лит. В. II., 250.

421. **Жуковскій В. А.,** Сочиненія въ стихахъ и прозѣ.
Изд. 10., исправленное и дополненное подъ редакціей П. А. Ефре-
мова. С.-Пб. Изд. Глазунова. 4°, стр. XVI. + 1007.

Ref. Лит. В. II. 28—30. (А. Лященко и Н. Бахтинъ — въ дополненіе ука-
зываютъ оригиналы многихъ персводныхъ стихотвореній Ж-аго); срв. ib. II., 342 сл.

422. **Кульманъ Н. К.,** Рукописи В. А. Жуковскаго
хранящіяся въ бібліотекѣ гр. Александра Алексѣе-

вича и Алексѣя Александровича Бобринскихъ. Изв. рус. яз. V., 1075—1145.

Нѣсколько неапечатанныхъ еще стихотвореній и прозаическихъ отрывковъ, и вариантовъ извѣстныхъ стихотвореній поэта.

423. — О рукописяхъ В. А. Жуковского. Изъ коллекціи гр. Бобринскаго. Лит. В. I., 244 сл.

424. Письмо В. А. Жуковского П. В. Хатову. Рус. Стар. II., 324.

425. Гротъ К. Я., Нѣсколько дополненій къ рукописямъ В. А. Жуковского. Изв. рус. яз. VI., кн. 2., стр. 17—52.

426. Дневники В. А. Жуковского. Съ примѣчаніями М. А. Бычкова. С.-Пб. 1901. Рус. Стар. IV., прилож. 1—32, V., VI., VII., VIII.

427. Десять неизданныхъ писемъ В. А. Жуковского къ А. И. Тургенѣву. Рус. Стар. IV., 123—138.

428. Записка А. И. Тургенева о Жуковскомъ. Рус. Стар. VIII, 391 сл.

429. Захарьинъ Ив. (Якунинъ), Дружба Жуковского съ Перовскимъ 1820—1852 гг. В. Евр. XXXVI. II., 524—552.

430. Кубасовъ И. А., Александръ Ефимовичъ Измайловъ. Опытъ біографіи его и характеристики общественной и литературной дѣятельности. (Съ приложеніями.) Отт. из. „Рус. Стар.“ 1900—1901. С.-Пб. 1901, стр. 115. Ц. 75 коп.

431. О Н. М. Карамзинѣ въ „Запискахъ“ Д. П. Рунича. Рус. Стар. I., 49—54.

432. Чтець Пушкинъ и Карамзинъ, Новое Время 25. янв. Nr. 8951.

433. Михайловъ Кон. Ник., Корректурa Н. М. Карамзина. Ист. Вѣст. LXXXIV., 711—717.

Корректурa „Писемъ русскаго путешественника“ для втораго изданія 1814 г.

434. Два письма Н. М. Карамзина. Сообщилъ С. Н. Шубинскій. Лит. В. II., 219 сл.

435. Письмо А. И. Тургенева къ Н. М. Карамзину. Рус. Стар. IV. 169 сл.

436. Записка Н. М. Карамзина П. В. Хатову. Рус. Стар. II., 324.

437. Н. В. Кукольникъ и его письма. Сообщилъ М. Кубасовъ. Рус. Стар. III., 685—710.

438. Ивановъ И. И., М. Ю. Лермонтовъ. Избранныя произведенія. Съ критико-біографической статьей. М. 1901.

439. Соловьевъ Вл., Лермонтовъ. (Публичная лекція, читанная въ Петербургѣ 1899.) В. Евр. XXXVI. I., 441—459.

440. По поводу статьи Вл. Соловьева о Лермонтовѣ. Новости Nr. 52.

441. **Козубскій С.**, Къ біографіи М. Ю. Лермонтова. Рус. Архивъ III., 505—512.
442. Изъ дѣла о поединкѣ Мартынова съ М. Ю. Лермонтовымъ. Лит. В. II., 61—64.
443. Лермонтовскій замокъ Тамары. ib. 64. сл.
444. **Якимовъ В.**, На мѣстѣ послѣднихъ дней Лермонтова. Ист. Вѣст. LXXXV., 630—652.
445. „Гроту Лермонтова“ стихотвореніе И. В. Алексѣева высѣченное въ Пятигорскѣ на этомъ гротѣ. Рус. Стар. II., 359 сл.
446. Разныя мелкія статьи о Л.-ѣ по поводу шестидесятилѣтія его смерти, отмѣчены въ Лит. В. II., 80.
447. Полное собраніе сочиненій А. Н. Майкова. Изд. 7. испр. и дополн. съ 2 портретами автора, въ 4 томахъ. Изд. А. Ф. Маркса. С.-Пб. II. 4 р.
- Ref. Лит. В. I., 186 сл. (А. Липовскій.)
448. **Сочиненія В. Н. Майкова** въ двухъ томахъ. Съ портретомъ автора и вступительной статьей Г. В. Александровскаго. Т. I. XXXIV. + 298 + II.; т. II., 332 стр. II. 1 р. Изданіе В. К. Фукса. Кіевъ.
- Ref. Лит. В. II., 325 сл.
449. **Пятковскій А. П.**, Князь В. Ѳ. Одоевскій и Д. В. Веневитиновъ. Историко-литературныя характеристики. (Съ приложеніемъ 2-хъ портретовъ и писемъ къ автору: князя Одоевскаго, барона А. Г. Жомини и княгини М. А. Вяземской.) Изданіе третьей редакціи „Наблюдателя“. С.-Пб. 1901.
- Ref. Ист. Вѣст. LXXXIII., 1205.
450. **Венгеровъ С. А.**, Къ характеристикѣ А. А. Орлова. Лит. В. I., 284—290.
451. **Смирновъ А. В.**, А. А. Орловъ. Матеріалы для его біографіи, ib. 291—294.
452. **Погровскій В. И.**, Столѣтіе сатирическаго журнала „Что-нибудь отъ бездѣлья на досугѣ“ (1800—1900 гг.). Чт. Моск. кн. СХСІХ. (1901, кн. 4.) стр. 16.
- О литературной дѣятельности издателя журнала Н. П. Осипова.
453. **Нелидовъ Ѳ.**, А. Н. Островскій и его дореформенныя типы. М. 1901.
- Ref. Р. Мысль 1901. VII. 217, библ. отд.
454. **Чаевъ А. Н.**, Воспоминанія о Михаилѣ Петровичѣ Погодинѣ. Ист. Вѣст. LXXXIII., 162—173.
455. **Къ біографіи И. А. Полевого.** Воспоминанія о немъ неизвѣстнаго. Сообщилъ Н. Козьминъ. Рус. Стар. III., 725—732.
456. **Сочиненія Пушкина.** Изданіе Импер. Академіи Наукъ. Приготовилъ и примѣчаніями снабдилъ Леонидъ Майковъ. Томъ I. Лирическія стихотворенія (1812—1817). Изданіе второе. С.-Пб.

1900. Больш. 8°. XX. + 274 + 459 + 10 снимковъ и портретовъ на отдѣльныхъ листахъ.

Ref. Лит. В., I., 77—80. (А. Лященко), Русское Богатство 1901. № 1. стр. 61 сл. (Нѣкоторыя замѣчанія рецензента перепечатаны въ Лит. В. 350 сл.)

457. Фототипическіе снимки въ натуральную величину полной рукописи и черновыхъ листовъ драмы А. С. Пушкина „Русалка“. Изданіе А. де Біонкуръ, подъ редакціей А. Бѣльскаго. М. 1901.

458. Скуной рыцарь А. С. Пушкина. Изданіе А. де-Біонкуръ, п. р. А. Бѣльскаго. Фототипія П. Павлова въ Москвѣ. М. 1901. Ц. 2 р. 50 к. 20 стр. in folio.

Факсимиле снято съ единственнаго авторскаго собственноручнаго списка.

459. Сиповский В. В., Пушкинская юбилейная литература (1899—1900 гг.). Критико-библиографическій обзоръ. С.-Пб. 1901. II. + 272 стр. 8°. (Извлечено изъ Журнала Министерства Народнаго Просвѣщенія за 1901 г.) ЖМНПр. ч. 333 стр. 456—488; ч. 334 стр. 180—203, 439—468; ч. 335 стр. 170—196, 445—487; ч. 336 стр. 146—188, 427—468; ч. 337 стр. 410—444.

„Желая дать понятіе о лучшихъ работахъ юбилейной литературы, — я, говоритъ составитель обзора, больше всего останавливался на нихъ: цитовалъ ихъ, пересказывалъ особенно подробно; останавливался я и на худшихъ работахъ, отмѣчая ихъ недостатки, — и бѣгло отозвался о работахъ средняго достоинства. Въ мой обзоръ не вошли статьи изъ газетъ и еженедѣльныхъ изданій.“

Обзоръ распадается на главы: I. Чествованіе столѣтняго юбилея со дня рожденія А. С. Пушкина. — II. Матеріалы. — III. Общіе очерки жизни и дѣятельности А. С. Пушкина. — IV. Биографическіе очерки частнаго характера. — V. Характеристики Пушкина. — VI. Историко-литературная оцѣнка дѣятельности Пушкина. — VII. Пушкинъ и иностранная литература. — VIII. Пушкинъ и русская литература. — IX. Пушкинъ — народный, національный поэтъ. — X. Воспитательное значеніе Пушкина. — XI. Къ литературной исторіи пушкинскихъ произведеній. — XII. Библиографія пушкинской юбилейной литературы.

Ref. Лит. В. II., 240—245. (В. Кораблевъ). В. Евр. XXXVI., кн. VI., стр. 868—870.

460. Державинъ Н., А. С. Пушкинъ и юбилейная литература. (Библиографическая справка.) Р. Фил. В. XLVI., 152—168. (продолженіе изъ кн. XLIV. и не окончено.)

461. Лебедевъ В., Итоги Пушкинскаго юбилея. Педагог. Сборникъ. II., 95—102.

462. Памяти А. С. Пушкина. Сборникъ статей преподавателей и слушателей историко-филологическаго факультета Импер. С.-Петербургскаго университета. С.-Пб. 1900. 388 стр.

Ref. Лит. В. I., 197—199. (Евг. Ляцкий.)

463. Пушкинскіе дни въ Одессѣ. Сборникъ Импер. Новороссійскаго университета. Одесса 1900, 50 стр.

Ref. Лит. В. II., 51—53. (Евг. Ляцкий.)

Содержаніе: Р. М. Истринъ, Пушкинъ и русская литература. А. Е. Назимовъ, „Общественные идеалы Пушкина“. И. А. Линнченко, „Жизненная драма Пушкина“. П. А. Лавровъ, „Пушкинъ и славяне“. А. И. Маркевичъ, „Пушкинъ и Новороссійскій край“.

464. **Бузьминскій В.,** А. С. Пушкинъ, его публицистическая и журнальная дѣятельность. Истор.-литер. очеркъ подъ ред. А. И. Кирпичникова. Москва, стр. 184. Ц. 80 коп.

Ref. Рус. Богатство VII., 41 сл. Р. Мысль 1901, IX., библ. отд. стр. 289 сл.

465. **Покровский Н.,** А. С. Пушкинъ, въ его значеніи художественномъ, историческомъ и общественномъ. М. 1901.

466. **Каллашъ Вл.,** Мелкія замѣтки о Пушкинѣ. Лит. В. I., 407—410.

467. **Никольскій В. В.,** Последняя дуэль Пушкина. Біографическій очеркъ. С.-Пб. 96 стр. Ц. 85 к.

Ref. Р. Мысль. 1901, X., библ. отд. стр. 290.

468. **Витбергъ Ф.,** Пушкинскій Музей Импер. Александровскаго Лицея. (По поводу его описанія.) Лит. В. II., 3—14.

469. Письмо А. Краевского къ опекѣ надъ произведеніями Пушкина. Рус. Стар. I., 23—25.

470. **Бильбасовъ В.,** Опека надъ произведеніями Пушкина, ib. I., 21 сл.

471. **Буткевичъ Т.,** протоіерей, проф., Странныя сужденія Р. И. Сементковскаго, высказаныя по поводу рѣчи Пресвященнаго Амвросія: „О практической борьбѣ христіанъ съ современными заблужденіями и покурами.“ Вѣра и Разумъ 1901 г., № 15, стр. 195—240.

Разбирая статью Сементковскаго (напечатанную въ „Ежемесячныхъ предложеніяхъ къ Нивѣ“, № 7, июль, 1901 г.), протоіерей Т. Буткевичъ даетъ, между прочимъ, рѣзкую характеристику религіозно-нравственныхъ и политическихъ воззрѣній Пушкина.

472. **В. А. В.,** Пушкинъ и Баратынскій. Рус. Архивъ I.

473. **Пушкинъ** на литературномъ вечерѣ у Греча. Рус. Архивъ VI., 251—254.

474. **Чтецъ,** Пушкинъ и Державинъ. Новое Время № 8978.

475. **Бильбасовъ В.,** Разсказъ кн. Трубецкаго объ отношеніяхъ Пушкина къ Дантесу. Р. Стар. II., 257—262.

Срв. Нов. Время № 8959, Придѣлпр. край № 1105, Сибир. Вѣст. № 40.

476. **Турчанинова Т.,** Изъ мемуаровъ Ис. Шипилова объ отношеніяхъ Пушкина къ Дантесу. Южанинъ № 52.

477. **Кирпичниковъ А.,** По поводу разсказа объ отношеніяхъ Пушкина къ Дантесу, Рус. Стар. IV. 77—81. IV., 77—81.

478. **Бузьминъ Н. Н.,** Кольца Пушкина. Ежемесячныя Сочиненія III., 239—244.

479. **Встрѣча А. С. Пушкина съ преступникомъ В. Кюхельбекеромъ.** Рус. Стар. III., 578.

480. **Чтецъ Пушкинъ и Радищевъ.** Новое Время, Нг. 8984.

481. Изъ писемъ А. Я. Булгакова къ брату. Рус. Архивъ III., 398—469. IV. 545 сл. V.—VII.

Объ А. С. Пушкинѣ стр. 413, 468 и др. о В. Л. Пушкинѣ 413.

482. **Разсказъ о Пушкинѣ,** Лит. В. II., 180.

О побываніи поэта въ Симбирскѣ г. 1833.

483. **Л-нко А.,** Загадочное письмо А. С. Пушкина. Лит. В. I., 56—59.

Письмо адресованое К. Я. Булгакову изъ Москвы 21. авг. 1834 г. на А. С. Пушкина, но по мысли автора Александра Ивановича Тургенева.

484. **Яцимирскій Л.,** Румынскія параллели и отрывки въ нѣкоторыхъ произведеніяхъ А. С. Пушкина. Р. Фил. В. XLV., 198—226.

1. Полтава, могила гетьмана Мазепы. 2. Овидій въ Бессарабіи (!) 3. Повѣрье объ упыряхъ — вовкулакахъ — стригояхъ, весьма распространено среди румынь. 4. Сказка о рыбацкѣ и рыбацкѣ. 5. Сказка о мертвой царевнѣ и о семи богатыряхъ.

485. **Петровъ П. В.,** Замѣтка о текстѣ драмы Пушкина „Скупой рыцарь“. Лит. В. I., 432—436.

486. **Иѣтуховъ Е.,** Къ исторіи „Стансовъ“ А. С. Пушкина 1829 г. Лит. В., I., 278 сл.

487. **Кузьминъ Н.,** О „талисманѣ“ Пушкина. Ежемѣсячныя сочин. V., 61 сл.

488. **Роза.** Неизданное стихотвореніе В. Л. Пушкина. Сообщилъ И. А. Кубасовъ. Лит. В., II., 130.

489. **М-е,** Забытый писатель. По поводу столѣтія рожденія барона Г. Э. Розена. Новое Время, Нг. 8986.

490. **Хомяковъ А. С.,** Разборъ трагедіи барона Е. Э. Розена „Царевичъ“. Сообщилъ Б. Модзалевскій. Лит. В. II., 226—231.

491. **Сильчевскій Д.,** К. Э. Рылѣевъ къ 75 л. дня смерти. Новости 190.

492. **Halprépine-Kaminsky E.,** Ivan Tourguéneff d'après sa correspondance avec ses amis français. Paris. Charpentier.

Ref. Срп. Къ. Гл. год. II., св. V., 371—378. (Милан Грол.)

493. **Завитиновичъ В. З.,** Алексій Степановичъ Хомяковъ. Труды Кіевской Духовной Академіи 1901 г., январь — декабрь, приложенія, стр. 769—1328 (продолженіе въ 1902 г.).

494. **Калашъ Вл.,** Кн. П. И. Шаликовъ и С. А. Соболевскій. (Къ характеристикѣ литературныхъ нравовъ 20-ыхъ и 30-хъ гг. XIX. в.) Р. Мысль 1901. X. 145—149.

495. **О С. П. Шевыревѣ** (его столкновеніе съ гр. Б.). Вѣстникъ всем. ист. II., 45.

ИСТОРИЯ ЮЖНОРУССКОЙ - МАЛУРУССКОЙ СЛОВЕСНОСТИ.

496. **Колесса Ол.,** Др., Погляд на сучасний стан історичних розслідів українсько-руської літератури. Найдавніший період. Кілька проблем і дезидератів. Зап. Шевч. XXXIX., стр. 1—40. (Kolessa Ol., Dr., Ein Blick auf den gegenwärtigen Stand der historischen Untersuchungen der kleinrussischen Literatur. Die älteste Periode. Einige Probleme und Desiderate.)

Резерватъ виголошений в літературній секції з'їзду істориків у Кракові р. 1900. Срв. Věstn. SF. I., стр. 97, Nr. 154.

497. **Барвінський Ол.,** Огляд історію укр.-руської літератури до кінця XVIII. ст. У Львові 1901, стр. 68, ц. 40 сот. (Barvinskij Ol., Eine Übersicht der klein-russischen Literatur bis zum Schlusse des XVIII. Jh.)

498. **Franko Iv.,** Dr., Die ukrainische (ruthenische) Literatur. Aus fremden Zungen. Leipzig. 1901. Nr. 8.

499. **Черетъ В.,** Очерки по исторіи малорусской литературы. Сѣверный Курьеръ. 1900. Nr. 375, 382, 389.

Ref. Кіев. Стар. LXXII., отд. 2., стр. 47.

500. **Памятки українсько-руської мови и літератури.** I.—II. Апокрифи. Срв. Věstn. SF. I., 98, 157.

Ref. Byz. Zs. X., 639 sl. (M. Rešetar.) Гал. Сб. I., 1., стр. 95—98. (Ю. Яворскій.)

501. **Франко Иван,** Др., Карпато-руське письменство XVII.—XVIII. вв. Срв. Věstn SF. I., 93, Nr. 162.

Rec. Гал. Сб. I., отд. 1, стр. 263—267. (Ю. Яворскій.)

502. **Франко Иван,** Др., Студіи на полі карпато-руського письменства XVII.—XVIII. в. Зап. Шевш. т. XLI., рік X., стр. 50.

Автор . . . бажає „присвятити ряд детальних розвідок поодиноким текстам або мотивам оброблюваним у карп.-русь. письм“, і надіється „таким робом подати причинки не тільки до історії карп. русь. письм.; але також . . . до історії духового розвою, вірувань, світогляду і духових течій нашого народа.“ І. Піп Іван, Подовець Іван Смеря і відкрите Тибету. т. е. Сказаніє объ Индѣйском царствѣ, листъ Івана Смеры князю Володиміру, мнѣніє Малышевакаго, авторомъ былъ лѣронтю Будзинскій, и тотъ пользовался между прочимъ и сказаніємъ объ Инд. царствѣ въ редакціи поздней у Бѣльскаго. Въ карпатской литер. находитъ Фр. слѣдъ того-же сказанія въ памятникѣ XVII.—XVIII. вв. „о Тибетѣ или о ново-найденномъ свѣтѣ въ Азій, западной части свѣта“; въ немже еще слѣды другихъ сказаній, хожденія Зосимы къ Рахманамъ, О Макаріи римскомъ.

503. **Гавриловъ П.,** Характеристика польскихъ и южно-рускихъ литературныхъ теченій послѣдней четверти XVII. в., въ связи съ общимъ направленіємъ тогдашней литературы. Срв. Věstn SF. I., 98, Nr. 163.

Рес. Зап. Шевч. XL., библ. 21—24. (Ів. Франко: „За весь час істновання „К. Старини“ нам не трафлялося читати в дній наукової праці з таким низьким науковим цезвом.)

504. Корифей украинской сцены. (Съ 8 портретами.) Кіевъ, стр. 191. 16°. Ц. 65 коп.

Ref. Кіев. Стар. LXXV., отд. 2, стр. 111 сл. (В. Д.: Въ книгѣ „впервые данъ хотя и краткій, но цѣльный историческій очеркъ судьбъ украинскаго театра отъ первыхъ шаговъ его развитія въ XVII. ст. до 1901 г.“) Лѣт.-Н. Вістн. XV. ч. 3., стр. 9.

505. Левицкій Ів. Е., Прикарпатская Русь въ XIX. вѣцѣ, въ біографіяхъ и портретахъ ея дѣятелей. Съ увзглядненьемъ замѣчательныхъ людей, котрыхъ 1772 р. заставъ при жизни. Томъ I., вып. 1—4, стр. 1—214. Львовъ 1898, 1899, 1901. Ц. по подпискѣ за 10 выпусковъ 10 кор.

Рес. Гал. Сб. I., 1, 88—94. Лѣт.-Н. Віст. XIV., ч. 3. стр. 28. XIV. ч. 3. стр. 6.

506. Пачовскій Мих., Др., Сотні роковини народнаго письменства Руси-України. Памяти Івана Котляревскаго. Книжочка „Просьвіта“ ч. 221. і 222. Львів 1898, стр. 64, 16°.

Рес. Зап. Шевч. XLIV., библ. 40 сл.

507. Грушевскій М., На порозі столѣтя. Лѣт. Н. Віст. XIII., ч. 2., стр. 77—87.

508. Визь (1798—1898). Кыивъ 1900, стр. 464. Ц. 2 р.

Ref. Кіев. Стар. LXXII., отд. 2, стр. 37—40. (В. Н., Книга даєть итоги малорусскаго стихотворнаго творчества въ теченіе столѣтя; рец. жаєаєть чтобы галицкая поэзія была выдѣлена въ сборникѣ въ особую группу.) Prawda 1901, Нг. 5. Срв. Лѣт.-Н. Віст. XIII., ч. 2., стр. 110 сл.

509. Маркович Олексій, За мѣтки до Записокъ Наук. Товариства ім. Шевченка. Зап. Шевч. XLII. Misc. 1—4.

До статьи Ол. Колессы „Українські нар. пісні в поэзіяхъ Богдана Залескаго“ въ I. т. Зап. Шевч. Мнѣніе объ одномъ чтеніи въ Гал.-волынской лѣтовиси и др.

510. Петрушевичъ А. С., Архіератиконъ кіевской митрополіи съ половины XIV. ст. по списку съ конца XVI. ст. Отгискъ изъ „Богословскаго Вѣстника“. Львовъ, стр. 17. + 11.

Ref. Гал. Сб. I., отд. I., стр. 267—9. (Ю. Яворскій.)

511. Голубевъ С. Т., Кіевская Академія въ концѣ XVII. и началѣ XVIII. столѣтя. (Рѣчь, произнесенная 26. сентября 1901 г. на торжественномъ актѣ Кіевской Духовной Академіи.) Труды Кіевской Духовной Академіи 1901 г., ноябрь, 306—407.

Страницы 335—406 занимають примѣчанія, въ которыхъ, между прочимъ, напечатано нѣсколько документовъ.

512. Jabłonowski Aleksander, Akademia Kijewsko-Mohilanska. Kraków 1899—1900 Срв. Věstn. SF. I., 105, Нг. 204.

Рес. Зап. Шевч. XLIV. библ. 16—22. (С. Л.: „Книжка один изъ найціннѣйшихъ показчиківъ культурної ендосмоси міжъ Польщею та Україно-Руссю.“)

513. **Павенцій А.**, Початок і розвій шкільництва на Руси. Учитель 1899—1900.

Ref. Зап. Шевч. XLIII. бібл. 7—9. (Собственно только о развитии школъ въ Галичѣ; во второмъ отдѣлѣ статьи спеціально о „букваряхъ“.)

514. **Грушевський Михайло**, Хронологія подій Галицько-волинської літописи. Зап. Шевч. т. XLI., рік X., стр. 72.

Хронологічна аналіза Гал.-вол. літописи, хронолог. таблиця подій Гал.-вол. літоп.

515. **Франко Ив.**, Апокрифічне євангеліє псевдо-Матвія. Сrv. Věstn. SF. I., 98, Nr. 160.

Ref. Гал. Сб. I., 1, стр. 100 сл. (Ю. Яворскій.)

517. — **Пяницьке чудо в Корсуні**. Причинок до історії староруської легенди. Зап. Шевч. XLIV., стр. 1—14.

Это какая то локальная традиція, записана м. б. уже въ XII. или XIII. ст. на югѣ или сѣверѣ Россіи. Авторъ приводитъ народный обычай „братського суканя“ церковныхъ свѣчокъ. Касается въ концѣ статьи тожи древне-польской повѣсти о Пястѣ.

517. **Голубевъ С. Т.**, Київскій Митрополитъ Петръ Могила и его сподвижники. Сrv. Věstn. SF., I., 99, Nr. 164.

Ref. Зап. Шевч. XXXIX., бібл. 19—23.

518. **Титовъ Ѡ.**, сваящ., Рецензія на сочиненіє С. Голубева: „Київскій Митрополитъ Петръ Могила и его сподвижники. Опытъ церковно-историческаго изслѣдованія. Київъ, 1898.“ Труды Київской Духовной Академіи 1901 г., январь, Извлеченія изъ Протоколовъ Совѣта Київской Духовной Академіи, стр. 193—213 (окончаніє), и отдѣльные оттиски. Сrv. Věstn. SF., I., 99, 164.

„Сочиненіє это можетъ подвергаться возраженіямъ съ нѣкоторыхъ сторонъ и въ нѣкоторыхъ отношеніяхъ, подобнымъ тѣмъ, какія сдѣланы выше я нами. Но все эти возраженія, по нашему мнѣнію, будутъ носить исключительно субъективный характеръ“ . . . „Разсматриваемое же по существу и со стороны фактической, это сочиненіє представляетъ собою трудъ высокой степени цѣнный.“ Рецензія признаетъ трудъ заслуживающимъ полной преміи митрополита Макарія.

III.

519. **Покровскій Ив.**, Рецензія на сочиненіє профессора Голубева: „Київскій митрополитъ Петръ Могила и его сподвижники. Т. II., Київъ 1898.“ Православный Соборскій 1901 г., іюль-августъ, приложение 7-е, стр. 33—73.

Рецензія написана по повогу представленія названной книги въ Совѣтъ Казанской Духовной Академіи на соисканіє степени доктора церковной исторіи. Отмѣчая нѣкоторые недостатки изслѣдованія, авторъ рецензіи указываетъ на крупное научное значеніє книги.

III.

520. **Алмазовъ А. И.**, Чинъ надъ бѣсноватымъ. Памятникъ греческой письменности XVII. в. Лѣт. ист. фил. Одес. IX., 1—90.

Реч. Виз. Врем. X., 212—215.

Обработка чина надъ бѣсноватыми въ Требникѣ 1646 г. митр. Петра Могилы. Грекоскій его источникъ былъ во всякомъ случаѣ весьма аналогичный съ текстомъ греч. чина XVII. в.

521. **Жуковичъ П. Н.**, Последняя борьба духовенства митрополичьей епархіи съ Потѣмъ и унией (1609—1611). Христіанское Чтеніе 1901 г., августъ, 258—291; сентябрь, 370—389.

522. **Павликъ М.**, Якуб Гаватович (Гават), авторъ першихъ русскихъ интермедій з 1619 р. Срв. *Věstn. SF. I.*, 100, Nr. 175.

Ref. Гал. Сб. I., отд. 1., стр. 269—271. (Ю. Яворскій.)

523. **Бѣлгородскій А.**, Кіевскій митрополитъ Героеей Малицкій (1796—1799). Труды Кіевской Духовной Академіи 1901 г., февраль, стр. 212—255; апрѣль, стр. 491—530; іюнь, 211—243; августъ, 470—528.

524. **Франко Иванъ**, Вірша епископа Й. Шумлянського про подіі 1683—1686 рр. Зап. Шевч. XXXIX., Misc. 1—5.

525. **Перетць В. Н.**, Малорусскія вирши и пѣсни въ записяхъ XVI.—XVIII. вв. С.-Пб. 1899, стр. 156.

Рес. Гал. Сб. I., 1. 101—103. (Ю. Яворскій.)

526. **Франко Ив.**, Нові причинки до історіі вірші на Вкраїні. Зап. Шевч. XLI. Miscel. 1—6.

527. **Лаазревскій А. М.**, Старинные польско-русскіе календари. Срв. *Věstn. SF. I.*, 99, Nr. 170.

Рес. Зап. Шевч. XLIII., библ., 17—19.

528. **Краснюкъ М.**, Религіозно-философскія воззрѣнія Сквороды. Вѣра и Разумъ, 1901 г., Nr. 16, стр. 132—152; Nr. 18, 217—236; Nr. 20, 365—382; Nr. 22, 401—420.

529. **Георгій Конисскій**, 1717—1795. Біографія. Педагог. Сборникъ I., прил. 179 сл.

530. **Ефименко Александра**, Котляревскій въ его исторической обстановкѣ.

Ref. Зап. Шевч. XXXIX., библ. 24 сл.

531. **Житецкій П.**, Энеида Котляревскаго. Срв. *Věstn. SF. I.* 99, Nr. 168.

Ref. Лит. В. I., 199—201. (Ю., полемизируетъ противъ рецензій І. Франко.) Р. Мысль 1901. XI., библ. отд. 350.

532. **Стещенко И.**, Поэзія И. П. Котляревскаго. (Къ столѣтнему юбилею его Энеиды.) 1. Котляревскій и Осиповъ. — 2. Котляревскій въ свѣтѣ критики. Кіевъ 1898, стр. 1—232.

Ref. Этвогр. Сб. L., 143—148. (А. Крымскій.)

533. — Иванъ Петровичъ Котляревскій. Историко-литературный очеркъ. Научное Обзорніе 1901, Nr. 8, стр. 32—65; Nr. 9., стр. 81—105; Nr. 10., стр. 93—114.

Ref. Кіев. Стар. LXXIV., отд. 2., стр. 130; LXXV., отд. 2, стр. 45, 118.

534. — Древнѣйшій списокъ (1820 г.) Наталки-Полтавки И. П. Котляревскаго. (Описание.) Киев. Стар. LXXIII, отд. II, стр. 1—9.

535. Происхождение слово „мацапура“. Киев. Стар. LXXII. Отд. II, 5.

Объяснение слова, встрѣчающагося въ Энеидѣ; такъ звался извѣстный разбойникъ первый полов. XVIII. в.

536. Студинський Кирило, Літературні замітки. Львів 1901, стр. 131.

1. Козацтво и гайдамащина в Енеїді Котляревскаго. — 2. Характеристика поезій Петра Гулака Артемовскаго.

Рес. Зап. Шевч. XLII, библ. 16—28. (Ів. Стешенко)

537. — Котляревский і Артемовский. (Відповідь д. Ів. Стешенкови.) Львів. Накладом А. Хойнацкаго. 1901, стр. 53.

538. Неизданныя стихотворенія П. Гулака Артемовскаго. Киев. Стар. LXXIII, отд. 2, стр. 75—80.

539. Калашъ Вл., Изъ исторіи малорусской литературы 20-хъ и 30-хъ годовъ XIX. вѣка. Библиографическія справки. I.—III, Киев. Стар. 1900, V., IX., XI.

Ref. Зап. Шевч. XLII, библ. 29 сл.

540. Къ исторіи театра въ Юго-Западномъ краѣ. Русскій Архивъ 1902, № 6, 244—45.

1. Черниговскія аѳиши 1828 г. 2. Харьковскій театръ 20-хъ годовъ XIX. ст.

541. Шенрокъ В., П. А. Кулишъ. Біографическій очеркъ. К. Стар. LXXII. 153—179, 461—492; LXXIII., 126—148, 183—213, 345—382; LXXIV., 46—102, 304—330; LXXV., 18—44.

542. Стешенко Ів., Пробѣ біографіи й оцѣнки діяльности П. Кулиша. Зап. Шевч. XLIV., Наук. хрон. 1—28.

О. Макопей — Татьяна Омелькович Кулиш 1900, Е. Гринченко — П. А. Кулишъ, біогр. очеркъ 1899.

543. Сушко Олександр, Два незвѣстні переклади Йос. Левицькаго. Зап. Шевч. XLII. Misc. 4—10.

„Перетѣнь Поликратеса“, „До здоровья“.

544. Мончаловскій О., „Стихъ радостный“ А. Л. Могильницкаго. Галицко-русскій литературный памятникъ 1838 г. Гал. Сб. I., отд. 1, стр. 215—228.

545. Конисскій Ол., Тарас Шевченко-Грушівскій, хроника його життя. Т. II. Збірникъ филологичної секціи Наук. Товариства ім. Шевченка. Томъ IV. У Львові (1901), стр. VIII + 398 + 26. Ц. 4 кор.

546. — Недруковані вірші Т. Шевченка. Зап. Шевч. XXXIX., стр. 1—8.

547. — Варіянти на декотрі Шевченкові твори. Зап. Шевч. XXXIX., 1—22.

548. И. А., Матеріалы къ біографіи Т. Г. Шевченка. Рус. Богатство II., 63—73. Сrv. Лѣт.-Н. Вістн. XIV., стр. 61—55.

549. **Кузьминъ Е. М.**, Т. Г. Шевченко какъ художникъ и граверъ. (Со многими снимками.) Искусство и Художественная промышленность, III., 61—75.

550. **А. Б.**, Критическія замѣтки. Сорокалѣтіе Т. Шевченка. Мір. Б. III., 8—11.

551. **Шевченко и Мицкевичъ.** Одесскія Новости Nr. 5224 и отд. отт. 8 стр.

552. Изъ русскихъ изданій. Т. Шевченко по поводу 40-лѣтія со дня смерти. Образование IV., 11—28.

553. **Ефремовъ Сергій**, Шевченкові роковини и російська преса. Літер.-Н. Віст. XV, ч. 2, стр. 34—47.

554. **А-ръ**, Поминки о Т. Г. Шевченкѣ. Юж. Обзор. 25—26. февр. и отд.

555. Поминки Т. Г. Шевченка въ русскихъ газетахъ и журналахъ въ 40-ую годовщину со дня смерти. Киев. Стар. LXXIII., отд. II., стр. 56—59.

556. **Rawitz-Gawronski Fr.**, Studya i szkice historyczne. Serya II. Lwów 1900, str. 241.

Ref. Зап. Шевч. XLIV., 25—29. (С. Томашівський: Вкінні забажалось д. Гавронському збогатити історію української літератури; тому написав він статію п. з. Кілька слів про родину і родинне місце Тараса Шевченка...) Киев. Стар. LXXII., отд. II., стр. 65—68.

557. **Vajda Kazak** (pseud.), Ob Taras Ševčenkovem grobu. Za štiridesetletnico pesnikove smrti. Dom in Svet XIV. 257—264.

558. **Мончаловскій О. А.**, Литературное и политическое украинофильство. Львовъ 1898, стр. 190, 16⁰. Оттискъ изъ „Галичанина“.

Ref. Зап. Шевч., бѣдл. 26—32. (С. Т. — „безглузді напади“.)

559. **Franko Ivan, Dr.**, K dějinám česko-rusínské vzájemnosti. Sl. Přehl. III., 156—160.

560. **Лозинскій А.**, Украинсько-руська література в 1900 р. Дѣло 1901, Nr. 4—5.

Ref. Киев. Стар. LXXII., отд. 2., стр. 112.

F. Historja literatury polskiej.

а) *Metodyka, dydaktyka.*

561. **Chmielowski Piotr.**, *Metodyka historii literatury polskiej* (Methodik der Geschichte der polnischen Litteratur). Wydanie „Przeglądu Pedagogiczn.“. Warszawa 1900, str. 293 + X. (Por. Věstn. SF., I., 103, Nr. 186.)

Ref. Ateneum, luty (Br. Chlebowski); Przegl. Polski, czerwiec (Dr. Tad. Grabowski); Kwart. histor. XIV., 230 (Dr. Wiktor Hahn: „Obok wywodów teoretycznych zajmują przeważną część książki... liczne wykazy bibliograficzne prac

z zakresu historii literatury naszej. Cenne te wykazy wypełniają lukę, oddawna już odczuwaną, w naszej literaturze, są też one w istocie pożądaną książką dla wszystkich zajmujących się historią naszej literatury... Książka Chmielowskiego stanowić będzie „vadamecum“ dla wszystkich badaczy, część zaś jej metodologiczna jest nadzwyczaj dobrym poradnikiem dla młodych adeptów historii literatury. Dokładny skorowidz nazwisk autorów ułatwia korzystanie z wykazów bibliograficznych.“) Książka I. nr. 3. str. 97—8 (Br. Chlebowski).

562. **Tretiak Józef**, Podział historii literatury polskiej na okresy (Eintheilung der Geschichte der polnischen Litteratur in Perioden). Szkice literackie. Kraków, serja II., str. 336—346. (Por. Věstn. [SF. I., 104, Nr. 189].)

Na podstawie stosunku rodzimoci i wpływu obcego opiera autor podział literatury polskiej na trzy okresy: 1. od przyjęcia chrześcijaństwa do r. 1543; 2. od r. 1543 do 1820 i 3. od roku 1820 do bieżącej chwili. Wywody autora podczas III. zjazdu historyków polskich w Krakowie w r. 1900 napotkały na liczne zarzuty podczas dyskusji na tym referacie. Oponenti zarzucali autorowi głównie trudności w przeprowadzeniu tego podziału w szczegółach. Porówn „Pamiętnik“ t. II. (Protokoły); pat. Věstn. SF. II., 7, Nr. 54. U.

β) Historia literatury, opracowania ogólne. Przeglądy. Materjały. Bibliografja.

563. **Brückner Aleksander, Dr.**, Geschichte der polnischen Litteratur. (Die Litteraturen des Ostens in Einzeldarstellungen, Band I.) Leipzig, C. F. Amelungs Verlag, Pierer'sche Hofbuchdruckerei Altenburg. in 8°, str. VI. + 628.

Praca bardzo cenna. Mimo nieznacznych rozmiarów daje nader dokładny obraz dziejów literatury polskiej: non multa sed multum. Przynosi sporo oryginalnych, świeżych i trafnych, jędrnie i dobitnie sformulowanych poglądów. W rozdziale pierwszym podmalowuje autor ogólne tło społeczne, kreśli obraz utworzenia się państwa polskiego z mieszaniny przeróżnych pierwiastków rasowych, dalej rozpowszechnienie się chrześcijaństwa, upiśmiennienie się języka i powstanie literatury. W rozdziale drugim rozpoczyna dzieje literatury od reformacji, ponieważ zdaniem jego, całkiem słusznym, literaturę polską zrodził dopiero gwałtowny napływ „nowinek“ religijnych z zachodu. W rozdziale trzecim kreśli rozkwit narodowej literatury w duchu humanizmu; w czwartym, najoryginalniejszym, zatytułowanym „Dyletanci XVII. wieku“, znakomicie charakteryzuje utwory poetów i prozaików owej epoki w rozmiarach i w świetle poglądów, z jakimi się w innych literaturach polskich nie spotyka. W rozdziale piątym kreśli upadek (1700—1760) literatury, w szóstym — „odrodzenie duchowe“ za Stanisława Augusta aż do podziałów, w siódmym — pseudo-klasycyzm. Rozdziały ósmy do dwunastego włącznie poświęcił prof. Brückner polskiemu romantyzmowi, którego dzieje od roku 1831 podzielił na dwa działy: na emigracyjny (Ad. Mickiewicz, Jul. Słowacki, Zyg. Krasiński) i domowy do r. 1863, będący tylko odbiciem i przedłużeniem romantyzmu emigracyjnego. Nakoniec w dwóch ostatnich rozdziałach (13 i 14) kreśli rozwijanie się literatury po roku 1864 (poezja, dramat i powieść) i dociąga aż do dni dzisiejszych („Wesele“ Wyspiańskiego, „Pan Balcer“ Konopnickiej). U.

564. **Biegeleisen Henryk**, *Illustrowane dzieje literatury polskiej. Odrodzenie. Okres Zygmunowski.* (Illustrierte Geschichte der polnischen Litteratur. — Wiedergeburt. Sigismund's Periode.) Tom III., z 173 ilustracjami i 30 kartonami. Wiedeń, nakł. Fr. Bondego, druk. Aug. Denka w Wiedniu, in 8, str. 363. (Por. Věstn. SF. I., 102, Nr. 179.)

Rzecz mało krytyczna, popularno-naukowa.

U.

565. **Chmielowski Piotr**, *Historja literatury polskiej z przedmową Bronisława Chlebowskiego*, t. I.—VI. (Por. Věstn. SF. I., 10: Nr. 18.)

Ref. Prawda nr. 33—37; Przegl. tygodn. nr. 3 i nast. (W. Feldman); Niwa polska nr. 9; Głos (warszaw.) nr. 7 i nast. (A. Goldberg).

566. **Tarnowski Stanisław**, *Historja literatury polskiej*, tom. I.—V. (Por. Věstn. SF. I., 103, Nr. 182.)

Ref. Kraj Nr. 1—12 (J. Tretiak); Gazeta lwow. nr. 27—54 (tenże); Kwart. histor. XV. 353—360 (Al. Brückner); Č. Revue IV., 1485—1492 (Dr. Jos. Karásek).

567. **Galle Henryk**, *Chmielowski — Tarnowski, dwaj ludzie — dwie syntezy.* (Chmielowski — Tarnowski, zwei Männer — zwei Synthesen.) Tygodnik illustrow. Nr. 32 i nast.

Artykuł z powodu najnowszych „Historji literatury polskiej“ P. Chmielowskiego i St. Tarnowskiego.

U.

568. **Chlebowski Bronisław**, *Dwie historje literatury polskiej.* (Zwei polnische Litteraturgeschichten.) Ateneum, czerwiec, str. 728—737.

Artykuł traktuje o Historji literatury polskiej Chmielowskiego i Tarnowskiego.

U.

569. **Król Kazimierz i Nitowski Jan**, *Historja literatury polskiej.* (Geschichte der polnischen Litteratur.) Wydanie drugie przejrzane i poprawione. Warszawa, nakł. i drukiem M. Arcta, in 8°, str. 508. C. 2 rub.

Ref. Muzeum XVII., 876—878 (Dr. W. Hahn: „... Charakterystyki autorów są najcenniejszą zaletą książki: w żadnym z dotąd wydanych podręczników szkolnych niema podobnie trafnych ocen działalności pisarzy, takiego zrozumienia i wnikięcia w ducha ich utworów...“); Książka I., Nr. 5, str. 175—6 (J. Chrzanowski: „... podręcznik pp. Króla i Nitowskiego posiada istotne zalety: jasność, przystępność (na ogół biorąc) i zwięzłość wykładu, względną szczupłość balastu biograficznego, nie mówiąc już o sumiennosci opracowania: jest to, prawdą mówiąc, jedyny wydany w Warszawie podręcznik szkolny historji literatury polskiej, który polecić uczącym się można i trzeba, zawłaszcza w wydaniu drugim, mającym niezaprzeczoną wyższość nad pierwszym“).

570. **Doleżan Wiktor**, *Krótki rys dziejów literatury polskiej.* (Kurzer Abriss der polnischen Litteraturgeschichte.) Wydanie drugie przejrzane i powiększone. Lwów, nakł. Seyferta i Czajkowskiego, in 8°, str. 1 nl. + 199. C. 2 K 40 h.

571. **Mazanowscy Antoni i Mikołaj**, *Podręcznik do dziejów literatury polskiej* (Handbuch der Geschichte der polnischen

Litteratur.) Zeszyt I. Kraków, nakł. D. E. Friedleina, druk. W. Hildebranda w Bochni, in 8°, str. 316.

572. **Passendorfer Artur**, prof., *Obraz rozwoju piśmiennictwa polskiego, dopełnienie tablicy poglądowej do nauki historii literatury polskiej, w gimnazjach, szkołach realnych i seminarjach nauczycielskich, dla użytku uczniów szkół średnich; tablica ścienna.* Jarosław 1902. Nakł. autora, Gubrynowicz i Schmidt we Lwowie. Kor. 1.

573. **Arnold Robert F.**, Dr., *Geschichte der deutschen Polenlitteratur* (Por. Věstn. SF. I. 104, Nr. 196.)

Ref. Hist. Monatsbl. f. d. Prov. Posen nr. 7. (G. Minde-Pouet.)

574. **Protokoły obrad sekcji II.** (Historja literatury) III. zjazdu historyków polskich, str. 54—81. (Por. Věstn. SF. II., 7, Nr. 54.)

575. **Wierzbowski Teodor**, *Materiały do dziejów piśmiennictwa polskiego i biografji pisarzy w polskich.* Tom. I. 1398—1600. (Por. Věstn. SF. I. 104, Nr. 193.)

Ref. Przegl. Pol. lipiec, str. 114 (Al. Brückner); Głos (warszaw.) Nr. 3. (St. Zdziarski); Изв. рус. яз. т. VI., 360—371 (St. Ptaszyci); „Издание г. Вержбовскаго по своему замыслу представляет явление на столько оригинальное, что имъ должно оправдываться то вниманіе, съ которымъ къ нему всё ошнеслись. Въ немъ собрано столько разнообразныхъ свѣдѣній, запроуто такое множество вопросовъ, что къ книгѣ г. Вержбовскаго придется обращаться всякому, кто занимается вопросами, имѣющими хотя отдаленную связь съ польскою культурою до конца шестнадцатаго вѣка.“)

576. **Celichowski Zygmunt**, Dr., *Polskie indeksy książek zakazanych.* (Por. Věstn. SF. I., 104, Nr. 195.)

Ref. Kwart.-histor. XV., 233. (ks. Lic. Miaskowski.)

577. **Finkel Ludwik**, *Bibliografja historii polskiej* (Por. Věstn. SF. II., 15, Nr. 110.)

W tomie tym na str. 957—1030 (Nr. 19946—21274) mieści się dość dokładnie zebrana bibliografja literatury polskiej. U.

578. **Estreicher Karol**, *Bibliografja polska. 140.000 druków.* (Polnische Bibliographie.) Części III-ej tom VII. *Litery: H. I.* (Ogólnego zbioru t. XVIII.). Wyd. Akad. Umiejętn. Kraków 1901, druk. Uniw. Jag., in 8°, str. 333—705. Dopełnienia i sprostowania str. VI. (obejmują *litery I. J.*)

Jeden z najobszerniejszych działów tego tomu obejmuje „Historje“, książki ludowe, powieści i romanse o Aleksandrze Macedońskim, o Wojnie trojańskiej, o Magielonie i t. p. U.

579. **Kopera Felke**, *Spis druków epoki Jagiellońskiej w zbiorze Emeryka hr. Hutten-Czapskiego.* (Verzeichniss der Druckwerke der Jagellonischen Epoche in der Sammlung des Gr. Em. Hutten-Czapski in Krakau.); Kraków. Por. Věstn. SF. I., 110, Nr. 244.

Ref. Przegl. Polski, lipiec, s. 125—138 (H. Ułaszyn); Kraj Nr. 84 (tenże) Przegl. powsz. LXX. 108 (St. Dobrzycki).

580. **Offmański M.**, *Nad starymi drukami z biblioteki J. E. ks. biskupa Jerzego hr. Szembeka* (Über alten Druck-

werken aus der Bibliothek S. E. des Bischofs J. Gr. Szembek.) Bibliot. Warszawska t. III. lipiec, s. 156—167.

O niektórych rzadkich drukach XVI.—XVIII. stuleci.

U.

γ) *Opracowania monograficzne i przyczynki dotyczące się poszczególnych kwestji i epok.*

581. **Gumplowicz Maksymiljan**, Dr., O zaginionych rocznikach polskich z XI. wieku napisał... b. lektor języka polskiego przy uniwersytecie wiedeńskim. Z teki pozgonnej. (Über verlorene polnische Annalen des XI. Jh.) Kraków, nakł. „Krytyki”, druk. narodowa, in 8°, str. 18.

Ref. Książka I. Nr. 2 s. 49—50 (S. P. Suchecki); Kwart. historycz. XIV., 550—551 (M. Perlbach).

582. **Спасовичъ В.**, О трудахъ Макса Гумплёвича по польской исторіи. Изв. рус. яз. т. VI. кн. 1., стр. 354—358. (Spasowicz W., Über die Arbeiten von M. Gumplowicz auf dem Gebiete der polnischen Geschichte.)

583. **Bujak Franciszek**, Giegrafja kronikarzy polskich. (Die Geographie der polnischen Chronisten.) Kraków, nakł. Towarz. numizmatyczn. (Odbitka z Wiadomości numizmatycz.-archeologiczn.) Druk. W. L. Anczyca i Sp., in 8°, str. 20.

584. **Brückner Aleksander**, Bogurodzica, rozwiązanie zagadki („Bogurodzica“ die Lösung des Räthsels.) Biblioteka Warszawska, październik, str. 81—106.

Ref. Przegl. Powsz. LXXII., 252 (Korn. J. Heck); Czas nr. 276 (Stanisław Dobrzycki).

Prof. Brückner występuje z hipotezą, iż „Bogurodzica“ jest utworem oryginalnym, ułożonym w Polsce przez księdza-Polaka w wieku XIII. dla ś. Kingi podczas jej pobytu w klasztorze sądeckim. Hipotezę tę jednak, zdaniem naszym, nie uzasadnił dostatecznie; źródła, na których oparł swe wnioski, z całą należąca dokładnością, nie przytoczył. Mimo więc zapowiedzi zagadki nie rozwiązał, rzucił tylko nowe światło na niektóre kwestje z zasadniczym pytaniem pochodzenia Bogurodzicy związane. Natomiast trafne i cenne są rekonstrukcje i komentarze prof. Brücknera.

U.

585. **Dobrzycki Stanisław**, Polska poezja średniowieczna. (Die polnische Poesie im Mittelalter.) (Por. Věstn. SF. I., 107, Nr. 213)

Ref. Książka I, str. 98—99 (E. Majewski); Wisła XV., 222—224 (tenże).

Praca ta, napisana pięknie i przejrzyste, jest streszczeniem wyników najnowszych badań nad polską poezją średniowieczną.

U.

586. **Dobrzycki Stanisław**, O źródłach kilku polskich wierszy średniowiecznych. (Die Quellen einiger polnischen mittelalterlichen Dichtungen.) Spraw. Krak. VI., Nr. 2, str. 8.

587. **Dobrzycki Stanisław**, Studja nad średniowiecznym piśmiennictwem polskim. (Studien zur polnischen mittelalterlichen Litteratur.) Kraków, nakł. Akad. Um., Spółka wydawn. polska, druk. Uniw. Jag. (odbitka z XXXIII. t. Rozpr. wydź. filol. Ak. Um.), in 8°, str. 16.

588. **Brückner Aleksander**, Drobne zabytki polszczyzny średniowiecznej. Część druga. Rozpr. wyd. filol. Ak. Um. t. XXXIII. (też odbitka, Kraków, in 8°, str. 68). Por. Sprawozd. Ak. Um. t. VI. Nr. 1, str. 1—3.

Rzecz zawiera: urywek ewangeliji w przekładzie polskim XV. w.; Mamotrekt lubiński, zakupiony na Śląsku, najoborniejszy leksykalny zabytek łacińskopolski z XV. w.; kilka rękopisów wrocławskich, kazania z glosami polskimi i z ciekawą *Salve Regina*, nowy (najstarszy) tekst „*Palestry*”, poematu, jak się teraz wyjaśnia, niepolskiego pochodzenia, nowy (trzei) odpis Gwaltera de amore (t. j. traktatu Andrzeja Capellana o miłości) z polskimi nazwami i t. p. U.

589. **Fijałek Jan**, Dr. ks., *Polonia apud Italos scholastica, saeculum XV. Fasciculus I. (Munera saecularia Universitatis Crac. vol. V.) Cracoviae, typis et sumptibus Univ. Jag., MCM., in 4°, str. 4 knl + 120.*

Ref. Przegl. polski, grudzień (Kazimierz Morawski).

Praca zawiera 35 biografji bakałarzy i doktorów padewskich i innych, począwszy od Pawła Włodkowica aż do Jana Lasockiego. Rzecz źródłowa, stanowi ważny przyczynek do dziejów humanizmu i stosunków naszych z Włochami.

U.

590. **Fijałek Jan**, Dr. ks., Ze studjów „*Polonia apud Italos scholastica*“: *Lasociana I. Spraw. Krak. t. VI., Nr. 4, str. 6—8.*

Karta z dziejów stosunków naukowo-kulturalnych i kościelno-politycznych między Polską a Włochami w pierwnej połowie XV. wieku. U.

591. **Sternbach Leon**, Uwagi o napisach domów krakowskich. (*Bemerkungen über die Inschriften auf Krakauer Häusern.*) „*Teka grona konserwatorów Galicji zachodniej.*“ T. I. Kraków, in 8°, str. XV. + 465.

Ref. Przegl. Polski, sierpień, s. 320—334 (Ludwik Puszel).

Jest to przyczynek do humanizmu w Polsce.

U.

592. **Radliński Ignacy**, Apokryfy judaistyczno-chrześcijańskie. Notatka wstępna do literatury apokryficznej polskiej. (*Judaistisch-christliche Apokryphen. Einleitende Bemerkung zur polnischen apokryphischen Litteratur.*) *Wisła XIV.*, str. 184, 303 i 435.

Jest to dalszy ciąg pracy rozpoczętej w tomie XII. *Wisły*. Autor rozbiera apokalipsy przypisywane Mojrzeszowi, Baruchowi, Wniebowstąpienie Izajasza, Pasterz Hermasa, Testamenty XII. Patrjarchów, Apokalipsy przypisywane Apostołom i Psalmy. Praca zaleca się sumiennością opracowania i krytycyzmem.

U.

593. **Brückner Aleksander**, Apokryfy średniowieczne. Część I. (*Die Apokryphen des Mittelalters.*) (Por. *Véstrn. SF. I., 107, Nr. 214 i 215.*)

Ref. *Kwart. hist. XV. 527—529 (Wł. Nehring) Ć. Revue IV., 880—885 (Dr. Jos. Karásek).*

Rzecz zawiera dokładny wstęp o apokryfach wogóle i apokryf p. t. *Rozmyślanie o żywocie Pana Jezusa*, najobszerniejszy i najciekawszy — wraz ustępami, które się przechowały. Głównym źródłem tego apokryfu była łacińska wierszowana *Vita gloriosae Virginis*. Autor pisze też i o właściwościach języka.

U.

594. **Brückner Aleksander**, Ezopy polskie. (Polnische Aisopen.) Spraw. Krak., t. VI., N. 8, str. 3—5.

595. **Brückner Aleksander**, Skarby dawnej poezji polskiej. (Schätze der altpolnischen Poesie.) Bibliot. warsz. z r. 1899 t. II., str. 389—427.

Ref. Kwart. hist. XV., 529—530 (Wł. Nehring).

Rozprawę poprzedza charakterystyka XVII. wieku (specjalność autora), spuścizny jego z pola poezji i stanowcze odparcie fałszywego a utarłego poglądu na upadek literatury w owym wieku; następnie przytacza autor liczne wyjątki owych „skarbów“ poezji polskiej XVII. wieku. U.

596. **Brückner Aleksander**, Dawne powieści i romanse polskie. Szkic literacki. (Alte polnische Erzählungen und Romane.) Biblioteka warszawska, czerwiec, str. 506—544.

597. **Bruchnalski Wilhelm**, Pojęcie i znaczenie poezji u poetów polskich XVI. wieku. (Der Begriff und Bedeutung der Poesie bei polnischen Dichtern des XVI Jh.) Por. Věstn. SF. I. 110, Nr. 240.

Ref. Książka I. Nr. 9. s. 332. (Ign. Chrzanowski: „Jak wszystkie prace p. Bruchnalskiego, tak i ta posiada charakter ściśle naukowy; jest ona pierwszym niemal krokiem na polu badań nad poetyką historyczną, którą dotychczas badacze nasi nie zajmowali się prawie zupełnie.“)

598. **Tretiak Józef**, Dawna pieśń żołnierska. (Ein altes Soldatenlied) — w tegoż: „Szkice literackie“, serja II., Kraków, nakł. Spółki wydawn. pol., str. 253—266.

Wydana z rękopisu Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie. Autor dowodzi, iż pieśń ta („Duma ukraińska“) powstała między rokiem 1585 a 1648 i że została napisana na Ukrainie przez jakiegoś żołnierza. Jest ona rodzajem obrony zajęcia żołnierskiego. W kompozycji utworu widocznym jest wpływ „Pieśni świętojańskiej o sobótce“ Jana Kochanowskiego. U.

599. **Воржбовский О.**, Смутное время въ современной ему польской литературѣ. Ч. I. 1605—7. (Die Zeit der Unruhen in Russland in der Zeitgenössischen polnischen Litteratur: 1605—7.) (Por. Věstn. SF. I., 113, Nr. 265.)

Ref. Przegl. Powsz. LXX., 429 (St. Zdziarski).

600. **Wynałazek druku**. (Die Erfindung des Drucks.) Pamiętnik na cześć Jana Guttenberga. Kraków, MCM. str. LXX.

Ref. Książka I. s. 422—423 (Henryk Ułaszyn).

Artykuł ten daje ogólny rzut oka na dzieje drukarstwa za granicą i w Polsce. Niektóre sprostowania znajdzie czytelnik w wyżej przytoczonej recenzji naszej. U.

601. **Gomulicki Wiktor**, O najpierwszej książce polskiej i o nowym do tej sprawy przyczynku. (Das erste polnische Buch und ein neuer Beitrag zu dieser Frage.) Wędrowiec Nr. 40—42.

O Żywocie Jezusa Chrystusa Opecia z roku 1517; karty odnalezione w Londynie. U.

602. **Zieliński J.**, Rzadki druk poznański 1606 roku. (Ein seltener posener Druck aus dem Jahre 1606.) Wiadomości numizmat.-archeologicz XIII., Nr. 1., str. 280—282.

Jest to druk taryfy celnej.

U.

603. **Лазаревский А. М.**, Старинные польско-русские календары. Por. Věstn. SF. I., 99, Nr. 170, II., 133, Nr. 526. (Lazarewskij A. M., Alte polnisch-ruthenische Kalender.)

604. **Windakiewicz Stanisław**, Teatr ludowy w dawnej Polsce. (Das Volkstheater im Alten Polen.) Spraw. Krak. t. VI., Nr. 8, str. 5—8.

W pracy tej autor podaje analizę lub wiadomości o wszystkich dotąd znanych sztukach i przedstawieniach teatru ludowego. Najdawniejsza wiadomość, odnosząca się do misterjów w Polsce, pochodzi z XIV. wieku.

U.

605. **Windakiewicz Stanisław**, Dramat liturgiczny w średnich wiekach w Polsce. (Das liturgische Drama im Mittelalter in Polen.) Spraw. Krak., t. VI., Nr. 9, str. 4—6.

Autor stwierdza, że w Polsce, jak i na całym Zachodzie znano drama liturgiczny (np. Officium Sepulcri — mamy trzy w dwóch redakcjach z XII. i XIV. w. typu saksońskiego, a w szczególności halbersztadzkiego.)

U.

606. **Kröck Franciszek**, Jasełka krośnieńskie z roku 1661. Por. Věstn. SF. I., 192, Nr. 662.

Ref. Kwart. histor. XV., 55 (St. Zdziarski).

Przedruk z rękopisu Biblioteki im. Ossolińskich we Lwowie (Nr. 1125). Stanowi ciekawy przyczynek do literatury dramatycznej polskiej w drugiej połowie XVII. wieku.

U.

607. **Gomulicki Wiktor**, Działog wielkopostny z roku 1724. (Działog aus dem J. 1724.) Wędrowiec Nr. 12 i nast.

608. **Hoesick Ferdynand**, Z papierów po Elsnerze (1769—1854). Przyczynki do historii teatru i muzyki w Polsce. (Aus dem Nachlass Elsners. Beiträge zur Geschichte des Teaters und Musik in Polen.) Warszawa, nakł. F. Hoesicka, druk. M. Lewickiego i Syna, in 8°, str. 107.

609. **Czermak Wiktor**, Kilka słów o pamiętnikach polskich XVII. wieku (Einige Bemerkungen über die polnischen Memoiren des XVII. Jh.) — w tegoż: „Studja historyczne“, Kraków, nakł. Spółki wydawn. polskiej.

Praca ta zawiera szereg doniosłych uwag w sprawie pamiętników: Albrechta Stanisława Radziwiłła, Chrapowickiego, Jana Poczobutta, Odlanickiego, Jerlicza, Stefana Wydźgi, Mikołaja Jemiołowskiego, tak zw. pamiętnika Łosia, który autor przypisuje innej, niewyjaśnionej jeszcze, osobie.

U.

610. **Smoleński Władysław**, Towarzystwa naukowe i literackie w Polsce wieku XVIII. (Die wissenschaftlichen und litterarischen Gesellschaften in Polen im XVIII. Jh.) „Pisma historyczne“ (tegoż autora), Kraków, G. Gebethner i Sp., druk. W. L. Anczyca i Sp., tom II.

W rozprawie tej autor dokładnie i wyczerpująco przedstawia obraz budzenia się w pierwszej połowie XVIII. wieku ruchu naukowego i literackiego w Polsce. Praca ta zawiera też nader obficie zebraną odnośną bibliografię. U.

611. **Kircher E.**, *Platens Polenlieder. Studien z. vergleich. Litteraturgeschichte*, Bd. I., 1.

612. **Smoleński Władysław**, *Szkoły historyczne w Polsce. Główne kierunki poglądów na przeszłość. (Die historischen Schulen in Polen. Die Hauptrichtungen in Auffassung der Vergangenheit.) „Pisma historyczne“* (tegoż autora), Kraków, G. Gebethner i Sp., druk W. L. Auczyca i Sp., tom III.

613. **Sarrazin Gabrijel**, *La Pologne romantique: guerriers, poètes et chevaliers errants. „Bulletin polonais littéraire, scientifique et artistique“*. Paris Nr. 158, str. 221 i nast.

614. **Tretiak Józef**, Dr., prof. uniw. Jag. Szkice literackie. Serya II. Kraków. Spółka wydawnicza, in 8-vo str. 304.

Treść: Obrazy nieba i ziemi w „Panu Tadeuszu“, Powieść historyczna (Kaczkowskiego „Olbrachtowi rycerze“, Krechowickiego „Veto“), O dawnej pieśni żołnierskiej (duma ukraińska z czasów Zygmunta III.), Ignacy Krasicki, jako prezydent trybunału, Studium o Kraszewskim (P. Chmielowskiego), Na jubileusz Asnyka, Podział historii literatury polskiej na okresy.

Ref. Książka I., str. 55—6 (J. Chrzanowski).

615. **Dropiowski P. Władysław**, *Pierwsze ślady zajęcia się twórczością ludową w literaturze polskiej XIX. wieku (1800—1818)*. (Die ersten Spuren der Beschäftigung mit der Volksdichtung in der polnischen Litteratur des XIX. Jh.) Odbitka ze Sprawozdania c. k. gimnazjum w Rzeszowie za rok 1900. Rzeszów, str. 32.

Zaznajomiwszy czytelnika z początkami zajęcia się twórczością ludową na za chodzie w wieku XVIII., kreśli autor obraz identycznego ruchu w naszym piśmiennictwie, wykazując wpływy nie tylko zachodu, lecz i wschodu (Chorwaci, Serbowie, Rosjanie). Rzecz urywa się na roku 1818. Jest to praca sumienna i krytyczna. Zawiera nadto obfite wskazówki i liczne, pracowicie zebrane spisy dzieł, mogące ułatwić dalsze opracowanie poruszonego przez autora tematu. U.

616. **Weckowsky St.**, *Die romanischen Einflüsse in der polnischen Litteratur bis zum Anfange des 17. Jahrhunderts*. Diss. Breslau 1901. 8°, 84 p.

617. **Zdziarski Stanisław**, *Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX. wieku. Studja porównawczo-literackie. (Das volksthümliche Element in der polnischen Dichtung des XIX. Jh.)* Warszawa, nakł. E. Wendego i Sp., druk ludowa we Lwowie, in 8°, str. VII. + 590.

Ref. Gazeta polska Nr. 283 (Piotr Chmielowski); Książka Nr. 12, s. 451—2 (Ign. Chrzanowski); Kraj Nr. 46 (Henryk Ułaszyn), tamże polemika: Nr. 48 i Nr. 4 (z r. 1902); Przegl. polski, paźdź. (Al. Brückner), tamże odpowiedź, zesz. listop.

Tytuł tej pracy nie odpowiada treści, autor bowiem zadawała się w niej zestawianiem pewnych ustępów lub całych utworów artystycznych z odnośnemi ustępami z pieśni, podań i wierzeń ludowych, zapisanemi i wydanemi przez etnografów; wykazuje więc jedynie motywy ludowe u poetów polskich XIX. wieku.

Są to luźne studia ułożone w chronologicznym porządku poetów, których utworów się dotyczą; brak więc dziełu temu jednolitości i perspektywy. Również nie są to studia „porównawczo-literackie” — jak je autor nazwał w tytule. Mimo, iż przy wykazywaniu zależności niektórych utworów artystycznych od pierwowzorów ludowych — pieśni, podań, bajek — autor tu i ówdzie popada w przesadę, na ogół jednak w całej tej pracy analiza akcesorjów, jakie weszły do poezji artystycznej ze świata wierzeń, zwyczajów i obyczajów ludu, przeprowadzona została przez autora starannie i krytycznie. Praca to przygotowawcza, pierwsza w szeregu dzieł tego rodzaju — i już przez to jedno jest cennym nabytkiem. Obejmuje ona przestrzeń wielką czasu — wiek cały; wielką ilość utworów i autorów — rzec można wszystkich; porusza temat nader ważny, a całkiem zaniedbany, kwestję kierunku, który coraz to żywniejszym się staje nie tylko zresztą w literaturze pięknej; daje wreszcie — tu główna zasługa autora — nader wielką ilość bardzo pracowicie zestawionego materiału etnograficznego i folklorystycznego, ułatwiając w ten sposób przyszłym pracownikom dalsze badania w tym właśnie kierunku. U.

618. **Zdziarski Stanisław**, Ze studyów nad „Szkołą ukraińską” Kierunek ludowy w poezji. Ateneum 1900. IV., 335—362.

Ref. *Зан. Шев.* XLIII., 616x. 24—26 (Ів. Франко).

619. **Krański Adam Stanisław**, biskup, Wspomnienia. (Erinnerungen.) Kraków, in 8°, str. 127.

Ref. (Streszczenie) Kraj Nr. 9. i 10. (Cz. Jankowski).

Wspomnienia te doprowadzone są do roku 1863. Dorzucają one garść wiadomości do biografii Tomasa Żana, Andrzeja Towiańskiego, Juljusza Klaczki (autor przytacza jego pierwsze poezje) i wielu innych. U.

620. **Pawłowicz Edward**, Z nad Wilji i Niemna w 1900 r. (Poświęcone przyjaciółom prawdy.) [Von den Ufern der Wilia und Niemen.] Lwów, nakł. autora, H. Altenberg, druk. Ossoliń., in 8°, str. 104 z rys.

Zawiera opis miejsc i pamiątek związanych wspomnieniami z Mickiewiczem (Zaosie, Świtez, Nowogródek, Wilno etc.). U.

621. **Sosnowski Kazimierz**, Poezja krakowska z czasów wolnego miasta (ze szerególnym uwzględnieniem Edmunda Wasilewskiego). 1815—1846. (Die Dichtung in der freien Stadt Krakau.) „Biblioteka Krakowska”, w Krakowie. Nakł. Towarz. miłośników histor. i zabytków Krakowa, in 8°, str. 124.

Ref. Książka I. str. 418 (J. Fr. Magiera).

Rzecz zawiera szczegóły biograficzne i charakterystykę utworów poetów krakowskich z czasów wolnego miasta (1815—1846): Edmunda Wasilewskiego, Franciszka Jakubowskiego, Łańcuckiego, Józefa Łapsińskiego, Żyglińskiego, Ehrenberga, Majeranowskiego i innych. Na końcu przedrukował autor sonety o okolicach krakowskich J. Łapsińskiego. Praca staranna, przynosi sporo nowych, nieznanych szczegółów. U.

622. **Dzieduszycki Wojciech**, Messjanizm polski a prawda dziejów, z powodu II. tomu „Ojczenasz” Augusta Cieszkowskiego. (Der polnische Messianismus und historische Wahrheit, zum zweiten Band des „Vater-Unser“ von August Cieszkowski.) Przegląd polski, czerwiec, 381—419; lipiec, 93—113; sierpień, 291—319; wrzesień, 432—457; październik, 34—53. (Też odbitka.)

623. **Album biograficzne** zasłużonych Polaków i Polek. (Biographisches Album verdienter Polen und Polinnen.) Wydane staraniem i nakładem Marji Chełmońskiej. Tom I. z przedmową St. Krzemieńskiego (29 portretów na papierze kredowym i 85 portr. w tekście). Warszawa, in 4°, str. 496.

624. **Potocki Antoni**, O Noworocznikach polskich. (Über die polnischen Almanache.) W „Melitele“ — noworoczniku literackim (Na pamiątkę jubileuszu Henryka Sienkiewicza zebrał Antoni Potocki), Kraków, wydawca Michał hr. Tyszkiewicz. G. Gebethner i Sp., druk. W. L. Anczyca i Sp., in 8, str. 5—40.

625. **Siwak Michał**, O zbiorach archeologicznych, numizmatycznych i archiwalnych w b. Muzeum Pokuckim im. Starzeńskich w Kołomyi. (Por. Věstn. SF. II., 16, Nr. 118.)

Znajdujemy między innymi i materiały rękopismienne do dziejów pismienictwa naszego przeważnie z XVII. i XVIII. w. U.

δ) *Oświata, szkoły (układ chronologiczny).*

626. **Doliński G.**, Wychowanie w dawnej Polsce. (Die Erziehung im alten Polen.) Tygodnik ilustrowany Nr. 27.

627. **Karbowiak Antoni**, Dr., Materiały ilustracyjne do dziejów pedagogji i szkół w Polsce. (Materialien zur Geschichte der Pädagogik und der Schulen in Polen.) Muzeum XVII., czerwiec i lipiec.

628. W sprawie badań dziejów wychowania i szkół w Polsce. (Über die Untersuchungen der Geschichte der Erziehung und der Schulen in Polen.) Muzeum XVIII., maj.

629. **Gorzycki Kazimierz**, Dr., Zarys społecznej historii państwa polskiego. (Abriss der socialen Geschichte des Polnischen Reichs.) Lwów, księgarnia polska, druk. Słowa Polskiego, E. Wende i Sp. w Warszawie, in 8, str. 412.

Ref. Krytyka R. III., październ. i listop. (Ludw. Gumplowicz); Kwartaln. historyczny, XV., 551 (Dr. St. Kutrzeba); Książka I., str. 295—6 (J. K. Kochanowski); Ekonomista (warsz.) paździer.-grudź., str. 408—412 (Dr. Z. Golińska-Daszyńska).

Całość dziejów podzielił autor na 8 okresów, każdy zaś z nich rozpatruje pod pięcioma względami (osobne rozdziały): 1. Historia polityczna, 2. Kościół i Oświata, 3. Rodzina, 4. Rozwój społeczno-prawny i 5. Rozwój społeczno-gospodarczy. — Rzecz pisana z punktu widzenia socjologicznego. U.

630. **Hahn Wiktor**, Dr., Bibliografja jubileuszu Uniwersytetu Jagiellońskiego. (Por. Věstn. SF. II., str. 15, Nr. 113.)

631. **Morawski Kazimierz**, Historia uniwersytetu Jagiellońskiego, średnie wieki i odrodzenie z wstępem o uniwersytecie Kazimierza Wielkiego. (Geschichte der Jagellonischen Universität im Mittelalter und Renaissance, mit einer Einleitung über die alte Universität von Casimir dem Grossen.) 2 tomy. (Por. Věstn. SF. I., 106, 208 i 209.)

Ref. Przegl. polski, styczeń, str. 80—108 (St. Tarnowski); Przegl. powszechny LXXI, 236 (Dr. Fr. Koneczny); Słowo (warszawskie) Nr. 12 i nast. (St. Tarnowski); Kwart. histor. XV., 58—66 (Dr. Br. Kruczkiewicz: „... w dziele p. Morawskiego mamy nie tylko historję uniwersytetu krakowskiego, ale zarazem i historję oświaty w Polsce z tego uniwersytetu płynącej, a nawet wiele z ówczesnej historii politycznej, — wszystko to w jasno naszkicowanych i między sobą organicznie to jednością czasu, to jednością przedmiotu powiązanych rozdziałach... Nikt lepiej od p. M. nie zna braków swego dzieła; nie zakrywa on ich przed czytelnikiem, lecz z sumiennością prawdziwego uczonego raz po raz zaznacza, gdzie źródła nie starczą do rozjaśnienia sprawy; dodaje też o ile ze źródeł dotąd nie uwzględnionych można się spodziewać nowych szczegółów i uzupełnień“).

632. **Morawski Kazimierz**, Kilka słów z okazji jubileuszu Jagiellońskiej Wszechnicy (Einige Bemerkungen zum Jubiläum der Jagellonischen Universität), w tegoż: „Wiersze i proza“, Kraków, Spółka wydawn. polska, in 8, str. 140—151.

633. **Fijałek Jan**, ks., Mistrz Jakób z Paradyża i Uniwersytet krakowski w okresie soboru Bazylejskiego. (Meister Jakób von Paradyž und die krakauer Universität zur Zeit des Baseler Konzils.) Wyd. Akad. Um. Kraków, 1900, in 8°, 2 tomy, str. 448 + 422.

Ref. Przegl. Polski, grudzień, str. 488 (Kazim. Morawski); ČĤHist. VII., 375—378. (J. Bidlo.)

634. **Bujak Franciszek**, Dwa przyczynki do historii Uniwersytetu Jagiellońskiego. (Zwei Beiträge zur Geschichte der Jagellonischen Universität.) Kraków, nakł. Akad. Um., druk. Uniw. Jag., in 8°, str. 24 (odbitka z XXXIII. tomu Rozpraw wydź. filologiczn., str. 346—367).

W przyczynku I-ym autor omawia wykład geografji z roku 1494 profesora Wszechnicy Jagiellońskiej, Jana z Głogowy, streszczający zasadnicze wiadomości o ziemi, mapach i tp. Rzecz świadczy o doskonałej metodzie (poglądowej) na uniwersytecie krakowskim w drugiej połowie XV. wieku (por. Sprawozd. Akad. Um. t. VI, Nr. 7, str. 9). W przyczynku II-gim zwraca autor uwagę na zapiski w książkach, używanych przy wykładach w Uniwersytecie Jagiellońskim, dostarczające sporo cennego materiału do dziejów nauczania na tym uniwersytecie. Okazuje się, iż Liber diligentiarum jest bardzo niedokładnym wykazem, opuszczone są w nim bowiem wykłady, o których istnieniu świadczą zapiski w tych książkach poczynione (por. Spraw. Krak. t. VI, Nr. 5, str. 4). U.

635. **Rostafński Józef**, Medycyna na Uniwersytecie Jagiellońskim w XV. wieku. (Die Medicin auf der Jagellonischen Universität im XV. Jh.) Kraków, z 35 rycinami.

Ref. Przegl. Polski, t. I., 284—290 (St. Tarnowski).

Barwnie i źródłowo napisana rozprawa, mająca za przedmiot historję medycyny średniowiecznej wogóle, a na uniwersytecie krakowskim w szczególności. Jest ona również przyczynkiem do ogólnych dziejów cywilizacji i oświaty w Polsce.

U.

636. **Bauch Gustaw**, Dr. Deutsche Scholaren in Krakau n der Zeit der Renaissance 1460 bis 1520. Breslau, in 8°, s. 80

(odbitka z Achtundsiebzigster Jahresbericht der schlesischen Gesellschaft für vaterländische Cultur i. J. 1900. Breslau 1901. III. Abth. Histor. Section, str. 1—76).

637. **Bukowski Juljan**, Dr., ks., Adam Opatovius, dawny akademik krakowski. (Adam Opatovius, ein alter krakauer Akademiker.) Kartka z dziejów Uniwersytetu Krakowskiego. Z portretem. (Odbitka z Przeglądu katolickiego.) Warszawa, 1900, in 8°, str. 37.

Ref. Przegl. Powsz. LXIX., 460 (ks. J. Pawelski).

638. **Wisłocki Władysław**, Dr., Incunabula typographica (por. Věstn. SF. II., str. 11, Nr. 78).

Praca ta zawiera nader obfity i cenny materiał do dziejów uniwersytetu krakowskiego na przelomie dwóch wieków XV. i XVI., stanu i sposobu wykładów; również — do życiorysów profesorów, magistrów i wogóle osób z uniwersytetem tym związanych w ten lub ów sposób. Autor dokładnie przedrukowuje wszystkie przypiski, uwagi i glossy jakie czynili profesorowie na swoich książkach służących im do studjów i wykładów. U.

639. **Winiarz Aloizy**, Dr., Sądownictwo rektora Uniwersytetu krakowskiego w wiekach średnich. (Die Gerichtsbarkeit des Rektors der Krakauer Universität im Mittelalter.) Osobne odbicie z „Księgi pamiątkowej“ Uniwersytetu lwowskiego. Lwów, in 4°, str. 26.

640. **Estreicher Stanisław**, Sądownictwo rektora krakowskiego w wiekach średnich. (Die Gerichtsbarkeit des Krakauer Rector's im Mittelalter.) Rocznik Krakowski, Kraków, in 4°, tom IV., str. 249—267.

Ref. Kwart. histor. XV., str. 394—400 (Władysław Semkowicz: „... przynależać musimy obu rozprawom skrzętne i pilne wyzyskanie źródeł oraz umiejętne ich opracowanie. W pracy Dra A. Winiarza zauważyliśmy większą ścisłość juredyczną w wypowiedzianiu wniosków, rozprawa zaś Dra St. Estreichera napisana z większym połotem, przynosi nauce także nie mało poważnych wniosków“).

641. **Estreicher Tadeusz**, Globus biblioteki Jagiellońskiej z początku wieku XVI. (Der Globus der Jagellonischen Bibliothek am Anfang des XVI. Jh.) Rozprawy wydź. filologiczn. Akad. Umiej. w Krakowie, serja II., t. XVII., str. 1—18, z 3 figurami (też odbitka).

642. **Birkenmajer Ludwik A.**, Marco Beneventano, Kopernik, Wapowski a najstarsza karta geograficzna Polski. (Marco Beneventano, Copernicus, Wapowski und die älteste geographische Karte von Polen.) Kraków, nakł. Akad. Um., Spółka wydawn. polska, druk. Uniw. Jagiel. (odbitka z Rozpraw wydź. matemat.-przyrodn. Akad. Um.), in 8°, str. 89 z 2 rycinami w tekście i kartą geograficzną. (Por. też komunikat w „Spraw. Krak.“, tom VI., Nr. 2. str. 12—17.)

Ref. Przegl. powsz., lipiec (L. M. Dziama).

Marco Beneventano wspólnie z Wapowskim i z udziałem Kopernika, sporządził w roku 1506 najstarszą — znaną dotąd — kartę geograficzną Polski. U.

643. **Birkenmajer Ludwik A.**, Mikołaj Kopernik. Część I.: Studja nad pracami Kopernika, oraz materiały biograficzne. (Studien über die Werke von Copernicus nebst biographischem Material.) Kraków MCM., in I. Akad. Um., in 4°, str. XIII. + 711, z rycinami.

Ref. Przegl. polski, kwiecień, str. 85—101 (F. Kucharzewski); Książka I, Nr. 4 (Samuel Dickstein).

644. **Dickstein Samuel**, Nowe dzieło o Koperniku. (Ein neues Werk über Copernicus.) Ateneum, luty, str. 270—285.

Artykuł z powodu ukazania się pierwszego tomu znakomitej pracy Dr. L. A. Birkenmajera (pat. wyżej). U.

645. **Bieliński Józef**, Uniwersytet wileński (1579—1831), 3 tomy. (Por. Věstn. SF. I., 105, 201 i 202.)

Ref. Przegl. polski, czerwiec, str. 469 (St. Tarnowski); Muzeum, maj, str. 329—334 (St. Zdziarski).

Tom pierwszy obejmuje organizację szkoły, drugi — stan nauk, trzeci — profesorów i uczniów, żywoty i dzieła. Autor nagromadził olbrzymią obfitość szczegółów, które rzucają sporo nowego światła na dzieje tej szkoły. Czas najnowsze przedstawione są najbardziej wyczerpująco, szczegółowo. U.

646. **Janowski Ludwik**, Na wszechnicy wileńskiej. (Auf der Wilnoer Universität.) Kraj Nr. 21—26.

Artykuł zawiera obszernie i cenne dopełnienia i sprostowania do pracy Dr. Bielińskiego: „Uniwersytet wileński“. Do tego zaś artykułu L. Janowskiego w dalszym ciągu podaje dopełnienia Cezary Staniewicz w Kraju Nr. 36. U.

647. **Kochanowski J. K.**, Dzieje Akademii Zamojskiej (1594—1784). (Geschichte der Akademie von Zamość.) (Por. Věstn. SF. I., 106, 205.)

Ref. Przegl. Polski, czerwiec, str. 475 (St. Tarnowski); Książka I. Nr. 2 (J. F. Gajsler).

Praca nader cenna, gruntowna, oparta na aktach ordynacji Zamojskiej. Stanowi ona dopełnienie do pracy ks. Wadowskiego (pat. Věstn. SF. I., str. 106, Nr. 206), który czerpał materiały z aktów kapituły zamojskiej. U.

648. **Potocki L. M.**, Zamość i jego instytucje. (Zamość und seine Institute.) Spraw. Krak., t. VI., Nr. 1, str. 5.

Jabłonowski Aleksander, Akademia kijowsko-mohylańska (Die Mohylanische Akademie in Kiev.) (Por. Věstn. SF. I., 105, Nr. 204.)

Ref. Przegl. polski, czerw., str. 200 (St. Tarnowski); Muzeum XVII, 737 (St. Zdziarski).

649. **Smoleński Władysław**, Kalendarze w Polsce wieku XVIII. Przyczynek do dziejów oświaty w Polsce. (Die Kalender in Polen im XVIII. Jh. Beitrag zur Geschichte der Aufklärung in Polen.) „Pisma historyczne“ tegoż autora. Kraków. G. Gebethner i Sp., druk. W. L. Anczyca i Sp., tom II.

W rozprawie tej przedstawia autor budzenie się w pierwnej połowie XVIII. wieku ruchu naukowego w Polsce. Rzec zawiera obfitą bibliografię. Jest to najgruntowniejsza i najobszerniejsza rozprawa o kalendarzach, które odegrały wybitną rolę w procesie krzewienia oświaty w Polsce. U.

650. **Smoleński Władysław**, Polska szkoła orientalna w Stambule: 1766—1795. (Die polnische orientalische Schule in Stambul.) „Pisma historyczne“, Kraków, G. Gebethner i Sp., druk. W. L. Anczyca i Sp., tom II.

651. **Smoleński Władysław**, Żywioły zachowawcze i misja edukacyjna. (Die konservativen Elemente und die Unterrichts-

Kommission.) „Pisma historyczne“, Kraków, G. Gebethner i Sp., druk. W. L. Anczyca i Sp., tom. II.

652. **Karbowiak Antoni**, Dr., *Wychowanie fizyczne komisji edukacji narodowej w świetle historii pedagogji.* (Die körperliche Pflege der Unterrichts-Kommission im Lichte der Geschichte der Pädagogik.) Muzeum XVII., str. 698, 769, 837 (c. d.).

653. **Ustawy komisji edukacji narodowej dla stanu akademickiego i na szkoły w krajach Rzeczypospolitej przepisane w Warszawie r. 1783.** (Statuten der Kommission für nationale Bildung für den akademischen Stand und die Schulen in den Ländern der Republik, vorgeschrieben in Warschau im J. 1783.) Wyd. nowe staraniem Dyonizego Fr. Bujalskiego. Warszawa, nakł. M. Borkowskiego, druk. W. Dunina i Sp., 1902, in 8°, str. 113, z tabelą szkół.

654. **Karbowiak Antoni**, Dr., *Protokoły Towarzystwa do ksiąg elementarnych.* (Protokollen der Gesellschaft für Elementarbücher.) Spraw. Krak., t. VI., Nr. 1, str. 4.

Sprawozdanie z odpisu oryginału znajdującego się w Warszawie, a nader ważnego dla dziejów oświaty w Polsce. U.

655. **Wierzbowski Teodor**, *Raporty szkoły wydziałowej warszawskiej, składane Szkole Głównej koronnej w latach 1782—1789. Komisja edukacji narodowej i jej szkoły w Koronie 1780—1793.* (Berichte der Filialschule in Warschau, welche der Hauptkronenschule in den J. 1782—1789 erstattet wurden.) Warszawa 1901, zesz. 1, in 8°, str. V. + 86. Z zapomogi Kasy im. J. Mianowskiego, skł. gł. E. Wende i Sp.

Wydawnictwo to ma za zadanie dostarczyć surowego materiału do badań urzędów szkolnych, zaprowadzonych przez Komisję Edukacyjną. Zeszyt niniejszy zawiera raporty szkół wydziałowych i podwydziałowych wydziału Mazowieckiego, składanych Szkole Głównej czyli Uniwersytetowi krakowskiemu. U.

656. **Kraushar Aleksander**, *Towarzystwo warszawskie Przyjaciół Nauk 1800—1832. Monografia historyczna osnuta na źródłach archiwalnych przez...* Księga I. *Czasy pruskie 1800—1807.* (Die Warschauer Gesellschaft der Freunde der Wissenschaft. Historische Monographie auf Grund von archivalischem Material. I. Th. Die Zeiten der Preussenherrschaft 1800—1807.) Kraków 1900, G. Gebethner i Sp. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. W. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, in 8°, 4 knł. — 407, z rycinami. Księga II. *Czasy księstwa warszawskiego, 1807—1815.* 2 tomy, tamże, 1902, in 8°, str. 318 + 338 z rycinami.

Ref. Bibliot. Warszaw. t. I, 378 (Al. Rembowski); Przegl. polski, maj, str. 296—300 (Tad. Grabowski); Głos (warszaw.) Nr. 12; Ucr. Bѣт., Мартъ (Г. А. Воробьевъ); Słowo (warszaw.), luty (Al. Rembowski); Prawda Nr. 31 (J. F. Gajslер); Wędrowiec Nr. 26; Przegl. powszech., lipiec, LXXI, 111 i nast. (St. Zdziański); Poradnik dla czytających książki Nr. 3; Gazeta lwowska Nr. 85—91 (M. Rolle); Książka I. Nr. 1 s. 11—12 (J. K. Kochanowski).

W księdze pierwszej kreśli autor okoliczności poprzedzające dzieje powstania i najdawniejszy okres rozwoju Towarzystwa Przyjaciół Nauk — obraz usposobienia

umysłowego, które panowało w ziemiach polskich w końcu XVIII. i w początku XIX. w. Rozdziały X.—XVII. włącznie poświęca epigonom epoki stanisławow-kiej, dzięki którym ostał się żywotny podkład umysłowy, mający umożliwić i uwarunkować rozwój Towarzystwa Przyj. N. (1800—1807). Księga druga obejmuje dalszy rozwój i działalność Towarzystwa (1807—1815). Pracę swoją nazywa autor w przedmowie „Kroniką”. Rzeczywiście, czytelnik bardzo wiele tu znajdzie nader cennych materiałów, szczegółów biograficznych i bibliograficznych w chronologicznym porządku. Syntezą musi się sam zająć. Rzecz jednak bardzo cenna. Podnoszą je wartość liczne ilustracje, wizerunki osób, zabytków i tp. U.

657. **Szafran J.**, Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Warszawie. (Die Warschauer Gesellschaft der Freunde der Wissenschaft.) Szkoła, Nr. 4 i 6.

658. **Погодинъ А.**, Виленскій учебный округъ 1803—1831 г. (Der Wilnoer Lehrbezirk 1803—1831.) Сборникъ матерьяловъ для исторіи просвѣщенія въ Россіи С.-Пб., томъ IV. (również osobna odbitka).

Praca ta daje ogólną, charakterystykę wileńskiego okręgu naukowego w epoce 1803—1831. Autor rozbiera działalność i poglądy społeczno-pedagogiczne ks. Adama Czartoryskiego, Tadeusza Czackiego, ks. Hugona Kollątaja, Jana Śniadeckiego i innych, charakteryzuje wyższe zakłady naukowe (m. in. i Połocką Akademię Jezuitów), gimnazjum i liceum krzemienieckie, szkoły średnie i niższe. Pisze też o ruchach społecznych w szkołach (Filareci i Filomaci). U.

659. **Wołyńskiak**, O Bazyljanach w Humanii. (Die Basilianer in Human.) (Por. Věstn. SF. I., 1(6, 210.)

Ref. Зап. Шев. XXXIX. (С. Т.).

660. **Bujalski Djonizy Franciszek**, Z korespondencji H. Kollątaja i T. Czackiego listy niektóre. (I. „Polityka nauczycieli szkolnych względem uczniów a względem własnych naczelników” i II. „Ustawa sądu uczniów gimnazjum wołyńskiego.”) Warszawa, M. Borkowski, in 8°, str. 47.

Książeczka zawiera wyjątki z listów Hugona Kollątaja z Tadeuszem Czackim z roku 1806 w sprawie zajęcia pomiędzy jednym z uczniów Liceum krzemienieckiego a profesorem Jastrzębskim. Rzeczy znane z „Kollątaja listów w przedmiotach naukowych” (Kraków, 1845, t. IV.) i z „Aten Wołyńskich” Michała Rollego. U.

661. **Szkoła Główna Warszawska: 1862—1869.** Tom I. Wydział filologiczno-historyczny. (Die Warschauer Hauptschule. Bd. I. Philologisch-historische Fakultät.) (Fontes et commentationes historiarum scholarum superiorum in Polonia illustrantes, VI.) Kraków, druk. Anczyca, Sp. 1900, in 8°, str. 1 nl. + 309 + 1 nl.

Ref. Przegl. Polski, czerwiec, str. 471 (St. Tarnowski).

Praca bardzo cenna, oparta na źródłowym materiale; opracowana fachowymi siłami zbiorowemi. U.

662. **Lodzin Józef**, ks., Zaprowadzenie języka polskiego w szkołach ludowych w Księstwie cieszyńskim. (Einführung der polnischen Sprache in den Volksschulen des Herzogtums Teschen.) Lwów, nakł. Towarzys. wydawn. S. Sadowski w Warszawie, druk. Kutzera

i Sp. w Cieszynie, in 8°, str. 41 (odb. ze Sprawozd. polskiego gimnazjum prywatn. z prawem publiczn. w Cieszynie za rok szkolny 1900—1901, nakł. Tow: „Macierz szkolna dla księstwa Cieszyńskiego“).

Rzecz oparta na dokumentach urzędowych. Autor kreśli stosunki szkolne przed rokiem 1848; właściwe zaprowadzenie języka polskiego w szkołach ludowych; następstwa owej reformy; wprowadzenie języka niemieckiego, wreszcie epizod z pogranicza polsko-czeskiego (o język wykładowy). U.

ε) *Układ podług poetów, pisarzy etc.*

(W porządku abecedowym.)

Birkowski F. 663. **Birkowski Fabjan**, ks., *Mowy pogrzebowe i przygodne z portretem oraz krytyczną oceną mówcy przez ks. Antoniego Szlagowskiego. Cz. I. (Begräbniss- und Gelegenheitsreden.)* Warszawa, skł. głów. u Gebethnera i Wolffa, druk. P. Laskauera i W. Babickiego, in 8°, str. 268.

Oprócz kilkunastu kazań pogrzebowych, zawiera tom ten dwa słynne kazania obozowe, w których zawiera się wykład Bogarodzicy. U.

Brodziński K. 664. **Łagowski Florjan**, Kazimierz Brodziński i jego dzieła. (Kasimir Brodziński und seine Werke.) Warszawa („Książki dla wszystkich“). Nakł. i druk. M. Arcta, in 32°, str. 61.

Rzecz popularnie skreślona. U.

— 665. **Tretiak Józef**, Brodziński Kazimierz: *Wspomnienia mojej młodości i inne urywki autobiograficzne*, wydał i wstępem zaopatrzył . . . (Jugenderinnerungen von K. Brodziński und andere autobiographische Fragmente.) Kraków, Spółka wydawn. polska, in 8°, str. 88.

Ref. Książka I. 413. (St. Zdziarski.)

Książka zawiera wspomnienia najwcześniejszego dzieciństwa do roku 1809. Dołączono też kilka interesujących urywków autobiograficznych z dziennika wojkowego Kaz. Brodzińskiego z r. 1813. U.

Chrościeński St. N. 666. **Ćwikliński Ludwik**, *Żywot i pisma Stanisława Nigra Chrościeńskiego, humanisty i lekarza poznańskiego XVI. wieku. (Leben und Werke von Stanislaus Nigra Chrościeński, Humanist und Arzt in Posen im XVI. Jh.)* „Księga pamiątkowa Uniwersytetu lwowskiego ku uczczeniu pięćsetnej rocznicy fundacji Jagiellońskiej Uniwersytetu krakowskiego.“ Lwów, nakł. Senatu Uniw., druk. E. Wincarza, 1900, in 8°.

Ref. Histor. Monatsbl. für die Provinz Posen Nr. 1. (A. Składny), Przegl. Polski, marzec (St. Tarnowski.)

Czacki T. 667. **Bujalski Ojonizy Fr.**, *Z korespondencji H. Kollątaja i T. Czackiego. . . (Por. Věstn. SF., II., 150, Nr. 660.)*

Decius J. L. 668. **Czermak Viktor**, Dr., *Decius Jodocus Ludovicus: De Sigismundi regis temporibus liber 1521.*

Wydął . . . („Biblioteka pisarzy polskich“, Nr. 39.). Kraków, nakł. Ak. Um., Spółka wydawn. polska, in 8°, str. IX. + 145. (z rysunkami w tekście).

Ref. Зап. Шевч. XLIV. 616л. (М. Грушевський.)

Długosz J. 669. **Bujak Franciszek**, *Długosz jako geograf.* (Długosz als Geograph.) Przewodn. naukowy i literacki, luty, 171—184.

— 670. **Dubiecki Marjan**, Jan Długosz, pierwszy dziejopis polski. (Jan Długosz, der erste polnische Historiker), w tegoż autora „Obrazy i Studja historyczne“, serja I., wyd. 2., Warszawa, Gebethner i Wolff; Kraków, G. Gebethner i Sp., druk. W. L. Anczyca i Sp., in 8°.

Fredro A. 671. **Łagowski Florjan**, O komedjach Aleksandra Fredry (ojca). (Die Komödien von Aleksander Fredro.) Warszawa („Książki dla wszystkich“), nakł. M. Arcta, in 32°, str. 121.

Rzecz skreślona popularnie.

U.

— 672. **Pełka**. Fredorowie. Kraj Nr. 28. i 29. (Die Fredro's.)

— 673. **Rittner F.**, Fredro. Wiener Fremdenblatt 1901. Nr. 232.

Gallus. 674. **Gumplowicz Maksymilian**, Żywot Balduina Gallusa biskupa kruszwickiego: 1066—1145. (Leben von Balduin Gallus, Bischof von Kruszwica: 1066—1145.) Z pośmiertnej teki M. Gumplowicza. Ateneum, luty: 286—308, marzec: 600—618 (też odbitka: Warszawa, E. Wende i Sp., druk J. Cotty, in 8, str. 41.

Ref. Historische Monatsblätter f. die Prov. Posen, styczeń—luty; Książka I., Nr. 6. str. 220/1. (J. K. Kochanowski: „praca jego (t. j. Gumplowicza), cenna nie tylko ze względu na pogłębienie przedmiotu, ale także i dla tego, że stanowi, zwłaszcza w środkowej swej części (rozbiór kroniki), porywający przykład analizy historycznej, pozostanie pouczającą wskazówką dla uczonych, z jaką precyzją badać można i należy źródła dziejowe.“)

— 675. **Gumplowicz Ludwik**, Die Studien Max Gumplowicz's über Balduin Gallus, den ersten Chronisten Rolens. Histor. Monatsbl. f. d. Prov. Posen. Nr. 2.

Gołębiowski Chr. 676. **Caputa Józef**, Dr., ks., Chryzostom Gołębiowski, nadworny kaznodzieja króla Jana III. Studium historyczno-literackie (Chryzostom Gołębiowski, der Hofkaplan König Johann des III.) Kraków nakł. autora, druk. W. L. Anczyca i Sp., 8°, str. 91 + 2 nl.

Ref. Przegl. Polski, kwiecień. (T. Grabowski.)

Gosławski M. 677. **Méyét Leopold**, Nieznany wiersz Gosławskiego do Mickiewicza. (Ein unbekanntes Gedicht von Gosławski an Mickiewicz.) Gazeta Lwowska Nr. 177.

Goszczyński S. 678. **Brzostowski Aleksander**, Wspomnienia o Sewerynie Goszczyńskim. (Erinnerungen an Seweryn Goszczyński.) Gazeta Warszawska, marzec (pierwsza połowa).

— 679. **Rawita-Gawroński Franciszek**, Nieznane młodzieńcze utwory, poetyckie Seweryna Goszczyńskiego. (Urywek z pamiętników Kaspra Pokrzywnickiego.) (Unbekannte poetische Jugendwerke von Seweryn Goszczyński.) Przewodnik naukowy i literacki (Lwów), marzec, str. 266—274.

— 680. **Wasilewski Zygmunt**, Kościelisko, niedokończony poemat Seweryna Goszczyńskiego. („Kościelisko“, eine unvollendete Dichtung von Seweryn Goszczyński.) Kurjer Warszawski, 1900, Nr. 296—298.

Ref. Przegl. Powsz., LXXIX., 118. (St. Zdziarski.)

Grabowski M. 681. **Grabowski Tadeusz**, Dr., Michał Grabowski, jego pisma i pojęcia polityczne. (Michał Grabowski, seine Werke und politischen Anschauungen.) Kraków (odbitka z „Przeglądu Polskiego“), Spółka wydawn. polska, 1900, in 8, str. 109 (z portretem).

Ref. Przegl. Powsz. LXX., 100. (St. Zdziarski); Krytyka III, 337 (tenże); Kwart. histor. XV., 98—100 (tenże: „widoczna jest (w pracy tej) na każdym kroku powierzchowność, nienależyte obznajomienie się z opracowywanym przedmiotem, oraz nieznamość źródeł, bez których niepodobna było pisać o Grabowskim.“) Książka I., 99. (Ign. Chrzanowski: „Wogóle w ocenie działalności, stanowiska, zasług i charakteru M. Grabowskiego autor jest zupełnie bezstronnym, a że posługuje się metodą naukową, że nie tylko zgromadził i przestudjował literaturę przedmiotu lecz opierał się na rękopiśmiennej spuściźnie autora „Literatury i krytyki“, że pisze jasno i systematycznie, — stąd studjum jego jest poważnym przyczynkiem do nieopracowanej jeszcze przez nikogo historii krytyki polekiej.“)

Gregorz z Sanoka. 682. **Callimachus Philippus Buonaccorsus**, Vita et morēs Gregorii Sanocei archiepiscopi leopoliensis, recensuit Adam Stephanus Miodoński. Cracoviae, sumpt. Universit. Jag. 1900 in 8, kart. XXXI. Por. Věstn. SF. I, 108, 226.

Ref. Wochenschrift für Literatur Nr. 49. (Z. Dembitzer.)

— 683. **Miodoński Adam**, Philippi Callimachi et Gregorii Sanocei carminum ineditorum corollarium. Spraw. Krak. t. VI. s. 3. (Por. też pod: Kalimach.)

— 684. **Sinko Thaddaeus**, De Gregorii Sanocei studiis humanioribus, scripsit... Por. Věstn. SF. I. 109, 227.

Ref. Muzeum XVII., 895. (Z. Dembitzer.)

Hussowski M. 685. **Pelczar Jan**, Mikołaj Hussowski, jego życie i pisma. Ustęp z dziejów humanizmu w Polsce. (Mikołaj Hussowski, sein Leben und Werke. Ein Capitel zur Geschichte des Humanismus in Polen.) Por. Věstn. SF. I., 109, 235.

Ref. Muzeum XVII., 501. (Dembitzer); A'eneum, czerwiec (St. Zdziarski).

Kalimach. 686. **Bujak Franciszek**, Kalimach i znajomość państwa tureckiego w Polsce około początku XVI. wieku. (Callimachus und die Kenntniss des Türkischen Reiches in Polen um den Anfang des XVI. Jh.) Rozpr. wydź. historyczn.-filozof., ser. II., t. XV., str. 268—288.

Pat. też wyżej pod: Gregorz z Sanoka.

Knutel Janasz. 687. Rozmowa Janasza Knutla z Clebówki magistrata z r. 1642 wydał Teodor Wierzbowski. (Biblioteka zapomnionych poetów i prozaików polskich XVI.—XVIII. w. Zeszyt 15.) Warszawa. Druk H. Kowalewskiego. 1901. w 8-ce. Str. IV. + 22.

Przedmowa, zamieszczona na czele tego tomiku, jest w większej części polemiką z pracą Aleksandra Brücknera p. t. „Biblioteki pisarzy polskich“

(Ateneum 1900. II., str. 71. i nast.). Broni się tutaj prof. Wierzbowski przed zarzutem wspomnianego artykułu, który, nawiasem mówiąc, wywołał wiele gwaru pośród historyków literatury polskiej, jakoby unikał przedruków utworów z tendencją obyczajową. Ponadto polemizuje też prof. Wierzbowski z innemi punktami pracy Dra Brücknera. Co się tyczy samego przedruku „Rozmowy“, to został on uskuteczniiony z wydania z r. 1642. Autorem „Rozmowy“ jest Jan Łapeski, który, jak się domyśla prof. Wierzbowski, pochodził z okolic Krakowa i był bakałarzem. Treścią broszury jest rozmowa mistrza Szymona, opowiadającego swoje przygody w poszukiwaniu zajęcia, z kłechą Janaszem, mająca za cel odwieść ostatniego, któremu obmierzła szkoła, od zamiaru porzucenia jej i poświęcenia się rzemiosłu. Ciekawą jest ta rozmowa ze względu na obyczaje i stosunki średniej klasy ówczesnego społeczeństwa. Są błędy druku i objaśnień. U. *St. Zdziarski.*

Kochanowski J. 688. **Bronikowski K.**, Ślady wpływów francuskich humanistów w epigramach Jana Kochanowskiego. (Die Einflüsse französischer Humanisten in den Epigrammen von Jan Kochanowski.) *Almae Matri*, str. 91—100; por. *Věstn. SF.*, II., str. 6, Nr. 51.

— 689. **Łagowski Florjan**, Jan Kochanowski i jego dzieła. (Jan Kochanowski und seine Werke.) Warszawa, nakł. i druk. M. Arcta, in 32°, str. 80. („Książki dla wszystkich“ Nr. 34.)

Rzecz skreślona popularnie. U.

— 690. **Stein Ignacy**, Dwie elegje Kochanowskiego (przeł. I., 9. I. 10.) (Zwei Elegien von Kochanowski.) *Almae Matri* (por. *Věstn. SF.* II., str. 6, Nr. 51), str. 87—89.

— 691. **Stylo Adolf**, Die Abfertigung der griechischen Gesandten von Johann Kochanowski, übersetzt von . . . (w Sprawozdaniu c. k. gimnazjum Nowodworskiego czyli św. Anny za rok 1901). Kraków, nakł. fund. nauk., druk. W. L. Anczyca i Sp., in 8°, str. 1—26.

— 692. **Wojciechowski Konstanty**, Dr., Jan Kochanowski z Czarnolasu.

Ref. Muzeum XVII. 343. (T. Pini.)

Kochowski Wesp. 693. **Czubek Jan**, Wespazjan z Kochowa Kochowski, studjum biograficzne. (Wespazjan Kochowski von Kochow, biografisches Studium.) Por. *Věstn. SF.*, I., 112, 237.

Ref. *Przeł. Powsz.* LXXI., 106. (L. M. Dziama); *Ateneum*, czerwiec (St. Zdziarski); *Książka I.*, 364/5. (H. Galle.)

W pracy tej autor na podstawie źródeł rękopiśmiennych (księgi kościelne goleniowskie, akta województwa krakowskiego i tp.) prostuje wiele błędnych, rozpowszechnionych w studjach o Kochowskim, dat z życia tego poety. Jest to rzecz najbardziej wyczerpująca; wyjaśnia też stosunki rodzinne, towarzyskie i społeczne poety; przynosi sporo materiału do obyczajowości owych czasów.

Kołątaj H. 694. **Bujalski Dyonizy Fr.**, Z korespondencji i H. Kołątaja T. Czackiego . . . Por. *Věstn. SF.*, II., 150, Nr. . . .

— 695. **Smoleński Władysław**, Kuźnica Kołątajowa. „Pisma historyczne“ (tegoż), Kraków, G. Gebethner i Sp., tom II.

— 696. — Uwięzienie Kołłątaja. (Die Gefangennahme von Kołłątaj), tamże. t. II.

Konarski St. 697. **K. St.**, Miejsce urodzenia X. Stanisława Konarskiego, Żarczyce Większe. (Der Geburtsort von Stanislaw Konarski: Żarczyce Większe.) Ateneum, czerwiec, str. 544—553.

Kondratowicz. 698. **Кондратовичъ (Сырокомля) Людовикъ** (1832—1862). Биографическій очеркъ польскаго поэта съ приложениемъ его стихотвореній („Польские поэты“). Изданіе общества распространения полезныхъ книгъ. Москва, in 24°, str. 64. (Kondratowicz [Syrokomla] Ludwik, Eine biographische Skizze des polnischen Dichters nebst seinen Gedichten.)

Rzecz skreślona popularnie.

U.

— 699. **Pini Tadeusz**, Władysław Syrokomla i jego utwory. (Władysław Syrokomla und seine Werke.). Lwów, druk W. L. Anczyca i Sp. w Krakowie (Biblioteka Macierzy polskiej, Nr. 10.), in 8°, str. 247.

Rzecz napisana popularnie. Wykonana wybornie.

U.

Krasicki I. 700. **Bukowiński Władysław**, Książę-biskup warmiński. (Der Fürst-Bischof von Ermeland.) Prawda (warszaw.) Nr. 11.

— 701. **Dubiecki Marjan**, Ignacy Krasicki. Tygodnik ilustrowany, Nr. 12. i nast.

— 702. **Gomulicki Wiktor**, O Ignacym Krasickim, w sto lat po zgonie. (Über Ignacy Krasicki zum 100-jährigen Todestage.) Gazeta Polska (warszaw.) Nr. 72. i nast.

— 703. **Hahn Wiktor**, Dr., Ignacy Krasicki w setną rocznicę śmierci. (Ignacy Krasicki zum 100-jährigen Todestage.) Gazeta lwowska Nr. 60. i nast.

— 704. **Mazanowski Antoni**, Charakterystyki literackie pisarzy polskich. VIII. Ignacy Krasicki. (Literarische Charakteristik polnischer Autoren: Ignacy Krasicki.) Złoczów, nakł. i druk W. Zukerkandla („Biblioteka powszechna“ Nr. 340—341), in 16°, str. 82.

— 705. **S.**, Ignacy Krasicki. Wędrowiec Nr. 13.

— 706. **Tretiak Józef**, Ignacy Krasicki jako prezydent trybunału. (Ignacy Krasicki als Präsident des Tribunals), w tegoż autora „Szkicach literackich“, serja II. (Kraków, Spółka wydawn. polska), str. 269—294.

Rozprawa rzuca nowe światło na działalność Ignacego Krasickiego, jako prezydenta trybunału, o czem dotąd wiedziano bardzo mało. Rzecz oparta na własnoręcznych listach I. Krasickiego (z Bibliot. Czartoryskich w Krakowie.)

U.

— 707. **Tretiak Józef**, Ignacy Krasicki. Charakterystyka w ramach szkicu biograficznego. (Charakteristik im Rahmen einer biographischen Skizze.) Biblioteka Warszaw., Grudzień, str. 479—521.

— 708. **-vák**, Ignac Krasicki. Jubilejní studie k jeho 100-letým narozeninám (sic) úmrtí. Č. Revue IV., str. 992—998.

Kraśiński Z. 709. Biegeleisen H., Zapomniane utwory Z. Kraśińskiego. (Verschollene Werke von Z. Kraśiński.) Krytyka III., 17.

— 710. **Gomulicki Wiktor**, Kraśińskiego „Wanda“ i Słowackiego „Samuel Zborowski“. („Wanda“ von Kraśiński und „Samuel Zborowski“ von Slowacki.) Kraj Nr. 48—50.

— 711. **Kallenbach Józef**, Z nieznaných rękopisów Zygmunta Kraśińskiego. (Aus unbekannten Handschriften von Zygmunt Kraśiński.) Bibliot. Warszaw. t. III., str. 197 i 389 i nast.

Są to tłumaczenia drobnych utworów Zygmu. Kraśińskiego, pisanych pierwotnie po francusku, a przechowanych u jego druha Henryka Reevego. U.

— 712. **Kraśiński Adam**, Poeta myśli. (Der Dichter des Gedankens.) Bibliot. Warszaw. t. I., 32 in 205 i nast.

Jest to studjum wyjaśniające jedną z najważniejszych chwil przełomowych w życiu Kraśińskiego, na podstawie nieznaney korespondencji jego z H. Reeve. U.

— 713. — Z nieznaných rękopisów Zygmunta Kraśińskiego, wydał... (Aus den unbekannten Handschriften von Zygmunt Kraśiński.) Biblioteka Warszawska, wrzesień, 389—413; październik 1—27, listopad, 201—245.

Są to listy Z. Kraśińskiego do jego przyjaciela H. Reevego.

— 714. **Kraśiński Zygmunt**, Z nieznaných pism. Wankana Śpiew Skaldyczny. (Aus den unbekannten Werken von Z. Kraśiński. Ein skaldisches Lied.) Krytyka III., str. 76.

— 715. — Z nieznaných pism. (Aus unbekannten Werken.) Krytyka III., zes. 2—3.

— 716. — Z nieznaných utworów. Le regret (i w przekładzie polskim J. Czarnowskiej.) (Aus unbekannten Werken: „Le regret“.) Krytyka III., str. 142.

— 717. — „Wanda“. Fragment dramatu... po raz pierwszy wydał Adam Kraśiński. („Wanda“ — Fragment eines Drama von Z. Kraśiński.) Warszawa (odbitka z „Bibliot. Warszaw.“, zes. lipc.), druk J. Sikorskiego, in 8°, str. 46.

Rozbiór podał Tad. Pini w Kwartalniku histor. XV., str. 513—523.

— 718. — Myśli pobożne. (Fromme Betrachtungen.) Wydanie Biblioteki Ordynacji Kraśińskich. Warszawa 1899, in 16°, str. VII. + 69 + 4 nl.

Rozbiór podał Tad. Pini w Kwart. histor. XV., 504—513.

— 719. **Mazanowski Mikołaj**, Zygmunt Kraśiński. (Charakterystyki literackie pisarzy polskich. III.) Złoczów, nakł. i druk. W. Zuckerkandla. (Bibliot. Powszech.), in 16°, str. 115.

Ref. Kwart. histor. XV., 96—98. (Tad. Pini: „Po za... dowolnym zmianem chronologii dzieł Kraśińskiego, za największą wadę pracy p. Mazanowskiego uważam czerpanie z dzieła prof. Tarnowskiego tych właśnie ogólnych uwag, które przedewszystkiem należało na podstawie nowszych prac krytycznych sprostować.“)

— 720. **Pini Tadeusz**, Świeżo ogłoszone utwory pośmiertne Zygmunta Krasińskiego. (Die neuerdings publicirten Posthumenwerke.) Kwartaln. historycz. XV., str. 504—523.

Praca ta zawiera rozbiór i ustalenie dat chronologicznych dla „Myśli pobożnych“ i dla „Wandy“ (por. wyżej Nr. 716 i 717). Rzecz sumienna i krytyczna. U.

— 721. **Porębowicz Edward**, Tryady Z. Krasińskiego. (Die Tryaden von Z. Krasiński.) „Księga pamiątkowa uniwersytetu Lwowskiego ku uczczeniu 500-rocznicy fundacji Jagiellońskiej Uniwersytetu Krakowskiego“. Lwów, nakł. Senatu akad. 1900 (też odbitka in 8°, str. 35.).

Ref. Przegl. polski, marzec (St. Tarnowski); Słowo (warszaw.) Nr. 68. (tenże); Książka L., 334 i n. (Ign. Chrzanowski: „Wogóle praca prof. Porębowicza jest jednym z najwybitniejszych studjów o twórczości Krasińskiego, jako rzucająca snop nowego światła na genezę jego poglądów i stanowiąca olbrzymi krok naprzód ku dokładnemu zrozumieniu jego poezji....“)

Kraszewski J. I. 722. **Tretiak Józef**, Studium o Kraszewskim. (Ein Studium über Kraszewski), w tegoż autora „Szkiecach literackich“, serja II., Kraków, Spółka wydawn. polska, str. 297—308.

W szkicu tym prof. Tretiak podaje zupełnie odmienną charakterystykę Kraszewskiego, zarówno jako człowieka i jako pisarza, aniżeli prof. P. Chmielowski w swej obszernej pracy p. t. „Józef Ignacy Kraszewski“ (Kraków, 1888.) U.

— 723. **Zdziarski Stanisław**, „Anafielas“ Kraszewskiego a poezja ludowa litewska. (Der „Anafielas“ von Kraszewski und die litauische Volkspoésie.) Świat (łódzki), Nr. 30—32.

Porównania oparte na tekstach pseudo-ludowych, niezastęgujących na zaufanie. Rzecz bardzo pobieżna. U.

Kromer M. 724. **Czermak Wiktor**, Dr., Cromerus Martinus. Polonia sive de situ, populis, moribus, magistratibus et Republica Regni Polonici libri duo. 1578, wydał... (Biblioteka pisaków polskich. Tom 40.) Kraków, nak. Ak. Umiejętności, in XIII. + 160.

Ref. Зап. Шевч. XLIV. 616л. 5—6. (М. Грушевський).

Krsycki. 725. **Dembitzer Zacharjasz**, Criciana. Almae Matri etc., str. 51—54. Por. Věstn. SF. II., str. 6, Nr. 51.

Leszczyński. 726. **Tretiak Józef**, O Głosie Wolnym Leszczyńskiego. Kwestja genezy. (Der „Głos wolny“ von Leszczyński. Entstehungsgeschichte.) Spraw. Krak., t. VI., 3—4.

Autor w komunikacie tym sprostowuje wiele błędnych mniemań o „Głosie wolnym“, między innymi dowodzi, iż był obmyślany, jeśli nie napisany, w Królewcu w latach 1731—1736, a wydany po raz pierwszy w Nancy w roku 1749, nie zaś, jak zwykle podawano w literaturach, w r. 1733. U.

Lubomirski St. 727. **Morawiecki Stefan**, Stanisław Herakljusz Lubomirski kilka kart z lat młodych oligarchy: 1661—1667. (Stanisław, Herakljusz Lubomirski, Einige Blätter aus der Jugend des Oligarchen: 1661—1667) w Sprawozdaniu XVIII. dyrekcji c. k. gimnaz. III. w Krakowie za rok szkolny 1901. Kraków, nakł. fund. naukow., druk. W. Ł. Anczyca i Sp., in 8°, str. 76.

Mickiewicz A. 728. **Bełza Władysław**, Szkice, wspomnienia, obrazki Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolfa, in 8°, str. 212.

Ref. Książka I., 331. (Ign. Chrzanowski).

Część książki objęta tytułem „Z epoki wieszca” wyświetla różne chwile z życia i twórczości Mickiewicza: „Maryla i jej stosunek do Mickiewicza”, „Brat poety (Franciszek Mickiewicz)”, „Powrót taty”, „Król Hieronim w Nowogródku”, „Mickiewicz kompozytorem”, „Mickiewicz o Bürgerze”, „Krakowska edycja Wallenroda”, „Kartka Goethego”, „Pogrzeb Wieszca”. Szkice te przynoszą nowe, nieznane dotychczas, szczegóły. U.

— 729. **Chmielowski Piotr**, Adam Mickiewicz, zarys biograficzno-literacki. (Adam Mickiewicz, Ein biographisch-litterarischer Abriss.) Wydanie 3-e poprawione, z 2 portretami. 2 tomy. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolffa, druk. W. L. Anczyca i Sp., in 8°, str. 2 nl. + 427 + 450.

Ref. Ateneum, czerwiec (G. Korbut).

Praca ta zawiera najnowe wyniki badań nad Mickiewiczem. Strona zewnętrzna życia poety przedstawiona znakomicie. Pod względem materiałów informacyjnych dzieło prof. Chmielowskiego niema u nas równego sobie. U.

— 730. **Chrzanowski Ignacy**, Autograf „Majtk’a” Mickiewicza i poezje Filaretów. (Autograph des „Majtek” von Mickiewicz und die Philaretendichtung.) Lwów (odbitka z VII. t. Pamiętnika literackiego Tow. im. A. Mickiewicza), in 8°, str. 20.

— 731. **Drzewiecki Konrad**, O życiu i dziełach Adama Mickiewicza. (Leben und Werke von Adam Mickiewicz.) Warszawa, skł. gł. w „Księg. Polsk.,” in 8°, str. 120.

Książeczka ta napisana popularnie — stara się dać pełny i wszechstronny obraz życia i twórczości poety przeważnie za pomocą licznych wyjątków z jego pism. Rzecz wykonana umiejętnie, dobrze. U.

— 732. **Kallenbach Józef**, O genezie *Dziadów*. (Über die Entstehung der „Dziady“.) *Almae Matri etc.* str. 115—128. *Por. Věstn. SF. II.* str. 6, Nr. 51.

— 733. — Wybór listów Mickiewicza. (Auswahl von Briefen von Mickiewicz.)

Ref. *Gazeta polska (warsz.)* Nr. 41. (J. T. Hodi).

— 734. **Konopnicka Marja**, Z roku Mickiewiczowskiego. (Aus dem Mickiewicz-Jahre.) Warszawa, 1900, in 8°, str. 254

Ref. *Kraj*, Nr. 2. (Wiktor Gomulicki); *Tydzień (Iwów.)* Nr. 18. *Książka I.*, 12—13. (Ign. Chrzanowski.)

Książka zawiera dwa studja: „O pierwszej i drugiej części Mickiewiczowskich „Dziadów” słów kilka i „Portrety piórem”, w którym autorka analizuje tradycję ustną i piśmienną, dotyczącą się oblicza, rysów twarzy A. Mickiewicza. U.

— 735 **Korbut Gabrjel**, O wiersz Mickiewicza. (Um ein Gedicht von Mickiewicz.) *Ateneum*, kwiecień, str. 208—211.

— 736. **Lange Antoni**, Mickiewicz a Słowacki. (Mickiewicz und Słowacki.) *Tydzień (Iwowski)*, Nr. 9. i nast.

— 737. **Méyet Leop.**, Z nieznaných autografów A. Mickiewicza. (Aus unbekanntem Autographen von Mickiewicz.) Ateneum, styczeń: 117—124, marzec: 588—599, kwiecień: 200—207.

Rzecz zawiera: 1. listy Mickiewicza do różnych osób, 2. szczątki „Konrada Wallenroda“ i 3. „Goethe i Byron“ (rozprawa akademicka A. Mickiewicza napisana po francusku). U.

— 738. **Mickiewicz Adam**, Pisma nieobjęte 4-tomowem wydaniem warszawskim, w 2-ch tomach. (Werke, welche in der vierbändigen warschauer Ausgabe nicht enthalten sind; zwei Bd.). Lwów, staraniem Towarzystwa zachęty nauk społecznych, druk. A. Goldmana, in 8°, str. 381 i 216.

— 739. **Morawski Kazimierz**, „Na pogrzeb Mickiewicza“; „W-stuletnią rocznicę urodzin Mickiewicza“; „Po odsłonięciu pomnika Mickiewicza w Krakowie“ (w tegoż: „Wiersze i proza“, Kraków, Spółka wydawn. polska, in 8°, str. 99—109.) („Zum Begräbnis von Mickiewicz“; „Zum hundertsten Geburtstage von Mickiewicz“; „Nach der Enthüllung des Denkmals von Mickiewicz“.)

— 740. **Poletyło H.**, Mickiewicz i jego „Irys“. (Mickiewicz und sein „Irys“.) Głos (warszaw.) Nr. 11.

— 741. **Potocki Antoni**, Poszukiwanie literackie. (Eine literarische Untersuchung.) Ateneum, czerwiec.

W artykule tym autor występuje z hipotezą, że wiersz p. t. „Dumanie w nocy jesiennej“ jest utworem A. Mickiewicza. U.

— 742. **Sędzimir J. O.**, Przyczynki do badań „Pana Tadeusza“. (Beiträge zur Erforschung des „Pan Tadeusz“.) Złoczów, nakł. autora, druk. W. Zuckerkandla, in 8°, str. 102 + 1 nl.

Ref. Książka I., 334—5. (Stanisław Zdziański: „... nietylko sam zamiar napisania przeglądu badań nad „Panem Tadeuszem“ był poroniony, ale i wykonanie nie dopisało.“)

— 743. — Mickiewicza „Pan Tadeusz“. Zesz. I. („Pan Tadeusz“ von Mickiewicz.) Rzeszów, nakł. autora, MCMI., in 8°, str. 1 nl. + XVI. + 37.

— 744. **Tretiak Józef**, Obrazy nieba i ziemi w „Panu Tadeuszu“. (Himmels- und Erdenbilde in „Pan Tadeusz“.) W tegoż autora „Szkiecach literackich“, serja II., Kraków, Spółka wydawn. polska, in 8°, str. 191—230.

— 745. **Trzcziński Tadeusz**, Kosmofizyczne poglądy A. Mickiewicza. (Die kosmophischen Anschauungen von A. Mickiewicz.) Ateneum, maj, 379—400 (też odbitka: Warszawa, E. Wende i Sp., druk. J. Cotty, in 8°, str. 23).

— 746. **Ułaszyn Henryk**, Przekład słowacki sonetów Mickiewicza. (Slovakische Übersetzung von Mickiewicz's Sonetten.) Kraj, Nr. 45. Przekładu dokonał Hviezdoslav (P. Országh): „Slovenské Pohľady“, XXI., str. 516, 537, 685.

— 747. **Waszyński**, A. Mickiewicz, jego historjofizyczne i społeczne poglądy. (A. Mickiewicz, seine historiosophischen und socialen Anschauungen.)

Ref. Kwart histor. XV., 87—90. (Józef Kallenbach: „Praca Dra Waszyńskiego jest bardzo cennym przyczynkiem do zrozumienia i oceny obywatelskich dążeń Mickiewicza i społecznych jego zapatrywań.“)

— 748. **De Wyzewa F. M.**, L'oeuvre d'Adam Mickiewicz. Revue de deux Mondes, zeszyt z 15 maja.

— 749. **Zawiliński Roman**, Mickiewicz i Asnyk (Mickiewicz und Asnyk.) „Czas“ Nr. 80.

— **Modrzewski**. 750. **Małeckci A.**, Nowe wiadomości o Modrzewskim. Dla powodziań, książka zbiorowa.

Orzechowski St. 751. **Orzechowskiego Stanisława** „Fidelis Subditus“ w redakcji z r. 1543, wyd. Teodor Wierzbowski (por. Věstn. SF., I., str. 111, Nr. 249).

Ref. Przegl. Powsz. LXIX., 116. (St. Zdziarski.)

— 752. — **Opowiadanie upadku przyszłego polskiego z r. 1560**, wydał Teodor Wierzbowski. (Erzählung von dem künftigen Fall Polens vom J. 1560) (Biblioteka zapomnianych poetów i prozaików polskich XVI.—XVII. w.; zeszyt XVI.). Warszawa, Kasa im. Mianowskiego, druk. K. Kowalewskiego, in 8°, str. 35.

Jest to ciekawa ilustracja agitacyjnych zapędów Orzechowskiego i dróg, jakimi chodził dla dopięcia swego celu. U.

Osiński L. 753. **Grabowski Tadeusz**, Dr., Ludwik Osiński i ówczesna krytyka literacka. (Ludwik Osiński und die damalige litterarische Kritik.) Kraków, nakł. autora, druk. Czasu, in 8°, str. 92.

Ref. Przegl. Powsz. LXX., 406. (St. Zdziarski); Ateneum, czerwiec (tenże); Poradn. dla czytających książki, Nr. 21. (tenże); Przegl. Polski, maj (St. Tarnowski); Książka, I., 332 (Ign. Chrzanowski); Tydzień (łwow.) Nr. 25.

W pracy tej stara autor się przedstawić działalność Osińskiego na tle ogólnego rozwoju krytyki literackiej u nas, począwszy od jej zawiązków aż do wystąpienia Brodzińskiego (1818). Za twórcę krytycyzmu literackiego w Polsce uważa autor Konarskiego (epoka Stanisława Augusta). Cała ta jednak monografia grzeszy powierzchownością traktowania przedmiotu. U.

Paprocki B. 754. **Bartoszewicz Kazimierz**, Kwestjonariusz małżeński. (Frage und Antwort über die Ehe.) Kraków, skł. gł. u G. Gebethnera i Sp., in 8°, str. 95.

Część pierwsza tej pracy — publicystyczna, w drugiej zaś charakteryzuje autor „Dziesięcioro przykazanie mężowe“ Bartosza Paprockiego i kreśli stosunek pierwonego heraldyka polskiego do kobiet. U.

— 755. **Bartosza Paprockiego** Dwie broszury polityczne z lat 1587 i 1588. Por. Věstn. SF. I., 112, 250.

Ref. Зап. Шевч. XLIV., 66л. 5. (М. Грушевський.)

Pasek Jan Chr. 756. **Heck Korneli Juljusz**, Dr., Jan Chryzostom Pasek. W sprawie jego pamiętników i charakterystyki. (Zur Frage Memoiren von Jan Pasek und seines Charakters.) „Czas“ Nr. 231 i nast.

— 757. **X.**, O Imci Panu Janie Chryzostomie z Gosławic Pasku. Tygodnik ilustrow. Nr. 34.

Pol Winc. 758. **Betza Władysław**, Wspomnienie o Wincentym Polu. W tegoż autora: „Szkice, wspomnienia, obrazki“, Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolfa, in 8°, str. 212.

Potocki Jan. 759. **Ułaszyn Henryk**, O Janie Potockim i literaturze Kaukazu (Jan Potocki und die Litteratur des Kaukasus). Notatka krytyczno-polemiczna. *Przegl. tygodniowy (warsz.)*, Nr. 46—51.

W formie polemiki — rzecz zawiera zarys działalności naukowej Jana Potockiego znanego podróżnika i pisarza († 1815), ocenę jego prac i określenie stanowiska, jakie zajmuje w dziejach nauki polskiej i europejskiej.

Potocki Stanisł. 760. **Chmielowski Piotr**, Stanisław Potocki jako feljetonista. (Stanislaus Potocki als Feuilletonist.) *Tygodnik ilustr.* Nr. 40 i nast.

Potocki Wacław. 761. **Brückner Aleksander**, Język Wacława Potockiego. (*Por. Věstn. SF.*, II., str. 61, Nr. 263.)

762. **Heck Korneli Juljusz**, Dr., Prof. Brückner o Wacławie Potockim. (Prof. Brückner über Waclaus Potocki.) *Przegl. Powsz.* 1900. LXVIII., 309—328 i 1901. LXIX., 55—68 (też odbitka). *Por. Věstn. SF. I.*, 113, 262.

Rej M. 763. von **Crigern H. F.**, Nikolaus Rej als Polemiker. Leipzig, Richter, IV. + 96 s. — M. 2.

Ref. Theol. Litbl, XXI., 11 (Bossert). *Jb. d. Ges. f. Gesch. des Protestantismus in Österreich* XXII., 240.

— 764. **Dropiowski Peter Ladislaus**, Nikolaus Rey als Politiker, eine litterar.-historische Skizze. Brody, Druck von F. Vest, in 8°, str. 43.

— 765. **Pyszkowski Johannes**, Mikołaj Rej's „Wizerunek“ und dessen Verhältniss zum „Zodiacus vitae“ des Marcellus Palingenius. Dissertation zur Erlangung der Doctorwürde von der philosophischen Fakultät der Universität Freiburg in Schweiz. Krakau. G. Gebethner und Comp., in 8°, str. 62.

Sumienne studjum dotyczące kwestji dotychczas mało wyświeconych.
U.

— 766. **Rej Mikołaj z Nagłowic**, Psalterz Dawidów, wydał Stanisław Ptaszycki (Der Psalter David's.) („Pomniki piśmiennictwa polskiego“, wydawane przez Józefa Zakrzewskiego.) Petersburg. K. Grendyszyński, druk. Uniw. Jag. w Krakowie, in 8°, str. IX. + 16 + 308.

Jest to dokładny przedruk wydania pierwotnego z zachowaniem wszelkich właściwości języka staropolskiego; zmienił tylko wydawca pisownię. Tekst przedstawia zatem ważny materiał językowy.
U.

Roysjusz Piotr. 767. **Kruczkiewicz Bronisław**, Petri Roysii Aurei Alcagnicensis Carmina. Pars I. carmina majora continens. Pars II. carmina minora continens. . . . edidit, commentariis instruxit. . . . Cracoviae 1900. CXXXVIII. + 311 str.; X. + 512 str., in 8°. *Por. Věstn. SF. I.*, 110, 226.

Ref. Przegl. polski, lipiec (Al. Brückner); *Muzeum* XVII., 892 (Dembitzer); *Kwart. historycz.* XV., 360—364 (Al. Brückner) i odpowiedź prof. Kruczkiewicza na tę recenzję, tamże, str. 613—616.

Skarga Piotr. 768. **Zahorski J.**, Wyobrażenia Piotra Skargi. (Die Einbildungskraft von Piotr Skarga.) Ateneum, czerwiec, str. 522—543.

Słowacki Juliusz. 769. **Biegeleisen Henryk**, Dr., Pamiętnik Juljusza Słowackiego, ogłosił... (Tagebuch von Juliusz Słowacki.) Warszawa, in 8°, str. 137, z ilustr. (Biblioteka dzieł wyborowych Nr. 208.)

Są tu obok całego szeregu rysunków z natury, dorywczo kreślone notatki wiersze, wyciągi z czytanych książek, pierwsze rzuty pomysłów dramatycznych i t. p. „Pamiętnik” obejmuje lata 1843—1847, jest więc przyczynkiem do psychologii Jul. Słowackiego w okresie towarzyszenia. U.

— 770. **Biegeleisen H.**, Nieogłoszone fragmenty „Pana Tadeusza” Juljusza Słowackiego. (Unedirte Fragmente von „Pan Tadeusz” von Juliusz Słowacki.) Kraj Nr. 6, również Tydzień Nr. 7, również Czas Nr. 40.

— 771. **Biegeleisen H.**, Nieznane poezje Juljusza Słowackiego. (Unbekannte Dichtungen von Juliusz Słowacki.) Krytyka III., str. 283 i nast.

— 772. **Gomulicki Wiktor**, Krasińskiego „Wanda” i Słowackiego „Samuel Zborowski”. („Wanda” von Krasiński und „Samuel Zborowski” von Słowacki.) Kraj Nr. 48—50.

— 773. **Hahn Wiktor**, Dr., Balzac czy Słowacki. (Balzac oder Słowacki.) Ateneum, czerwiec, 592—595.

— 774. **Hahn Wiktor**, Bibliografia o Juljuszu Słowackim za rok 1899. (Bibliographie über Julius Słowacki für J. 1899.) Lwów nakł. autora, druk. W. Łozinskiego, in 8°, str. 41. (Odbitka z Przewodn. nauk. i literac., 1901, marzec—lipiec.)

Spis dzieł, monografji, artykułów okolicznościowych, przyczynków, ilustracyj i t. p. Ogółem autor podaje 278 numerów. U.

— 775. **Jabłonowski Władysław**, Dusza poety Rzec o J. Słowackim. (Die Seele des Dichters. Über J. Słowacki.)

Ref. Prawda Nr. 21 (A. Drogoszewski).

— 776. **Jarecki Kazim.**, Juljusz Słowacki i poemat „W Szwajcarii”. (Juljusz Słowacki und seine Dichtung „W Szwajcarii”.) Biblioteka Warszawska, kwiecień, 89—117, maj, 217—345.

— 777. **Jellenta Cezary**, Juljusz Słowacki dzisiaj. Szkic konturowy. (Juljusz Słowacki heute. Ein Umriss.) Kraków 1900, str. 72, in 8°.

Ref. Poradn. dla czytających książki Nr. 19 (A Drogoszewski: „Obfituje (szkie ten) w myśli świeże i śmiałe, które niejednokrotnie ukazują nam przedmiot pod odmiennym, niż zazwyczaj, kątem widzenia i odmienne poniekąd rzucają nań światło”).

— 778. **Lange A.**, Mickiewicz a Słowacki. (Mickiewicz und Słowacki.) Tydzień (lwowski) Nr. 9 i nast.

— 779. **Małeckci Antoni**, Juljusz Słowacki, jego życie i dzieła w stosunku do współczesnej epoki. (Juljusz Słowacki — Leben und Werke in ihrer Beziehung zur seine Epoche.) Tomów 3, wyd. 3-e poprawione i pomnożone. Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, druk

Pillera i Sp., in 8°, str. XII + 283 + 3 nl., z portretem; 332 + 2 nl., z podobizną; 308 + 3 nl., z portretem.

Ref. Ateneum, czerwiec (G. Korbut); Krytyka III., str. 271 (m. f.); Muzeum XVII., 340 (T. Pini); Tygodnik ilustr. Nr. 29 (M.); Kwart. histor. XV., 534—5 (Dr. W. Hahn); Książka I., str. 333 (Ign. Chrzanowski: „jest to jedna z najlepszych monografii historyczno-literackich, jakie posiadamy“). Do niezmienionego tekstu wydania drugiego z polecenia prof. A. Małeckiego p. Bronisław Gubrynowicz pododawał w odnośnych miejscach szereg przypisków, poniżej tekstu umieszczonych, a stręczających to wszystko, przez co w ostatnich latach dwudziestu wiadomości o J. Słowackim zostały wzbogacone W „dodatkach“ podano wyjątki z nowoodkrytych listów matki Słowackiego do A. E. Odyńca i J. Słowackiego do p. Joanny Bobrowej. U.

— 780. **Matuszewski Ignacy**, Żywioły plastyczne w poezji Słowackiego. (Die plastischen Elemente bei Słowacki.) Ateneum, czerwiec, str. 562—591.

— 781. **Méyet Leop.**, Nieznane listy Juliusza Słowackiego. (Unbekannte Briefe von Juljusz Słowacki.) Wędrowiec, Nr. 22 i nast.

— 782. **Méyet Leopold**, Dzień zgonu Juliusza Słowackiego (Der Todestag von J. Słowacki). Kurjer Warszawski 1900, Nr. 302, przedrukowano częściowo w Kurjerze Poznańskim 1900 Nr. 337 (feljeton).

Ref. Kwart. histor. XV., str. 364—365 (Dr. Wiktor Hahn).

W artykule tym p. Méyet przytacza dowody, że J. Słowacki umarł 3. kwietnia 1849 r. U.

— 783. **Morzycka F.**, Juliusz Słowacki. Warszawa, Księgarnia polska J. Sikorskiej, druk. M. Lewińskiego i Syna. in 8°, str. 77.

— 784. **Porębowicz Edward**, Ze spuścizny rękopiśmiennej Juliusza Słowackiego. (Aus dem handschriftlichen Nachlass von Juljusz Słowacki) Chimera (warszaw.): kwiecień—maj.

— 785. **Słowacki Juljusz**, „Samuel Zborowski“. („Samuel Zborowski“ von Juljusz Słowacki.) Tydzień (lwowski) Nr. 28 i nast.

— 786. **Tr. Wł.**, „Pan Tadeusz“ Juliusza Słowackiego. („Pan Tadeusz“ von Juljusz Słowacki.) Wędrowiec Nr. 8.

— 787. **Dumanskij**, Juljusz Słowacki. Русское Богатство, 1901, маѣ.

— 788. **Méyet Leopold**, Listy Salomei Słowackiej-Bécu do Antoniego Edwarda Odyńca (1826—1829), wydał... (Briefe von Salomea Słowacka-Bécu an Ant. E. Odyniec.) Przewodnik naukowy i literacki. 1898.

Ref. Kwart. histor. XV., str. 91—95 (Dr. Wiktor Hahn).

Syrokomla Wł. pat. wyżej pod.: Kondratowicz Ludwik. (Věstn. SF. II., 155, Nr. 697.)

Szymonowicz Sz. 789. **Heck Korneli**, Dr., Szymon Szymonowicz (Simon Simonides.) Jego żywot i dzieła. Cześć I. (Szymon Szymonowicz, Leben und Werke. Th. I.) (Odbit. z t. XXXIII. Rozpr. wydź. filol. Akad. Um., str. 188—345.) Kraków, nakł. Ak. Um., księg. Spółki wydawn. polsk., druk. Uniw. Jag., in 8°, str. 160 i tablica genealogiczna. (Por. też komunikat w Spraw. Krak. t. VI. Nr. 2, str. 2—6.)

Rozprawa obejmuje czasy wychowania i wykształcenia poety (1558—1580), pierwszy wzlot literacki pod wpływem Stanisława Sokołowskiego (1581—1587) i czas największej twórczości pod silnym wrażeniem świeżo zawiązanego z Janem Zamoyskim stosunku (1597—1594). Autor usuwa liczne błędy; powtarzane przez podręczniki.

— 790. **Heck Korneli Juljusz**, Dr., Szymon Szymonowicz. Jego żywot i dzieła. Część II. (r. 1594—1629). Spraw. Krak., t. VI., Nr. 7, s. 4—9.

Komunikat obejmuje lata 1594—1629.

— 791. **Heck Korneli J.**, Dr., Szymonowicz politycznym pisarzem. (Szymonowicz als politischer Schriftsteller.) Czas Nr. 251.

Towiański A. 792. **Mazurkiewicz Jan**, Andrzej Towiański, studjum psychologiczne. (Andrzej Towiański, ein psychologisches Studium.) Warszawa 1901 (na okładce 1902), wyd. z zapom. Kasy im. Mianowskiego, skł. głów. Gebethner i Wolff, druk. J. Cotty, in 16°, str. 132.

Rzecz pisana ze stanowiska psychologicznego; autor odpowiada na pytanie czym był Towiański? Stan psychiczny Towiańskiego według autora był wysoce chorobliwym, niemal graniczącym z obłądkiem.

Witwicki St. 793. **Łaszczyński W.**, Stefan Witwicki. Wędrowiec Nr. 36.

— 794. **Zaleski Djonizy**, Listy Stefana Witwickiego do Józefa Bohdana Zaleskiego, wydał... (Briefe von Stefan Witwicki an Józef Bohdan Zaleski.) Lwów, nakł. wydawcy, druk. Wł. Łozińskiego, in 8°, str. 4 + 135.

Ref. Przegl. Powsz. LXX., 272 (Stanisław Zdziarski); Ateneum, czerwiec, (tenże); Książka I., 258 (tenże).

Sporo tu znajduje się też materiałów dotyczących Mickiewicza w epoce towianizmu.

— 795. **Zdziarski Stanisław**, Listy Stefana Witwickiego do Klementyny Grabowskiej, wydał... (Briefe von Stefan Witwicki an Klementyna Grabowska.) (Odb. z Roczn. Towarz. Przyj. Nauk poznańskiego, t. XXVI) Lwów, nakł. aut. 1900. Str. 12, in 8.

Ref. Przegl. Powsz. LXX., 273—4 (Henryk Ułaszyn); Książka I., Nr. 8, str. 300 (tenże).

— 796. **Zdziarski Stanisław**, Witwicki i Żukowski. Studium porównawcze. (Witwicki und Żukowski. Vergleichendes Studium.) Przewodn. naukowy i literac., czerwiec, str. 514—525.

Zaleski B. 797. **Kolessa Aleksander**, Ukraińska rytmika ludowa w poezjach Bohdana Zaleskiego. Por. Věstn. SF. I., str. 182, Nr. 554.

Ref. Lud VII., 227—228 (St. Zdziarski); Зап. Шевч. т. XLII, 61а 30. (I. Франко); Przegl. Powsz. LXIX., 114 (St. Zdziarski).

— 798. **Krechowiecki Adam**, Bohdan Zaleski o sobie i współczesnych. Na podstawie korespondencji. (Bohdan Zaleski on sich selbst und seinen Zeitgenossen. Auf Grund seines Briefwechsels.) Lwów, druk. Wł. Łozińskiego, in 16°, str. 52 (Odbitka z „Gazety lwowskiej“).

Ref. Książka I., 257—8 (St. Zdziarski); Ateneum, czerwiec (tenże); Зап. Шевч. XLIII. бібл. 23. (I. Франко: Найцікавіша частина відігу се біографія і характеристика цольского емігранта, поета, а в кінці апостола Адама Ценіньского).

Jest to cenny przyczynek do charakterystyki B. Zaleskiego jako człowieka i pisarza. Autor charakteryzuje też wybitniejsze osobistości przesuważające się w listach B. Zaleskiego. U.

— 799. **Zaleski Djonizy**, Korespondencja Jozefa Bohdana Zaleskiego, wydał... (Briefwechsel von Józef Bohdan Zaleski.) Tom II. Lwów, nakł. H. Altenberga, druk. Wł. Łozińskiego, in 8°, str. 4 nl. + 240 + VII, + II. (odbitka z „Przewodn. nauk. i literac“.)

Ref. Зап. Шевч. т. XLIII, 23 (I. Франко); Książka I., 396 (St. Zdziarski); Kwart. histor. XV., 355—357 (tenże: „Do biografji... Zaleskiego i do historii emigracji, zawiera się tutaj nieposledniej wartości materiał“).

— 800. **Zdziarski Stanisław**, Poezja Zaleskiego w trzecim okresie twórczości. (Die Poesie von Zaleski in der dritten Periode.) Tygodnik Polski Nr. 35. i nast.

— 801. — **Młodość Bohdana Zaleskiego**. (Die Jugend von Bohdan Zaleski.) „Gazeta lwowska“ Nr. 175—189, 195—200, 202—203.

— 802. — **Chronologja młodocianych utworów Bohdana Zaleskiego**. (Chronologie der Jugendwerke von Bohdan Zaleski.) Biblioteka Warszawska, październik, s. 154—166.

Zan Tomasz. 803. **Gawalewicz Marjan**, Poeta promienisty. Z filareckiej twórczości Tomasza Zana. (Aus der philaretischen Wirksamkeit von Tomasz Zan.) Kraj Nr. 5—7. (jest to dokończenie pracy, rozpoczętej w poprzednim roczniku z roku 1900).

Zieliński G. 804. **Zieliński Gustaw** i nieznanę jego listy. (Zieliński Gustaw und seine unbekanntenen Briefe.) Tygodnik Polski Nr. 38. i nast.

Zimorowicz. 805. **Czermak Wiktor**, Przyczynek do biografji Zimorowicza. (Beitrag zur Biographie von Zimorowicz.) „Studja historyczne“ tegoż autora, Kraków, Spółki wydawn. polsk., in 8°, str. 341.

W przyczynku tym uzupełnił autor materiały zebrane przez Dr. Hecka. Dotyczą się one mianowicie sprawy poety z rodziną jego pasierba, Złotorowiczami (podług aktów z archiwum miejskiego krakowskiego). U.

— 806. **Heck Korneli Juljusz**, Kto jest autorem Roksolanek wydanych pod imieniem Szymona Zimorowicza? (Wer ist der Verfasser der „Roksolanke“, herausgegeben unter dem Namen von Szymon Zimorowicz.) Spraw. Krak., t. VI, Nr. 2, s. 6—8.

Autor dowodzi w swoim komunikacie, że autorem Roksolanek jest nie Szymon, lecz brat jego starszy, Józef Bartłomiej Zimorowicz. U.

G. Pisemnictwi lużicko-srbské.

807. **Parčewski Alfons J.**, Lužičenjo a Mišnjenjo na Krakowskej uniwersiće w 15. a 16. lětstoskomaj. ČM. serb. LIV., 71—108.

808. **Černý Ad.**, Sto let lužicko-srbské poesie. (Pokrač.) Sl. Prehl. III. 262—267, 319—325, 378—382, 421—431, 475—480.

H. Dějiny českého písemnictví.

809. **Flajšhans Václav, Dr.**, Písemnictví české slovem i obrazem od nejdávnějších dob až po naše časy. Se 48 přílohami a 453 vyobrazeními, podpisy a rukopisy. V Praze 1901. Str. 767 s ukazatelem. Sr. Věstn. SF. I., 114, 276.

Dvoješitem 24./25. ukončeno dílo toto, rázu převahou filologického a bibliografického; zvláště poslední, nejslabší sešity, zabyvajíc se novou a nejnovější dobou literatury české, povrchnosti a četnými omyly narazily na příkrý odpor (sr. Moderní Revue 1902. a Naši Dobu 1902.)

810. **Vlček Jaroslav, Dr.**, Dějiny české literatury. Sešit jedenáctý. V Praze 1901. Str. 241—304. Sr. Věstn. SF. I., 114, 278.

V tomto sešitě dílo Vlčkovy, znamenité bohatým obsahem i stkvělou formou, jehož význam vždy výše stoupá, ukončuje hlavu sedmou, nadepsanou „Vlastencové z Boudy“ a „Česká expedice“, kapitolou druhou, jednající o K. I. Thámovi, Tandlerovi, Zimovi, Stunovi, Štvánovi, Hafnerovi, Heimbacherovi, Baumgartnerovi, Majoberovi, o novém divadelním podniku Krameriové a Jiříkové a kusech Šedivého, a kapitolou třetí, v níž probrán Kramerius a jeho „Česká expedice“, novellista Šedivý, Stach a Štván. — Hlava osmá, „Osvicenské obrany jazyka a národnosti“, charakterisuje Josefskou germanisaci, obránce české řeči a národnosti: hrab. Kinského, Hanke z Hankenštejna. K. I. Tháma, pak příležitostně i přímé obrany další a knížky Rulíkovy. — Hlava devátá věnována Slovensku Josefskému. V prvé kapitole probrán protestantismus na Slovensku, spisovatelé v duchu prstonárodním: Buoc, Chrastina, Demian, Szent-Kereszty, Rakšáni; Josefínisté: Šramko, Markovič, Baráni, Čerňanský. Druhá jedná o Prešpurských Novinách, Starých Novinách literárního umění a jejich kruhu: Plachý, Hrdlička, A. Doležal, Rybay, Semian. Třetí předvádí slovenské rokoko (Palkoviče, Tablice), reakci protiosvicenskou (Institorisa) a snahy zeměpisné, zastupované Bartholomaeidem. Referát E. V. Spiesse v Osvětě XXXI., 745—750.

811. **Král Josef**, O poměru české prosodie časoměrné i přízvukné k rozměrům antickým. Lfil. XXVIII., 210—234.

Rozprava polemická proti stejnojmennému článku prof. Jana L. Čapka v Č. Mus. Fil. VI. 417—449 a VII. 78—86, v němž kritisována pravidla o přízvukném napodobení starověkých rozměrů časoměrných, uveřejněná Králem v L. fil. XXV. 1898. str. 1. nn. Proti vývodům Čapkovým prokazuje Král opět nepřipustnost časomíry v češtině důvody přesvědčivými.

812. **Čapek J. L.**, Ještě něco o poměru české prosodie přízvukné a časoměrné k rozměrům antickým. ČMus. fil. 1901. VII. 323—350.

Odpověď na článek J. Králův, viz č. 811.

813. **Schubert Ant.**, Die ehemaligen Bibliotheken der von Kaiser Josef II. aufgehobenen Mönchklöster in Mähren und Schlesien sowie die der Exjesuiten zu Teschen und Troppau. Centralblatt für Bibliothekswesen. XVII., (1900). 321—336, 401—432, 449—468.

814. **Máchal J.**, Několik poznámek k „Přehledu knížek lidového čtení“. Nár. Sb. VII., 43—44.

Doplňky ke článku M. Speranského v VI. svazku Nár. Sb. (1900).

815. **Dolejšek B.**, Programy českých středních škol na Moravě i ve Slezsku. Vel. Meziříčí 1901. (Zvláštní otisk z programu zemské vyšší realky ve Vel. Meziříčí.)

Seznam všech článků, jež vyšly ve výročních zprávách gymnasií a reálek moravských a slezských, tudíž důležitý bibliografický příspěvek i pro českou literární historii.

816. **Adámek Karel**, Z kulturních dějin král. věnného města Poličky. ČMČ. LXXV, 138—158, 360—381, 477—489.

Podává také některé zprávy o poličských kněžích, učitelích a jiných spisovatelích, a tím zasahá i přímo do literární historie.

817. **Brückner Alex.**, Cywilizacja i język. Varšava 1901. 158 str. Srv. Věstn. SF. II, 59, 248.

Spis významný i pro českého historika literárního, ježto podává hojnost materiálu i duchaplných vykladů o vzájemných stycích české a polské literatury. Viz referát Gollův v ČCHist. VII., 469—477.

818. **Dvořák Max**, Versus de passione sancti Adalberti a Kosmovy zprávy o českém poddanství. ČCHist. VII., 448—451.

S Dobnerem, Dobrovským, Palackým a Emlerem spisovatel se shoduje v tom, že Kosmas byl autorem také zmíněné latin. legendy o sv. Vojtěchovi, a zároveň ukazuje na významnou okolnost, že Kosmas nepodává v líčení pohanského starověku v Čechách nikde samostatných zpráv, nýbrž za základ vzal, co je obsaženo v legendách, a chudé zprávy jejich stilisticky vyzdobil frasemi z Reginona, z Boetia a Sedulia.

819. **Bachmann Ad.**, Der Geschichtsschreiber Vincenz, Domherr zu Prag. Zs. Mähr. IV., 207—225.

820. **Kalousek Josef**, Dr., Obrana knížete Václava Svatého proti smyšlenkám a křivým úsudkům o jeho povaze. Vydání druhé, rozmnožené. S titulním obrazem a s 28 vyobrazeními v textu. V Praze, Bursík & Kohout 1901.

Ref. v ČMČ. LXXV., 530—535 (J. V. Prásek), ČCHist. VIII., 70—74 (Jar. Goll). Literární historii patří rozbor legendy Vostokovské a j., pak vývoj tradice o sv. Václavu, jmenovitě písně sv.-Václavské a jejich přídavků.

821. **Dvořák Max**, Mariale Arnesti. ČCHist. VII., 451—453.

Ukázáno, že t. zv. pražské Mariale Arnesti, patřící k nejdůležitějším rukopisům pro dějiny českého miniaturního malířství, je výtah ze známého díla Konráda z Haimburka, ale neznámo, pro koho a kdy zhotovený. Název Mariale Arnesti je tudíž v každé příčině nesprávný.

822. **Friedrich Gustav**, O zakládacích listině kapituly Lito-měřické. Prolegomena k české diplomatice. I. Rozpravy ČAk. Roč. IX. tř. I. čís. 2.

Rozprava má význam také literárně-historický, ježto týká se nejstarší v nepochybném originále dochované listiny knížat českých a nejstarší v bezpečném originále zachované listinné památky českého původu. Viz referát K. Krofty v ČČ. Hist. 1902, 76.

823. **Friedrich G.**, Nová řada moderních padělků v moravském diplomatáři. ČČHist. VII., 195—203.

Nové doklady k neslychanému vědeckému podvodu Bočkovu, týkající se výpisků z t. zv. Liber benefactorum a tři listin kostela Olomúckého.

824. **Kubíček Ant.**, Dva staré breviáře Olomúcké. Sb. Hist. kroužku. 1901, str. 218—228.

825. **Flajšhans Václav, Dr.**, Glossy české XIII. století. ČMČ. LXXV., 249—250.

Otisk 14 gloss z rukopisu vídeňské dvorní knihovny XIII. stol., psaného podle vydavatele patrně Čechem; bylo jich mnohem více, ale většina vyškrabána.

826. **Truhlář Jos.**, Nejstarší cisioján český v novém rukopise objevený. Lfl. XXVIII., 365—370.

Popis latin. rukopisu z konce XIII. nebo spíše z počátku XIV. stol., jenž byl v Mnichově zakoupen pro museum města Prahy a jest bližněncem o něco staršího rukopisu dvorní knihovny mnichovské z XIII. stol. Oba jsou původu českého; svědčí tomu česká jména měsíců, připsaná původním písařem (v mladším rukopise), a jmenovitě český cisioján, připsaný písařem druhým (vydán V. Hankou v ČMČ. 1853 z rukopisu staršího), jenž tu s několika poznámkami a varianty otříděn. Posléze zmíněno o příbuznosti obou rukopisů (oba vyplynuly ze společné předlohy) a o jejich povaze hexametrové, na niž Truhlář po Hankovi trvá, poznamenává, že jsou to ovšem hexametry cisiojánové.

827. **Vepřek K.**, České glossy v latinském rukopise Prokův městského musea v Telči. Lfl. XXVIII., 35—45, 109—115, 267—277, 370—377 a 440—447.

Popis rukopisu a gloss (z konce XIV. neb první pol. XV. stol.), grammatiký rozbor gloss, slovník a diplomatický otisk s textem latinským,

828. **Flajšhans V., Dr.**, Nově nalezené zbytky t. zv. „zlomků Epických“. ČMČ. LXXV., 48—54.

Popis a věrný otisk čtrnácti úzkých proužků téměř nesouvislých (majetek bibliotekáře A. Patery), jež hlásí se vnější úpravou, pravopisem, jazykem i obsahem k t. zv. „zlomkům Epickým“, t. j. nejstarším českým legendám o Jidášovi, Pilátu, sv. Duchu, a podle odhadu vydavatelova dosvědčují jsoucnost nejméně 312 veršů této staré, významné památky.

829. **Flajšhans V., Dr.**, Staročeské skládání o „bázní Boží“. ČMČ. LXXV., 251—253.

Diplomatický otisk básně „Napomenutie užitečné a spasitelné, aby chom se Boha báli“ z kapitulního rukopisu (opisu), jež obsahující líčení všemocnosti smrti tvořilo snad úvod ke skládání „O smrtelnosti“ (vyd. Paterou ve sv. Vitském rukopise 1886).

830. **Flajšhans Václav, Dr.**, Staročeská píseň: „od císaře nebeského“. ČMČ. LXXV., 251.

Potvrzuje domněni K. Konráda, jenž uváděje text a nápěv této písně podle rukopisu kapitulinho Blažka, kněze z Dobřan, v Dějinách posvát. zpěvu staro-českého (I.) soudil, že Blažko opsal ji ze staršího rukopisu, nálezem textu ze XIV. stol., jenž na pergam. listě jako přidešti vložen byl do druhého svazku kapitulinho rukopisu, obsahujícího „manipulus florum“ téhož Blažka, jenž píseň r. 1421 odtud opsal do latinské postilly.

831. **Patara Adolf**, Hodiny sv. Maříe ze XIV. století. ČMus. fil. VII., 86—103, 351—363.

Otisk textu z Musejního rukopisu (V. H. 36), jenž tu v úvodě popsán.

832. **Černý Frant.**, Paběrky z moravského zemského archivu: IX. Passionál křížovnický. Věstn. ČAk. X., 48—51.

Popis rukopisu z r. 1453, obsahujícího 46 legend českých, vlastně kázání, volně spracovaných podle některého českého passionálu od kněze nejspíše na Moravě, ježto rukopis má četné moravismy. Posléze podán rozbor jazyka a na ukázkou očištěn počátek legendy o sv. Vavřinci.

833. **Lampe Evgen**, Dr., Iz početka češke znanstvene književnosti. K petstoletnici smrti Tomáše ze Štítného. (Aus dem Anfange der böhmischen gelehrten Literatur.) Dom in Svet XIV. 668—672.

834. **Sommerfeldt G.**, Zu Mattheus de Cracovia kanzelrednerischen Schriften. Zs. f. Kirchengeschichte XXII., 465—484.

Zprávy o životě a spisech Matouše z Krakova, jehož jméno má také význam v dějinách české literatury z konce XIV. stol. Na konci otištěno Sermo Mathei de Cracovia ad clerum Pragae factus z r. 1386. ČČHist. 1902, 114 a 115.

835. **Winter Z**, Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. a XVI. stol. Kulturně-historický obraz. V Praze 1901. Nákladem ČAk. (Spisů musejních číslo CLXVIII.)

Spis má také svůj význam literárně-historický, ježto charakterisuje kulturní prostředí XV. a XVI. stol. a podává zároveň příspěvky k poznání mnohých učitelů-pisovatelů.

836. **Flajšhans V.**, Dr., K literární činnosti M. Jana Husi. Věstník ČAk. X., str. 39—42.

Týká se Husovy latinské „Appellatio ad Jesum Christum“ a doplňuje text Palackého důvodem pátým z lepších rukopisů; otisk konceptu latinské obrany Husovy podle rukopisu kapitulinho z let 1412—1414.

837. **Flajšhans V.**, K literární činnosti M. Jana Husi. Věst. ČAk. X., 337—344.

VII. Devět kusů zlatých; jest to zároveň doplněk k Literární činnosti atd., kde uveden pouze jeden rukopis; nyní se jich vypočítává více; očištěn text kratší a překlad latinský (str. 337—340). — VIII. De corpore Christi z r. 1408. — IX. Nový list Husův.

838. **Truhlář Jos.**, Odpověď p. Dru V. Flajšhansovi Lfil. XXVIII., 134—142.

Týká se odpovědi Flajšhansovy (v ČM. fil. VI. seš. 6.) na úvahu Dr. Vác. Novotného. (Srv. Věstn. SF. I. 291.) Obrana vůči výtkám Flajšhansovým v přídávku k ČM. fil. VI. a kritika Flajšhansových studií o Husovi.

839. **Novotný V.**, Poznámky k Odpovědi Václava Flajšhansa (Praha 1900; přídavek k ČM. fil. VI.), Lfil. XXVIII., 142—157.

Polemika vzniklá Novotného kritikou Fl-ova spisu „Literární činnost M. Jana Husi“ srv. Věstn. SF. I. 117, 291.

840. **Listy Husovy**. Druhé vydání, prohlédnuté B. Marešem. Otisk z vydání „Comenia“ r. 1892. V Praze 1901, str. XXI. + 263.

Ref. Гал. Сб. I., отд. 1. стр. 131 сл. (Г. Ильинский).

841. **Hus Jan**.

Original jednoho z osmi listů, jež po upálení Husově poslány sboru do Kostnice (opatřeny byly 452 pečeti čes. a mor. pánů a rytířů), zachovaný v majetku university v Edinburku, vydán ve facsimilu Společností přátel starožitností českých roku 1901.

842. **Flajšhans Václav, Dr.**, Husův (?) rukopis. ČMČ. LXXV., 250—251.

Popis musejního rukopisu (XVI. C 35) latinského z XV. stol., jež připsal pozdní ruky na nové obálce vydává za „tractatus Johannis Huss de anno 1413“; autorovi ani obsahem ani formou nepřipomíná však díla Husova.

843. **Bernt Al.**, Ein deutsches Hussitenpaternoster aus dem Stifte Hohenfurt. Mitth. D. Böhm. XXXIX., str. 320.

Český překlad jeho v ČCHist. VII., 494.

844. **Vogelgesang Johann (Cochlaeus)**, Ein heimlich. Gespräch von der Tragedia Johannis Hussen. 1538. Hrsg. von Hugo Holstein t. p. t. Flugschriften aus der Reformationszeit XVII. (Halle, Niemeyer 1900.)

Viz referát Arnošta Krause v ČCHist. VII., 224—226 o tomto protispise Cochlaevě, namířeném proti „Tragedia Johannis Huss, welche auf dem Unchristlichen Concilio zu Costnitz gehalten, allen Christen nützlich und tröstlich zu lesen“, vydané anonymně 1537 a dobře charakterisující popularisování památky Husovy v Němcích.

845. **Truhlář Jos.**, Paběrky z rukopisů Klementinských. Věst. ČAk. X., 99—100, 197—199.

53. Nová kwestie Husova, obsažená ve dvou kodexích klementinských, z nichž druhý (z roku 1409) výslovně ji připisuje Husovi; jedná o tom, mžel-li muřtec také býti vášniv; v poznámce doplňky k bibliografii Flajšhansové. — 54. Snahy o nástupce Rokycanova v hodnosti arcibiskupské. Krátký zápis z doby nedaleké před smrtí Rokycanovou, svědčící nejspíše V. Korandovi (str. 100). — 55. Jakoubkova kwestie o Antikristovi v kodexu klementinském z r. 1412 při kvoilibetu, jejíž některé kusy se shodují s přičítanými Husovi nebo Matějovi z Janova (str. 197—199).

846. **Roubal Jan**, Dvě rukopisné bible české. Výroční zpráva reálky pardubické 1901, str. 19.

„V pojednání tomto podána popisná a literární-historická část práce, pojednávající o biblí Litoměřické a Kladrubské. V oddílu prvním, jehož předmětem bible Litoměřická, vypsány jsou osudy rukopisu — o jeho původu soudí spisovatel s Fr. Černým, že nelze uznávatí přímého působení Husova při spisování jeho. j. minil Jireček a s ním Vlček, nýbrž přestává na tom, že není jisto, či pobidka

byla napsána bible, ani kdo na ni vedl náklad — promluveno o zevní stránce rkpu, uveden obsah i projeven souhlas s Jirečkem, že pisář opisoval části v tom pořádku, jak mu přicházely do rukou, ne tak, jak jsou ve Vulgátě. že neměl tedy před sebou celé bible české. Pravopis kromě gloss a příspěvků pozdějších je celkem týž, jakého užívalo se v Čechách kolem r. 1400. — Část druhá pojednává o bibli Kladrubské, chované do r. 1790 v klášteře kladrubském, nyní v universitní knihovně v Praze. Popisuje se zevní stránka rkpu, jenž vyniká krásnými arabeskami a inicialkami, má tedy i cenu po stránce umělecké; pořádek částí Pisma sv. nehrubě se liší od seřazení jich ve Vulgátě; uveden obsah, incipit a některá připomenutí, jež vložena do textu; sepsání položeno dle Dobrovského a Jungmanna do druhé polovice XV. věku; o pisáři není známo nic, než že uměl hebrejsky a latinsky, že znal různé překlady bible a že to byl asi nějaký mnich ve službě pana Bořka; pravopis je celkem dosti přesně diakritický. Ke konci pro srovnání podán text první kap. knihy Jobovy z obou rukopisů.“ O. Hujer v Lfil. XXVIII., 478 n.

847. **Kalina Tomáš**, vydal v programu gymnasia přerovského 1901 ze sborníku Kříže z Telče v knihovně Klementinské třetí článek známé polemiky Hilaria a Václava Korandy (1464), totiž dupliku Hilariovu: De avibus responsum. Viz ČČHist. VII., 502.

848. **Lenz Ant.**, Soustava učení Petra Chelčického na základě pramenů. Sborník Hist. kroužku II., str. 1—25, 65—81, 129—145, 193—205.

V úvodě podán životopis Chelčického, přehled jeho spisův i novější literatura; pak vlastní soustava Chelčického učení.

849. **Lenz Ant.**, Z jakých příčin jmenuje Petr Chelčický mistra Jana Viklifa Protivou. Vlast XVII., str. 48—61, 97—108, 193—203, 297—305, 393—402, 489—497, 601—610, 697—708, 793—805.

Podrobný výklad, v čem se Chelčický s Viklešem srovnává i nesrovnává; proč se však Viklef vyskytuje u Chelčického jako Protiva, zůstává nevysvětleno. Srov. J. Gollovy poznámky v ČČHist. VII., 500.

850. **Nejedlý Zdeněk**, Prameny k synodám strany Pražské a Tábořské v l. 1441—1444. V Praze 1900. Nákladem král. čes. Společnosti Náu. 186 str.

Spis významný i pro dějiny čes. literatury, ježto jednáno zde zvláště o Rokycanovi, otištěny články Přibramovy, Lukášův Trialog, Rokycanův traktát de existentia corporis Christi in sacramento altaris a rozebrána Biskupcova Kronika Tábořská a j. Viz referát Gollův v ČČHist. VII., 467—469.

851. **Hrubý Hynek**, České Postilly. Studie literární a kulturně-historické. 12. čes. spisů, poctěných jubilejní cenou král. čes. Společnosti náu. Str. 320.

„S velikou pílí sebraná a vybraná snůška materiálů, výňatků z postill podle určitých rubrik spořádaných, mínění a posudků, pronesených o nich od novějších spisovatelů atd., při čemž si spisovatel vede s velikou zdrženlivostí, co se týče soudu vlastního; vysvětluje se to tím, že kniha povstala z práce seminární a z práce složené při zkoušce. Nejohširněji jednáno o „Postille Rokycanové.“ (ČČHist. 1902, 243.)

852. **Peřinka F. V.**, Některé zaniklé osady na Znojemsku. ČMMor. XXV., 132—151, 267—276, 384—394.

Literární historie dotýká se mimochodem řešením stáří „Knihy Tovačovské“ a zprávami o rodině z Veitmile v XIV. stol.

853. **Čelakovský Jar.**, O významu mistra Viktorina ze Všehrd v kulturních a právních dějinách českých. Právník 1901 a o sobě v Praze 1901. 15 str.

854. **Šimák J. V.**, Dr., Bartoš pisař. ČČHist. VII., 310—326 a 393—407.

Probrav literaturu o Bartošovi a oceniv důvody, že Bartoš byl autorem známé Kroniky o bouři pražské r. 1524 i s jejím epilogem (v. knihou), podává spisovatel podrobný životopis Bartošův i zprávy o jeho rodině, charakteristiku a ocenění autora i jeho historického díla.

855. **Dvorský Frant.**, Nové zprávy o Tychonu Brahovi a jeho rodině. ČMČ. LXXV., 325—332.

1. Otiskuje latin. list poslaný Brahovi 1598 7. října theologem Dav. Chytraeem a zmiňující se také o Tadyáši Hájkovi, spoludruhu Brahovu ve studiích astronomických. - 2 Podává zprávu o vyplácení prodaných nástrojů a knih po Brahovi - 3. Tycho Brahe a lev Rudolfa II. - 4. Svědectví o rodu Brahovu.

856. **Truhlář Antonín**, Jana Albína Ezopovy fabule a Brantovy Rozprávky. Dle sborníku Prostějovského z r. 1557. S úvodem, poznámkami a přílohami. V Praze 1901 (v Památkách řeči a literatury české, vydávaných ČAk., skupina I., řada II., číslo 3.) Str. LXII. a 417.

V důkladném úvodě probráno zvláště vzdělání Ezopových fabul z konce XV. stol. (o spracování ve sborníku Baworowském nejednáno, ježto chystán k vydání), zachované ve zbytku inkunabule v knihovně strahovské, pak částečný překlad bajek meziřádkový z první polovice XVI. stol., vepsaný do latin. tisku z r. 1517 v knihovně Klementinské, a posléze nejobširněji vzdělání nejrozáhlejší, pojící se k jménu Jana Albína a vytištěné v Prostějově r. 1557; objeveno až r. 1898 a spracován v něm nejen sborník Steinhöwlv a Brantův, ale připojen i nový oddíl, překlad z řečtiny původních bajek Aisopovských. Zejména podán úplný bibliografický přehled vydání celkových, v čemž bylo dotud mnoho zmatku, částečných, výňatků a ukázek, probrána data o překladateli Janu Akronovi Albinovi, stanoven poměr českého překladu k originálu vzhledem ku vnějšímu rozsahu, podrobnostem v provedení atd., popsán tiskový způsob, pravopis a dřevorezby a odůvodněn i vysvětlen způsob vydání nynějšího (Prostějovský tisk vzat za základ otisku a k němu přidány významné varianty vydání pozdějších), s četnými poznámkami kritickými, literárně-historickými atd. Otisk se starými dřevorezby obsahuje: Předmluvu (Albinovu); Život Ezopův; čtyři knihy Ezopových bajek; Staré fabule, „kterých také Ezopovi připisují“; Nové fabule, „smyšlené od Remicia“; Fabule Avianovy; Fabule snesené od Adelfonsa a Pogia; Fabule Šebestyan a Branta. V přílohách faksimil zlomku Strahovského, ukázka prvotisku latinského kolem r. 1480, z prvotisku německého kolem r. 1480, jež byly vzorem překladu a tisku Ezopa Strahovského, otisk překlada meziřádkový a latin. a něm. překlad bajky o vlku, který se postil, s poznámkami literárními.

Referát V. Flajshanse v Osvětě XXXI., 647—8, a Dr. Č. Zibrta v ČLidu X., 454—460.

857. **Schulz Václav**, M. Martina Bacháčka list zhostný. ČMČ. LXXV., 253—254.

Otisk listů, chovaného v archivu musejním, jímž Bacháček 24. února 1590 propuštěn z poddanosti pana Hertvíka Zeidlice ze Šenfeldu.

858. **Schulz Václav**, Korrespondence Jesuitů provincie české z let 1884—1770. Histor. archiv ČAkad. čís. 17

859. **Spiese Bedř. Vil.**, K životopisu Jana Kocína z Kocínětu. ČMČ. LXXV., 241—249, 348—359.

V úvodě podán přehled novějších prací o Kocínovi, jmenovitě Rybičkovy. Dr. Emila Olta, prof. Jana Matznera, Fr. J. Zoubka, Ant. Truhláře i vlastních autorových. Tyto články uvedené doplňuje a opravuje, hlavně podle archivu města Prahy, zprávami o Kocínově přídomku, o jeho rodině (totiž o dvou manželkách a dcerách), o jeho úřední hodnosti, o kladení počtu Kocínem z peněz obecních, o jeho domě u „zlatého klíče“, o jeho poručení dcer Winklerových, o pravděpodobném bratrství Kocínově, o jeho spoluporučení nad Janem Kechlem z Hollenštejna, jenž stal se pak zetěm jeho, o Kocínově letním bydle a vinicích v okolí pražském.

860. **Koželuha Frant.**, prof., Knihtiskařství v Prostějově v době XVI. a XVII. století. Vyr. Zpráva reálky v Prostějově 1900. XXVII.

861. **Reber J.**, J. A. Comenius und Joh. Michael Moscherosch. Monatshefte der Comenius-Gesellschaft IX., str. 44—50.

862. — Der Briefwechsel des Comenius. ib. str. 243—256, 301 sl.

Významný referát o korespondenci Komenského, vydané Kvačalou.

863. **Kvačala J.**, Zur Correspondenz des Comenius, ib. X., 44—46.

864. **Keller Ludvig**, Ueber den menschenfreundlichen Comenius. Ein Brief J. G. Herders aus dem J. 1795, ib. IX., 263—272.

Ouštěno z Herderových Briefe zur Förderung der Humanität.

865. **Böhmel Otto**, Die philosophische Grundlage der paedagogischen Anschauungen des Comenius (program Marburského reál. gymnasia 1900).

866. **Novák Jan V.**, Dr., Česká bibliografie J. A. Komenského. Část I. Čas. Mor. Mus. I., 81—96.

Vedle úvodu, v němž vyložen plán práce, vypočítávají se česká díla Komenského, dle doby sepsání seřazená, podle postupu vydání — celkem 22 čísel.

867. **Novák Jan V.**, Dr., Jana Amosa Komenského Moudrost starých Čechů, za zrcadlo vystavená potomkům. Spisy Čes. Akademie 1901, 113 str.

Úplný otisk Komenského sbírky přísloví (ve vydání 1849 a 1871 vynechány dvě stránky) s četnými poznámkami literárně-historickými. Ref. Osvěta XXXI., 1022—1023 (F. V. Vykoukal).

868. **Rypáček Fr. Jar.**, Nové dvě památky písemné po J. A. Komenském. Čas. Mor. Mus. I., 66—71.

869. **Lützow Frant.**, hrabě, The Labyrinth of the world and the paradise of the heart by John Amos Komensky (Come-

nus), edited and translated by Count Lützow. London, 1901, 8°, str. 347.

Překlad slavného díla Komenského „Labyrint světa a ráj srdce“ s obšírným a zajímavým literárně-historickým úvodem o životě a spisech Komenského a jmenovitě o „Labyrintu“, jež srovnán se skladbami příbuznými a jehož vznik a forma vyloženy psychologicky a historicky. Pozoruhodné jest také, co píše Lützow o poměru Komenského k Andreae, k Bunyanovi (jež podle Lützowa neznal Labyrinthu), o vlivu německé mystiky. Viz ČMC. LXXV. 386—387 referát Č. Zibrta, zprávu ČCHist. VII., 499 a referát V. E. Mourka v Osvěté XXXI., 1029—1031.

870. Joh. Amos Comenius, Grosse Unterrichtslehre, übersetzt, mit Anmerkungen und einer Lebensbeschreibung des Comenius, von Prof. Dr. C. Th. Lion. Vierte, verbesserte Auflage. Langensalza, Verlag von Hermann Beyer u. Söhne. 1898. 3 M.

871. Joh. Amos Comenius Informatorium. Der Mutter-Schul, neu herausgegeben von Prof. Dr. C. Th. Lion. Langensalza, Verlag von Herman Beyer u. Söhne. 60 Pf.

Ref. Monatshefte der Comenius-Gesellschaft. X., 48—49.

872. Der Katechismus des Johann Amos Comenius. Ein Sendschreiben an die evangelischen Glaubensgenossen besonders in Böhmen und Mähren. Leipzig 1900. Verlag der Buchhandlung des Evangel. Bundes von Carl Braun. XIII. + 44. M. 1.

Ref. Monatshefte der Comenius-Gesellschaft. X., 183—186 (C. Th. Lion).

873. **Dolanský Ladislav**, Johannes Josquinus a Václav Solín. Lfil. XXVIII., 17—24.

Prvá část rozpravy referuje pochvalně o spise O. Hostinského „Jan Blahoslav a Jan Josquin. Příspěvek k dějinám české hudby a theorie umění XVI věku“, vydaném Čes. Akademií 1896 a také literárně-historicky důležitém; část druhá dokazuje proti Hostinskému, že pod pseudonymem Josquinus neskrývá se známý bratr Solín, nýbrž nějaký jiný člen J. dnoty.

874. **Salaba J.**, Dr., Korrespondence kněze bratra Matěje Cyra s Václavem Březanem a Petrem Vokem z Rožmberka. Věstn. ČSpol. N. 1900, č. IX., str. 36.

875. **Kvačala J.**, Počátky Berlínské akademie. ČCHist. VII., 265—293.

Ježto při vzniku a počátcích Berlínské akademie měla veliký význam také slovanská duševní práce, zejména česká, má článek také význam pro dějiny české literatury, jmenovitě pro Komenského a D. E. Jablonského, jehož vynikající účast tu prokázána a objasněna. O Jablonském psal též autor také v Zeitschrift der Histor. Gesellschaft für die Provinz Posen. 1901, 5. svaz. (D. E. Jablonsky und Grosspolen.) Srv. ref. Slov. Pobl. XXI., 734 sl.

876. **Kvačala J.**, Neue Beiträge zum Briefwechsel zwischen D. E. Jablonsky und G. W. Leibniz. Hrsg. von ... Jurjew, gedruckt bei C. Mattiesen 1899.

Ref. Monatshefte der Comenius-Ges. X., 180.

877. **Schenner F.**, Zierotins Bibliothek in Breslau. Zs. Mähr. V., 393—398.

878. **Schulz Václav**, Věnování spisovatelů (1580—1639). ČMČ. LXXV., 523—528.

Otisk několika listů z archivu musejního, jimiž různí spisovatelé věnovali své spisy jednotlivcům neb radám městským, a jež obsahují tudíž i mnohou zprávu o životě i spisech pisatelů (Matouš Valkmberský z Valkmberka; František Röckel; Jan Větrovský; Jan Willenperger Vratislavský; Havel Horský; Bernardýn Jandečka Slatinský.)

879. **Vávra J.**, Praelát český Jan Ctibor Kotva z Freifeldu. Čas. kat. duch. 1901, 527—534, 591—598.

Zprávy životopisné, přinášející málo nového.

880. **Zamastil Karel**, Zprávy o Jakubu Hofčickém z Tence. ČMČ. LXXV., 529—530.

Vybrány zprávy životopisné z archivních pramenů, opravující starší články Jirečkův (Rukověť I.) a Vávruv (v programu realky novoměstské 1895).

881. **Sedlák J.**, Dějiny Dědictví sv. Václava (1669—1900). Čas. kat. duch. 1901, 38—41, 88—92, 153—158, 248—254, 302—309, 369—375, 426—431, a ve zvláštním otisku.

Otištěna různá akta, sestaven seznam knih, Dědictvím vydaných. Zajímavé jest zamítavé odsouzení, jež o činnosti Dědictví úředně vydal R. Ungar r. 1776.

882. **Podlaha Ant.**, Rukopisný sborník Evermonda Jiřího Košetického. Sb. Hist. Kroužku, 1901, str. 206—218.

Obsah a výpisky ze sborníka Quodlibeticum, chovaného na Strahově.

883. **Podlaha A., Dr.**, Dodatky a opravy k biografím starších spisovatelů českých a k starší české bibliografii. ČMČ. LXXV., 264—267.

Drobné příspěvky týkají se Martina Jäckla, Mariana Gelinka, Ant. Jif. Ježka, Matěje Krátkého, Angela Štěpánka a Pavla Žateckého vesměs nepatrných spisovatelů XVIII. stol.

884. — Z dějin katolické reformace v Čechách v l. 1668—1703. Sb. Hist. kroužku II., 25—31, 163—167.

885. **Janovský Fr.**, Jiří František Procházka de Lauro, Telčan, děkan Berounský, spisovatel. ČMMor. XXV., str. 303—308.

886. **Müller W.**, Geschichte der k. k. Studienbibliothek in Olmütz. Zs. Mähr. V., str. 139—211, 321—331.

Podává také zprávy o českém buditeli a spisovateli J. A. Hankovi.

887. **Šimák J. V., Dr.**, Pozůstalost Dobnerova. ČMČ. LXXV., 17—20, 113—138.

Již to, co za svého života vydal zakladatel kritického dějepisu českého, byla práce nesmírná. Ale více ještě zaleželo v rukopise v jeho pozůstalosti, jež rozsáhlostí a rozmanitostí budí obdiv a doceluje teprve obraz Dobnera jako historika a buditele českého. Tužby a plány, jež po letech teprve pronášeli a prováděli Dobrovský, Palacký, Erben, Emler i dnešní historikové, klíčily, třeba snad nedosti určitě, již v duchu Dobnerově, ano jím namnoze realizovány: vydání sbírky kriticky probraných listin, pramenů dějin českých, pozůstatků zemských desk, topografie staré, materialu sfragistického, heraldického, numismatického, genealogi-

ského atd. Podrobný seznam tohoto materiálu, Dobnerem sebraného, i četné jeho práce rukopisné, celkem 63 svazků, v čemž mnoho látky i pro literární historii, podává tato pečlivá, záslužná studie.

888. **Adámek K. V.**, Divadelní hra lidová o selské vojně z XVIII. stol. ČLid X., 227—234, 257—262, 351—356.

Otisk hry složené mezi l. 1775 (dobou děje) a 1780.

889. Literatura česká devatenáctého století. Napsali prof. Dr. **Josef Hanuš**, prof. Dr. **Jan Jakubec**, prof. Dr. **Jan Máchal**, prof. Dr. **Emil Smetánka** a prof. Dr. **Jaroslav Viček**. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných. Kniha XIX. V Praze, seš. 1., str. 1—40.

První díl tohoto obsáhlého díla o dějinách literatury české XIX. stol., rozpočteného na tři objemné svazky, jež mají vyjít do r. 1904, bude podle ohlášení obsahovati přehled ideí, snah a vědeckého úsilí u nás ve druhé polovici XVIII. století, zejména za doby t. ř. osvícenské, s Dobrovským jako středem práce obrodné; dále vyličení počátků slovanského jazykozpytu v Čechách; vývoj novodobého dramatu, novelly a povídky, lyriky i epiky na půdě české; obraz publicistických, vědeckých, národních i politických snah Jana Nejedlého a Josefa Jungmanna; Jungmannovu školu básnickou (Ant. Marka, Hanku, Lindu, Svobodu) a její slovesné ideály.

V prvním sešitě, vydaném ještě r. 1901, charakterisuje Jan Jakubec obrození myšlenkové jinde a u nás; Josefinismus; nedostatek české literatury národní; náboženskou snášelivost v životě i v literatuře; brožurkový boj proti starým fádům; snahy josefínské o povznesení hmotné a úsilí humanitní v tehdejší literatuře; Pražskou universitu a Společnost nauk; studie historické. J. Pekař referoval o něm v ČCHist. 1902, 228—229.

890. **Sauer A.**, Graf Kaspar Sternberg und sein Einfluss auf das geistliche Leben in Böhmen. Mitth. D. Böhm. XXXIX., 427—452.

„Slavnostní přednáška, celkem pěkná, ač ovšem pro nás nemnoho nového přinášející; zajímavý jest passus o českém obrození literárním.“ ČCHist. VII., 495.

891. **Spiess B. V.**, Povídky české z dob našeho vzkříšení. Květy 1901, str. 79—94.

892. **Murko Matthias**, Deutsche Einflüsse auf die Anfänge der böhmischen Romantik. Mit einem Anhang: Kollár in Jena und beim Wartburgfest. Graz, Styria, 1897, XII. + 373 s.

Rec. Litbl. f. germ. u. rom. Philol. XXII., 104—108 (H. Lambel).

893. **Tobolka Zd. V.**, Slovanský sjezd v Praze roku 1848. Slovanská knihovna č. 1. V Praze, str. 240.

Jozef Škultěty podává v Slov. Pohl. XXI., 452—463, 523—526, 658—674 některé výtahy z té knihy a provází je svými vlastními poznámkami.

894. **Hanuš J.**, Český Macpherson. Příspěvek k rozboru literární činnosti Jos. Lindy a k provenienci RK a RZ. Lfil. XXVII., 1900, str. 109—134, 241—291, 337—356, 437—457.

Obštný rozbor Lindova románu „Záře nad pohanstvem“ a jeho překvapujících shod s epickými skladbami RKZ, a to v pramenech (Karamzín, Hájek) i ve způsobu pojetí a spracování dat z nich čerpaných, v duchu moderně roman-

tickém, v tendenci vlastenecké, ve slohu i v díkci (vliv Ossiana), v rytmu, jazyce atd. Výsledek rozboru shrnut ve slovech: „Shodu mezi Září a epickými básněmi RKZ nelze vědecky vyložit jinak, než tím, že pro obě díla musíme předpokládati téhož tvůrce, jenž pro obě díla čerpal z týchž pramenů a řídil se týmiž vzory; tvůrcem tím byl skladatel „Záře“, Josef Linda“ Viz referát J. Máchala v ČCHist. VII., 242—243.

. 895. — Další svědectví vynikající účasti Jos. Lindy ve složení RKZ. Lfil. XXVIII., 235—267.

Jest to dokončení článku „Český Macpherson“, v němž rozbohem drobných básní Lindových, jeho divadelní hry „Jaroslav ze Šternberga v boji proti Tatarům“ (1823) a několika historických článků v Praž. Novinách se prokazuje, že Linda měl vynikající účast na složení epických básní RK (jmenovitě Zboje, Čestmíra, Jaroslava a Oldřicha) a RZ. V závěrku podán důkaz, že již Dobrovský správně tušil v Lindovi spoluskadatele RZ a rovněž Šembera dokazoval to 1879 ve spise „Libušin soud“ hlavně z Lindovy Záře nad pohanstvem, jež podezřelá byla také F. V. Jeřábkovi.

896. **Černý Fr.**, Paběrky z moravského zemského archivu. Věstn. ČAk. X., 101—103.

IX. Bočkovy doplňky k Jungmannovu slovníku. Abecedně srovaná excerpta (3 svazky) hlavně z mluvy lidové (moravské a východočeské), z listin, urbářů, půhonných knih a pod. památek, hlavně ze XVI.—XVIII. stol., z nichž tu podán malý výběr. — X. Z filologické činnosti Ant. Bočka (str. 274—278). — Zpráva o Bočkových neurovnaných a nekritických sbírkách lexikálních a folkloristických, seznamech bibliografických a pod.

897. **Kabelík J.**, Z literární pozůstalosti J. K. Galaše. ČMMor. XXV., 245—250.

Zpráva o nově nalezeném rukopise Galašové, chovaném v knihovně gymnasia v Přerově, pod názvem Quodlibet Moravicum, t. j. Rozmanitosti Moravské obsahu geografického, literárního atd. Díl II. Na ukázkou otiskuje se nadšený projev národní protí germanisaci Moravy a vyvyšování se Němců nad Čechy, dovolávající se Komenského a Herdera. Z ukázky druhé patrné, že protireformačně Galaš ještě nebyl probuzen. ČCHist. VIII., 104.

898. **Zibrt Č.**, Dopisy V. Krolmusa V. Hankovi. CLid X. 40—46, 103—114, 195—204, 209—276, 344—352, 425—435.

Otištěny listy z l. 1829—1838.

899. **Máchal J.**, K rozboru dramát Klicperových. Obzor LU. III., 65—68.

Na dvou příkladech, „Lazebníku Fridlandském“ a „Zasnoubení při pohřbu“, ukázáno proti monografii Šubertové „Klicpera dramatik“ (1898), že Klicpera nejen ve veselohrách, ale i v kusech vážných nejednou dramatisoval děj odjinud převzatý. Drama prvé jest totiž pouhým zdramatisováním příběhu historické povídky E. Wachsmanna „Alles ist möglich“; drama druhé založeno obsahově na lidové povídce, také u nás od r. 1800 oblíbené. „Hrabě Rožmberk“, jež jest volným překladem německé povídky Kristiny Naubertové „Graf von Rosenberg, oder das enthüllte Verbrechen“ (v Lipsku 1791).

900. **Jakubec Jan**, Původní podoba Kollárových „Básní“ z r. 1821. Obzor LU. III., 97—99.

Stanovena z „Přídavku k básním Kollárovým slavnou c. k. Pražskou cenzúrou z téhož básní vymrštěných“, jež přidal F. L. Čelakovský do zadu svého exempláru Kollárových „Básní“ a kam vepsal básně nejen cenzurou, nýbrž již dříve Jungmannem vyloučené. Po Celakovském odhadován počet vyloučených básní na polovici; vskulku jest jich asi dvanáctina. V poznámce dotčeno i básní, jež Palacký vepsal do svého exempláru.

901. Františka Palackého Spisy drobné. Díl III. Spisy aesthetické a literární. K tisku upravil a sestavil Leander Čech. V Praze 1901, seš. 28—38.

902. **Navrátil Boh.**, Listy Palackého Bočkovi. ČMMor. XXV., 97—132, a ve zvláštním otisku, str. 38.

Otisk 15 listů z let 1832—1838, jež dobře ilustrují zvláštní poměr obou badatelů, historii fals Bočkových a napjatý poměr českomoravský těch let.

903. **Vodička Th.**, Fr. Palackého řeč spisovná. ČMMor. XXV., 1—14, 151—171, 250—267, 369—384. Srv. Věstn. SF. II., 69, 329.

904. Karla Havlíčka Borovského Politické spisy. Pořádá Dr. Zdeněk V. Tobolka. Díl I., str. 368, II., část 1., str. 404, část 2., str. 644. V Praze, Laichter.

905. **Quis Ladislav**, Korrespondence Karla Havlíčka Borovského. V Praze. Nákladem Bursíka a Kohouta. Část I., 320 str.

S úvody a četnými poznámkami otištěny tu: Listy rodinné do r. 1842; pak listy sokroumé: list Havlíčkův Fr. Girglovi a listy Girglovy a jeho sestry Havlíčkovy; listy Havlíčkovy K. V. Zapovi, J. T. Kleizarovi, J. Šrámkovi (a Šrámkův Havlíčkovy), Františce Weidenhofferové.

Illustrace: Pohledy na Německý Brod; Havlíčkův dům v Něm. Brodě; podobizna Honoraty Zapové, Fr. Girgla, K. V. Zapa, matky Havlíčkovy; faksimile Havlíčkových listů a Pražských Novin z r. 1846.

906. **Гавлічек Боровський Король**, Вибір поезій. Переклад Ів. Фраяка. З портретом і життєписом Гавлічка. У Львові. З друк. Н. Тов. ім. Шевч. Ст. XXVI. + 404. Ц. 1'60 коп.

907. **Jakubec J.**, Lidovost v Havlíčkově řeči básnické. Nár. Sb. VII., 34—43. Srv. Věstn. SF. II., 69, 328.

„Studie pro literárního historika a filologa velmi zajímavá: Havlíček chtěl mít řeč co nejlidovější, při čemž mu však šlo ne o krásu, nýbrž o charakteristiku; tu pak charakterističnost a lidovost hromadí a zmocňuje — Havlíčkova lidovost jazyková vůbec dělá dojem naučenosti a ne zcela přirozeného stupňování.“ ČCHist. 1902. 238.

908. **Karásek J.**, Po stopě Havlíčkově v Brixenu. Č. Rev. IV. 1160—1170, 1288—1296.

Sebrány i nejdrobnější vzpomínky na Havlíčkův pobyt v Brixenu, jež se posud uchovaly.

909. **Smetana Aug.**, Poslání naší vlasti České s hlediska všeobecného. Naše Doba. VIII., 321—329.

Nový překlad známé stati Smetanovy, která jest zajímavým příspěvkem k ideovému hnutí r. 1848. ČCHist. VII., 496.

910. — Vlastní životopis. Přel. L. Pohorská v Knižně Samostatnosti. 1901.

911. **Holeček Frant.**, Dr. Aug. Smetana, jeho filosofie a „Paměti kněze z církve vyobcovaného“. Alétheia V., str. 109—115, 146—149.

912. **Haškovec Prokop M.**, Osm básní Nerudových. Obzor LU. III., 77—78, 107—108.

Otisk osmi, dotud netištěných básní, zachovaných s podpisem Nerudovým z r. 1883, a feuilletonu „Z nenapsané novelly“, s úvodními poznámkami o rukopise a episodě, k níž se vztahují.

913. **Franke J.**, K dějinám českorusínské vzájemnosti. Sl. Prehl. III. 156—160.

Literatura slovenská.

914. **Morko Ján**, Slovenský kalvínský spevník. Časopis pre evanjel. bohoslovie I., č. 1.

Byl poprvé vytištěn pod názvem „Hlas pobožného zpívania“ roku 1752 v Debrecně, po druhé r. 1824, po třetí r. 1864.

915. Dr. **J. K. Romy** o Kanonikovi Palkovičovi. Slov. Pohľ. XXI., 732—734.

Vyňato z časopisu „Preszburger Aehrenlese“ 1827.

916. **Viček Jaroslav**, Z literárního Slovenska předbřeznového. Obzor LU. IV., 33—36.

Ústav řeči a literatury československé v Prešpurku; Palkovič; Jednota studentská v Prešpurce r. 1827 a její snahy a tužby (československá jednota literární), vtělené v almanach „Plody sboru učenců řeči československé prešporského“ (1836). Pokračování a dokončení v dalších číslech r. 1902.

917. Словацкіе поэты. Изданы подъ редакціей Н. Новича. С.-Пб., стр. 87 + III., 160.

Ref. Sl. Pohľ. XXI., 536, 599 sl. Sl. Prehl. IV., 152 sl.

918. Z prvotín Jána Bottu. Slov. Pohľ. XXI., 272 sl.

Otištěna báseň zapsaná básníkem r. 1846 do zábavníka „Život“, spisovaného levočskými studenty r. 1846.

919. **Šk.**, U Jána Hollého. Slov. Pohľ. XXI., 270 sl.

Otištěn popis návštěvy Pavla Dobšinského u Hollého r. 1846 ze zábavníka „Považja“, spisovaného slovenskými studenty levočskými r. 1847—48.

920. Smierenie J. M. Hurbana a Daniela Licharda roku 1856. Episoda z boja o slovenčinu. Slov. Pohľ. XXI., 393—405.

921. Spisy básnické Andreja Sládkoviča. Svazok II. S podobiznou básníkovou. Turčanský Sv. Martin. Vydanie kníhkupecko-nákladateľského spolku, 1900, str. 349 + 3. C. 2 kor.

Ref. Sl. Pohľ. XXI., 43 sl.

922. Slovenský archív. Ludovít Štúr Michalovi Chrástekovi. S. Pohľ. XXI. 42—43.

List z r. 1850.

923. **Tomášik Samuel**, Vlastní životopis. Sl. Pohľ. XXI., 21—211.

IV. NĀRODOPIS.

A. Všeobecné úvahy.

1. **N. W. Thomas**, Eine internationale ethnographische Bibliographie. Globus LXXX. 36—38. Cf. Этн. Обзор. L. 166—168.

2. Allgemeine Methodik der Volkskunde. Berichte über Erscheinungen in den Jahren 1890—1897. Von L. Scherman und F.L. Kraus. Erlangen 1899, s. 134.

Ref. ЖСрп. X., 591—2 (Ю. Яворскій).

3. **Petsch Robert**, Neue Erscheinungen zur Volkskunde. Archiv f. d. Stud. d. neu. Spr. u. Litter CVII. 146—159.

4. **Gebauer Heinr.**, Handbuch der Länder- und Völkerkunde in volkstümlicher Darstellung mit bes. Berücksichtigung der volkswirtschaftlichen Verhältnisse. Erster Band: Europa. Leipzig, G. Lang. 986 s. M. 15.

5. **Харузинъ Николай**, Этнографія. Лекціи читанныя въ Имп. Московскомъ университетѣ. Изданіе посмертное, подъ редакціею Вѣры и Алексѣя Харузиныхъ. Выпускъ I. 1. Часть общая. 2. Матеріальная культура. С.-Пб. 1901, X. + 343 стр. Ц. 2 рубля. (Charuzin Nik., Ethnographie. Vorlesungen an der kais. Universität in Moskau.)

Ref. Лит. В. II., 335 сл. Ист. Вѣст. LXXXVI., 1223 сл. Globus LXXX., 374. В. Евр. XXXXVI., г. 1901, т. VI., стр. 423—5. (. . . Мы имѣемъ въ книгѣ Харузина общій курсъ этнографіи, обнимающій все народы земного шара и расположенный по основнымъ сторонамъ быта и культуры. . .)

6. **Jaekel V.**, Studien zur vergleichenden Völkerkunde. Berlin. S. Cronbach 1901 X. + 144 S. M. 2.

Řada parallel z realii všeobecné ethnografie.

7. **Radliński Ignacy**, Hipokrates i nowy zwrot w etnologji, w tegoż „Przeszłość w teraźniejszości“ (pat. niżej Věstn. SF.) (Hypokrates und eine neue Wendung in der Ethnologie.)

8. **Народовѣдѣніе** проф. Дра. Фридриха Ратцеля. Переводъ со 2-го изданія Д. А. Коропчевскаго. Въ двухъ томахъ съ рисунками. Изданіе товарищества „Просвѣщеніе“. С.-Пб. (Völkerkunde. Von Prof. Dr. Fried. Ratzel.)

Ref. Ист. Вѣст. LXXXIV., 354—7.

9. **Schrader O.**, Reallexikon der indogermanischen Altertumskunde. Grundzüge einer Kultur- und Völkergeschichte Alteuropas. Erster Halbband (Aal — Musikalische Instrumente.) Strassburg, Trübner, 1901. 560 S. gr. 8°. Srv. Věstn. SF., II., 32, 68.

10. **Gomme G. L.**, Folklor. (Folklore.) Podręcznik dla zajmujących się ludoznawstwem. Przetłumaczył z angielskiego W. Szukiewicz. Opatrzył przedmową i wydał Dr. St. Eljasz-Radzikowski. Lwów, nakł. Tow. Ludoznawcz., in 8°, str. 4 nl. + X. + 4 nl. + 183 + 12 k. nl.

Ref. Poradn. dla czytających książki I., Nr. 19 (L. Krzywicki). ĆLid XI., 62.

Кsiążка та zawiera liczne, dobrze ułożone, kwestjonariusze. W końcu każdego rozdziału dodano odpowiednie — niestety bardzo szczupłe — źródła polskie. U.

11. **Gomme G. L.**, Folklor w etnologji. Warszawa, druk. W. Kowalewskiego, in 8°, str. 194. (Folklore in der Ethnologie.)

Ref. Poradn. dla czytających książki, I. (L. Krzywicki: „zadanie [książki] polega na wykazaniu jak rasy dawne, które znikły z powierzchni kraju, istnieją przecież jeszcze w zwyczajach i przesądach, obrzędach i kulcie ludu“.)

12. **Marillier L.**, Le folk-lore et la science des religions. Revue de l'Histoire des Religions XLIII. N. 2.

13. **Православная Богословская Энциклопедія.** Изданіе подъ редакціей проф. А. П. Лопухина. Т. I. А—Архелаа. Петроградъ. Приложение къ духовному журналу Странникъ. (Orthodoxe theologische Encyclopädie.)

Рец. Православный Собесѣдникъ 1901 г., февраль, стр. 236—252. (Писаревъ Л.)

14. **Писаревъ Л.**, „По поводу антикритики г. Лопухина“, которая напечатана въ „Церковномъ Вѣстникѣ“, Nr. 10. и 12. Православный Собесѣдникъ 1901 г., июнь, стр. 820—828.

15. **Де-ла-Грассерн**, Психологія религій. Переводъ съ французскаго В. И. Писаревой. С.-Пб. 1901. Ц. 1 р. 25 к. (De la Grassery, Die Psychologie der Religionen.)

16. **Hardy, Prof.**, Zur Geschichte der vergleichenden Religionsforschung. Archiv f. Religionswissenschaft IV., 45—66, 97—135, 191—228.

1. Die Religionsstudien vor Begründung der Religionswissenschaft. 2. Die Entdeckung und Durchforschung der Religionsurkunden. 3. Max Müller und die vergleichende Religionswissenschaft. 4. Die Mythologie; historisch-kritische Übersicht. 5. Die Ethnologie, Volkskunde, Archäologie. Die Psychologie. 6. Die Neuzeit.

17. **Lang Andrew**, Magic and Religion. London, Longmans. X., 316 pp. 10 s. 6 d.

Rec. Folk Lore XII., 354 360.

18. Die religiöse Entwicklung der Menschheit im Spiegel der Weltliteratur. Hrg. von L. Webe, Gütersloh. Bertelsmann 1901. X. + 355.

19. **Tiele C. F.**, Einleitung in die Religionswissenschaft. Giffard Vorlesungen gehalten in der Universität zu Edinburgh. Autorisierte deutsche Ausgabe von G. Gehrich. Gotha, Friedrich Andreas Perthes. 1899—1901, I.—II. XII. + 236 p.

20. **Vaněk O. Frant.**, Dr., O původu a rozvoji náboženství. (Über den Ursprung und die Entwicklung der Religion.) Nové laciné vydání spisu Animismus. Praha, nákl. vlastním, str. 198.

Rec. Česká Mysl II., 59.

21. **Karłowicz Jan**, Najnowsze kierunki badań mitologicznych (podług J. Krála). (Die neuesten Richtungen der mythologischen Forschung.) Wisła XV., 580 i 669 i nast. Srv. Věstn. SF. I., str. 125, Nr. 10.

22. **Allen Paton Lucy**, Morgain, la Fee. A Study in the Fairy Mythology of the Middle Ages. (Radcliffe College Monographs 13.) Boston, Ginn & Co. 1901. 8°.

23. **Arnold E. Vernon**, The Rigveda. Popular studies in mythology, romance, folklore. London, Nutt, 6 d.

24. **Bousset D. W.**, Die Himmelsreise der Seele. Archiv f. Religionswissenschaft IV., 136—169, 229.

I. Die Vorstellungen von der Himmelsreise im Judentum und Christentum (Gnosticismus). — II. Die Vorstellungen auf dem Gebiet der eranischen Religion. — III. Drei Himmel und sieben Himmel — Spuren babylonischen Einflusses. — IV. Die Vorstellungen von der Seelenreise auf griechischem Religionsgebiet. — V. Synkretistische Bildungen. — VI. Verwandte spätjüdische Anschauungen über sieben Himmel und Engelklassen.

25. **Carus P.**, History of the Devil and idea of Evil from earliest times to present day. London, Paul, 1902, 8°, 30 sh.

26. **Ciszewski Stanisław**, Z dějin mnemotechniky a prvotných pověr. (Aus der Geschichte der Mnemotechnik und des ursprünglichen Aberglaubens.) Nár. Sb. sv. VII., 1—13.

27. **Epaulard A.**, Vampirisme, Nécrophilie, Nécrosadisme, Nécrophagie (thèse) Tours, Mame et fils. 1901, 8°, 107 p.

28. The Golden Bough, a Study in Magic and Religion. By J. G. Frazer. D. C. L., L. L. D., Lit. D., Fellow of Trinity College, Cambridge. 2nd Edition. 3 vols. Price 36 s.

Rec. Folk Lore XII., 219—243 (E. W. Brabrook, G. Laurence Gomme, M. Gaster, A. C. Haddon, F. B. Jevons, Andrew Lang, Alfred Nutt, Charlotte S. Burne).

29. **Lasch Richardt**, Dr., Die Verbleibsorte der Seelen der im Wochenbette Gestorbenen. Globus LXXX., 108—113.

30. **Negelein Jul.**, von, Die Reise der Seele ins Jenseits. Zs. V. Vk. XI., 16—28, 149—158, 263—271.

31. **Sterling Paweł**, Przyczynek do badań nad początkiem kultu silnych. (Beitrag zur Forschung nach den Anfängen des Kultus der Starken.) *Wisła* XV., 173 i nast.

32. **W. B.**, L'ame sous forme animale VI. Additions. R. trad. pop. XVI., 36.

List uvádí českou pověru ze Zibrtova článku „Pokusy o přirozený výklad pověr českoslovanských“, Čl. VIII., 10J.

33. **Zmigrodzki Michał**, Dwa odczyty na kongresie folklorystów w Paryżu 1900 roku. (Zwei Vorträge auf dem Pariser Folkloristencongress im Jhr. 1900.) *Lud* VII. str. 286—302; por. tegoż: Kongres folklorystów w Paryżu 1900 roku, tamże, str. 78—89 i „*Wisła*“ XV., 118 i nast.

Odczyt pierwszy: Historja pierwotnej religji (suastica), — drugi: O megalitach w Europie.

34. **Andrian Ferdinand v.**, Die Siebenzahl im Geistesleben der Völker. *Mitt. anthr. W.* XXXI., 225—274.

35. **Gelzer Heinrich**, Geistliches und Weltliches aus dem türkisch-griechischen Orient. Leipzig. B. G. Teubner 1900, XII. + 253. 5 m.

Ref. *Byz. Zs.* XI., 355—358.

36. **Мошковъ Д.**, Труба въ народныхъ вѣрованіяхъ. *ЖСтар.* X., 451—524. Срв. *Věstn. SF.* I., 126, 21. (Окончаніе.) (Moškov V., Die Trompete im Aberglauben des Volkes.)

Въ приложеніи: Списокъ населенныхъ мѣстъ Царства Польскаго и западной Россіи, въ которыхъ приняты обычаи обязательнаго трубанія въ осеннее полугодіе, съ картой.

37. **Negelein Julius**, von, Das Pferd in der Volksmedizin. *Globus* LXXX., 201—204.

38. **Thomas N. W.**, Animal Superstitions. *Folk-Lore* XII., 189 sq.

P. 193 From Sieradz, Poland. Collected by M. J. de Piatkowska.

39. **Тихомировъ Ил. Ал.**, Отвѣтъ на вопросы Н. В. Томаса изъ Лондона. Ярославская губернія, г. Ярославль. *ЖСтар.* XI., вып. 3—4, стр. 100—104.

40. **Максимовъ А.**, Что сдѣлано по исторіи семьи? Очеркъ современнаго положенія вопроса о первобытныхъ формахъ семьи и брака. М. 1901. 171 стр. Изд. В. Линдъ и Д. Байкова. (Maksimov A., Eine Skizze des gegenwärtigen Standes der Erforschung der ursprünglichen Formen der Familie und der Ehe.)

Реф. *Этн. Обзор.* XLIX, 171 сл. *Ист. Вѣст.* LXXXIV., 777 сл.

41. **Старке К. Н.**, Первобытная семья, ея возникновение и развитіе. С.-Пб. 1901. Ц. 1 р. 60 коп. (Starke K. N., Die Ur-Familie, ihre Entstehung und Entwicklung.)

42. **Мошковъ В. А.**, Гагаузы Бендерскаго уѣзда. V. Свадьба. VI. Семенные и общественныя отношенія у гагаузовъ.

VII. Отношенія гагаузовъ къ другимъ народностямъ. VIII. Вѣрованія. IX. Воззрѣнiя на природу. X. Великаны. Этн. Обзор. XLVIII, 98—160; XLIX. 1.—49.; LI. 1—80. (Moškov V. A., Die Gagausen im Bezirke. Bender. V. Hochzeit. VI. Familien- und soziale Verhältnisse. VII. Verhältnis zu anderen Völkern. VIII. Glaube. IX. Naturanschauungen. X. Riesen.)

Въ примѣчанiяхъ XLVIII. стр. 131 сл. LI., 31 сл., 64 сл. отказываетъ авторъ на множество подобныхъ обычаевъ у славянъ и у другихъ племенъ.

43. **Fait Em., Dr.,** Srovnávací studie o svatebních obyčejích, zvláště o svatbě v Makedonii. (Vergleichende Studien der Hochzeitsgebräuche, besonders der Hochzeit in Macedonien.) Čl. Lid. X., 188—191, 363—366. Sr. Věstn. SF. I., 147, 199.

44. **Ђорђевић Тихомир Р.,** Самртни обичаји у Турака. Годишњица Nr. 4. 1901. Стр. 221—238. (Gjorgjević T. R., Todes-Gebräuche bei den Türken.)

45. **Ciszewski Stanisław,** Wróżda i pojednanie. Studjum etnologiczne. Warszawa 1900, str. 97 + VII.

Ref. Poradn. dla czytających książki I. Nr. 21 (O. Balcer: „Zużytkował [w rozprawie tej] autor bardzo obfity materiał etnologiczny w zakresie wierzeń obyczajów i przepisów prawnych nie tylko polskich i nie tylko słowiańskich ani nawet nie tylko europejskich, ale także... ludów pierwotnych... Praca p. C. zarówno ze względu na wyczerpujące użytkowanie materiału jako też zasadnicze postawienie kwestji, jako też wreszcie na szereg ważnych nowych spostrzeżeń. przedstawia istotną, rzetelną wartość naukową.“) Nár. Sb. VI. 196—199.

46. **Ciszewski Stanisław,** O atałykacie. (Über das „Atalykat“.) Lud VII., 54—65 i 150—168.

Źródłowa, na szerszych podstawach naukowych oparta rozprawa, poruszająca nader ważne zagadnienie społeczne. Atałykat — instytucja społeczna, szeroko rozpowszechniona dotąd na Kaukazie, polegająca na tem, że ojciec po urodzeniu się dziecka wyszukuje dlań przybranego ojca („atałyka“), któremu powierza swe dziecko na wychowanie. P. Ciszewski dowodzi, że atałykat, jako instytucja społeczna, istniał i w całej słowiańszczyźnie, a przedewszystkim w Polsce jeszcze w wieku XIII. O polskiej jednak nazwie tej instytucji nic nie wiemy, znamy tylko nazwy łacińskie: nutritor i paedagogus. Zdaniem autora nutrytorzy i pedagogowie nie byli też pierwotnie żadnemi urzędnikami. Praca to bardzo cenna rzucająca wiele nowego światła.
U.

47. **Kucharzewski Jan,** Początki prawa małżeńskiego. (Die Anfänge des Eherechts.) Warszawa, z zasił. Kasy im. Mianowskiego, E. Wende i Sp., druk. A. Giusa, in 8°, str. 144.

Ref. Książka I., 45° (Leśkiewicz); Przegl. prawa i administr., wrzesień (Halban).

48. **Тројановић Сима,** Размена. Kap. III. 1—4. (Trojanović S., Tauschhandel.)

49. **Cenar Edmund,** Gry i zabawy ruchowe różnych narodów, systematyczny układ, ozdobiony licznymi i rycinami i tablicą

z przyborami. (Bewegungsspiele bei verschiedenen Völkern.) Lwów, nakł. związku polskich gimnastyczn. towarz. sokolich. Skł. głów. Gubrynowicz i Schmidt, in 80, str. 253.

Jest to podręcznik praktyczny.

U.

50. **Ankert Heinrich**, Amtszeichen, Ladungszeichen und Aehnliches im nördlichen Theile Böhmens. Zs. öst. Vk. VII. 105—116.

51. **Schuchardt Hugo**, Sichel und Säge; Sichel und Dolch. Globus LXXX. 181—187. 204—209.

Srp býval ozubený a v té podobě všude rozšířen, uvádějí se také doklady ze slov. jazyků.

52. **Арнаутовъ М.**, Народнитѣ приказки и тѣхното потегло. Училищнѣ Прѣгледъ“, издава Минист. на Нар. Просвѣщение въ София, VI. год, XI. кн., 849—873 стр. (Arnaudov M., Die Volksmärchen und ihr Ursprung.)

Въ бѣгълъ погледъ авторътъ излага историческия развой на митоложката, миграционната и антроположката школа при изучаване народнитѣ приказки съ главнитѣ имъ представителни. Заключава, че, макаръ да не е проучена приказничната традиция на всички страни, на миграцията се дължи пропагандата на много приказки, легенди и басни, и че тая миграция иде отъ Индия.

A. II. Ст.

53. **Dvorecký Jan Michal**, O sv. Mikuláši v legendě a lidových pověstech i zvycích. V Praze 1901. Nákladem vlastním. Ref. ČLid XI. 63. ČMus. olom. XVIII. 131 sl. Vlast XVII., 473. Spisek bezcenný.

54. **Алмазовъ А. И.**, Апокрифическія молитвы, заклинанія и заговоры. (Къ исторіи византийской отреченной письменности.) Лѣт. истор. филолог. Одес. IX., 221—340. (Almazov A. J., Apokryphische Gebete, Verwünschungen und Beschwörungen. Zur Geschichte der byzantinischen apokryphen Literatur.)

Рѣдкое различіе русской и византийской формулы 300 сл. Русская въ общемъ развивалась и составлялась внѣ вліянія греческой. Всегаки, въ частности, несомнѣнно это вліяніе было.

55. **Bernstein Ignacy**, Katalog dzieł treści przysłowiowej składających bibliotekę Ignacego Bernsteina. — Catalogue des livres parémiologiques composant la Bibliothèque d'Ignace Bernstein. (Por. Věst. SF. I., str. 126, Nr. 26.)

Ref. Zeitschr. f. Volksk. Nr. 3. (Al. Brückner.) ЖСтар. XI., вып. 3—4., стр. 89—91.

Zawiera 4761 tytułów dzieł treści przysłowiowej w więcej niż 160 językach świata. Tytułów pism, zawierających polskie przysłowia, około 300. Rzecz bardzo pożyteczna.

U.

56. **Magiera Jan Fr.**, Uwagi nad przyswojeniami. (Über Entlehnungen in der Volkssprache.) Wisła XV., 145—152.

Rzecz stanowi przyczynek do etymologii ludowej (Volksetymologie). Por. Věstn. SF. II., 63, 275.

U.

B. Obecně-slovanský.

57. **Преглед** географске литературе о Балканском Полуострву. Св. IV. Уредио Д-р Ј. Цвијић. Београд, државна штампарија. 4^о, стр. 124. Ц. 7 дин. (Übersicht der geographischen Literatur über die Balkan-Halbinsel.)

Рес. Коло I., 518—9 (Рад. Васовић).

58. **Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena.** Na sviet izdaje Jugoslav. Akademija znanosti i umjetnosti. Svezak VI., str. 320. Uredio Dr. Ant. Radić. U Zagrebu, 5 Kruna.

Ref. о sv. II. а III. Преглед балк. IV., 58—61.

59. **Нараџић**, Лист за српски народни живот, обичаје и предање за годину 1901, година III. Издаје и уређује Тих. Р. Ђорђевић, професор Алексиначке учитељске школе. Алексинац, стр. VIII. + 248.

Ref. Нова Искра III., 252 сл. ЖСтар. XI., 592 сл. (Јо. Јворскић.)

60. **Етнографическое Обзорѣние.** Изданіе этнограф. отдѣла Импер. Общества любителей Естествознанія, Антропологи и Етнографіи, состоящаго при Московскомъ Университетѣ. Подъ редакціей Предсѣдателя Отдѣла В. Θ. Миллера и Товарища Предсѣдателя Н. А. Янчука. Москва 1901. Nr. 1.—4., кн. XLVIII., XLIX., L., LI., стр. 194, 193, 182, 204.

Ref. Кн. XL.—XLIII. Зап. Шевч. XXXIX., Наук. хрон. 69 сл.

61. **Живая Старина.** Периодическое изданіе Отдѣленія Етнографіи Импер. Русскаго Географ. Общества подъ редакціей Предсѣдательствующаго въ Отдѣленіи Етнографіи В. И. Ламанскаго. Годъ одинадцатый.

Ref. о т. IX. Зап. Шевч. XXIX., Наук. хрон. 70.

62. **Етнографічний Збірник.** Видає етнографічна комісія Наукового Товариства імени Шевченка. Т. X., стр. 200.

63. **Материалн** до українсько-руської етнології. Выданіе етнографічної комісії за редакцією Хв. Вовка. Львів 1901. Т. IV., стр. 320. (Materialien zur ukrainisch-ruthenischen Ethnologie.)

Ref. о т. III. Lud. VII., 334—6 (Н. Улашын). Т. II.—III. К. Стар. LXXIV., олд. 2., 116—124 (А. Малинка).

64. **Lud.** Organ Towarzystwa ludoznawczego we Lwowie, pod redakcją dr. Antoniego Kaliny. („Das Volk“. Zeitschrift der Gesellschaft für Volkskunde in Lemberg.) Т. VII. (z tablicą). We Lwowie 1901, nakł. Tow. ludozn., druk. polska, in 8^о str. IV. + 340.

Ref. Prawda 1901, 631 (St. Zdziarski); Tydzień (lwowski) Nr. 8 (Н. Улашын). R. trad. pop. XVI. 471 сл. (Dr. V. Bugiel). Зап. Шевч. XXXIX., наук. хрон. 75.

65. **Wisła.** Miesięcznik geograficzny i etnograficzny, wydawany z częściowej zapomogi Kasy im. Mianowskiego pod redakcją Erazma Majewskiego. („Die Weichsel“. Monatschrift für Landes- und Völkerkunde.)

Tom XV. (1901), str. X. + 796, z 10-ma tablicami i 43-ma ilustracjami. Warszawa. Skład głów. w księgarni E. Wendego i Sp.

Ref. Prawda Nr. 16 str. 199 i 415 (J. F. Gajšler). Зап. Шевч. XXIX. наук. хрон. 74.

66. **Český Lid.** Sborník statí věnovaných studiu lidu českého v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku. Redaktor Dr. Čeněk Zíbrt. V Praze X., XI. č. 1—3.

Ref. o ročn. X. č. 1—3 Wisła XV., 635 (J. F. Gajšler).

67. **Národopisný sborník českoslovanský.** Vydává Národopisná společnost českoslovanská a Národopisné Museum českoslovanské. Redaktor Jiří Polívka. Redakční komitet: Adolf Černý, A. Kraus, J. Máchal, J. Matiegka, L. Niederle, Fr. Pastrnek, J. Zubatý. Sv. VII. Praha 1901, in 4, 535 str.

Ref. R. trad. pop. XVI. 534 sl. (Dr. V. Bugiel) Naše Doba VII., 619.

68. **Rhamm Karol,** Przyczynek do historii rozwoju śpichlerza słowiańskiego. (Beitrag zur Entwicklungsgeschichte des slavischen Speichers.) Wisła XV., 60—74.

69. **Rychtářské právo** (slezsky: kluka) a příbuzné odznaky polské a litevské. ČLid X., 414—415.

70. **Тројановић Сима,** Др, Стари словенски погреб. Срп. књ. Гл III., 50—60, 125—137. Посебни отисак. Београд. Штампарија Д. Димитријевића, стр. 25. (Trojanović S., Das altslavische Begräbniss.)

71. **Васић Милоје М.,** Др, Стари словенски погреб. Бранково Коло VII., 1040—1054, посебни отисак, 12°, стр. 26. (Vasić M., Das altslavische Begräbniss.)

Неповољна критика рада пређашњег. Ref. Кар. III., 230 сл.

Mythologie.

72. **Leger Louis,** La mythologie slave. Paris. Ernest Leroux, éditeur p. XIX. + 248.

Ref. Osvěta XXXI., 1132 sl. (K. Jireček). Sl. Přehl. IV. 154 sl. ČMČ. LXXV., 390 sl. Mélus. X., 262 sl. Лер. М. срп. 210, 104—107 (Јов. Радовић.).

73. **Parczewski Alfons,** Swanty Wit. Żywa nazwa w mowie ludu kaszubskiego. Por. Věstn. SF. I., 131, 63.

Ref. Lud. VII., 329—331 (dr. J. Leciejewski); Muzeum, 1901, marzec, str. 170.

74. **Richly Heinrich,** Eiserne Opferthiere. Zs. öst. Vk. VII., 57—60.

75. **Rozniecki Stan.,** Perun und Thor. Ein Beitrag zur Quellenkritik der russischen Mythologie. Arch. Jag. XXIII., 462—520.

Vliv norský — varjažský v starém Rusku a jeho význam; výklad slova туры туровѣ v Lavr. r. 980, турова божыница v Ipat. letop. r. 1046; sledy kultu Thorova u Varjažů; výklad v starorus. letopise zachovaných smluv ruských s Byzancii, v nich zachovány varjažské obyčeje, Perun, u kterého přísahají Oleg

a jeho mužové, jest vlastně pouze slovanské pojmenování varjažského boha Thora; Volos, vedle Peruna vzpomenutý, nebyl bůh Varjagy vzyvaný. Rozbor místa letopisu k r. 980 — výčet bohů atd. nebyl v prvotním textě, jest to pozdější interpolace; rovněž tak třeba škrtnouti místa Lavr. 80°, 116°; staroruský letopisec znal pouze Peruna, přední místo tohoto boha vysvětlí se pouze silným vlivem varjažským, ve zprávě o r. 945 a o r. 980 znamenal „Perun“ pouze bůžka Thora. Zprávy o kultu Volo-a v životě sv. Vladimíra, v Kijevě, pak mimo to ještě v Novgorodě a v Rostově; kultus Perunův znám pouze v Kijevě, sídle varjažských knížat, a v Novgorodě, který měl úzké styky kulturní s Norskem. Volos byl nejspíše bohem lidovým, Perun pak hlavním, v Kijevě snad i officialním bohem.

76. **Titelbach Vlad.**, „Das „heilige Feuer“ bei den Balkanslaven. Cf. Věstn. SF. I., 131, 65.

Ref. Преглед балк. IV., 65 (С. Тројановић).

77. **Тоболка Зд. В.**, Богъ Велесъ. Изъ славянската митология). Българска Сбирка“, VIII. годъ (1901). VIII. кн. 533—537. Прѣведе отъ чesки А. П. Стоиловъ. (Tobolka Zd. V., Der Gott Veles.)

78. **Введенскій Адексъй**, проф., Художественное творчество, какъ принципъ объясненія миевъ. М. 1901, 57 стр. 8°. (Vvedenskij Al., Die künstlerische Schöpfungskraft als Princip der Erklärung der Mythen.)

Ethnologicko-statistické popisy zemí slovanských.

79. **Lamouch Léon**, La Péninsule Balkanique. Paris.

Ref. Преглед балк. IV., 48. (J. Ц. — „Да је књига озбиљнија, то би нас морало заболети.“)

80. **Ноіс Иван**, Slike iz obćega zemljopisa. Knjiga V. Evropa. Slavenske države. Dio II.: Bugarska, Srbija, Crnagora. (Bilder aus der allgemeinen Geographie. V. Europa. Die slavischen Staaten. II. Teil. Bulgarien, Serbien, Montenegro.) Sa 138 slika i jednom zemljopisnom kartom. Zagreb. Naklada „Matice Hrvatske“. 1900.

Ref. Prosvjeta IX., str. 325 sl. Коло I., 388—390, 447—450. Lj. Zvon XXI. 499 sl.

81. **Mach Richard v.**, Beiträge zur Ethnographie der Balkanhalbinsel. Petermanns Mitth. Bd. 45. 1899, p. 97—107.

Ref. Преглед балк. IV., 47 сл.

82. **Вайгандъ, Др.**, Националните стремления на балканските народи. Българ. Прегл. X., януари 1898. (Weigand Dr., Die nationalen Bestrebungen bei den Balkanvölkern.)

Ref. Преглед балк. IV., 46 сл.

83. **Македониа**. Етнографія и статистика отъ Васила Къчовъ. (Macedonien. Ethnographie und Statistik von V. Kanchev.) Срв. Věstn. SF., I., 136, 110.

Ref. ЖСтар. XI., 299—301 (Г. Ильинскій). Преглед. балк. IV., 48—56. (Св. Томић.) Przegląd Powsz. LXXI., 126. Изв. рус. яз. VI., I, 324—329. (И. Ровинскій.)

84. Офѣјковъ, Замѣтка о Македоніи. По поводу статьи г. Драганова. (Изв. Спб. Слав. благотвор. Общ. 1888.) ЖСтар. XI., 314—320. (Ofejkov, Eine Bemerkung über Macedonien.)

Статья написанная въ концѣ 1888 г.; бывший редакторъ Изв. Слав. Общ. печатаетъ ее теперь въ Ж. Стар., такъ какъ она „весьма основательно опровергаетъ нѣкоторые показанія г. Драганова и приводитъ любопытныя данныя.“

85. Драгановъ П., Населеніе Македоніи. С.-Пб. Вѣдомости 1901. 24. іюля. Nr. 200. (Draganov P., Die Bevölkerung Macedoniens.)

Драгановъ увѣряетъ, что слав. населеніе Македоніи не болгарское и не сербское а состоитъ изъ „особыхъ“ Славянъ.

83. Кънчовъ Василій, Населеніе Македоніи. (Отвѣтъ на статью г. Драганова, напечатанную въ „С.-Пб. Вѣдомостяхъ“. Nr. 200.) Ж. Ст. XI. вып. 1., 97—102. вып. 3—4, стр. 116—121. (Kánčov V., Die Bevölkerung Macedoniens. Antwort auf den Aufsatz Draganov's.) Срв. Věstn. SF. II., 40, 121.

86. Ильинскій Г. А., Македонія и македонскій вопросъ. Срв. Věstn. SF. I., 136, 111. (Iljinskij G. A., Macedonien und die macedonische Frage.)

Ref. Преглед балк. IV., 46.

87. Матовъ Д., Кратки расправія по этнографіята на Македонія. Период. Спис. VII., кн. 34, 35. (Matov D., Kurze Aufsätze über die Ethnographie Macedoniens.)

Rec. Преглед балк. IV., 44—46 (Јован Ердељановић).

88. Nicolaides Cleanthes, Dr., Macedonien. Die geschichtliche Entwicklung der macedonischen Frage etc. Berlin 1899.

Ref. Преглед балк. IV., 56 сл. („Књигу је ову вредно прочитати, не због њене стварне и научне вредности, јер је она нема, него да се види докле шовинизам може дотерати.“)

89. Рогановичъ Јованъ П., Македонскій вопросъ на почвѣ его исторіи, этнографіи и политикѣ. Срв. Věstn. SF. I., 138, 123. (Roganović J. P., Die macedonische Frage auf Grund deren Geschichte, Ethnographie und Politik.)

Ref. Срп. Књ. Гл. IV., 154—160 (Павле Орловић: „Што је борба о Македонију увела овај данашњи заострен облик, поглавито су криви они, тако да их назовем, експлоататори необавештености о правој природи национално-политичких одношаја у овој области. Таквих је и досад било много, и г. Рогановић није имао потребе да њихов број увећава овом својом књигом. . . . Што је говорно о етнографіји и национално-политичким односима у овим странама или је позајмљено или је, ако је његово, скроз погрешно.“)

90. Симић Свет. Ст., Једно бугарско мишљење о македонском питању. Срп. књ. Гл. I., 206—215, 264—287. (Simić Sv. St., Eine bulgarische Ansicht über die makedonische Frage.)

Писац доказује, да је Кънчов у својој књизи Македонія, етнографія и статистика „нетачно или површно изложио историјске прилике, које су довеле до данашњих национално-политичких одношаја у Македонији“; Кънчов није поклонно довољно пажње ни утицају који је имала и морала“ имати вишевесковна

владавина турска на историјско-етнографски процес, кроз који су се стварали данашњи национално-политички одношаји на Балканском Полуострову“; — „избегло је говор о утицају географског момента на формирање етнографског шаренила у Македонији...“ Писац тврди, да је „утицај Срба из северних страна, баш услед повољнијега им географског положаја према јужнима, Македонији, био и мора бити јачи и пресуднији“ него Бугара. О данашњим етнографским приликама у Македонији говори писац врло мало, о одношају дијалеката македонских према бугарских и српских ни речи. Обраћа само пажњу на чланак „О српској пропаганди у Македонији“ наштамани у листу „Съкровище“ и опаске тога бугарског писца о успеху српске пропаганде стави против Къичова, који говори „језгру становништва и Македонији — чине данас Бугари... цето и последње место заузимају ситни остаци Черкеза, Срба и других неких народа...“

91. **Србин Србиновић Војвџанин (Иван Иванић)**. Из Македоније о Македонији. У Новом Саду 1901. 8^о, стр. 27. Цена 50 фил. (Aus Macedonien über Macedonien.)

92. **Ростковскій А. А.**, Распределение жителей Солунскаго вилаета по народностямъ и вѣроисповѣданіямъ въ 1899 году. ЖСтар. X., 565—583. (Rostkovskij A. A., Verteilung der Bewohner des Vilaet Saloniki nach Nationalität und Glaubensbekenntnis im J. 1899.)

Срв. Věstn. SF. I., 136, 108.

93. **Baluggditsch J.**, Saloniki und die macedonische Frage. Die neue Zeit. Nr. 38.

Ref. Преглед Балк. IV., 76.

94. **Вељ. М. М.**, Дебар и његова околина. Браство VIII. кн. 19.

Ref. Преглед Балк. IV., 68.

95. **Къичовъ В.**, Градъ Скопие. Бѣлѣжки за неговото настояще и минѣло. Период. Спис. XI., кн. 55—56.

Рес. Преглед Балк. IV., 35—38 (Кн. Костић).

96. **Гајин М. Ј.**, Лепенца на Радику, путничке белешке. Годишњица 1901, стр. 135—201.

У чланку се говори о географским и етнографским приликама македонских крајева између Скопља и Дебра.

J. P.

97. **Шапкаревъ Б. А.**, Кратко историко-географско описание на градоветъ Охридъ и Струга, въ „Сборникъ на Българското Книжевно Дружество въ София I.“, 1—54. стр. (III.)

Съдржанieto на това описание е слѣдното: А. Охридъ: I. Положение, околностъ и климатъ. II. Вжтрѣшността на града. III. Забѣлжителни нѣща и оградн. IV. Население и поминѣкъ. V. Основание и състояние на Охридъ до прѣвзimanieto му отъ турцитѣ. VI. Прѣвзimanе на Охридъ отъ турцитѣ. VII. Охридъ подъ власта на двѣтѣ Албани. Васалство и Дуселядин-бегъ. VIII. Църковно и учебно състояние на Охридъ. — Б. Струга: I. Положение и климатъ; II. население и поминѣкъ. III. Политическо, църковно и учебно състояние на Струга.

A. II. Ст.

98. **Овсяннѣ Н.**, Болгарія и Болгары. Срв. Věstn. SF. I. 138, 124.

Ref. Ист. Вѣст. LXXXIII., 355 сл.; ЖСтар. XI. 301.

99. **Ангеловъ Г.**, Кюстендилъ. Кюстендилъ, 1900 г. 95 стр. in 8°, цѣна 1 левъ.

Отначало е отпечатано „Слово Кирила Философа“, снето отъ старъ рѣкописъ на пергаментъ; слѣдъ това описание на „Кюстендилската кааза“, прѣводъ отъ Ст. Верковичевия: „Топографическо-этнографическій очеркъ Македонии“, С.-Пб. 1899 г.; на трето мѣсто: Обичаи на сватби и годѣжи, извършвани въ гр. Кюстендилъ и селата му^а, прѣпечатани отъ Чолаковия Сборникъ (Болградъ, 1872 г.); и най-сетнѣ на четвърто мѣсто: „Близкото минало на гр. Кюстендилъ“, съ раздѣления: 1. Описание на Кюстендилъ; 2. Икономическо състояние на града въ турско време; 3. правителство; 4. религия; 5. животъ; 6. размирици и проблески въ гр. Кюстендилъ п. въ казата му; и 7. освобождение на гр. Кюстендилъ.

А. П. Ст.

100. **Шошовъ А.**, Евлия Челеби. ПСп. LXII., 3. свезка (1901 г.), 161—195 стр.

Евлия Челеби (* 1611, † 1678), синъ на Дервишъ Мехмедъ, единъ отъ важнитѣ пѣтувачи прѣзъ XVII в. въ Турската държова. Хамеръ, по единъ рѣкописъ въ Лондонската библиотека, е прѣвелъ още въ 1850 г. на английски часть отъ това пѣтуване. Цѣлото „пѣтуване“ е раздѣлено на 10 тома, а до сега сж излѣзли 5 части. Най-пълненъ рѣкописъ се намира въ библиотеката на Селишко-Текеси въ Скутари. Авторътъ на озаглавения трудъ дава въ прѣводъ нѣколко страници отъ 5. томъ на Е. Челеби, които се отнасятъ къмъ етнографията на българитѣ и сѣрбитѣ. Тѣзи страници обематъ: Нови-Пазаръ, Митровица, Вучитръвъ, Прищина, Скопие, Егри-Дере, Кюстендилъ, Дупнишка крѣпость, София, Велесъ (Кюрюмо), Прилѣвъ, Битоля, Костуръ, Костурско езеро, Вѣлградъ и Нишъ.

А. П. Ст.

101. **Константиновъ П. Хр.**, Чепино. (Едно българско краище въ сѣверо-западнитѣ разклонения на Родопскитѣ планини.) Сб. мин. XV.

Ref. Преглед балк. IV., 69.

102. **Мариновъ Д.**, Чипоровци или Кипровецъ. Сб. мин. XI.

Ref. Преглед балк. IV., 70.

103. **Сербія и Сѣрбы Н. Овсянаго.** С.-Пб. 1898. (Ovsjanuj, Serbien und die Serben.)

Рес. ЖСтар. XI., 301 сл. (Г. Ильинскій.)

104. Статистика краљевине Србије. XV. Статистика рођења, венчања и умирања у краљевини Србији зи 1895. Издање Милитарства Народне Привреде. Београд. Државна штампарија. 4^о, 800 стр. (Statistik des Königreiches Serbien. XV. Statistik der Geburten, Eheschliessungen und Todesfälle.)

105. **Ровинскій Н.**, Черногорія въ ея прошломъ и настоящемъ. Географія, Исторія, Этнографія, Археологія. Современное положение. Т. II., ч. 2. С.-Пб. 1901, III. + 646 + II. стр. Rovinskij N., Montenegro in seiner Vergangenheit und Gegenwart.)

Рес. II. т. 1. части: Преглед балк. IV., 12—22 (С. Тројановић. Изв. С.-Пб. к. XV. 251 сл

106. **O Černohorcoch.** Listy z Cetinia roku 1878 od Lub. P. Nenadovića. Zo srbskeho predložil Vladimír Mičátek. Turč. Sv. Martin. Vydanie knihkupecko-nakladateľského spolku, str. 320. C. 2 kor.

Невадовић „представља нетачно и неверно много шта што сви знамо како је у истини.“ „... Из љубави према Црној Гори он је онако и описује и даје нам ону идеалну слику о Црногорцима... Црна Гора... нигде није тако описана као у овим писмима... она је описивана потпуније, верније, нигде с толико топлине и љубави, као у њима. Љуб. Недаћ, Новији српски писци, I., 76, 87.

107. **Über die Montenegriner. Briefe aus Cetinje aus dem Jahre 1878 von Ljubomir Nenadovics, übersetzt von Milena Miladinovics.** Ung.-Weisskirchen. Buchdruckerei Peter Kuhn, 1901, 176 str.

Ref. Зора (Мостар), VI., 331.

108. **Нушић Бранислав Ђ.,** Из рукописног дела „Косово“. Просветни Гласник XXII., 51—60.

V. Црква и школа.

109. **Орловић Павле,** Питање о Старој Србији. Срп. Књ. Гл. III., 271 сл., 368 сл., 432 сл. (Orlović Pavle, Die Frage über Alt-Serbien.)

Srv. ref. v čas. Българија 1901, Nr. 137.

110. **Харузинџ Ал.,** Боснија-Херцеговина. Очерки окупационој провинцији Австро-Венгрии. Срв. Věstn. SF. I., 135, 101. (Charusin M., Bosnien und die Herzegowina. Skizzen aus der occupirten Provinz Österreich-Ungarns.)

Ref. Sl. Přebl. IV., 54 (G. Iljinskij).

111. **Mandić M.,** Zu den wirtschaftlichen Verhältnissen des Occupationsgebietes. Zs. f. Schulgeogr. 1900. 361—367.

Referat o officialním díle „Die Landwirtschaft in Bosnien und Herzegowina“. 1899.

112. **Nikaschinowitsch Bož.,** Bosnien und die Hercegovina unter der Verwaltung der österreichisch-ungarischen Monarchie und die österr.-ung. Balkanpolitik. Eine politisch-ökonomische Darstellung der gegenwärtigen Zustände in 4 Bänden. I. Band: Berliner Kongress 1878 und die Agrarfrage. Preis 5 M. = 5 Kronen ö. W. Berlin 1901. Kommissionsverlag von Thormann & Goetsch, vel. 8°. VI. + 171.

113. Српска православна Херцеговачко-Захумска Митрополија при крају 1900, издао Серафим Перовић митрополит, а уредио Јован Муцовић. Мостар 1901, год. стр. 223.

Ref. Књиж. Лист I. 285.

Осим потпуног шематизма налази се расправа архим. Руварца. О Хумским епископима и Херцеговачким митрополитима до г. 1766.

114. — — — Мостар некад и сад. Звезда. Књ. III., стр. 288—317.

Садржина: Увод, Географски положај, Опћа карактеристика, Клима, Просвета, Трговина и Завати.

115. **Jensen Alfred,** Resebilder. Stockholm. S. 253.

У гл. VII.—VIII. описује се јужна Далмација и Црна Гора.

116. **Вулић Н.**, Данашња Србија под Римљанима. Просветни Гласник XXII, 1124—1137, 1304—1319. (Vulić N., Das heutige Serbien unter den Römern.)

1. Име. 2. Етнографија. 3. Освојење римско.

117. Путешествије по Србији од **Јоакима Вујића**. Прва књига. Српска Књиж. Задруга, св. 66. Београд, стр. LVI. + 226.

Уредник, издања овога првога путописа по новоослобођеној Србији г. Јован Ердељановић, саопћује у предговору биографију Вујићеву. Додат је књизи План Београда од 1815—1830, која је израдио Радоје Дединац, и опис Београда око 1826 године.

118. **Радивојевић Т.**, Антропогеографска и етнографска испитивања у Лепеници. Просв. Гласник XXII., 459—471. (Radivojević T., Anthropogeographische und ethnographische Forschungen in Lepenica.)

Насеља и њихово становништво. Положај, тип села; кућа, двор и окућница. Оснивање села, порекло становништва и ранија насеља. Циганско село Трмчиште.

119. **Јовановић А. С.**, Враћа и њего Поморавље. Дело V. Август—Октобр 1898.

Ref. Преглед балк. IV., 65 сл.

120. **Христовъ С.**, Пиротскиятъ окржгъ и неговото население. Сб. мин XI. 259—325.

Rec. Преглед балк. IV., 44 (К. Н. Костић).

121. **Hranilović pl. Hinko, Dr., i Hirc Dragutin, Zemljopisni i narodopisni opis kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.** (Geographische und ethnographische Beschreibung der Königreiche Croatien. Slavonien und Dalmatien.) Zagreb, Vlastitom nakladom pisaca.

Vychází v dvouarchových seš. a bude obsahovati 30 sešitů za 18 korun. V r. 1901 vyšlých sešitech podán úvod methodický, dějiny geografie, adriatických zemí, přehled praehistorie, osídlení doby římské a počátek popisu přírodního. Bude to kniha výborná.

122. **Липовскић А. Л.**, Славянские народы: Хорваты. Срв. Вѣстн. SF., I., 135, 98.

Rec. Arch. Jag. XXIII., 268—271. (M. Rešetar: ... L's „Kroaten“ ist ein schnell und oberflächlich geschriebenes Buch, das wegen der geringen Beobachtungsgabe und Vorbereitung des Autors seinen Zweck, das russische Publikum mit der thatsächlichen Vergangenheit und Gegenwart des kroatischen Theiles des serbokroatischen Volkes bekannt zu machen, nur theilweise erreicht ...) Изв. рус. яз. VI., кн. 2. стр. 235—239 (А. Степовичъ) и отвѣтъ автора 239—241. ЖСтар. XI., 3 1 сл. (Г. Ильинский), Христ. Чт. 1901, апрѣль, стр. 432. Лег. М. Срп. 205, 98—103 (П. Марковић), ЖМНПр. Мартъ 1901 (Н. Ястребов), апрѣль 488 (отвѣтъ автора).

123. **Deželić Velimir**, Iz nemačkoga Zagreba. Prosvjeta 1901. od str. 254—473, u sedam nastavaka. (Aus dem deutschen Agram.)

Potaknut Andrićevim člankom, koji je pod istim natpisom štampan u smotri „Život“ god. 1900, str. 22, iscrpao je Deželić kao pristav zagrebačke

sveučilišne biblioteke sav bibliografski pribor nemačke književnosti i osvjetlio nemački društveni život, kako se je javljao od god. 1750—1850 u Zagrebu. Pisac ja ovom radnom donesao lijepu kulturnu sliku starijega Zagreba. Djelo je odštampano i u zasebnoj knizi (tisak Antuna Scholza), 8°, str. 69. — Referat ove knjige izašao je u „Viencu“ istoga godišta str. 934, gdje se ujedno upotpunjuje slika a poduzećem „Agramer Theater-Journal-a“ od god. 1815. A.

124. **Иван Иванић**, Буњевци и Шокци. Срв. Věstn. SF. I., 135, 106. Ref. Преглед балк. IV., 69 сл.

125. **Козобарић Јован**, парох, Православна српска парохија у Илоку крајем 1900 годин. Ср. Карловци. Српска Манастирска штампарија 1901.

126. Православна српска парохија у Инђији крајем 1900 године. Написао Радослав Марковић, парох. Друго умножено издање. Ср. Карловци, Српска Манастирска штампарија, стр. 67. Ц. 80 потура.

Стара Инђија, Насељење данашње Инђије, О цркви, Школа, Верни ове парохије (1. Парохијани, 2. станови, 3. одело, 4. храна, 5. домаћи живот, 6. здравље, 7. занимање, 8. производња и потрошња). Поље, Имовно стање, Узроци имовног пропадња, Именик поседника и површина поседа; Бројно стање; Статистика породица; Староседеоци и досељеници; Дужина живота; Кретање житељства од 1870—1900 г. (1. пород, 2. помор, 3. приплод, 4. прираст).

127. **Теофановић Василије**, парох, Православна српска парохија у Чуругу крајем 1900 године. Ср. Карловци, Српска Манастирска Штампарија, стр. 35.

Када се које породице настанише у Чуругу. Имена старих Чуружана. Живот верних. Имовно стање појединаца. Назарени.

128. Шематизам православне српске епархије пакрачке за год 1898. У Пакрацу 1898.

Ref. Преглед Балк. IV., 76 (Јован Ердељановић).

129. **Бумбић М.**, Ириг и његова околина. Браство VIII, књ. 19.

Ref. Преглед балк. IV., 67 сл.

130. **Weigand G.**, Bulgarische Siedelungen in Rumänien. Срв. Věstn. SF. I., стр. 138, Nr. 126.

Ref. Цсп. LXII., 154—7 (А. Иширковъ — броятъ на българитѣ е много по-големъ, отколкуто го посочва проф. Вајгандъ).

131. **Alfred Kirchhoff und Kurt Hassert**, Bericht über neuere Literatur zur deutschen Landeskunde. Bd. I. (1896—1899) Berlin (A. Schall). S. 253.

Herausgegeben im Auftrage der Zentralcommission für wiss. Landeskunde von Deutschland. Berücksichtigt natürlich auch die slavischen Gegenden.

132. **Kirchbach Wolff.**, Österreichisch-ungarische Grenzfahrten. Köln. Zeitung 1901. Juli—October.

133. — Ethnologie und Politik in Oesterreich-Ungarn. Zeit, Nr. 379, 380, 382.

Serie článků pojednávajících nevědecky a většinou i nesmyslně o anthropologickém podkladu poměrů rakouských národností. N.

134. **Slovenska Zemlja.** Opis slovenskih pokrajin v prirodnoznansem, statističkem, kulturnem in zgodovinskem obziru. 1. Del. Podknežina grofja Goriška in Gradišćanska. Ljubljana 1892. — 2. del. Samosvoje mesto Trst in neja grofija. 1896. — 3. del. Beneška Slovenija 1899. Spisal S. Rutar, c. k. gimn. prof. (Rutar: Beschreibung der slovenischen Länder 1. Görz und Gradisca, 2. Triest. 3. Die Slovenen im Friaul.)

Rec. Zap. Kaz. LXVIII., kn. 3, str. 31—36 (И. Смирновъ).

135. **Цегельский Лонгин,** Русь. Украина і Московщина. Исторична розвідка. Коштом і заходом Товариства „Прогресивта“. 3 фундації ім. Ст. Дубравського. Львів, стр. 92, 160.

Rec. Zap. Шевч. XLIV., бібл. 32—38

136. **Kaindl Raim. Fried.,** Prof., Dr., Bericht über neue anthropologische und volkskundliche Arbeiten in Galizien. Globus LXXVIII., Nr. 15, 1900.

137. — Bericht über die Arbeiten zur Landeskunde der Bukowina während des Jahres 1899. Czernowitz 1900, s. 12.

Ref. Zap. Шевч. XLI., 138—140 (В. Г.).

138. — Das Ansiedelungswesen der Bukowina seit der Besitzergreifung durch Österreich. Mit besonderer Berücksichtigung der Ansiedelung der Deutschen. (Quellen und Forschungen zur Geschichte . . . Österreichs VIII.) Inusbruck, Wagner'sche Universitätsbuchhandlung.

Ref. Globus LXXX. 288. (Im ersten Teile schildert Kaindl die allgemeine Entwicklung des Ansiedelungswesens in der Bukowina; im 2. wird die Einwanderung und Ansiedelung von Rumänen und Ruthenen, ferner Armenier und Polen, Juden und Zigeuner behandelt; der 3. umfasst die Ansiedelung der Lippovaner; der 4. die Ansiedelung der Ungarn, der 5. jene der Slovaken; endlich der 6. jene der Deutschen.)

139. **Смаль-Стоцкий Ст.,** Буковинська Русь. Культурно-історичний образок. Чернівці 1897, стр. 2-3, 16. Сrv. Věstn. SF. I. 137, 119.

Ref. Zap. Шевч. XLI., бібл. 30—32. (С. Т. — Книжка появилася недавно — 1900 р. — хоч має вчасну дату, бо в р. 1897 почала друкувати ся, але не вийшла. Строго наукова вона не єсть и коли кинемо лиш оком на змість її, побачимо властиву її ціль — пропаганди національного почування.)

140. **Шухевич Володимир,** проф., Гуцульщина. Написав — Друга часть з 233 ілюстраціями і 5-а хромолітографічними таблицями, Львів, стр. 318. (Šuchevyč V., Das Land der Huzulen.)

Ref. Sl. Přeł. III., 503 Týdzień (Iwowski Nr. 12. (K. Mokłowski.)

141. **Францевъ Вл.,** Обзоръ важнѣйшихъ изученій Угорской Руси. Варшава. 1901. (Оттискъ изъ Р. Фил. Вѣстн.) Стр. 53. (Francev V., Übersicht der wichtigsten Erforschung der Russen in Ungarn.)

Srv. ref. Javorského Сб. Гал. I. 273. Srv. Věstn. SF. II., 14, 103.

142. **Гнатюк Володимир,** Словаки чи Русини? (Причинки до выясненя спору про національність західних Русинів.) Zap. Шевч. XLII., стр. 1—81. (Hnatjuk V., Slovaken oder Ruthenen?)

1 О народности поселенцевъ, Русиновъ чи Словаковъ въ Бачвѣ. — 2. О Русинахъ въ сѣверо-западныхъ комитатахъ Венгрии, въ Земплинѣ, Шарошѣ и Спашѣ и др. — *Srv. Věstn. -F. II.*, 58, 240.

143. *Basarabia in secolul XIX de Zamfir C. Arbure. Editiunea Academici Române. Bucuresci 1899, 790.*

Рес. *ЖСтар. XI.*, вып. 3—4., стр. 93—95. (А. И. Яцимирскій, „Этнографическая часть труда г. Арбуре довольно слаба . . . отъ новаго изданія Румынской Академіи, посвященнаго Бессарабіи, можно было ожидать лучшаго въ многихъ отношеніяхъ. Если общая окраска всѣхъ данныхъ обнаруживаетъ явную тенденцію, то многія отдѣльные недостатки этой книги совершенно необъяснимы.“)

144. **Теодоровичъ**, Волинская Духовная Семинарія. Почаевъ 1901 года. Ц. 4 руб.

Рес. *Кіев. Стар. LXXIII.*, отд. 2., стр. 166—175 (В. Храневичъ).

145. **Китицынъ П. А.**, Заселеніе Устинской волости Костромской губерніи. Изв. Каз. XVII., 87—119.

146. **Виноградовъ Николай**, Шишкинская волость, Костромскаго уѣзда. *ЖСтар. XI.*, вып. 3—4, стр. 127—130.

Названіе земельныхъ участковъ, деревни, прозвища мужскія и женскія.

147. **Руссовъ А.**, Сводная опись Черниговской губерніи. Черниговъ 1898—99. I.—II.

Рес. *Зап. Шевч. XL.*, библ. 37.—39.

148. **Филипповъ А. М.**, Русскіе въ Лапландіи въ XVI. вѣкѣ. *Лит. В. I.*, 295—311.

149. **Вольтеръ Э. А.**, Списки населенныхъ мѣстъ Сувалкской губерніи, какъ матеріалъ для историко-этнографической географіи края. С.-Пб. *Имп. Ак. Наукъ* стр. 311. Ц. 3 р. (Wolter E. A., *Verzeichniss der bewohnten Ortschaften des Gouv. Suwalki, als Material zur historisch-ethnographischen Geographie des Landes.*)

Весьма точный, образцово составленный статистическій обзоръ. По уѣздамъ и гминямъ отмѣчены названія обитаемыхъ мѣстъ, названія на языкѣ жителей, мѣстоположеніе, число жителей, племя, домашній языкъ, грамотность и знаніе языковъ, вѣроисповѣданіе, примѣчаніе „старожилы-ли или переселенцы.“ —

150. **Воскресенскій А.**, Западные Славяне къ началу XX. вѣка: Словаки, Словинцы и Славонцы. (Письмо въ редакцію.) *Богословскій Вѣстникъ* 1901 г., май, стр. 144—162; июль-августъ, стр. 592—608. (Voskresenskij A., *Die Westslaven im Anfange des XX. Jh.*)

151. **Witold Zająski**, *Królestwo Polskie pod względem statystycznym. I.—II.* (Das Königreich Polen in statistischer Hinsicht.) Warszawa 1900—1901. 8°. Str. VI. + 194 a IV. + 225. 2 rub.

Ref. *Sbornik č. zem. spol.* 1901. 314, *Lud* 1901. 226.

152. **Gloger Zygmunt**, *Gieografja historyczna ziem dawnej Polski.* (Die historische Geographie der Länder des alten Polens.) Kraków 1900, 387 str. *Por. Věstn. SF. I.*, 140, 136.

Рес. Зап. Шевч. XLIV., бібл. 30. (С. Т., „Взагалі книжка — не має ніякої наукової стійности і не може бути уживана користно як підручник.“)

153. **Rozwadowski Jan**, Objaśnienia do mapy języka litewskiego w gub. Wileńskiej. (Erklärungen zur Karte der litauischen Sprache im Gouv. Wilno.) Mater. kom. jez. I. 1.

54. **Duchiński Fr.**, Pisma. Tom. I.: Rapperswyl 1901. 8, str. 232.

Treść: O stosunkach Rusi z Polską i Moskwą; zasady dziejów Polski, innych krajów słowiańskich i Moskwy. Cz. I. Rzecz bez wartości naukowej. U.

155. **Parczewski Alfons J.**, O zbadaniu granic i liczby ludności polskiej na kresach obszaru etnograficznego polskiego. Referat przedstawiony na III. zjazd historyków polskich w Krakowie. (Por. Věstn. SF. I., 140, 137, też „Protokoły obrad“, Věstn. SF. II., 7. 54.) Poznań 1900. (Odbitka z „Dziennika poznańskiego.“) G. Gebethner i Sp. w Krakowie, in 8°, str. 40. (Por. tegoż autora: „Badanie kresów polskich“, Lud VII., 89—90.)

Ref. Wisła XV., 381 (J. F. Gajsler); Slov. Přehl. III., 295 (A. Černý).

156. **Nasz obszar etnograficzny.** (Das polnische ethnographische Gebiet.) Przyczynki M. R. W. i St. Zdziarskiego. Wisła XV., 76 i 205.

157. **Bujak Fr.**, Maszkienice, wieś pow. brzeskiego. Kraków. Nakładem Ak. Um., str. 109. (Por. też Spraw. Krak. VI., Nr. 1, str. 10—14.)

Stosunki gospodarcze i społeczne.

Ref. Lud VII., 331—334 (Dr. Z. Gargas), Przegl. powsz. LXXI., 100.

158. **Gumplowicz Maksymiljan**, Dr., Polacy na Węgrzech. (Die Polen im nordwestlichen Ungarn.) Studium etnograficzno-statystyczno-historyczne. Lud VII., 74—78, 192—204. Por. Věstn. SF. I., 56, Nr. 248; 141, Nr. 145.

Jest to ciąg dalszy pracy rozpoczętej w tomie VI. „Ludu“ Przytoczona część zawiera: III. Stolica Liptowska i IV. Stolica Spi-ska (Dokończenie nastąpi). Rzecz bardzo cenna. U.

159. **Ułaszyn Henryk**, Na Babią górę. Przegl. Polski, październik str. 54—73.

O ludności powiatu myślenickiego i północnej części komitatu Orawskiego.

160. **Gustawicz Bronisław**, O ludzie poddukańskim w ogólności a Iwoniczanach w szczególności. (Über das Volk in der Gegend von Dukla im allgemeinen und den Bewohnern von Iwonicz im Besonderen; in Galizien). Lud VII. (c. d), str. 43, 128, 241 (też odbitka: wydawn. Towarz. ludozn. Nr. 12. Lwów 1901, in 8°, str. 146 + IV.). (Por. Věstn. SF. I., 141, 140. II., 64, 281.)

W pracy tej pisze też autor o właściwościach językowych ludności, zamieszkującej północną pochyłość pasma karpackiego od Dukli ku Rymanowu na wschód i od źródeł mineralnych Iwonicza aż po Krosno w kierunku północnym. Podaje też słowniczek wyrazów ludowych z Iwonicza z okolicą. Teksty zapisane w gwarze, jednak nie z zupełną ścisłością fonetyczną. U.

161. **Jakubiec Jan**, Przyczynek do oznaczenia granicy „Lachów. (Ein Beitrag zur Bestimmung der Grenze der Lachen.) Lud VII., 256 i nast.

Ślotwinianie (w pow. żywieckim) znają i odróżniają „Ślezioków“, „Słowaków“, „Ruśnioków“ i „Lachów“. Ci ostatni mieszkają „hań na dole“, na północ od linii łączącej Oświęcim, Kęty, Wadowice i Kalwarię. Za centrum „Lachów“ uważają Ślotwinianie okolice Krakowa. Charakterystycznym jest, iż Lach gniewa się bardzo o przewisko „lacha“.

U.

162. **Łazęga Romuald**, Powiat Brodnicki w świetle najnowszych badań. (2 mapą.) (Der Kreis Brodnica im Lichte der neuesten Forschungen.) Wisła XV., 29—51.

Opis historyczno-statystyczny.

U.

163. **Mroczo Fr. Ksawery**, Śmiatyńszczyzna. Przyczynek do etnografii krajowej. Część I. We Lwowie, nakł. autora. (Odbit. z Przewodn. naukow. i literack.)

Ref. Wisła XV., 99 (St. Zdziarski: „Praca p. Mrocza... grzeszy brakiem systematyki w układzie, oraz pobieżnością w traktowaniu przedmiotu“).

164. **Radzikowski Stanisław Eljasz**, Dr., Zakopane przed stu laty. (Zakopane vor hundert Jahren.) Cz. I. (odbitka z Pamiętn. Towarz. Tatrzań., t. XXII.). Kraków, in 8°, str. 50.

Ref. Książka I. 305 (H. Ułaszyn).

165. **Udziela Seweryn**, Topograficzno-etnograficzny opis wsi polskich w Galicji (osobne odbicie z VI. t. Materj. Krak.). Topographisch-ethnographische Beschreibung der polnischen Dörfer in Galizien.) Kraków, in 8°, str. 123.

166. **Wiercieński H.**, Przyczynek do osiadłości kraju naszego. Wisła 1901. 316. Z tablicami i rysunkami.

Rozbor gubernie lubelské pokud se týče poměru velikosti vsí k národnostem. Rusové na východě jeví více snahu po větším hromadění sídel než Mazáci na západě.

167. **Wiercieński Henryk**, Opis statystyczny gubernji lubelskiej, przez... (Statistische Beschreibung des Gouvernements Lublin.) Warszawa. Skł. gł. u M. Arcta w Lublinie i Warszawie, in 8°, str. 492.

168. **Vorobjev Grigorij A.**, Kurpiové. Sl. Přehl. III. 471—475.

169. **Zweck A.**, Masuren. Por. Věstn. SF. I., 142, 152.

Ref. Hist. Vierteljahrschr. Nr. 3. (Dr. K. Lohmayer.)

170. **Koskowski Bolesław**, Wychodźstwo zarobkowe włościan w Królestwie Polskim. (Die Auswanderung der Bauern im Königreich Polen.) Warszawa, nakł. St. Sadowskiego, in 8°, str. 62.

Ref. Wisła XV., 383 (J. F. Gajslers.)

171. **Siemiradzki Józef**, Dr., Polacy za morzem. Lwów 1900. 8°, str. 29. Kop. 50.

172. **Smólski Gustaw**, Z podróży na Pomorzu. (Reise nach Pommern.) Wędrowiec Nr. 7 i nast.

173. **Smólski Gustaw**, Wśród Kaszubów. (Bei den Kaschuben.) Tygodn. ilustr. Nr. 37.

174. **Smólski Gustaw**, O Kaszubach nadłebiańskich. (Die Kaschuben am Lebasee.) Wisła XV., str. 153, 321; też sprostowanie tamże na str. 795.

175. **Woźniak K.**, Galicja w obrazach. (Galizien in Bildern.) Zebrał i wydał — Kraków 1901.

Vychází v sešitech, přinášejících po 8 obrazech pohledů na kraje, města, díla umělecká, starožitnosti atd. N.

176. **Macoszek Antoni**, kš., Przewodnik po Śląsku Cieszyńskim wraz z opisem topograficzno-etnograficznym i szkicem dziejów księstwa Cieszyńskiego (Führer durch das Teschener Land.) Z 19 rycinami, 6 mapkami i planem m. Cieszyna. Lwów, in 16°, str. 128.

Ref. Wisła XV., 771—773 (H. Ułaszyn); Przegl. powsz., listop. str. 270 (tenże); Książka I., str. 365—7 (tenże).

W książeczce tej znajdujemy trzy osobne rozdziały poświęcone wyłącznie ludności ks. Cieszyńskiego, a mianowicie: Góralskie Sałasze (str. 51—62), Strój ludności w ks. Cieszyńskim (str. 93—99) i Język ludu polskiego w Cieszyńskim (str. 99—105). Opracowanie sumienne, dokładne U.

177. **Buzek**, Ludność księstwa Cieszyńskiego podług narodowości. (Die Bevölkerung des Herzogthums Teschen nach den Nationalitäten.) „Miesięcznik Pedagogiczny“ (cieszyński) z r. 1901.

178. **Smólski Gustaw**, Polacy i Czesi w księstwie Cieszyńskim. (Polen und Böhmen im Herzogthum Teschen.) Tygodnik ilustrow. Nr. 36—37.

179. **Hořica Ignát**, Ke sporu českopolskému v Těšínsku. I. Sl. Přehl. IV. 62—64.

180. **Zawiliński Roman**, Ke sporu českopolskému v Těšínsku. II., ib. 64—68.

181. **Polívka Jiří**, Ke sporu českopolskému v Těšínsku. (Zum böhmisch-polnischen Streit im Teschener Land.) III. (s mapkou), ib. 117—119.

182. **Wasz**, Czy Śląsk jest polski? (Ist Schlesien polnisch?) Kraj Nr. 33.

183. **Beiträge zur Ethnographie der hannoverschen Elbslaven.** Mitgeteilt von A. Vieth, mit Einleitung und Zusätzen von H. Zimmer, V. Jagić und A. Leskien. Archiv Jag. XXII., 107—143.

Ref. ЖСрп. XI., 303 сз.

184. **Andree Richard**, Braunschweiger Volkskunde, Zweite vermehrte Auflage. Braunschweig. Fried. Vieweg 1901. XIV. + 531.

500—520 Die Spuren der Wenden (Ausdehnung der Wenden im Mittelalter 500. Wenden im braunschweigischen Werder 501. Wendische Sprachreste 504. Wendisches Ochsenjoch 505. Wendische Ortsnamen 505. Wendische Dorfanlagen u. Rundlingsbauten 507. Wendische Flurnamen 511. Zehntfreiheit der Wenden 514. Stellung der Wenden im Mittelalter 515. Fälschlich als „wendische bezeichnete Dörfer im Braunschweigischen“ 517).

185. **Hertzberg G.**, Die Halloren in Halle a. S. Correspondenzbl. 1900. 118.

Přednáška na anthr. sjezdu v Halle. O kastě t. zv. Hallorů, kteří od věků pracují v salínách hallských. Je jich asi 1000 (v středověku jich bylo na 7000).

Do r. 1843 mnělo se, že je to zbytek Srbů, až r. 1843 J. Leo a Chr. Keferstein je prohlásili za zbytek Keltického obyvatelstva, jiní je měli za Němce. Hertzberg nemá otázku tu za rozřešenou. N.

186. **Францевъ Вл.**, Новая этнографическая карта Сѣверной Чехіи. ЖМНП. СССXXXIII. Янв. 202. (Francev Vl., Eine neue ethnographische Karte von Nordböhmen.)

Интересный рефератъ о картѣ Лангганса.

Ref. ČLid XI., 62.

187. **В. И., М. М.**, Чехія и чехи. Очеркъ съ картою и рисунками. Составиль —. 16°. 74. (Популярно-научная библиограф. А. Машуковой. Nr. 1.)

Ref. ЖСтар. 1901. 301. (Г. Ильинскій.)

188. **Hubka Ant.**, Naše menšiny a smíšené kraje na českém jihu. Se dvěma národnostními mapkami. V Praze 1901. Knihovna Samostatnosti, II., str. 268. (Die böhmischen Minoritäten und die gemischten Gegenden Südböhmens.)

Ref. Nár. Sb. VII., 185 sl. (A. Černý.)

189. **Chodové, strážcové českých hranic.** Obraz národopisný a zeměpisný. S 32 vyobrazeními a s 2 obrazovými přílohami. Nákladem Fr. Šimáčka.

Ref. Naše Doba VIII., 617.

190. **Knies Jan**, Okres Blanský. Vlastivědy Moravské red. F. J. Rypáčka a F. A. Slavíka díl II. Stran 210. Brno.

191. **Ortsrepertorium von Schlesien nach der Volkszählung vom 31. Dezember 1900.** Troppau, Drechsler 1902.

192. **Vyhliđal Jan**, Naše Slezsko. (Unser Schlesien.) Vlast XVII., 15—26, 148—158, 206—216, 322—330, 416—426, 525—534, 645—652, 728—734, 847—857, 924—940, 1076—1085, 1171—1180. Zvláštní otisk z „Vlasti“, V Praze, str. 132. Srv. Věstn. SF. I., 143, 165.

O kulturních a politických poměrech rak. Slezska. V druhém díle (str. 645 sl.) o výročních obyčejích, slavnostech, zábavách, pranostikách, pověrách: str. 1171 sl. pozdravy, pověry, zvyky, příslovi, pořekadla, přirovnání.

Ref. Osvěta XXXI., II, 585—588, ČLid XI., 63.

193. **Vyhliđal Jan**, Čechové v Pruském Slezsku. (Die Böhmen in Preussisch Schlesien.) Třetí valně rozmnožené vydání. Nákladem Viléma Povonry v Kroměříži. 1900. 2 Kor.

Ref. Naše Doba VII., 618, Nár. Sb., VII., 186.

194. **Vyhliđal Jan P.**, Zapomenutý kout Slovo o Čechách v pruském Slezsku. (Ein vergessener Winkel. Ein Wort über die Böhmen in Preussisch-Schlesien.) Osvěta XXXI., I., 289—298, 485—493.

Hranice národnosti české v pruském Slezsku 290 sl., písně některé 297 sl., 485 sl., 491 sl.

195. **Vyhliđal Jan**, Bavorov a okolí v Pruském Slezsku. ČLid X., 191—195, 422—424.

196. **Vyhliđal J.**, V horách Bezkydských před rokem padesátým. (In den Beskieden vor 1850.) Věstn. Mat. opav. č. 9.

197. **Hubka Ant.** Čechové v Dolních Rakousích. (Die Böhmen in Unter-Österreich.) Knižovny „Samostatnosti“ sv. VII. V Praze 1902, str 77, 1 K.

Ref. Naše Doba VIII., 619 sl., ČLid XI., 64. Osvěta XXXI., I. 299—302.

198. **Kroboth Benj.**, Die kroatischen Bewohner von Themenau in Nieder-Österreich. Zs. öst. Vk. VII. 202—238.

Svatba, smrt, pohřeb, medicina lidová, různé pověry, prognostika.

199. **Zemrich J., Dr.**, Das deutsche Sprachgebiet in Süd- und Ostböhmen. Globus LXXX., 345—356.

Přiloženy národnostní mapky.

200. **Slovensko.** Sborník statí, věnovaných kraji a lidu slovenskému. Premie Umělecké Besedy na r. 1901, str. 212.

Rec. Osvěta XXXI., 271 5 (V. Vykoukal). Sl. Pohř. XXI., 158—159. ČMM. XXV., 199.

201. **Klíma Stanislav**, Ze Slovenska. I. Poměry na národnostní hranici slovensko-maďarské. Sl. Přehl. III., 267—270.

202. **A B—y.**, Kremnica a jej okolie. Sl. Pohř. XXI., 126—135, 190—200.

Str. 134 sl. několik slov o lidu slovenském v Kremnici a okolí.

203. **Bella Ján**, Békešská stolica. Sl. Pohř. XXI., 531—534.

Místná jména slovanského původu, statistika Slováků a jich maďarisace.

204. **Holuby Jos. L'ud.**, Z potulky kopanicami Bošáckymi po Stránsku hut v Morave. Sl. Pohř. XXI., 601—618.

Osazení v Březové a hranice Bošáce, různé pověry a j.

205. **Oravín St.**, Všeobecné poznámky k „místopisu“ Oravy. Sb. mus. slov. VI., 153—170.

Mimo jiné ohraničení Slováků a Poláků v Oravě.

206. **Radzikowski Stanisław Eljasz, Dr.**, Gierłachov, málo známá slovenská vesnice v Tatrách. ČLid X., 305—308.

Kroje, řeč, podání.

207. **Grabski Stanisław**, Słowacy. (Die Slowaken.) Warszawa, wydawn. i druk. „Przegl. tygodn.“, in 8°, str. 95.

Rzecz zawiera ogólną charakterystykę polityczno-społeczną Słowacji, zarys dziejów literatury i języka słowackiego, również dzieje odrodzenia Słowaków. Dalej wiadomości ekonomiczno-społeczne (rolnictwo, przemysł, emigracja itp.), charakterystykę życia umysłowego Słowaków itp. Część poświęcona ekonomiczno-społecznym kwestjom, które autor zbadał sam na miejscu, odznacza się dokładnością i wiernością, stanowi przeto rzecz cenną i pożądaną. Wogóle szkic to bardzo dobry.

U.

208. **Smieszkowa Antonina** (Antoszka), Nasi pobratymcy Słowacy. (Unsere Verwandte — die Slowaken.) Warszawa, księgarnia polska, druk. M. Lewińskiego i syna, in 8°, str. 60. (Z rysunkami i mapką.)

Rzecz skreślona popularnie, — obejmująca całokształt życia Słowaków. Zawiera jednak sporo błędów.

U.

Anthropologie.

209. **Krzywicki Ludwik**, Plemię pierwotne, jego terytorjum i odosobnienie z rzutem oka na stosunki pierwotne polskie. (Das Urvolk, dessen Territorium und Trennung in Beziehung auf die ursprünglichen polnischen Verhältnisse.) Bibliot. Warsz., wrzesień, str. 509—546.

Praca gruntowna, cenna.

U.

210. **Olechnowicz Władysław**, Dr., Rasy Europy i wzajemny ich stosunek dziejowy. (Die Rassen Europa's und ihr gegenseitiges historisches Verhältnis.) Wisła XV., str. 541—565 i 683—709.

Rzecz zawiera: Wstęp; Kwestja aryjska z punktu widzenia filologii i historii; Wzajemny stosunek ras w Europie; Rozmieszczenie główniejszych cech rasowych; Rozmieszczenie wskaźnika czaszkowego w Europie; Wzrost; Wynik ogólny badań o rasach przedhistorycznych w Europie. (Dokończ. nastąpi.) U.

211. **Иширковъ А.**, Антропoгeографическi бeлeжкi вѣрху Балканскiя Полуостровъ. Българскi Прегледъ IX., 1897. (Isirkov A., Anthropogeographische Bemerkungen über die Balkan-Halbinsel.)

Rec. Преглед балк. IV. 33 сл. (Радомир М. Илић.)

212. **Pittard E.**, Contribution à l'étude des Bulgares. Bull. de la Soc. d'anthr. de Lyon. Sess. du 2 févr.

Zkoumáno antropologicky 61 Bulharů z různých končin Bulharska. Index cef. střední 82,50 (13% dolich. a subdol., 13% mesoc., 74% brach.). Srv. ref. Buschana v Anthr. Centralbl. VI., 372.

213. **Weisbach A.**, Dr., i **Glück L.**, Dr., Crania bosniaca. Glasnik XIII. 351—404. Srv. dále oddíl Starožitností II.

214. **Ватевъ С.**, Дръ, Наблюдения върху боята на очитѣ, косата и кожата у ученицитѣ и войницитѣ въ България. Лѣтописъ на българ. книж. друж. въ София. I. София, стр. 100. (Vatev S., Beobachtungen der Farbe der Augen, der Haare und der Haut bei den Schülern und Soldaten in Bulgarien.)

215. **Wateff S.**, Dr., Anthropologische Beobachtungen an den Schülern und Soldaten in Bulgarien. Correspondenzblatt 1901. Nr. 4.

V Bulharsku liší se východ a západ značně podle rozložení brunetního a světlého typu, jak ukazují následující výsledky děti

		Světlý typ		Tmavý typ		
Záp. Bulharsko	{	Sever	7,816	8,97%	42,117	48,35%
	Jih	6,241	9,61	„	29,433	45,27 „
Vých. Bulharsko	{	Sever	3,181	11,06 „	12,630	48,93 „
	Jih	3,587	12,39 „	„	12,371	42,51 „
		20,825			96,561	

216. **Гринцевичъ Талько И.**, Поляки. Антропологическiй очеркъ. (Оттискъ изъ „Русскаго Антропологич. Журнала“.) Москва,

in 8°, стр. 2 + 30. (Hrynčević Talko, Die Polen. Eine anthropologische Beschreibung.)

Srv. dále oddíl Starožitnosti. II.

217. **Rutkowski Leon**, Charakterystyka antropologiczna ludności wiejskiej, nieszlacheckiej, płockiego i sąsiednich powiatów gub. płockiej. (Antropologische Charakteristik der nicht-adligen Landbevölkerung im Gouvernement Plock.) Mater. Krak. V. Dział I., str. 3—40, też odbitka, str. 24 z 4 tablicami. Kraków, nakł. Akad. Um., druk. Uniw. Jag.

Srv. obsah dále v oddílu Starožitnosti. II.

Ethnografie jednotlivých národů.

A. Bulhaři.

218. **Strausz**, Die Bulgaren. Ethnographische Studien. Leipzig, Th. Griebens Verlag (L. Fernan). 1898.

Ref. Изв. рус. яз. V., 1414 (Э. Лямбекъ).

219. **Милетић Л.** Дрѣ, Седмиградски-то българи. Сб. мин. XIII., 1896. (Miletič L., Die Bulgaren in Siebenbürgen.)

Ref. Преглед Балк. IV., 47.

220. **Iwantshoff Iw.**, Primitive Formen des Gewerbetriebes in Bulgarien. (Inaugural-Dissertation, Leipzig 1896.)

Ref. Преглед Балк. IV., 73 од. (Радомир М. Илић: Задруга. О постанку задруге писац износи једно чудновато мишљење; Кућевна радност, рад за плаћу. — Ј. Ц.: „О већини дирнутих питања овај рад нас не обавештава, јер је о њима и података мање но у радовима Јиречека... иначе су прегледно састављени обломци примитивне културе у Бугара.“)

221. **Мариновъ Д.**, Градиво за веществената култура на западна Бѣлгарија. Сб. мин. XVIII., II., Материјали стр. 1—201. (Marinov D., Materialien zur realen Cultur in West-Bulgarien.)

I. Жилище. II. Огрѣвъ. III. Видѣло или освѣтление. IV. Храна. V. Облѣкло на селянина и орѣдјая, сѣ които се тѣкатъ платове за това облѣкло. Накити. VI. Земледѣлие, жетва и жетварски пѣсни (стр. 139 сл.). VII. Скотовѣдство. VIII. Вѣдене домашна гадъ, т. е. домашниѣ птици. IX. Рибарство. X. Пчеларство. XI. Селски занаяти свѣрзани сѣ селската пољојина и стопанството на селенина.

222. **Vukčević Mil.**, Jezik u Kerečkom sudišnim obzirom na opće mačedonizme. Rad 145, 105—157.

Nekolike zanimljive etnografske opaske. U dodatku (154 sl.) nekoja predanja, pjesme, basne o lisici (vŕza na kŕmot vŕlk vŕgŕvata na 'paškata).

223. **Блъсковъ Илия Р.**, Стари руски обичаи въ сравненіе сѣ наши. Българска Сбирка, VIII. год., III. кн. 175—177 стр. (Blskov Ilija, Alte russische Gebräuche in Vergleichung mit den bulgarischen.)

Сравнява се руския обичай масляница съ българския — олюлингъ, който се срѣщалъ въ силистренски и провадийски села, извършванъ прѣзъ последната недѣля срѣщу великитѣ Заговѣзни. А. П. Ст.

224. **Илиевъ А. Т., Имела** (*Viscum album*). Фолклорна драмка. Надежда, I. г., 3. кн. 271—274 стр.

Слѣд като авторътъ говори за почитанието на Имелата за свещено дърво отъ келтскитѣ жреци, наречени друиди, навежда български вѣрвания и пѣсни, въ които се е запазило почитанието на това дърво. А. П. Ст.

225. — **Езически обичаи и обреди по Коледа.** Надежда, I. г., 2. кн. 156—163 стр. (Илев А. М., *Heidnische Gebräuche und Ceremonien bei der Koleda*.)

Авторътъ произвежда коледа отъ грѣцката дума: *καλανδαи* и латинската: *calandae*. Описва празненствата прѣзъ коледу у римлянитѣ, които сж се слѣли съ езически у българитѣ, за които и до сега се пазятъ спомени у последнитѣ съ обичаитѣ и обредитѣ, които се вършатъ около коледа. Такива сж, придружени съ обяснителни бѣлѣжки: 1. Клане на свини; 2. Коледеи млинъ, баннда, крапан (болаци); 3. Бъдникъ; 4. Коледна брѣзая. — Найнакрая прѣвежда „Колединя пѣсня“ изъ Мин. Сб. I., стр. 3. А. П. Ст.

226. **Георгиевъ Йорданъ П., Старитѣ и днешнитѣ вѣрвания на българитѣ.** (Обще достъпна сказка.) В. Търново, 1900 год. 32 стр. in 8°. Цѣна 40 стот. (Georgiev J., *Die alten und heutigen Gebräuche der Bulgaren*.)

Авторътъ популярно говори за вѣрванията на славянитѣ въ богове, русалки, самодиви, юди, наречници, виюлици, змѣове и змѣници, тресавици, нежити и др.; сегнѣ за сътворението на свѣта, човѣки, дявола, споредъ богомилскитѣ сказания; значението на богомилитѣ; разни вѣрвания и обичаи прѣзъ годината, като напр. на Коледа, св. Георгия, и пр. и пр. Той заключава сказката съ тия необмислени думи: „Той (българскиятъ народъ) е потъналъ въ едно грубо идолопоклонство и въ най-безмислени суевѣрия.“ (32 стр.) А. П. Ст.

227. **Стоиловъ А. П., Стрижба.** Фолклорна студийка. Българ. Пр., VI. год., кн. V., 73—86 стр. (Stoilov A. P., *Die Haarschur*.)

228. **Стоиловъ Хр. П., Кога се познава, кому какъвъ другаръ е орисанъ.** (Фолклорна бѣлѣжка по горно-джумайско нарѣчие.) Българска Сбирка, VI. г., 1900, 261—262 стр. (Stoilov Chr. P., *Wie man erkennt, welcher Freund nützlich ist*.)

229. — **Засѣванье.** (Фолклоренъ приносъ по горно-джумайско нарѣчие.) Българска Сбирка, VI., 1900. 536—538 стр.

230. **Стоиловъ А. П., Молба за дъждъ.** (Фолклорна студия.) Отд. отт. отъ Сборн. Мин. XVIII., София, 1901 г. 12 стр. in 8°. (Stoilov A. P., *Eine Bitte um Regen*.)

Ред. Караѣий III., 203—207 (Т. Р. Ъ., наводи многе допуне).

Разглеждаатъ се обичаитѣ „Неперуда“ и „Германъ“.

231. **Стоиловъ Хр. П., Дудула.** (Фолклоренъ приносъ по горно-джумайско нарѣчие.) Българска Сбирка, VI., 1900, 650—651 стр.

232. — Какъ пръвъ пжть се зажънва. Българска Сбирка, VI. год. 455—456.

Обичай при първото зажъвяване и дожъвяване въ Горно-Джумайско (Македония).

233. Вацовъ Спас., Народна метеорология. Сбирка отъ български народни поговорки, пословици, правила и прѣдсказания за врѣмето, Стъкмиль — София, 1901 г., 79 стр. 8°. Цѣна 70 стотинки. (Vasov Spas., Die Volksmeteorologie.)

Сбирката съдържа 1570 нумера, отъ които само около 100 сж заети отъ печатни материали, а другитѣ сж събирани отъ издателя лично или чрезъ дописници.

234. Стойловъ Хр. П., Лѣкуванье отъ „дустрел“. (Фолклорна бѣлжчица по горно-джумайско нарѣчие.) Българска Сбирка, VI. г., 1900. 390 стр.

235. Юрдановъ Велчко, Крали-Марко въ българската народна епика. Съ историко-литературенъ уводъ и рѣчникъ на по неизвѣстнитѣ думи и народни имена въ пѣснитѣ. София, 1901, СШ. + 227, in 8° въ „Сборникъ на Българското Книжовно Дружество въ София“, I., 1901 г. Цѣна 4.50 лева.

Въ този трудъ първи пжть се прави единъ опитъ да се кодифицира и уясни Крали-Марковиятъ епиченъ цикълъ. Авторътъ се старае „да проникне въ загадната личностъ на Крали-Марко, какво-то ни се прѣдава тя отъ българското прѣданье...“ Той посочва „къмъ културно-историческитѣ моменти, които сж лежали въ образуването на Крали-Марковитѣ пѣсни, така сжщо и врѣмекитѣ, и мѣстни признаци на тѣхната поява.“ Българскитѣ народни пѣсни за Крали-Марко сж приблизително 270 съ найновитѣ публикации. Отъ тѣхъ Юрдановъ е избралъ и печата 68. Пѣснитѣ сж наредени по естественъ редъ, съгласно развитието на Марковия епически образъ. Ако се срѣщатъ нѣкои противорѣчия, авторътъ ги отдѣва на това „дѣто Крали-Марковиятъ епически цикълъ е, тѣй да се каже, петвѣковното наслоение на уклончивата епическа традиция, за центъръ на която е билъ поставянъ винаги образътъ на Кр.-Марко... Въ веко пѣ-важно събитие, което е атрапирало съзнанието на българина, Марко играе геройската рола.“ — Уводътъ и слѣдващитѣ го историко-литературни бѣлжжи заема първитѣ СШ. стр., раздѣленъ на слѣднитѣ глави: 1. Марковото епическо потекло; 2. Марковото дѣтинство; 3. Марко си добива коня и сабя; 4. Марко и баща му; 5. Марко и майка му; 6. Марко и братъ му; 7. Марко и сестра му; 8. Марко си търси жена; 9. Марко и жена му; 10. Марко, султанътъ и черенъ арапинъ; 11. Марко освобождава три синджира роби; 12. Богъ намалява Крали-Марковата сила; 13. Марко и Беде отъ Костуръ; 14. Марко и Муса Кеседжия; 15. Марко и Арватка дѣвоика; 16. Марко и евренитъ; 17. Марко и Филипъ Маджаринъ; 18. Марко и Секула дѣтенце; 19. Марко и дѣто Дукатинче; и 20. Марковата смръть. — На стр. 1.—124. сж печатени 68 епически пѣсни за Кр.-Марко, а отъ 215.—227. стр. — рѣчникъ на по-неизвѣстнитѣ думи, които се срѣщатъ въ текста на пѣснитѣ. А. П. Ст.

236. Славейковъ Пенчо, Народнитѣ любовни пѣсни. ЦСп. LXII., 1—32. стр.

Поетътъ подбира изъ българскитѣ фолклорни сборки народни пѣсни, въ които се възпѣва любовта, и изтъква обстоятелството, че отъ всичкитѣ видове народни умотворения, любовта знаатъ само пѣснитѣ. А. П. Ст.

237. **Македонски Георгиев М.**, Зимни ноци. (Сборникъ отъ народни приказки и пѣсни изъ Кюстендилско.) София, 1900 г., 79 стр. цѣна 50 стотинки.

Съдържа — I. приказки: 1. По неволіа доктор; 2. Трите пари; 3. Чивр чивр, какво...; 4. Желкіюг; 5. Белия Змеј; 6. Три браќа и поп; 7. Една сказка влиадо пола; 8. Шатината свадбы; 9. „От оня свет“; 10. Ока в половина; 11. Камбер; 12. Чачара, мацара; 13. Јака ту. — II. Пѣсни: 1. Миленко підуко; 2. Стојановата песен; 3. Сираче Ыованчо; 4. Орле Кръстатово. А. II. Ст.

238. Српске народне песме из Пореча у Македонији. Прибележио Антоније Тодоровић, учителъ, Манастирац. Кар. III, 97—102.

а за ж: седум пати; член: кралот, крадом, пред црквана, на мојава старсе; аор. 3. мв. дојдов — и др.

239. **Поливка И.**, Бѣлѣжки кѣмъ приказкитѣ въ Шапкаревия „Сборникъ отъ бѣлгарския народни умотворения“. Кн. VIII. + IX. Софил 1892. Сб. Мин. XVIII., 605—640.

240. **Панайотовъ П.**, Сливенскиятъ говоръ. Сб. мин. XVIII. Срв. Věstn. SF. II., 44, 140.

Стр. 519 сл. Нѣколко образци отъ Сливенския говоръ: а) Спомени за Хаджи Димитра, б) Приказки и прѣдания Nr. 1—6. Nr. 1—3. o leniwé ženě, č. 3. pod. Grimm KHM. č. 128; — 4. Vlk obelstěn od kozy a svině; — 5. Princové královští metají los, nejmladší dostane žábu za ženu; — 6. Прѣдание за Крали Марко. — в) Гатанки. II Пѣсни: 1. Крали Марку и Кичукъ Мирчу, 2. Јорги пу дари ходѣши.

241. **Младеновъ Ст.**, Кѣмъ вопроса за езика и националната принадлежностъ на Ново-Село. Сб. мин. XVIII. Срв. Věstn. SF. II., 44, 139.

стр. 449 сл. Образци отъ Новоселския говоръ.

1. Báb a čert. Sv. Petr ukradl čertu zápis, když ten se byl ponořil na dno (moře) pro písek. Čert a sv. Petr se vsadili, kdo se tak hluboko ponoří. — 2. Nevěrná sestra zradí bratra drakovi

242. **Гѣбовъ Петко К.**, Пословици и пословични изрази (по говора въ г. В.Търново). Сб. на бѣлк. книж. др. I., отд. 4, стр. 1—28.

243. Српске народне пословице из Радовића у Македонији. Забележио Михаило К. Шатојевић, учителъ. Кар. III. 103—106.

а = ж: два пати, заб, две раци. о = њ: сонува (сања), сое касмет; о = њ: три дена.

B. Srbi i Hrvati.

244. **Смиљанић М. В.**, Др., Етнографија у Србији за последњих десетак година. Звезда књ. III., стр. 344—362. (Smiljanić M. V., Dr., Die Ethnographie bei den Serben im letzten Jahrzehent.)

Недовршено јер је „Звезда“ престада излазити.

245. **Ђ(орѣ) В(асилије)**, О српском имену по запад-нијем крајевима нашега народа, написао — Наставник XII. 1—11. (Свршетак). Прештампано из „Наставника“ за год. 1900. Београд, стр. 51. Ц. 1 дин. Срв. Věstn. SF. I., 155, 284; II., 45, 148. (B. V., Über den Namen „Serbe“ in den westlichen Ländern unseres Volkes.)

„Отгад има у чакаваца народнијех споменика звали су они себе Хрватима а свој језик хрватскијем. А сви су штокавци од најстаријега времена до 16. вијека звали себе по племену Србљима а свој језик ерпекцијем. У 16. а особито у 17. и у 18. вијеку књижевници често употребљавају вјештачка имена: Илири, Словинци... Од 17. вијека зову особито Србе православне вере Србима, али... се баш од 17. вијека и у Далмацији и у Хрватској и у Славонији спомину и Срби католичке вјере.“

246. **Smiljanić Manojlo**, Dr., Beiträge zur Siedelungskunde Süd-Serbiens. Срв. Věstn. SF. I., 155, 283.

Rec. Преглед Балк. IV., 22—25 (Јован Ердѣљановић).

247. **Landwehr-Pragenau**, Dr. **Moritz v.**, Zur Ethnographie des serbo-kroatischen Volkes. Öst.-ungar. Revue. XXVII., 258—283.

248. **Марко Миљанов Дрекаловић**, војвода, Примјери чојства и јунаштва. Шобиљежио — 45. издање Чупићеве Задужбине. Београд, стр. 103.

Ref. Срп. Књ. Гл. III., 473—478 (Ј. Скерлић), Коло II., 302—3.

249. **Марко Миљанов**, војвода, Поријекло Куча. Коло I., стр. 134—138.

250. — — — Нешто о Братоножећима. Нова Искра, стр. 7—10.

Одломци из већег дела које ће се штампати о трошку Коларчеве Задужбине, под написом: „Племо Кучи у народној причи и пјесми.“

251. **Trěštík Jan**, Za Sávo u. Lidové studie z okupovaného území. I. Povaha lidu a vztahy rodinné. Č. Revue IV., str. 1419—1434.

252. **Klarić Ivan**, učitel. Краје (у турској Хрватској). Narodni život i običaji. Zbornik za nar. život VI. 53—114, 249—291.

Природа; тјелесни устрој народа; језик; животне потрепштине; живот у задруги, и обитељи, са сусједима и др.; право; обичаји.

253. **Žic Ivan**, Vrbnik (na otoku Krku). Narodni život i običaji. Zbornik za narodni život. V., str. 1—52, 161—186. (Nastavak iz sv. V.) Srв. Věstn. SF. I., 156, 292.

Нрана и посуђе. Одјело и обућа. Накит и чеšљање. Огрјев и посвјел. Пушење. Лijekови. Танањење животиња и gamadi.

254. **Jańcerova Kata**, Trebarjevo. ib. VI., 187—248.

Nastavak iz III. sv. Običaji: svakidašnji; kod posla i rada; pravni običaji.

255. **Milčetić Ivan**, О угарским Хрватима. Vienac 1901, XXXIII., str. 14.

О Хрватима, настањеним око Šoprona (Ödenburga) у Угарској, говорио је исти писач опширно у Виену од год. 1898, те је тамо споменути и учитељ Mihovio Naković, који је основао и десет година уређивао хрватски коledар. Сада је Naković

umro, pa mu Milčetić piše topao nekrolog, kao jednom od najzaslužnijih prosvjetitelja ugarskih Hrvata. A.

256. **Димитријевића, Јелена Јов.,** Ћул-Марикина приказња. Приповетке. Написала — У Београду. Штампано у Државној штампарији Краљевине Србије. 12^о, стр. 109.

Рес. Срп. Књ. Гл. III., 146—149. (Ј. Лукић: Г-ђа Димитријевићка у овој својој приповести тако лепо и истинито слика српски живот у Нишу пре ослобођења његова, да читалац добива потпуну слику из живота Срба Нишлија из тога доба. Читајући књигу, ми се неосетно преносимо у оно доба, о ком нам Ћул-Марија у приказњи прича, и ми гледамо, како Српкиње и Срби Нишлије иду у цркву, како им је одело, како се носе о празницима, а како опет о радним данима, како им је у кући, на каквим хаљинама спавају, каква им је храна, у чем време проводе, како се забављају, како говоре, како се слави, како се свадбује, каква су обичаји при том и т. д.) — Бранково Коло VII., 72; Градина II., 536 (Особине, обичаји, језик, све то је у овој књизи готово фотографски верно и математички тачно, и нишки живот је онакав, као га Јелена црта, док код Сремца има свако-врених нетачности.)

257. **Јовићевић А.,** Стање кућа у Црној Гори. Браство VIII., књ. 19, 1899.

Ref. Преглед Балк. IV., 67.

258. **Мерингеръ Р.,** Др., Пучка кућа у Босни и Херцеговини. Срп. Věstn. SF. I., 157, 295.

Ref. Преглед Балк., IV., 61.

259. **Trojanović S.,** Altertümliche Speisen und Getränkeberei-
tung bei den Serben. Срп. Věstn. SF. I., 157, 297.

Ref. Преглед Балк. IV., 75.

260. **Нушић Бран. Ђ.,** Кућа и живот на Косову. Коло I. 540—543, 619—626.

Међу осталим обичаји о свадби, свадбене песме.

261. **Bijelić Pavlina,** Konavoski ženski radi običaji. Nada VII., 332—4.

262. **Иванчевић Петар Ст.,** Српски народни обичаји. Бос. Вила XVI., 274—5.

У селу Чипулићима травањског окружја: 1. колинде, 2. блекавице, 3. разоле.

263. **Noegman Constantin M.,** Achat et enlèvement de fiancées en Bosnie-Herzégovine. Paris 1900. Imprimerie de la Cour d'Appel.

Ref. Преглед Балк. IV., 78.

264. **Маљевић, Јова Ђоков,** Гачанин. Сеоска свадба у Гацку. Бос. Вила XVI., 153 сл.

265. **Станојевић М.,** Народни обичаји. Свадба у Леновцу. Градина II., 499—503.

266. **Дубровачко.** Из збирке Вида Вудетића-Вукасовића. Кар. III., 239—244.

У Орашцу кад је невјеста. У Коњаљима кад је невјеста. У Мрчеву (на кречом имену). У Мрчеву кад је невјеста.

267. **Gjurin V.**, Stari svadbeni „pašuš“ u Jastrebarskom. Prosvjeta Zagr. IX., 199.

268. Die Zeugung in Sitte, Brauch und Glauben der Südslaven. Kryptadia VII.

269. **Trojanović S.**, Die Trepanation bei den Serben. Ref. Прегл. Балк. IV., 75. Narodop. Sb. VII., 230 (L. Niederle).

270. — Лапот и проклетије у Срба.

Ref. Прегл. Балк. IV., 75. Narodop. Sb. VII., 231 (L. Niederle).

271. **Стоилов А. П.**, Новац за превоз. (Погребни обичај.) Кар. III., 153—157.

272. **Васић, Др., Миливоје М.**, Слава — крсно име. Просв. Гласник. XXII., 956—973, 1153—1176. Посебни отисак. Београд, Државна Штампарија, стр. 42. Ц. 10 динара. (!)

Ref. Срп. Књ. Гл. II., 62—70. (Н. Вулић ostre odsuzuje). Spis. shledává ve Slavé kult předků a také kult heroů. Srbský obyčej jest identický prý s feckým kultem heroů. Řekové tento kult přejali od Thráků. Srbové pak buď přímo od Thráků aneb nepřímou prostřednictvím feckým.

273. Слава крсног имена у Мостару. Попис српско-православних породица у Мостару, њихово крсно име, са кратким предговором о значају крсног имена и трошарима светитеља. У Мостару. Издање и штампа издавачке књижарице Пахера и Кисића. 16°, стр. 92, ц. 40 потура.

274. О крсном имену. Кар. III., 112 сл. Срв. Věstn. SF., I., 158, 313.

О промени крсног имена.

275. **Ђ. М.**, Краљице, народни обичај из Лесковачког поморавља. Коло II., 45—51.

Рец. Кар. III., 183. О Ђурђеву дне.

276. **Иванишевић Јован. Фил.**, Покајање, покајнице и кброта. Одштампано из Гласника Зем. Муз. 1901.

Ref. Бранково Коло, VII., 1545.

277. **Луковић Витомир**, Љевка. Кар. III., 72.

На Беле покладе.

278. **Ђурђевић дан** (у Левчу). Забележио Ст. М. Мијатовић. Кар. III., 121—125.

279. **Бадњак**. Кар. III., 93.

О постанку речи „бадњак“.

280. **Тројановић Сима**. Снохачество у Срба. Кар. III., 159 сл.

Некоји трагови у студеничком и сврљашком срезу.

281. **Т. Р. Ђ.**, Снохачество, ib. 201 сл.

Некоје допуне и примедбе. Писац не мисли да су случајеви снохачества код Срба створ обичаја, већ изнимци, који су чак несносна, те се противу њих устаје. — Лука Грђић-Бјелокосић припомиње стр. 227 сл. приповетку херцеговачку, која потврђује, „да је тога међу Србима и на ове крајеве било.“

282. **Ровинский П. А.**, Умирење крви въ Грблѣ, въ Южно-Адриатическомъ Приморѣѣ 27. августа 1890. Ж. Стар. II.
Ref. Преглед Балк. IV., 64 (С. Тројановић).

283. **Јовановић Алекса С.**, Приноси за историју старог српског права. Коло I., 202—206.

Допуне од Л. Грђића-Бјелокосића.

284. **Тројановић С.**, Др., и **Тајић М.**, Крв и умир код Срба и Арнауца. Етнографска студија. Коло I., 25—32, 84 сл., 143—147, 216—221, 289—292. Посебни отисак. Београд. Штампарија Цетра Ђурђића, стр. 27.

285. Правне обичаје у Срба. Правдање, правни обичаји у Лици и Крбави. Кар. III., 78—80.

286. **Радојевић Влад. Ј.**, Правни обичаји у Срба. Правно-свадебни зрица. Кар. III., 7—10, 33—37, 61—63.

Писац помиње „речнички некоје речи, које нам у народу означавају и обичаје и врсту личне имаовине“, као оглавље, обележје, даровнина, белило, братски дар.

287. **Космајац Рад.**, Лека — Канум. Годишњица Н. Ч. 1901, стр. 210—220.

У чланку су фиксиране одредбе Лекива Законика, које се у арбанашких племена преносе с колена на колена. Писац налази сличност између овога и Душанова Законика.

J. P.

288. **Емилијан Лилек**, Биљешке о задружним и господарственим приликама у Босни и Херцеговини. Гласник XII. Срв. Věstn. SF. I., 238, 240.

Ref. Прегл. Балк. IV., 76 сл.

289. **Peisker J.**, Die serbische Zadruga. Sonderabdruck aus der „Zeitschrift für Social- und Wirthschaftsgeschichte“. VII.

Ref. Преглед Балк. IV., 70—73. (Ј. Ц., Методски је значајно прегледати географско распрострањење задруге код јужних Словена, који су били под Турцима; оно није у прилог г. Peisker-у. У Бугарској и Ист. Румелији, где је турски систем био крући, но у српским областима, готово нема заграда (осим шонског краја). Ни данас их скоро никако нема у Македонији, а већ се јављају у околини Скопља, још више на Косову, огромне су у Метохији... Мени се чини да горњи подаци на ово упућују: Задруга се није развила под Турцима, да је из Пајокерова доказивања несумњиво, да је онда где је постојала знатно се оенажила и то и услед пореског система и због већих јемстава за сигурност.

290. **Ђорђевић Тих. Р.**, Народне мере. Кар. III., 10—16, 83—86.

291. — Грађа за зборник ловачких обичаја. Ловац 1901, бр. 11—15.

Бáјеслови, повѣры.

292. Софринъ Павле, Трагови претхришћанских божанства вода у нашим народним предањима. Гимназије краља Милана I. Извештај за школску 1900—1901 годину, своје XXIII. године. Београд. Државна штампарија, стр. 9—27.

Mythologický výklad národních pohádek a pověstí. Spis. ani nemyslí na to, že pohádky nejsou výhradně srbské ani výhradně slovanské, než internacionální; otázka o souvislosti pohádek proň ani neexistuje. Prostě postuluje, že Srbové je zachovali z dob předhistorických, a tak dedukuje z nich mythologii předků srbských ve vlastech ještě zakarpatských. Poukazuje místy zvláště na podobné tradice u lužických Srbů, „nejbližších soukmenovců a sousedů v krajích zakarpatských“.

293. Гальковский Н. М., Миеологическiй элементъ въ сербской народной поэзи. II. Среча и Усудъ (судьба и счастье). Срв. Вѣстн. SF. I., 159, 325. Зап. Вop. XLI. г., вып. I.—II., стр. 21—38. (Продолжение.) (Galjkovskij N. M., Das mythologische Element in der serbischen Volkspoesie.)

294. Иванчевић Петар Ст., Народно вјеровање и предање о Покришку. Саопштио —. Бос. Вила XVI., 72.

„За вријеме незнабоштва Словени су светковали четвртак, и држали су да је тај дан посвећен бугу грома. С тога се и данас четвртак светкује на многим мјестима, због зла времена. У Босни и неким мјестима . . . односно Великог четвртка пазн се и светкује сваки четвртак, док год први сноп непане. То светковање зове се „завјег“. Први четвртак нза Спасова дне зове се „Покрижак“ . . .

295. Zovko Ivan, Vjeroвања iz Herseg.-Bosne. Zbor. Zagr. VI., 115—160, 292—311. Nastavak iz IV. sv.

B. Uvjerice 1. Nebo i zemlja (zmija oko zemlje i dr.); 2. životište (kako snagu imadu, zašto oró dugo živi, zmija — zmaj, koje se zmije nesmiju ubijati, kako živu životište); 3. biје; 4. ostale čudnovate stvari (zakopano blago i dr.); 5. drugi svijet i sudni dan; 6. utvore; 7. nemani; 8. stvorovi kao ljudi (kuga i kolera — sestre, vile, hude stvari u opće i dr.); 9. ljudi po smrti (vukodlaci); 10. ljudi za života (vještice). — C. Čini 1. gataње, 2. čaraње ili čini. — D. Vjerski (crkveni nauk). Bog i sveci (legende); vrag, dobra i zla djela. —

296. Ђорђевић Тих. Р., Остатци обожавања дрвета у нас. Кар. III., 144—148. (Reste der Vergötterung der Bäume bei den Serben.)

297. Вјештице у јужнијех Славена. Италијански написао Вид. Вудетић-Вукасовић. Прочитано на међународном фолклористичком конгресу у Паризу г. 1900. Превео Ј. Л. П. Кар. III. 185—196. (Die Zauberinnen bei den Südslaven.)

Ориџинал наштампан је у Archivio per lo studio delle Tradizioni popolari 1901. ib. стр. 223 наштампано је извешће, како су у Далмацији у септембру 1901 год. убилн људи једну жену мислећи да је вјештица.

298. Вудетић-Вукасовић Вид., Вукодлак. Биљежи —. Кар. III., 4—7, 57—59, 209—214. (Der Werwolf.)

Из Далмације и отока.

299. Радивојевић Сп., Вампир и Вампировић, ib. 92 сл. (Vampir.)

300. Томић Јов. Н., Један податак о веровању у вукодлаке пре две стотине година. Саопштио —, ib. 214—217.

Из путописа Жозефа Питона де Турнефор „*Rélation d'un voyage du Levant fait par ordre du roy*“ 1700 год., случај је саопштен из острва Крита.

301. Противу вампира. Кар. III., 88.

302. Николић Влад. М., Некрштеници. Кар. III., 247 сл. (Ungetaufte Kinder.)

Из окр. пиротског. Сва деца, која умру некрштена постају неки нарочити створови, који никако не седе на једном месту, већ вечито лете ноћу, да сатуру младу децу и да материма одузимају млеко.

303. Миковић, Дионисије игуман, Из српског лекарства. Сабрао по Црној Гори и Боки Которској. Бос. Вила XVI., 305—306, 333—4. (Volksmedizin.)

304. Из народне хигијене. Неколико народних лијекова. Пише Саво Н. Семиз, учитељ. Бос. Вила XVI., 280—281, 346—7, 400—402. (Aus der Hygiene des Volkes.)

305. Медицинске обичаја у Срба. Кар. III., 125—135. 164—171, 221—225, 244 сл.

У Левчу стр. 125 сл., 221 сл., у Сентомашу у Бачкој 129 сл. О намештању (саљевању) струне у ужичком округу 130 сл. две бајалице из Ресаве 132 сл. одбрајање (бајање) од гујиног уједа 134, бајања из Вакуца, села близу Алексинца. 134 сл., из других места Србије 169 сл.

306. **Balagin Nike**, Gatañe na Grudi. Pobiježila — po kaživaniju Pave Boroje i Pave Boratos. Zbornik za nar. život VI., 312—320.

Naštampana tu još pjesma o Jovanu šovani.

307. Неколик народних гатања. Из збирке Саве Н. Семиза. Бос. Вила XVI., 97, 185—6, 214—5.

308. Димитријевић, Дим Ђ., Некоја веровања и обичаји у Неготинској крајини. Кар. III., 235—239.

309. Вл. М. Ник., Неколико народних веровања из окр. пиротског. Кар. III., 247.

310. Враџбине о Божићу, у друге важније дане, о живини, о женидби, о мртвацу и др. Прибрао у Сентомашу у Бачкој Јован Дунђерски. Кар. III., 114—116.

311. Даничић Ник. Т., Празноверице о Божићу у Ресави. Кар. III., 63—66.

312. Остојић Тих., Чарање и врачање у XVIII. веку. Кар. III., 157 сл.

Из једне књиге Алексија Везилића год. 1788.

313. Чини како ће девојка заволет момка (и обратан). Кар. III., 91.

314. Грђић-Вјелокосић Лука, Животиње и биље у народном предању. Одговори на питања о празновјерицама о животи

тињама у Европи и Сјев. Азији, која су штампана у Караџићу за прошлу годину св. за октобар, стр. 187—189. Кар. III., 66—72.

315. Животиње и биље у народном предању. Кар. III., 41—45, 86 сл., 112, 136, 175, 198—201; 228—230; 245 сл.

Јасенак (*Dictamnus albus* L.), кукурек (*Heleborus odoratus* W. K.), расковник (*Lilium tribolum* Scop.). Јаје износак. Зашто је бреза бијеле коре? Козалац (*Artemisia dracuncululus* L.), Буљина (*Strix bubo*), — гумрија (гугутка *Columba visoria*), гатање о кокошима. — Бели три стр. 175. Курјачки зев — уста курјаку обрезава 175. Зец 175, — „како је лисица преварила сву дивљач“ 198 сл. (Срв. *Narodop. Sb. VII.*, 225 бр. 77.) — јазвак и лисица (ко је паметнији) 199 сл. (срв. Krauss I., бр. 13; II., бр. 4.).

316. Медић Мојо, О х м е љ у. Бранково Коло VII., 629—635.

317. Кажих Т., О граду Соколу. Једна цртица из народног вјеровања. Бос. Вила XVI., 205—6.

Poklad nalezen.

Literatura lidová.

318. Пыпинъ А., О српској народној појезији. С руског Драгутин К. Поповић. Бранково Коло VII., 757—764.

Из „Обзора историје слав. литератури“ 1865 год., стр. 163—169.

319. Стојковић Ср. Ј., Косовска епопеја. Преглед покушаја за састав народног епа о боју на Косову. Нова Искра III., 111—116, 144—151, 172—179, 208—212, 235—241, 278—283, 305—309, 358—365. Посебно издање Београд. Државна штампарија, стр. 125, ц. 1 дин.

1 Народни покушаји за састав целине, т. ј. народне песме, у којима се опевају два предмета или више предмета. — 2. Предања о боју на Косову, т. ј. предања код историчара српских и дубровачких од XV. в. — 3. Књижевнички покушаји за састав целине а) А. Павића и фра Грга Мартића, Ст. Новаковића и А. д'Авила; б) песма Андрије Качића-Миошића, и новијих српских и других песника и научењака. — 4. Нов нацрт писца за састав целине.

Ref. Коло II., 686—8 (А. Г.). Лет. М. Срп. 211, стр. 108—112 (Тих. Остројић: одговор ср. Ј. Стојковића у Новој Искри за 1902 г., стр. 126—128; Бранково Коло 1902, стр. 26—28 — одговор Стојковићев у Новој Искри 1902, стр. 31—32.

320. К о с о в о. Народне песме о боју на Косову 1389 год. За народ и школу приредио Тих. Остројић. У Новоме Саду, издање Матице Српске, стр. 104. (Издање Задужбине Петра Коњевића св. 96.)

Ref. Коло II., 686—8. (А. Г.)

321. Руварац Иларион, О „језику“, приложак тумачењу српских народних песама. Коло 1901. I. Стр. 334—336.

Помоћу Јагићевом тумачи Рув. значење речи „Језик“ у две нар. песме. „Језик“ означава заробљеника, помоћу кога се једна страна обавештава о стању противника.

J. P.

322. Šegvič Cherubin, Prilog za istraživanje motiva naših narodnih pjesama. U Zagrebu, tisak dioničke tiskare 1901, str. 20. Posebno oštampano iz „Programa kotorske gimnazije“.

Ref. Коло II., 390—391. (A. G.)

Pisac je našao nekoliko paralela u novogrčkoj narodnoj poeziji — takve su paralele za pesme „Predrug i Nenad“, „Braća i sestra“, „Zidaње Skadra“, „Ropstvo Jankovića Stojana“.

323. Јов. Н. Томић, Ко је Ђемо Брђанин? Прилог испитивању историјских трагова у српским народним песмама. Караџић, стр. 25—32. 49—57. 73—78. Посебни отисак Београд 1901.

Побија се мишљење Халанскога и А. Гавриловића, који доводе Ђема у везу са Гино ди Тако и Ђином Мусакијом (први у својој књизи „Јужнослав. сазнања о Кралевић Маркџ“. други у расправи у Глазу књ. LVIII.) и доказује „да се у нар. песмама о Муси Арбанасу и брату му Ђему сачувало предање постало из историјске суштине о акцији Брђана XVI.—XVIII. столећа, њихову антагонизму са оуселдним Србима.“

Види Věstn. SF. I., стр. 161 бр. 341. Рец. А. Гавриловића, Коло II., стр. 313—316, Јована Радонића, Лет. М. Срп. 208, стр. 135—137, Миц. Јакшића, Бранк. Коло, стр. 698—701. („држимо, да Томић није доказао, да је Гавриловић на криву путу у овом тражењу историске основе песме „Краљевић Марко и Ђемо Брђанин.“)

324. Гавриловић Андра, Ко није Ђемо Брђанин. Коло II. 313—6, 473—7, 526—9, 581—4.

Писцу је „савршено јасан идентитет Ђема с мађедовским Ђином-Гином (Арнауце, Латини) и даље с арбанаским Ђином Мусакијом“.

325. Ђурић Спасоје, Старица Новак. Забилежио —. Бос. Вила XVI., 347—8.

О Новаковој пећини, О Новакову ћупу приче о Старици Новаку.

326. Руварац Иларион, Цар — Немање благо, прилог испитивању српских народних песама. Коло II. Стр. 69—74.

Рув. тврди да је срп. нар. песма „Куд се ђеде цар-Немање благо?“, постала у манастиру на основу краткога житија св. Симеуна од сина му св. Саве. Из манастира да је та песма продрла у народ, обухавши на се рухо народне умоторине

J. P.

327. Руварац Иларион, Порекло Сибињанин Јанка. Коло I., 463—7, 529—533, 601—4. Посебни отисак стр. 12.

Сибињанин Јанко или Угрин Јанко = Јован Хуњадеки био је пореклом Влак Румун.

328. Станојевић Ст., Нешто о Јакшићима. Нова Искра III. 164—165. Посебни отисак. Београд, Државна штампарија, стр. 9.

Допуњење и поправке расправе мађарског историка Bogovszky Samu у Értekezések XVIII. 10; и генеалогска таблица ове породице, толико знатне у српским народним песмама.

J. P.

329. — Ріро Срапо. Прилог српској историји почетком XV. века. Просветни Гласник. XXII. 594—600, 678—684. Београд. Штампањо у државној штампарији Краљевине Србије, стр. 15.

Piro Spapo, Флорентинац, одликовао се у служби Сигисмундовој као финансијер и државник, готово цео је век свој провео у борби с Турцима у Босни и Србији. Писац мисли да је тај Piro Spapo овај Филип Маџарин, којег певају српске народне песме.

Ref. Коло II., 421—2. (А. Г.)

330. В., Сењанин Иво, слика поетског и историског јунака. Коло I., 365—8, 443—5.

Саопштава се мњење и објашњење Д-ра А. Серенсона, као „у знатној мери основано“.

331. Томић Јован Н., Последње две године живота и рада харамбаше Баја Николића Пивљанина (1684 и 1685 год.). Београд 1901. 8°. Стр. 34.

Реф. Јована Радонића, Лет. М. Срп. 207, стр. 115—117; Мил. Јакшића, Бр. Коло 1901, стр. 701.

У расправи је на основу млетачке архивске грађе опртан крај живота јуначког харамбаше, те тиме пружена могућност да се оцени вредност традиционалног материјала који говори о Бају.

J. P.

332. Краљевић Марко у народном предању. Кар. III., 107 сл., 176.

Обиљежје Краљевића Марка у Далмацији и др.

333. Скерлић Јован, Проспер Мериме и његова мистификација српских народних песама. Срп. Књ. Гл. IV., 355—366.

Главно дело, којим се служио Пр. Мериме, било је „Путовање у Далмацију“ опата Фортиса; даље по свој прилици брошура *Voyage en Bosnie dans les années 1807 et 1808 par Amédée Chaumette — Des Fossés, Paris 1822*; сем ових Мериме је имао и других, споредних и прикривених помоћних дела. У „Гуслама“ се налазе очевидни трагови из Романцера, из шкотских балада, поједине песме су обрађени предмети или какве бретањске легенде, или киргијске песме из Бухаре или грчке народне песме . . . даље узета је позната песма о Асан-агиници из Фортиса; последња балада Miloch Kobilich јесте превод песме о Милошу Кобилићу и Вуку Бранковићу у „Разговору“ Качића. Ову је песму познао од посланика дубровачке републике у Паризу, грофа Соркочевића, који ју је као би отворио у једном рукопису париског арсенала.

334. Живаљевић Дан. А., Талијански преводиоци српских народних пјесама. Бос. Вила, стр. 114—115, 133—135.

Чланцић овај штампан је у „Јавору“ за 1892 бр. 11.; овде је штампан, допуњен, у циклусу чланака „Неколике биографско-библиографске биљешке“.

335. Maretić Tomo, О гради нашега narodnoga deseterca. Nastavni Vjesnik, 1901, књига X., стр. 145—175.

У овом се чланку говори о намјештају ријечи у оним desetercima, у којима је одмор иза четвртога sloga, те писач долази до закључка, да правила за тај намјештај нијесу граматичке, већ су сасвијем ритмичке нарави. Народни пјевачи управо траже да завршетак стиха буде од три или четири sloga, а ако се ипак завршује с ријечју од два sloga, то је први од њих редовно дуг, а врло рјетко када кратак.

Prema tome pisac zaključuje, da se u narodnim desetercima pazi i na kvantitetu, osobito u devetom slogu. A.

336. Српске народне умотворине. Народне пјесме. Бос. Вила XVI.

Стр. 13. Баше робе манастир Тавну. Од гуслара Расте Бурковића из Добропоља; стр. 34—35, 51 сл. Сењанин Тадија и Златија Ђевојка. Приближно је од мајстор Мијата, гуслара из Осата Др. К. Урошевић; стр. 73—76. Ахмет бег Љубовић а вида. Пјевао уз гусле Дедо Машњићу у Гацку; стр. 94—96. Бег Јоговић и Медо Скадранин, из Црне Горе; стр. 115—7, 135—6. Смрт Смајил-аге Ченгића Пјевао уз гусле Дедо Машњић у Гацку; стр. 154—7. Али бег Љубовић под Кандијом. Пјевао уз гусле Мујо Селимовић у Гацку; стр. 178—181. Смрт Мурад-бега Љубовића, женидба Јањевић Коменна. Пјевао уз гусле Јанко Ђеранић у Гацку; стр. 182—3. Куна Хахан-ага и Куса удовица; стр. 206—8, 211, 213—4 (из Сарајева), 245—9, 250—1, 275—6. О смрти младог цар Уроша; стр. 277—8. Купљење харача и бој на Дубровској. Пјевао уз гусле Мурад ага Цигевић у Гацку; стр. 279. Грјеси Вида Жеравице; стр. 306—7, 311—2, 314—5, 334—5, 348—350, 380.

337. Народно благо. Вук Станишић и Бег Љубовић. Књиж. Лист I., 178—180.

338. Погибија Љевач Осман-аге. Трандафила и неимар Манојло. Диоба лова, ib. 205—207.

339. Народно благо (Народне пјесме) Погибија Лопушине Вука. Књиж. Лист I., 41—48.

Ова је пјесма варијант пјесме „Јунаштво и Смрт Лопушине Вука“, Нар. срп. пјесме Вука Ст. Караџића IV., 383, Нг. 54.

340. Зидање никшићскога града. Књиж. Лист. I., 134—6.

341. Српске народне песме. Кар. III., 171—173.

„Болест Даничића Ћуре“, забележена у окр. пожаревачком, стр. 171 сл.

342. Народне песме из Старе Србије. Из збирке Ивана Иванића. Градина II., 445—6, 480—1.

Из Гњилана и Гњиланске нахије.

343. Народне песме, ib. II., 494—5.

1. Огњена Марија из села Осича. 2. Ђуро тамничар. 3. Девојка и лице: из Кратова.

344. Народне песме, ib. II., 531.

Марко и орање.

345. Српске народне умотворине из Македоније. Статистички извештај о раду српске гимназије у Скопљу од 1894—5 до краја 1900—1901 школске године. У Скопљу 1901, стр. 61—79.

1. Народне песме из Скопске казе 61—64, Кратовске казе 64—65, Прешевске казе 65, Паленачке казе 66—67, Кочанске казе 67—68, Малешке казе 68—69, Тетовске казе 69—73, Битољског вилајета 73—76. — 2. Народна прича из Битољске околине 77—79. Све су забележене од ученика гимназије.

346. Сватовске пјесме. Књиж. Лист. I., 207 сл.

347. Српске народне умотворине. Дјевојачке пјесме. Бос. Вила XVI., 364—5.

348. Божићне пјесме, *ib.* 402—3.

349. Српске народне смаљиве песме. Кар. III., 173 сл. Из Сарајева.

350. Песмица коју говоре деца кад желе да овлада мир у друштву. Кар. III., 88.

351. Песмица коју говоре малом детету кад га држе у рукама и с њим се играју, *ib.* 88 сл.

352. **Karadzic Wuk Stefan**, *Pieśni serbskie w przekładzie na jęz. polski dra Izydora Kopernickiego.* (Die serbischen Lieder in polnischer Übersetzung von Dr. J. Kopernicki.) *Wisła* XV., 595—613.

Zawiera pieśni junackie najdawniejsze. Јован и дивски старјешина (држ. изд. I, бр. 8); Браћа и сестра (I, бр. 9); Милан-бег и Драгушин-бег (I, бр. 10). Jest to ciąg dalszy; początek pat. *Wisła* t. XIV., *Věstn. SF.*, I, 163, 354.

353. **Strohal R.**, *Hrvatskih narodnih pripovijedaka knjiga II.: Narodne pripovijetke iz grada Karlovca, sela Lokava, Delnica i trgovišta Vrbovskoga.* Sabrao R. Strohal, *rovnatelj kr. velke realne gimnazije u Rakovcu.* Prodaje se po Kr. 2:40. U Karlovcu. Tisak P. L. Weisera, a trošak sabiratelja, str. 298.

354. Српске народне приповијетке. Приближежи Петар Ст. Иванчевић и др. Кар. III., 82 сл., 87 сл., 108—112, 113 сл., 148 сл., 162 сл., 176 сл., 196—198.

Стр. 109 сл. Ко ће као Бог = Марко богатый; стр. 113 сл. Зашто Турци не једу свинско месо; стр. 148 сл. Како је север (ветар) дошао на земљу? — Откуда Турцима царство, стр. 176. — Воденичарка врачарица, 196 сл. Срв. *Benfey Panschatantha* I., 514.

355. Српске народне приповијетке из Црне Горе. Забиљежио В. Ђ. Милиновић-Славо. Бос. Вила XVI., 183.

Назака 1. Син тражи назаку. 2. „Марко богатый“.

356. **Colonna M.**, *Contes de Bosnie. Orné de 34 illustrations originales de Leopold Braun.* Paris, Librairie Nilsson, Per Lamm 1898. 12°, p. 192, 3:50 fr.

Rec. Бос. Вила XVI. (54—56) Н. С. Петровић: 1. о разним народним обичајима и навикама, о прошевини, о свадби, о слави, о побратимству; — 2. дванаест кратких срп. нар. приповиједака „не баш најретнијега избора“; — 3. седам „турских“ приповиједака.

357. — *Contes de la Croatie et du Monténégro.* *Kryptadia* VII.

358. Српске народне умотворине. Приповијетке. Бос. Вила XVI.

Стр. 36. Бекрибаша Мујо везир; стр. 76. Срећно дијете; стр. 117. Халај робинџа; стр. 136. Помоглао му Бог и крсно, св. Ђорђије јави се на славу на позив сиромаша сељака; стр. 209—211, 214, 249—250, 276—7, 351, 365—7 Патка златих крила — из невесте, коју је родица тутнула у море, 402. срећа сиромаша и срећа богаташа.

359. Шаљиве народне приче. Бос. Вила XVI., 209—210.
Жена „злоћа“ у Ђавољевом студенцу.
360. Народне приче. Градина II., 532. Из прешевске казе.
Прасе и царева ћорка („Amor a Psyche“).
361. Krauss, Dr., Fridrich S., Уз причу „Зашто Турци не једу свињског меса. Кар. III., 233 сл.
362. Свети Саво у народном предању. Бос. Вила XVI., 14—15, 53—54.
Chudas hledá kmotra a štěstí (sreću); dojde k sv. Sávovi; posláni k němu sv. archanděl Michael a sv. Jovan; archanděl místo smrti v záp.evrop. versích, 95. св. Саво благословио ракију и духан; 181—2. св. Сава спасава породицу 211—213. св. Саво благосиља челу, св. Саву нису спалили Турци, нити мучили Чинџути, већ није никако ни умро, него је жив ко свети Арханђео.... свети Саво и Ђаво. 251—3. Ђудо св. Саве о Божићу у Циви у Црној Гори; св. Саво и св. Никола = anděl a poustevník; 279. св. Саво на Трескавници створио је вреа; 312—4, 350.
363. Народно предање о местима. Из Босне, Србије. Кар. III., 37—40, 80—81, 135 сл., 161 сл., 217—219.
364. Народно предање о св. краљици Јелени. Књиж. Лист I., 48 сл., 136.
365. Из предања о Иван-Бегу. Глават. ib. 208 сл.
366. Чајнице у народном предању. Бос. Вила XVI., 176—8, 202—5, 243—4, 269—274.
У сјеверо-источној Херцеговима.
367. Српске народне пословице. Кар. III., 163 сл.
Из Сарајева.
368. Народне загонетке. Градина II., 531—2.
Из прешевске казе.
369. Српске народне здравице. Кар. III., 219.
Из Босне, у Конавлима.
370. Српске народне здравице. Бос. Вила. XVI., 15, 37, 76—77, 137, 158.
Здравница куму, о крсном имену, за свету Тројицу, за примка и напретка, за часне и достојне; домаћину, старом свату; шаљива здравница домаћину.
371. Поређења. Из Сентомаша. Кар. III., 150.
372. Бројанице. Кар. III., 89—91, 116 сл.
Из Бачке (Шајкашке), крагујевачке јасенике; са Малешије Маћедоније.
373. Знаци којима се служе неки неписмени људи (у Нишу). Кар. III., 150 сл.

C. Slovinci.

374. **Trstenjak Anton**, Ogrski Slovenci. (Die Slovenen in Ungarn.) Lj. Zvon. XXI., 173—178, 240—243, 313—316.

375. **Orožen Fr.**, Praznovanje sv. Jurja na Stajerskem. Lj. Zvon XXI., 319—327.

376. Slovenske narodne pesmi. Uredil Dr. K. Štrekelj. Izdala in založila Slovenska Matica. V Ljubljani 1901. Natisnila zadružna tiskarnica. 6 snopič, str. 305—592. Srj. Věstn. SF. I., 171, 458.

Pesmi zaljubljene br. 1677—2416.

V. snopič. Ref. Lj. Zvon XXI. 566 sl. (Dr. Jos. Tominšek.)

377. **Leclajewski Jan**, Dr., Pierwiastki starożytne w pieśniach ludowych słowieńskich. (Alterthümliche Elemente in den slovenischen Volksliedern.) Srj. Věstn. SF. I., 171, 459.

Ref. Zs. öst. Vk. VII., 100 (E. K. Blümmel.)

D. ПЛЕМЯ РУССКОЕ.

1. Русское вообще, великорусское и белорусское.

378. **Филевичъ И. П.**, По поводу теории двухъ русскихъ народностей. Сб. Гал. I., 1, стр. 105—122, 185—197, 280—308. (Filevič J. P., Zur Theorie zweier russischer Nationalitäten.)

Взгляды Венелина; Антоновичъ, Костомаровъ, Огоновскій и Пыпинъ, новыя стремленія уже чисто политическаго характера; лингвистическія изученія; двѣ народности — „двѣ національности“; выработка русскаго націонализма; Карамзинъ, Соловьевъ, Градовскій — исторія государства, государственности, П. Милюковъ.

379. **Коринфскій А. А.**, Народная Русь. Круглый годъ сказаній, повѣрій, обычаевъ и пословицъ русскаго народа. Москва 1901. (Korinfskij A. A., Das volksthümliche Russland. Der ganze Jahr-lauf von Sagen, Aberglauben, Gebräuchen und Sprichwörtern des russischen Volkes.)

Ref. Ист. Вѣст. LXXXIV., 1183 сл.

380. **Ловягинъ А. М.**, Отечествовѣдѣніе. Природныя условія, народное хозяйство, духовная культура и государственныя строй Россійской Имперіи. С.-Пб. Типографія А. Э. Винке. 624 стр., ц. 2 р. (Lovjagin A. M., Landeskunde, Naturbedingungen. Volkswirtschaft, Kultur und Organisation des russischen Kaiserreiches.)

Ref. Лит. В. II., 160 сл.

381. **Баловъ А. В.**, Очерки Пошехонья (Ярославской губ.) Вѣрованія. Этн. Обзор. LI., 81—134.

а) Злые духи: чортъ, домовой (крестьяне называютъ его „самъ“, „хозяйинъ“) дворовый, овинникъ, кикимора, полудница, дѣшій, полевой (полевикъ), водяной, русалки, банникъ; б) Добрые духи; в) Богъ и св. угодики Божіи (Свитокъ Иерусалимскаго Знаменія, о двѣнадцати пятницахъ); г) Понятія и вѣрованія о стихіяхъ и физическихъ явленіяхъ; о царствахъ природы; д) Суевѣрные обряды, обычан

и примѣты относительно жилья и его принадлежностей, пищи, одежды, занятій. Вѣрованія и предрасудки относительно людей: люди-чудовнища, оборотни, знахари, колдуны, нѣкоторыя части человѣческаго тѣла, физическія отравленія и т. п. (светоколкователь 107 сл.); е) Посты, обѣты, святыя мѣсти, ж) Народный календарь.

382. Ершоловъ А., Народная сельско-хозяйственная мудрость въ пословицахъ, поговоркахъ и примѣтахъ. I. Народный мѣсяцесловъ. С.-Пб. 1901.

Ref. В. Евр. XXXVII., мартъ 1902, 388—392.

383. Косичъ М. Н., Литвины-Бѣлорусы. Черниговской губерніи, ихъ бытъ и пѣсни. ЖСтар. XI., 221—260, вып. 3—4, стр. 1—72.

Географическое положеніе мѣстности. Народное преданіе въ с. Росухѣ. Литвины и ихъ одежда. Въ прежніе годы. О нарѣчи и пѣніи. Сватѣба. Сватаньѣ. Заручаны. Наканунѣ вѣнца. Ксцины (крестины). На масляницы. Мергъ. Игра „у гусей“. На Вяликадня (на пасху), май, тройца, грѣная = русальная недѣля, іюнь, петрѣвка, іюль, на сѣнокосахъ, на жнивѣ, августъ, сентябрь, на храмоушчѣи (на восяни), октябрь, родичи, на прызыви (у салдаты). Пѣсни, которыя поютъ мужчины, пѣсни тюремниа; пѣсни, которыя поются хлоппами по большей части хоромъ, „когда угодно“; ноябрь, декабрь, каляда (рождественскіе святки), игрыша или вечарнищы, пѣсни изъ города Погара (67 сл.), рекрутскія.

384. Могилевская Старина. Сборникъ статей „Могилевскіхъ Губернскихъ Вѣдомостей“, подъ редакцію Е. Р. Романова. Вып. I. 1898—1899 гг. Могилев. губ. 1900. 4^о, 75 стр.

Ref. Лит. В. I., 90 сл. (В. Перетцъ.)

Въ книгѣ между прочимъ отпечатаны отрывки изъ Бѣлорусскаго Сборника XVII в., написаннаго дѣловымъ западно-русскимъ языкомъ XVI.—XVII вв. съ многочисленными полонизмами, напр. „О дняхъ добрыхъ и злыхъ“, „Вѣдомости о рокахъ или мактеричныхъ“, стихотвореніе „О хмелю что онъ у людей линитъ“, одно изъ старѣйхъ произведеній бѣлорусской музы, вѣроятно переводъ съ польскаго.

385. Шеметова Н. В., Русская женщина въ народномъ эпосѣ и лирикѣ. Зап. Вор., XLI г., вып. I.—II., стр. 30—60; вып. III., 61—72; вып. IV.—V., 73—93; вып. VI., 93—112. Срв. Věstn. SF., I., 172, 463.

„Въ частности содержаніе статей, помѣщенныхъ въ 1901 г., слѣдующее: 4. Переходные женскіе типы между двумя эпохами. 5. Представительницы новаго времени. 6. Свидѣтельство былинь о древнѣйшихъ формахъ брака. 7. Неудовлетворительное состояніе семьи, построенной на одномъ авторитетѣ мужчины. Приниженность женщины. 8. Мать и дѣти. Матеря вдова. 9. Общій выводъ: преобладаніе физической силы надъ нравственною. — Бытъ русской женщины по лирической народной поэзіи: 1. Отраженіе родового быта въ народной лирикѣ. 2. Семья въ тѣсномъ смыслѣ слова. Родители и дѣти. 3. Жизнь дѣвушки въ родительскомъ домѣ. 4. Двойная судьба дѣвушекъ: съ одной стороны, жизнь въ томѣ, съ другой — нѣкоторая доля условной свободы.“

III.

386. Древнія московскія шитыя полотенца. Живописная Россія 1901. Нг. 44.

387. Женскіе головные уборы въ Флорищевой пустынѣ. Владим. губ., ib. Нг. 45.

388. **Кондаковъ Н. П.**, Современное положеніе русской народной иконописи. Памятники древней письменности и искусства. СХХХІХ, стр. 64.

Описаніе путешествія въ села Владимір. губ. занимающіяся мастерствомъ иконописанія, и о новѣйшей «абрикации» иконъ на жести

Ref. Ист. Вѣстн. LXXXIV., 365—7.

389. **Баловъ А.**, „Подѣльничанье“. Историко-этнографическій очеркъ. ЖСтар. XI., 120—124.

390. **Торговъ А.**, Понедѣльничанье. Историко-этнографическій очеркъ. Живописная Россія 1901. №. 40—51.

391. **Кликуши**, Изъ матеріаловъ А. Н. Минха. Этн. Обзор. XLVIII., 166 сл.

Были очень часты въ крѣпостное время.

392. **Вертеповъ Г. А.**, Матеріалы для этнографіи поморовъ Архангельской губерніи. Изъ жизни Бѣломорскихъ поморовъ. Этн. Обзор. XLVIII., 86—97.

1. Поморская свадьба.

393. **Василькова М.**, Свадьба въ станицѣ Ладожской, Кубанской области (сватаніе, сводъ, пропойки, сговоръ, вѣнчаніе, дары и коровы). Сб. Кавк. XXIX., отд. 3, стр. 49—86.

394. **Костоловскій Иванъ**, „Родительскіе сухаринки“. Этн. Обзор. LI., стр. 137.

Обычай о свадьбѣ въ рыбинскомъ у.

395. **Winter A. C.**, Russische Volksbräuche bei Seuchen. Globus 1901. 23. Mai.

396. *Сектанство, двоевѣріе, суевѣріе.* — **Громогласовъ И.**, Обзоръ русскихъ журналовъ. Статьи по расколу и сектовѣдѣнію за истекшій 1900 годъ. Богословскій Вѣстникъ, 1901 г., февраль, стр. 362—377; апрѣль, стр. 745—759.

Содержаніе статьи слѣдующее: Февральской книжки: „Журналы и журнальныя статьи, посвященныя вопросамъ раскола и сектовѣдѣнія. — Статья проф. Н. И. Субботина по исторіи Бѣлокриницкаго священства. — Внутреннее устройство секты бѣгуновъ.“ — Апрельская книжка: „Изъ исторіи православной противораскольнической полемики. — „Бродя духовная“. — „Разсудная книга для старообрядцевъ“. — Столѣтіе единовѣрія. — Статьи, касающіяся мистико-раціоналистическаго сектанства. — Два слова объ одномъ писателѣ,“ рѣчь идетъ о В. Добрымьсловѣ, авторѣ сочиненія: „Макарій Булгаровъ, митрополитъ московскій, какъ расколовѣдь,“ напечатаннаго въ Мисс. Сборн. кн. 3—6. III.

397. **Смирновъ П. С.**, Литература исторіи и обличенія раскола въ XIX. вѣкѣ. Христ. Чт. 1901 г., январь, 46—64; апрѣль, 604—630; октябрь, 530—552.

Въ частности содержаніе слѣдующее: „Состояніе этой литературы въ XVII. и XVIII. вѣкахъ и сравненіе ея съ литературой минувшаго вѣка. — Общій характеръ этой послѣдней и характеристика отдѣльныхъ произведеній.“ III.

398. **Булгаковъ Н.**, „Секты хлыстовъ и скопцовъ“. Изслѣдованіе священника Константина Кутепова. Изд. 2-е Ставрополь-губернскій. 1900 г., I. 546 стр.

Рец. Миссіонерское Обзорѣніе, 1901 г., январь, стр. 182—185.

Авторъ рецензіи, отмѣчая, что „изслѣдованіе о. Кутепова устарѣло и отстало въ своихъ свѣдѣніяхъ отъ послѣдняго слова науки сектовѣдѣнія,“ находитъ однако, что „трудъ этотъ изъ тѣхъ, безъ котораго нельзя обойтись спеціальнымъ лѣтелямъ внутренней миссіи.“

III.

399. **Буткевичъ Т.**, протоіерей, проф., Секта хлыстовъ. (По отзывамъ, главнымъ образомъ, иностранныхъ ученыхъ.) Миссіонерское Обзорѣніе, ноябрь 1901 г., стр. 565—567.

400. **И. И. С.**, Изъ исторіи раскола въ Томской губерніи въ XIX. вѣкѣ. Ист. Вѣстн., LXXXIV., 1081—1110.

401. **Ончуковъ Н.**, О расколѣ на низовой Печорѣ. ЖСтар. XI, вып. 3.—4, стр. 434—452.

Между прочимъ еще о былинахъ на Печорѣ, въ самой Усть-Цылемѣ, и въ Чердынскомъ у. Перм. губ.

402. **И. С.**, Изъ исторіи раскола въ Калужской губерніи въ XIX. в. Ист. Вѣстн. LXXXVI., 684—699.

403. **Поновъ Н.**, свящ., Антиканоическій характеръ Австрійской (старообрядческой) іерархіи. Миссіонерское Обзорѣніе 1901 г., январь, стр. 44—51; февраль, 177—189; апрѣль 480—492; іюнь 770—781; іюль-августъ 29—44; декабрь 752—770.

Статья распадается на главы: I. Происхожденіе Австрійской (старообрядческой) іерархіи. Переходъ М. Амвросія въ Бѣлую Криницу. — II. Чинопріемъ, совершенный надъ Амвросіемъ въ Бѣлой Криницѣ. — III. Антиканоическія дѣяствія Амвросія въ Бѣлой Криницѣ.

III.

404. **Прозоровъ Василій**, свящ., Почему Селивановъ, мнимый Императоръ Петръ III-й, называется вторымъ Сыномъ Божиимъ. (Объясненіе главаря скопцовъ?) Миссіонерское Обзорѣніе 1901 г., мартъ, 351—355.

405. Секта хлыстовъ. Вѣра и Разумъ, 1901 г., Нг. 19., стр. 506—514.

Отрывокъ изъ общей части отзыва прот. Т. Буткевича по дѣлу хлыстовъ Орловской епархіи.

406. **Стеллецкій Н.**, свящ., Болгарская ересь богомиловъ и вліяніе ея на возникновеніе русскихъ религіозныхъ сектъ. (Опытъ историческаго объясненія происхожденія русскаго сектантства.) Миссіонерское Обзорѣніе, 1901 г., апрѣль, 493—506; октябрь, 381—388; декабрь, 771—794.

Авторъ даетъ въ своей статьѣ обзоръ главнѣйшихъ русскихъ религіозныхъ сектъ (далеко не использовавъ существующей по этому вопросу литературы): сектъ стригильниковъ, жидовствующихъ, Феодосія Косаго, хлыстовъ, скопцовъ, молоканъ, и штундистовъ и приходятъ къ выводу: „религіозныя секты, существовавшія и существующія въ Россіи, — не наши, не русскія; онѣ проникли

къ намъ совѣ и приразились къ русскому народу. Поразительныя сходство и близость къ ереси богомиловъ, обстоятельно показанныя нами въ своемъ мѣстѣ, служатъ важнѣйшимъ доказательствомъ того, что сектантское вольномысліе, искони чуждое русскому духу, занесено къ намъ изъ Византіи, или, точнѣе сказать, изъ Болгаріи, занесено очень давно“ и т. д. III.

407. Тихонировъ И., Расколъ въ предѣлахъ Калужской епархіи. Прошлое и настоящее мѣстнаго раскола. Калуга. 1900 г., стр. 173. Цѣна 1 руб.

Рец. въ Миссіонерскомъ Обзорѣніи 1901 г., январь, 135—138.

Исторія калужскаго раскола въ указанной книгѣ, по мнѣнію анонимнаго автора рецензіи, неполна, планъ книги представляется ему страннѣе, въ книгѣ есть „нѣкоторыя невѣрности“, но она „заслуживаетъ того, чтобы ее прочли не только всѣ интересующіеся калужской стороною, но и всѣ занимающіеся изученіемъ исторіи нашего раскола старообрядства“ (авторъ много поработалъ надъ архивными консисторскими дѣлами.) III.

408. Челцовъ М., Субботинъ Н. И., проф. Мысли и заботки по вопросамъ о расколѣ. М. 1901 г., 63 стр.

Рец. Миссіонерское Обзорѣніе, апрѣль, 575—577.

Авторъ рецензіи такъ резюмируетъ ее: „Если въ первой ея (разбираемой книжки) главѣ авторъ посвящаетъ читателей въ его „мысли“ о расколѣ, какъ плодъ его долготѣнаго знакомства съ нимъ, то въ послѣднихъ трехъ главахъ онъ знакомитъ насъ съ современнымъ намъ расколомъ, съ нѣкоторыми движеніями и явленіями его внутренней жизни. Книжка его поэтому имѣетъ немалое значеніе для интересующихся расколомъ, и прочтется ими съ большимъ интересомъ.“ III.

409. Козминъ Н., Двоевѣріе народа русскаго, выразившееся въ его духовныхъ стихахъ. (Черепеч. изъ „Арх. Губ. Вѣд.“ 1900 г.) Архангельскъ 1900, 16°, 72 стр. 100 экз.

410. Добровольскій В. Н., Насѣкомыя и черви въ народной жизни. Этногр. Сб. XLIX., 159—164.

Изгнаніе блохъ; появленіе комаровъ и мухъ, появленіе слѣпня, пчелы, зыгавки, появленіе, овода и „зыки“, оводъ на свадьбахъ и народныхъ праздникахъ, оводъ въ медицинѣ, спасовская муха, муха-горюха, изгнаніе мухъ а другихъ насѣкомыхъ, изгнаніе червей. Изъ губ. Смоленской, Орловской и др. мѣстностей.

411. — Суевѣрія относительно волковъ. Этно. Обзор. кн. II., 135 сл.

412. Нѣкоторые обряды, примѣты и повѣрья крестьянъ Еремѣйцевской волости Рыбинскаго у. Ярославской губ. По матеріаламъ И. В. Костоловскаго. Этно. Обзор. кн. I., 129—134.

Во время родовъ, сватовства до вѣнчанія; хозяйственные.

413. Костоловскій Ив., Изъ народныхъ суевѣрій, примѣтъ и обычаевъ Еремѣйцевской волости Рыбинскаго уѣзда. Этно. Обзор. I., 135—138.

Между прочимъ: Повѣрья въ разныхъ шишкѣвъ (шишкѣ или шишкѣ есть нечистая сила, шишкѣкъ дѣсовой, водяной, банный, домовый); снятки „Намоя“;

намной = вм. навной? нечистая сила, приходящая къ человѣку спящему; она же называется еще „сѣнь“.

414. Костоловскій Ив., Бѣдовъ Е. Ѳ., Примѣты и повѣрья. ЖСтар. XI, вып. 3—4, стр. 133.

Обычай сидѣнія на лавкѣ послѣ умершаго и обливаніе водою пола. Чтобы не ходилъ пѣтухъ или кура на чужой дворъ. Хозяинъ-домовой. При родахъ. Мыши. Противъ зубной боли. Заговоръ противъ укуса змѣй. Молитвы отъ лихорадки, отъ упорѣза. Домовой. Лѣшій. Летунъ.

415. Кофыринъ Н., Суевѣрія крестьянъ села Песчаннаго, Пудожскаго уѣзда. (Перепечатано изъ „Олонецкихъ Губернскихъ Вѣдомостей 1900 г.“) 12⁰, 76 стр.

Авторъ сгруппировалъ сообщаемый имъ матеріалъ по слѣдующимъ рубрикамъ: болѣзни и ихъ лѣченіе [призоръ — болѣзнь отъ сглазу, „дума“, родимецъ ночной вопль, грыжа, рожа, жаба, зубная болѣзнь, жаръ, усовы — колотье въ бока, сухія крылья — болѣзнь плечъ или лопатокъ, утинъ, кровотеченіе изъ ранъ, укушеніе змѣй, чесотка, вереда и другіе прыщи, несей сосокъ — ячмень, летучій огонь, бородавки, лихорадка, оспа („баженная гостюшка Оспа Иванова“), корь, желудочныя болѣзни, вывихи и другіе ушибы], болѣзни животныхъ („дворовый тронулъ“, корова удою потеряетъ, кура перестанетъ нестись), „прутки рыть“ (зарывать бересту или рябиновые прутья при пропажѣ лошади, коровы, овцы), присушныя слова, слова на честь дѣвушкамъ, остудныя слова, гаданья, примѣты (счастье и несчастье, удача и неудача, богатство и бѣдность, гости и друзья, смерть, хлѣбопашество, скотоводство, птицеводство и др., погода, многіе другіе случаи). — Въ статьѣ напечатано довольно много заговоровъ. III.

416. Бузнецовъ П. В., Суевѣрія. ЖСтар. XI, 125 сл.

Опахиваніе деревни противъ холеры. Колдунъ портитъ свадьбу, сдѣлаетъ оборотной. Кланяются молодому мѣсяцу. Лѣсовикъ. Человѣкъ можетъ зглазить кого угодно. Примѣты и др. — Заговоръ крови. — Наканунѣ Ивана Купальника.

417. Помяловскій М. И., Изъ дѣлъ XVII. вѣка. Ист. В. LXXXV., 988—1001.

Для исторіи суевѣрія интересна статья „гадальныя тетради дьячка Григорьева“.

418. Юшинъ Петръ, Вѣрованія русскаго народа въ Ливенскомъ уѣздѣ Орловской губерніи. Этн. Обзор. XLVIII, 165 сл.

1. Видимыя явленія природы по повѣрьямъ простаго народа. — 2. Вѣрованія въ нечистую силу, колдуновъ и знахарей. (Лѣшіе, русалки, водяной, колдунъ и вѣдьмаки.)

419. Харламовъ М., Суевѣрія, повѣрья, примѣты, заговоры . . . , собранныя въ гор. Ейскѣ. Сб. Кавк. XXIX., отд. 3, стр. 1—48.

1. Суевѣрія и примѣты, приуроченныя ко времени совершенія свадьбы. 2. Суевѣрія, гаданія и заговоры, приуроченныя къ взаимнымъ отношеніямъ мужчинъ и женщинъ. 3. Суевѣрія, примѣты и заговоры, приуроченныя къ дѣтскому возрасту. 4. Суевѣрія и заговоры, имѣющіе отношеніе къ ворами и воровству. 5. Охота и рыбная ловля. 6. Тараканы и клопы. 7. Наблюденія надъ явленіями

природы, птицами и животными. 8. Домовой и вѣдьмы. 9. Представленіе о змѣяхъ и ужахъ. 10. Сны и ихъ толкованіе. 11. Болѣзни: лихорадка, зубная боль, горловые болѣзни, болѣзни глазъ, истеченіе крови, раны и др. 12. Предразсудки, суевѣрія и заговоры смѣшаннаго характера.

420. **Антиповъ В. А.**, Народныя примѣты, касающіяся погоды и сельскаго хозяйства. ЖСтар. XI., вып. 3—4, стр. 131 сл.

421. **Макаренко Алексѣй**, Новогодняя ворожба по деревнямъ Енисейской губерніи. ЖСтар. XI., вып. 3—4, стр. 122—126.

422. **Ветуховъ А.**, Заговоры, заклинанія, обереги и другіе виды народнаго врачеванія, основанныя на вѣрѣ въ силу слова. (Изъ исторіи мысли.) Р. Фил. В. XLV., 278—317; XLVI., 169—234.

Часть I. Глава 1-я. Мнѣнія ученыхъ изслѣдователей о заговорахъ (Буслаева, Аванасьева, Ор. Миллера, Крушевскаго, Потемни, Зелинскаго). Авторъ будетъ придерживаться въ трудѣ своемъ „въ основѣ того ученія, которое особенно ярко выражено проф. П. А. Потемней. Отправной точкой будетъ исторія языка въ связи съ исторіей мысли, такъ какъ на этомъ полѣ разыгрываются всѣ битвы научныхъ теорій.“ — Глава 2-я. Психологическія основанія возникновенія заговоровъ. (Продолженіе будетъ.)

423. **Перетцъ В.**, Изъ исторіи заговоровъ. Памятникъ обличительной литературы XVI. вѣка. Лит. В. I., 280—283.

Извлеченія изъ одного поученія проповѣдника XVII. вѣка; есть въ немъ еще указаніе на одинъ способъ суевѣрнаго лѣченія.

424. **Торговъ А.**, „Обсѣвъ“. Изъ престонародныхъ повѣрій. Живописная Россія 1901. №г. 47.

425. — „Закладъ“. Изъ народныхъ обычаевъ въ Пошехонскомъ у., ib. №г. 49.

426. Три отпуски (наговора), произносимыхъ па-стухами надъ скотомъ въ с. Уницѣ Петрозаводскаго у. Олонецкой губ. Записаны докторомъ С. В. Тучемскимъ. ЖСтар. X., 512—515.

427. **Чернышевъ В.**, Примѣты и рассказы. ЖСтар. X., 599—602.

Примѣты рассказаныя учениками Боровскаго уѣзднаго училища, двумя крестьянскими мальчиками изъ с. Добрина, Боровскаго уѣзда. Молитвы отъ лихорадки, отъ упорѣза. Домовой. Лѣшій. Летунъ.

428. — Примѣты. ЖСтар. XI., 309—311.

Отъ уроженцевъ Тверской губ.

429. **Богдановичъ А. Е.**, Пережитки древняго міросозерцанія у Бѣлоруссовъ. Этнограф. очерки Гродно. Ц. 60 коп.

Народная поэзія.

430. Коршъ Ѡ., О русскомъ народномъ стихосложеніи С.-Пб. 1901, стр. 121. (Сборникъ Акад. LXVII, Нг. 8.)

I. Былины. I. Ударенія въ языкѣ русской народной поэзіи (46 сл.). Существительныя. Отдѣльныя слова (74 сл.). Существительныя съ подвижнымъ удареніемъ. Женскій родъ (90 сл.).

431. Зеленинъ, Д-ръ, Новыя вѣянія въ народной поэзіи. М. 1901, стр. 15. Ц. 25 к.

432. Львовскій Л., О бѣлорусской пѣснѣ. Живописная Россія, Нг. 11, 163—166.

433. Филипповъ А., О русской народной музыкѣ. Живописная Россія 1901. Нг. 52.

434. Дѣтскія пѣсни русскія. Р. Ф. В. XLV., 340 сл.
Дополненія къ дѣтскимъ пѣснямъ въ сборникахъ Безсонова и Шейна.

435. Валовъ А., Колыбельныя и дѣтскія пѣсни и дѣтскія прибаутки, записанныя въ Пошехонскомъ уѣздѣ, Ярославской губ. ЖСтар. XI., 116—120.

436. Богоразъ Б. Г., Областной словарь Колымскаго русскаго нарѣчія. Собралъ на мѣстѣ и составилъ — С.-Пб. 1901, стр. 346. (Сборникъ Акад. Наукъ, т. LXVIII. Нг. 4.) Срв. Věstn. SF. II., 57, 231.

Пѣсни русскихъ порѣчанъ на Колымѣ стр. 165—325, Нг. 153. Въ настоящее время находится на Колымѣ въ обращеніи, кромѣ старыхъ народныхъ пѣсень, немало романсовъ 20-хъ и 40-хъ годовъ, также нѣсколько малорусскихъ пѣсень, занесенныхъ ссыльными, и даже такія напѣвы, какъ „пѣсня Тамары“ изъ Демона и т. п.“ — Кромѣ сохраненія старыхъ пѣсень эпическихъ, игровыхъ, свадебныхъ, „колымчанннхъ съ давнихъ временъ явился создателемъ особаго разряда напѣвовъ, запечатлѣнныхъ своеобразной предельною, которой вполне соответствуетъ наивная и безыскусственная поэзія полу-импровизированныхъ словъ пѣсни.“

1. Старины Нг. 1.—12.: о Добрынѣ Микитьевичѣ, объ Алешѣ Поповичѣ, о Добрынѣ и Маринѣ и др. 2. Игровыя пѣсни Нг. 10—40, стр. 199—222. 3. Робачы (дѣтскія) Нг. 41—47, стр. 222—226. 4. Свадебныя пѣсни Нг. 48—75, стр. 227—243. 5. Простыя пѣсни (любовныя и семейныя). Нг. 76—115, стр. 243—280. 6. Старыя пѣсни (историческія), Нг. 116—127, стр. 281—293. 7. Разбойничьи пѣсни, Нг. 128—130, стр. 294—296. 8. Казачьи пѣсни, Нг. 131—139, стр. 297—306. 9. Андыщины (полу-импровизированныя любовныя пѣсни), Нг. 140—147, стр. 306—316. 10. Уличныя пѣсни, Нг. 148—153, стр. 317—325. 11. Загадки, стр. 325—331, (NНг. 103). 12. Скороговорки, стр. 332. 13. Пословицы, стр. 332—333. 14. Сказки, стр. 333—346, Нг. 5. (Четыре изъ приводимыхъ сказокъ носятъ болѣе или менѣе инородческій, а именно юкагирскій характеръ“.)

437. Сборникъ Кирши Данилова. Изданіе Импер. Публичной Библіотеки, по рукописи, пожертвованной въ библіотеку княземъ М. Р. Долгоруковымъ подъ редакціей П. Н. Шеффера. С.-Пб., XLVI. — 284 стр. Съ фототипическомъ снимкомъ. Ц. 1 р. 50 к.

Ref. Лит. В. II., 47. Гал. Сб. I., отд. 1, стр. 340—2 (Ю. Яворскій). Р. Фил. В. XLVI., 299—301 (Е. Карскій).

стр. III. XLVI. Предисловіе редактора; стр. 1—201. Сборникъ Кирши Данилова; стр. 202—220. Приложенія I. Письмо П. А. Демидова къ Г. Ф. Миллеру и 2. пѣсня, приложенная къ этому письму. — II. Предисловіе къ 1-му изданію 1804 г. — III. Предисловіе К. Калайдовича ко 2-му изданію 1818 г., стр. 221—283 указатели.

438. Бѣломорскія былины. Записанныя А. Марковымъ. Съ предисловіемъ проф. В. Θ. Миллера. М. Больш. 8°. XIII. + 618 стр. Ц. 2 р. 50 коп.

Ref. Этногр. Об. LI., 138—144. Лит. В, II., 47 сл. Миръ Божій 1901, X. В. Евр. XXXVI. год., т. III., 833—838.

439. Велико-русскія народныя пѣсни. Изданы проф. А. И. Соболевскимъ. Срв. Věstn. SF. I., 174, 487.

Т. VI. Ref. Лит. В. I., 81—84 (В. Перетцъ).

440. Сперанскій М. Н., Духовные стихи изъ Курской губерніи. Этн. Обзор. L., 1—66.

Авторъ въ обширномъ предисловіи говоритъ: „Собранные мною духовные стихи по содержанию новаго ничего почти не даютъ, но они любопытны, какъ образчикъ современнаго состоянія народнаго стиха, а собранныя мною свѣдѣнія при записываніи стиховъ дадутъ, м. б., не лишеныя интереса матеріалы для уясненія условій существованія, сохраненія и, м. б. даже своеобразнаго развитія духовнаго стиха въ наше время.“ Напечатаны слѣдующіе стихи: 1. Царю Христе (о страстяхъ Христовыхъ), 2. Родъ еврейскій (распятіе и плачь Богородицы (всего только 20 стиховъ), 3. Егорій (Храбрый), 4. Алексѣй, Божій человекъ (380 стиховъ), 5. Два Лазаря, 6. Михаилъ Архангелъ, 6—7. Михаилъ Архангелъ (страшный судъ), 8. Плачь Юсифа (Прекраснаго), 9. Рождество, 10. Сонъ Богородицы, 11. Распятіе, 12. Двѣнадцать пятницъ, 13. Объ Александрѣ II.

441. Чернышевъ В. И., Свѣдѣнія о народныхъ говорахъ нѣкоторыхъ селеній Московскаго уѣзда. Сообщилъ — С.-Пб. 1900. Сборникъ Академіи, т. LXVIII., Нр. 3, стр. 174. Срв. Věstn. SF. II., 56, 224.

Приложеніе. Образцы языка, стр. 86 сл. Пѣсни, дѣтскія колыбельныя, протяжныя, хороводныя, тронцкія; величальныя женатымъ, холостымъ, невѣстамъ; плясовыя, колядки, прибаутки; сказки и разказы.

442. Великорусскъ въ своихъ пѣсняхъ... Матеріалы собранныя П. В. Шейномъ. Срв. Věstn. SF. I., 174, 488.

Ref. Лит. В. I., 191 сл (В. Перетцъ).

443. Василькова М., Пѣсни, записанныя въ станицѣ Ладожской, Кубанской области. Сб. Кавк. XXIX., отд. 3, стр. 86—108.

1. Бытовыя пѣсни, Нр. 1—19. 2. Любовныя пѣсни, Нр. 20—28.

444. Карауловъ Л., Пѣсни, поющіяся въ станицѣ Галюгаевской, Моздокскаго отдѣла, Терской области. Сб. Кавк. XXIX., отд. 3, стр. 108—162.

1. Свадебныя пѣсни. 2. Любовныя пѣсни. 3. Семейныя пѣсни. 4. Военно-бытовыя пѣсни. 5. Историческія пѣсни. 6. Пѣсня аллегорическаго характера. 7. Пѣсны шуточныя и плясовыя. 8. Хороводная пѣсня. 9. Духовные стихи сектантовъ.

445. **Вольтеръ Э. А.**, Что тако Линданиса. Изв. рус. яз. V., 1326—1331.

Дополненіе къ статьѣ П. Милюкова. Срв. Věstn. SF. I., 176, 503.

446. **Калашъ В. В.**, Мелкія этнографическія замѣтки. Этнограф. Обозр. XLIX., 166 сл.

1. Къ литературной исторіи легенды о Кирякѣ. — 2. Старинныя записи народныхъ пѣсень. — 3. Народныя пѣсни въ „Карманномъ пѣсенникѣ“ Дмитріева.

447. **Миллеръ Всев.**, Къ былинѣ о сорока Каликахъ со Каликою. ЖМНПр. 1899, ч. 324, стр. 464—500.

Ref. Зап. Шевч. XL. библ. 5 сл.

448. **Первовъ П.**, Эпитеты въ русскихъ былинахъ. Фил. Зап. 1901 г., вып. I.—II., стр. 1—8; вып. IV.—V., стр. 9—28; вып. VI., стр. 29—36 (продолженіе будетъ).

449. **Петровъ Н. И.**, Историко-археологическій очеркъ г. Брянска, Орловской губ., и его отношеніе къ Киеву. Труды Кіевской Духовной Академіи 1901 г., стр. 3—33.

Между прочимъ, авторъ касается вопроса объ Ильѣ Муромцѣ, встрѣча котораго съ Соловьемъ-разбойникомъ произошла, по мнѣнію автора статьи, въ предѣлахъ нынѣшней Орловской губ.

450. **Потанинъ Г.**, Здунай-то, Здунай, сынъ Ивановичъ. ЖСтар. XI., 126—128.

Сообщена былина записанная въ Енисей. губ. и приводятся сходные мотивы; съ былинной о Дунай сличается именно русинская сказка сборника Верхратскаго Зап. Шевч. XXIX.

451. **Халанскій М.**, О нѣкоторыхъ географическихъ названіяхъ въ русскомъ и южнославянскомъ героическомъ эпосѣ. Р. Фил. В., XLV., 318—338.

I. Глухоморье зеленое, островъ Кодольскій, Леванидовъ крестъ, Сорочинскія горы, Веденецкая земля, встрѣчающіяся въ вариантахъ былинны о Соловью Будимировичу у Кирши Данилова и у Рыбникова, объясняетъ авторъ помощію разсказовъ паломниковъ, особенно „Хоженья“ игумена Данила. — II. Градъ Ледіанъ — Леѣан, Леѣен — Легенъ въ южнославянскомъ эпосѣ и городъ Леденецъ въ русскомъ, „представляетъ славянскій поэтический переводъ сл. „Islant“; слово „Леденецъ“ считаетъ авторъ болѣе вѣроятнымъ, что „идетъ“ отъ одной изъ южно-славянскихъ формъ имени Леѣана града, заимствованной русскими пѣвцами изъ южно-славян. эпоса въ періодъ взаимныхъ связей между казаками и южнославянскими бѣглецами отъ турецкаго гнета.“

452. **Янчукъ Н.**, Къ исторіи и характеристикѣ женскихъ типовъ въ героическомъ эпосѣ. Срв. Věstn. SF. I., 128, 38.

Rec. Зап. Шевч. XLII., библ. 14 сл. (Ив. Франко.)

453. Русскія народныя картинки. Собралъ и описалъ Д. А. Ровинскій. Срв. Věstn. SF. I., 178, 519.

Ref. РМысль. XXII., кн. IV., библ. отд. 105—109. Ист. Вѣстн. LXXXIV., 782 сл. Изв. Вольф. IV., 14 сл. Миръ Божій 1901. I.

454. **Рожановъ Е. Р.**, Бѣлорусскій сборникъ. Выпускъ шестой. Сказки. Могилевъ, стр. IV. + 528.

455. Изъ преданій и легендъ крестьянъ Васьяновской волости Кадниковскаго уѣзда. (Запис. А. Д. Неуступовымъ.) Этн. Обзор. XLVIII., 167 сл.

О строеніи церквей и п. О сотвореніи челоуѣка, чортъ противъ Бога.

456. **Ивановъ П.**, Толки народа объ урожаѣ, войнахъ и чумѣ. Этн. Обзор. L., 134.

Объ явленіи антихриста, изъ Кур. губ.

457. **В. И.**, Народныя присловья о городахъ и племенахъ Олонецкаго края. Зап. Вор. 1901 г. Вып. I.—II., стр. 1—10.

458. **Симони Павель**, Старинныя сборники русскихъ пословицъ. Срв. Věstn. SF., I., 177, 515.

Ref. Зап. Шевч. XLII., библ. 16. (Ив. Франко.)

459. **Тимошенко И. Е.**, Литературнои первоисточники и прототипы грехъ сотъ русскихъ пословицъ и поговорокъ. Кіевъ 1897.

Рес. Отчетъ о XLI. присужденіи наградъ графа Уварова. С.-Пб. 1901, 32 стр. (Э. Куртъ.)

460. Загадки русскаго народа. Сборникъ загадокъ, вопросовъ, притчъ и задачъ. Составилъ Д. Садовниковъ. С.-Пб. 1901. Изданіе А. Суворина.

Ref. В. Евр. XXXVI., т. I., стр. 857. Миръ Божій 1901. I.

Перепечатка перваго изданія изъ 1876 г.

461. **Баловъ А.**, Народныя загадки записанныя въ Пошехонскомъ у. Ярославской губ. ЖСтар. XI., 114—116.

462. **Баловъ А.**, О древне-русскихъ „некалендарныхъ“ именахъ въ XVI. и XVII. вѣкахъ. ЖСтар. XI., вып. 3—4, стр. 105—115.

463. **Калашъ Вл.**, Бѣжецкій условный языкъ. Этн. Об. кн. 45, годъ XII., Нг. 2, стр. 161.

Замѣтка изъ „Русскаго Зрителя“ за 1828 г.

2. Малороссы.

464. **Гринченко В. Д.**, Литература украинскаго фольклора. 1777—1900. Опытъ библиографическаго указателя. Составилъ — Черниговъ. Земская типографія, стр. 317. (Hrinčenko V. D., Die Literatur des ukrainischen Folklor.)

Ref. Лиг. В. II., 340; Зап. Шевч. т. XLIV., библ. 44—49 (Ив. Франко — ополненія); Кіев. Стар. LXXIV., отд. II., стр. 105—114 (Н. Шугуровъ — даетъ

большее число дополнений); LXXV., отд. II., стр. 18—20 (ответъ автора); Н.-Лугер. В., річи. IV., т. XVI., ч. 3, стр. 16.

465. **Зубрицький Михайло**, Причинки до історії рекрутчини в Галичині при кінці XVIII. і до половини XIX. столітя. Матеріали и замітки. Подав —. Зап. Шевч. XLII., стр. 1—18.

Сообщено нѣсколько разказовъ народныхъ и одна пѣсня рекрутская.

466. **Левицькій О.**, Очерки народной жизни въ Малороссіи во второй половинѣ XVII. ст. Киев. Стар. LXXII.—LXXV.

Въ т. LXXV., стр. 424—440 помѣщены очерки „Колдовство и чародѣйство“, „Санжаровскія чаровницы“, „Порча вещей шосредствомъ колдовства“.

467. **Лисовскій Аонасій**, Священникъ. Описаніе села Гайворона. Земскій Сборникъ Чернигов. Губ. 1901. Nr. 8, стр. 41—54.

Ref. Киев. Стар. LXXIV., отд. 2., стр. 134. (Со словъ старожиловъ, сообщаются свѣдѣнія о селѣ — историческія, археологическія, этнографическія (обряды, сопровождающіе рожденіе, свадьбу, погребеніе — между прочимъ вариантъ думи о Савѣ).

468. Волжскій Странникъ. Волжская бібліотека. Вып. I. Н. Новгородъ (1899). Тип. Губ. Правленія. Ц 40 коп.

Ref. Киев. Стар. LXXIV., отд. II., стр. 125—128 (В. Д., Очеркъ „Хуторяне“ и „Полотняный пипъ“ знакомитъ читателей съ однимъ изъ любопытныхъ явленій въ жизни хуторянъ-малороссовъ, разбросанныхъ на тысячи верстъ по необозримой астраханской степи.)

469. **Kaindl Raim. Friedr.**, Die Huzulen. Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild, 271—272.

470. — Bei den Rusnaken am Pruth und Dniester. Beiträge zur Volkskunde der Ruthenen. Beilage zur Allgem. Zeitung. 1899. Nr. 196. Ref. Зап. Шевч. XLI., 138—140.

471. **Łuniski Ernest**, Na Huculszczyźnie. Garść wrażeń. (Bei den Huculen.) Ateneum, 1900, t. II., s. 437—515.

Ref. Wisła XV., 385—387 (St. Zdziański: „Rzecz ta, nawpół beletrystyczna, nawpół etnograficzna, przynosi w lekkiej formie „garść wrażeń“, jaką zebrał autor pod czas pobytu swego między Hucułami w Jaremczu“).

472. **Schnajder Józef**, Z kraju Hucułó w (Aus dem Lande der Huculen). Lud, VII., str. 65—73, 169—176, 259—272. Por. Věstn. SF., I., 179, 525.

Jest to ciąg dalszy pracy rozpoczętej w „Ludzie“ t. VI. (1900) Obejmuje: gadki, przysłowia, pieśni, słowniczek, wreszcie opis łowiectwa na Huculszczyźnie, wraz z dodaniem kilku dawnych modlitw. U.

Ref. Зап. Шевч. XXXIX., бібл. 28. (В. Г., „Найліпший з цілої праці народній календар, але й він не може рівнатися з календарем Ржегоржа.)

473. **П. П.**, „Парубоцьки громады“ въ г. Маякахъ, Херсон. губ. Киев. Стар. LXXIII., отд. II., стр. 19 сл.; LXX., отд. II., стр. 156—8.

474. **Kaindl R. F.**, Aus der Volksüberlieferung der Bojke. Globus LXXX., Nr. 10.

О назві Бойків, вірування при будові хати, в чаці Йордану, в день св. Юрія, Андрія, Івана, на Різдво й ин., про мавки, про опришків, про останки комуністичної господарки і про пожитє свєкра в невісткою.

475. **Kaindl Raim Fried.**, *Ethnographische Streifzüge in den Ostkarpathen. Beiträge zur Hausbauforschung in Österreich. Mit 74 Text-Illustrationen. Mitth. anthr. XXVIII.*, 223—249.

Ref. Зап. Шевч. *XXI.*, бібл. 38 сл.

476. Чуб і чуприна. Замітка для істориків, малярів і акторів. Зап. Шевч. *XLIV.*, *Miscell.* 3—5.

477. **Свистунъ Ф. И.**, „Галичина могила“. Сб. Гал. I, 1, 16—25.

О обычаяхъ при приобрѣтеніи княжеской власти.

478. **Kaindl R. Fr., Dr.**, *Ruthenische Hochzeitsgebräuche in der Bukowina. Zs. V. Vk. XI.*, 158—169, 280—286.

479. **Левицкіи Орестъ**, Обычныя формы заключенія браковъ въ Южной Руси въ XVI—XVII. ст. Срв. *Vésta. SF.*, I, 180, 538.

Рес. Зап. Шевч. *XLII.*, бібл. 14.

480. Къ исторіи старыхъ обычаевъ, братствъ и колядъ на Волини. *Кіев. Стар. LXXV.*, отд. II, стр. 15—18.

Объ отношеніяхъ къ нимъ священниковъ.

481. **Наховъ П.**, Різдвяні святки въ Черноморіи. *Кубанскія Областныя Вѣдомости. 1900. Nr. 280.*

482. **Ивановъ Ив. Гр.**, Рождественскія святки на Линіи (народныя обычая предъ праздниками Рождества Христова и Нового Года въ ст. Вознесенской Лабинскаго уѣзда), ib.

Ref. *Кіев. Стар. LXXII.*, отд. 2, стр. 112.

483. **Kaindl R. F.**, *Das Osterfest in der Bukowina. Beilage zur Allgemeinen Zeitung, München 1901. Nr. 79.*

484. **Балабуха Н. Н.**, „Козакъ-оборотень“, старокозацкая пасхальная легенда; козацкія повѣрья, связанныя съ праздникомъ Пасхи. *Южный Край, Nr. 6968.* Срв. *Кіев. Стар. LXXIII.*, отд. 2, стр. 117.

485. Программа для собиранія коллекцій дѣтскихъ игрушекъ и матеріаловъ по дѣтскимъ играмъ и забавамъ. *Кіев. Стар. LXXIV.*, отд. II, стр. 13—15.

486. **Дикаревъ М.**, Записки по исторіи народной ботаники. *Этногр. Обзор. 1899.*

Ref. Зап. Шевч. *XXXIX.*, бібл. 27. (В. Гватюк — „статья зовсімъ схвѣлена і подобнимъ методомъ, якъ вінъ, послугувати ся нині в фольклористичі зовсімъ не можна, бо з того може вийти хіба баламутство, але більше нічого.)

487. **Ковалевъ К.**, Заговоръ отъ лихорадки. *Куб. Областныя Вѣд. 1901. Nr. 5.* (К. Стар. *LXXII.*, отд. 2, стр. 113.)

488. **Kupczanko Gregor**, *Der Ursprung des Weltalls nach den Begriffen des kleinrussischen Volkes in Österreich-Ungarn. Zs. öst. Vk. VII.*, 13—19.

489. **Милорадовичъ В.**, Украинская вѣдьма. Кіев. Стар. LXXII, 217—233.

Вѣѣшность вѣдьмы. Испитанія ея и подготовленіе къ дѣятельности. Превращенія, полеты, сборище вѣдьмъ; вредная дѣятельность послѣднихъ. направленная на личность и собственность. Обереги отъ вѣдьмъ, поимка ихъ, испытаніе водой, сожженія, побои, увѣчья, конюскація имущества. Естественная смерть вѣдьмы.

490. **Kalndl Raim. Friedr.**, Zauber Glaube bei den Huzulen. Globus LXXVI., Nr. 15—17. 1899.

Ref. Зап. Шевч. XLI., библ. 38 сл.

491. **Тудубъ П. А.**, Суевѣріе и преступленіе. (Изъ воспоминаній мирового судьи.) Ист. Вѣстн. LXXXIV., Вып. 3., стр. 1083—1111.

Ref. Кіев. Стар. LXXIII., отд. 2, стр. 50. (Авторъ нѣсколько лѣтъ проведеній въ Брацлавскомъ у., Подольской губ., состоя мировымъ судьей, сообщаетъ нѣсколько фактовъ, свидѣтельствующихъ о томъ, насколько сильно коренятся еще въ народѣ суевѣрія — вѣра въ вѣдьмъ, чары, наговоры и нашептыванья).

492. **Яворскій Ю.**, Изъ галицко-русскихъ народныхъ повѣрій. ЖСтар. X, 589 сл.

1. Переступень (Mandragora), 2. Богыня.

493. **Nemes Mihaly**, A ruthén nephit kőréből. Ethnographia II., 352—356.

Изъ суевѣрій малорусскихъ (ком. Мармарошъ, Угля).

Народная литература.

494. **Ariel N. Z.**, La poésie populaire des Petits-Russiens. La Fronde, Paris.

Ref. Кіев. Стар. LXXV., отд. II., стр. 125 сл.

495. Розвідки Михайла Драгоманова про українську народню словесність и письменство. Сrv. Věstn. SF. I., 128, 36.

Ref. Nár. Sb. VII., 189 сл.

496. **Яворскій Ю. А.**, Къ исторіи галицко-русскихъ колядокъ. Львовъ. Изданіе Галицко-русской Матицы. 37 стр. Отт. Гал. Сб. I., отд. 1., стр. 140—160, 198—214.

Ref. Лит. В. II., 251.

О „тщательности“ изданія текстовъ въ сборникѣ Головацкаго „Народныя пісни Галицкой и Угорской Руси.“

497. **Вѣлозерскій О.**, Родина. Сестра. Люблянка. Земскій Сб. Чернигов. губ. 1901, Nr. 1.

Ref. Кіев. Стар. LXXII., отд. II., 189 (небольшіе экскурсы въ область народного творчества — лирическихъ пісень.)

498. **Kofessa Aleksander**, Ukrainńska rytmika ludowa. Por. Věstn. SF., I., 132, 554.

Ref. Lud. VII., 227—228 (St. Zdziarski); Przegl. Powsz. LXIX., 114 (tenże); Зап. Шевч. XLII., библ. 30 (Ів. Франко).

499. **Томашівський С.**, Маруся Богуславка в українській літературі. Істочно-літературный нарис. Лтг.-Н. Віст. XIII., ч. 2, стр. 201—208; XIV., ч. 2, стр. 18—37, 66—98, 117—133.

Народная дума и ея литературныя обработки.

500. **Лисовскій А.**, О малорусскихъ народныхъ думмахъ. Придніпровскій край. №. 1135.

Ref. Кіев. Стар. LXXIII., отд. 2, стр. 60.

501. **Яворскій Ю.**, Преданіе о смерти Костя Джуловича и его источники. Сб. Гал. I., стр. 171—176.

„Просто одинъ изъ популярнѣйшихъ сюжетовъ международной словесности“.

502. Современныя народныя пѣсни. Сообщилъ В. Г. Лагола. Сб. Гал. I., отд. 1., стр. 256—258.

1. Пѣсня о боснійскомъ походѣ 1878 г. 2. Пѣсни объ убіеніи императрицы Елисаветы.

503. **А. П.**, Современные бандуристы и лирники въ Полтавской губерніи. Полт. Губерн. Вѣдом., 1901, №. 219. (Кіев. Стар. LXXV., отд. 2., стр. 124.)

504. Угро-русскія народныя спѣванки. Издалъ Михайль Врабель. Т. I. (Спѣванки мармарошскія.) Будапештъ. Печатня Общества Франклинъ, стр. 320, 16°. Ц. 3 к 45 фил.

Ref. Ethnographia XII., 422—424; Н.-Літер. Віст. XV., ч. 3, стр. 9 сл.

505. Угрорусскія народныя пѣсни. I. Пѣсни записанныя въ селѣ Чертежѣ, Габурѣ, Земплинскаго комитата, въ с. Сухой, Маршинскаго комитата. Сообщилъ Р. Ю. Геровскій. Сб. Гал. I., 85—87, 177—179.

506. **Коробка Н.**, Колядки и щедровки, записанныя въ Волынскомъ Полѣсьи. ЖСтар. XI., 261—296.

507. **В. Г.**, Нові народні пісні. Лтг. Н. Віст., XIV., ч. 2, стр. 3—5.

Найглубші слѣди в народній поезіі польшала останніми часами еміграція, головна заморска (до Сполученихъ Держав, до Канади, до Бразиліі). Вона викликала не одну, не кілька, але цілий циклъ пісень...“

508. **Мельниковъ Лук.**, Малорусскія народныя пѣсни про „панщину“ и „волю“. Кубанскія Областныя Вѣдомости. 1901. №. 42—43.

Ref. Кіев. Стар. LXXIII., отд. 2, стр. 59 сл.

509. Подольская пѣсня о панщинѣ. Кіев. Стар. LXXII., отд. II., 140—144.

510. Недостойный Иванъ, сынъ Николая. Пѣсни рекрутски, любви и жартоблыви. Собраны въ гусятинскомъ повѣтѣ изъ устъ народа. Коломыя 1900. Накладомъ М. Бѣлоуса, стр. 96, 16°, ц. 20 сот.

511. Русско-народні колыбельні пѣсни. Собравъ изъ усть женщинъ Михайлъ Ив. Бѣлоусъ. Коломыя. Черенками и накладомъ М. Бѣлоуса, стр. 48, мал. 8^о.

Реф. Н.-Літ. Вѣстн., річник IV., т. XVI., ч. 3, стр. 7.

512. Народная пѣсня о Шевченкѣ. Кіев. Стар. LXXIII, отд. 2, стр. 81 сл.

„Это только приуроченная къ Шевченку общезвѣстнаго типа рекрутская пѣсня“.

513. Украинская пѣсня на китайской границѣ. Кіев. Стар. LXXII., отд. 2., стр. 18.

Образчикъ вырожденія украинской пѣсни въ обыкновенную солдатскую пѣню.

514. Гай-Сагайдачная Ек., Три царя. Южный Край. Нг. 6877.

Автору удалось видѣть въ Чугуевѣ мистерію „Три царя“ въ исполненіи бродячей труппы; запись этой мистеріи и дана ей въ упомянутой газетѣ. (К. Стар. LXXII., отд. 2, стр. 112 сл.)

515. **Верхратский Иванъ**, Знадобы для пізнанія угорско-руських говорів. Б. Взорці бесѣди угорских руснаків. Зап. Шевч. XLIV., стр. 113—224. Срв. Věstn. SF. II., 59, 246.

1. Повірки і оповіданя (113—171). 2. Загадки і прислівя (пригварки) 171—182. 3. Піснї, 182—224.

516. **Гнатюк Володимир**, Етнографічні матеріяли з угорської Русї. III. (Этногр. Зб. IX.)

Ref. Nár. Sb. VII., 211—217 (J. Polivka).

517. **Роздольский Осип**, Галицькі народні казки. Нг. 26—77 (Этногр. Зб., VII.)

Ref. Zs. öst. v. k. VII., 93—98, 130—134 (J. Polivka).

518. **Гринченко В. Д.**, Изъ усть народа. Срв. Věstn. SF., 183, 568.

Реф. Н.-Літ. Вѣстн., річн. IV., т. XIV., ч. 3, стр. 26.

519. **Маркевич Олексій**, Сотворенне жінки. (Шародія.) Зап. Шевч. XXXIX., Misc. 5 сл.

Срв. Revue de trad. popul. II., 485 (лит.); Federowski, Lud białoruski I., 201, Nг. 781.

520. **Кравченко В. Г.**, Якъ почалы роботы горилку. Вольнь Нг. 279 (1900). Сл. Кіев. Стар. LXXII., отд. 2., стр. 112.

521. Озеро Свитязь и народныя преданія о немъ. Кіев. Стар. LXXII., отд. II., стр. 144—150.

522. Конотопская старина по устному преданію. Кіев. Стар. LXXII., отд. II., стр. 1—3.

Мелкіе рассказы изъ народной жизни.

523. Галицько-Руськи народні приповідки. Зібрав, упорядкував і пояснив Др. Иван Франко. Вып. I. (А — Відати.) Этн. Збір. Т. X. У Львові. Накладом Товариства ім. Шевченка, стр. 200.

(Sprichwörter galizischer Ruthenen, gesammelt, geordnet und erläutert von Dr. Ivan Franko.)

Sebráno tu již 2922 příslovi. Bohatý komentár sestaven na základě 66, namnoze několikasvazkových spisů a publikací, namnoze ze sbírek rukopisných.

E. Polacy.

524. **Protokoły obrad** sekcji IV. (Etnografja) III. zjazdu historyków polskich. (Por. Věstn. SF. II., s. 7., Nr. 54.) Pamiętnik tom. II., str. 106—125.

525. **Dropiowski Wł.**, Pierwsze ślady zajęcia się twórczością ludową. (Por. Věstn. SF. II., s. 143, Nr. 615.)

526. **Łopaciński Hieronim**, Kilka szczegółów ludoznawczych ze „Wspomnień młodości“ K. Brodzińskiego. (Einige ethnographische Einzelheiten aus den Jugenderinnerungen von K. Brodziński.) Wisła XV. 723 i nast.

527. **Weyberg Z.**, Muzeum Tatrzańskie im. Chałubińskiego. (Das Tatra-Museum in Zakopane.) Wisła XV., 613—616.

Jest to pobieżny opis zbiorów Muzeum im. Chałubińskiego w Zakopanem. U.

528. **Romer Eugenjusz**, Dr., Rola rzek w historii i geografji ludów. (Die Flüsse in der Geschichte und Geographie der Völker.) Lwów, in 8°, str. 23.

Ref. Książka I., 257 (P. Dąbkowski).

529. **Gorzycki Kazimierz**, Dr., Zarys społecznej historii państwa polskiego. (Por. Věstn. SF. II., 145, Nr. 629.)

W pracy tej autor poświęca osobne rozdziały rozwojowi społeczno-prawnemu i społeczno-gospodarczemu państwa Polskiego. Również z osobna omawia „Rodzinę“. U.

530. **Smoleński Władysław**, Szlachta w świetle własnych opinii, w tegoż autora: „Pisma historyczne“. T. I. (Der polnische Adel in eigener Beurtheilung.)

Rozprawa ciekawa i ważna dla charakterystyki obyczajów. U.

531. **Snitko J.**, Zarys pojęć o narodzie. (Abriss der Begriffe vom Volke.) Lwów, nakł. autora., skład gł. Gubrynowicz i Schmidt, in 8°, str. III — 528.

532. **Gloger Zygmunt**, Rok polski w życiu, tradycji i pieśni, przedstawił... (Das polnische Jahr in Leben, Überlieferung und Lied.) Z 40 rycinami. Warszawa, J. Fiszer, druk. W. L. Anczyca i Sp. w Krakowie 1900, in 4, str. 385. Por. Věstn. SF. I., 184, 579.

Ref. Książka I., 53 (Ign. Chrzanowski: „szereg wyjątków z pism prozaicznych i poetycznych dawnych, nowszych i społecznych pisarzy, ilustrujących obyczaj polski (wigilja, kolędy, jasełka, prima aprilis, pisanki, dyngus, wianki, sobótki, dożynki, polowanie, wróżby, zaduszki i t. d.). Wybór po największej części jest trafny i celowi odpowiadający“); Niwa polska Nr. 2. (ks. J. Charszewski); Ateneum, czerwiec (T. J. Hodi); Słowo (warsz.) Nr. 1.

533. **Gloger Zygmunt**, Encyklopedia staropolska ilustrowana. (Illustrierte altpolnische Encyclopädie.) Warszawa, druk. P. Laskauera i W. Babickiego, in 8°, tom I. (1900), str. 316 + 2 nl., t. II. (1901), str. 332 + II.

Ref. Ateneum t. I., 639 (Al. Brückner); Kurjer warszawski Nr. 23 (Al. Kraushar).

Wydawnictwo naukowo-popularne, przeznaczone dla szerszych warstw. Wartość naukową posiada małą. U.

534. **Czytelnictwo ludowe**. Przyczynki K. Radosławskiego, A. Karlińskiego. Wisła XV., 489 i 619 i nast.

535. **Ciechomska W. Bogumiła**, Mazury z pod Kamienia. (Die Masuren aus der Umgebung von Kamień in Galizien.) Wisła XV., 411—423.

Autorka pisze o Mazurach (tryb życia, zwyczaje, obyczaje, ubiór etc.), zamieszkujących miasteczka położone pomiędzy Rzeszowem a Rozwadowem w środkowej Galicji. U.

536. **Górka Stanisław, Skulscy „Ochweśnicy“**. Wisła XV., str. 1. i nast. (Por. Věstn. SF. II, s. 65, Nr. 299.)

537. **Rutkowski Leon**, Gościccy Papaje w świetle podań szlacheckich. (Die Papajen von Gościce im Lichte der Überlieferung des Adels.) Wisła XV., 273—284.

538. **Magiera Jan Fr.**, Papaje a Wilamowicianie. Wisła XV., 481—484.

Rzecz wywołana pracą L. Rutkowskiego p. t. Gościccy Papaje (por. Nr. 533). Wilamowice — miasteczko w Galicji Zachodniej. U.

539. **Sadkowski Ignacy**, Wiesz szlachecka Gościce. (Das adelige Dorf Gościce.) Wisła XV., 734—738.

Wiesz Gościce w pow. Płońskim, gub. Warszawskiej (cf. Nr. 537). U.

540. **Koziarz Stefan Ks.**, Cech garncarski w Sokołowie (koło Rzeszowa). Lwów 1899, str. 54.

Ref. Książka I., Nr. 8 (J. K. Kochanowski); Kwart. histor. XV., 228—230 (Dr. Zbign. Pazdro).

541. **Kusaki**. Notatna etnograficzna. Wędrowiec Nr. 7.

542. **Szopiński B.**, Opryszki czyli „zbójnicy“ karpaccy. (Die Räuber in den Karpathen.) (Z rysunkiem.) Tygodnik ilustr. Nr. 29.

543. **Bau- und Kunst-Denkmal** der Provinz Ostpreussen. Heft VII. (Bauernhaus).

O budowlach włościan polskich w Warmji, na Mazowszu pruskim i w Pruskiej Litwie. U.

544. **Wawrzieniecki Marjan**, Chata. (Das Bauernhaus.) Przyczynek. Wisła XV., 77.

545. **Pełka**, Styl zakopiański. (Der Stil von Zakopane.) Kraj Nr. 36.

546. **Radzikowski Stanisław Eljasz, Dr.**, Styl zakopiański. (Der Stil von Zakopane.) Wyd. drugie, znacznie powiększone, z licznymi

ilustracjami w tekście i na osobnych tablicach. Kraków-Warszawa, nakł. Towarzystwa ludoznawcz. we Lwowie, str. 59. Por. Věstn. SF. I., 187, 618. Ref. Książka I., 453 (A. Austen).

547. **Wawrzyniecki Marjan**, Fragmenty budownictwa drewnianego. (Fragmente von Holzbauten.) (Z rysunkami.) Wisła XV., 710—712.

548. **Wawrzyniecki Marjan**, Dzwonnica i wspornik (z rysunkami.) Wisła XV., 27.

Dzwonica z r. 1752 we wsi Mogile pod Krakowem; wspornik z kościółka modrzewiowego z r. 1558 w Boguszycach pod Rawą. U.

549. **Horoszkiewicz J.**, Strój narodowy w Polsce. (Strój pierwotny. — Żupan. — Kontusz. — Spodnie. — Obuwie. — Czapka. — Pasy. — Szable. — Czamara. — Kapota. — Stroje przygodne.) (Die Volkstracht in Polen.) Kraków, in 8°, str. 72 (odbitka z „Przewodn. liter. i naukow.“ z r. 1900).

Ref. Książka I. 363 (Ksaw. Chamiec).

550. **Matejko Jan**, Ubiory w dawnej Polsce. (Die Trachten im alten Polen.) Warszawa. Nakł. B. Wierzbickiego i Sp., druk. Rubieszewskiego i Wrotnowskiego, in 4°, 90 tablic z tekstem.

Książka zawiera około 700 rysunków postaci w strojach dawnych (wojsko, szlachta, mieszczenie, rzemieślnicy, włościanie) podług dokumentów, pieczęci dawnych, obrazów, grobowców i t. p., a więc źródeł autentycznych. Rzecz doprowadzona (od r. 1228) do roku 1795. U.

551. **Matlakowski Władysław**, Zdobienie i sprzęt ludu polskiego na Podhalu. Zarysy życia ludowego, poprzedziwszy życiorysem autora wydał dr. med. J. Peszke. Warszawa, z zapom. kasy in. Mianowskiego. E. Wende i Sp. Druk P. Laskauera i W. Babickiego, in 4°, str. 7 nl. + XCI. + 176 z 2 podobiznami autora, 65 tablicami i przeszło 150 rycinami.

Ref. Książka I., 300/1 (A. Austen). Praca ta przynosi sporo cennego i ciekawego materiału. Dokładne rysunki podnoszą znacznie jej wartość. U.

552. **Udziela Seweryn**, Cepy. Lud VII., 272—275.

Do dokładnego opisu cepu i sposobu przygotowania dołączył autor odpowiedni kwestjonariusz. U.

553. **Łopaciński Hieronim**, Pisanki (Przyczynki). Wisła XV., str. 82, 373.

554. **Młynek Ludwik**, Pisanki wielkanocne w Zachodniej Galicji. Lud VII., 176.

555. **Młynek Ludwik**, Figurki z soli. (Salzfiguren.) Wisła XV., 341—342.

Artykuł traktuje o wyrabianych przez górników w Wieliczce figurkach z soli. U.

556. **Bąkowski Klemens**, O dawnych zabawach cechowych krakowskich. (Die alten Innungsspiele in Krakau.) Wisła XV., 285

i nast.; pat. też A. M. (ajewski): Drobny przyczynek do artykułu dr. Bąkowskiego „O dawnych zabawach i t. d.“ *Wisła XV.*, 748.

Zdaniem autora „Konik Zwierzyniecki“ niema nie wspólnego z widowiskami religijnymi, lecz jest samoistną zabawą cechu włóczków zwierzynieckich.
U.

557. **Gloger Zygmunt**, Obrzęd weselny polski z pieśniami i przemowami. (Ein polnischer Hochzeitsbrauch mit Gesängen und Ansprachen.) Warszawa. Księgarnia polska, druk. J. Jeżyńskiego, in 8°, str. 123.

Zbiór ów wydał autor, jak pisze w przedmowie, w tym celu, aby „dzieci obyczaju ojców nie zapomniały“, aby więc mógł służyć za przewodnika co i kiedy śpiewać przystoi. Naukowej zatem wartości zbiór ów nie posiada. U.

558. **Rumel Aleksandra**, Obrzędy weselne we wsi Masie. (Hochzeitsbräuche im Dorf Masie.) *Wisła XV.*, str. 7. i nast.

559. **Sawicka Stanisława**, Opis wesela w Biedrzychowie. (Hochzeitsbeschreibung aus Biedrzychów.) *Wisła XV.*, 566—579.

Wieś Biedrzychów w pow. Opatowskim gub. Radomskiej. Do pieśni weselnych dodane są nuty.
U.

560. **Gustawicz Bronisław**, Gregorjanki czyli gregoly. *Lud VII.*, 324—325.

561. **Sobótka**. (Johannisfeuer.) Przyczynki Ign. Piątkowskiej, M. R. Witanowskiego. *Wisła XV.*, 83, 217.

562. **Lepszy Leonard**, *Lud Wesołków w dawnej Polsce*. Kraków 1899, in 8°, str. 116.

Ref. Tygodn. ilustr. Nr. 32 (*l. s. k.*); *Wisła XV.*, 95—98 (J. F. Gajster: „praca p. L. jest wiązką rozmaitych zwyczajów, nader dla ogólnego poglądu potrzebną; niestanowi ona jednak dokładnego dla specjalisty materiału, bo autor nie dość jest obeznany z historją i lingwistyką“).
U.

563. **Smółka J.**, „Konik Zwierzyniecki“ a zabawy ludowe u Indjan boliwijskich „Armara“ i „Lanclos“. *Lud VII.*, 326—327.

564. **Kluka**. Przyczynek M. R. Witanowskiego. *Wisła XV.*, 76 i 205.

565. **Wiara, wierzenia, przesady** i t. p. Jak sobie lud wyobraża istoty świata nadprzyrodzonego. Przyczynki M. Wawrzenieckiego, Ignacji Piątkowskiej, St. Zdziarskiego. (Wie sich das Volk das Wesen des Übersinnlichen vorstellt.) *Wisła XV.*, 83, 501 i 633 i nast.

566. **Bruchnalski Wilhelm**, Dr., Djabeł w Okszy 1649 r. (Der Teufel in Oksza im J. 1649.) *Lud VII.*, 146—150.

Oksza — to „Generosorum Reiorum avita et haereditaria possessio“, miasteczko, „posadzone“ przez praojca poezji polskiej, Mikołaja Reja w r. 1554, które czas długi było siedliskiem protestantyzmu.
U.

567. **Gustawicz Bronisław**, Zabobony myśliwskie. (Jägeraberglaube.) *Lud VII.*, 282 i nast.

568. **Jaworski Józef**, O przesądach i zwyczajach ludu naszego, dotyczących pomocy dla rodzących, oraz opieki nad noworodkiem. Skręślił... Odbitka z „Krytyki Lekarskiej“. Warszawa 1901, str. 15.

569. **Kaczmarczyk Karol**, Proces o „czarostwo“ w r. 1688 i 1689. (Ein Hexenprocess aus dem J. 1688 und 1689.) Lud VII., 302 i nast.

Są to wyciągi z aktów archiwum miejskiego w Wiśniczu Nowym (Galicja zachodnia). U.

570. **Kolbuszowski, Z** wierzeń ludowych. (Aus dem Volksglauben.) Tygodnik Narodowy Nr. 38 i nast.

571. **Lecznictwo ludowe.** (Volksmedizin.) Przyczynki Dra S. Skalskiego, M. R. Witanowskiego, Marji Skawińskiej, Melanji Parczewskiej, K. Stołyhwy, M. Wawrzeckiego. Wisła XV., str. 75, 205, 357, 617, 750.

572. **Majewski Erazm**, Pszczoła w pojęciach i praktykach ludu naszego. (Die Biene in der Auffassung und dem Leben des polnischen Volks.) Wisła XV., 424—435.

573. **Majewski E.**, Słownik nazwisk zoologicznych i botanicznych polskich. I.—II. Warszawa 1894—1900, in 4°.

Ref. R. trad. pop. XVI. 215 sl. (W. Bugiel).

574. **Młynek L.**, Zarys pierwotnej religji Lachów na tle podań ludowych. Lud V. (1899), str. 53 i nast.

Ref. Lud VII., 228 (J. Świętek).

575. **Piątkowska Ignacja**, Pamięć o zmarłych (przyczynek). (Die Erinnerung an Verstorbene.) Wisła XV., 485.

576. **Pojęcia ludu o przyrodzie.** (Naturauffassung des Volkes.) Przyczynki W. Grab., Ign. Piątk. i Aleksandry Rumel. Wisła XV., 78.

577. **Rostański Józef**, Średniowieczna Historja Naturalna. (Symbola ad Historiam Naturalem medii aevi.) Systematyczne zestawienie roślin, zwierząt, minerałów, oraz wszystkich innego rodzaju leków prostych, używanych w Polsce od XII. do XVI. w. Nakładem uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków 1900. Część I. Str. XXI + 605 + 4 tablice facsimile. Część II. Materiały źródłowe do słownictwa przyrodniczego. Str. 352.

Rec. Wisła XIV., 655—669 (E. Majewski. — I. tom zawiera właściwe dzieło, t. j. zestawienie nazwisk średniowiecznych w tym znaczeniu, do jakiego doszedł autor. — II. obejmuje cały materiał podstawowy, t. j. cały zasób nazwisk, podanych badaniu, w oryginalnej jego postaci i bez wyjaśnień. — Recenzent znalazł w dziele sporo różnorodnych usterek oraz stron słabych. Główna ujemna strona dzieła jest układ niedogodny dla użytkowników.)

578. **Smoleński Władysław**, Wiara w życiu społeczeństwa polskiego, w teoż autora: „Pisma historyczne“ tom I. (Der Glaube im Leben der polnischen Nation.)

Rzecz dla historii wierzeń i zabobonów bardzo ważna. U.

579. **Udziała Seweryn**, Świat nadzmysłowy ludu Krakowskiego, mieszkającego po prawym brzegu Wisły. Wielkoludy, czarownice i czarownicy. Choroby. (Die Übersinnliche Welt des Volkes aus der Umgebung von Krakau.) (Odbitka z XIV. t. Wisły.) Warszawa, in 8°, str. 70. Por. Věstn. SF. I., 186, 600.

580. **Ułaszyn Henryk**, Na Babią górę. (Nach Babią-góra.) Przegąd Polski, październik 54—73 (też nadbitka, str. 20).

Ref. Gazeta warszaw. Nr. 304 (Gozdawa).

581. **Witowt**, Kilka przesądów ze wsi Turowa (pow. Radzyński). (Aberglauben aus dem Dorfe Turow; Kreis Radzyn) Wisła XV. 177—183.

582. **Zdziarski Stanisław**, Skarby Tatrzańskie. (Die Schätze im Tatragebirge.) Wisła XV., 590—594.

Są to wyjątki z rękopisu, traktującego o „wirgulach“, mających wskazać ukryte w górach tatrzańskich skarby. Są tu również i odpowiednie modlitwy.

U.

Poezja ludowa.

583. **Zdziarski Stanisław**, Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX. wieku. Studja porównawczo-literackie. Warszawa, nakł. E. Wende i Sp., drukar. Ludowa we Lwowie, in 8°, str. VII. + 590. (Por. Věstn. SF. II., s. 143, Nr. 617.)

584. **Gawin Tomasz**, Teksty w gwarze zaczarnieńskiej: (Por. Věstn. SF. II., s. 64, Nr. 280.)

Teksty. A. Opowiadania, str. 37—46. 1. Ksöße Roman = Robert djabel. 2. Matka, córka i paširb'ica = Grimm KHM Nr. 13. 3. Pastuszek = Kolberg Lud VIII., s. 141, Nr. 56, Wisła 1894, str. 437. 4. „O šedních cõrkách“. Por. Köhler Klein. Schr. I., 137 „la dame corrigée“. 5. Powitania, zmõwiny na wesele. — B. Piešni 48—50.

585. **Witek Jan**, Teksty i spostrzeżenia gwaroznawcze w północno-wschodniej okolicy Tarnowa. (Por. Věstn. SF. II., s. 64, Nr. 289.)

Teksty str. 3—10, 31—33. 1. Pajscyzna ji rok štãrdzejsty susty. 2. Cygany. 3. Gãtk'i go panu Jezusu, a) Grimm KHM Nr. 81, ČČM. 1892, 484 i nast., b) = Świętek Lud nadrabski, str. 324, Nr. 6, 7, d) Gãtka go vilku. — 5. Strachy. 6. Miernik — str. 31 piešni, str. 32. Bracia, mądry i głupi = Ciszewski Krakowiacy, Nr. 151.

586. **Wystouchowa Marja**, Z ust gõrała Zakopiańskiego. (Aus dem Munde eines Bergbewohners von Zakopane in Galizien.) Lud VII., 181—192. (Por. Věstn. SF., s. 65, Nr. 290.)

1. Opowieść po cem zwane Zakopane. 2. Przypowiadka koło boginek. Por. Polivka, O znaczeniu badañ powiastek ludowych, str. 10. — 3. O topielcach. — 4. O bogowojnym juhasie.

587. **Ciechanowski Stanisław**, Piešni ślãskie z okolic Cieszyna. (Schlesische Volkslieder aus der Umgebung von Teschen.) Wisła XV., 473—742.

588. **Korotyńska Z.**, Piešni ludowe, zapisane we wsi Zapniowie. (Volkslieder aus dem Dorfe Zapniów; Gouw. Radom.) Wisła XV., 739—742.

Wieś Zapniów — w pow. Hżeckim, gub. Radomskiej.

U.

589. **Kościałkowski St.**, Piešni ludowe z powiatu sokólskiego. (Volkslieder aus dem Kreise Sokół.) Wisła XV., 463.

590. **Iremsky**, Horaľské spevky. Sb. mus. slov. VI. 178—193.
Z horní Oravy, písně polské.
591. **Muszyński Stanisław**, Pieśń o Ameryce. (Ein Lied über Amerika.) Wisła XV., 197 i nast.
592. **Rumel Aleksandra**, Pieśń dożynkowa. Wisła XV., str. 13.
Pieśń zapisana we wsi Masie powiatu Białostockiego. U.
593. **Semkowicz Władysław**, Krakowiaki (wieś Łąki, powiat brzeski). (Krakowiak-Lieder.) Wisła XV., 202 i nast.
594. **Najnowsze Krakowiaki**. (Die neuesten Krakowiak-Lieder.)
Wydanie 13. Wadowice, nakł. i druk. Fr. Foltina, in 16° str. 144.
Wydanie dla ludu; zawiera 700 czterowerszów. U.
595. **Milewska Jadwiga**, Kołysanki z Ciechanowskiego.
Wisła XV., 17—26.
Do tekstu kołysanek dodane nuty (melodja). U.
596. **Piątkowska Ignacja**, Kołysanka (przyczynek). (Wiegenlied.) Wisła XV., str. 218.
597. **Iwanowski Jerzy**, „Betlejki“ w powiecie Lidzkim gub. wileńskiej. Wisła XV., 401 i nast.
598. **Les villes englouties**. R. trad. pop. XVI.
Tradice sebrané z různých krajů. Meztim z Poznané str. 142, 186 sl., 189 sl., 194, 328—332.
599. **Bąkowski Klemens**, Dr., Podania i legendy Krakowskie zebrał... (Odbitka z Kalendarza krakowskiego Józefa Czecha). W Krakowie. Nakładem wydawnictwa. Drukarnia „Czasu“. 1899. 8° m., str. 96.
Ref. Kw. H. XV.. 56. (St. Zdziarski: „...jako praca mająca na celu popularyzowanie historycznych podań krakowskich, ma rzecz Dra Bąkowskiego swoje znaczenie“.)
600. (**Baudouin de Courtenay Jan**), Mélanges polonais et russes. Variantes de textes polonais publiées dans les volumes des Kryptadia (*Κρυπτάδια*). Paris, H. Welter, in 16°, str. 32.
601. **Gonet Szymon**, Opowiadania ludowe z okolic Andrychowa. Por. Věstn. SF. I., 191, 646.
Ref. Zs. őst. Vk. VII. 195—199 (J. Polivka).
602. **Janowski Al.**, Tworząca się legenda. (Die entstehende Legende.) Wisła XV., 200 i nast.
Historja o duchach, nawiedzających śpichrz.
603. **Kucz Marjan**, Głaz czartowski. (Der Teufels-Stein.)
Wisła XV., 354—356.
Podanie ludowe z Wielogóry w pow. Sandomierskim, gub. Radomskiej.
U.
604. **K. Z. A.**, „Przepowiedki“ z Józkowa w powiecie Lubelskim. Wisła XV., 15—16.
605. **Malinowski Lucjan**, Powieści ludu polskiego na Śląsku. Część II. Śląsk górny. (Polnische Volkserzählungen aus Schlesien.

Th. II. Oberschlesien.) Materiały antrop.-archeolog. i etnograf. Akad. Um. Tom V. Dział etnograficzny, str. 3—372.

606. **Młynek Ludwik**, „Benedyk“. Zs. öst. Vk. VII. 253—255.

Místní pověsti o chlomku „Benedyk“ zvaném u m. Podgórze, slavnost „Rękawka“.

607. **Ohr J.**, Legiend a o Wahlu u žydów. (Die Wahl-Legende bei den Juden.) Ateneum, marzec, str. 627—639.

608. **Piątkowska Ignacja**, Zamek Sieradzki w historii i powieści ludowej. (Die Burg von Sieradz in Geschichte und Volksüberlieferung.) Lud VII., 113—128.

Podania opracowane literacko, dla etnografji zatem przedstawiające bardzo małą wartość. U.

609. **Przyborowski Waiery**, War i Sawa (legiend a warszawska) w tegoż autora „Z przeszłości Warszawy“. Szkice historyczne. Warszawa, nakł. A. G. Dubowskiego, in 8°, str. 262.

610. **Sawicka Stanisława**, Bajka o Paluszku. Wisła XV., 478—480.

Bajka zapisana w gub. Siedleckiej (wieś Czerśle powiatu Łukowskiego).

U.

611. **Skowronek Fritz**, Registrierung einiger selbstgesammelter masurischer Fabeln. Breslauer M.-Ztg. Nr. 328.

612. **Skrzyńska Kazimiera**, Baśni z okolic Zamościa i Krasnegostawu. (Volkserzählungen aus der Gegend von Zamość und Krasnystaw.) Wisła XV., 713—722.

Nr. 1. Dziecko sprzedane djabłu. Por. Cosquin II., 9, Nr. 92. — Nr. 2. Synek ze złotą głową. Por. Köhler Klein. Schr. I., 565 i nast. — Nr. 3. Złoty baranek = „Der getreue Johannes“, Grimm Nr. 6. — Nr. 4. = Азамацьевъ, Нар. рyc. ск. Nr. 122. — Nr. 5. Pan Bóg i śmierci kumami — „jak syn dorownie i będzie miał się żenić, niech poprosi kuma-dziadka (Boga) na wesele“. — Nr. 6. Małoruska

613. **Szwedzi, Tatarzy, Turcy** (Schweden, Tataren, Türken), Przyczynki M. R. Witanowskiego, H. Łopacińskiego, Ign. Piątkowskiej. Wisła XV., 83, 217 i nast.

614. **Udziała Seweryn**, Z podań i dziejów ziemi bieckiej. Tarnów. Nakładem autora. Drukiem J. Pizsa, 1899, 16°, str. 30.

Ref. Kw. H. XV., 56 (St. Zdziarski).

615. **Zaleski Konrad**, Podania dotyczące nazw i miejscowości w pow. Tomaszowskim. (Sagen über Ortsnamen im Kreise Tomaszów.) Wisła XV., 730—734.

616. **Goldstein H.**, Przyczynki do „Księgi przysłów, przypowieści i wyrażeń przysłowiowych polskich“ S. Adalberga, zebrał i opracował autor „Wrażeń Ciechocińskich“. (Beiträge zum „Buch der Sprichwörter etc.“ von S. Adalberg.) Warszawa, nakł. autora, druk. K. Kowalewskiego. Przech. I., in 8°, str. 16.

617. **Krćek Franciszek**, Dr., Przyczynek do drugiego wydania „Księgi przysłów“ S. Adalberga. (Beitrag zur zweiten

Auflage des „Buches der Sprichwörter“ von Adalberg.) Setka II., Lud VII., 29—43. Setka III., tamże str. 205—217.

618. **Przysłowia** (Sprichwörter). Przyczynki Jadwigi Milewskiej, R. O. (z Jana Kochanowskiego), M. R. Witanowskiego, ks. Wł. Siarkowskiego. Wisła XV., 206, 358, 371, 485, 760.

619. **Ohr Jerzy, Przysłowia rabinów.** (Rabbiner-Sprichwörter.) Wisła XV., 53, 343.

620. **Jakubiec Jan,** Przyczynki do rozmowy z głuchym. (Beiträge zur Unterhaltung mit einem Tauben.) Lud VII., str. 91—92.

621. **Jakubiec Jan,** Przyczynek do mętowania. Lud VII., 322—323.

622. **Nazwy topograficzne** (Ortsnamen). Przyczynki Marji Skawińskiej, M. R. Witanowskiego, Leona Rutkowskiego, E. Skulskiego. Wisła XV., str. 80, 216, 372, 618.

623. **Sikorski Narcyz,** O nazwach rodowych ludu tarnowskiego. Wisła XV., 243—247. (Por. Věstn. SF. II., 63, Nr. 278.)

F. Lužičtí Srbové.

624. **Černý Adolf,** Istoty mityczne Serbów łużyckich. (Die mythischen Wesen der Lausitzer Serben.) Z łużyckiego tłomaczył Bronisław Grabowski. (Odbitka z „Wisły“.) Warszawa, str. 444.

625. **Nyčka J B.,** Bludne zele. W Bluñojskej récy napisał —. ČM. Serb. LIV., 15—17.

626. **Handrik-Slepjanski Mato,** Slépjanska swatba. Wepisał a podał —. ČM. serb. LIV., 18—37.

627. **Handrik-Slepjanski Matěj,** Wšelake wašnje a připowěski ze Slepjanskaje wosady. ČM. serb. LIV., 109—125.

628. **Handrik M.,** Wšelake starožitnostki a bajki ze Slepjanskich stron. Lužica XX., 24 st., 32.

G. Čechoslované.

a) Češi.

629. *Z literatury lidopisné.* Naše Doba. VIII., 616—620.

Bibl.-krit. přehled novějších čes. spisů folklor.

630. **Pátek F.,** Česká literatura lidová. ČLid X., 247 sl. 332—334, 411—412, 481—487. Česká literatura lidová 1898—1900. Další dodatky k české literatuře lidové, ib. XI., 111 sl.

631. **Bartoš Fr.,** Ze života moravských Slováků. Slovensko, 106—119. (Viz Věstn. SF., II., 7, 57.)

1. Sídla. 2. Kroj. 3. Zvyky. 4. Kmenová povaha. 5. Zpěv, haďba a tanec

632. **Čečetka F. J.**, Od kolébky do hrobu. Lidopisné obrázky z Poděbradska. Se 42 vyobrazeními. V Praze. Cyrillo-Methodějská knih-tiskárna a nakladatelství V. Kotrba 1901, str. 246. C. 3 K.

Ref. Naše Doba VIII., 617 sl.; ČLid XI., 63.

633. **Čečetka F. J.**, Jak to v našich obcích chodívalo. Kulturní obraz z doby poddanství na Dymokursku. Vlast XVII., 456—461, 549—553.

Socialní poměry na poč. XIX. stol. před zrušením roboty.

634. **Čečetka F. J.**, Hosté do vsi. Kulturní obrázek z uplynulého věku. Obrázk. Revue II., 7 sl., 24 sl.

635. — Na vsi před 100 lety. Kulturní obrázek z konce XVIII. věku, ib. 150.

636. **Hamza Frant., Dr.**, Zálesí. Poznámky povahopisné. V Praze, str. (3.) 65.

Ref. ČLid XI., 160. (Č. Zíbrt.)

637. **Adámek K. V., Dr.**, O hlineckých horách. Příspěvek národopisný. Čpř starož. čes. IX., 35—44, 90—97.

O zvycích výročních, o vánocích (koledy), v den sv. Doroty, sv. Matěje, v ostatky (maškary), na smrtelnou neděli (vynášení smrti), o velkonocích (koledy); říkadla dětská (91 sl.), hry dětské, pověsti místní.

638. **Mašek Ign. B.**, Příspěvky národopisné a dialektické z pamětních knih fary Knířovské. ČLid X., 324—326, 366—369.

639. **Rozum K., prof.**, Ze života lidu českého. Národopisné studie a materialy. (S 9 vyobr.) ČLid XI., 120—129.

1. Ježek (svět), třesolka a zahrádka mezi dětskými dárky na sv. Mikuláše.
2. Narození Krista Pána a divadlo o příchodu slavných tří králů do Betléma.
3. Mosazné kování Nebekličů (se 4 vyobr.). 4. Stavby dřevěné na Podřipsku.

640. **Slavičinský J. M.**, U Krůpařů. Valašská povídka ze starého světa, ib. X., 296—304, 369—384, 463—474. Srv. Věstn. SF., II., 72, 359.

641. — Na schodě. Druhý samostatný oddíl valašské povídky „U Krůpařů“, ib. XI., 44—50, 90—96, 132—135. Srv. Věstn. SF., II., 73, 360.

642. **Šebestová Aug.**, Lidské dokumenty a jiné národopisné poznámky. Srv. Věstn. SF., I., 193, 678.

Ref. Nár. Sb. VII., 206; Č. Mor. Mus. M. I., 72—75 (Fr. Rypáček).

643. — Lidová kritika mých „Lidských dokumentů“, ČLid XI., 22 sl.

644. — Dětské i jiné rozmluvy. Nové lidské dokumenty, ČLid X., 291—294, 410—411, 442—444.

645. **Procházka Karel**, O dětech na Novostrašecku. Obrázk. Revue II., 247—251, 281—3, 296—301.

Ukolébavky, říkadla, modlitbičky, pohádky a pověsti, hry, žakovská slavnost „Řehofů“, choditi o sv. Mikuláši „peruchtou“, koledování, vynášení smrti, pomlázka.

646. **Klvaňa Jos.**, Hanácké typy od Tovačova. (S vyobr.) ČLid XI., 58.

647. **V. N., Dr.**, O „pijanství“ starých Čechů. ib. X., 450.

Dům a hospodářství.

648. **Houdek V.**, Dvěře domu č. 7. ve Velké Bystřici u Olomouce. ČMus. olom. XVIII., 28 sl.

649. **Rozum K.**, prof., Stavby dřevěné na Podřipsku. Píše a kreslí —. ČLid XI., 104.

650. Dřevěné a jiné stavby v okolí Blánka kreslí Anna Roškotová, ib. 105—107.

651. **Čečetka Fr. J.**, Staré grunty. Pohled do minulosti ve středním Polabí. Obrázk. Revue II., 235—239.

Zevrubný popis i též vyobrazení některých staveb.

652. **Vyhliďal Jan**, Dřevěný kostelíček „sv. Juzafek“ v Bavorově v Pruském Slezsku. (S vyobr.) ČLid XI., 43 sl.

653. **Zibrť Čeněk, Dr.**, Dřevěné kostelíky ve Slezsku, ib. X., 314; sl. 385.

654. **Benetka Frant.**, Ze selské kuchyně české, ib. X., 235—236.

655. **Brožek Josef**, Z lidové kuchyně české Z Kozárovka, ib. XI., 88—90.

656. **Petrák Jos.**, Lidové pečivo z Podkrkonoší. (S vyobr.) ib. 288—291.

657. **Vanklova Madlena**, Některá lidová jídla z Dřevohostic. ČMus. olom. XVIII., 66 sl.

658. **Zástěra K.**, Jídelní lístky lidu českého za doby hladu a bídy. Z archivu města Skutče. ČLid XI., 130—132.

659. **Kojecký Jos.**, Pluh. Příspěvek k jeho dějinám v našich zemích, ib. X., 263—268.

660. **Domlivil Ed.**, Prof., Eine Art ehemaliger Hausindustrie in der mährischen Walachei. (Nach „Sborník musejní společnosti ve Val. Meziříčí“.) Zs. öst. Vk. VII., 243—246.

661. **Kretz Frant.**, Hliněné selské obrázky na Slovácku. (Se 2 vyobr.) ČLid. X., 279—282.

Kroj a jeho výzdoba.

662. **Bareš Fr.**, Starodávné šaty v Ml. Boleslavi. (S 9 vyobr.) ČLid. XI., 71—84, 135—138.

663. **Fryšová Emilie**, Ornament jihočeský. Mezi lidem sebrala a nakreslila —. V Kolíně, seš. 1.—2. Sešit o 6 listech za 2 K. Srv. Věstn. SF., I., 194, 696.

Ref. ČLid XI., 62.

664. **Klvaňa Josef**, Hanácký kroj vůbec a Tovačovský zvlášť. Nár. Sb. VIII., 14—34.

665. **Klvaňa Jos.**, Studie typů a krojů na Slovensku moravském pro ethnografické museum v Paříži. (Se 3 vyobr.) ČLid X., 239—242.

666. — Lidový kroj na východní Moravě. Slovensko, str. 75—85. (Viz Věstn. SF., II., 7, 57.)

667. **Kopáč J.**, O výšivkách a vyšivačkách v Českém Horácku. (Pokrač.) Se 16 vyobr., ČLid X., 215—218, 447—450. Srv. Věstn. SF., I., 194, 698.

668. — Pleny, půlky a holubinky v českém Horácku. (Se 16 pův. vyobraz.) ib. XI., 23—28.

669. **Koutný Jan**, K úpadku lidového vyšívání, ib. X., 417—419.

670. **Kretz Fr.**, Slovácké čepce. Sebral a slovem doprovází —. Národopisná studie, maloval Józsa Uprka. V Praze, fol., nákladem „Unie“.

671. — Slowakische Netzarbeiten. Zs. öst. Vk. VII., 164—168.

672. **Vyhliďal Jan**, Krojová studie z Těšínska. ČLid XI., 113—118.

673. **Kroboth Benj.**, Ostereier in Themenau in Niederösterreich. Zs. öst. Vk. VII., 20—21.

674. **Zahradník Josef**, Ostereier aus Neudorf bei Ung-Hradisch. Zs. öst. Vk. VII., 247—250.

675. **Smutný V.**, Praktické použití studia lidové ornamentiky. Kuchyňka od Ježíška. (S vyobr.) ČLid XI., 107 sl.

676. **Tyršová Renáta**, O praktickém použití lidového ornamentu českého. IV. Nábytek dle návrhu prof. Kouly v interieuru pražské obch. a živn. komory na výstavě pařížské r. 1900, ib. X., 391—394.

Zvyky a obyčeje.

677. **Kostinec J.**, Chození s Řehořem na Plzeňsku. Podává dle přpísků rolníka-samouka J. Maška z Vodokrt —, ČLid X., 453 sl.

678. **Langová Ant.**, Slavnost sv. Řehoře v Kovarech u Zákolan (pod Budčín), ib. X., 237—238.

679. **Zítek Jan Fr., Dr.**, Žákovské slavnosti na sv. Řehoře. Příspěvek k lidovým slavnostem a výklad jejich podává —. Obrázk. Revue II., 425—427.

680. **Košfál Jos.**, Názory, pověry a zvyky v domácnosti. ib. X., 419—421.

681. **Mikoiášek-Skalský Václav**, Pověry a zvyky jihočeské. ib. X., 446 sl.

682. **Košfál J.**, Svátky velikonoční v podání prostonárodním. Čpř starožitností čes. č. IX., 130—142.

683. **Seidonglanz Jiří**, Vození „lenocha“ na Chodsku o svátcích Svatodušních, ČLid X., 444—446.

684. **Soukup Jan**, Liščí neděle. Úvaha zvykoslovná, ib. X. 337—340.

685. **Tykač Jan**, Štědrovečerní hody, ib. XI., 152—154.

686. **Vyhlídal J.**, Smrtná neděle u dětí slezských, ib. X. 242—247.

687. **Kretz Frant.**, Hornácká svatba (s vyobr.), ČLid XI., 18—20.

688. **Zástěra Karel**, Svatby vojenské za starých časů, ib. X., 404—406.

689. **Tomíček Ant.**, Dědické právo selského lidu na Lito-myšlsku v letech 1360—1648, ib. XI., 1—6.

Pověry, bájesloví.

690. **Bartoš Fr.**, Z lidopisných sbírek. ČLid XI. 118 sl. Špírek. Můra. Divoženky.

691. **Francev Vlad. A.**, Pozůstatky česko-slovanských obyčejů pohanských v Čechách. L. P. 1840. Z literární pozůstatosti J. J. Srezněvského v Petrohradě podává —, ib. X., 286—288.

692. Lesní panna (žena) nebo víla? Ib. X., 335 sl.

693. **Košfál Jos.**, Lesní panny, ib. X., 205—207.

694. **Šebestová-Ledecká A.**, Hejkadlo. Ze sbírky lidových pověr, ib. XI., 54 sl.

695. **Vanklová M.**, Lidoslovné drobnosti z okolí Dřevohostic (Radkov). ČMus. olom. XVIII., 93 sl.

O světlochoch. O hastrmauici. Věštky. Můry. Čarodejnice.

696. **Vyhlídal Jan**, Skřítek (skřotek, koltun) ve vlasech po názoru lidu českého ve Slezsku. ČLid X., 401—403.

697. **Nováček V. J.**, Dr., Amulet ze XIV. století, nalezený v chrámu sv. Jiří na hradě Pražském, ib. X., 353—354.

698. **Rosúlek Frant.**, Pověry o včelách, ib. X., 480 sl.

699. **Wawrzeniecki M.**, Procesy o czary w Czechach. Wisła XV., 391—393. (Hexenprocessen in Böhmen.)

Są to wyjątki z dzieła Józefa Svátka: „Culturbistorische Bilder aus Böhmen“ (Wien, 1879). U.

700. **Zibrť Č.**, Dr., Zobrazení nejsvětější trojice skupinou tří hlav. (S vyobr.) ČLid XI., 50 zl.

701. — Délka „Krista Pana“ — ochranou proti všelike pohromě. (S vyobr.) ib. XI., 96 sl.

702. **Čečetka F. J.**, Pověrečné léčení. Nár. Sb., VII., 134—174.

703. **Hille Jan**, Lékařství paní Řepické ze Sudoměře proti bolení zubův. ČLid X., 460—462.

704. Zápisky Jos. Jakla, svobodníka z Bud na Dolno-Kralovicku z r. 1753. Sdělil Jan Valchář. Nár. Sb. VII., 175—179.

Týkají se hlavně lidové medicíny, obsahují mimo to ještě seznam nešťastných dnův.

705. **Koudelka Flor.**, Lidové léčení dobytka. Řeč proslovená Flor. Koudelkou dne 27. května 1901 o III. sjezdu českých přírodovědců a lékařů v Praze.

Ref. ČMus. olom. XVIII. 132 (—m).

706. **Schrutz Ondřej**, Knížka o zachování dobrého zdraví školy Salernské. (Haškovec, Lidové rozpravy lékařské. I., č. 12.) V Praze, str. 42.

Ref. ČLid XI., 63.

707. **Svoboda Ot.**, Několik staročeských rad lékařských. ČLid X., 311—314.

708. **Teplý Fr.**, Sbírání souchotin na Milčínsku, ib. XI., 156 sl.

709. **Vanklova Madl.**, Lidové léčení v okolí Dřevohostic. ČMus. olom. XVIII., 67 sl.

710. **Vitásek J. R.**, Byliny léčivé v okolí Trojanovic u Frenštátu. Dle podání lidového. ČMus. olom. XVIII., 125—127.

711. **Klecanda Jindřich**, Hromové kameny (předhistorické mlaty) v XV. a XVI. věku. ČLid X., 214—215.

Literatura lidová.

712. **Splěš Bed. VII.**, Příspěvky k bibliografii českých písní. ČLid X., 327—331, 435—438.

713. **Bartoš Fr.**, Národní písně moravské, nově nasbírané, Ve sbírku upravil —. Po stránce hudební pořádal Leoš Janáček. V Praze. Nákladem České Akad., seš. 2., str. I.—CXXXVI., 481—1196.

Obsahuje úvod „O hudební stránce národních písní moravských“ z pera L. Janáčka, ke konci přidán Obsah písní dle jejich začátků, Seznam přispěvatelů a jejich příspěvků, Krajiny a osady, kde které písně byly zaznamenány nebo svůj mají. Vysvětlení některých slov dialektických.

Rec. 1. seš. Nár. Sb. čl. VII., 191—205. (V. Dušek.) Srv. Věstn. SF. I., 198, 755.

714. **Černý Frant.**, Z folkloristické činnosti archiváře Ant. Bočka. Čas. Mor. Mus. I., 97—101

O národních písních, zapsaných Bočkem na cestách po moravském Slovácku.

715. **Holas Č.**, České národní písně. Písně mládt. ČLid X., 407—409, 477—479. XI., 98—100.

716. **Hruška Jan Fr.**, Patero koled. Na Chodsku zapsal —. ČLid XI., 145 sl.

717. **Lego Ant.**, Pastýřské melodie Sedlčanska. Vyňatek z rukopisu „Monografie Jesenické osady“. V Praze 1900, nákl. vl. 12 str Ref. ČLid. X., 251.

718. **Novotný V. J.**, Libické písně. Dle ústního podání napsal a průvodem klavírním opatřil. Praha, 83.

Ref. ČLid. XI., 63.

719. **Weis K.**, Píseň o ruskym císaři a prajským králi. ČLid XI., 31 str.

720. **Zibrť Čeněk**, Píseň o potrestaných tanečnicích ze stol. XVII., ib X. 474—477.

721. **Adámek K. V.**, Dr., Tance lidové v okrese hlineckém, ib XI., 40—43.

722. **Janáček Leoš**, Některé lašské tance. Čas. Mor. Mus. I., 31—35, 119—123.

723. **Ponec V. S.**, České tance lidové. Z okolí Hradce Králové. ČLid XI., 143 sl.

724. **Vlnka Jos.**, Východoslezské tance lidové, ib XI., 103.

725. **Adámek K. V.**, JUDr., Divadelní hra lidová o selské vojné z XVIII. století, ib. X., 227—234, 257—262, 354—356.

726. **Zítek Jan**, Dr., Se sv. Dorotou. Kus české lidovědy. Obrázk. Revue II., 179.

Z Velešina u Čes. Krumlova. Důkladný popis celé hry.

727. **Bartoš Frant.**, Moravská hra o sv. Dorotě ze Žďáru, ib. XI., 52—54.

728. **Bartoš Fr.**, Hanácká „opera“ z r. 1757, ib. X., 316—321, 386—390, 487—490.

729. **Hedrlín-Satalický B.**, Lesní muž. Z pověsti lidu jihočeského, ib. X., 315 sl.

730. **Zítek J.**, „Čarodějnická“ knížka. Prostonárodní vyprávění z jižních Čech zachytil — . Obrázk. Revue II., 400.

Verse k Göthe-ovu „Čarodějnův učedník“.

731. **Hruška Jan Fr.**, Národopisné droby z Chodska, ib X., 238, 277 sl., 452.

1. Jaký sou eště hloupí ženský na sjetě. (Prostonárodní humoreska chodská.) — 2. Mast proti pecku. — 3. Jak se někdy starávaly Chodky o krásu těla. — 4. Jak chytávali v zimě zajíce. — 5. Vybíravý. Chleba s kančkou.

732. **Máchal Jan**, Několik poznámek k „Přehledu knížek lidového čtení“. Nár. Sb. čl. VII., 43—44.

733. **Osečanský Vlastimil**, Pověsti o zvonech. ČLid X., 406—407.

734. **Pícha Josef Jan**, Pověsti o hradě Svojanové. Ve východních Čechách sebral a podává —, ib. X., 309—311.

735. **P. S.**, Légendes contemporains. R. tr. pep. XIII., 693.

Otištěna mezi jiným z časopisu „Le Temps“ legenda o arcivévodovi Rudolfovi, u Čechů prý kolující, dle které nezemřel, než utekl do Ameriky, odtud pak že se v čas vrátí, aby osvobodil Čechy a ostatní země slovanské. — Podobné legendy zapsány jsou v Haliči. Srv. Národop. Sb. čl. I., 170.

736. **Scholz Václav**, Paběrky z archivů domácích a cizích, ib, XI., 39.

1. Jak pomoci hospodě k hostům. 2. Z dějin pověr.

737. **Soukup Jan**, České pověsti o střevíčkách z těsta, ib, X., 210—213.

738. **Tille V.**, Povídky sebrané na Valašsku r. 1888. Nár. Sb. VII., 45—133.

S podrobným komentářem a rozbořem podobných českých versí.

739. **Vanklová M.**, Lidové pověsti o hadech z Ořechoviček u Brna. Lidové pověsti o hadech z Těšan u Brna. Lidopisné poznámky z okolí Lipníka. ČMus. olom. XVIII., 129 sl.

740. **Zíbrt Čeněk, Dr.**, Pověsti o křížích, otištěných ve dřevě. ČLid X., 439—442.

741. **Zítek Jan**, Kýchajícího pozdrav. Pověst jihočeská, ib, XI., 87 sl.

742. **Zíbrt Čeněk, Dr.**, Illustrace českých pověstí z r. 1787. (Se 4 vyobr.), ib, X., 207—209.

743. **Konopas J. E.**, Lidové modlitbičky, v okolí boleslavském sebrané, ib, XI., 34—36.

744. **Zíbrt Čeněk, Dr.**, Kšaft a poručení Vepřka Korokota. Středověká zertovná skladba v úpravě staročeské, ib, X., 184—186.

745. Dopisy našeho lidu. I. Listy z vojny, ib, X., 294—295.

746. **Petrák Jos.**, Žerty přástevníků. Z Vysokého n. Jiz., ib, XI., 155 sl.

747. **Menčík Ferdinand**, Rybayova sbírka českých přísloví, ib, X., 218—226, 283—286.

748. **Juda Karei**, Tajná řeč („hantyrka“) zlodějův a šibalů. S literárně-historickým úvodem Dr. Č. Zíbrta, ib, XI., 139—143.

749. **Hruška J. Fr.**, Bukvice-oříšky dřevorubcův, ib, XI., 58—59.

b) Slováci.

750. **Pauliny-Toth Žiga**, Hospodářství na Slovensku. Slovensko 175—189. (Viz Věstn. SF. II., 7. 57.)

751. **Koula Jan**, Příspěvek k poznání „husitských“ kostelíků na Slovensku. Slovensko 132—144.

752. **Podjavorinská Ludmila**, „Vareška“. Kuchárstvo slovenské. ČLid X., 357—363.

753. **Pospech Jos.**, Hrušov (Zemplínská stolica). ČMus. slov. IV., 2—4. (Kroj, nářečí.)

754. **Sochán Pavel**, Slovenské kroje lidové. Slovensko str. 66—74.

755. **Fiala Alois**, Zkušenosti o keramice slovenské. ČLid XI., 84—87, 147—151.

756. **Slavíková-Welsová Karla**, Lidové hovory. Květy XXIII. Kn. XLVI., LXVII. Viz Věstn. SF. II., 74, č. 389.

Ref. Sl. Pohř. XXI., 230.

„Úvod a zároveň popis mého modelu“ (stařenky Kovalčikové), různé obrázky ze života slovenského lidu z Nitranské stol., též písně s nápěvy, pověry a j.

757. **Holuby Jos. L.**, Ze zvyků a obyčejů na Uherském Slovensku. Slovensko str. 86 sl. 88—96, 96—105.

1. Zvyky a obyčeje, vztahující se na rozličné doby roční. — 2. Zvyky a obyčeje při počátku a skonání života lidského.

758. **Mišík Štefan**, L'udové zvyky a obyčaje. ČMus. slov. IV., 50.

O vynášení smrti.

759. **Bodnár Julius**, Svadba na Uderinej (v Novohrade). Sl. Pohř. XXI., 91—92, 212—219, 262—267.

760. **Houdek Fedor**, Reč staršej družice na svadbe v okolí Brezovej. Dla najdeného rukopisu sdeluje —. ČMus. slov. IV., 52 sl.

761. **B-y A.**, Povery Iudu (Zvolensko-tekovské), ib. IV., 31 sl.

762. **Martinovič Matuš**, Ako si Iud rozpráva. Kašeľ a drobnice, ib. IV., 29 sl.

Zosobněné nemoci, kašeľ a drobnice (osypky).

763. **Sante Ant.**, Povery Iudu z okolia Serede, ib. IV., 99 sl.

764. **Vojtek M.**, Povery v Terchovej, ib. IV., 48 sl., 62—64.

765. **Houdek Fedor**, Slovenský jazyk, živá starina. Nárečia slovenského Východu. Sl. Pohř. XXI. Srv. Věstn. SF. I., 74, 378.

Str. 596 sl. Vypravování pravoslavného Slovaka z m. Úbreže, č. 1. Madej. 2. Historie dvou kmoťů, z Ameriky se vracejících. — Str. 729 sl. Písně z osady Markovce.

766. **Kardossová Drahotina**, Naše deti. Ich poezia v hre. Sb. mus. slov. VI. 129—143.

767. **Markovičová Lud.**, Hry našich detí. ČMus. slov. IV., 24 sl.

768. **Holuby J. L.**, Svatební písně slovenské z Bošácké doliny. ČLid XL, 101—102.

769. **Lichard Milan**, Slovenská národní píseň. Slovensko, str. 57—65.

770. **Medvecký Karol**, O Iudovom umeni v Detve. Prednáška zadržaná vo valnom shromaždení Mus. slov. spol., vydržiavanom v Turčianskom sv. Martine dňa 7. aug. 1901. Sb. mus. slov. VI., 144—152.

Zvláště o sbírání písní národních pomocí fonografu. Charakteristika detvských nápěvů.

771. **Párička Jan**, Ku sbieraniu Iudových piesní. ČMus. slov. IV., 43 sl.

O zachovávaní dialektických zvláštností.

772. **Polorecká Elena**, Slovenské národné piesne. Sl. Pohř. XXI. 224—225 (Necpaly, Turec).

773. **Krasňánsky J.**, Piesne z Dolného Hričova, ib. str. 225—227, 334, 467 sl.

774. — Piesne z Dlhého poľa (Trenčianska stolica), ib. 526 sl.

775. **Rohoni Giřj**, Kratochvílné Zpěvy, pro mládež rolnjckau skládal — roku 1902. W Pešti vytištěné v J. M. Trattner z Petróze. 1829. Str. 112, m. 16°. Sl. Pohľ. XXI., 279—280, 343 sl.

776. **B-y A.**, Povesti z Iudu. Sl. Pohľ. XXI., 35—36.

1. Kriř je na nej (zmok-kura nosi peníze). 2. Smřt niesol.

777. **Houdek Fedor**, Ukázka podrečia z Tařoli v Ungu. Sb. mus. slov. VI., 74—76.

„Le lion pendu.“

778. **Kovalčik Jan**, Dva k motrové. Slovenská poviedka z Gá noviec vo Spiři. Spiřským nářečím podává —. Sb. mus. slov. VI. 82—87.

Род. Ерноррае. 36ірник IV. 148 sl. č. 33., Kolberg Pokucie IV., 162.

779. **Kmeťko Karol**, Prečo Držkovce nemajú kostola. ČMus. slov. IV. 34.

Místní pověst o vzniku jezera.

780. **Reuss Lud. A.**, Miestne báje a skazky. Sb. mus. slov. VI., 28—39, 111—117.

781. **Búlyovský Miloslav**, Príslovia, porekadlá a úslovia z Turca a Liptova. ČMus. slov. IV., 9—12, 27—29, 65 sl., 78—80, 100 sl.

782. **Šuvajenský Fr.**, Slovenské příslovia a porekadlá. Sl. Pohľ. XXI., 267—270.

Recense sbírky A. P. Zátureckého.

783. **Podjavorinská Lud.**, Detské hry a „riekania“ (Horní Bzince, Slovensko). ČLid XI., 28—31.

784. **Podtatranský Liptov**, Miestne mena a jich výklad. ČMus. slov. IV., 21—23, 41—43, 60—62, 75 sl.

785. **Kupčok Samo**, Rodinné mená v Pukaneci, ib. 6—9, 45—48, 64 sl., 76—77, 96 sl.

Dodatek. 786. **Kuhač Xav. Ferenc**, A regös-énekek dallamairól. Ethnographie XII., 145—155, 201—214.

„Nápěvy mythických písní“.

V. STAROŽITNOSTI.

1. Časopisy a spisy rázu obecného.

1. **Comptes-Rendus** du Congrès International d'Anthropologie et d'Archéologie préhistoriques. XII. Séssion à Paris. 1900. — Paris 1901.

O jednotlivých do obsahu Věstníka spadajících referátech viz dále.

2. **Записки** Имп. Одесскаго Общества исторіи и древностей. Одесса XXIII. 1901. Т. XX.—XXII., ref. Зап. Шевч. XLI. библ. 40, XLIII., 38, о Т. XXIII. ibidem XLVI. 43.

3. **Извѣстія** Имп. Археол. Коммиссіи. Вып. I. Съ 2 табл. и 116 рис. С.-Пб. 1901. 111 стр.

4. **Протоколы** засѣданій Имп. Русскаго Археол. Общества за 1898 г. С.-Пб. 1900.

5. **Древности.** Труды Имп. Московскаго Археолог. Общества изд. подъ ред. В. К. Трутовскаго. Т. XVIII. Съ 1 фот. таблицей и 8 рис. М. 1901. IV. + 285 + XXVI. Т. XIX. вып. 1. а 2. Москва 1901.

Ref. о диле XVII. viz Арх. Лѣт. 1901. 43, ref. о диле XIX. тамже стр. 224.
„Согласно съ новой программой этого изданія, настоящіе два выпуска XIX-го тома распадаются на нѣсколько отдѣловъ. Прежде всего идутъ оригинальныя статьи. Затѣмъ слѣдуютъ протоколы засѣданій Общества за 1899—1900 гг., протоколы Коммиссіи по сохраненію древнихъ памятниковъ за 1899—1901 г., археологическая хроника, ученые общества и учрежденія, некрологи.“

6. **Записки** Имп. Русскаго Археологическаго Общества. Томъ XII. вып. 3.—4. Нов. Сер.

7. **Труды** отд. арх. древнекласс., визант. и западно-европейской. Книга V. Съ 19 табл. С.-Пб. 1901.

8. **Отчетъ** о дѣятельности русскаго Арх. Института въ Константинополѣ. Изв. Конст. VII. 397—481.

Ref. о VI. диле Лет. Мат. Спр. 205, 1, 118.

9. **Извѣстія** общества археологій, исторіи и этнографіи при Имп. Казан. Унив. Т. XVII. вып. 1.—4. Казань.

10. **Археологическая Лѣтопись Южной Россіи**. Т. III. Сост. Н. Ф. Бѣляшевскій. Кіевъ.

11. **Światowit**. Rocznik poświęcony archeologii przedziejowej. Т. III. Warszawa.

Ref. Běljaševského v Арх. Лѣт. III. 97, Chamicca, Książka I., 294.

12. **Materiały** antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne, wyd. star. komisji antropologicznej Akad. Umiej. w Krakowie. VI.

Ref. o dile V. viz Światowit IV. 261.

13. **Гласникъ** земаљског музеја у Босни и Херцеговини. Ур. К. Херман. XIII. Сарајево. 1901.

14. **Archaeologiai Értesítő**. Szerkeszti Hampel József. Budapest. Т. XXI.

15. **Buletino di Archeologia e storia Dalmata** pubblicato per cura di Fr. prof. Bulić. Anno XXIV. Spalato.

16. **Vjesnik** hrvat. arheološkoga društva. Urednik Dr. J. Brunšmid. Nove serije sveska V. 1901. Zagreb.

17. **Stieda L.**, Aus der russischen Literatur. Archiv Anthr. XXXVII. 440.

Enthält ausführliche Referate über die archaeol. und anthropol. Literatur Russlands seit dem Jahre 1895.

18. **Moewes F.**, Dr., Bibliographische Übersicht über deutsche Alterthumsfunde für das Jahr 1900. Nachr. d. Alterth. XII.

19. **Веселовскій Н. И.**, Исторія Имп. Русскаго Археол. Общества за первое пятидесятилѣтіе его существованія. 1846—1896. С.-Пб. 1900. Стр. 514. Цѣна 4 р.

См. рефератъ въ ЖМНП. СССXXXV. Іюнь 530.

20. **Лавровъ П. А.**, Труды В. Т. Васильевскаго по исторіи Славянъ. Лит. Наук. Вѣстн. I. 64—79.

Výborné ocenění, obírající se hlavně rozbořem jeho polemik s Plovajským (О мнимомъ славянствѣ Гунновъ etc.).

21. **Thomas N. W.**, Eine internationale anthropologisch-ethnographische Bibliographie. Globus LXXX. 37.

Vorschlag einer neuen Bibliographie, welche folgendes Schema haben soll: 1. Allgemeines: Methodologie, Biographie, Terminologie u. s. w. — 2. Somatologie. — 3. Ethnologie (Sociologie, Technologie, Linguistik, Religion, Folklore). — 4. Ethnographie (Ursprung und Verwandtschaftsverhältnisse der Rassen und Völker). — Praehist. Archaeologie.

22. **Анучинъ Д. Н.**, Рудолфъ Вирховъ. Р. Антр. Ж. II. 3.—4., стр. I.—XXXII. (Anučin D.: Rudolf Virchow.)

23. **Koharić Janko**, Natko Nodilo. Essay. Spljet 1901. Naklada Pišćeva. Str. 51.

Žák Nodilův Koharić podává populární vyličení činnosti svého učitele, mezi jiným i obsah dále uvedené práce jeho o konci staré římské historie (str. 28—49).

24. **Ranko J.**, Wissenschaftlicher Jahresbericht des Generalsecretärs am Congressse der d. anthr. Gess. in Halle. 1900. Correspondenzbl. 1900. 80.

25. **Jantsch H.**, Litteratur-Bericht über ausführliche und kürzere Mittheilungen betr. Alterthümer und Geschichte, Landes- und Volkskunde der Niederlausitz. Mitth. Ndlaus. VI. 438.

Literatura od 1. ledna do 31. prosince roku 1900. Pokračování k referátu vyšlému tamže sv. VI. str. 109.

26. **Cvijić J.**, Преглед географске литературе о Балканском полуострову. IV. (за 1898, 1899, 1900 годину). Београд 1901. Ц. 7 дна. Bibliographie géographique de la péninsule balcanique. Tome IV.

Výborný přehled obsahující v podrobných referátech i celou literaturu ethnologickou a z části i historickou. Pro každého balkanistu nezbytný.

27. **Věstník slov. starožítosti.** III—IV. Ref. Hruševského v Зап. Шевч. Т. 42. bibl. 1.

28. **Teka konserwatorska**, rocznik II. koła c. k. konserwatorów starożytnych pomników Galicyi wschodniej. Lwów. 1898. Str. 120 + 14 tabl. 4°.

Ref. Зап. Шевч. 1901, Т. XLIV. Bibl. 1.

2. Ethnologický vývoj a počátky slovanské historie.

29. **Olechnowicz Wład., Dr.**, Rasy Europy i wzajemny ich stosunek dziejowy. Wisła 1901. 541, 683. (Die Rassen Europas.)

Wstęp. I. Kwestja aryjska z punktu widzenia filologii i historii. — II. Wzajemny stosunek ras w Europie. Rozmieszczenie glówniejszych cech rasowych. Rozmieszczenie wskaźnika czaszkowego w Europie. Wzrost. Barwa włosów, oczu, skóry. — III. Wynik ogólny badań o rasach przedhistorycznych w Europie.

30. **Адлеръ Б. Ю.**, Происхождение европейскихъ народовъ (по Ratzel'ю). Р. Антр. Ж. II. 3—4, стр. 212.

Obsah Ratzelovy práce „Der Ursprung und die Wanderungen der Völker geogr. betrachtet“. Srv. Věstn. S. F. I. 209.

31. **Wilser L., Dr.**, Rassen und Völker. Verb. des VII. Geogr. Congresses, Berlin 1899. II. Berlin 1901. 586.

Výklad o tom, jak se dříve vykládalo povstání plemen a jaký je dnes vědecký poměr plemene a národa.

32. **Ratzel Fr., Dr.**, Der Ursprung der Arier in geographischem Licht. Verb. des VII. geogr. Congresses, Berlin 1899. I. Berlin 1901. 575.

Vykládá stručně to, co vložil obsírně ve spisu svém „Der Ursprung und die Wanderungen der Völker geographisch betrachtet.“ Srv. o něm Věstn. S. F. I 209.

33. **Bloch Ad.**, De la transformation d'une race dolichocephale en une race brachycephale et vice-versa. Bull. Paris. 73—83.

Mezi jiným vyslovuje se i pro prvotní dolichocefalní typ Slovanů, jenž se proměnil během věků v brachycefalní.

34. **Schwarz**, Turkestan, die Wiege der indogermanischen Völker. Ref. Przgl. Powsz. LXX., 287. (W. Wiecki). Srv. Věst. I. 208.

35. **Wilsor L.**, Migrations préhistoriques. L'Anthropologie. XII. 346.

Přednáška na anthr. sjezdu v Paříži o severním původu evropského lidstva, bez nových důkazů.

36. **Kraitschek G. Dr.**, Noch einmal die Urheimat der Arier. Zs. f. Schulgeogr. 1900. 270.

Dokazuje, že R. W. von Hohentann v článku „Die Urheimat der Arier“ (Zs. F. Schulg. 1898 16) neporozuměl novým názorům Ujfalvyho a že tento starý zastávce asijské kolébky Ariů přešel dnes k teorii Penkové, již se přidružuje i Kraitschek. Srv. články jeho „Europ. Menschenrassen“ ibid. str. 65.

37. **Kraitschek Gust., Dr.**, Der alpine Typus. Centralbl. Antr. VI. 322.

Jedná o centrálním brachycefalním plemeni evropském, jež má velkou úlohu v různých teoriích o původu Slovanů. Autor navrhuje na dobro označení „typ keltický“, „ligurský“, „turanský“ atd., navrhuje jméno „laponoidní“.

38. **Retzius Gustav**, Crania suecica. Stockholm 1900.

V úvodu je také výklad o anthropologickém původu evropských národů vůbec, v němž se dotýká autor několikrát i otázky původu Slovanů, a spojuje Slované a Kelty v jedno plémě brachycefalní (str. 25, 45). Srv. i ref. Ammona v Antr. Centralbl. 1901, 166.

39. **Zaborowski**, Crânes anciens et modernes de la Russie méridionale et du Caucase. Bull. d'antr. Paris V., ser. II. 640.

I. La race de Cro-Magnon dans l'Europe Centrale et la Russie méridionale. Les crânes des plus anciens kourganés passent de cette race au type des blonds primitifs, néolithiques ou kymriques. II. Crânes du Caucase. Origine des Géorgiens.

40. **Weisbach A., Dr.** i **Glück L., Dr.**, Crania bosniaca. Glasnik XIII. 351—404.

Lebky praehistorické z různých mohyl (hlavně z Glasince a Jezerin). Jsou dlouholebé i krátkolebé. První nemohou náležeti starým Illyrcům, poněvadž potomci těchto, dnešní Albanci, jsou podle výzkumů Dra Glůcka brachycefali se stř. indexem 82.5. Jim náleží asi staré brachycefalní lebky z Glasince.

41. **Rutkowski Leon**, Charakterystyka antropologiczna ludności wiejskiej (nieszlacheckiej) płońskiego i sąsiednich powiatów gub. płockiej. Materyały V. (3). (Anthr. Charakteristik der Bevölkerung im Gouv. Płock.)

Velmi zajímavá a důležitá práce. Lid płoňský liší se v mnohém od lidu v Sandomirsku, Lubelsku, Opolsku a zejména od Podhalanů na př. větším procentem dolichocefalie (17.5% dol. : 28.5% mes. : 59% brach.). V celku je výšky 167 cm.

světlooký, světlé pleti a prostředně kaštanových vlasů. Větší procento dolichocefalie vede autora na konci státě k úvaze o theorii Iz. Kopernického, podle níž pravý typ Poláka je brachycefalní Podhalan a dolichocefalní lid z nížin potomky cizí rasy. Za tím cílem vyčítá řadu kurbanů z doby slovanské, odkrytých v kraji ploňském, a konstatuje (str. 25), že všechny (11) zachovalé lebky z nich byly dolichocefalní, a sice tak význačně, že střední index obnášel 71·86 (střední délka celých koster 175 cm). U lebek hojně nalezeny slovanské záušnice, hroby jsou slovanské. Je-li typ dolichocefalní také slovanský, autor neodvažuje se rozhodnouti. Zajímavé je, že i mezi 20 staršími lebkami z města Ploňska (nejméně z XVIII. stol.) bylo větší procento dolichocefalie než je dnes, a sice 20% dol., 25% mes. a 55% brachycefalů.

42. **Талько-Брынецевич Ю.,** Поляки. Р. Антр. Ж. II. 1. Стр. 1—30. (Talko-Hryncevič, Die Polen.)

Výborný anthropologický obraz. Pokud se však nejstarší polské historie týče, stojí autor na stanovisku Kęrzyńského. Za prototyp polský má polské horaly v Tatrách.

43. **Bogusławski Ed.,** Metoda i środki poznania czasów przedhistorycznych w przeszłości Słowian. Kraków 1901. 8° IV. + 100. Z zapomogi kasy im. Mianowskiego.

Vyšlo mezi tím i německy v překladu Wald. Osterlofffa pod titulem „Methode und Hilfsmittel der Erforschung der vorhist. Zeit in der Vergangenheit der Slaven“ (Berlin, Costenoble 1902). Srv. autoreferat ve Światowitu IV. 247.

Autor vystupuje na počátku proti dogmatizování bludů v staré historii a ethnologii Slovanů vůbec, a obrací se pak specialně k výkladu učení dvou hlavních škol „szkóły autochthonicznej i drugiej odrzucającej autochtonizm“ Slovanů v střední Evropě. Vykládá, jak už nové učení o evropském původu Arijů je na podporu školy autochtonistů, snaží se linguisticky dovozovati bližší příbuzenství Indoíranů, Litevců a Slovanů, zamítá Niederlovu theorii o anthropogickém typu a původu Slovanů, dovozuje slovanský původ názvů na *-ava* (i něm. *-aha*) a jiných toponymických jmen, jakož i jmen řady starých kmenů ve východní Germanii, probírá z linguistického hlediska starou kulturu arijskou, litvoslovanskou a praslovanskou, dovozuje polnoblasi v praslovanštině. Dále dokazuje, že Čakavci seděli v Dalmacii a Pannonii už za doby římské, že Štokavci přišli sem teprve koncem III. století za Herculia císaře, a pro starý autochthonism Slovanů v Dalmacii uvádí i řadu dokladů ethnografických, mezi nimi existenci staroslov. zádruchy, která nebyla přinesena na Balkán, ale tam se vyvinula. Pak přechází k archaeologii a snaží se i zde polemizovati proti různým dedukcím školy rakousko-berlínské (hlavně proti referentovi), — a Slovanům přičítá celou středoevropskou kulturu hallstattskou! Ku knize přidány jsou tyto dodatky: 1. „Kogo nazywano Piastem?“ (autor ukazuje, že samého Zemovita), — 2. „Czy Karpi i Sarmati byli Chorwatami i Serbami i kto ich i kiedy przesiadła do Jliiry?“ (přišli r. 295 za císaře Herculia), 3. „Kto byli przodkowie Bawarów?“ (ne Markomani, ale Jutungové), 4. „Czy glagolica istniała w Dalmacyi za pobytu Gotów od 488 do 536 roku?“ — a 5. „Kto ma słuszność, ja czy p. Brückner?“ (týká se hlavně názvu Vlach, jež ztotožňuje Bogusławski s názvem Gallus — Lugus — Lech).

L. N.

44. Штернъ Э. Р. фонъ, Новый эпитафический материалъ, найденный на югѣ Росіи. Зап. Одес. XXIII. 1—32. Ср. статью „О послѣднихъ раскопкахъ въ Аккерманѣ“, ibidem стр. 33—61. (Штерна.)

45. Погодинъ А., Эпитафическіе слѣды славянства. Р. Ф. Вѣст. 1901. Nr. 3—4. (Pogodin A., Die epigr. Spuren der Slaven.)

Velmi zajímavý článek. Autor prohlédnuv znovu jihoruské inskripce, vydané Latyševem (*Inscriptiones antiquae orae Sept. Ponti Euxini*), domnívá se ve jméně jednoho keréského nápisu (*Inscr. II. č. 29*) *Ἀντας Παππίου*) viděti první doklad slov. názvu Ant, a dokládá to řadou podobných jmen z latinských textů uberských středního věku Antus, Ont. Dále vidí ve jméně jednoho nápisu tanaidského z II.—III. stol. *χοροάθος* nebo *χοροάθος* (*Inscr. II. č. 445*) slov. Chyrvat, a jméno v jednom nápisě pannonském (*CIL III. č. 4150*) Silabon(ius) Fuscinus, rovněž jako M. Slavus Putiolanus (*ibid.* str. 1958) má značit „Slovany“. Výklad tento však nemohu přijmouti. N.

46. Ladek Friedr., A. von Premmerstein und Nikola Vulić, Antike Denkmäler in Serbien. Jahresheft. öst. arch. Inst. IV. Beibl. 1.

Ergebniss einer zweiten Reise, die für das öst. arch. Institut im Jahre 1900 ausgeführt worden ist. Fortsetzung zum Aufsätze über die erste Reise (Jahreshefte III. Beibl. 105—178).

47. Latyšev Bas., *Inscriptiones antiquae orae septentrionalis Ponti Euxini Graecae et Latinae. Jussu et impensis Soc. Arch. Imp. Russici editit B. L. Vol. IV. Petropoli. MDCCCL.*

Toto vydání nápisů, nalezených v letech posledních a pocházejících hlavně z taurského Chersonesu, přináší velmi mnoho nového materialu pro starou historii jižní Rusi.

48. Latyšev V., *Scythica et Caucasia. I. 1900. Srv. ref. L. Niederla. Listy Fil. 1901. 52.*

49. Niederle L., Starověké zprávy o zeměpisu vých. Evropy. Srv. Věstn. SS. III. 6. Ref. G. Iljinského Жив. Срап. 1901. 306.

50. Bella L., Három Római feliratos kőről (Trois monuments romains epigraphiques). *Ertes. 66—68.*

51. Milleker B., Három Aldunai római erőd. (Trois forts romains au Bas-Danube. Un croquis topographique.) *Ertes. 28—34.*

I. Contra Margum. II. A kubini erőd. III. Viminacium ellenerödje.

52. Ornstein J., Adalék a Ravennas-féle „Congri“ alkal-mazásához (Notice servant à expliquer l'expression „Congri“ du géographe ravennate). *Ertes. 368—369.*

53. Patsch K., Dr., Archäologisch-epigraphische Untersuchungen zur Geschichte der römischen Provinz Dalmatien. IV. Th. Wiss. Mitth. Bosn. 1900. 33.

54. Jelić L., Dr., Das älteste kartograph. Denkmal über die röm. Provinz Dalmatien. Wiss. Mitth. Bosn. 1900. VII. 167.

55. **Nodilo Natko**, Bizantija i germanski zapad do smrti cara Justinijana I. Znanstvena djela za obću naobrazu na svijet izdaje jugosl. Akad. Znan. i Umj. Knjiga II. Zagreb 1900.

Jest to pokračování svazku vyšlého r. 1898 pod titulem „Rimski svijet na domaku propasti i varvari“.

56. **Chodyński Ad.**, Grecy w Kaliszu. Gazeta Kaliska 1900. Nr. 160. (Die Griechen in Kalisz.)

O kolonii greckiej, o przybyciu i osiedleniu się Greków w Kaliszu.

57. **Virchow R.**, Über das Auftreten der Slaven in Deutschland. Correspondenzbl. 1900. 109.

Přednáška na sjezdu něm. anthropologů v Halle 1900, ale bez pozitivních výsledků. Slované nejsou anthropologickou jednotkou. Náleží z části světlému typu, z části tmavému. Podobné poměry jsou u Finnů. Pokud se lebky týče, jsou sice dnes brachycefalní, ale byli i dolichocefalní Slované. Není správné soudit jen na jedno přistěhování Slovanů. Musíme jich uznati více, ku př. na středním Labi. Virchow končí správným doznáním: „dass ich persönlich es noch nicht zustande gebracht habe, zu erkennen, welcher ein slavischer und welcher ein germanischer Schädel ist“ (p. 112). Diskuse se účastnil R. Andre vykladem, že jména osad roztroušená v Německu až k Rýnu a nesoucí přívlastky Wenden-, Wend- nejsou původu slovanského, ale německého (p. 113), Dr. Montelius vykladem, že v Skandinavii a Německu vidíme souhlasný vývoj kultury až asi do r. 300 po Kr. — a to že svědčí i na germanské osídlení. Pak onen souhlas přestává, ovšem poněmáhle, a to je mu dokladem pro ústup Germanů z vých. Německa a postup Slovanů. Prof. Hennig ze Štrassburku obrátil se z části proti Andreemu a proti Monteliovu, jemuž ukazuje, že podle Vidsidu k r. 570 ještě Germani považovali celou zemi až k Visle za svou, ale ovšem Slované už asi bydlili zde vedle nich. Slovanské dějiny zde počínají v polovině VI. stol. Montelius připouští, že konečné usazení Slovanů bylo pozdější, poněvadž příchod jejich byl jen pomalý a dodává (p. 114): „Die Slaven scheinen überhaupt eine sehr wenig entwickelte Cultur gehabt zu haben, als sie nach Deutschland kamen.“

Překlad polský celé této přednášky vyšel ve Światowitu III. 205.

58. **Erckert von, Roderich**, Wanderungen und Siedelungen der germanischen Stämme in Mittel-Europa von der ältesten Zeit bis auf Karl den Grossen. Berlin 1901.

Práce velmi záslužná, předvádějící na 12 kartách rozvoj germanského národa a spolu ovšem částečně i rozvoj sousedních kmenů. Ref. Niederle v ČČHist. 1901. 74, vzdává plnou pochvalu části týkající se vlastní Germanie, ale vytýká nedostí správné pojmání rozvoje západního Slovanstva, zejména na kartě III.—IV., VIII. a IX. Na mapách je předvedena Germanie s okolím, a sice na 1. v době t. zv. druhé a třetí ledové, 2. v době 6. stol. př. Kr., 3. v době 6.—2. stol. př. Kr., 4. v době Caesarově kol r. 60 př. Kr., 5. v době kol r. 150 po Kr.; list 6. obsahuje Ptolemaiovu mapu Germanie a Sarmatie, mapa 7. znázornění tažení germanských, na 4 kartách (v 2. století, v 2.—5. st., v 5.—6. stol., v 9.—11. stol.). Mapa 8. rozsazení Germanů a sousedů po r. 300 po Kr., 9. totéž po r. 400, 10. totéž po r. 500, 11. totéž po r. 600. Konečně 12. mapa předvádí ethnologický stav střední Evropy kol r. 814. U všech map v rozích uvedeny jsou stručné věcné vysvětlivky historické, archaeologické i linguistické (týkající se diferenciace

dialektů), a sice pro Germány, Slovany, Kelty atd. Srv. i ref. v Globu LXVIII. 392 a ref. Maxa Förstera (Anglia. Beiblatt XII. 5), jenž chválí velice dílo a vytýká jen, že se příliš držel autor výsledků Kossinnových, zanedbáváje výborné Bremerovy Ethnografie; následkem toho zamítá na př. lokalisaci Daků mezi Sálou a Vislou, Volků mezi Veserou a Rýnem. Srv. dále ref. Rzehaka v Zs. Mähr. 1901. 101, ref. Jentsche v Ndlaus. Mitth. VI. 449, a ref. Majewského ve Światowitu III. 223.

59. **Kętrzyński W.**, Klaudyusza Ptolemeusza Germania wielka i Sarmacya nadwiślanska. Uwagi krytyczne. Rozpr. hist. Akad. Krak. 1901. T. XLIII. (Germanien und Sarmatien des Ptolemaios.)

Autor podává ze svého známého hlediska obraz Ptolemaiovy Germanie a Sarmatie, při čemž hledí dokazovati, že Semnoni, Lingové (Lugi), Bainochaimi, Markomani, Boji, Cotini, a Bateini byli kmenové slovanšti. Jinak je tam řada dobrých pozorování ku kritice Ptolemaia.

60. **Кулаковскій Ю. А.**, Нѣсколько словъ по поводу „отвѣта“ проф. Ф. Брауна. ЖМНП. CCCXXXV. Маѣ. 262. Ср. ЖМНП. Мартъ стр. 218—232, Věstn. SF. I., 212.

61. **Niederle L.**, Über die *Σπόροι* des Prokopios. Archiv Jag. XXIII. 130.

U Prokopia B. G. III. 14 uvedené jméno *Σπόροι* — tak prý byli za pradávna zvaní Slované — vykládalo se nejčastěji za korruptelu hud jména Srbi nebo jména Spali (zach. u Jordana). Naleznuv totéž slovo v historii t. zv. Pseudokallisthena, z doby před Prokopiem, kdež označuje zřejmé Bosporany, vložil jsem, že i Prokopiovi *Σπόροι* jsou zkratkou z *Βόσποροι* a Prokopiem za jméno Slovanů uměle uvedeni tak, jako později za předky Slovanů označováni byli i jiní tarovčiči kmenové při Pontu sedící.*)

62. **Kętrzyński W.**, Dr., Co wiedzą o Słowianach pierwsi ich dziejopisarze Prokopiusz i Jordanes. Rozprawy hist. Akad. Krak. T. XLIII.

Aus dem Autoreferate in Bulletin de l'Acad. de Crac. 1901, 173, entnehmen wir: „Die Hypothese der deutschen Gelehrten, die Sueven seien Deutsche ge-

*) Proti tomu byla F. Solmsenem učiněna námitka (Kuhn's Zs. 1901. 595), že zůstalo v mé stati nevysvětleno, jak mohl Prokopios uvésti zkomoleného názvu Bosporů za jméno starých Slovanů. K tomu dovoluji si zde poznamenati, že vidím v tomto označení Prokopiové první pokus novým středověkým kmenům vyhledávati praotce v starých historických kmenech. Že Prokopios vskutku byl veden podobnou methodou, zjevno z toho, jak o něco dále IV. 4 vykládá: *ἄνθρωποι δὲ, οἱ ταύτη ἀκηναὶ Κιμμέριοι μὲν τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο, ταῦν δὲ Οὐτούργουροι καλοῦνται*. Podobným způsobem hledal i předky pro Slovany, a je přirozeno, že je našel v znamenitém, slavném kmenu Bosporanů (srv. Strabon XI. 2, 10), kterýž dříve v týchž končinách nad Pontem seděl a který ještě byzantské kroniky mezi hlavními národy vyčítají. Podobnou analogii praví na př. Theofylaktos Simmokatēs (VII 2) o Slovanéch, nazývá je Gety, *ταῦτο γὰρ τοῖς βαρβάρους τὸ περιβύτερον ὄνομα*. Nesnadno je jenom vyloužiti, proč Prokopios užil zkomolené orny *Σπόροι* místo plně *Βόσποροι*. Vedla ho k tomu hříčka slovní se *σποράδην οἰκοῦσι*, či snad slyšel vskutku mezi Slovany jméno podobné znějící? Vlastní jméno Sporos bylo ostatně známo i na Balkáně.

wesen, hat Schwierigkeiten hervorgerufen, die sich nicht bemeistern lassen. Nur die Annahme, dass Suevus, Suavus die Slaven bezeichnen, behebt alle Schwierigkeiten. Um Klarheit in diese Frage zu bringen, ist es nicht ohne Interesse, die Ansichten kennen zu lernen, welche diejenigen Geschichtsschreiber sich gemacht haben, die die Slaven zum erstenmal unter dem jetzt üblichen Namen erwähnen; es sind dies Procopius und Jordanes.* Autor führt jetzt die Bedeutung der Slavenamen bei diesen beiden Historikern aus und kommt zum folgenden Schluss: „Aus obiger Darstellung ergibt sich, dass die beiden ältesten Schriftsteller, die der Slavenen erwähnen, nichts von ihrer Einwanderung wissen, dass der Name Suevi, Suavi die römisch-keltische Bezeichnung war für das, was die Griechen Slaveni nannten. Es sind nicht nur die Sitze der Suevi und Slaveni im allgemeinen identisch, sondern es hat sich auch überall, wo die Alten Sueven, Suaven in engerem Sinne gebrauchen, der Name der Slaven bis auf den heutigen Tag erhalten. So sind die Donausuavi des Procopius die Slavonier und die provincia Suavia Slavonien, die quadischen Suaven entpuppen sich als Slovaken. An die Slovenen in Krain erinnert Flavius Solvensis = Flavius Slovenses und Carni; dass an der oberen Donau ehemals auch Slaven gesessen haben, das beweisen die slavischen Ortsnamen am Bodensee und in der Nähe der Donauquellen, Strabo, so wie die Suevi Niretes, die schon lange vor den Alamannen an Neckar sassen, der Sueven Caesars nicht zu gedenken, deren Sitze sich bis zur Rheinmündung erstreckten.“

Als die Alamannen das alte slavische Suevien besetzten, nannten sie sich Sueven, Suaven, Schwaben, gerade so wie die Norddeutschen heute Preussen heissen, ohne doch jemals Preussen gewesen zu sein.“

63. Kętrzyński W., Volcae Tectosages a Wlach, Włoch.

Aus dem Autoreferate im Bulletin de l'Acad. des Sc. de Cracovie, Mai 1901 entnehmen wir: „Müllenhoff stellte die Behauptung auf, dass der Name Walch, slavisch Wlach, Włoch, Wałach u. s. w., seinen Ursprung dem keltischen Volke der Volcae verdanke und dass die Slaven dieses Wort von den Deutschen erhalten hätten. Diese Hypothese nahmen die Slavisten an und auch die Folgerung, dass das slav. Wlach vom deutschen Walch stamme, weil im Slavischen Wlach aus Volcae nicht entstehen könne, da „k“ in „ch“ nicht übergehe. Wenn dem so war, wie Müllenhoff behauptet, dann mussten einst Deutsche und Volcae neben einander gewohnt haben. Nach der noch vor kurzem allgemeinen Ansicht, wohnten Germanen von Anfang an am Rhein. Gallien war das Heimatland der Kelten, von wo aus sie nach Italien, in die Alpenländer südlich der Donau, nach Thracien und Klein-Asien wanderten. Dort zwischen Rhone und Pyrenäen lagen die Wohnsitze der Volcae. Da dieser Ansicht zufolge die Annahme höchst unwahrscheinlich war, dass die Deutschen die Kelten den Volcae zu Liebe Walchen genannt haben sollten, so musste die ganze Urgeschichte von West- und Mitteleuropa umgestaltet werden. Man wies deshalb den Kelten als Urheimat die Länder zwischen Rhein und Elbe an und bringt hier auch die Volcae in nächster Nähe der Deutschen unter. Aber die Hauptprämisse ist falsch; nicht Kelten, sondern Slaven haben, wie noch heute über 800 slavische Ortsnamen bekunden, zwischen Rhein und Elbe gewohnt; allen Quellen des Alterthums zufolge war Gallien, nicht Germanien das Heimatland der Kelten. Es liegt deshalb kein Grund vor, den Namen Walch von den Volcae abzuleiten, und er ist auch nicht deutsch.“

Nicht Walchen, sondern Wallen (cf. Wallonen, Wallnuss etc.) mögen wohl die Germanen ihre keltischen Nachbarn genannt haben und „wälsch“ kann ja wohl davon ein Adjectivum sein, obgleich auch eine andere Erklärung möglich ist. Walch ist im Deutschen ein Fremdwort, das aus Wlach. Wafach entstanden ist. Wlach ist aber eine uralte slavische Wortbildung wie Lach und Czech und hat bei den Slaven die Italier, Römer und Romanen, nie aber die Kelten bezeichnet.“

64. **Кнауэръ О. И.**, О происхожденіи имени народа Русь. Москва 1901. (Über den Ursprung des Namens Rus.)

Knauer snažil se dovoditi, že jméno rigvedské řeky Rasa, jakož i jméno Raha (sper. Raha) v Zendavestě je totožné se jménem Volhy *Рѣ, Рѡс* a od tohoto jména že povstalo i jméno národa Rusů.

Srv. ref. Globus LXXX. p. 245.

65. **Matthias F.**, Über Pytheas von Massilia und die ältesten Nachrichten von den Germanen. I.—II. Wiss. Beil. z. Jahresb. d. k. Luisengymn. zu Berlin. Ostern 1901.—1902. Berlin 1901.

Ref. ČMus. Fil. 1902, 127.

66. **Prášek J.**, Herodot a pravlast Slovanů. Č. Mus. Fil. VII. 284 sl. (Herodotos and die Heimat der Slaven.)

První část rozsáhlejšího pojednání, obsahující výklad geografických známostí Herodotových o Rusku.

67. **Романович Ж. М.**, Почещи словенске историје. 1900. (Anfänge der slav. Geschichte.)

Podle zprávy Let. Mat. Сри. CCIV. 365 obsahuje: „О Словенима у опште, о Бугарима, Србима и Хрватама, и засебни чланци о осталим Словенима.“

68. **Погодинъ А. А.**, Изъ исторіи славянскихъ передвиженіи. С.-Пб. Стр. IV. + 167. (Pogodin A., Aus der Geschichte der slav. Wanderungen.)

Obsahuje následující kapitoly: I. О задачахъ науки славянскихъ древностей (стр. 1—4). II. Веды у Плинія, Тацита и Птолемея (5—19). III. Готы въ Россіи (20—24). IV. Славяне на Дунаѣ ранѣ VI вѣка (25—29). V. Гунны (30—43). VI. Тюрки (44—48). VII. Славяне на Балканскомъ полуостровѣ въ VI вѣкѣ (49—73). VIII. Славянский вопросъ въ Греціи (74—84). IX. Родина славянскаго племени (85—111). X. Распространеніе славянъ на западъ (112—141). XI. Заселеніе польскими славянами Польши и способъ ея колонизаціи (142—151). XII. Само (152—158). — Kritiky, uznávající mnohé přednosti a dobré detailly práce, výtýkají celku spěšné a neprohloubené zpracování. Srv. ref. Lavrova ЖМНН. 1901. Nr. 336, стр. 478, Jagiće v Arch. Jag. XXIII. 610, J. Kulakovského Изв. рус. аз. 1901. 345.

69. **Rozwadowski J.**, Ze studjów nad nazwami rzek słowiańskich. Nabitka z książki zbiorowej p. t. „Almae matris Jagiellonicae qui ab ipsa multa olim in litteris perceperant quinque saecula feliciter peracta . . .“ 8° str. 128. Lwów 1900.

Obsahuje etymologický výklad několika jmén řek slovanských, a sice Świsloczy, Brdy (Dbry), Warty, Mienia, Mrogy. Srv. ref. H. Ułaszyna, Książka 1902, str. 41.

70. **Rozwadowski J.**, Studya nad nazwami rzek słowiańskich. I. Dorzecze Wisły. Rozprawy Wydz. hist. Akad. Krak. T. XLIII.

Es ist dies die erste Serie etymologischer Untersuchungen auf dem Gebiete der hydrographischen Nomenclatur in den slavischen Ländern. Die nächstfolgende Serie wird das Stromgebiet der Oder und Warthe umfassen. Wenn schon die Eigennamen, topographische Benennungen u. s. w. überhaupt ein wertvolles Material für sprachliche Studien und Erforschung vorhistorischer Verhältnisse enthalten, so nehmen in dieser Hinsicht die Benennungen der Gewässer ohne Zweifel den ersten Rang ein. Sie unterliegen am wenigsten einer Veränderung und sind somit am alterthümlichsten, was auch aus Erwägung der Rolle erfolgt, welche die Flüsse als älteste Communicationswege gespielt haben. Aus diesen Gründen hat sich der Verfasser mit der Erforschung der slavischen Flussnamen als einer besonderen Gruppe in der Hoffnung befasst, dass eine systematische, anhaltende und möglichst genaue, objective Durchsicht des betreffenden Materials zu bestimmten Resultaten führen muss, die ein Licht auf die vorhistorischen ethnographischen Verhältnisse der slavischen Länder werfen werden.

(Autoreferat.)

71. **Brückner Al.**, Beiträge zur ältesten Geschichte der Slaven und Litauer. Archiv Jag. XXIII. 215.

III. Autor podává k Herodotově zprávě o tom, že se Neurové jednou do roka proměňují ve vlky, paralelu o víře, podle níž jsou lidé, měnící své pohlaví, a sice z ruského i polského folkloru (hucul. misiecznyk, lach. miesiecznice). Předem rozhoduje se znovu pro slavinitu Neurů, zejména ze stáří jména *nur*. IV. Krak und Wanda. Vyklad povstání této tradice. Srv. článek „Słowianie i Niemci“ v Bibl. Warszawské 1900. I. 215.

72. **Prasek Vinc.**, Eburodunum Brno. Čas. Mat. Mor. str. 14—33.

Kritická úvaha o vykládání místních jmen vůbec, Brna zvláště. Zamítá nové některé výklady (od brdno, od kelt. *pargam, Eburoduna od lat. ebur; cf. Čas. Mat. Mor. 1900, 219) a dokazuje předně, že není možno hledati Eburodunum v českých zemích, poněvadž tu žádných galských jmen není, a jiná jména na — dunum patří do Gallie, Belgie a Helvetie. Rovněž není u nás stop germanských z doby předhistorické. Eburodunum není Brnem, jako není Kelamancia Olomoucem. Brno jest původu českého (stsl. brъn).

73. **Kühnel P.**, Die slavischen Orts- und Flurnamen im Lüneburgischen. I. Theil. (Sonderabdr. aus der Zeits. des hist. Ver. für Niedersachsen 1901.)

74. **Bronisch**, Die slavischen Ortsnamen in Holstein und im Fürstentum Lübeck. Sonderburg 1911.

75. **Иловайский Д. И.**, Отвѣтъ рецензентамъ моихъ учебниковъ. ЖМНП. СССХХV. Май 235.

Отвѣтъ рецензенту на книгу „Краткие Очерки Русской Исторіи“ (о слав. народности Скивоувъ и Сарматъ) и на книгу „Руководство къ древней исторіи“.

76. **Платоновъ С. Ф.**, Нѣсколько словъ по поводу „Отвѣта“ Д. И. Иловайскаго. Ibidem. Іюнь 524.

77. **Иловайский Д. И.**, Замятка на возраженіе г. Платонова. Ibidem. Августъ 509.

78. **Платоновъ С. О.**, Къ замѣткѣ г. Иловайскаго. *Ibidem.* 511. (О норманской теоріи.)

79. **Westberg Friedr.**, Die Fragmente des Toparcha Gothicus (Anonymus Tauricus) aus dem X. Jahrhundert. Mit 10 Taf. С.-Пб. 1901. S. 126. 1 R. 20 kop. (Записки Имп. Ак. Н. по истор. отд. Т. V. N. 2.)

80. **Тизенгаузенъ В.**, Въ защиту Ибнъ-Фадлана. Зап. вост. отд. арх. общ. С.-Пб. XIII., 024. (1900).

Въ XI. томѣ Записокъ (вып. 1. - 2., стр. 161—166) А. А. Спицынъ помѣстилъ замѣтку относительно малой достовѣрности записки Ибнъ-Фадлана о болгаряхъ и руссахъ X-го вѣка (въ словарѣ Якута). Тизенгаузенъ беретъ его въ защиту.

81. **Бранонеровъ И. М.**, Нѣкоторыя данныя по географіи Смоленскаго и Тверскаго края въ XII. вѣкѣ. ЖМНП. СССXXXV. Іюнь. 345.

82. **Boguslawski W.**, Dzieje Słowiańszczyzny Północno-Zachodniej, IV. Referat J. F. Gajslera ve Wisle. XV. 763.

83. **Sasinek Fr. V.**, Slováci. Pohľady XXII. 25.

Vykládá, že Slováci jsou přímí potomci starých Jordanových Sclavinů.

84. **Sasinek Fr. V.**, Záhadné dějepisné otázky. Oswaldowo Towaryšstvo. III. Ružomberk 1900, str. 33.

I. Slovanská bohoslužba. II. K životopisu sv. Methoda. III. Slovanské klátery v Uhorsku. — O původu slov. bohoslužby, o slov. Getech-Gotech a různých histor. otázkách uherské říše velkomoravské.

85. **Steenstrup Joh. C. H. R.**, Venderne og Danske för Valdemar den Stores Tid. Kjöb. 1900, str. 122.

86. **Kraus Arn.**, Slované a Dánové před Valdemarem Velkým. ČČ. Hist. VII. 426.

Podrobný referát o výše uvedeném spise J. C. H. Steenstrupa, obsahující následující kapitoly: I. Národy vendské na počátku doby historické. (Kmeny na břehu Baltu. Poměr Vendů k plavbě a obchodu.) — II. Založení a nejstarší dějiny Jomsborgu. (Poměr Dánů k Vendům v době vikingské. Julin a Jomsborg. Zařízení hradu a zákony Jomsborgské. Nalezené památky. Vladari vendští.) — III. Spolky a boje s Vendy v XI. století. (Poměr Němců a Dánů k vendské národnosti. Bitva na Lyrskovshede. Svend Estridssön a Erik Eiegod.) — IV. Doba Knuta Lavarda a válek občanských. (Účel a ráz vendských výprav. Vendové přemoženi.)

87. **Niederle L.**, Příspěvek k počátkům historie slovenské. Tovaryšstvo III. 171.

Autor konstatoval v museu turčanském řadu hrobů žarových rázu slezského, které podávají neklamné svědectví, že kultura ta a s ní patrně i lid, jemuž náležela, už v době před Kr. nar. vnikl ze severu Karpat poříčím řek, do Dunaje tekoucích, na Slovensko. Za lid ten má autor Slované, a sice nejspíše už předky Slováků.

88. **Bujak Fr.**, Geografia kronikarzy polskich. Wiadom. num. archeol. XIII. 1, 2.

89. **Lucanus Herm.**, Preussens uralter und heutiger Zustand 1748. Lötzen 1901. Erscheint als Beilage zu den Mittheilungen der litter. Ges. „Masovia“. 6. Heft. Lötzen 1900.

90. **Радонић Јов.**, Ко су Гети у хроници Комеса Марцелина? Глас LX. 214. (Radonić J., Wer sind die Geten in der Chronik des Comes Marcellinus?)

A. Vasiljev (Славяне въ Гречи) vykládá je, jako Müllenhof na Slovany a Bulhary. Radonić dokazuje, že Slované ještě poč. VI. století (za odboje Vitaliana) neseděli na hranicích byzantské říše, že byli ještě dále na sever, a že proto Geti Marcellinovi nejsou Slované, nýbrž Hunni a Bulhaři.

91. **Jireček Konst.**, Die Romanen in den Städten Dalmatiens während des Mittelalters. I. (Denkschr. d. Akad. d. Wiss. Wien. Phil. hist. Cl. Bd. XLVIII.

Obsahem knihy je znamenitě vylíčený vývoj, jaký prodělalo staré romanisované obyvatelstvo Dalmacie, od konce doby císařské asi do r. 1500., podléhající různým útokům cizích výbojníků, hlavně okupaci slovanské. Města držela nejdéle svoji starou národnost, ale i tu domácnost byla od 15. století poslovanštěna. Ze starých Románů (pozdějších Vlachů a Černých Vlachů, *Μαυροβλαχοι*) udržely se jen zbytky. Kniha obsahuje velmi mnoho zajímavého právě pro vylíčení nejstarší slovanské historie na březích adriatického moře, a zároveň mnoho filologického materialu slovanského i romanského. Srv. ref. L. Niederla v ČČas. Hist. 1902 č. 2.

92. **Влачић Љуба**, Из прошлости српске области неретљанске. Београд. (Пахер и Кисић.) 1901.

Srv. ref. Let. Mat. срп. 1902. 136.

93. **Diehl Charles**, Justinien et la civilisation byzantine a u IV. siècle. Paris. (Ern. Leroux.) XL., 696, str. 4.

Velmi chváleno od Jirečka v Osvětě, 1901. V. Schultzeho v Berl. Phil. Woch. 1902. 557., a Strzygowského v Hist. Vierteljahrschr. V. 245. Kap. 8. probírá podrobně politiku Justinianovu k okolním národům: jinak má kniha nejvíce interessu kulturně-historického.

94. **Успенский Ф. И.**, О древностяхъ города Тырнова Изв. Конст. VII. 1—24.

Též o nápisech z prvé doby bulharské.

95. **Стамболски Др.**, Нѣколко страници отъ старата българска история. За отношенията на Българитѣ къмъ Византийската Ромейска империя. „Българска сбирка“, ред. Ст. С. Бобчевъ, София, VII. (1900). 103—113, 167—172, 246—251.

Авторътъ прѣпечатва отъ гръцка история, печатена въ Плисеть въ 1624 г., ония мѣста, който се отнасятъ за българската история отъ първото и второто царство. Срѣщу гръцкия текстъ въ прѣводъ е поставенъ на български. Въ притурка „Туркогреция“ се говори, че Баязидъ заклалъ Марка, господаря на България.

A. II. CT.

96. **Brunšmid J. i Jevremović L.**, Stari napisi iz okoline Požarevca u Srbiji. Vjesn. arh. 1—18.

Nápisy pocházejí z Lučice, Kostolace (Viminacium).

97. **Brunšmid J.**, Arheološke bilješke iz Dalmacije i Pannonije. Vjesn. Arh. 87. (Arch. Mittheilungen aus Dalmatien.)

Důležitý článek. Zde zejména poukazuje (str. 89) Brunšmid na to, že nápisy ze Starého Srbska uveřejněné v ČiL. III. 8292—8294, a nesoucí zřejmá jména

slovanská (Velssa Dragita, Blazziza, Milizza Bossina, Ulpus Vulcassinus = Velša Dragita, Blažica, Milica Bošina, Vukašin) jsou falsifikáty, padělané Milojevičem, z jehož spisu „Putopis Stare Srbije“, přešly do Corpusu. Jinak by byly ovšem dokladem existence Slovanů v Starém Srbsku za doby římské. — Dále zprávy o obětištích Mithrových v Prozoru a o řadě jiných zajímavých nálezů z obojích Pannonií, pocházejících z doby římské.

98. v. **Smiljanic M.**, Beiträge zur Siedelungsgeschichte Südserviens. Diss. Leipzig. 69, 5. 40.

99. **Тандеръ К.**, О происхождении имени пермь. ЖМНП. 1901 СССXXXIII янв. 16—28.

Skandinávští Vikingové nazvali sev. pofiči Dviny * Berma (stisl. barmъ „břeh“; odtud Bjarmaland, Bjarmar atd.). Finským prostředím vzniklo r. Пермь.

100 **Кацаровъ Г.**, Др., Български върху античния Пловдивъ. Сбор. мин. XVIII. 653—658.

Historie a popis starého Plovdiva (Filippopole).

101. **Ивановъ И.**, Надгробниятъ надписъ на Хилвуда. ПСп. LXII. 63—65 стр.

Авторътъ прѣдава единъ гръцки надписъ, намѣренъ въ Фенеръ (Цариградъ), отъ който се изважда слѣдното: 1. Хилвудъ, Юстиниановъ началникъ, по произходъ славянинъ, отъ домашнитѣ се наричалъ Хилвудъ; 2. Хилвудовото тѣло е погребано въ Цариградъ; 3. Хилвудъ былъ синъ на *Савватос*, което съ старобългарска транскрипция би било *Святъ*; и 4. Башата на Юстиниана се имскува у византийскитѣ писарли *Савватос*. Това име е непознато на гръцкия езикъ.

A. П. Ст.

102. **Шкорпилъ К. и Х.**, Първата българска столица до А б о б а. Отпечатокъ изъ отчета на Варненската мъжка гимназия. Варна.

Nejdříve uveřejněny staré nápisy, nalezené v abobských rozvalinách (fecké z dob Kruma, Omortaga a Malamira), jež byly už uveřejněny ve vídeňských arch. epigr. zprávách. (XVII., 2., XIX., 2). Na str. 16. přidána stať „Нѣсколко думи за разкопкитѣ въ Абобскитѣ развалини и за тѣхната история“, а spolu ohlášeno na r. 1902 velké dílo o Abobé, jež vyjde v Cařihradském arch. ústavu ruském.

103. **Kaindl R. F.**, Neuere Arbeiten zur Volkskunde und Ethnographie der Rumänen. Globus LXXXI. 102.

Podává se především obsah spisů, obírajících se otázkou původu Rumunů, mezi nimiž slavisty zajímá nejvíce dobrodružná theorie prof. B. Petriceicu-Hasdeu „Genealogie balkanských národů“ 1894 — podle níž Bulhaři povstali smísením Thrakolatinů s kmenem polským, Srbové smísením Illyrolatinů s přistěhovanci českými. Z Dakolatínů povstali Rumuni se dvěma větvemi v Istrii (Rumeri) a v Macedonii (Armani). Vedle této práce obírá se referát nejvíce ještě studií L. Réthy-ho „Die italienische Herkunft der Rumänen“ (Ethn. Mitth. Ung. V. 121. Srv. Věstn. SS. I. 59) a řadou folkloristických studií prof. Deususianu.

104. **Ilie Şt. Georgescu, Originele etnice ale românilor**
 Revista „Literatura şi Arta Română“. Bucureşti, 1901 an., NN. 8.—10.

Вопросъ объ этническомъ происхожденіи румынскаго народа, который, словно островъ среди бушевавшаго втеченіе многихъ столѣтій славянскаго моря, занималъ на Балканскомъ полуостровѣ тѣже приблизительно мѣстѣ, какія занимаетъ и въ настоящее время, — этотъ вопросъ слѣдуетъ считать очень старымъ. Уже въ половинѣ XV. вѣка анонимнае русское „Сказаніе вкратцѣ о молдавскихъ господаряхъ“, помѣщенное въ Воскресенскомъ лѣтописномъ сводѣ, съ увѣренностью говоритъ о несомнѣнно-римскомъ происхожденіи румынъ, переселившихся изъ Венеціи и основавшихъ гдѣ-то около Трансильваніи Новый Римъ. Таковоже мнѣніе держатся и первоначальные румынскіе историки и лѣтописцы, кончая Дмитриемъ Кантемиромъ. Но европейскіе ученые, которымъ чужды были патріотическія тенденціи этого небольшого романскаго народа, взглянули на дѣло совсѣмъ иначе. Начиная Гунманомъ, Сульцеромъ и Энгелемъ и кончая Реослеромъ, Пичемъ, Томашекомъ, Гунфалымъ, Гротомъ, Успенскимъ, Миклошичемъ и другими славистами, новѣйшіе ученые не могли согласиться съ увѣреніями румынскихъ лѣтописцевъ о славномъ происхожденіи румынъ отъ римлянъ, и выдвинули на сцену господствующую и до сего времени извѣстную гипотезу объ образованіи румынской націи на югѣ отъ Дуная, куда въ III. в. по Р. Хр. Аврелианъ увелъ свои легіоны изъ Траяновой Дакии предъ нашествіемъ готовъ. Впослѣдствіи (мнѣніе ученыхъ не сходятся только въ этомъ отношеніи и колеблется отъ IX. до XIII. вв.) румыны возвратились на свои старыя селвища, на сѣверъ отъ Дуная, и основали здѣсь два княжества — Валахію и Молдавію. На защиту старой теоріи выступилъ румынскій историкъ, ректоръ ясскаго университета А. D. Xenopol и въ своей прекрасной работѣ „Teoria lui Rössler“ разбилъ эту блестящую гипотезу, доказавъ, что румыны никогда не покидали прикарпатскихъ мѣстностей, а во время нашествія варваровъ спасалось въ горахъ, гдѣ должны были промѣниться прежній городекой и осѣдлый образъ жизни на полу-кочевой, пастушескій. Дѣйствительно, въ словарѣ всѣхъ почти славянъ мы находимъ несомнѣнно румынскія слова, касающіяся скотоводства. Во всякомъ случаѣ, слѣдуетъ считать вполне установленнымъ тотъ фактъ, что, прийдя въ Европу, славяне застали румынъ въ мѣстностяхъ на сѣверъ отъ Дуная и что венгры явились въ прикарпатскія области значительно поздиѣ знакомства румынъ съ славянами, что блестяще доказалъ уже Миклошичъ въ своей работѣ „Славянскій элементъ въ венгерскомъ языкѣ“. Очевидно также то, что всѣ слова у румынъ, касающіяся земледѣлія (напримѣръ: боабъ, брадъ, браниште, буруйнь, выртѣп, гард, глоабъ, грапъ, грѣблъ, гридѣю, грѣдѣнь, зъпѣдію, колѣк, кось, кочин, кош, кѣиниль, къстръвъц, ливадъ, лопать, неродіре, норюю, обѣр, обыршь, овъс, окѣл, отавъ, очинъ, ниценште, поаль, пѣтъ, плод, плуг, плявъ, погаче, погон, пойнъ, рьсадъ, рѣдул, стѣйжинъ, толоакъ, хырлѣц, щейнъ, яругъ и мн. др.), — славянскаго, и притомъ, очень древняго происхожденія. Это еще разъ, между прочимъ, доказываетъ необходимость изученія румынской старины для занимающагося исторіей славянскихъ передвиженій. Въ указанной статьѣ, г. Жеоржеску говоритъ о происхожденіи и другихъ народовъ Европы, а также балканскаго полуострова, начиная съ отдаленныхъ временъ и кончая IV. вѣкомъ до Р. Хр. По его мнѣнію, въ земляхъ Траяновой Дакии до 400 года дохристіанской эры жили низкорослые долихоцефалы. Они сюда пришли гонимые какимъ-то неизвѣстнымъ народомъ, по скинской легендѣ, — кокарами, т. е. журавлями. Эту безмяннюю народность, по мнѣнію автора, слѣ-

дуетъ отождествлять съ той, которая чрезъ нѣкоторое время, благодаря тому, что въ ней нашлись кое-какія „скинскія“ черты, стала называться агатирской. Собственно же скины, раса долихо-бѣлая (sic), не составляла значительнаго населенія въ Дакии, потому-что этотъ народъ былъ кочевой. На основаніи данныхъ раскопокъ, г. Жеержеску пришелъ къ выводу, что около 400 г. до Р. Хр. население Дакии, по всей вѣроятности, принадлежало къ расѣ брахикефаловъ, извѣстнаго въ антропологіи подъ именемъ *h. Alpinus*. Вполнѣ возможно, что въ нынѣшнихъ румынахъ, кромѣ римской и славянской, течетъ и ихъ кровь. Геродотъ сохранилъ намъ названія четырехъ румынскихъ рѣкъ: Прутъ, Сереть, Арджешъ и Мурешъ. По словамъ же г. Ксенопола, такая упорно неподдававшаяся времени традиція въ скинскихъ названіяхъ можетъ быть объяснена только предположеніемъ о непрерывности населенія въ бассейнѣ трохъ рѣкъ съ IV. вѣка до Р. Хр. и по крайней мѣрѣ до VIII. по Р. Хр., когда эти названія могли быть замѣнены славянскими. Другія же данныя даютъ возможность изслѣдователю видѣть въ этомъ исконномъ населеніи расу кельтическихъ брахикефаловъ. Если въ немъ и возобладалъ скинскій элементъ, то тоже самое мы видимъ на примѣрѣ скиновъ и сарматовъ южной Россіи. Изъ смѣшенія этой народности съ иршедшими сюда позднѣе гетами и даками, по всей вѣроятности, и образовалась румынская національность. Таковы выводы пераго изъ румынскихъ историковъ, привлечшаго въ числѣ своихъ матеріаловъ данныя антропологіи. Мнѣ лично представляется очень удачною теорія о кельтическомъ происхожденіи румынской націи, тѣмъ болѣе, что географическая номенклатура въ Карпатахъ прекрасно доказываетъ, что здѣсь славянскій элементъ впервые столкнулся съ кельтскимъ міромъ, и только на сѣверъ отъ Карпатъ мы находимъ болѣе или менѣе чистыя славянскія географическія названія. Замѣчу также, что еще въ 1877 году профессоръ грацкаго университета Бидерманъ въ своей книгѣ „*Die Romänen und ihre Verbreitung in Oesterreich*“ пытался доказать одинаковое происхожденіе румынъ карпатскихъ и македонскихъ отъ кельтолигурийскихъ народностей, весьма многочисленныхъ въ мѣстностяхъ на югѣ отъ Дуная. Но эта теорія въ свое время прошла почти незамѣченной, несмотря на вполнѣ правдоподобное предположеніе.

Москва.

А. И. Яцимирскій.

105. **Heck Walerjan**, Mapa historyczna Polski. Wyd. 3-e powiększone. Kraków i Biała, folio kolor., 1 : 4,000.000.

106. **Gloger Zygmunt**, Geografja historyczna dawnej Polski z dodaniem mapy Rzeczypospolitej J. Babireckiego. W tekście 64 autentyczn. rycin. Kraków, 1900. Srv. Věstn. S. F. I. 140.

Ref. Książka I., 10. i 72. (J. K. Kochanowski); Mitth. a. d. hist. Litt. Nr. 3. R. (F. Kaindl). Praca kompilacyjna. U.

3. Nálezy archaeologické.

A. Všeobecné.

107. **Radliński Ign.**, Przeszłość w teraźniejszości. Zbiór dociekań i rozważań społeczno-naukowych. Tom I., Warszawa. Str. 477.

Populární výklad praehistorické anthropologie, ale směru a obsahu zastaralého. Srv. ref. Dra B. Dybowského v Ludu 1902, 95.

108. **Niederle L., Dr.**, Streszczenie dzieła p. t. „Lidstvo v době předhistorické“ przez K. Chamca. Światowit III.

109. **Rzehak A.**, Die Chronologie der Vorgeschichte. Zs. Mähr. 294.

Es ist das eine Reproduction der Chronologie des Prof. G. Kossinna mit einigen einleitenden Wörtern. Die Übersicht der vorgesch. Perioden ist folgenderweise zusammengestellt:

A. Kupferzeit, Bronzezeit:

I. a, b: 2000—1500 v. Chr.

II. a, b: 1500—1300 v. Chr.

III.: 1300—1100 v. Chr. (Beginn des Leichenbrandes.)

IV.: 1100—950 v. Chr. (früheste Hallstattzeit.)

B. Eisenzeit:

V. 950—750 v. Chr.

VI. 750—550 v. Chr. } Hallstattzeit.

VII. 550—400 v. Chr. }

VIII. 400—250 v. Chr. Früh-

IX. 250—150 v. Chr. Mittel- } Latènezeit.

X. 150 v. Chr. bis n. Chr. Spät-

110. **Montelius O.**, Über das erste Auftreten des Eisens. Correspondenzbl. 1900. 142.

V severní Evropě padá první vystoupení železa (sporadicky) do doby velmi casné, na př. na konec II. tisíciletí př. Kr.; ale ovšem železná doba nastala později.

111. **Reinach Sai.**, Archeologia celticka (odczyt, tłum. L. M.). Wisła 1901. 449.

112. **Hoernes M.**, Gegenwärtiger Stand der keltischen Archaeologie. Ref. o Jos. Déchelette L'Archeologie celtique en Europe. Revue de synthèse historique 1901. Nr. 7. — Globus. Bd. LXXX. Nr. 21.

113. **Knauer F.**, Menschliche Knochen mit rothen Flecken aus bessarabischen Gräbern. Berlin. Verh. 1901. 315.

Ref. P. Антр. Ж. II. 2, 137.

114. **Krause Ed.**, Zur Frage von der Rotfärbung vorgeschichtlicher Skeletknochen. Globus. LXXX. 361.

Zjev ten je velmi bojný, zejména v hrobech ruských. Na základě vlastního zkoumání a rozhledu po celé literatuře zjevů soudí Krause, že se tu nejedná vždy o úmyslné pokrytí barvou, nýbrž i o zjev povstalý mikroorganismy.

115. **Voss A.**, Vorschläge zur prähistorischen Kartographie. Nachr. d. Alterth. XII. 26.

Vorgelegt dem Intern. Congrès d'Anthropologie, Paris 1900.

B. Nížina německo-polsko-ruská.

116. **Reinecke P.**, Dr., Prähistorische Varia. VI. Statistik der slavischen Funde aus dem Süd- und Mitteldeutschland. Correspondenzblatt. 1901. Nr. 3.

Statistika obsahuje Francko, Horní Pfalz, Durinsko. Zároveň zde podán stručný výklad o postupu Slovanů do jižního Německa na základě archeol. nálezů.

117. **Beltz Rob.**, Dr., Erläuterung der Karten zur Vorgeschichte von Mecklenburg. Correspondenzbl. 1901. 10, 20, 30, 37.

Výklad k mapám „Vier Karten zur Vorgeschichte von Mecklenburg“. Herausg. von Dr. R. Beltz. (W. Süsserot.) Berlin 1899. Preis 4 M.

118. **Blasius Wilh.**, Vorgeschichtliche Denkmäler zwischen Helmstedt, Harbke und Marienborn. (Abh. aus d. Geb. der Math., Phys., Chemie etc. Festschrift zur Feier des 70. Geburtstages von R. Vedekind.) Braunschweig. 1901, str. 221.

Einleitung. I. Megalithische Grabdenkmäler. II. Kegelgräber. III. Opferaltar bei Marienborn.

119. **Busse H.**, Der Ruinenberg am Dretz-See, Kreis Ruppín. Nachr. d. Alterth. XII. 16.

„Ein slavischer Burgwall.“

120. **Schmidt Hermann**, Schlackenwälle auf dem Stromberge bei Weissenberg und auf dem Löbauer Berge. Berl. Verh. 1901. 165.

121. **Schumann Hugo** und **A. Mick**, Das Gräberfeld bei Oderberg-Bralitz. Prenzlau 1901. 8°. 87. Tab. XXXIII.

188 zárových hrobů z doby VI.—V. stol. př. Kr. Srv. Pam. arch XIX. 440.

122. **Schumann H.**, Der Bronzedepot-Fund von Angermünde (Uckermark). Nachr. d. Alterth. XII. 29.

„Fund gehört der älteren Bronzezeit an.“

123. **Busse H.**, Der Heidenkirchhof bei Teschendorf im Kreise Ruppín. Nachr. d. Alterth. XII. 15.

Urnengräber aus der Hallstattzeit. Kurzer Bericht.

124. **Conventz**, Einführung von Kauris und verwandten Schneckenschalen als Schmuck in Westpreussen zur vorgesch. Zeit. (Mith. des westpreuss. Geschichtsver. I.

Nejčastěji nalézají se v době hallstattské, pak jich silně ubývá v době po Kristu. Z konce doby předhist. je znám jen 1 nález Cyprey. Všechny nálezy (12) hallstattské doby udály se na levém břehu Visly. pozdější jsou z pravého. Srv. ref. v Globu LXXXI. 1902, str. 148.

125. **Förtsch, Dr.**, Über die vor- und frühgeschichtlichen Verhältnisse der Provinz Sachsen. Correspl. 1900. 77.

Stručný přehled. Přednáška na sjezdu něm. archeologů v Halle.

126. **Delchmüller Joh.**, Aufruf über die Verzeichnung der in Sachsen vorkommenden Alterthümer nebst einer Probe des ausgefüllten Fragebogens. Berl. Verh. 1901. 412.

127. **Götze A.**, Die Schwedenschanze auf der Klinka bei Riewend, Kr. Westhavelland. Nachr. d. Alterth. XII. 17.

Diese Schwedenschanze war im Zeitraume vom IV.—XII. Jahrh. im Gebrauch der Slaven. Die Räumung derselben in der ersten Hälfte des XII. Jahrh. steht im Zusammenhange mit dem Vordringen der Deutschen.

128. **Brunner K.**, Eigenthümliche Thongeräthe aus der Provinz Sachsen. Nachr. Alterth. 90.

Über diese Thongebilde siehe Verh. berl. 1879, 47, und Zs. f. Naturwiss. Bd. 67, 1894. S. 59 („vorgeschichtliche Töpfereigeräthe“).

129. **Jakschath E.**, Vorläufiger Bericht über Ausgrabungen und Untersuchungen von Pollnow und Umgegend (1898.—1901). Nachr. d. Alterth. 96.

130. **Kemke H.**, Fundverzeichniss zu Tafel VII.—XV. der I. (ostpreuss.) Section des fotogr. Albums der Berliner Anthropol. Ausstellung vom J. 1880. Schriften der phys. ökon. Ges. Königsberg. XLII. 88.

131. **Altrichter K.**, Fingerspitzen-Eindrücke im Boden vorgesch. Thon-Gefässe. Nachr. d. Alterth. XII. 33.

132. **Schumann H.**, Der Bronzedepot-Fund von Arnimshain (Uckermark). Nachr. d. Alterth. XII. 77.

„Der Fund gehört der älteren Bronzezeit an und enthält Stücke, die zum Theile in den nordischen Formenkreis gehören, zum Theile aber auf westliche (Schweiz) und auf südliche Einflüsse (Thüringen, Böhmen, Ungarn) hinweisen.“

133. **Schumann H.**, Der Bronzedepot-Fund von Vietkow (Kr. Stolp) und die Beziehungen Pommerns zur Westschweiz während der Bronzezeit. Balt. Studien. N. F. IV. 1900.

134. **Walter, Dr.**, Über Alterthümer und Ausgrabungen aus Pommern im Jahre 1899. Balt. Studien 1900.

135. **Wilke, Dr.**, Ein slavisches Gefäss mit Leichenbrand von Lössnig bei Strehla. Berl. Verh. 39.

Ein Gefäss ohne Drehscheibe geformt, mit Wellenlinien. Zum Leichenbrand bemerkt der Verfasser: „ich halte eine Entlehnung altdeutscher Bräuche durch die slavische Eindringlinge für wahrscheinlicher... und so erklärt sich am besten das fleckweise Auftreten des Leichenbrandes innerhalb der grossen slav. Cultursphäre.“

136. **Friedel E.**, Die Niederschrift des Berichtes über das Königsgrab bei Seddin. Berl. Verh. 64.

Bericht über eine zweite Untersuchung. Montelius setzt das Grab zum Jahre 1000 vor Chr.

137. **Schoetensack Otto**, Über die Bedeutung der „Hocker“-Bestattung. Berl. Verh. 522.

Příčinou tohoto ritu je strach před návratem mrtvého. Proto mrtvola byla pevně skrčena a svázána.

138. **Wiechel Hugo**, Die ältesten Wege in Sachsen. Abh. der Ges. Isis. 1901. (Abdruck.) Dresden.

139. **Wiechel H.**, Der Wall in Oberholz bei Thräna. Berl. Verh. 58, 409.

140. **Willers Heinr.**, Die römischen Bronzebeimer von Hemmoor. Nebst einem Anhang über die röm. Silberbarren aus Dierstorf. Mit 82 Abb. und 13 Tafeln. Hannover und Leipzig, Hahn 1901.

Den Kern der Untersuchung bilden 19 Bronzebeimer aus dem Kreise Neuhaus an der Oste (Hannover), aber dabei wird das Ganze des röm. Handels in Betrachtung gezogen. Willers schliesst unter anderem, dass in der älteren Kaiserzeit ein directer Handel mit germ. Binnenlande noch nicht stattgefunden hat. Die Vermittler des Binnenhandels mit röm. Gefässen und Schmucksachen müssen in dieser Zeit vorzugsweise Germanen gewesen sein. Für die folgende Zeit, und zwar schon im II. Jahrhundert, hat sich aber das Verhältniss geändert, wie die Münzfunde beweisen.

141. **Zinck L.**, Det Nordeuropaeiske Dysse-Territoriums Stengrave og Dyssernes Udbredelse i Europa. Kjøbenhavn. S. 238.

Dokazuje, že evropské megalithické hroby mají původ svůj na severu a ne v Orientě. Ref. K. Penka v Mitth. anthr. Wien 1902, 167 vidí v tom další potvrzení své theorie o severoevropském původu kmenů arijských.

142. **Brensztein Mich.**, Cmentarzyska „Gargzdi-Kałas“ i „Szyluks“ we wsi Judsodzie w pow. i parafii telszewskiej na Żmudzi. Materyały V. (31).

Dvě pohřebiště kostrová, z nichž prvé náleží už době pozdní.

143. **Czarnowski Stan. Jan**, Jaskinia „Okopy“ Wielka nad rzeką Prądnikiem w okolicy Ojcowa. Materyały V. (52).

Zajímavé doklady neolithické kultury v jeskyni okopské (srv. tab. II.—III.).

144. **Czarnowski S. J.**, Jaskinia Borsucza pod rzeką Prądnikiem. Światowit t. III. str. 75.

145. **Demetrykiewicz Włodzimierz**, Dr., Przedhistoryczna ceramika z półksiężycowemi uchami (*Ausa lunata* vel *cornuta*) w Polsce. (Odbitka z „Wiadomości numismatyczno-archeologicznych“). Kraków, nakł. Towarz. numismat., druk. W. L. Anczyca i Sp. in 4°, str. 23.

146. **Jarocki Stanisław**, Kurhany i cmentarzyska w pow. Oszmiańskim, gub. Wileńskie. Światowit t. III., s. 46.

147. **Korab**, Wystawa starożytności w Lublinie. Kraj. Nr. 2.

148. **Hadaczek K.**, Dr., Ślady epoki t. zw. archaiczno-mykeńskiej we wschodniej Galicyi. Wiad. num. arch. Nr. 3—4.

149. **Majewski Erazm**, Powiat Stopnicki pod względem przedhistorycznym. Światowit t. III. str. 97—161.

První část důkladného a výborného popisu, jaký bychom si přáli mít i o ostatních powiatach zakarpatských, a za nějž autoru každý slovanský archeolog bude vděčen. Tato první část obsahuje úvod a výčet nálezů. Popis nálezů následovati bude v části druhé.

150. **Majewski Erazm**, Zabytki przeddziewowe we wsi Janina w pow. Stopnickim. Światowit t. III., str. 60.

Grób żarowy o ceramice mogli kamiennych i grobów skrzynkowych, lecz bez kamiennego obłożenia. Znalesiska odosobnione (grupa naczyń ozdobianych ornamentem sznurowym.)

151. **Majewski Erazm**, Bronzy i kości ludzkie z grobu we wsi Koniuchy (pow. Wiłkomierski). Światowit t. III. str. 85.

152. **Rutkowski Leon.**, Dr., Szkielety i czaszki z cmentarzysk rządowych powiatów Płonskiego, Płockiego i Sierpskiego. Światowit t. III. str. 49.

153. **Sieroszewski Wacław**, Kurhany, stare śmietniska, oraz cmentarze w wiołach Niemna i Hańczy. Światowit t. III., str. 163.

154. **Szaraniewicz Isidor**, Das grosse präh. Gräberfeld in Czechy, Brodyer Bezirk in Galizien. Mitth. Central. Comm. 93, 130, 199.

Dieses so ausgedehnte und an Fundobjekten so ergiebige Grabfeld harri bisher der wissenschaftlichen Bearbeitung; denn als solche kann weder die vorliegende noch die im Jahre 1898 polnisch publicirte Abhandlung Szaraniewicz's bezeichnet werden, zumal darin die systematische Zusammenstellung der einzelnen Kategorien von Fundobjekten, sowie die Darstellung der hieraus fliessenden Entwicklungsgeschichte vermisst wird. Die namentlich bei der Keramik herangezogenen fremden Analogien sind fast durchwegs missglückt; so finden insbesondere die Gefässe mit abgerundeter Basis und die angebliche Ansa-lunata-Schüssel in den belgischen, bezhw. böhmischen und mährischen Vorkommnissen des Neoliths und der Übergangsperiode keinerlei wahre Seitenstücke. Im Übrigen überraschen nicht nur die falschen Citate und die korrumpirten Namen der Fundorte, sondern auch die unklare Beurtheilung der böhmischen archäol. Verhältnisse überhaupt.

Soviel den publicirten Materialien entnommen werden kann, handelt es sich bei dem Grabfelde in Czechy wohl kaum um eine einheitliche Nekropole, vielmehr scheinen hier mehrere selbständige Begräbnisstätten aus verschiedenen Kulturepochen zusammenzustossen bezhw. ineinanderzugreifen. Der älteste Gräbercomplex dürfte dem Ausgange des Neoliths und der Übergangsperiode (Kupferzeit, erste Bronzeperiode) zuzuweisen sein, und es entstammen demselben unter anderen die geschweiften Steinbeile, die Hirschhorngriffe, die durchlöchernten Steinplättchen (?) und die charakteristischen Hornknöpfe mit < Bohrung, schliesslich die Mehrzahl der Feuersteinobjekte. Diese Gruppe reicht vielleicht bis in die erste Bronzezeit hinein, worauf der Noppenring und das Spiralarmband aus Bronze (Tafel V. und VI. der poln. Ausgabe) hindeuten würden.

Der jüngere Theil des Grabfeldes gehört etwa der jüngeren Bronzeepoche an (bei uns in Böhmen zu vergleichen mit den „Lausitzer“ Brandgräbertypen

und der Knoviz-Kultur) und wird vorzüglich durch Bronzenadeln mit Spiralköpfen und einfachen Schleifenköpfen, die Bronzeringe auf Tafel I., 26. und III., 19. sowie auch durch Bronzeturques charakterisirt.

Die jüngsten Gräber lieferten Eisengegenstände von jüngsten Hallstatt-Typen (wol analog unserem Bylaner Typus), deren Ausläufer der Römerzeit wol nicht zu fern stehen.

Zufolge der hervorgehobenen Trennung der Gräber und ihres wesentlichen Inhaltes nach Kulturepochen war die Dauer der Bestattung auf dem Fundterritorium von Czechy eine sehr bedeutende, und es muss der Beginn weit vor das vom Verfasser proponirte I. bezhw. III. Jahrh. v. Chr. zurückdatirt werden.

Bezüglich der Keramik möchte ich noch bemerken, dass trotz der guten Abbildungen des poln. Werkes eine verlässliche Unterscheidung der einzelnen Typen ohne Autopsie geradezu ausgeschlossen ist. Immerhin kann auch diesbezüglich im Grossen und Ganzen gesagt werden, dass die markanten Gefässe wie Nr. 2. Taf. A, Nr. 28, 32, 33, 34, Taf. B wol der Übergangsperiode zuzuweisen wären; die Mehrzahl der übrigen Gefässe dürfte mit der jüngeren Bronzezeit zusammenhängen und weist mehrfache Anklänge an die Keramik der älteren Lausitzer Brandgräber auf; die interessante Frage, ob letztere Gruppe insbesondere in den Brandgräbern von Czechy thatsächlich vertreten war, kann leider auf Grund der bisherigen Publicationen nicht gelöst werden.

Möge bald eine gründliche Bearbeitung oder doch eine vollständige Veröffentlichung der Fundmaterialien dieser so ausserordentlich wichtigen Nekropole nach einzelnen Gräbern den Arbeiten Szaraniewicz's nachfolgen! *K. B.*

155. **Szukiewicz Wandalin**, Poszukiwania archeologiczne w powiatach Lidzkim i Trockim (gub Wilenska). Światowit III., str. 3.

Wiadomości wstępne. Osady z czasów użytku krzemienia na porzeczu Merezanki i Kotry (1. Grupa osad przy wsi Dubiczach, 2. przy wsi Gryboszach, 3. wsi Rudni, 4. wsi Kaszetach). S mapą archeol. pd. z części gub. Wileńskiej.

156. **Szukiewicz Wandalin**, Szkice z archeologii przedhistorycznej Litwy. Cz. I. Epoka kamienna w gub. wileńskiej. Wilno, J. Zawadzki, in 8°, str. 40 z 5 tablicami, 1 mapą i rysunkami. Ref. Poradn. dla czytających książki I, Nr. 21. (K. Krzywicki).

157. **Tarczyński Fr.**, Groby rzędowe kamienne w pow. Płockim. Światowit t. III. str.

Popisují se broby nalezené v kurhanu u vsi Orszymowic v kraji plockém. V ústech kostry jedné denár Kazimíra I.; několik záušnic. Lebky dvě jsou dlouhé. L. Rutkowski změťiv je spolu s 9 z Turowa a 1 z Rogowa našel skoro samé dolichocefaly se středním indexem 71.4. Srv. napřed článek Rutkovského č. 152.

158. **Tur Jan**, Opis kości ludzkich z grobu w Koniuchach. Światowit, t. III. str. 89.

159. **Wawrzeniecki Maryan**, Drobne wiadomości o wykopaliskach przedhistorycznych w królestwie Polskiem. Materiały V. (36).

Drobné zprávy o archaeol. topografii kraje bez podrobnějších údajů.

160. **Wawrzenicki Maryan**, Slady przeddziejówce w mieście Rawnes in Repużynetz (Bezirk Kozman, Bukowina). Mittheilung d. Centralcommission, Bd. 26. S. 105, Notiz 40.

161. **Klauser H.**, Fund eines Steinbeiles und Mamuthzahnes in Repużynetz (Bezirk Kozman, Bukowina). Mittheilung d. Centralcommission, Bd. 26. S. 105, Notiz 40.

Das Beil ist aus Feuerstein; es ist 13 cm lang, unten 6, oben 2.5 cm breit ohne Schaftloch. Ob der Mamuthzahn zu diesem Werkzeuge in einem näheren Verhältnisse steht, wird nicht berichtet.

162. **Kaindl R. F.**, Archäologische Untersuchungen zu Wassileu am Dniester und Panka (Bukowina). Mitth. d. Centralcommission Bd. 27. S. 47 f.

In Wassileu deuten zahlreiche Sagen und Funde auf ausgedehnte alte Siedelungen auf den das jetzige Dorf begrenzenden Hügelzügen. Auf diesen fand sich auch eine alte Begräbnisstätte mit Steinsärgen; die Gräber sind durch Steinkreise gekennzeichnet. Im Panka wurde im benachbarten Walde eine prähistorische Wallanlage entdeckt; sie liegt wie ähnliche andere Befestigungen in der Bukowina auf einer Bergnase. Leider ergeben Versuchsgrabungen keine Culturschichte.

R. K.

163. **Wolkow T.**, Z powodu wykopalisk neolitycznych z ceramiką typu przedmiceńskiego. Światowit III. 233.

Překlad článku z Apx. Jěr.

164. **Kólski J.**, Kamień z „wanienska matki boskiej“. Światowit III., 33.

„Kamień znajdujący się we wsi Wrząca — Warcka jest jedynym znanym w Polsce ołtarzem ofiarnym z czasów pogańskich.“

165. **Witanowski M. R.**, Rzeczy archeologiczne w 25.ciu rocznikach „Tygodnika Piotrkowskiego“. Światowit III. 228 až 229.

166. **Witanowski M. R.**, Archeologia przedziejowa w Słowniku geograficznym Kr. P. T. III., Warszawa 1882. Światowit III., 217.

Pokračování výpisků. Srovn. Światowit II. 143.

167. **Witanowski M. R.**, Gazeta Kaliska r. 1900. (VIII.) Światowit III. 227.

Přehledy archaeologických v novinách těch uveřejněných článků.

168. **Aleksandrowicz Bronisław**, Wykopalisko z epoki „la. Tène“ w Smardzewicach, pow. Opoczyńskim. Światowit, t. III., str. 166—168.

169. **Свистунъ Ф. И.**, Опытъ установленія доисторическихъ культурныхъ періодовъ для русскихъ земель. Научно-литер. Сборн. 1901 (Lvov). 229—245. (Svistun F. I., Versuch eines Systems der vorhist. Culturperioden für russische Länder.)

Stručný přehled archaeologických period se zřetelem k jihozápadní Rusi na podkladě ethnologickém. Neolith počíná příchodem Arijų okolo r. 6000 až 5000 př. Kr. a trvá do válek trojských. (r. 1200), železný věk příchodem Skythů

(r. 751). Tento dělí se pak na dobu 1. skytho-fecko keltskou (700—Alexandr Vel.), 2. thrako-sarmatskou (Alex.—106 po Kr.), 3. římskou (106—275), 4. gotskou (275—375 po Kr.). Spisovatel se domnívá, že Budini byli Slované (str. 241), že Slované za doby Herodotovy žili už na horním toku Tyru, Bugu i Dněpru; k Agathyrům čítá Karpy a Kostoboky (str. 242), Bastarnům-Galatům přičítá „boldy“, svatyně sdělané v Karpatských horách na horním Dněstru.

170. **Chamiec Ksawery**, *W śród stepów i jarów*. Kultura przeddziejowa. Bibl. Warsz. 1900. XI. i XII.

Staté týkající se předhistorie země kijevské, a sice zatím doby kamenné. V první stati probírají se hlavně hroby skřínkové severní oblasti kijevské, jichž je ale známo jen málo (s exkursem o dolmenech), pak neolithické hroby s kostrou zavinutou v kůži, jež jsou starší. Jiný typ tvoří v jižní části kijevsčiny kostry pod kurhany uložené, kterýžto způsob podle autora rozšířil se sem z pokucko-podolského Podkarpátí. V druhé stati probírají se analogie západoevropské a liší se samostatná skupina podolsko-volynsko-polésská. Na konec probírá se skupina přechodní kultury s malovanou keramikou.

Srv. ref. Běljaševského v *Арх. Лѣт.* 1901. 47. *Вѣстнику* SF. I. str. 215.

171. **Яроцкий Я. В.**, *Изъ прошлаго Волини*. Сборникъ небольшихъ истор. очерковъ. Вып. I. 1900. 50 стр. (*Jarockij J. V.*, *Aus der Vergangenheit Wolhyniens.*)

Knička obsahuje řadu populárných statí, jež před tím vyšly v žurnálu „Волинь“. Mezi jiným je zde stat „Шереметевы валы на Волини и ихъ истор. значеніе“ (okopy povstalé za výpravu r. 1660 bojarina Vas. Bor. Šeremeteva).

172. **Бѣлашевскій Н.**, *Замѣчательный кладъ великокняжеской эпохи*. *Арх. Лѣт.* III. 150—162.

Kladъ, кажется, найденъ въ Кіевѣ: „Никогда еще въ одномъ мѣстѣ не было найдено такой массы предметовъ, представляющихъ верхъ техники того періода. Материалъ предметовъ — главнымъ образомъ золота и притомъ золото въ художественной обработкѣ; лишь незначительная часть предметовъ сдѣлана изъ серебра. Но, несомнѣнно, главную цѣнность клада составляетъ цѣлый рядъ предметовъ, украшенныхъ изображеніями исполненными пергородчатой эмалью: въ кладѣ оказались почти всѣ типы извѣстныхъ до сихъ поръ предметовъ подобнаго рода.“

173. **Гамченко С.**, *Древній поселокъ и могильникъ въ урочищѣ Стуга (близъ с. Студенцы Житомирскаго уѣзда)*. *Чтенія Нест.* XIII. 1—93.

Stdiště pohřebiště mohylové (asi 30), s těly v dubových skřínkách, ležícími na znaku, hlavou k západu. Milodary chudé, ukazující na klidný život domáci. Železo, stříbro a sklo. Naleziště patřilo asi Drevljanům v době VII.—IX. stol. po Kr. Srv. ref. v *Зап. Шевч.* T. 42. bibl. 4.

174. **Ханенко Б. И. и В. И.**, *Древности Приднѣпровья*. Вып. IV. Эпоха переселения народовъ. Кіевъ 1901. 4°. 30 стр. + 20 табл. (*Chanenko B. u. V.*, *Alterthümer des Dněprgebietes.*)

První větší sbírka materiálů, týkajících se doby stěhování národů, rozdělených systematicky na skupinu 1. předmětů římského typu (hlavně fibul a přesek), 2. předmětů z žarových polí popelnicových výkopů Chvojkových, datovaných zde do II.—VI. stol., 3. předmětů stylu gotského (hlavně fibule), 4. přeč

mětů stylu sassanidského (číše, mísy, zrcadla) a 5. předmětů středoasijského typu (zbraně). Vydání je opět překrásně vypraveno. Srv. ref. Běljaševského v Арх. Лѣт. III. 93

175. **Хвойка В. В.**, Поля погребеній въ среднемъ приднѣпровьѣ. С.-Пб. Стр. 19 + 4 табл. (Chvojka V., Die Grabfelder im mittleren Dněprgebiete.)

Jedna z důležitých ruských prací archaeologických z posledních let, popisující výkopy V. Chvojky v okolí Dněpra. Autor nejen neúporně a s nadšením pracoval, nýbrž ve vzácné míře i spolehlivě a s kritickým rozhledem. Důležitost jeho práce spočívá hlavně ve výsledcích. Chvojkově děkujeme na př. za objevení celé řady nalezišť, dříve blíž neznámých, se zvláštní podivuhodnou kulturou, tvořící nejzajímavější skupinu jihoruské archaeologie.

Výše uvedená práce přináší zase celou řadu nových dat k poznání t. zv. polí pohřebních z doby prvních století po Kr., totiž pohřebišt na povrchu země ničím neoznačených s obojím současným druhem pohřbů, a typických hlavně pro gub. kyjevskou, jižní část černigovské a část podolské. V hrobech žárových bývá popelnice s milodary, někdy však popel i dary leží prostě na hliněné ploše, a nádoby stojí kolem nich. V hrobech kostrových leží těla různě orientována, na znaku, natažena; vedle je několik nádob (v jedné bývají kosti beranni) a na kostře nebo také vedle různé předměty.

Prozkoumaná a popsaná pohřebiště spadají vesměs do pozdní doby železné provázena jsou mincemi císařskými, hojným sklem (okrasami i nádobami). Patří sem především velký mohylník u sela Čerňachova (Kijev. új.) s 500—600 hrobů, 2 římskými mincemi z II. a III. století a s keramikou, která je očividně pod vlivem římským a všechna na kruhu robená, pak analogické pohřebiště v sele Romaškách (Vasilkov. új.), jež trvalo až do dob křesťanských. Pohřebiště v Zarubnicích (Kaněv. új.) je starší, má nádoby v ruce robené, černé, lesklé, patrně domácí výroby. Autor klade je asi do doby Kristova narození, kdežto obě prvá do II.—V. st. po Kr. Všechna tato pohřebiště patří podle všeho Slovanům.

176. **Линниченко И. А.**, О новѣйшихъ раскопкахъ г. Хвойка. Зап. Одесса. XXIII. 68—76.

O několika novějších nálezech v Kijevsku z okolí Tripolje.

177. **Линниченко И. А. и Хвойко В. В.**, Сосуды со знаками изъ находокъ на площадкахъ трипольской культуры. Зап. Од. XXIII. 199. (Linničenko J. u. Chvojka V., Urnen mit Schriftzeichen aus der Tripolje-Kultur.)

Jedná se o nádoby podivného tvaru, na jejíž spodní části vykresleny jsou podivné znaky upomínající na písmo. Nalézají se v t. zv. tripolské kultuře Kijevsku, a sice nádoby s jednotlivými (1.—3.) znaky hojně v období starším (B) téže kultury. Jedna nádoba primitivního rázu nese vůbec na spodní části jakýsi nápis; ale rozluštění jeho, jakož i znaků jednotlivých se nepodařilo. (Srv. ref. v Зап. Шевч. Т. 41. bibl. 1.)

178. **Штернь Э. Р., фонъ,** Значеніе керамическихъ находокъ на югѣ Россіи для выясненія культурной исторіи черноморской колонизаціи. Зап. Одесса. XXII. 1900. 1—21.

Vůči chudosti historických zpráv o řecké černomořské kolonizaci poskytují nálezy velmi mnoho poukazů na vývoj kulturního vlivu řeckého v jižní Rusi. Jsou to zejména Atheny, jejichž vliv a výrobky se nejvíce objevují, a sice nejen v koloních pobřežních, nýbrž i ve vnitru země, v Kijevsku.

První styky kulturní s Římem počínají II. stoletím př. Kr., jak svědčí amfory s římskými znaky, nalezené na Krymu, a trvaly, dokud vliv Říma sem sahal. Srv. ref. Зап. Шевч. Т. 44. Bibl. 3.

179 **Бобринскій Алексѣй Гр.**, Курганы и случайныя археолог. находки близъ м. Смѣлы. Т. III. С.-Пб. 4°, XII. + 174 стр. + XXI. табл. + 2 карты. (Bobrinskij A., Kurgane in der Nähe von Směla III.)

Srv. referát N. Běljaševského Арх. Лѣт. III. 165.

Nová kniha hr. Bobrinského obsahuje mimo podrobný a bohatý denník různých výkopů ještě úvod, v němž vykládá autor svoji představu o klasifikaci praehistorických dob jižní Rusi. Na dobu paleolithickou následuje doba přechodu kamenné k bronzě, resp. mědi, zvaná eneolithickou (konec v stol. VII.—VI. př. Kr.), bronzové doby není; následující od stol. VI. II. je doba skythosarmatská, pak je málo známá přerývka do III. st. po Kr., pak doba gothská do VI. a slovanská od VI.—IX. stol. po Kr.

Podrobný popis nálezů týká se v kap. I. výkopů kurhanů mezi f. Serebrjankou a Irdynem hlavně z doby mladší skythské (ač jsou i eneolithické zde), v kap. II. eneolith. kurhanů z pravého břehu Serebrjanky, v III. kurhanů z levého břehu Tjasmina z různých dob (zde vsunuta stať o svastice), v IV. kurhanů od Gulajgoroda. Pak následuje řada drobnějších zpráv a na konec připojeny dva dodatky: soupis kurhanových nálezů z újezda Romenského, a otisk denníků J. Znosko-Borovského o výkopech v Kaněvském újezdě.

180. **Ciechowski W.**, Kijów i jego pamiątki. Kijów 1901. Str. 352 + 30. 8°.

181. **Уварова П. С., графъ.**, Отчетъ по XI. археолог. Съѣзду въ г. Кіевѣ. Древности Моск. XIX. 2. Прот. 41.

182. **Уварова П. С.**, Докладъ о поѣздкѣ В. М. Сысоева въ Сулинь, Донской области. Ibidem 70—72.

183. **Богоявленскій С. К. и Гоше Ю. В.**, Отчетъ о раскопкахъ Елизаровскаго могильника, Волоколамскаго уѣзда. Моск. губ. 1900 г. Древности XIX. 2, 57—70.

Hroby s kostrami, sahající věkem až do konce XI. stol. po Kr. Podle vývodů autorových náležely Slovanům, a sice kolonistům novgorodským.

184. **Лазаревичъ-Шенилевичъ**, Извлечение изъ отчета о раскопкахъ. Витебскъ 1900.

185. **Штукенбергъ А. А.**, Матеріалы для изученія мѣднаго (бронзоваго) вѣка вост. полосы Европейской Россіи. Изв. Каз. XVII. 165—213.

Въ предлагаемомъ очеркѣ описаны серпы, боевые топоры, кельты, мотыки, кайлы, долота, наконечники копій и наконечники стрѣлъ.

186. **Anutschin D.**, Die Kurgankultur des Gouv. Kostroma im X.—XII. Jahrh. Globus. Bd. LXXVII. Nr. 21.

187. **Katalog** wystawy przedmiotów sztuki i starożytności w gmachu podominikańskim w Lublinie w czerwcu i lipcu 1901 r. na korzyśé domu zarobkowego. Lublin, 1901. Druk B. Drue, in. 8°, str. 31 + 79 + 85.

C. Čechy a Morava.

188. **Čermák Klim.**, Praehistorische Funde in Böhmen, Dalmatien, Montenegro und Griechenland. Mitth. anthr. Wien. Sitzb. 34.

189. **Červinka J. L.**, Sbirka pravěkých starožitností. Ref. Rypáčka v Čas. mor. musea I. 75—77.

199. **Zpráva** o archaeologických výzkumech konservatora ing. L. Červenky za r. 1901. Čas. mor. mus. II. 72 sl.

Str. 80. zajímavá zpráva o novém ohledání domnělého římského tábora u Mušova.

191. **Červinka J. L.**, Kostrový hrob u Slavkova a gallské starožitnosti na Moravě. Čas. vl. spolku muz. v Olomouci. (Gallische Altertümer Mährens.)

Pan autor podává v této práci popis hrobu kostrového od Slavkova a důkladný přehled těneských hrobů moravských. Jeho závěry jsou následující: Podle dosavadního stavu badání arch. náleží hroby těneské aspoň II. až III. stol. př. Kr. Nápadný jest naprostý nedostatek zbrani. Z okolnosti této vysvitá, že nám tu není co činiti s lidem válečným; pravděpodobně smíme ve hrobech těchto spatřovati spíše stopy klidných styků obchodních (snad rukojmě i otrokyně), nebo několik takových hrobů nalezeno přímo u samých osad pokolení popelnicových polí. Pokud se týká příslušnosti národnosti, nutno považovati moravské hroby za hroby gallské. —

Datování hrobů těneských spočívá na premisi, že sponka duchcovská spadá do III. a II. stol. př. Kr.; správnost tohoto časového určení autor ničím ovšem nedoložil.

B.

192. **Hellich Jan**, Kostrové hroby latěneské na Poděbradsku. Pam. arch. XIX., 385. (Skelettgräber aus der Latène-Periode in der Umgebung von Poděbrad.)

Pohřebiště u Kolaj a u dvora Korce blíže Žehůně.

193. **Domečka L.**, Nálezy předhistorické v severových. Čechách. Pam. arch. XIX. 389. (Vorhistorische Funde im Nordost-Böhmen.)

Stručný, ale velmi věcný popis nálezů z okolí Králové Hradce, jež učinil autor spolu s K. Buchtelou.

194. **Gerlich Karl**, Gräberfunde in Mähren. Mitth. anthr. Wien, Sitzb. 38.

Stručné oznámení nové nalezených pohřebišť.

195. **Jelínek Bř.**, Eine neuentdeckte Gräberstätte im k. Thiergarten zu Bubeneč bei Prag. Mitth. anthr. Wien. Sitzb. 113.

19 Skelette von liegenden Hockern aus der Bronzeperiode.

196. **Rzehak A.**, Die Pseudo-Cisternen-Gräber des Mittelalters. Mitth. Central. Comm. 133.

Ličení hlavně na základě nálezů brněnských. V hlubokých jamách, vyložených kamením a trámy, nalezájí se občas nádoby v několika patrech. Nádoby jsou vesměs středověké od typu hradištného až po typ pozdně středověký. Nejsou to staré hroby, jak se dříve za to mělo, ale jámy, kam se kladly oběti stavební (votivní nádoby).

197. **Rzehak A.**, Ein Schatzfund der Bronzezeit aus der Umgebung von Ung.-Hradisch. Zs. Mähren. 296.

Ein Schatzfund mit 2 Brillenspiralen, 1 Beil von ungarischem Typus, Armspangen mit eingerollten Enden und verschiedenen Ringen; gehört der älteren Bronzezeit an.

198. **Procházka Alois**, Některé nálezy předmětů starožitných na Vyškovsku. Čas. olom. č. 71. str. 83. (Einige Funde von Alterthümern aus dem Wischauer Kreise.)

Většinou zprávy o porůznych nálezech kamenných a bronzových artefaktů.

199. **Červinka L.**, Kostrový hrob u Kněžpole. Čas. olom. č. 70. Str. 41. (Skelletgrab bei Kněžpol.)

Hrob kostrový z doby knížecí, s přehledem nálezů podobných hrobů na Moravě.

200. **Fišara E.**, Žárové hroby tenské u Mezic. Čas. olom. č. 70. Str. 65. (Brandgräber aus der Latène-Zeit bei Mezice.)

Krátká zpráva o dvou hrobech. V textu datuje autor milodary do 2—4. stol. po Kr. (sponky rázu dobfichovského).

201. **H. (Houdek) V.**, Staroslovanský hrob u Náměště objevený. Čas. Olom. č. 72. Str. 128. (Alt Slav. Grab bei Náměšť.)

Rada předmětů z rozrušeného hrobu.

202. **Píč J. L.**, Kostrový hrob v Bráníku. Pam. arch. XIX. 431. (Skelettgrab aus Braník.)

Hrob náleží do kultury jihočeských mohyl.

203. **Ráž Jan**, Sídlná jáma s kadlubem v Slavětíně. Pam. arch. XIX., 432. (Eine Wohngrube in Slavětín.)

204. **Píč J. L.**, Sídliště u Dražkovic. Pam. arch. XIX. 438. (Wohnstätte bei Dražkovice)

Dvoji osídlení, jedno „z dob žárových hrobů přechodního rázu, druhá z doby hradištné“.

205. **Č(istecký) V. D.**, Nález bronzů. Pam. arch. XIX. 437. (Ein Bronze-Fund.)

Několik bronzů z hromadného nálezů odkryto mezi Čepy a Jestibořicemi.

206. **Želízko J. V.**, Die praehistor. Forschungen in Böhmen. Mitth. anthr. Wien. Sitzb. 35.

Krátká zpráva týkající se také slov. hradiště na hoře Prachinu nad Votavou.

D. Nížina stredného Dunaje, země alpské a karpatské.

207. **Kmeť Andrej**, Sitno a čo s neho vidieť. Tovaryšstvo III. str. 101—154. (Der Berg Sitno und seine Umgebung.)

Článok s veľmi bohatým a vzácnym obsahom archaeologickým. Srv. i článok „Veleba Sitna“ v Tovar. I., 149. Popisujú sa podrobne nálezy na Sitnu i v okolí učinené predhistorické i stredoveké; z predhistorických zejména spečený val u Pečeníc, násyp almáský, bátovská mohyla, domaniccké pohrebištie (žárové hroby), Náklo u Cerova a j. Dobrý materiál je také v stati „Pokus roztriedenia predhist. miestnych názvov slovenských“. Cerovské Náklo dalo autoru podnet rozhovoříti se o slov. Náklech vůbec a vysloviti přesvědčení, že jména Nákél v Slovanstvu, spec. na uherském Slovensku jsou samy sebou dokladem existence Slovanů od dob nejstarších, — což ovšem není soud správný. Srv. kritiku Škultétyho v Po-hládech 1901, 737 sl.

208. **Milleker Felix**, Die Alterthumsfunde der Gegend von Temesvár aus der Zeit von der Landnahme. Centralbl. Anthr. VI., 249.

Německý autoreferat o stati maďarsky uveřejněné v „Tört. és Rég. Értesítő“ 1900.

209. **Milleker Felix**, Die Denkmäler der La Tène-Zeit in der Gegend zwischen Donau, Theiss und Marosch. Centralbl. Anthr. VI. 250.

Autoreferat o stati tamže publikované r. 1900.

210. **Czirák G.**, Gombosi (Bogojevai) régiségekről. (Antiquités de Gombos-Bogojeva, com. de Bács.) Értés. 422—431.

Hroby se slov. esovitými záušnicemi. „Římské valy“.

211. **Bibó-Bige G.**, Egy érdekes Szabadkai sirlelet. (Tombeau intéressant à Szabadka, c. d. Bács.) Értés. 431—432.

212. **Nagy G.**, Szkitha-Szarmata maradványok a Magyar viseletben. (Traces scythiques et sarmates dans le vêtement hongrois.) Értés. 110—118.

213. **Nagy G.**, Nép-vándorlaskori Turán öltözet. (Costume touranien.) Értés. 318—323.

214. **Dömötör L.**, Római korbelt edények a Pécskai Nagy-Sáncban. (Vases en argile de l'époque romaine trouvées sur le grand tertre de Pécska [com. de Arad.]) Értés. 327—335.

215. **Hild V.**, A Jász-Alsó-Szent-Györgyi sír. (Le tombeau de Jász-Alsó-Szent-György.) Értés. 121—138.

216. **Lehóczky Tiv.**, Emlékek a régibb vaskorból Munkács környékén. (Antiquités de l'âge de fer trouvés dans les environs de Munkács.) Értés. 138—146, 198—220, 335—344.

217. **Juhász L.**, Baranyamegyei leletekről. (Antiquités du comté de Baranya.) Értés. 174—176.

218. **Finály Gab.**, Két Római épületről Apahidán. (Deux ruines de l'époque romaine à Apahida, com. de Kolos.) Értés. 239—250.

219. **Éber L., Nagy G.**, Sirleletek a régibb középkorból. (Cimetières du haut moyen âge.) Ertes. 289—318.

Popisuji se pohřebiště 1. Abony (com. Pešť), 2. Hernádpuszta (tamže), 3. Nemédi (com. Tólna).

220. **Gohl Ed.**, Kelta és egyéb barbar érmeink technikus sajtáságai. (Les monnaies des Celtes et d'autres barbares du pays au point de vue technique.) Ertes. 351—359, 403—421.

Důležitý článek jednající o technické výrobě t. zv. keltských mincí barbarských a j. (hlavně t. zv. duhových misek).

221. **Középesy G.**, Régészeti kutatások Er-Kőbőlkuton Biharvármegyében. (Investigations archéologiques à Er-Kőbőkút, com. de Bihar.) Ertes. 363—368.

222. **Darnay K.**, Sűmeghvidéki Skytha leletről. (Une trouvaille scythique des environs de Sűmegh.) Ertes. 369—372.

223. **Darnay K.**, A Csabrendeki diadémáról. (Le diadème et d'autres antiquités de Csabrendek.) Ertes. 432—435.

224. **Darnay Kal.**, Sűmeghvidéki emlékek a régibb középkorból. (Antiquités de la première partie du moyen âge provenant de la contrée de Sűmegh, com. de Zala.) Ertes. 176—182.

225. **Dömötör L.**, Ujabb lemeszajtoló bronzminták fonlakról. (Moules en bronze pour frapper des ornements du moyen âge.) Ertes. 62—66.

226. **Cséplő P.**, Régészeti ásatásokról a Bihari várban. (Fouilles dans le bourg de Bihar.) Ertes. 69—72.

227. **Karácsonyi J.**, Ásatásáról a Bihari földvárban. (Fouilles dans le même endroit.) Ertes. 72—74.

228. **Orosz Endre, A** „Petrisi“ őstelep Szamos-Ujvárt. (La station préhistorique de Petris à Szamos-Ujvár.) Ertes. 17—28, 146—163, 220—234.

229. **Fetzer J.**, Szilágysági leletekről. (Trouvailles au comté de Szilágy.) Ertes. 54—57.

230. **Récsey Vikt.**, Egy Bakony-Romándi urna-leletről. (Urnes funéraires à Bakony-Románd, com. Veszprém.) Ertes. 57—60.

Kerámika z doby přechodní.

231. **Riegl Al.**, Die spätrömische Kunstindustrie. Wien. Fol. XXVIII. + 217 S., 23 Taf. und 100. Abbildungen im Text.

Zusammengestellt nach den Funden in Österreich-Ungarn im Zusammenhang mit der Gesamtentwicklung der bildenden Künste bei den Mittelmeervölkern.

232. **Celestin V.**, Rimske svjetiljke iz Osijeka. Vjesn. arh. 21—43.

233. **Brunšmid J.**, Groblje bronsanoga doba na Klačenicu kod Jahlanca (Kotar Senj). Vjesn. arh. 53—59.

234. **Brunšmid J.**, Predmeti halštatskoga doba iz grobova u Vranića gromili u Širokoj kuli (kotar Gospić). Vjesn. arh. 63.

235. **Klaić V.**, Rimski zid od Rijeke do Prezida. Vjesn. arh. 169.

236. **Purić Jos.**, Prehistorijske naselbine u okolici Erduta. Vjesn. arh. 177.

1. Naselbina Veliki Varad. 2. Naselbina Staro ili Fratovo brdo. 3. Naselbina Prkos.

237. **Bahrfeldt M.**, Der Münzfund von Mazin (Croatien). Afrikanische und italische Kupfermünzen, Aes rude und signatum. Eine vorläufige Erörterung der Barrenfrage. Berlin (A. Weyl). Str. 29.

Sonder-Abdruck aus den Berliner Münzblätter. Cf. Vjesnik arh. hrv 1901. 257.

238. **Machnitsch Rud.**, Das Grabfeld von Koritnica. Mitth. Centr. Comm. 77.

52 Brandgräber aus der älteren Eisenzeit.

239. **Rutar Simon**, Die Funde von Vinivrh bei Weisskirchen. Ibid. 27.

Verschiedene Gräber-Funde, meistens aus der röm. Zeit.

E. Země balkánské.

240. **Truhelka Ćiro**, Dr., Rezultati prehistoričkog istraživanja u Bosni-Hercegovini. Tečajem godine 1900. (Ergebnisse der praehist. Forschung in Bosnien und Herzegovina im Jahre 1900.) Glasnik XIII 1—30.

1. Bogati preh. nalaz iz jedne gromile u Plani, kotar Bilek. Nahogjagi napredne grčke kulture. Možemo prilično tačno uvrstiviti postanje te gromile u doba koje se primiče V. vijeku prije Isusa. 2. Rano latenski nalaz iz Vručice. 3. Preh. grobište u D. Lamincima.

241. **Truhelka Ćiro**, Dr., Prehistorička sojenica u koritu Save kod Dönje Doline. (Präh. Ansiedelung an der Save bei Dönje Doline.) Glasnik XIII. 227—288.

Najbliže analogije nalascima naći ćemo u Novigradu, kotara broskog na Savi u Slavoniji. (Vjestn. hrv. arheol. 1900. 43.) Druga je analogija sojenica u Uni kod Ripča (Glasnik 1895).

242. **Хернес Марко**, Dr., Сребрни покладни налази из Штрбаца в Босни. Glasnik XIII. 527—536. (Hoernes M., Silberfund aus Štrbci in Bosnien.)

Náleží době laténské.

243. **Ippen T.**, Starine iz Albanije. (Alterthümer aus Albanien.) Glasnik XIII., 117. Cf. ibid. XIII.

244. **Träger P.**, Begräbniss-Plätze und Tumuli in Albanien und Macedonien. Berl. Verh. 43.

Gräberfelder aus der Umgebung von Skutari, und aus der Gegend zwischen aloniki und Pella u. s. w.

245. **Čurčić V.**, Ein Flachgräberfeld der Japoden n Ribić bei Bihać. Wiss. Mitth. Bosn. VII. 1900. S. 3.

246. **Bulić Frane**, Po ruševinama staroga Solina. (Auf den Ruinen der alten Solona.) Iz „Spomen cvieća“ Matice Hrvatske. Zagreb 1900. Str. 63.

Přehledný popis dnešního stavu rozvalin provázený hojnými obrázky v textu a přílohami.

247. **Успенский Ф. И.**, О древностяхъ города Тырнова. Изв. р. арх. конст. VII. I.

Srv. obsah v Let. Mat. Сри. 1902. 128.

248. **Бончевъ Т.**, Дръ, Мегалитни паметници въ Сакаръ-Планина. Сбор. мин. XVIII. 659. (Megalith. Denkmäler des Sakar-Planina in Rumelien.)

Tyto megalith. pomníky popsalí už dříve zběžně Škorpilové a Bončev (Correspondenzblatt 1896). Zde je popis podrobný. Jsou to hlavné dolmeny.

249. **Добруски В.**, Материали по археологията на България. Сбор. мин. XVIII. 704. (Materialien zur Archaeologie Bulgariens.)

Náhrobní kameny fecké a římské 1. z okolí staré Nikopole na Istru, 2. z kolonie Ulpia Oescus, a různé z provincie Dolní i Horní Moesie, 3. z Thrakie.

4. Práce vztahující se k staré kultuře slovanské.

250. **Schrader O.**, Reallexikon der indogerm. Alterthumskunde. Grundzüge einer Kultur und Völkergeschichte Alt-Europas. Strassburg 1901. XL. + 1048 S.

Srv. napřed str. 32. a ref. Brücknerův v Arch. Jag. XXIII. 622, jenž vytýká, že málo byla užitekována slavistika a málo uváženy ethnogr. paralely. Srv. dále ref. Naase v Buschan's Centralblatt VI. 272.

251. **Погодинъ А.**, Примитивныя формы общественнаго быта. ЖМНП. СССXXXIII. Янв. 114.

По новѣйшихъ изслѣдованіяхъ. 1. Родовой бытъ. 2. Общинный бытъ.

252. **Meitzen Aug., Dr.**, Die verschiedene Weise des Übergangs vom Nomadenleben zur festen Siedelung bei Kelten, Germanen und Slaven. Verh. des VII. intern. Geogr. Congresses, Berlin 1899. II. Berlin 1901. 483—497.

Pro dějiny Evropy severně Alp přicházejí k platnosti jen Kelti, Germani a Slované, jež Řekové a Římané znali ještě jako kmeny pastevců, kteří se počínali pevně usazovat. O tomto usazování svědčí nám hlavně prameny středověké a způsob zachovaných starých osad s příslušností agrární parcelací. Bylo by ale marnou prací z formy a z typů osadních souditi bezprostředně na národnost. Tři zmínění národnové mísili se a jeden po druhém na určitá území nastupoval. Původně od Donu až k Rýnu seděli Kelti, šifíce se do Gallie, Hispanie a Britannie, ale mnohé části jejich sídel původních zaujali už velmi brzy Germani, vyšedši ze sev. Německa a Skandinávie, a Slované. To vše působilo na změnu forem osadních. Aby se původní typ keltický,

germanský a slovanský našel, nutno vyhledati větší území, kde seděl kmen od počátku usídlování se pevně a bez cizího panství a mísení. A touto cestou lze vskutku dojítí cíle. Takovým keltským územím je Irsko, germanským kraj táhnoucí se od Taunu a Vesery přes Dánsko do Skandinávie a ohraničený od císaře Karla Velkého linií zvanou „*limes sárabicus*“, čistou slovanskou zemí je země od Visly na východ. Meitzen probírá pak podrobně s pomocí map typu osad (u Slovanů předpokládá všude původní zádruhu), a vykládá příčiny, na základě jichž povstaly rozdíly u kmenů původně tak blízkých, příbuzných.

253. **Leciejewski J.,** Dr., *Napisy runiczne na urnach z Alekanowa.* Древности Моск. XIX. 2. 39—46. (Runische Inschriften auf den Urnen von Alekanovo.)

254. **Леціевскій І.,** Др., *Руническія надписи на Алекановскіяхъ урнахъ.* Пер. В. Н. Щепкина. Ibidem. 47—57. (Russ. Übersetzung derselben Arbeit.)

Autor zastává mínění, že Slované znali písmo runské a jednu popelnici a 2 střepy z pohřebiště u Alekanova, popsánoho Gorodcevem v Arch. Изв. и Зам. 1897, V., 385—390 má za přímý toho doklad. Znaky na nádobě narysované čte: „um-malu-stavih nuž(ďaja“ a vykládá „Ум(ершему) малу ставих нужд-ая“ — „mrtvému chlapci postavil jsem (t. j. popelnici tuto) já nešťastný“ (t. j. otec). Popelnici klade do XI. stol.

255. **Линниченко Н. А. и В. В. Хвойко,** *Сосуды съ знаками изъ находокъ на площадкахъ трипольской культуры.* Одесса 1901. Cf. Nr. 177.

256. **Balics Lajos,** Dr., *A keresztenység története hazánk mai területén a magyarok letelepedéséig.* Budapest (Stephanum). 16°. Str. 319. Cena 7 kor. (Geschichte des Christenthums in unserem Lande vor der Ankunft der Magyaren.)

Ref. v Slov. Pohľadech 1902, 328 vutýká právem knize, že zanedbala výklad o povstání křesťanství Slovanů pannonských a slovenských, a že nezná slov. pramenů k tomu.

257. **Грушевський М.,** *Огляд прац Н. Кондакова з історії староруської штуки.* Зап. Шевч. т. 40. Наук. хр. 1. (Hruševskij M., Über die Arbeiten Kondakov's im Gebiete der altrussischen Kunst.)

Obširný kritický referát o 4.—6. svazku Kondakových „Русскія Древности“, pak o jeho dílech „Визант. емали“, „Русскіе клады“ a jeho stati „О научныхъ задачахъ исторіи древнерусс. искусства“.

258. **Потановъ А. А.,** *Очеркъ древней русской гражданской архитектуры.* Древности. Моск. XIX. 1., стр. 1—16, 2., стр. 1—38. (Potanov A., Abriss der alten russ. Architektur.)

259. **Höfer P.,** *Der römische Handel mit Nordeuropa.* Globus Bd. LXXX. Nr. 17, str. 265.

260. **Погодинъ А.,** *О происхождении русскаго слова глазъ.* Изъ русскаго Arch. Вѣстника. (Pogodin A., Über den Ursprung des russischen „глазъ“.)

Slovo „глазь“ jest všeslovanské a pošlo ze stném. glāza (z glēza), značícího jasný kámen, sklo, jantar a svědectvím časného příchodu těchto věcí k Slovanům.

261. **Илиевъ А. Т.**, Единъ старославянски обредъ отъ езическо врѣме, въ сп. „Надежда“, редакторъ А. Т. Илиевъ и Ст. Момчиловъ, Стара Загора, I. год. (1900), 1 кн. 19—22 стр. (Илjev A., Ein altslav. Gebrauch aus der heidnischen Zeit.)

Българската поговорка: „Видите ли ме, селяки?“ споредъ автора „е излѣзла отъ единъ обредъ, който дѣйствително отъ по-старо християнско врѣме се е практикувалъ на задушница отъ свещеницитѣ. Безъ вѣско съмнѣние, той е билъ отъ езическитѣ врѣмена, когато се е изпълнявалъ, или отъ жрецитѣ, или отъ домакинитѣ, които сѣ държали мѣсто на жреци.“ Сѣщиятъ обредъ е познатъ у малоруситѣ, лотишитѣ, изчезнахитѣ балтійски славяни, за които ни свидочи Саксонъ граматикъ, гърцитѣ и др.

А. П. Ст.

262. **Желизко И. В.**, Объ употребленіи челоѳеческихъ череповъ въ эпоху доисторическую въ связи съ новымъ временемъ. Съ чешскаго перевелъ А. Кашпаръ. Прага 1901. (Zelizko J., Über den Gebrauch der menschlichen Schädel in vorhistor. Zeit.)

Jest to vlastně otisk z č. 31. Izvěstiji Tavričeské učené komise, pouze s obálkou v Praze tištěnou.

263. **Zaborowski**, Le feu sacré et le culte du foyer chez les Slaves. Mém. et Bull. d'anthr. Paris 1900. 530—534.

O kultu domácího ohně a krbu u starých národů a jeho přežitcích u Slovanů balkánských.

Dodatky archeologické.)*

264. **Антоновичъ В. Б.**, Археологическая карта Волынской губернии. Труды XI. арх. съѣзда.*) Т. I., стр. 1—130. (Antonovič V., Archäologische Karte des Gouv. Wolhynien.)

Карта прѣкрасной работы.

265. **Антоновичъ В. Б.**, Раскопки кургановъ въ Западной Волыни. Ibidem. Т. I., стр. 134. (Antonovič V., Ausgrabungen von Kurganen im westlichen Wolhynien.)

Раскопки въ четырехъ могильникахъ у селъ: Суража и Брыкова въ Кременецкомъ, у селъ: Рыкани и Красне въ Дубенскомъ у. Раскопаны 43 курганы, совершенно тождественны, очень бѣдны предметами. Изъ 20 череповъ было 5 долихоцефаловъ (70—74), 13 мезоц. (75·4—80), 2 брахиц. (81—82·6). Время славянское.

266. **Антоновичъ В. Б.**, О каменномъ вѣкѣ западной Волыни. Ibidem. Т. I. стр. 141. (Antonovič V., Über die Steinzeit im westl. Wolhynien.)

267. **Антоновичъ В. Б.**, О мѣстоположеніи лѣтописныхъ городовъ Шумска и Пересопницы. Ibid. Т. I., стр. 148. (Antonovič V., Über die Lage der alten Städte Šumsk und Peresopnica.)

*) První díl Trudů XI. archaeol. sjezdu v Kijevě, z něhož jsou zde uvedeny následující dodatky, došel redakce teprve po vytištění předcházející části.

268. **Бранденбургъ Н. Е.**, Обь аборигенахъ Кіевскаго края. Ibid. T. I., стр. 155. (Brandenburg N., Über die Urbewohner der Gegend von Kiev.)

Jedná se o otázku, jaké bylo obyvatelstvo kijevského kraje v dobu neolithickou, jehož zbytky uloženy jsou v hrobech s kostrami skrčenými, ale jež, jak nálezy svědčí, udrželo se tu až do příchodu železa. Typ těchto hrobů je v jižní Rusi daleko rozprostráněn, a celkem s inventářem chudým. Jsou to nejspíše hroby Kimmerijců, kteří z největší části v VII. stol. vytěsněni byli Skythy.

269. **Бранденбургъ Н.**, Выписка изъ журнала раскопокъ кургановъ со скелетами въ скорченномъ положеніи. Ibid. стр. 170. (Brandenburg N., Tagebuch der Ausgrabungen von Kurghanen mit gekrümmten Skeletten.)

Material k stati předešlé.

270. **Кулаковскій Ю. А.**, Къ вопросу обь окрашенныхъ костякахъ. Ibid. стр. 190. (Kulakovskij Jul., Zur Frage über die gefärbten Skelette.)

Proti mínění prof. Antonoviče a Niederla soudi autor, že červená barva koster mnohých jihoruských mohyl nanesena byla na tělo zemřelého, ne teprve na kosti. Zvyk patří do doby předskythské a Kulakovskij vykládá jej, opíraje se o analogie římské (barvení Priapa a Jova na červeno) za zvyk kultovní.

271. **Сѣцинскій Е.**, Археологическая карта Подольской губ. Ibid. стр. 197. (Sěcinskij J., Archaeol. Karte des Gouv. Podolien.)

Отличная карта составлена по образцу Арх. карты Кіевской губ. проф. Антоновича.

272. **Гамченко С.**, Раскопки въ бассейнѣ р. Случи (между м. Мирополь и с. Ульха). Ibid. стр. 355. (Hamčenko S., Ausgrabungen im Bassin des Flusses Sluč.)

Городище и курганы славянской эпохи. Трупосожженіе и погребеніе. Изъ 6 череповъ 2 долихоцефали и 4 мезоцефали. (69·3 — 74·5 — 75·7 — 75·4 — 78·3 — 79·3). Человѣкъ этихъ кургановъ долженъ быть причисленъ къ Древлянамъ V.—VIII. вѣковъ по Р. X.

273. **Ляскоронскій В. Г.**, Городище, курганы и длинные (зміевые) валы, находящіеся въ бассейнѣ р. Сулы. Ibidem стр. 404. (Ljaskoronskij V., Burgwälle, Kurgane und Langwälle im Bassin der Sula.)

274. **Ляскоронскій В.**, Находки римскихъ монетъ въ области средняго Приднѣпровья. Ibid. I., 458. (Ljaskoronskij, Funde von röm. Münzen im Gebiete des mittleren Dněpr.)

275. **Виттигъ В. М.**, О нуждахъ археологій въ царствѣ Польскомъ. Ibid. I., 465. (Vittich V., Über die Bedürfnisse der polnischen Archaeologie.)

Необходимо основать въ Варшавѣ Археологическое Общество и Музей.

276. **Бугославскій Г. К.**, О восточномъ торговомъ пути пролегавшемъ въ великокняжескую эпоху черезъ г.

Смоленскъ и его область. Ibid. I., 469. (Bugoslavskij G., Ein östlicher über Smolensk führender Handelsweg der grossfürstl. Periode.)

277. **Мельникъ Е. Н.**, Раскопки въ землѣ Лучанъ произведенныя въ 1897 и 1898 г. Ibid. I., 479. (Frau J. Melnik, Ausgrabungen im Lande der alten Lučaner.)

Большая работа. Раскопки въ сѣверной части Волынской губ., въ уѣздахъ Ровенскомъ, Луцкомъ и Дубенскомъ. (Долихоцефаловъ 74 = 66·5%, мезоцеф. 11 = 10%, брахич. 10 = 9%). Курганы славянскіе, изъ VI.—X. вѣка.

278. **Городцевъ В. А.**, Русская доисторическая керамика. Ibid. I., 577. (Gorodcev V., Die russ. vorhist. Keramik.)

Введение. Необходимость выработки номенклатуры и системы описанія доистор. керамики. — Система и номенклатура. — 1. Матеріаль. 2. Способы выработки керам. издѣлій. 3. Виды кер. издѣлій. 4. Высушиваніе и обжиганіе. 5. Орнаментъ. Стр. 651. Описаніе керамики неолит., бронзоваго и желѣзнаго вѣка.

279. **Бѣляшевскій Н. ф.**, Дюнные стоянки неолит. эпохи на берегахъ рѣки Зап. Буга въ среднемъ его теченіи. Ibid. I., 673. (Běljaševskij N., Neolith. Siedelungen im Gebiete des westl. Bugs.)

Стоянки принадлежать мезолитической группѣ.

280. **Житинскій**, Находки каменнаго вѣка въ бассейнѣ р. Стыри. Ibid. I., 714. (Žitinskij, Neolith. Funde aus dem Bassin des Styr.)

281. **Хвойка В. В.**, Каменный вѣкъ средняго Приднѣпровья. Ibid. I., 736. (Chvojka V., Die neolith. Periode im mittleren Gebiete des Dněpr.)

Velmi důležitá a rozsáhlá práce, jež staví autora do řady prvňích ruských archaeologů. Podáme o ni obšírný referát jinde. Všechny nálezy sem spadající, jejichž kultura se jeví v kontinuitě s pozdějšími až do 4. stol. po Kr., připisuje autor Protoslovánům.

282. **Труды XI. археолог. сѣзда въ Кіевѣ 1899.** Подъ ред. граф. Уваровой и С. С. Слуцкаго. Томъ I. Москва 1901. (Arbeiten des XI. arch. Congresses in Kiev.)

VI. FILOLOGIE BALTSKA.

1. Baltské kmeny vûbec.

1. **Поржезинскій В. К.**, Къ исторіи формъ спряженія въ балтійскихъ языкахъ. Общее введеніе: образованіе формъ лица и основъ времени и наклоненія. Москва, Универс. типографія. VIII. а 166 s. [Zvl. ot. z Изв. Унив.] (Porzeziński V. K., Zur Geschichte der Verbalformen in den baltischen Sprachen. Allgemeine Einleitung: Bildung der Personalformen und der Tempus- und Modalstämme. Moskau.)

I. Глаголь и его формы въ яз. общендоевр. и въ балт. языкахъ. II. Образованіе формъ лица въ балт. яз. III. Образованіе формъ времени и наклоненія въ балт. яз.

2. **Вольтеръ Э.**, Литовская хрестоматія (E. Volteris, Lietuviška chrestomatija). Санктпетербургъ, Типогр. Акад. Н. 247 s. 4°. (E. Wolter, Lit. Chrestomathie.)

Ukázky z prus. katechismů, ze starši literatury lit. a lot., z lit. literatury nové a dialektické.

E. Berneker, D. Litt.-Zt. 1901, 2970--2971. J. Zubatý, Idg. Anz. XIII. 77-78.

3. **Lietuvos mylotojas.** Lietuviu Pratėviai mažojoje Azijoje, nuo senovės iki jie pateko po valdžia Persu. Chicago, Spauda „Lietuvos“. 288 s., 4 mapy. („Litauischer Patriot“. Die Urahnen der Litauer in Klein-Asien, von der Urzeit bis zur Zeit, wo sie unter die persische Herrschaft kamen.)

2. Litvané.

4. **Mittheilungen** der Litauischen litterarischen Gesellschaft. 26. Heft (V. 2.). Heidelberg. C. Winter's Universitätsbuchh. (in Kommission). Str. 117-230.

5. **Litteratur-Bericht.** Mitth. Lit. Ges. V. 216-222.

6. **Jonas Jr.**, Suskaita arba statistika visu lietuviszku knygu atspausu Amerikoj nuo pradžios lietuviszkos Amerikon emigracijos

iki 1900 metu. Plymouth, Pa. 1900. (Verzeichnis aller seit Beginn der lit. Emigration nach Amerika bis 1900 in Amerika gedruckten lit. Bücher.)

7. **Katalogas** isleistu knygu „Vienybės Lietuvninkų“ ir visu kitu spaustuviu gaunamu pas J. J. Pauksztį & Comp. Plymouth, Pa. 1900. 32 s. 16°. (Katalog der vom „Lit. Verein“ und anderen Druckereien hsg., bei J. J. Pauksztis & Co. käuflichen Bücher [332 ě].)

8. **Zubatý Jos.**, Zu Schleicher's litauischen Studien. Věstn. ČSpol. 1901 VII. 29 s.

Zpráva o rukopisných záznamech Schleicherových z litevské cesty z roku 1852, chovaných v pražské universitní knihovně.

9. **Kriaušaitis Petras**, Lietuviškos kalbos Gramatika. Tiltė, v. Mauderode. 86 s. 4°. (Lit. Grammatik.)

10. **Schiekopp J.**, Litauische Elementar-Grammatik. 2. Aufl. von A. Kurschat. 1. Teil. Formenlehre. Progr. Gymn. Tilsit.

11. **Bezenberger Ad.**, Das litauische futurum. Idg. Beitr. XXVI. 169—183.

Jako konjugace lit. *-iu -i, -ei* odpovídá ř. *-iō. ἦσω*, tak fut. lit. *-siu -si* dorskému *-σεω*. Pův. lit. flexe byla: *-iu -i -ia -iame -ite*; jiné tvary vznikly analogii.

12. **Gaigalat Wilh.**, Die Wolfenbütteler litauische Postillen handschrift aus dem jahre 1573. Zweiter Teil. Mitt. Lit. Ges. V. 117—165.

Zur wortbildungslehre. Zur deklination. Textproben. Lexikalisches.

13. **Jonas Jr.**, Lietuviški Dainiai pradžios XIX. šimtmečio. Shenandoah 1899. 54 s. (Die lit. Dichter zu Beginn des 19. Jhts.)

14. **Parinktos lietuviškos dainos** pagal Antaną Juškevičę. Tiltė, v. Mauderode 40 s. (Ausgew. lit. Volkslieder, nach A. Juškevič.)

15. **Bezenberger Adalb.**, Fünf Dainamelodien. Mitt. Lit. Ges. V. 174—179.

16. **Dryskis K.**, Dainelės. Tylže 1900, v. Mauderode. 20 s. 16°. (Volkslieder.)

17. **Janulaitis A.**, Dainos aufgezeichnet in Padubisen von Antanas Kabaila. Mitt. Lit. Ges. V. 179—189.

18. **Koncowicz J.**, Abenteuer eines Dummen. (Übersetzung des litauischen Märchens auf S. 87. ff.) Mitt. Lit. Ges. V. 204—208.

19. **Rozwadowski Jan**, Objasnienia do mapy języka litewskiego w gubernii Wileńskiej. Materiały i prace kom. jez. I. 1. 89—93. (Erläuterungen zur litauischen Sprachkarte im Gouv. Wilna.)

20. **Tetzner F.**, Klete und Swirne. Mit Grundrissen. Globus LXXIX. 252—255.

M. j.: sl. *kleť* (střhném. *glět* ze slov.): ř. *κλειθρον*, got. *hleiθra*, stir. *cliaθ*

21. **Wolter E.**, Lokavos kalns. — Gidymai su burtais. Burtai. Mitt. Lit. Ges. V. 198—202. (Der Lokava-Berg [eine Sage]. — Zauberkuren. Zauber.)

Z pozůstalosti A. Burby.

22. Chronik der Kirche und des Dorfes Russ nach traditionellen Quellen. Angefangen den 12. Aug. 1856 von Rademacher, Prediger und Kantor. In gekürzter Form mitgeteilt von Wilh. Gaigalat. Mitt. Lit. Ges. V. 166—174.

Die Begräbnissozietäten. Die Hochzeit und die dabei herrschende Sitte. Die Religionssekten und der religiöse Sinn. Die litauische Deputation bei dem 50jähr. Militärjubiläum des Prinzen von Preussen.

23. Letuvis A., Litwini na wystawie w Paryżu. Tydzień 1901. Č. 40. (Die Litauer auf der Pariser Ausstellung.)

3. Lotyšī.

24. Magazin, herausgegeben von der Lettisch-Litterarischen Gesellschaft. Zwanzigsten Bandes zweites Stück. Mitau. 350 s. 2 rbl.

25. Protokoll der 72. Jahresversammlung der lettisch-litterarischen Gesellschaft, Riga den 13. December 1900. Mag. lett. 277—350.

M. j.: Zprávy bibliografické (A. Bernewitz, G. Hillner); K. Mühlenbach, Das Suffix auf *-ums* im Lettischen (337—338); J. Endzelin, Zur lettischen Betonung und Qualität (339—340).

26. Jelgawas Latweeschu Beedribas Rakstneezibas Nodal'as Sestais rakstu Krahjums. Jelgawā. 565. (Magazin, 6. Bd., der litter. Sektion des Mitauer Lett-Vereines. Mitau.)

27. Rehenhusen Joh. Georg, MANDUCTIO Ad Lingvam Lettonicam facilis & certa. Riga MDCXLIV. Neu hsg. von Pastor Dr. A. Bielenstein. Mag. lett. XX. 2, 1—59.

28. Эндзелинъ И., Замѣтки къ латышской акцентовкѣ. Изв. рус. яз., VI, 4, 140—149. (Endzelin J., Bemerkungen zur lettischen Akzentuierung.)

29. Шмидтъ П., Троякая долготавъ латышскомъ языкѣ. 1899. С.-Пб., 48 стр. Сбор. Акад. С.-Пб. Томъ LXVII., Nr. 2. 1901. (Schmidt P., Dreierlei Länge im Lettischen.)

30. Mühlenbach K., Das Suffix *-ums* im Lettischen. Mag. lett. XX. 2, 337—338 (Résumé).

31. Sokolow J. un Seewald P., Saruna Latweeschu, Kreewu un Wahzu walodās jeb derigs wadons katram, kas grib eepafitees ar schihm walodam pilnigi. 2. ifdewums. Mitava, G. Landsberg. (Sokolow J. und Seewald P., Lettisch-russisch-deutsches Gesprächsbuch.)

32. Walodas druskas. Austr. XVII. 186—187, 185—286 (Lexikalisches).

katars — palahps.

33. Mühlenbach K., Par jaunwahrdeem latweeschu walodā. Rés. přednásky. Austr. XVII. 666 (Neu gebildete Wörter der lett. Sprache.)

34. **v. Keuszier Friedr.**, Zur Frage der culturellen Beeinflussung der Letten durch die Russen in der vordeutschen Periode. Mag. lett. XX. 2, 273—275.

Slova: *baznica, kristlt, zvanit, grōks.*

35. **Trasun K. F.**, Bemerkungen über die „Etymologie der Ortsnamen im Witebskischen Gouvernement“ [Reval 1897]. Mag. lett. XX. 2, 92—99.

36. **Stender G. F.**, [1714—1766]. Wezá Stendera raksti II. Sakopojis K. Kundfišch. Riga. Latwju Beedriba. (Des älteren Stenders Schriften II. Ges. v. K. Kundsñ. [I. ib. 1897].)

37. **Lautenbach J.**, Neredfigais Indrik'is, „tumschu mahju“ „dfeesmu taisitais“. Balss XXIV. N. 48—52. (Der blinde Heinrich, „Sänger der dunklen Häuser“.)

1. Život. 2. Vzdělání Jindřichovo. 3. Vydání. 4. charakteristika básni.

38. **Widfemneeks R.**, Juris Allunans. Balss XXIV. 10, 2—4, 11, 2—4, 12, 1—2, 13, 3—4, 14, 2, 15, 2—4, 16, 2—3, 17, 2—3. (Georg Allunan [1832—1864].)

39. **Dzintariņš**, Teika par welna alu. Balss XXIV. č. 16. (Sage über „das Teufelsloch“ [bei Lindenhof, Kirchsp. Wenden, Livl.]

Varianta od -u- t. č. 22.

30. **L. R.**, Gudrais Ansis un welns jeb Stahsti un pasakas par to, kā gudrais Ansis ismulkojis zilwēkus un peewihlis, apmahņijis un pahršpehjis welnu. Smiltene (Smiltēn), Dfirkal. 118 s. 30 kop.

Der schlaue Hans und der Teufel, oder 47 Erzählungen und Märchen, wie der schlaue Hans Leute zu Narren hielt und den Teufel überlistete, betrug und besiegte. — II. Daša ibd., 108 s., 30 kop. (31 povidek).

41. **Bielenstein Emil**, Ueber die Bedeutung des lettischen Volksliedes für die Archäologie. Vortrag, gehalten auf dem X. archäol. Congr. Mag. lett. XX. 2, 60—78.

42. **Edg.**, Tautas dfeemas par dfeedaschanu. Balss XXIV. N. 43—45. (Volkslieder über das Singen.)

43. **Winter A. C.**, Kritische Bemerkungen zu A. Bielensteins „1000 lettische Rätsel“ (Mitau 1881). Mag. lett. XX. 2, 79—91.

44. **Peterson Karl**, Latweeschu mahte ar behrnu. Kraj. Jelg. 6, s. 1—56. (Die lett. Mutter mit Kind. Volkstraditionen.)

45. **Siliņ M.**, Latweeschu apdfihwotās femes kahrte, pehz wisjaunakeem kahrshu materialeem un pascha krahtām siņām. (Karte des lettischen Wohngebietes, nach dem neuesten Kartenmaterialeem und selbstgesammelten Berichten.) Riga.

46. **Par Latweeschu tautas spēku senakōs laikōs.** Balss XXIV. N. 47—50. (Über die Grösse des Lettenvolkes im Altertum.)

1. V baltských krajich seděli Lotysi dřive než ěstové a Livové-Kurové. 2. ěstů přišlo a se usadilo hojně, a proto si assimilovali trvale zbylé tam Lotyše. 3. Livů a Kurů bylo málo a byli assimilováni od Lotyšů. 4. Přichod Němců pomáhal jich polotyšeni, protože zadržel jejich další šíření a ztročil jejich vyšši třidy.

47. **Lautenbach J.**, Ueber die Religion der Letten. Mag. lett. XX. 2, 101—172.

I. Die Quellen: 1. Chroniken und ähnl. Schriften. 2. Volkstraditionen. II. Allgemeine Grundlegung. III. Die Religion der Letten: Dogmatik, Ethik, Cultus. (Skoro výhradně na základě lidových podání.)

48. **Bruņoneek M.**, Par uguns-kuru dšimts un reliģijas attihstibas siņa. Rēs. přednášky. Austr. XVII. 664. (Der Feuerherd und seine Bedeutung in der Volks- und Religionsentwicklung.)

4. Prusové.

49. **The Paganism of the Ancient Prussians.** Translated by Fred. C. Conybeare, M. A. — Folk Lore XII., 293—302.

Přeloženo z knihy, vytištěné Spirae r. 1582 („About the religion, sacrifices, wedding, and funeral rites of the Prussians, Mescovites and Tartars“, by various authors).

50. **Meyer Walt.**, Altpreussische Bibliographie für das Jahr 1900. Altpreuss. Monatsschr. N. F. XXXVIII. H. 5/6.

Rejstřík jmenný.*)

(Sestavil PhC. O. HUJER.)

- Abramovič D. J. aut. 104, (221); 108, (249)
Adámek K. V. aut. 167, (816); 176, (888); 244, (637); 249, (721), (725)
Adler B. F. aut. 255, (30)
Alaverdjanc M. J. aut. 123, (407)
Al'd J. aut. 123, (403)
Aleksandrov A. aut. 20, (157)
Aleksandrovskij G. V. aut. 126, (448)
Aleksandrowicz Br. aut. 275, (168)
Alferov A. aut. 123, (396)
Allen Paton Luey aut. 182, (22)
Almazov A. J. aut. 85, (44); 132, (520); 185, (54)
Altrichter K. aut. 271, (131)
Andree Richard aut. 199, (184); 259, (57)
Andrian Ferdinand aut. 183, (34)
Andrić Nikola aut. 91, (88); 94, (119); 96, (135)
Angelov G. aut. 191, (99)
Ankert H. aut. 185, (50)
Antipov V. A. aut. 225, (420)
Antonovič V. B. aut. 286, (264, 267)
Anučin D. N. aut. 254, (22); 278, (186)
Appel K. ref. 27, (12)
Argirov S. aut. 44, (144)
Archangel'skij A. aut. 23, (207); 106, (239, 240)
Ariel N. Z. aut. 232, (494)
Araudov M. aut. 185, (52); ref. 41, (124)
Arnold E. Vernon aut. 182, (23)
Arnold Robert F. aut. 138, (573)
Aševskij S. aut. 122, (380, 381)
Aškerc A. aut. 119, (350); ref. 101, (186, 188)
Austen A. ref. 237, (546, 551)
Azbukin M. aut. 106, (238)
Bačkovský Fr., red. 17, (124)
Bagenskij Č. aut. 57, (234)
Bahrfeldt M. aut. 283, (237)
Bachmann Ad. aut. 167, (819)
Bachtin N. ref. 124, (421)
Bajda Kazak aut. 135, (557)
Balabuchaja N. N. aut. 231, (484)
Balarin Nike aut. 212, (306)
Balics Lajos aut. 285, (255)
Balov A. V. aut. 219, (381); 221, (389); 226, (435); 229, (461, 462)
Balugdgitsch J. aut. 190, (93)
Banić Milan red. 2, (12)
Barbescu J. aut. 12, (81)
Bareš Fr. aut. 245, (662)
Barsov T. V. aut. 104, (227); 105, (228)
Barsukov A. P. aut. 14, (95)
Barsukov N. K. aut. 22, (184); 25, (216)
Bartoszewicz Kaz. aut. 160, (754)
Bartoš Fr. aut. 68, (218); 72, (357); 243, (631); 247, (690); 248, (713); 249, (727, 728)
Barviňskij Ol. aut. 130, (497)
Baudouin de Courtenay J. aut. 29, (33); 32, (71); 50, (183); 62, (270); 241, (600)
Baudouin de Courtenay R. aut. 7, (55)
Bauch G. aut. 146, (636)
Bałowski Klemens aut. 237, (556); 241, (599)
Běl'čenko G. P. aut. 107, (246)
Bělgorodskij A. aut. 133 (523)
Belić Alx. aut. 34, (79); 37, (95); 41, (125); 45, (149); ref. 35, (85); 38, (101)

*) Číslice uvedené v závorkách značí číslo spisu.

- Běljaševskij N. F. aut. 254, (10); 276, (172); 288, (279); ref. 254, (11); 276, (170); 277, (174); 278, (179)
 Bella Ján aut. 73, (374); 201, (203)
 Bella L. aut. 258, (50)
 Bélous Iv. aut. 234, (511)
 Bělov A. aut. 10, (74)
 Bělov J. F. aut. 224, (414)
 Bělozerskij N. aut. 122, (384, 385)
 Bělozerskij O. aut. 232, (497)
 Běl'skij A. red. 127, (457)
 Beltz Rob. aut. 270, (117)
 Belza, Wl. aut. 158, (728); 161, (758)
 Benešević V. N. aut. 42, (129); 84, (42)
 Benetka Frant. aut. 245, (654)
 Bengerov S. A. red. 121, (375)
 Berneker E. aut. 34, (84); 35, (85); ref. 60, (255); 289, (3)
 Bernewitz A. aut. 291, (25)
 Bernstein Ign. aut. 185, (55)
 Bernt Al. 170, (843)
 Betz P. aut. 104, (222)
 Bezzenberger Ad. aut. 30, (48); 31, (55, 56); 290, (11, 15)
 Bežek V. aut. 50, (184)
 Bibó-Bige G. aut. 281, (211)
 Bidlo J. ref. 146, (633)
 Biegeleisen Henryk aut. 137, (564); 156, (709); 162, (769, 770, 771)
 Bielenstein A. aut. 291, (27)
 Bielenstein Em. aut. 292, (41)
 Bieliński J. aut. 148, (645)
 Bijelić Pavlina aut. 208, (261)
 Bil'basov V. aut. 128, (470, 475)
 Birkenmajer L. A. aut. 147, (642, 643)
 Birkowski Fab. aut. 151, (663)
 Blasius W. aut. 270, (118)
 Blatt Gust. aut. 30, (42)
 Bloch Ad. aut. 256, (33)
 Blskov Ilija aut. 203, (223)
 Blümmel E. K. ref. 219, (377)
 Bobčev J. ref. 42, (127)
 Bobčev S. S. red. 265, (95); ref. 85, (43)
 Bobičeva V. ref. 43, (133)
 Bobrinskij A. Gr. aut. 278, (179)
 Bobrov J. aut. 105, (234); 119, (843)
 Bocjanovskij V. F. aut. 120, (353); 121, (370); ref. 103, (216)
 Bodický aut. 12, (81)
 Bodnár Jul. aut. 251, (759)
 Bogdanovič A. J. aut. 225, (429)
 Bogojavlenskij S. K. aut. 278, (183)
 Bogoraz B. G. aut. 57, (231); 226, (436)
 Bogorodickij V. A. aut. 50, (189); 58, (239); 79, (5)
 Boguslawski Ed. aut. 257, (43)
 Boguslawski W. aut. 264, (82)
 Boguslawskij D. K. aut. 108, (251)
 Böhmel Otto aut. 173, (864)
 Bolte J. aut. 80, (7, 8)
 Bončev T. aut. 284, (248)
 Borenić M. aut. 49, (177)
 Borodin A. A. aut. 124, (420)
 Borozdin A. K. aut. 23, (207); 118, (339)
 Bossert ref. 161, (763)
 Bousset D. W. aut. 182, (24)
 Brabrook E. W. ref. 182, (28)
 Brailovskij S. N. aut. 112, (282, 283); 113, (289); 124, (414, 415, 416); ref. 112, (286)
 Brandenburg N. aut. 287, (268, 269)
 Brandt R. aut. 11, (81); 41, (123); 42, (130); 54, 205; 62, (266); ref. 32, (70)
 Braun F. 260, (60)
 Braun Leop. aut. 217, (356)
 Bréal Mich. aut. 28, (26)
 Brenzstein Mich. aut. 272, (142)
 Breyer Mirko aut. 92, (97); 94, (116)
 Brilliantov A. aut. 19, (142)
 Brinar Josip aut. 102, (213)
 Broch O. aut. 58, (237, 238)
 Bronikowski K. aut. (6, 51); 154, (658)
 Bronisch G. aut. 65, (293, 296); 263, (74)
 Broz Iv. aut. 49, (179)
 Brožek Jos. aut. 245, (655)
 Brückner Al. aut. 15, (108, 109); 59, (247, 248); 60, (256); 61, (263, 264); 65, (294); 66, (301); 103, (215); 136, (563); 139, (584); 140, (588, 593); 141, (594, 595, 596); 161, (761); 167, (817); 263, (71); red. 1, (1); ref. 16, (120); 32, (68); 66, (307); 67, (311); 137, (566); 138, (575); 161, 767; 185, (55); 236, (533); 284, (250)
 Bruchnalski W. aut. 141, (597); 238, (566)
 Bruñeneek M. aut. 293, (48)
 Brunner K. aut. 271, (128)
 Brunšmid J. aut. 265, (96, 97); 282, (233, 234); red. 254, (16)
 Brzostowski Al. 152, (678)
 Budde J. F. aut. 51, (191, 192); 52, (196); 56, (221); 123, (397)
 Budilovič A. aut. 103, (253)
 Budisavljevič M. aut. 94, (110)
 Budmani aut. 47, (157)
 Bugiel V. ref. 81, (20); 187, (67); 239, (573)
 Bugoslavskij G. K. aut. 287, (276)
 Buchtela K. 279, (193)
 Bujak Fr. aut. 139, 583; 146, (634); 152, (669); 153, (686); 197, (157); 264, (88)
 Bujalski Fr. D. aut. 149, (653); 150, (660); 151, (667); 154, (694)
 Bukowiński Wl. aut. 155, (700)
 Bukowski J. aut. 147, (637)

- Bulgakov N. aut. 222, (398)
 Bulić N. N. aut. 118, (386)
 Bulić Fr. aut. 77, (411); 284, (246);
 red. 254, (15)
 Bůlyovský M. aut. 73, (375); 252 (781)
 Bumbić M. aut. 194 (129)
 Burba A. 287, (21)
 Burcev A. J. aut. 9, (70)
 Burdas D. aut. 116, (311)
 Burne Charlotte S. ref. 182, (28)
 Busse H. aut. 270, (119, 123)
 Butkevič J. D. aut. 123, (408); 128,
 (471); 222, (399)
 Buzek aut. 199, (177)
 Byčkov A. F. aut. 13, (91)
 Byčkov J. A. aut. 8, (64)
 Caputa Józ. aut. 152, (676)
 Carus P. aut. 182, (25)
 Cebel'skyj Longin aut. 195, (185)
 Celestin V. aut. 282, (232)
 Celichowski Z. aut. 62, (265); 138, (576)
 Cenar Edm. aut. 184, (49)
 Ciechanowski St. aut. 64, (279); 240,
 (587)
 Ciechomska W. B. aut. 236, (535)
 Ciechowski W. aut. 278, (180)
 Ciszewski St. aut. 182, (26); 184, (45,
 46)
 Colonna M. aut. 217, (356, 357)
 Conev B. aut. 7, (58); 41, (124)
 Conventz aut. 270, (124)
 Conybeare Fred. C. aut. 290, (49)
 Creizenach W. aut. 90, (73)
 von Crigern H. F. aut. 161, (763)
 Cséplő P. aut. 282, (226)
 Cvijić J. aut. 186, (57); 255, (26)
 Czambel S. aut. 73, (371)
 Czarnowski St. J. aut. 272, (143, 144)
 Czermak W. aut. 142, (609); 151, (668)
 157, (724); 165, (805)
 Cziráky G. aut. 281, (210)
 Czubek J. aut. 4, (31); 154, (693)
 Čwikliński L. aut. 151, 666, red. 1, (7)
 Čagovec V. J. aut. 108, (248)
 Čajev N. A. aut. 22, (183); 126, (454)
 Čapek J. L. aut. 166, (811, 812)
 Čečetka F. J. aut. 244, (632, 633, 634,
 635); 245, (651); 247, (702)
 Čečulin K. aut. 21, (169); 117 (327)
 Čech Em. aut. 66, (304)
 Čech Leander aut. 178, (901)
 Čelakovský Jar. aut. 172, (853)
 Čermák Klim. aut. 279, (188)
 Černý Ad. aut. 20, (154); 165, (808);
 243, (624); red. 5, (39); 187, (67);
 ref. 20, (153); 60, (253); 72, (364);
 197, (155); 200, (188)
 Černý Fr. aut. 69, (330); 75 (394);
 169, (832); 177, (896); 248, (714)
 Černýšev V. J. aut. 56, (222, 223, 224,
 225); 117, (321); 225, (427, 428);
 227, (441)
 Červinka J. L. aut. 279, (189, 190, 191);
 280, (199)
 Čelcov M. aut. 223, (408)
 Čistecký V. D. aut. 280, (205)
 Čubinskij 57, (234)
 Čudinov A. N. red. 55, (219)
 Čuka Jakov aut. 94, (118)
 Čurčić V. aut. 283, (245)
 Dalmatina Juraj aut. 100, (178)
 Danailov Georgi T. aut. 84, (43)
 Daničić Nik. T. aut. 212, (311)
 Darnay K. aut. 282, (222, 223, 224)
 Dědickij B. A. red. 4, (27)
 Dedinac R. aut. 193, (117)
 Déchelette Jos. aut. 269, (112)
 Deichmüller Joh. aut. 271, (126)
 Delbrück B. aut. 26 (7); 31, (52)
 Dembitzer Z. aut. 6, (51); 157, (725);
 ref. 7, (51); 15, (112); 153, (682, 684,
 685); 161, (767)
 Demetrykiewicz Wl. aut. 272, (145)
 Děržavin N. aut. 127, (460)
 Deusianu aut. 266, (103)
 Deželić Velimir aut. 193, (123)
 Dickstein S. aut. 148, (644); ref. 148,
 (643)
 Diehl Ch. 265, (93)
 Dikarev M. aut. 231, (486)
 Dimić Gj. V. aut. 47, (158)
 Dimić Jovan aut. 90, (74)
 Dimitrijević A. A. red. 6, (46)
 Dimitrijević D. Gj. aut. 212, (308)
 Dimitrijevića, Jelena Jov. aut. 208,
 (256)
 Djaković V. aut. 88, (64)
 Dobrovol'skij V. N. aut. 223, (410, 411)
 Dobruski V. aut. 284, (249)
 Dobryv A. P. aut. 105, (229)
 Dobrzycki St. aut. 4, (31); 63, (271,
 273); 139, (585, 586, 587); ref. 59,
 (248); 61, (263); 62, (268); 66, (307);
 138, (579); 139, (584)
 Dolanský L. aut. 68, (324); 174, (873)
 Dolejšek B. aut. 167, (815)
 Doležan W. aut. 137, (570)
 Dolgov S. aut. 113, (296)
 Doliński G. aut. 145, (626)
 Domečka L. aut. 279, (193)
 Domluvil Ed. aut. 245, (660)
 Dömötör L. aut. 281, (214); 282, (225)
 Draganov P. aut. 139, (85)
 Dragašević aut. 47, (163)
 Dragomanov M. aut. 24, (210); 80, (9)
 Dragović Marko aut. 98, (161)
 Dragutinović Milutin K. aut. 94, (113)
 Drechsler Branko aut. 91, (87)
 Drinov M. S. ref. 14 (97); 88 (57)

- Drogoszewski A. ref. 162, (777)
 Dropiowski P. Wl. aut. 143, (615); 161, (764); 235 (525)
 Drozdov N. M. aut. 80, (10, 11)
 Dryskis K. aut. 290, (16)
 Drzewiecki K. aut. 60, (252); 158, (731)
 Dubiecki M. aut. 152, (670); 155, (701)
 Duchbiński Fr. aut. 197, (154)
 Dujmušić Jozo aut. 96, (134)
 Dukat Vl. aut. 95, (126); 96, (132)
 Dumanskij aut. 163, (787)
 Dungjerski Jov. aut. 212, (310)
 Durnovo N. aut. 56, (226); 110, (269)
 Dušek V. ref. 248, (713)
 Dvořák Max aut. 167, (818, 821)
 Dvorecký Jan Michal aut. 185, (53)
 Dvorský Frant. aut. 172, (855)
 Dybowski B. ref. 269, (107)
 Džiamia L. M. ref. 147, (642); 154, (693)
 Dzeduszycki W. aut. 144, (622)
 Eber L. aut. 282, (219)
 Einhorn V. O. aut. 14, (95)
 Eljasz-Radzikowski St. aut. 4, (28); 181, (10)
 Endzelin J. aut. 291, (25, 29)
 Engelhardt N. J. aut. 120, (357)
 Epaulard A. aut. 182, (27)
 von Erckert R. aut. 259, (58)
 Erdeljanović J. aut. 193, (117); ref. 189, (87); 194, (128)
 Erdmann B. aut. 27, (9)
 Estreicher K. aut. 138, (578)
 Estreicher St. aut. 147, (640)
 Estreicher T. aut. 4, (31); 147, (641)
 Fait Em. aut. 184, (43)
 Feldman W. ref. 137, (565)
 Fetzer J. aut. 282 (229)
 Fiala Al. aut. 250, (155)
 Fijałek J. aut. 140, (589, 590); 146, (633)
 Filević J. P. aut. 219, (378)
 Filippov A. M. aut. 196, (148); 226, (433)
 Finály Gab. aut. 281, (218)
 Finkel L. aut. 15, (110); 138, (577); ref. 16, (120)
 Fišara aut. 280, (200)
 Flajšhans V. aut. 68, (319); 69, (331, 332, 333, 334, 335, 336); 166, (809); 168, (825, 828, 829, 830); 169, (836, 837); 170, (842); ref. 70, (340); 75, (396); 172, (856)
 Flensburg N. aut. 31, (57)
 Florinskij T. D. aut. 11, (81); 32, (70)
 Florschütz Josip aut. 91, (89)
 Förster M. ref. 260, (58)
 Förtsch aut. 271, (125)
 Fortunatov F. Th. aut. 55, (218)
 Francev V. A. aut. 14, (103); 17, (130); 18, (132, 133, 135); 24, (212, 213, 214); 39, (108); 67, (312); 92, (98); 195, (141); 200, (186); 247, (691)
 Franko Iv. aut. 15, (108); 22, (178, 179); 80, (12); 109, (259); 130, (498, 501, 502); 132, (515, 516); 133, (524, 526); 135, (559); 178, (906); 179, (913); 234, (523); ref. 7, (52); 59, (242); 112, (280, 286); 113, (297); 114, (298); 131, (503); 144, (618); 164, (798, 799); 228, (452); 229, (458, 464); 232, (498)
 Frazer J. G. aut. 182, (28)
 Friedel E. aut. 271, (136)
 Friedrich Gustav aut. 167, (822); 168, (823)
 Fryšová Em. aut. 245, (663)
 Fumi F. G. aut. 30, (49)
 Gabelentz G. aut. 26, (8)
 Gaigalat Wilh. aut. 290, (12); 291, (22)
 Gaj-Sagajdačnaja J. aut. 234, (514)
 Gajić M. J. aut. 190, (96)
 Gajšler J. F. ref. 148, (647); 149, (656); 187, (65, 66); 197, (155); 198, (170); 238, (562); 264, (82)
 Gal'kovskij N. M. aut. 211; (293)
 Galle H. aut. 137, (567); ref. 23, (205); 79, (3); 154, (693)
 Garbell K. aut. 53, (199)
 Gargas Z. ref. 197, (157)
 Garlanda Fed. aut. 28, (25)
 Gaster M. aut. 182, (28)
 Gastfreund N. A. aut. 121, (371); 124, (413)
 Gavrilov P. aut. 130, (503)
 Gavrilović A. aut. 90, (79); 97, (140, 142, 143, 146); 101, (188); 214, (324); ref. 82, (30); 82, (32); 214, (323)
 Gawalewicz Marjan aut. 165, (803)
 Gawin T. aut. 64, (280); 240, (584)
 Gebauer H. aut. 180, (4)
 Gebauer J. aut. 68, (320); 75, (396); red. 1, (1); 3, (23)
 Gehrlich G. aut. 182, (19)
 Gelzer H. aut. 183, (35)
 Georgeacu Ilie St. aut. 267, (104)
 Georgiev Jordan P. aut. 204, (226)
 Gerlich K. aut. 279, (194)
 Gerov Najden aut. 44, (145)
 Gerovskij R. J. aut. 233, (505)
 Giles P. aut. 29, (39)
 Gil'tébrandt P. aut. 12, (86)
 Gjerić V. aut. 45, (148); 207, (245)
 Gjorgjević T. R. aut. 98, (152); 184, (44); 210, (290, 291); 211, (296); red. 186, (59)
 Gjurić Sp. aut. 214, (325)
 Gjurin V. aut. 209, (267)
 Glaser K. aut. 13, (87); 100, (176); 102, (212)

- Gleye Carl Erich ref. 85, (45)
 Gloger Z. aut. 196, (152); 235, (532);
 236, (533); 238, (557); 268, (106)
 Glück L. aut. 202, (213); 256, (40)
 Godlewski M. aut. 15, (111)
 Gohl Ed. aut. 282, (220)
 Goldberg A. ref. 137, (565)
 Goldstein H. aut. 242, (616)
 Golik J. aut. 94, (114)
 Golińska-Daszyńska H. ref. 145, (629)
 Goll J. ref. 59, (248); 167, (817, 820);
 171, (849, 850)
 Golubev St. T. aut. 131, (511); 182,
 (517); ref. 14, (95)
 Golubovskij P. V. aut. 108, (254, 255)
 Gomme G. L. aut. 181, (10, 11); ref.
 182, (28)
 Gomulicki W. aut. 141, (601); 142,
 (607); 155, (702); 156, (710); ref. 158,
 (734)
 Gonet Szymon aut. 241, (601)
 Gordlevskij Vl. ref. 82, (25)
 Gorjajev N. V. aut. 12, (86); 55, (217)
 Górka St. aut. 65, (299), 236, (536)
 Gorodcev V. aut. 288, (278)
 Gorodčeckij B. ref. 14, (99); 119, (348)
 Gorzycki K. aut. 145, (629); 235, (529)
 Götze A. aut. 271, (127)
 Gozdawa, ref. 240, (580)
 Grabowski Ant. aut. 66, (302)
 Grabowski Bron. aut. 79, (3); 243, (624)
 Grabowski Tad. aut. 153, (681); 160,
 (753); ref. 135, (561); 149, (656); 152,
 (676)
 Grabski St. aut. 73, (368); 201, (207)
 Grammont M. aut. 30, (44)
 de la Grasserie R. aut. 28, (28, 29);
 181, (15)
 Grgjić-Bjelokosić L. aut. 210, (283);
 212, (314)
 Grigorowitza Em. aut. 80, (13)
 Groh Fr. red. 3, (23)
 Grol M. ref. 129, (492)
 Gromoglasov J. aut. 221, (396)
 Gross H. ref. 28, (30)
 Grot K. J. aut. 12, (81); 17, (129, 130),
 131; 18, (132); 114, (303); 124,
 (417); 125, (425)
 Grunden J. aut. 39, (114); 40, (115)
 Grunskij N. aut. 38, (103); 77, (406,
 407)
 Gubryniewicz Bron. aut. 163, (779)
 Gudel Vl. aut. 95, (124)
 Gumplowicz Ludw. aut. 152, (675) ref.
 145, (629)
 Gumplowicz M. aut. 139, (581); 152,
 (674); 197, (158)
 Gussov V. M. aut. 109, (260)
 Gustawicz Bron. aut. 64, (281); 197,
 (160); 288, (560, 567)
 Gråbjuv P. K. aut. 12, (81); 43, (137);
 45, (146, 147); 206, (242)
 Haase ref. 284, (250)
 Hadaczek K. aut. 272, (148)
 Haddon A. C. aut. 182, (28)
 Hahn W. aut. 15, (112, 113); 21, (173);
 145, (630); 155, (703); 162, (773,
 774); ref. 16, (115); 135, (561); 137,
 (569); 163, (779, 782, 788)
 Halban ref. 184, (47)
 Halpérine-Kaminsky E. aut. 129, (492)
 Hamčenko S. aut. 276, (173); 287, (272)
 Hamp. I J. red. 254, (14)
 Hamza Frant. aut. 244, (636)
 Handrik-Slepjanski M. aut. 243, (626,
 627, 628)
 Hantich H. aut. 68, (321)
 Hanuš Jos. aut. 176, (889, 894); 177,
 (895)
 Hardy aut. 181, (16)
 Hassert Kurt aut. 194, (131)
 Haškovec Prok. M. aut. 179, (912)
 Heck J. Korn. aut. 160, (756); 161,
 (762); 163, (789); 164, (790, 791);
 165, (805, 806); ref. 139, (584)
 Heck W. aut. 268, (105)
 Hedrlín-Satalický B. aut. 249, (729)
 Hellich J. aut. 279, (192)
 Hennig 259, (57)
 Henry V. ref. 30, (47); 32, (68)
 Hertzberg G. aut. 199, (185)
 Hild V. aut. 281, (215)
 Hille Jan aut. 247, (703)
 Hillner G. aut. 291, (25)
 Hirc Dragutin aut. 95, (127); 193, (121)
 Hirsemann K. W. aut. 17, (126)
 Hirt H. aut. 29, (40); ref. 28, (21); 50,
 (181)
 Hnatjuk V. aut. 15, (108); 58, (240);
 195, (142); 234, (516); ref. 58, (237,
 238); 231, (486)
 Hodi J. T. ref. 158, (733); 235 (532)
 Hoerman Constantin M. aut. 208, (263);
 red. 2, (10)
 Hoernes M. aut. 269, (112); 283, (242)
 Hoesick F. aut. 142, (608)
 Höfer P. aut. 285, (259)
 Hoić Ivan aut. 188, (80)
 Holas Č. aut. 428, (715)
 Holeček Fr. aut. 179, (911)
 Holuby J. L. aut. 74, (377); 201, (204);
 251, (757, 768)
 Holzner E. ref. 27, (10)
 Hora F. A. aut. 20, (155); 60, (253);
 66, (305)
 Horák Jos. aut. 68, (325, 326)
 Hořica Ign. aut. 199, (179)
 Horoszkiewicz J. aut. 237, (549)
 Hostinský O. aut. 174, (873)
 Hošek Ign. aut. 71, (347), 75, (396)

- Houdek F. aut. 74, (378, 379); 251, (760, 765); 252, (777)
 Houdek V. aut. 245, (648); 280, (201)
 Hovorkova Zorka aut. 98 (158)
 Hranilović pl. Hinko aut. 193, (121)
 Hrubý Hýnek aut. 171, (851)
 Hruševskij M. aut. 21, (165); 22, (189); 131, (507); 132, (514); 285, (257); red. 6, (50); ref. 107, (244, 246); 109, (255, 260); 152, (668); 157, (724); 160, (755); 255, (27)
 Hruška J. Fr. aut. 71, (349); 248, (716); 249, (731); 250, (749)
 Hruška J. O. ref. 68, (321)
 Hrynčevič Tal'ko J. aut. 202, (216)
 Hrynčenko B. D. aut. 229, (463); 234, (518)
 Huber D. aut. 27, (13)
 Hubka Ant. aut. 200, (188); 201, (197)
 Huđec J. aut. 101, (194); ref. 101, (190)
 Hujer Ol. ref. 67, (312); 171, (846)
 Hulík V. ref. 68, (323)
 Chalanskij M. G. aut. 53, (197, 202); 107, (241); 228, (451)
 Chamiec Ksaw. aut. 269, (108); 276, (170); ref. 237, (549)
 Chaněnko B. J. aut. 276, (174)
 Chaněnko V. J. aut. 276, (174)
 Charlamov M. aut. 224, (419)
 Charlampovič K. V. aut. 14, (95); 106, (237); 112, (280, 281); 113, (294)
 Charszewski J. ref. 235, (532)
 Charuzin Al. aut. 192, (110)
 Charuzin N. aut. 180, (5)
 Chlebowski Br. aut. 137, (568); ref. 135, (561)
 Chmiel A. ref. 11, (78)
 Chmielowski P. aut. 135, (561); 137, (565); 158, (729); 161, (760); ref. 143, (617)
 Chocjanov aut. 123, (401)
 Choďyński Ad. aut. 259, (56)
 Chomjakov J. S. aut. 129, (490)
 Chostnik M. aut. 50, (182, 188)
 Chraněvič V. ref. 196, (144)
 Christov-S. aut. 193, 120
 Chrzanowski Ign. aut. 158, (730); ref. 59, (248); 79, (3); 137, (569); 141, (597); 143, (614, 617); 153, (681); 157, (721); 158, (728, 734); 160, (753); 163, (779); 235, (532)
 Chruščov M. N. aut. 103, (220)
 Chvojka V. V. aut. 277, (175, 177); 288, (281)
 Ignatov J. aut. 105, (230)
 Hešič Fr. aut. 50, (185); 100, (177); 101, (190, 191, 193); 102, (207); ref. 101, (197); 102, (213)
 Ilić R. M. ref. 203, (220)
 Iliev A. T. aut. 204, (224, 225); 286, (261)
 Iljinskij G. A. aut. 33, (77); 34, (81, 82, 83); 37, (96); 38, (102); 42, (128); 91, (82); 189, (86); ref. 39, (112); 40, (119, 120); 48, (171, 172); 60, (256); 66, (308); 170, (840); 188, (83); 193, (122); 200, (187); 258, (49)
 Ilovajskij D. J. aut. 263, (75, 77)
 Ippen T. aut. 283, (243)
 Iremsky aut. 74, (380); 241, (590)
 Isakih J. M. aut. 107, (245)
 Istrin V. M. aut. 85, (45), 87, (53)
 Iširkov A. aut. 202, (211); ref. 194, (180)
 Ivancevič P. St. aut. 208, (262); 211, (294); 217, (354)
 Ivanič Ivan aut. 216, (342)
 Ivanišević Jovan Fil. aut. 209, (276)
 Ivanov J. Gr. aut. 231, (482)
 Ivanov J. J. aut. 125, (438)
 Ivanov P. aut. 88, (58); 229, (456); 266, (101)
 Ivanović Ivan aut. 194, (124)
 Iwanowski Jerzy aut. 241, (597)
 Iwantshoff Iw. aut. 203, (220)
 Iveković Fr. aut. 49, (179)
 Izvěkov N. ref. 116, (315)
 Jablonowski Al. aut. 131, (512); 148, (648)
 Jablonowski Wl. aut. 162, (775)
 Jacimirskij A. J. aut. 87, (54); 111, (274); 129, (484); ref. 196, (143)
 Jaekel V. aut. 180, (6)
 Jagić V. aut. 11, (81); 33, (76); 37, (98); 48, (171); 76, (401); 82, (30); 99, (165, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174); 199, (183); red. 1, (1); ref. 32, (71); 37, (96); 41, (124); 44, (143); 49, (179); 50, (183, 189, 190); 54, (205); 56, (222); 59, (248); 62, (270); 63, (271); 70, (339); 71, (347); 75, (396); 76, (402); 77, (404); 102, (214); 262, (68)
 Jakimov V. aut. 126, (444)
 Jakschath E. aut. 271, (129)
 Jakšić Mil. ref. 214, (323); 215, (331)
 Jakubec J. aut. 18, (134); 69, (328); 176, (889); 177, (900); 178, (907)
 Jakubiec Jan aut. 197, (161); 243, (620, 621)
 Janáček Leoš aut. 248, (713); 249, (722)
 Janczy W. aut. 63, (276)
 Jaňčerova Kata aut. 207, (254)
 Jančuk N. J. aut. 228, (452); red. 7, (52); 186, (60)
 Jankowski Cz. ref. 144, (619)
 Janovský Fr. aut. 175, (885)
 Janowski A. aut. 241, (602)

- Janowski L. aut. 148, (646)
 Janulaitis A. aut. 290, (17)
 Jarecki Kazim. aut. 162, (776)
 Jarocki St. aut. 272, (146)
 Jarockij J. V. aut. 276, (171)
 Jastrebov N. ref. 193, (122)
 Javorskij J. A. aut. 66, (300); 80, (14);
 103, (219); 108, (217); 232, (492,
 496); 233, (501); ref. 14, (108); 58,
 (236); 76, (400); 81, (19); 103, (214);
 109, (259); 118, (339); 130, (500);
 131, (510); 132, (515); 133, (522,
 525); 180, (2); 186, (59); 227, (437)
 Jaworski Józ. aut. 238, (568)
 Jefimenko A. aut. 133, (530)
 Jefremov P. A. aut. 124, (421)
 Jefremov Sergij aut. 135, (553)
 Jelić L. aut. 258, (54)
 Jelínek Bf. aut. 279, (195)
 Jellenta Cezary aut. 162, (777)
 Jellínek M. H. aut. 32, (69)
 Jellovšek Vl. red. 91, (87)
 Jensen A. aut. 93, (108, 104); 192,
 (115)
 Jentsch H. aut. 255, (25); ref. 260, (58)
 Jermolov A. aut. 220, (382)
 Jespersen O. aut. 27, (15)
 Jevons F. B. ref. 182, (28)
 Jevremović L. aut. 265, (96)
 Jireček K. aut. 12, (83); 47, (164);
 265, (91); red. 1. (1); ref. 43, (131);
 187, (71); 265, (93)
 Jolowicz J. aut. 17, (127)
 Jonas J. aut. 289, (6); 290, (13)
 Josić A. S. aut. 27, (16)
 Jovanović A. S. aut. 193, (119); 210,
 (283)
 Jovanović Ljub. aut. 96, (136); 99,
 (164); red. 5, (42); ref. 89, (70)
 Jovanović Šlob. red. 5, (42); ref. 97,
 (145)
 Jovičević A. aut. 208, (257)
 Juda K. aut. 75, (392); 250, (748)
 Juhász L. aut. 281, (217)
 Jurdanov Velčko aut. 205, (235)
 Jušín P. aut. 224, (418)
 Juškevič Ant. aut. 290, (14)
 Kabelík J. aut. 177, (897)
 Kacarov G. aut. 266, (100)
 Kaczmarczyk K. aut. 239, (569)
 Kadlubovskij J. aut. 108, (250)
 Kaindl Raim Fried. aut. 195, (136,
 137, 138); 230, (469, 470, 474); 231,
 (475, 478, 483); 232, (490); 266,
 (103); 268, (106); 275, (162)
 Kálal K. aut. 71, (345)
 Kalina Ant. aut. 63, (274); red. 186, (64)
 Kalina Tom. aut. 171, (847)
 Kallaš V. V. aut. 109, (256); 118, (329,
 330, 331); 120, (335); 121, (377);
 122, (387, 388); 128, (466); 129, (494);
 134, (539); 228, (446); 229, (463)
 Kallenbach J. aut. 7, (51), 156, (711);
 158, (732, 733); ref. 160, (747)
 Kalousek J. aut. 19, (141); 38, (113);
 167, (820)
 Kałuźniacki E. aut. 42, (131); 83, (38)
 Kapnist P. J. aut. 116, (318)
 Karácsonyi J. 282, (227)
 Karadžić V. St. aut. 50, (181); 217,
 (352)
 Karásek J. aut. 13, (88); 18, (132); 40,
 (116, 117); 89, (67); 101, (195); 178,
 (908); ref. 1, (1); 3, (24); 20, (153);
 137, (566); 140, (593)
 Karanlov L. aut. 277, (444)
 Karbowski Ant. aut. 145, (627); 149,
 (652, 654)
 Kardosová Drah. aut. 251, (766)
 Karějev N. aut. 119, (341)
 Karinskij N. aut. 38, (104)
 Karliński A. aut. 236, (534)
 Karłowicz J. aut. 19, (145); 63, (272);
 65, (295); 66, (307); 182, (21); red.
 67, (311); ref. 63, (271)
 Karnějev A. aut. 109, (263)
 Karpinskij N. ref. 53, (198)
 Karskij J. F. aut. 57, (232); 76, (398,
 399); ref. 14, (97); 37, (98); 38,
 (101); 40, (122); 42, (126); 227,
 (437)
 Kasandrić Petar aut. 92, (95)
 Kasumović Ivan aut. 94, (117)
 Kažić T. aut. 213, (317)
 Kebrle V. aut. 71, (348)
 Kedrov S. aut. 10, (235)
 Keller L. aut. 173, (864)
 Kemke H. aut. 271, (130)
 v. Keuszlér Fr. aut. 292, (34)
 Kętrzyński W. aut. 260, (59, 62); 261,
 (63)
 Kirchbach Wolfg. aut. 194, (132, 133)
 Kircher E. aut. 143, (611)
 Kirchhoff A. aut. 194, (131)
 Kiticyn P. A. aut. 196, (145)
 Kirpičnikov A. J. aut. 122, (392); 123,
 (395); 128, (477); red. 128, (464)
 Klaić V. 283, (235)
 Klarić Ivan aut. 207, (252)
 Klausner H. aut. 275, (161)
 Klecanda J. aut. 248, (711)
 Klíma St. aut. 201, (201)
 Klinghardt H. aut. 27, (19)
 Kluge Fr. aut. 28, (30)
 Kluch J. aut. 73, (373)
 Klvaňa Jos. aut. 245, (646); 246, (664,
 665, 666)
 Kmeť Andr. aut. 281, (207)
 Kmeťko K. aut. 252, (779)
 Kmit J. aut. 58, (241); ref. 1, (5)

- Knauer F. J. aut. 262, (61); 296, (113),
 Knies J. aut. 200, (190)
 Kobeko D. aut. 110, (267)
 Koblar Ant. red. 2, (14)
 Kofyrin N. aut. 224, (415)
 Kobarić Janko aut. 254, (23)
 Kochanowski J. K. aut. 21, (168); 148,
 (647); ref. 145, (629); 149, (656),
 152, (674); 236, (540); 268, (106)
 Kojecký Jos. aut. 245, (659)
 Kolander Aurel. aut. 95, (122)
 Kolbuszowski aut. 239, (570)
 Kolessa Ol. aut. 130, (496); 164, (797);
 232, (498)
 Kólski J. aut. 275, (164)
 Konarski Fr. aut. 66, (306)
 Koncewicz J. aut. 290, (18)
 Kondakov N. P. aut. 221, (388)
 Koneczny Fr. ref. 146, (631)
 Konyšij Ol. aut. 134, (545, 546, 547)
 Konopas J. E. aut. 250, (743)
 Konopnicka M. aut. 158, (734)
 Konstantinov P. Chr. aut. 191, (101)
 Kopáč J. aut. 246, (667, 678)
 Kopera Felix aut. 62, (268); 138, (579)
 Kopernicki J. aut. 217, (352)
 Korab aut. 272, (147)
 Korabljev V. aut. 104, (222); ref. 127,
 (459)
 Korbut G. aut. 23, (205); ref. 158, (729,
 735); 163, (779)
 Korinšij A. A. aut. 219, (379)
 Körner W. aut. 53, (199)
 Kornilov aut. 20, (150)
 Korobka N. aut. 233, (506)
 Koropčevski D. A. aut. 181, (8)
 Korotyńska Z. aut. 64, (284); 240,
 (688)
 Korsakov D. A. ref. 14, (95)
 Korš F. J. aut. 100, (184, 186); 226,
 (430)
 Kosić M. N. aut. 220, (383)
 Koskowski Bol. aut. 198, (170)
 Kosmajac Rad. aut. 210, (287)
 Kossinna G. 269, (109)
 Kostić K. N. ref. 193, (120)
 Kostinec J. aut. 246, (677)
 Kostolovskij Ivan aut. 221, (394); 223,
 (412, 413); 224, (414)
 Kościakowski St. aut. 64, (283); 240,
 (589)
 Košťál Jos. aut. 246, (680, 682); 247,
 (693)
 Košťál Ivan aut. 35, (91)
 Košutić R. aut. 62, (267)
 Kotljarevskij N. A. aut. 124, (412)
 Kott Fr. aut. 75, (397)
 Koudelka Flor. aut. 248, (705)
 Koula Jan aut. 250, (751)
 Koutný Jan aut. 246, (669)
 Kovačević Dobroslav M. aut. 90, (78)
 Kovalčík J. aut. 74, (381); 252, (778)
 Kovalenko Gr. aut. 21, (175)
 Kovalev K. aut. 231, (487)
 Kozakovskij L. J. aut. 80, (15)
 Középesy G. aut. 282, (221)
 Koziarz St. Ks. aut. 236, (540)
 Kozlovskij Ign. aut. 53, (200)
 Kozmin N. K. aut. 119, (344); 126,
 (455); 223, (409)
 Kozobarić Jovan aut. 194, (125)
 Kozubskij S. aut. 126, (441)
 Koželuha Frant. aut. 173, (860)
 Kraitschek G. aut. 256, (36, 37)
 Král Jos. aut. 166, (811, 812); 182,
 (21); red. 3, (23)
 Král Jos. F. aut. 71, (350)
 Kranoperov J. M. aut. 264, (81)
 Krasiški Ad. St. aut. 144, (619); 156,
 (712, 713)
 Krasiški Zygm. aut. 156, (714, 715,
 716, 717, 718)
 Krasňánsky J. aut. 74, (382, 383); 252,
 (773, 774)
 Krasnjuk M. 133, (528)
 Kraus Arn. aut. 264, (86); red. 187,
 (67); ref. 170, (844)
 Kraus F. L. aut. 180, (2)
 Krause Ed. aut. 269, (114)
 Kraushar Al. aut. 25, (223); 149, (656);
 ref. 236, (533)
 Krauss Fr. S. aut. 218, (361)
 Kravčenko V. G. aut. 234, (520)
 Krček Fr. aut. 142, (606); 242, (617);
 ref. 4, (29)
 Krechowicki Adam aut. 164, (799)
 Kretschmer Paul aut. 81, (16)
 Kretz Fr. aut. 245, (661); 246, (670,
 671); 247, (687)
 Kriaušaitis P. aut. 290, (9)
 Kroboth Benj. aut. 201, (198); 246,
 (673)
 Krofta K. ref. 168, (822)
 Krohn K. red. 26, (3)
 Król Kaz. aut. 137, (569)
 Kruczkiewicz Br. aut. 161, (767); ref.
 146, (631)
 Kruglyj Al. aut. 23, (202)
 Krylovskij A. S. aut. 9, (71)
 Krymskij A. ref. 133, (532)
 Kryński A. A. aut. 60, (249, 252, 254);
 red. 67, (311); ref. 4, (26, 29, 31);
 15, (112); 66, (302, 307)
 Krzemiński St. aut. 145, (623)
 Krzywicki L. aut. 202, (209); ref. 1,
 (248); 181, (10, 11)
 Kubasov J. A. aut. 121, (368); 12,
 (430)
 Kubasov M. aut. 125, (437)
 Kubiček Ant. aut. 168, (824)

- Kucz M. aut. 241, (603)
 Kubač Xav. Ferenc aut. 252, (786)
 Kühnel P. aut. 263, (73)
 Kucharzewski F. ref. 148, (643)
 Kucbarzewski Jan aut. 184, 47
 Kulakovskij J. A. aut. 260, (60); 287, (270); ref. 262, (68)
 Kuľbakin S. M. aut. 12, (81); 38, (105), 43, (132, 133); ref. 37, (98); 76, (398)
 Kul'man N. K. aut. 124, (422)
 Külpe O. r+f. 27, (12)
 Kumaniecki K. W. ref. 20, (153)
 Kucevič G. Z. aut. 109, (.64, 266); 117, (325); ref. 8, (64)
 Kupczanko Gr. aut. 231, (488)
 Kupčok S. aut. 74, (384); 252, (785)
 Kurschat A. aut. 287, (10)
 Kurtz Ed. ref. 3, (22); 229, (459)
 Kušar Marcel aut. 48, (167)
 Kutrzeba St. ref. 145, (629)
 Kuźmin N. N. aut. 128, (478); 129, (487)
 Kuźmin E. M. aut. 135, (549)
 Kuzminskij V. aut. 128, (464)
 Kuzněcov P. V. aut. 224, (416)
 Kvačala J. aut. 173, (863); 174, (875, 876)
 Kvapil Fr. aut. 82, (31)
 Kvičala Jan. red. 1, (4)
 Kzňčov V. aut. 40, (121); 188, (88); 189, (83); 190, (95)
 Lacombe P. aut. 79, (1)
 Ladek Fr. aut. 258, (46)
 Lagola V. G. aut. 232, (502)
 Łagowski Fl. aut. 151, (664); 152, (671); 154, (689)
 Lalevič J. aut. 47, (159, 160)
 Lamanskij V. M. aut. 38, (99); red. 186, (61)
 Lambeck E. E. aut. 203, (218); ref. 1, (1)
 Lambel H. ref. 176, (892)
 Lamouche L. aut. 37, (97); 188, (79)
 Lampe Eug. 169, (833)
 Landwehr-Pragenau M. aut. 207, (247)
 Lang Andrew aut. 181, (17); ref. 182, (28)
 Lange Ant. aut. 158, (736); 162, (778)
 Langová Ant. aut. 246, (678)
 Łaszczynski W. aut. 164, (793)
 Latyšev V. aut. 258, (47, 48)
 Lautenbach J. aut. 292, (37); 293, (47)
 Lavrov P. A. aut. 48, (169); 54, (210); 83, (35); 85, (46); 90, (77); 113, (295) 254, (20); ref. 7, (58); 7, (59); 8, (60); 37, (98); 50, (182, 188); 262, (68)
 Lazarevič-Šepilevič aut. 278, (184)
 Lazarewskij A. M. aut. 133, (527); 142, (603)
 Łazęga R. 198, (162)
 Lebeděv V. aut. 127, (461)
 Leciejewski J. aut. 101, (197); 219, (377); 285, (253, 254); ref. 63, (271); 65, (298); 66, (307); 67, (309); 187, (73)
 Léger L. aut. 39, (109; 187, (72)
 Lego Ant. aut. 248, (717)
 Lehóczky Tiv. aut. 281, (2'6)
 Lenz Ant. aut. 171, (848, 849)
 Lepšy Leon. aut. 238, (562)
 Lerner N. aut. 123, (393)
 Leskien A. aut. 199, (183); red. 1, (1); ref. 46, (153)
 Leškiewicz ref. 184, (47)
 Letić G. ref. 39, (110)
 Letuvis A. aut. 291, (23)
 Levickij J. aut. 131, (505)
 Levickij O. aut. 230, (466); 231, (479)
 Levšin D. M. aut. 123, (405)
 Lidén E. aut. 31, (58)
 Lichačev N. P. aut. 54, (211); 77, (408); 78, (412)
 Lichard M. aut. 251, (769)
 Lilek Emilian aut. 210, (288)
 Linničenko J. A. aut. 22, (181); 122, (378); 277, (176, 177)
 Lion C. Th. aut. 174, (870, 871); ref. 174, (872)
 Lipovskij A. L. aut. 193, (122); ref. 22, (184); 121, (375); 126, (447)
 Lisovskij Af. aut. 230, (467); 238, (500)
 Lisovskij J. M. aut. 10, (75); 115, (306)
 Ljackij Jevg. ref. 127, (462, 463)
 Ljapunov B. M. aut. 20, (158); ref. 53, (198)
 Ljaskoronskij V. aut. 287, (273, 274)
 Ljaščenko A. aut. 13, (90); 21, (170); 103, (217); 108, (247); ref. 124, (421); 127, (456)
 Ljubović Beg aut. 216, (337)
 Łodzin Józ. aut. 150, (662)
 Lohmayer K. ref. 198, (169)
 Łopaciński H. aut. 22, (187); 60, (254); 66, (308); 235, (526); 237, (553); 242, (613)
 Loparev Chr. M. aut. 111, (278)
 Lopuchin A. P. red. 181, (13)
 Lorentz F. aut. 32, (72); 63, (296, 297)
 Loriš Jan aut. 68, (322)
 Losch Richardt aut. 182, (29)
 Łoś J. A. aut. 19, (140); 61, (258); 66, (303); 110, (268); ref. 66, (308); 67, (311)
 Łoś M. L. aut. 54, (212)
 Lovjagin A. M. aut. 219, (380)
 Lucanus H. aut. 264, (89)
 Łukić J. ref. 47, (161); 208, (256)
 Luković Vitomir aut. 209, (277)
 Łuniński Ern. aut. 230, (471)

- Lützwow Frant. aut. 173, (869)
 L'voskij L. aut. 226, (432)
 Macoszek Ant. aut. 63, (277); 199, (176)
 Magiera J Fr. aut. 63, (275); 185, (56); 236, (538); ref. 3, (25); 144, (621)
 Mach Rich. aut. 188, (81)
 Máchal J. aut. 167, (814); 176, (889); 177, (899); 249, (732); red. 187, (67); ref. 177 (894)
 Machnitsch R. aut. 283, (288)
 Majewski Er. aut. 239, (572, 573); 273, (149, 150, 151); red. 5, (43); 186, (65); ref. 139, (585); 239, (577); 260, (58)
 Majkov L. N. aut. 18, (138); 126, (456)
 Makarenko Al. aut. 225, (421)
 Makaruszka Eust. aut. 22, (186)
 Makedonski Georgiev M. aut. 206, (237)
 Maksimov A. aut. 183, (40)
 Malecki A. aut. 160, (750); 162, (779)
 Malinin V. aut. 110, (271); 111, (272)
 Malinka A. ref. 186, (63)
 Malinowski L. aut. 64, (285); 241, (605)
 Maljević J. Č. aut. 208, (264)
 Mandelstamm J. aut. 51, (193)
 Mandić M. aut. 192, (111)
 Marbe K. aut. 28, (24)
 Mareš B. aut. 170, (840)
 Maretić T. aut. 215, (335)
 Margalits E. aut. 13, (89)
 Marchianó Michel aut. 81, (17)
 Marillier L. aut. 181, (12)
 Marinov D. aut. 88, (59, 61); 191, (102); 203, (221)
 Marjaković Nik. aut. 101, (188)
 Marjan Massonius ref. 61, (262)
 Markević Ars. red. 2, (18)
 Markević Ol. aut. 131, (509); 234, (519)
 Markov A. aut. 227, (438)
 Marković P. ref. 193, (122)
 Marković Rad. aut. 194, (126)
 Markovičová Lud. aut. 251, (767)
 Marr N. J. aut. 14, (96)
 Martinovič M. aut. 74, (385); 251, (762)
 Mašek Ign. B. aut. 75, (395); 244, (638)
 Matejko Jan aut. 237, (550)
 Matić Tomo aut. 95, (123)
 Matlakowski Wl. aut. 237, (551)
 Matov D. aut. 189, (87)
 Matthias F. aut. 262, (65)
 Matuszewski Ign. aut. 163, (780)
 Mauthner Fr. aut. 27, (10)
 Mayer-Lübke ref. 31, (51)
 Maynadier G. H. aut. 81, (18)
 Mazanowski Ant. aut. 137, (571); 155, (704)
 Mazanowski Mik. aut. 137, (571); 156, (719)
 Mazurkiewicz Jan aut. 164, (792)
 Medic M. aut. 98, (153); 213, (316); ref. 98, (151)
 Medvecký Kar. aut. 251, (770)
 Meillet A. aut. 27, (20); 30, (45); 39, (107)
 Meitzen Aug. aut. 284, (252)
 Mel'nik J. 288, (277)
 Měl'nickij Jos. aut. 38, (100)
 Mel'nikov Lnk. aut. 233, (508)
 Menčík F. aut. 94, (115); 250, (747)
 Meringer R. aut. 208, (258); ref. 30, (44)
 Mesier A. V. aut. 104, (221, 226)
 Meyer Leo aut. 31, (59)
 Meyer R. M. aut. 28, (31)
 Meyer Walt. aut. 293, (50)
 Méyét Leop. aut. 152, (677); 159, (737); 163, (781, 782, 788)
 Miaskowski Lic ref. 138, (576)
 Mick A. aut. 270, (121)
 Mickiewicz Adam aut. 159, (738)
 Mičátek Vl. aut. 192, (106)
 Michajlov K. N. aut. 125, (433)
 Michal'čuk K. 58, (239)
 Michel B. ref. 80, (12)
 Mijatović St. M. aut. 209, (278)
 Mikkola Joos. J. aut. 36, (92, 93)
 Mikolášek-Skalský V. aut. 246, (681)
 Miković D. aut. 212, (303)
 Mikš J. aut. 119, (345)
 Miladinović M. aut. 192, (107)
 Milanović M. aut. 49, (176)
 Milas M. aut. 92, (100)
 Milčetić Ivan aut. 207, (255)
 Milenović K. aut. 46, (152)
 Miletić L. aut. 12, (81); 40, (122); 41, (126); 203, (219)
 Milewska J. aut. 64, (286); 241, (595); 243, (618)
 Miličević M. Gj. aut. 12, (81); 98, (149)
 Milinović Slavo V. Gj. aut. 217, (355)
 Miljanov Drekalović Marko aut. 207, (248, 249, 250)
 Miljukov P. aut. 12, (81); 105, (232)
 Milleker B. aut. 258, (51)
 Milleker F. aut. 281, (208, 209)
 Miller V. F. aut. 118, (332); 227, (438); 228, (447); red. 186, (60)
 Milojević 266, (97)
 Miloradovič V. aut. 232, (489)
 Minde Pouet G. ref. 138, (573)
 Minch A. N. aut. 221, (391)
 Miodoński Ad aut. 153, (683)
 Mirčev D. aut. 44, (138)
 Misirkov K. aut. 43, (136)
 Mišik Št. aut. 74, (386); 251, (758)
 Mitrovits 'Ischedomil aut. 39, (110)
 Mjakotin V. J. aut. 117 (322)
 Mladenov St. aut. 44, (139); 206, (241)
 Mleczko St. aut. 61, (262); 79, (6)

- Mlynek L. aut. 237, (554, 555); 239, (574); 242, (606)
 Močulskij V. N. aut. 86, (47)
 Moděstov V. J. aut. 23, (203)
 Modzalevskij B. ref. 119, (349)
 Moewes F. aut. 254, (18)
 Mokłowski K. ref. 195, (140)
 Momčilo Ivanić aut. 97, (145)
 Mončalovskij O. aut. 134, (544); 135, (558)
 Montelius O. aut. 259, (57); 269, (110)
 Morawiecki St. aut. 157, (727)
 Morawski Kaz. aut. 145, (631); 146, (632); 159, (739); ref. 140, (589); 146, (633)
 Morko Ján aut. 179, (914)
 Morozow P. aut. 118, (337, 338)
 Morzycka F. aut. 163, (783)
 Moškow D. aut. 183, (36, 42)
 Mourek V. E. ref. 174, (869)
 Mroczo Fr. Ks. aut. 198, (163)
 Mucović J. aut. 192, (113)
 Mühlenbach K. aut. 291, (25, 30, 33)
 Muka E. aut. 67, (314)
 Müllenhof 265, (90)
 Müller F. M. aut. 26, (4)
 Müller W. aut. 175, (886)
 Murko M. aut. 12, (81); 101, (198); 176, (892)
 Musić A. aut. 46, (156); 47, (161); 91, (90); 95, (121); 101, (199)
 Muszyński St. aut. 241, (591)
 Načov N. aut. 42, (127)
 Nadmorski aut. 15, (114)
 Nagy G. aut. 281, (212, 213); 282, (219)
 Nachtigall Rajko aut. 86 (48)
 Naković M. aut. 49, (177)
 Navrátil Boh. aut. 24, (215); 178, (902)
 Nedić Ljub. ref. 192, (106)
 Needham Cust. Rob. aut. 26, (6)
 Negelein Jul. aut. 182, (30); 183, (37)
 Nehring Wl. aut. 60, (250); ref. 1, (1); ref. 65, (293, 294, 295); 66, (307); 67, (311); 140, (593); 141, (595)
 Nejedlý Zd. aut. 171, (850)
 Nelidov Th. aut. 126, (453)
 Nemes Mihaly aut. 232, (493)
 Nenadović Lub. P. aut. 192, (106, 107)
 Nentwig H. aut. 17, (125)
 Něnstupov A. D. aut. 229, (455)
 Nevěřil Joh. aut. 40, (118)
 Nězelenov A. J. aut. 103, (218)
 Nicolaides Cleanthes aut. 189, (88)
 Nierler Lub. aut. 17, (131); 258, (49); 260, (61); 264, (87); 269, (108); red. 11, (80); 187, (67); ref. 209, (269, 270); 259, (58); 265, (91)
 Niedermann Max. aut. 31, (60)
 Niedźwiedzki Wl. red. 67, (311)
 Nielson Elof. aut. 35, (86)
 Nikaschinowitsch Bož. aut. 192, (112)
 Nikolić Vlad. M. aut. 212, (302)
 Nikol'skij A. aut. 56, (227)
 Nikol'skij B. V. aut. 128, (467)
 Nikol'skij N. K. aut. 2, (185)
 Nitovskij J. aut. 137, (569)
 Nitsch K. aut. 6, (51); 57, (233); 61, (259, 260)
 Nodilo Natko aut. 259, (55)
 Nováček V. J. aut. 247, (697)
 Novák J. V. aut. 70, (337); 173, (866, 867)
 Nováková T. aut. 71, (351)
 Novaković St. red. 1, (1)
 Novič N. 179, (918)
 Novotný V. aut. 170, (839)
 Novotný V. J. aut. 249, (718)
 Nyčka J. B. aut. 67, (315, 316); 243, (625)
 Nušić Br. Gj. aut. 192, (108); 208, (259)
 Nutt Alfred ref. 182, (28)
 Očenašek aut. 50, (187)
 Ofějkov aut. 189, (84)
 Offmański M. aut. 138, (580)
 Ohr J. aut. 242, (607); 243, (619)
 Olechnowicz Wl. aut. 202, (210); 255, (29)
 Oltuszewski W. aut. 27, (11)
 Ončukov N. aut. 222, (401)
 Oravin St. aut. 201, (205)
 Orlović P. aut. 192, (109); ref. 189, (89)
 Ornstein J. 258, (52)
 Orosz Endre aut. 282, (228)
 Orožen Fr. aut. 219, (375)
 Osečanský Vlastimil aut. 249, (733)
 Osthoff H. aut. 31, (51, 61, 62)
 Ostojić Tich. aut. 91, (91); 212, (312); ref. 213, (319)
 Ostrovskij V. aut. 121, (363)
 Oswald Fr. Rich. red. 6, (44)
 Ovsjaniko-Kulikovskij D. aut. 27, (16)
 Ovsjanyj N. aut. 190, (98); 191, (103)
 Ozerovskij J. E. red. 117, (324)
 Pačovskýj M. aut. 91, (83); 131, (506)
 Pachman J. Ch. aut. 55, (218)
 Pachnik A. ref. 27, (12)
 Pachomov P. aut. 231, (481)
 Pajk M. aut. 22, (176)
 Paktovskij F. J. aut. 51, (191)
 Panajotov P. aut. 44, (140); 206, (240)
 Papáček P. ref. 17, (130); 39, (108)
 Parczewska Mel. aut. 239, (571)
 Parczewski A. J. aut. 65, (298); 165, (807); 187, (73); 197, (155)
 Pářička J. aut. 74, (387); 251, (771)
 Passendorfer Artur aut. 138, (572)
 Pastnek Fr. aut. 12, (81); 48, (170):

- red. 3, (23); 187, (67); ref. 37, (98); 38, (100, 101); 40, (118, 119, 122); 42, (126); 46, (153)
- Pátek Ferd. aut. 71, (352); 243, (630)
- Patera Ad. aut. 670, (338); 169, (831)
- Patsch K. aut. 258, (53)
- Pauliny-Toth Žiga aut. 250, (750)
- Pavenckij A. aut. 132, (513)
- Pavlik M. aut. 133, (522)
- Pawelski J. ref. 147, (637)
- Pawłowicz Ed. aut. 144, (620)
- Pazdro Zbign. ref. 236, (540)
- Pedersen H. aut. 31, (53, 54); ref. 31, (57); 60, (255)
- Peisker J. aut. 210, (289)
- Pekař J. ref. 176, (889)
- Pekmezi D. aut. 76, (403)
- Pelczar Jan aut. 153, (685)
- Pelka aut. 25, (224); 152, (672); 236, (545)
- Penka K. ref. 272, (141)
- Peretz V. N. aut. 9, (69); 54, (213); 58, (242); 86, (49, 50); 113, (292, 297); 114, (298, 299, 301, 302); 117, (319); 130, (499); 133, (525); 225, (433); ref. 7, (52); 40, (119); 110, (268); 111, (271); 118, (332); 220, (384); 227, (439, 442)
- Peřinka F. V. aut. 172, (852)
- Perlbach M. ref. 139, (581)
- Pérot Gaston aut. 53, (198)
- Perović S. aut. 192, (113)
- Perušek Rajko ref. 101, (190, 191)
- Pervov P. aut. 228, (448)
- Pervov V. aut. 53, (199)
- Peszke J. aut. 237, (551)
- Peterson K. aut. 292, (44)
- Petrák Jos. aut. 245, (656); 250, (746)
- Petriceicu-Hasden B. 266, (103)
- Petrov A. aut. 12, (82)
- Petrov K. P. aut. 119, (346)
- Petrov N. J. aut. 228, (449)
- Petrov P. V. aut. 129, (485)
- Petrović N. S. 12, (81); ref. 217, (356)
- Petrovskij N. M. aut. 55, (216); 93, (108); 117, (328); 118, (333)
- Petrušević A. S. aut. 57, (236); 76, (402); 131, (510)
- Petsch Rud. aut. 180, (3)
- Pětučov J. V. aut. 18, (186); 113, (291); 129, (486)
- Piě J. L. aut. 280, (202, 204)
- Pícha Jos. J. aut. 249, (734)
- Pilk Jurij aut. 67, (313)
- Pini Tad. aut. 155, (699); 157, (720); ref. 154, (692); 156, (719); 163, (779)
- Pintar L. aut. 24, (211); 25, (217); 100, (185); 101, (200)
- Pipping H. ref. 27, (15)
- Pirling P. aut. 112, (284)
- Pisarev L. aut. 181, (14)
- Pittard E. aut. 202, (212)
- Piatkowska Ign. aut. 63, (272); 238, (561, 565); 239, (575, 576); 241, (596); 242, (608, 613)
- Pjatkovskij A. P. aut. 126, (449)
- Platonov S. aut. 22, (184); 263, (76); 264, (77)
- Podjavorinská Ludm. aut. 250, (752); 252, (783)
- Podlaha Ant. aut. 175, (882, 883, 884)
- Pogodin A. aut. 53, (203); 150, (658); 258, (45); 262, (68); 284, (251); 285, (260)
- Pogorělov V. aut. 8, (67); 77, (405); 83, (34)
- Pohorská L. aut. 178, (910)
- Pochošin Iv. aut. 19, (139)
- Pokrovskij J. aut. 116, (314); 132, (519)
- Pokrovskij N. aut. 128, (465)
- Pokrovskij P. J. aut. 77, (409); 104, (225); 105, (231)
- Pokrovskij V. J. aut. 122, (379); 126, (452)
- Poletylo H. aut. 159, (740)
- Polevoj P. N. aut. 103, (216)
- Polívka J. aut. 71, (345); 81, (19, 20); 199, (181); 206, (239); ref. 11, (80); 187, (67); ref. 234, (516, 517); 241, (601)
- Polorecká Elena aut. 251, (772)
- Polovcev A. A. red. 24, (209)
- Pomjalovskij M. J. aut. 224, (417)
- Ponec V. S. aut. 249, (723)
- Popov N. aut. 222, (403)
- Popović Bogdan aut. 99, (163); red. 5, (42)
- Popović Pavle aut. 94, (112); 98, (150, 157); ref. 93, (103); 94, (111)
- Popruženko M. ref. 7, (59)
- Porębowicz Ed. aut. 157, (721); 163, (784)
- Porošin J. aut. 116, (310)
- Poržezinskij V. K. aut. 289, (1)
- Posnett H. M. aut. 79, (2)
- Pospech Jos. aut. 250, (753)
- Pospíšil A. O. aut. 51, (194)
- Potantin G. aut. 228, (450)
- Potanov A. A. aut. 285, (258)
- Potocki Ant. aut. 145, (624); 159, (741)
- Potocki L. M. aut. 148, (648)
- Potockij J. aut. 116, (312)
- Prasek V. aut. 35, (89); 263, (72)
- Prášek J. V. aut. 262, (66); ref. 39, (113); 167, (820)
- Prelesnik Matija aut. 100, (179)
- Premmerstein A. von aut. 258, (46)
- Prěsnjakov A. J. aut. 111, (275); ref. 105, (232)

- Prijatelj J. aut. 102, (208, 209); ref. 101, (190)
 Prjadkin S. aut. 24, (208)
 Prodanović J. M. red. 5, (42)
 Procházka Al. aut. 280, (198)
 Procházka K. aut. 244, (645)
 Prozorov Vas. aut. 222, (404)
 Prusik B. aut. 12, (84); 23, (207); ref. 11, (79); 119, (349)
 Prusik Fr. X. aut. 70, (339)
 Przyborowski W. aut. 242, (609)
 Ptaszycski St. ref. 138, (575)
 Purić Jos. aut. 283, (236)
 Puszet L. ref. 140, (591)
 Pypin A. N. aut. 23, (207); 102, (214); 115, (307); 116, (308, 309); 213, (318)
 Pyszkowski Joh. aut. 161, (765)
 Quis Ladislav aut. 178, (905)
 Rademacher aut. 291, (22)
 Radić Ante aut. 90, (76); 99, (101); red. 186, (58)
 Radić Štěpán aut. 112, (285)
 Radiojević T. aut. 193, (118); 212, (299); ref. 43, (136)
 Radliński Ign. aut. 140, (592); 180, (7); 269, (107)
 Radojević Vlad. J. aut. 210, (286)
 Radonić J. aut. 81, (32); 96, (138); 265, (90); ref. 90, (79); 187, (71); 214, (323); 215, (331)
 Radosławski K. aut. 236, (534)
 Radyserb-Wjela J. aut. 67, (317)
 Radzikowski El. aut. 73, (37); 198, (164); 201, (206); 236, (546)
 Ranke J. aut. 255, (24)
 Ratzel Fr. aut. 181, (8); 255, (30, 32)
 Ranthiot R. ref. 35, (85)
 Rawita-Gawroński Fr. aut. 135, (556); 152, (679)
 Ráž Jan aut. 280, (203)
 Reber J. aut. 173, (861, 862)
 Récsy Vikt. aut. 282, (230)
 Redin J. K. aut. 55, (214); 109, (262)
 Regel V. E. red. 6, (49)
 Reichelt Hans. aut. 31, (63)
 Reinach Sal. aut. 269, (111)
 Reinecke P. aut. 270, (116)
 Reiter M. ref. 7, (56)
 Rembowski Al. ref. 149, (656)
 Rešetar M. aut. 45, (153); 49, (175); 91, (85, 86); 93, (106); 94, (109); ref. 46, (154); 49, (177); 57, (235); 89, (69); 93, (103); 97, (140); 98, (150); 130, (500); 193, (122)
 Réthy L. aut. 266, (103)
 Retzius G. aut. 256, (38)
 Reuss L'ud. A. aut. 252, (780)
 Řezáč J. aut. 68, (323)
 Rhamm K. aut. 187, (68)
 Ribezzo F. aut. 81, (21)
 Riegl Al. aut. 282, (231)
 Richlý H. aut. 187, (74)
 Rittner F. aut. 152, (673)
 Rodosskij A. aut. 8, (65)
 Roganović J. P. aut. 189, (89)
 Rogozin S. S. aut. 27, (17)
 Rolle M. ref. 149, (656)
 Romanov J. R. aut. 229, (454); ref. 220, (384)
 Romanović Ž. M. aut. 262, (67)
 Romer Eng. 235, (528)
 Rostafínski J. aut. 67, (309); 146, (635); 239, (577)
 Rostkovskij A. A. aut. 190, (92)
 Rosúlek Fr. aut. 247, (698)
 Roškotová Anna aut. 245, (650)
 Rotar Iv. aut. 112, (286)
 Roubal Jan aut. 170, (846)
 Rousselot aut. 27, (20)
 Rovinskij D. A. aut. 229, (453)
 Rovinskij P. aut. 191, (105); 210, (282); ref. 188, (83)
 Roza aut. 129, (488)
 Rozdol'skij Osyp aut. 234, (517)
 Rozum K. aut. 244, (639); 245, (649)
 Rozwadowski J. aut. 7, (51); 35, (90); 60, (257); 197, (153); 262, (69); 263, (70); 290, (19)
 Rožić Vatroslav aut. 92, (96)
 Rožniecki St. aut. 187, (75)
 Rubcov M. aut. 112, (279)
 Ruč S. G. aut. 54, (2, 9)
 Rudakov V. E. aut. 14, (98); 23, (194, 195)
 Ruděnko S. V. red. 3, (19)
 Rumel Aleks. aut. 64, (288); 238, (558); 239, (576); 241, (592)
 Rummy J. K. aut. 179, (915)
 Rumynskij K. aut. 118, (340)
 Russov A. aut. 196, (147)
 Rutar S. aut. 195, (134); 283, (239)
 Rutkowski L. aut. 63, (272); 64, (287); 203, (217); 206, (537); 243, (622); 256, (41); 273, (152)
 Ruvarac D. aut. 9; (137)
 Ruvarac II. aut. 12, (81); 90, (80); 213, (321); 214, (327)
 Rypáček Fr. J. aut. 16, (122); 173, (868); red. 1, (3); 200, (190); ref. 72, (364); 244, (642)
 Rzehak A. aut. 269, (109); 280, (196, 197); ref. 260, (58)
 Sabanin V. V. aut. 14, (99)
 Sadkowski Ign. aut. 236, (539)
 Sadovnikov D. aut. 229, (460)
 Sacharov A. J. aut. 56, (228)
 Sainéan Lazare aut. 81, (22)
 Saitov V. J. aut. 120, (352, 353); 124, (419)

- Salaba J. aut. 174, (874)
 Saljnikov N. J. aut. 119, (349)
 Sante Ant. aut. 251, (763)
 Sarrazin Gabr. aut. 143, (613)
 Sasinek Fr. V. aut. 264, (83, 84)
 Sauer A. aut. 176, (890)
 Sawicka St. aut. 63, (272); 238, (559);
 242, (610)
 Scripture E. W. aut. 27, (18)
 Sczerbowicz L. W. aut. 61, (261)
 Sécinskij J. aut. (287, 271)
 Sedlák J. aut. 175, (881)
 Seewald P. aut. 291, (31)
 Seidenglanz J. aut. 247, (683)
 Selivanov A. V. aut. 121, (364)
 Semiz S. N. aut. 212, (304, 307)
 Semkowicz Al. red. 3, (21)
 Semkowicz Wl. aut. 241, (593); ref.
 147, (640)
 Setälä E. N. aut. 21, (163); red. 26, (3)
 Sędzimir J. O. aut. 159, (742, 743)
 Schenner F. aut. 174, (877)
 Scherman L. aut. 180, (2)
 Schiekopp J. aut. 290 (10)
 Schmidt Ad. ref. 11, (78)
 Schmidt C. ref. 8, (24)
 Schmidt Hermann aut. 270, (120)
 Schmidt P. aut. 291, (29)
 Schnaider J. aut. 59, (243); 230, (472)
 Schoetensack Otto aut. 272, (137)
 Schrader O. aut. 32, (68); 181, (9);
 284, (250)
 Schrutz Ondř. aut. 248, (706)
 Schubert Ant. aut. 166, (813)
 Schuchardt H. aut. 28, (23); 185, (51)
 Schultze W. ref. 265, (93)
 Schulz Václav aut. 173, (857, 858);
 175, (878); 250, (736)
 Schumann H. aut. 270, (121, 122); 271,
 (132, 133)
 Schwarz aut. 256, (34)
 Siarkowski Wl. aut. 243, (618)
 Sidorov J. aut. 120, (360)
 Siebs Th. aut. 30, (46)
 Siemiradzki J. aut. 198, (171)
 Sieroszewski W. aut. 273, (153)
 Sikorski N. aut. 63, (273); 248, (623)
 Sil'čevskij D. aut. 129, (491)
 Siliń M. aut. 292, (45)
 Siljvo L. G. aut. 115, (305)
 Simić N. aut. 48, (165)
 Simić Sv. S. aut. 189, (90); red. 5,
 (42)
 Simmel aut. 17, (128)
 Simoni Pav. aut. 23, (196); 229, (458);
 ref. 76, (398, 399)
 Singer R. aut. 23, (200)
 Sinko Tod. aut. 153, (684)
 Sipovskij V. V. aut. 115, (304); 126,
 (459)
 Siwak M. aut. 16, (118); 145, (625)
 Skalski M. aut. 239, (571)
 Škawińska M. aut. 64, (287); 239, (571);
 243, (622)
 Skerlić Jovan aut. 98, (151); 215, (333)
 Skladný A. ref. 151, (666)
 Skowronek Fritz aut. 242, (611)
 Skrzyńska Kaz. aut. 242, (612)
 Skulski E. aut. 64, (287); 243, (622)
 Ślădkovič aut. 12, (81)
 Slavejkov Penčo aut. 205, (236)
 Slavičinský J. M. aut. 72, (359, 360);
 244, (640, 641)
 Slavik F. A. red. 200, (190)
 Slaviková-Welsowá K. aut. 74, (389);
 75, (390, 391); 251, (756)
 Sluckij S. S. red. 288, (282)
 Smal'-Stockyj St. aut. 195, (139)
 Smencovskij M. aut. 113, (288, 289)
 Smetana Aug. aut. 178, (909, 910)
 Smetánka E. aut. 176, (889); ref. 50,
 (189); 68, (322)
 Smiljanic M. V. aut. 206, (244); 207,
 (246); 266, (98)
 Smirnov A. J. red. 4, (32); ref. 195,
 (134)
 Smirnov A. V. aut. 23, (199); 126, (451)
 Smirnov N. A. aut. 123, (400); ref. 2,
 (10)
 Smirnov P. S. aut. 221, (397)
 Smirnov S. J. aut. 20, (152); 104, (223)
 Smiszkowa Ant. aut. 201, (208)
 Smith J. A. aut. 30, (43)
 Smoleński Wl. aut. 142, (610); 143,
 (612); 148, (649, 650, 651); 154,
 (695); 155, (696); 235, (530); 239,
 (578)
 Smolenskij St. aut. 77, (410)
 Smołka J. aut. 238, (563)
 Smólski G. aut. 198, (172, 173, 174);
 199, (178)
 Smutný V. aut. 246, (675)
 Snitko J. aut. 235, (531)
 Sobolevskij A. J. aut. 12, (81); 40,
 (119); 51, (195); 55, (215); 76, (400);
 77, (408); 83, (36, 37); 108, (252);
 111, (216); 113, (293); 227, (439);
 ref. 111, (271); 114, (298)
 Soerensen A. aut. 60, (255)
 Sofrić P. aut. 211, (292)
 Sochán Pavel aut. 250, (754)
 Sokolik A. red. 5, (34)
 Sokolow J. aut. 291, (31)
 Solmsen F. aut. 35, (87)
 Solovjev N. J. aut. 113, (290)
 Solovjev V. F. aut. 56, (229); 125
 (439)
 Sommerfeldt G. aut. 169, (834)
 Sosnickij A. aut. 116, (316)
 Sosnowski Kaz. aut. 142, (621)

- Souček St. ref. 75, (396)
 Soukup J. aut. 247, (684); 250, (737)
 Spasowicz W. aut. 139, (582)
 Speranskij M. N. aut. 8, (86); 20, (159);
 83, (39); 84, (41); 86 (51); 87, (52);
 167, (814); 227, (440); ref. 76, (398);
 106, (236)
 Spiess B. V. aut. 173, (859); 176, (891);
 248, (712); ref. 166 (810)
 Spira Kalik aut. 47, (157)
 Sprostranov E. aut. 7, (59); 12, (81);
 44, (141)
 Srezněvskij Va. aut. 25, (219)
 Stambolski aut. 265, (95)
 Stanišić Vuk aut. 216, (337)
 Stanojević M. aut. 208, (265)
 Stanojević St. aut. 214, (328, 329); ref.
 38, (98); 90, (79)
 Starke K. N. aut. 183, (41)
 Steenstrup Joh. C. H. R. aut. 264, (85)
 Stefanović Svetislav aut. 98, (154)
 Stein Ign. aut. 6, (51); 154, (690)
 Steklaša Ivan aut. 92, (92)
 Stelleckij N. aut. 87, (55); 222, (406)
 Stender G. J. aut. 292, (36)
 Stepovič A. J. aut. 12, (86); 89, (69);
 red. 2, (8); ref. 198, (122)
 Sterling Paweł aut. 183, (31)
 Stern E. aut. 28, (27)
 Sternbach Leon aut. 140, (591)
 Steska V. aut. 102, (201, 210)
 Stešenko J. aut. 133, (532, 533); 134,
 (534, 542); ref. 134, (536)
 Stieda L. aut. 254, (17)
 Stoilov A. P. aut. 44, (142); 81, (23,
 24); 188, (77); 204, (227, 230); 209,
 (271)
 Stoilov Chr. P. aut. 204, (228, 229,
 231); 205, (232, 234)
 Stojanović Iv. aut. 89, (70)
 Stojanović Ljub. aut. 8, (61); 12, (81);
 48, (171); 90, (80, 81); red. 5, (42);
 ref. 7, (59); 46, (153)
 Stojković Sr. J. aut. 213, (319)
 Stolpanskij P. aut. 9, (72); 116, (317)
 Stołyhwa K. aut. 239, (571)
 Stolz F. ref. 28, (21); 32, (68)
 Strausz aut. 203, (218)
 Strohal R. aut. 49, (178); 217, (353)
 Strzygowski ref. 265, (93)
 Studynskij Kir. aut. 25, (220); 134,
 (536, 537)
 Stukalič V. K. aut. 21, (174)
 Stylo Adolf aut. 154, (691)
 Suchecki S. P. ref. 139, (581)
 Sumcov N. Th. aut. 82, (25)
 Surovcev A. G. aut. 117, (320)
 Suško O. aut. 134, (543)
 Svátek Jos. aut. 247, (699)
 Svěncickij N. aut. 105, (233)
 Svistun F. J. aut. 231, (477); 275, (169)
 Svoboda Ot. aut. 71, (353); 428, (707)
 Syrku P. A. aut. 14, (97); 43, (134,
 135); 48, (172); 84, (40); 88, (57, 60)
 Szablowski P. aut. 25, (221)
 Szafran J. aut. 150, (657)
 Szaraniewicz Isidor aut. 273, (154)
 Szopiński G. aut. 236, (542)
 Szukiewicz W. aut. 181, (10); 274,
 (155, 156)
 Świątek J. ref. 239, (574)
 Šachmatov A. A. aut. 13, (92); 14,
 (97); 33, (73, 75); 55, (218); 107,
 (243); ref. 46, (153); 56, (221); 68,
 (320)
 Šajković J. aut. 46, (151, 155)
 Šapkarev K. A. aut. 190, (97)
 Šatojević K. aut. 206, (243)
 Ščeglov J. aut. 123, (394, 398)
 Ščegolev J. J. aut. 122, (391)
 Ščepkin D. aut. 118, (335)
 Ščepkin V. N. aut. 39, (106); 285,
 (254)
 Ščukin P. N. aut. 123, (404)
 Šebestová Aug. aut. 72, (361, 362, 363,
 364); 244, (642, 643, 644)
 Šebestová-Ledecká A. 247, (694)
 Šeffler P. N. aut. 226, (437)
 Šegvič Ch. aut. 214, (322)
 Šein P. V. aut. 227, (442)
 Šemetov N. V. aut. 220, (385)
 Šenrok V. N. (Шенрокъ) aut. 134, (541);
 red. 122, (389, 390)
 Šević Milan aut. 98, (155)
 Šilhavý Fr. aut. 71, (344)
 Šimák J. V. aut. 19, (146); 172, (854);
 175, (887)
 Šišmanov J. D. aut. 89, (65, 66)
 Šišmarev V. aut. 104, (224)
 Škaric Gj. aut. 47, (162)
 Škorpil Ch. aut. 266, (102)
 Škorpil K. aut. 266, (102)
 Škrabec Stan. P. ref. 20, (158); 50,
 (184, 189)
 Škultéty J. aut. 73, (369, 370); ref.
 73, (368); 281, (207)
 Šlebinger J. aut. 102, (206)
 Šljakov N. V. aut. 50, (190); 107,
 (244)
 Šola Atanasije aut. 98, (156)
 Šopov A. aut. 191, (100)
 Šrepel Milivoj aut. 25, (222); 92, (93,
 99); 95, (125, 128, 129, 130); 99,
 (166); red. 89, (68)
 Štědrý Boh. aut. 71, (354)
 Štern E. R. von aut. 258, (44); 277,
 (178)

- Štrekelj K. aut. 50, (186); 102, (202, 205, 211); 219, (376); ref. 50, (184)
- Štukenberg A. A. aut. 278, (185)
- Šubinskij S. N. aut. 121, (374); 125, (434)
- Šugurov N. ref. 229, (464)
- Šuchevyč Volod. aut. 196, (140)
- Šujan Fr. red. 1, (3)
- Šukcinov J. S. red. 6, (45)
- Šurmin Gjuro aut. 35, (84); 89, (71); 93, (107); 95, (122)
- Šuvajenský Fr. aut. 252, (782)
- Švarc A. L. aut. 121, (362)
- Tajič M. aut. 210, (284)
- Tal'ko-Hryncevič J. aut. 257, (42)
- Tal'skij M. aut. 120, (351)
- Tarczyński Fr. aut. 274, (157)
- Tarnowski St. aut. 137, (566); ref. 7, (53); 146, (631, 635); 148, (645, 647, 648); 150, (661); 151, (666); ref. 157, (721); 160, (753)
- Teodorov A. 88, (56)
- Teodorovič aut. 196, (144)
- Teofanovič Vasilijo aut. 194, (127)
- Teplý Fr. aut. 428, (708)
- Tetzner F. aut. 290, (20)
- Thomas F. W. aut. 30, (47)
- Thomas N. W. aut. 180, (1); 183, (38); 254, (21)
- Thomin D. N. aut. 54, (206)
- Thumb A. aut. 28, (24)
- Tiander K. aut. 266, (99)
- Tiele C. F. aut. 182, (19)
- Tiesenhausen V. (Тизенгаузенъ), aut. 264, (80)
- Tichomirov Al. aut. 183, (39)
- Tichomirov J. aut. 225, (407)
- Tichonravov J. S. red. 122, (389)
- Tille V. aut. 73, (365); 82, (26); 250, (738)
- Timošenko J. J. aut. 229, (459)
- Titov A. A. aut. 8, (67); 9, (68)
- Titov F. aut. 132, (518)
- Tittelbach Vlad. aut. 188, (76)
- Tobler A. ref. 26, (8)
- Tobolka Zd. V. aut. 176, (893); 178, (904); 188, (77)
- Todorovič Ant. aut. 206, (238)
- Toman J. aut. 12, (86)
- Tomanovič Laza aut. 93, (105); 97, (147)
- Tomášik Samuel aut. 179, (923)
- Tomašivskij S. aut. 15, (105); 233, (499)
- Tomiček Ant. aut. 247, (689)
- Tomič S. N. aut. 33, (78); 36, (94); ref. 11, (80); 188, (83)
- Tomič Jov. N. aut. 212, (300); 214, (323); 215, (331)
- Tominšek Jos. ref. 219, (376)
- Torbiörnsson Tore aut. 33, (74)
- Torgov A. aut. 221, (390); 225, (424, 425)
- Träger P. aut. 283, (244)
- Trasun K. F. aut. 292, (35)
- Třeštík Jan aut. 207, (251)
- Tretiak Jos. aut. 79, (4); 136, (562); 141, (598); 143, (614); 151, (665); 155, (706, 707); 157, (722, 726); 159, (744); ref. 137, (566)
- Trinko J. aut. 102, (203)
- Trojanovič Sima aut. 184, (48); 187, (70); 208, (259); 209, (269, 270, 280); 210, (284); ref. 188, (76); 191, (105)
- Tropsch Stjepan aut. 94, (120)
- Trstenjak Ant. aut. 219, (374)
- Trubelka Ćiro aut. 233, (240, 241)
- Trublář Ant. aut. 70, (340); 172, (856)
- Trublář Jos. aut. 11, (77); 70, (341, 342); 168, (826); 169, (838); 170, (845)
- Trutovskij V. K. red. 1, (6); 253, (5)
- Trzciński Tad. aut. 159, (745)
- Tučemskij S. V. aut. 225, (426)
- Tulub P. A. aut. 232, (491)
- Tumanov G. M. aut. 120, (356)
- Tupikov N. M. aut. 14, (97); 110, (270)
- Tur J. aut. 274, (158)
- Turčaninova T. aut. 128, (476)
- Tykač J. aut. 72, (355, 356); 247, (685)
- Tyršová R. aut. 246, (676)
- Udziela S. aut. 198, (165); 237, (552); 239, (579); 242, (614)
- Uhlenbeck C. C. aut. 30, (50); 32, (64, 65); 35, (88)
- Ułaszyn H. aut. 16, (117, 119); 20, (153); 23, (204); 101, (189); 159, (746); 161, (759); 197, (159); 240, (580); ref. 3, (21, 25); 4, (25); 62, (268); 63, (277); 65, (291, 292); 138, (579); 141, (600); 143, (617); 164, (795); 186, (63, 64); 198, (164); 199, (176); 262, (69)
- Úprka J. aut. 246, (670)
- Uspenskij F. J. aut. 265, (94); 284, (247)
- Uvarova P. S. aut. 278, (181, 182); red. 288, (282)
- Vacov Spas. aut. 205, (233)
- Vajs J. aut. 39, (111); 48, (173)
- Valchář J. aut. 248, (704)
- Vališevskij aut. 104, (222)
- Valjavec aut. 12, (81)
- Vaněk O. Fr. aut. 182, (20)
- Vanklová M. aut. 245, (657); 247, (68, 248, 709); 250, (739)
- Vasič M. M. aut. 187, (71); 209, (8)
- Vasiljev 265, (90)
- Vasil'kova M. aut. 221, (393); 227, (4

- Vasović Rad. ref. 186, (57)
 Vatev S. aut. 202, (214, 215)
 Vávra J. aut. 175, (879)
 Veljković V. S. red. 5, (42)
 Vengerov S. A. aut. 119, (348); 126, (450)
 Vepřek K. aut. 70, (343); 168, (827)
 Verbyčky M. aut. 109, (257)
 Vergun red. 12, (81)
 Verchratskýj Ivan aut. 15, (108); 59, (245, 246); 234, (515)
 Vertěpov G. A. aut. 221, (392)
 Vesel Ivan aut. 119, (350)
 Veselovskij A. N. aut. 82, (27, 28); red. 1, (1)
 Veselovskij N. J. aut. 254, (19)
 Vetchov A. aut. 225, (422)
 Vidie Fr. aut. 100, (182, 183); 101, (192)
 Vieth A. aut. 199, (183)
 Vilinskij S. G. aut. 76, (404); 83, (33)
 Vinogradov N. aut. 196, (146)
 Vinogradov P. A. aut. 53, (201)
 Virchow R. aut. 259, (57)
 Vitásek J. R. aut. 248, (710)
 Vitberg F. aut. 128, (468)
 Vittich V. aut. 287, (275)
 Vlačić Lj. aut. 265, (92)
 Vladimirov P. V. aut. 106, (236)
 Vlček Jar. aut. 166, (810); 176, (889); 179, (916); red. 3, (23)
 Vlnka Jos. aut. 249, (724)
 Vodarskij V. A. 55, (220)
 Vodička Th. aut. 68, (327); 69, (329); 178, (903)
 Vogelgesang Joh. aut. 170, (844)
 Vojtek M. aut. 251, (764)
 Volkov N. V. 123, (399)
 Volynskij A. L. aut. 119, (347)
 Vondrák V. aut. 38, (101); 39, (112); ref. 35, (85)
 Vorobjev G. A. aut. 198, (168); ref. 149, (656)
 Voskresenskij A. aut. 196, (150)
 Voss aut. 270, (115)
 Vrabel' M. aut. 233, (504)
 Vrchovac Rad. ref. 88, (56); 98, (150)
 Vrzal Aug. aut. 14, (102)
 Vukčević M. aut. 44, (143); 203, (222)
 Vukičević Mil. M. aut. 8, (62)
 Vuletić-Vukasović Vid. aut. 12, (81); 22, (190); 49, (174); 208, (266); 211, (297, 298)
 Vulić N. aut. 193, (116); 258, (46); ref. 209, (272)
 Vulović Sv. aut. 8, (60)
 Vvedenskij Al. aut. 188, (78)
 Vvedenskij Ar. J. aut. 119, (342)
 Vyhlídal J. aut. 73, (366); 200, (192, 193, 194, 195, 196); 245, (652); 246, (672); 247, (686, 696)
 Vykoukal F. V. ref. 70, (337); 173, (867); 201, (200)
 Wackernagel J. ref. 31, (58)
 Walter aut. 271, (134)
 Wasilewski Z. aut. 153, (680)
 Wasserzieher E. aut. 26, (5)
 Wasz aut. 199, (182)
 Waszyński A. aut. 159, (747)
 Wawrzeniecki M. aut. 236, (544); 237, (547, 548); 238, (565); 239, (571); 247, (699); 274, (159); 275, (160)
 Weckowski St. aut. 143, (616)
 Wechsler E. aut. 28, (21)
 Weidenbaum E. T. aut. 120, (358)
 Weigand G. aut. 188, (82); 194, (130)
 Weis K. aut. 249, (719)
 Weisbach A. aut. 202, (213); 256, (40)
 Weise O. ref. 32, (68)
 Westberg Fr. aut. 264, (79)
 Wester J. aut. 100, (181)
 Weyberg Z. aut. 235, (527)
 Wheeler Benj. Ide. aut. 28, (32)
 Widfemneeks R. aut. 292, (38)
 Wiechel H. aut. 272, (138, 139)
 Wiercieński H. aut. 198, (166, 167)
 Wierzbowski T. aut. 138, (575); 141, (599); 149, (655); 153, (687); 160, (751, 752)
 Wilke aut. 271, (135)
 Willers H. aut. 272, (140)
 Wilser L. aut. 255, (31); 256, (35)
 Windakiewicz St. aut. 142, (604, 605)
 Winiarz Al. aut. 147, (639)
 Winter A. C. aut. 221, (395); 292, (43)
 Winter Z. aut. 169, (835)
 Winternitz aut. 82, (29)
 Wislocki Wl. aut. 11, (78); 62, (269); 147, (638)
 Witanowski M. R. aut. 64, (287); 238, (561, 564); 239, (571); 242, (613); 243, (618, 622); 275, (165, 166, 167)
 Witek J. aut. 64, (289); 240, (585)
 Witort aut. 240, (581)
 Wojciechowski K. aut. 154, (692)
 Wolkow T. aut. 275, (163)
 Wolter E. A. aut. 14, (100); 196, (149); 228, (445); 289, (2); 290, (21)
 Wołyński aut. 150, (659)
 Wood Fr. A. 32, (66)
 Woźniak K. aut. 199, (175)
 Wundt Wilh. aut. 27, (12); ref. 28, (24)
 Wyslouchowa M. aut. 65, (290); 240, (586)
 de Wyzewa F. M. aut. 160, (748)
 Xenopol A. D. aut. 267, (104)
 Yve-Plessis R. aut. 29, (32)
 Zabolotskij P. aut. 107, (242); 109, (261)
 Zaborowski aut. 256, (39); 286, (263)

- Zagórski Wl. ref. 61, (262)
 Zagoskin N. P. aut. 18, (137)
 Zahorski aut. 162, (768)
 Zahradnik Jos. aut. 246, (674)
 Zahradník Rud. M. aut. 96, (133)
 Zacharjin Iv. aut. 125, (429)
 Zaleski Djonizy aut. 164, (794); 165, (799)
 Zaleski Konrad aut. 242, (615)
 Zaleski Witold aut. 196, (151)
 Založeckij V. D. aut. 109, (258)
 Zamastil K. aut. 175, (880)
 Zástěra K. aut. 245, (658); 247, (688)
 Zavitnévič V. Z. aut. 111, (277); 129, (493)
 Zawiliński R. aut. 102, (204); 160, (749); 199, (180); red. 4, (29)
 Zdiechowski M. aut. 95, (131)
 Zdziarski St. aut. 21, (164); 25, (225); 143, (617); 144, (618); 157, (723); 164, (795, 796); 165, (800, 801, 802); 197, (156); 238, (565); 240, (582, 583); ref. 138, (575); 141, (599); 142, (606); 148, (645); 149, (656); 151, (665); 153, (680, 681, 685); 154, (693); 159, (742); 160, (751, 753); 164, (794, 797); 165, (798, 799); 186, (64); 198, (163); 230, (471); 232, (498); 241, (599); 242, (614)
 Zelenin D. aut. 57, (230); 226, (431)
 Zeumrich J. aut. 201, (199)
 Zibrt Č. aut. 16, (120); 75, (393); 177, (898); 245, (653); 247, (700, 701); 249, (720); 250, (740, 742, 744); red. 17, (123); 187, (66); ref. 12, (85); 172, (856); 174, (869); 244, (636)
 Zieliński J. aut. 142, (602)
 Zimmer H. aut. 199, (183)
 Zinec L. aut. 272, (141)
 Zinčenko N. aut. 121, (376)
 Zitek J. Fr. aut. 246, (679); 249, (726, 730); 250, (741)
 Zlatarski V. N. aut. 78, (413); 83, (62, 63)
 Zlatoversovnikov K. J. red. 3, (20)
 Zovko Ivan aut. 211, (295)
 Zubatý J. aut. 32, (67); 34, (80); 290, (8); red. 11, (80); 137, (67); ref. 31, (52); 286, (2)
 Zubryčkyj M. aut. 230, (465)
 Zupitza E. aut. 29, (41); ref. 22, (68)
 Zweck A. aut. 198, (169)
 Žakula St. ref. 43, (131)
 Ždanov J. aut. 114, (380)
 Zelizko J. V. aut. 280, (206); 286, (262) ref. 2, (10); 2, (14)
 Žic Ivan aut. 207, (253)
 Žiteckij P. aut. 133, (531)
 Žitinskij aut. 288, (280)
 Živaljevič D. A. aut. 92, (102); 94, (111); 98, (159); 99, (162); 215, (334); red. 3, (18); ref. 98, (150)
 Zivanović J. aut. 45, (150); 4, (166); 49, (180); 97, (139); 99, (175); ref. 38, (101)
 Žmigrodzki M. aut. 183, (33)
 Žukovič P. J. aut. 133, (521); ref. 14, (95)

Rejstřík věcný.*)

(Sestavili O. HUJER, L. NIEDERLE, J. POLÍVKA, J. ZUBATÝ.)

- Aboba 266, (102)
 Abraham, pověst apokryf. 85, (46)
 Adam; z kolika částí byl stvořen 85, (46)
 Adverbium slov. 34, (83); 38, (102)
 Aesopské bajky 81, (21); — v lit. české 70, (340); 172, (856); — v lit. polské 141, (594)
 Akademie Kijevská 131, (511, 512)
 Akir moudrý 80, (10)
 Aksakov J. S. 122, (386)
 Aksakov K. S. 121, (361, 362), 122, (386)
 Aksakov S. T. 121, (363, 364, 365)
 Albin Jan 70, (340); 172, (856)
 Aljoša Popovič 226, (436)
 Almanachy polské 145, (624)
 Amplificativa 34, (79)
 Anakreontův vliv u Njeguše 98 (153)
 Anekdotická literatura 82, (25)
 Annaly staropolské 139, (581)
 Annalistika srbská 90, (81)
 Anněnkov P. V. 122, (386)
 Anthropogeografické a ethnografické výzkumy v Lepenici 193, (118)
 — na Balkánském poloostrově 202, (211)
 Anthropologické práce v Haliči 195, (136)
 Anthropologický typ Slovanů 256, (33, 37, 38, 39)
 Antonovič 219, (378)
 Apokryfy 85—97; 130, (500); — struské s mluvnickým rozbořem 54, (213); — judaicko-křesťanské 140, (592); — v polské lit. 140, (593); — apokryfické evangelium pseudo-Matthaea 132, (515); — apokryfické modlitby, říkadla 85, (44); apoštola Pavla proti zmiji 87, (54); — apokryfické modlitby, zaříkadla a zaklínadla 185, (54)
 Apoštol Ochridský z XII. st., rozbor, 43, (132); cyrilský, srbské red. 48, (171)
 Apoštolé slovanští Cyrill a Method, 38, (99); 39, (114); 40, (115—118)
 Apoštolů Ondřeje a Matouše skutky (sv. апостолъ Андрея и Матвея дѣяніе) 85, (46)
 Arcybašev N. S. 121, (366)
 Archieratikon kijevské metropole ze XVI. st., text maloruský, 57, (236)
 Architektura staroruská 285, (258)
 Arijiův původ a vlast 255, (32); 256, (34, 36)
 Arnauté 40, (122)
 Artikule slovenské cechu soukenického 73, (373)
 Arzamas 120, (360)
 Asnyk 143, (614)
 Astrologické knihy 86, (49)
 Atalykat 184, (46)
 Athanasia sv. otázky a odpovědi na kn. Antiocha 86, (47)
 Autochthonism Slovanů ve stf. Evropě 257, (43)
 Babukič V. 95, (131)
 Badnjak 208, (279)
 Bacháček Martin 172, (857)
 Bájesloví české 247, (690—696)
 — „Lachů“ 239, (574)

*) Číslice uvedené v závorkách značí řadové číslo spisu.

- Bájesloví lužicko-srbské 243, (624)
 — srbské 211, (292—302)
 Bajka řecká a její poměr k orientální 81, (17)
 Bajky indohellenské a jich šíření 81, (21)
 Bakunin M. A. 122, (386)
 Balkánský poloostrov, jeho obyvatelé před příchodem Slovanů 36, (94); — jeho zeměpis a národopis 186, (57); 188, (79, 81)
 Balkánští národové, jejich snahy národnostní 188, (82)
 Banduristé 233, (503)
 Baratynskij 118, (331); 121, (367); 128, (472)
 Barlaam a Joasaf 80, (12)
 Bartoš písař 172, (854)
 Baruchova apokalypsis 86, (46)
 Batrachomyomachije chrvátská 94, (115)
 Batuškov K. N. 121, (368, 369)
 Bavorov 200, (195)
 Baziliani 150, (659)
 Békešská stolice 73, (374); 201, (203)
 Bělinskij 121, (375—382); 122, (386)
 Bělehrad 193, (117)
 Běloruská píseň 226, (432)
 Bělorusové černigov. gub. 220, (383)
 Benátsko, Slovinci v něm 195, (134)
 Besarabie 196, (143)
 Бесѣда трехъ святителей 86, (48)
 Bestužev A. A. 120, (356, 358); 121, (372)
 Betondić Josip 94, (114)
 Bezkydské hory 200, (196)
 Bible česká 170, (846)
 Bibliografie ethnografická 180, (1)
 Bibliografie ruská 104, (221)
 Biblioteka Jagellonská 147, (641)
 Birkowski F. 151, (663)
 Biskupcova Kronika Tábořská 171, (850)
 Blahoslav Jan 174, (873)
 Blanský okres 200, (190)
 Boček Ant., jeho doplňky k Jungmannovu slovníku 75, (394); 177, (896); — 168, (823); 248, (714)
 Boginka 240, (586)
 Bogomilové, jich vliv na vznik ruského sektářství 87, (55); 222, (406)
 Bogurodzica 139, (584)
 Bojan 109, (258)
 Bojkové 230, (474)
 Boris a Glěb 108, (255)
 Bosančice 96, (133)
 Bosenské lebky 202, (213)
 Bosenští Františkáni 96, (133)
 Bosna a Hercegovina 192, (110), hospodářské poměry 192, (111, 112); 210, (288)
 Bošacké kopanice 201, (204)
 Bošković Rugjer 94, (116)
 Botto Jan 179, (918)
 Božidar Vuković, tiskař 90, (80)
 Branko Radičević 99, (162)
 Brantovy rozprávky 70, (340); 172, (856)
 Bratrství staroruská 106, (235)
 Breviáře římského officia, hlaholská, ze XIV. st. 48, (173)
 Březan Váciav 174, (874)
 Brno, etymologie 35, (89); 263, (72)
 Brodnický okres 198, (162)
 Brodziński Kazimierz 151, (664, 665); 235, (526)
 Brontologia 86, (50)
 Brunšvicko a zbytky v něm slovanské 199, (184)
 Bukovina, práce zeměvědné 195, (137) — její osídlení 195, (138) — kulturně-histor. obraz 195, (139)
 Bulgarin 119, (343); 121, (370, 374)
 Bulhaři, národopis 203—206
 Bulhaři sedmihradští 203, (219) — v Rumunsku 194, (130) — anthropologický jich výzkum 202, (212, 214, 215)
 Bulharská literatura 88—89, a lidová 205—206
 Bulharský tisk periodický 89, (67)
 Bulh. obyčejy a ruské 203, (223) — zvyky a obyčejy 204, 205
 Bulharské staré právo 84, (43)
 Bulharsko 188, (80); 190, (98)
 Bunjevci 194, (124)
 Bürgerova „Lenore“ v srb. liter. 99, (175)
 Buslajev Th. J. 119, (343)
 Byliny 226, (436, 437); 227, (438)
 Byzantská historie a kultura 265, (93)
 Čar-Nemaňino blago 214, (326)
 Čaňhrad, jeho topografie 110, (267)
 Čechy v Krakově 237, (556)
 Censura, duchovní, v Rusku 104, (223, 227); — za cis. Mikuláše 120, (359)
 Čepy 237, (552)
 Cestování (popis) po Turecku v XVII. věku 191, (100)
 Cesta obchodní přes Smolensk 287, (276)
 Cieszkowski August 144, (622)
 Cirk.-historické materiály ruské 113, (288, 289)
 Církevně-slovanská literatura 83—87
 Církevně-slovanský jazyk, jeho vznik 37, (98); 38, (99)
 Císiiojan stěský 70, (342); 168, (826)
 Cizí slova 35, (91); 36, (92, 93); 292, (34); — romanská slova ve slovanské 47, (164); — cizí slova v pol-

- štině 59, (248); 63, (275); — fecká slova v ruštině, 51, (194)
 Cochlaeus 170, (844)
 Cousin 119, (344)
 Ctibor Kotva z Freifeldu, Jan 175, (879)
 Czacki Tadeusz 150, (658, 660)
 Czartoryjski Adam Ka. 150, (658)
 Czechy, pohřebiště 273, (154)
 Čakavci-Chrvaté 45, (148); 207, (245)
 Čarodějnice 211, (295, 297); 220, (381); 224, (419); 230, (466); 332, (489); 239, (569, 579)
 Čarodějníci 224, (416, 418); 230, (466)
 Čarodějnictví v Čechách 247, (699)
 Čarodějnická knížka 249, (730)
 Čarodějník a jeho učedník 81, (19)
 Časopisectvo ruské 10, (75)
 Časopisy archaeologické 253, (1—28)
 Čechy 200, (186—189)
 Čelakovský Fr. L., jeho slovník polabský 67, (312); 178, (900)
 Čepino 191, (101)
 Černá Hora 188, (80); 191, (105); 192 (115)
 Černigovská gub. 196, (147)
 Černín z Chudenic, Heřman, hr. 174, (873)
 Černohorci 192, (106, 107)
 Černohorský tisk periodický 98, (161)
 Černohorští kmenové 207, (249, 250)
 Červená barva kostí v ruských hrobech 269, (113, 114); 287, (270)
 České písemnictví 166—178
 — styky jeho s polským písemnictvím 167, (817)
 Česko-rusinská vzájemnost 135, (559)
 Češi v Dolních Rakousích 201, (197, 198); v Pruském Slezsku 200, (193, 194); v Těšínsku 199, (178)
 Čestina na Slovensku 71, (345); 73, (369)
 Čiporovci 191, (102)
 Člen v bulharštině a ruštině 41, (125, 126); — v ruštině 53, (197)
 Čtenářstvo lidové 236, (534)
 Čtveroevangelium Grigorovičovo 43, (133)
 Čub i čuprina 231, (476)
 Чудо св. Климента, 55, (215); 108, (252)
 Čurug 194, (127)
 Dábel, jeho dějiny 182, (25)
 Dalmacie 192, (115); 193, (121)
 Dalmatin Jurij 100, (178)
 Damaskina Jana Παράλληλα 84, (41)
 Damaskin Studit 113, (295)
 Daniela igum. putování 109, (261)
 Daniil Zatočník 105, (233); 109, (260)
 Davydov J. N. 119, (343)
 Debar i okolí 190, (94, 96)
 Decius J. 151, (668)
 Dědictví sv. Václava 175, (881)
 Dekabristé 123, (408—416)
 Deklinace, indoeurop.: nom. sg. 30, (49); nom. a akk. 30, (50); — slov.: gen. akk. 34, (84); — nom. dual. ve slovinštině 37, (95); — čisl. dva, oba mají tvary dle deklinace složené v struštině 52, (195)
 Délka „Krista Pána“ 247, (701)
 Delvig, baron 118, (331); 120, (355)
 Demetar Dimitrije 96, (132 a sl.)
 Deminutiva 34, (79)
 Deržavin 116, (316); 128, (474)
 Deseterac 215, (335)
 Dětské hry 231, (485); 251, (766, 767), 252, (783)
 Deželić Gj. 95, (130)
 Diderot 116, (311); 118, (331)
 Dies irae v ruské liter. 114, (302)
 Dimitrij Rostovskij 112, (287)
 Diplomatař Moravský, padělký v něm 168, (823)
 Dissimilace 30, (44, 45)
 Divadelní hry, česká z XVIII. st. 176, (888); — lidové, 249, (725—728); — maloruské 234, (514)
 Divadlo maloruské 131, (504); 134, (540); — ruské, XVII.—XIX st. 115, (305); 118, (329, 332—334), — stpolské 142, (604, 608)
 Divkovič 96, (133)
 Divoženky 247, (690)
 Długosz 152, (669, 670)
 Dmitriev N. J. 120, (355); 124, (417—419)
 Dni, dobré a zlé 86, (49); 220, (384); nešťastné 248, (704)
 Dobner 175, (887)
 Dobrovský 176, (889); 177, (895)
 Dobryňa Mikit'evič 226, (436)
 Dolničar Janez Gregorij 102, (210)
 Domovoj 219, (381); 223, (413); 224, (414); 225, (419, 427)
 Dorota sv. 249, (726, 727)
 Došen 94, (119)
 Došenovič Jovan 97, (146)
 Drama, srbsko-chorvatské v Dalmacii 90, (73); kajkavské 95, (125, 126); liturgické stpol. 142, (605, 606)
 Držić M. 92, (102)
 Dubrovnická literatura 89, (70); 99, (164)
 Духовные стихи 227, (440); 228, (444)
 Dukla v Haliči, kraj a jeho obyvatelstvo 197, (160)
 Dům v Čechách 244, (639); na Černé Hoře 208, (257); v Bosně a Herce-

- govině 208, (258); ve vých. Karpatech 231, (475); na Kosově 208, (260); u Poláků 236, (543—547); na Slovensku 250, (750)
- Dumy maloruské 233, (499, 500)
- Duše, cesty její do nebe 182, (24, 30)
- Двинская грамота 54, (211)
- О двѣнадцати пятницахъ 85, (46); 219, (381); 227, (440)
- Дымокурско 244, (633)
- Eburodunum 35, (79); 263, (72)
- Epická poesie, duchovní 228, (440); — ruská 226—227; — srbská, její motivy 214, (322)
- Epická zlomky stčes. 69, (335); 168, (828)
- Epifanij Slaviněckij 112, (286)
- Epigrafičké památky římské v zemích slovanských 258, (44, 46, 47, 50—54); 265 (96); 284, (249)
- Еπιστοліа о величїи 86, (46)
- Epos srbské 213—216; překlady italské 215, (334)
- Ἐρμούπολις v Sup. rke; 39, (107)
- Ethnografie, lekce o ní 180, (5)
- Etymologie 29, (40, 41); 31, (55—63); 22, (61—67, 72); 35, (87—90); 47, (164); 71, (344); 290, (20)
- lidová 185, (56)
- Eustratia Juliana, legenda o ní a pod. 82, (28)
- Euthimius, patriarcha, jeho díla 42, (131); — jeho služba prep. царичѣ 48, (172); — 88, (58)
- Evlija Čelebi, cestovatel, 191, (100)
- Evropská plemena 202, (210)
- Fadlan ibn 264, (80)
- Falšované nápisy z Balkánu 265, (97)
- Ferić Gjuro 94 (117)
- Filareti i Filomaté 150, (658)
- Filippa ap. mučení 86, (46)
- Filosofie v Rusku 105, (233, 284); 119, (344, 345)
- Filothěj, stařec kláštera Eleazarova 110, (271); 111, (272)
- Folklore 181, (10, 11); — první zájem oň v pol. liter. XIX. věku 143, (615); — ukrajinský 229, (464)
- Fonetika polská 60, (257); o výslovnosti r 68, (324)
- Fonvizin 116, (313, 317); 117, (324); 118, (329)
- Fredro A. 152, (671—673)
- Fysiolog 85, (46)
- Гаданія по псалтыри 87, (52, 53)
- Gagauzové 183, (32)
- Gaj Lj. 96, (129)
- Galaš J. K. 177, (897)
- Gallské hroby v Čechách a na Moravě 279, (191, 192); 280, (200)
- Gallus 152, (674, 675)
- Gavatovič Jakub 133, (522)
- Gavriil Bužinskij 113, (291)
- „Gespräch dreier Heiligen“ 86, (48)
- Geti Komesa Marcellina 265, (90)
- Gierlachov, kroje, řeč, podání 73, (376); 201, (206)
- Gjemo Brđjanin 214, (323, 324)
- Gjorgjić Ignat 94, (112)
- Gledević 93, (107)
- Glinka M. J. 122, (387, 388); 123, (406)
- Glossy české 69, (333); 70, (343); 168, (825, 827)
- Gnomy, předslovi v čslov. a ruské literatuře 84, (41)
- Gogolj; jeho sloh 51, (193); — 105, (231); 122, (389—401)
- Golebiowski Chryzostom 152, (676)
- Golovin P. M. 120, (355)
- Gončarov 123, (402—404)
- Göthe-ův Faust, vliv na Njeguše 98, (151, 152)
- Gorčakov D. P. P. kn. 118, (330)
- Gorice i Gradiška 195, (134)
- Goslawski 152, (677)
- Goszczyński Seweryn 152, (678—680)
- Goti a Slované 260, (60)
- Graal svatý 82, (27)
- Grabowski Klementyna 164, (795)
- Grabowski Michał 153, (681)
- Gradovskij 219, (378)
- Granovskij 119, (345); 122, (380); 123, (405)
- Greč N. J. 121, (374); 123, (406); 128, (473)
- Gribojedov 105, (230); 116, (314); 118, (329); 120, (355, 356, 358); 123, (407)
- Григорія Монаха житіе prep. Ромила 48, (172)
- Громникъ 86, (50)
- Grzegorz z Sanoa 153, (682—684)
- Gundulić Ivan 93, (103—106)
- Hádanky maloruské 234, (515); ruské 226, (436); 229, (460, 461); srb. 218, (368)
- Hagiografie, staroruská 108, (250)
- Hájek Tadeáš 172, (855)
- Halič, nové práce anthropologické a lidovědné 195, (136)
- v obrazech 199, (175)
- její vesnice polské 198, (165)
- Hallorové a jich národnost 199, (185)
- Hanácké typy 245, (646)
- Hanka 176, (889); 177, (898)
- Havlíček, jeho řeč básnická 69, (325) — 178, (904—908)
- Hejkadlo 247, (694)
- Hektorovič Petr 93, (108); 94, (109)

- Hercegovsko-Zachumská metropole 192 (113)
- Hercen A. J. 119, (344); 122, (384, 386)
- Hilarius 171, (847)
- Historia naturalis středověká 239, (577)
- Historické školy polské 143, (612)
- Hlaholice 76, (401, 402, 404); 77, (405); 83, (33, 34)
- Hláskosloví, obecné: 27, (15), — 28, (23); — indoevropské: souhlásky: se ztracují 29, (40); v prajazyce neurčitě artikulovány 29, (41); velární 29, (41); tennes aspir. 30, (42); *ss* 30, (43); *s* na začátku 30, (46): — slovenské: samohlásky: *a* 33, (73); *or, ol, er, el* a p. 33, (74); *sz* v typiku chilendarském 37, (95); v nář. bulh. 44, (142); *sz* v nářečích bulharských 41, (124, 125); 44, (142): — změna bezpřízvukného *e* v *a* v běloruštině 57, (233); nosovky v nářečích polských a kašubských 63, (273); — souhlásky *z* 29, (41); změkčené 33, (75); palatální 33, (76); *uz, ozd* v nářečích bulharských 41, (124); před-
suté *j* v bulharštině a ruštině 51, (195); zdvojení konsonantů a jich obměny 52, (195); změna *kt* v *cht* v ruštině 52, (195)
- Hlínecké hory 244, (637)
- Hodiny sv. Marie, stě. 70, (378); 169, (831)
- Hollý Ján 179, (919)
- Holovackyj a jeho sbírky národních písní 232, (496)
- Hořčický Jakub 175, (880)
- Hradíště v Německu 270, v Polsku 273, v Rusku 275, 287, v Čechách 279
- Hren 100, (179)
- Hrnčířský cech 236, (540)
- Hroby rázu slezského v Uhrách 264, (87); gallského v Čechách a na Moravě 279, (191, 192); 280, (200)
- Hromové kameny 248, (711)
- Hry gymnastické 184, (49)
- Huculové, ukázky lidové řeči 59, (243); 195, (140); 230, (469—472)
- Hudební stránka moravských písní národních 248, (713)
- Hulak-Artemovskij Petr 134, (536—538)
- Humanismus polský 140, (591)
- Hurban J. M. 179, (920)
- Hus J. 69, (336); 169, (836—845)
- Hussowski Mikołaj 153, (685); .
Chelčický 171, (848, 849)
- Cheraskov 117, (325); 118, (329)
- Chilendarské listky 33, (105); 39, (112)
- Chilbuda epitaf 266, (101)
- Chlystové 222, (398, 399, 405)
- Chodové 71, (349); 200, (189)
- Cholera, oborávání vesnice proti ní 224, (416)
- Chomjakov 129, (490, 493)
- Хождение Богородицы по мукамъ 86, (46)
- Хождение Зосимы къ Рахманамъ 130, (503)
- Chrabr, mnich, jeho „Сказание о письменахъ славянскихъ“ 76, (404); 77, (405); 83, (33, 34)
- Chrástek 179, (922)
- Chrestomatie litevská 289, (8); polská 62, (267)
- Chroen 100, (179)
- Chronologie předhistorická 269, (109, 110)
- dob v Rusku 275, (169)
- Chrościenski St. N. 151, (666)
- Chrvaté 193, (122); 206 (244 sl.); — v Nové Vsi v Dol. Rakousích 201, (198); — uherští 207, (253); — Chrvati a Srbové, kdy přišli na Balkán 257, (43); 262, (67)
- Chrvatská literatura 89—99
- Chrvatsko 193, (121)
- Chvojkovy nálezy 276, (174); 277, (175, 176, 177); 288, (281)
- Ignatović Jakov 97, (145)
- Иконописъ 221, (388)
- Ilja Muromec 228, (449)
- Illyrism v chrvatské liter. 95, (129, 130, 131, 132, 133)
- Ilok 194, (125)
- Indexy knih zapověděných, polských 138, (576)
- Ingjija 194, (126)
- Inkunabule univ. bibl. Krakovské 11, (78); 147, (638)^f
- Instrumental srbský, jak se vyjadřuje v němčině 47, (158)
- Iosief Bradati, ieromonach 88, (61)
- Irena muč. život 87, (54)
- Isidor sv. 108, (258)
- Исторія о Казанскомъ царствѣ 109, (264—266); 117, (325)
- Ivan Lovro Regino 91, (86)
- Ivičević Stjepan 94, (118)
- Izbornik Svjatoslava r. 1073 85, (46)
- Izmajlov A. E. 125, (430)
- Jablonský D. E. 174, (875, 876)
- Jakoubek 170, (845)
- Jakšiči 214, (328)
- Jana Aséna, cara, list Dubrovčanům 42, (128)
- Jarnevičeva Dragojla 95, (130)
- Jazykov 118, (331); 120, (357)
- Jazykozpyt polský v XIX. v. 60, (249)
- Jazyky tajné, bulharských zedníkův a muzikantův 44, (144); lvovských zlodějů 66, (300); českých zlodějů

- 75, (392, 393); — 229, (463); 250, (748)
 Jazyky umělé 28, (31); 29, (32); 65, (299)
 Jerusalém, srbský popis jeho 91, (83), pověst o něm v ruské liter. 113, (296)
 „Jezik“, význam v eposu srbském 213, (321)
 Jezuité provincie české 172, (858)
 Jidáš, legenda o něm stěs. 163, (828)
 Jihoslovansko-ruská literatura srovnávací 83—87
 Jméni 204, (224)
 Jména místní: lužicko-srbská 67, (314); polská, 64, (287); 243, (622); slovenská 73, (374); 201, (203); 74, (386); 252, (784); — rodová: polská 61, (260); 63, (278); 243, (623); slovenská 74, (384); 252, (785); — vlastní: polská, 61, (261); struská 229, (462); srbská 49, (176)
 Jordanis o Slovanech 260, (62)
 Josefínismus 176 (889)
 Josefínská germanisace 166, (810)
 Josquinus Johannis 174, (873)
 Jukić 96, (133)
 Jungmann Josef 176, (889)
 Jurjev 108, (253)
 Kaczkowski 143, (614)
 Kačić Andrija 94, (113); 213, (319)
 Kačić grof Bartolović Juraj 94, (115)
 Kajicný zbojník (Madej) 80, (14)
 Kajkavská literatura 95, dramata 95, (125—126)
 Kalendáře: lidové 220, (381); v Polsku v XVIII. st. 148, (649); staré polsko-ruské 133, (527)
 Kallimach Filip 153, (683, 686)
 Kamenný věk v Rusku 286, (266); 288, (279—281)
 Kant v Rusku 119, (345)
 Kantakuzin Dimitri 88, (59)
 Kapnist P. J. 116, (318)
 Kara v zin 105, (231); 118, (331); 119, (348); 120, (355); 125, (431—436); 219, (378)
 Karpatští loupežníci 236, (512)
 Kašubové 198, (173, 174)
 Kateřina II. 104, (220); 115, (307—318)
 Kauri, mušle v hrobech 270, (124)
 Kavkaz v ruské lit. 120, (358)
 Keramika předhistorická 271, (128, 131, 135); 272, (145); 277, (177, 178); v Rusku 288, (278)
 Keramika slovenská 250, (755)
 Keresturští kolonisté jsou Rusini 58, (240)
 Kijev, starožitnosti 278, (180); archeolog. sjezd 278, (181)
 Kijevská akademie 148
 Kijevské zlomky, přizvukování v nich 38, (104); — 77, (406, 407)
 Kijevský kraj v archeologii 276, (170, 174); 277, (175); aborigini kraje 287, (268, 269)
 Кирила философа Слово 191, (99)
 Kirša Danilov 226, (437)
 Kjustndil 191, (99)
 Klacsko Juljusz 144, (619)
 Klicpera 177, (899)
 Клякуши 221, (391)
 Kliment, biskup 83, (35)
 Kmenoslovi: slovesa složená v novobulharštině 42, (127); — slova složená v polštině 61, (258); — jmenné tvoření deverbativní 68, (325—327)
 Kňaznin 120, (355)
 Knihťiskařství v Prostějově XVI—XVII. st. 173, (860)
 Kuntel Janasz 153, (687)
 Kocin Jan z Kocinětu 173, (859)
 Kocour v botách 81, (20)
 Kochanowski Jan 102, (207); 141, (598); 154, (688—692)
 Kochowski Wesp. 154, (693)
 Koleda u Bulharů 204, (225)
 — u Čechů 244, (637)
 Koledování 244, (645);
 Koljadky i ščedrovky 233, (506)
 Koljcev 120, (355)
 Kollár 176, (892); 177, (900)
 Kollataj ks. Hugo 150, (658, 660); 154, (694—696)
 Komenský J. A., jeho Adagiorum Bohemicorum farrago 70, (337); — 173, (861—872)
 Komparace indoevropská 29, (40)
 Konarski St. 155 (697)
 Kondratowicz 155, (698 699)
 Koniskij Georgij 133 (529)
 Konrádovy Dějiny posvát. zpěvu stěs. 168, (810)
 Konstantin, biskup 83, (37)
 Kopernik 147, (642, 643), 148, (644)
 Kopitar 100, (182)
 Koranda Václav 171, (847)
 Kormčaja kniha 39, (110); 87, (54); 107, (240)
 Kosmas 167, (818)
 Kosmogonické pověsti 231, (488)
 Kosovo 192, (108)
 Kosovská epopeje 213, (319, 320)
 Kostomarov 219, (378)
 Kostromská gub., Ústinská volost 196, (145)
 — Šiškinská volost 196, (146)
 Košetický Evermond Jiří 175, (82)
 Kotljarevskij Iv. Petr 133, (530—537)
 Kozlov 120, (357)

- Krajky, jejich názvy z Vamberecka 71, (350)
- Krak a Wanda, vznik tradice 263, (71)
- Krakov jako svobodné město, jeho poesie, 144, (621)
- Kraljević Marko v bulharské epice 205, (235); tradice bulh. 206, (240); srbská 215, (332)
- Kramerius 166, (810)
- Kraniologie Slovanů 256, (33, 37, 39, 40, 41)
- Krasicki Ignacy 143, (614), 155, (700—708)
- Krašínski Z. 156, (709) — 157, (721)
- Kraslice 237, (553, 554); 246, (673, 674)
- Kraszewski 143, (614); 157, (722, 723)
- Krechowiecki 143, (614)
- Kremnica 201, (202)
- Křesťanství počátky v Uhrách, 285, (256)
- Krevní msta 184, (45); 210, (282, 284)
- Křižaníc Jurij 112, (284, 285)
- Krk 207, (253)
- Kroj český 245, (662) — 246, (672); — polský 237, (549); — staropolský 237, (550); jeho ozdoby 237, (551); — ruský 220, (387); — Slováků moravských 243, (631); — slovenský 250 (753, 754)
- Krolmus V. 177, (898)
- Kromer M. 157, (724)
- Kronikáři staropolské 139, (383)
- Krzycki 157, (725)
- Krylov 105, (231); 117, (319)
- Κυριακία 241, (600)
- Kučové 207, (249)
- Küchelbecker 120, (355); 124, (412, 413)
- Kuchyně česká 245, (654—658)
— slovenská 250, (752)
— starosrbská 208, (259)
- Kukol'nik 122, (388); 125, (437)
- Kulikovská bitva 103—104
- Kuliš 134, (541, 542)
- Kůň v medicíně lidové 183, (37)
- Kurbaskij Andrej 105, (233); 107, (240)
- Kurhany ve Volyni 286, (265); v bassinu Sluči 287, (272); v bassinu Suly 287, (273); v zemi Lučanů 283, (277)
- Kurpiové 198, (168)
- Kvitka-Osnovjanenko 123, (399)
- Kyrylla ap. slov. ži. ot 87, (54)
- Kyryll filosof, neznámý spisovatel doby Simeonovy, jeho Šestodnev 83, (36)
- Kyryllice, ukázky od st. X do XVIII., 76, (399); stáří 76, (401, 402, 404); 77, (405); 83, (33, 34)
- „Lachové“ a jich hranice 197, (161)
- Látky povídkové 80—82
- Lavrentij Zizanj 107, (240)
- Lebky lidské upotřebení 286, (262)
- Ledinski 102, (211)
- Лешан град 228, (451)
- Legenda, panonská, o sv. Methoději 39, (111); slovanská o sv. Václavu a sv. Lidmile, její rozbor 39, (113); struská 132, (516); legendy struské s mluv. rozbohem 54, (213)
- Lermontov 120, (356); 125, (438—446)
- Lesní muž 249, (729)
- Lesní panna 247, (692, 693)
- Leszczyński 157, (726)
- Lěšij 219, (381); 224, (414, 418); 225, (427)
- Letopis haličsko-volynský 131, (509); 132, (514); — illustrov letopisy 111, (275, 276); — litevský 111, (273); — srbský 91, (82); — staroruské 107, (242, 243); — Verkovičův 48, (168); — voskresenský 111, (274)
- Levyčkj Jos. 134, (543)
- Libuše v německé literatuře 80, (13)
- Lidověda, její methodika 180, (2)
- Lidovědná literatura česká 243, (629, 630)
- Lidové čtení 167, (814); 249, (732)
- Lidový živel v poesii polské XIX. st. 143, (617); 240, (583)
- Lichard Daniel 179, (920)
- Lichudové, bratři 113, (288, 289)
- Linda 176, (889, 894); 117, (895)
- Линданиса 228, (445)
- Lirnici 233, (503)
- List s nebe (звестолия о недела) 86, (46)
- Listina kapituly Litoměřické 167, (822)
- Liška a vlk, bajka bulh. 203, (222)
- Literatura, národní živel a cizí vliv 79, (4)
- Literární historie, její metoda 79
- Litevský jazyk, jeho hranice 197, (153)
- Liturgie slovanská v Čechách 40, (117)
- Люблинскіе отрывки 54, (212)
- Lobačevskij 119, (345)
- Lomonosov 116, (316, 317)
- Lopuchin I. VI. 117, (320)
- Lubelská gub. 198, (166, 167)
- Lubomirski St. 157, (727)
- Lucidarius 86, (49)
- Lukášův Trialog 171, (850)
- Луныякъ 86, (49, 50)
- Lužicko-srbské písemnictví 165
- Lužicko-srbský národopis 243, (624—628)
- Macun Ivan 102, (212)
- Madej 251, (765)
- Majkov Apol. Nikol. 82, (31); 126, (447)

- Majkov V. I. 117, (321); 118, (329)
 — V. N. 126, (448)
 Makarij 108, (250)
 Makarius Římský, apokryf. pověst 85,
 (46); 130, (502)
 Makedonie, etnografie a statistika 40,
 (121); 188, (83); 189, (84); 190,
 (97)
 — kulturní vliv srbský 90, (77)
 Maksim Grek 105, (233)
 Maksimovič M. A. 120, (354)
 Malickij Jerothej 133, (523)
 Maloruská literatura 130—135
 Maloruská poesie lidová 132, (494);
 234, (515)
 Maloruské verše a písně 133, (525,
 526)
 Malorusové či Slováci 58, (240); 195,
 (142)
 Malorusové uherští 14, (103)
 Malorusové nad Volgou 230, (468)
 Mamotrekt lat.-polský 61, (264); 140,
 (588)
 Mapy praehistorické 270, (115); mapa
 Volyně a Kijevska 286, (264); 287,
 (271)
 Mapy staré, národopisné, střední Evro-
 py 159, (58)
 Marco Beneventano 147, (642)
 Marek Ant. 175, (889)
 Maretič 90, (76)
 Mariale Arnesti 167, (821)
 Marko Pohlin 100, (180)
 Marko Vovčok 122, (386)
 Martić, fra Grga 96, (134)
 Marulić, jeho jazyk 48, (167); — 90,
 (72); — 91, (87—101)
 Masljanica 204, (223)
 Maštanije 98, (152)
 Matica Srpska 90, (75)
 Matka bhřšná, matka Petrova 81, (24)
 Matouše apoštola mučení 85, (46)
 Matouš z Krakova 169, (834)
 Mazuři 198, (169); 236, (535)
 Mazurování 63, (271, 272)
 Mažuranić Ivan 82, (31); 95, (131)
 Medicina lidová u Bulharů 205, (234); —
 u Čechů 247, (702—710); — u Chrvatů
 v Nové Vsi v Dol. Rakousích 201,
 (198); — u Poláků 238, (568); 239,
 (571); — u Rusů 224, (415); — u Srbů
 212, (303—315)
 Medvědjev Sylvester 112, (282, 283)
 Megalithy 270, (118); 272, (141); 284,
 (248)
 Meletij Smotrickij 107, (240)
 Memoiry polské XVII. v. 142, (609)
 Messianism polský 144, (622)
 Meteorologie lidová u Bulharů 205,
 (233)
 Methoda studia slov. starožitnosti 257,
 (43)
 Methodios Patarský 85, (45, 46), pra-
 men strus. letopisu 107, (242)
 Metrika 61, (262); 79, (6); 95, (129)
 Mickiewicz 82, (31); 135, (551); 143,
 (614); 144, (620); 152, (676); 158,
 (728); 160, (749); 162, (778)
 Miklošič, překladatel z Puškina a Ko-
 chanovského J. 102, (207)
 Sv. Mikuláš v legendě a ve folkloru
 185, (53)
 Miljukov P. 219, (378)
 Milovanov Gjorgjevič Luka 97, (146)
 Miltonův „Paradise lost“, překlad
 chrvatský, 95, (126)
 Минеи изъ собранія проф. Григоровича
 54, (210); Октябрьская Минея-четыре
 до-Макаревскаго состава 83, (39);
 mineja ivanická 108, (251, 255)
 Miniaturní malířství české 167, (821)
 Missal hlaholský 48, (171)
 Mluvnice bulharská 41, (123); církevně-
 slovanská 38, (100, 101); česká 68,
 (320—323); polská 60, (252—255);
 slovinská 50, (182); srbská 45, (150)
 Mlýny, názvy jejich části 71, (352, 354)
 Modlitby apokryfické 185, (54); 224,
 (414); 225, (427)
 Modlitbičky lidové, české 250, (743)
 Modrovous 81, (16)
 Modrzewski 160, (750)
 Mogila Petr 132, (517, 518, 519); 133,
 (520)
 Mohyl'nicky A. L. 134, (544)
 Moskevská universita 118, (335)
 Moskevský písmák, mecenáš XVII. v.
 113, (292—294)
 Moskva, pověst o jejích počátcích 111,
 (278)
 Mostar 192, (114)
 Mroga ř., etym. 662, (69)
 Můra 247, (690, 695)
 Mythologické studie, jich směry 182,
 (21)
 Mythologie slovanská 187, (72—78)
 Náboženství a věda 181, (12 sl.)
 Nadeždin N. I. 121, (364)
 Nákla v zemích slov. 281, (207)
 Nálezy slovanské v Německu str. 270
 sl., v Polsku 272 sl., v Rusku 275 sl.,
 286 sl., v Čechách a na Moravě 279 sl.,
 v Podunají 281 sl., na Balkáně 283 sl.
 Viz též hroby a kurbany.
 Намной (навной) 223, (413)
 Nápěvy slovenské 251, (770)
 Nápěvy mytických písní chrvatských,
 maďarských a j. 752, (786)
 Nápisy slovanské 78, (412, 413)
 Nářečí, bulharská, přehled jich 41,

- (124); rozborý a ukázky: 43—44, (136—143); — srbaká, 46, (149); 49, (175—178); — velkoruská 56, (221); 57, (231); — běloruská 57, (232); — maloruská 58, (237—244); — uherskoruská 59, (245, 246); — polská 63, (276) — 65, (292); — kašubská 65, (293—296); — lužicko-srbská 67, (315—317); — česká 71, (347) — 73, (366); — slovenská 73, (367) — 75, (391)
- Narěžnyj V. T. 120, (358)
- Národ, pojmy o něm 235, (531)
- Národopisný spolek Lvovský 25, (224, 225)
- Nécrophilie, nécrophagie, nécrosadisme 182, (27)
- Nejedlý Jan 176, (889)
- Neledinskij-Meleckij 119, (348)
- Němci v jižních a východních Čechách 201, (199)
- Německá zeměvěda 194, (131)
- Němečtí scholaři v Krakově 1460—1520, 146, (636)
- Nemoci 239, (579)
- Nemoci zosobněné 211, (295): 251, (762)
- Nenadović Ljub. P. 192, (106, 107)
- Neofit Bozveli 89, (65)
- Neofit Rylský 88, (64)
- Neruda 179, (912)
- Nestor letopisec 105, (233); 108, (249)
- Neufi Herodotovi 263, (71)
- Nikifor, mitropolit 105, (233)
- Nikolaj, Nový, Sofijský, sv. 84, (40)
- Nikon, patriarcha 113, (297)
- Nil Sorskij 105, (233)
- Niš starý 208, (256)
- Njagoje Jana, knížete valašského, poučení 43, (135)
- Njogoš, Petar Petrović 97, (147); 98, (160)
- Noty, struské 77, (410)
- Novikov 118, (331)
- Obětní zvířata železná 137, (74)
- Оборотни 220, (381); 224, (416); 231, (484)
- Obradović Dositij 97, (140—144)
- Obrové v tradicích polských 239, (579)
- Obrové a trpaslíci v tradicích rumunských a balkánských 81, (22)
- Obyčeje polské 235, (532); slovenské 251, (757, 758); — výroční: české ve Slezsku 200, (192); u Bojků 231, (474); maloruské 231, (480); — ruské při morech 221, (395)
- Odojevskij, kn. V. Th. 126, (449)
- Odyniec Edward 163, (788)
- Oznaky úřední 185, (59)
- Ohně kult u Slovanů 286, (263); svatý oheň 188, (76)
- Ohonovský 219, (378)
- Ochrid 190, (97)
- Oktoich bulharský z XIII. st. 43, (134)
- Olomoucká biblioteka 175, (886)
- Opeč 141, (601)
- Orava 74, (380); 201, (205)
- Orlov A. A. 126, (450—451)
- Ornament jihočeský 245, (663)
- lidový 246, (675, 676)
- Ornament starých tisků církevně-slov. 10, (73)
- Orzechowski St. 160, (751, 752)
- Osídlení způsob u Slovanů 284, (252)
- Osiński L. 160, (753)
- O smrtedlnosti, skládání stčes. 69, (334); 163, (829)
- Ostrovskij 126, (453)
- Ostrožskij K. K. kn. 107, (240)
- Otázky a odpovědi sv. Athanasia na kn. Antiocha 86, (47)
- Ovidiovy heroidy, překlad v srb.-chr. liter. 94, (114)
- Paedagogie v Polsku 145, (626, 627, 628)
- Pachomij Logothet 108, (250)
- Pachomij Serb 111, (274)
- Paisij Chilendarský 88, (62, 63)
- Pakracká eparchie pravoslavná 194, (128)
- Palacký Fr., jeho řeč spisovná, 69, (329); 178, (903); — jeho drobné spisy 178, (901); dopisy 178, (902)
- Palaeobohemica 69, (330) — 70, (343)
- Palaeografie cyrilská 76, (398); — slovensko ruská 76, (400)
- Palaeoponica 11, (78); 61, (164); 62, (265, 266, 268, 269)
- Paleček 242, (610)
- Палея, strus. XVI. věku, illustr. 55, (214); 109, (262); — poměr k prvotnímu ruskému letopisu 107, (242); — k Zlaté Matiei 109, (263)
- Palkovič 166, (810); 179, (915, 916)
- Palmotič 94, (110)
- Pamva Berynda 107, (240)
- Paprocki B. 160, (754, 755)
- Paraskeva, literatura o ní u Řeků, Slovanů a Rumunů 83, (38)
- Paremejnik Grigorovičův 42, (130)
- Participium, praedikativní v řečtině, cslov., latině a srbštině 47, (159, 160); — praes. a praet. act. I. v čakavské lit. XV. a XVI. st. 47, (162)
- Partikule, su v bulharštině a srbštině 37, (96); *ко, ка, то* v ruštině 52, (195); rus. *сга* 53, (195)
- Pasek Jan Chr. 160, (756, 757)
- Passional stčeský 69, (330); 169, (832)
- Paterik, kijevo-pečerský 108, (249)

- Peníze za převoz, pohřební obyčej, 209, (271)
- Peresopnica gorod 286, (267)
- Perchta 244, (645)
- Perm, původ jména 266, (99)
- Perun a Thor 187, (75)
- Petr II. Petrovič, jeho jazyk 48, (165)
- Petr a původ ženy zlé, 80, (7)
- Petrarkův vliv v Dubrovníce 94, (111)
- Pijanství starých Čechů 245, (647)
- Pilát, leg. stčes. 168, (828)
- Pipo Spano 214, (329)
- Pirotský kraj 193, (120)
- Piseň „od císaře nebeského“, stčes. 168, (830)
- Pismo elbasanské 76, (403)
- Pisně, české 248, (712) — 249, (720); v pruském Slezsku 200, (194); — číselné (duchovní výklad čísel) 80, (8); 81, (23); — maloruské 58, (242); 114, (299); 230, (465, 472); 234, (515); soudobé maloruské 233, (502, 507); — milostné bulharské 205, (236); — polské 64, (279, 283, 284, 286); 240, (587) — 241, (596); — ruské 220, (383); 226—228; — slovenské 74, (377, 380, 382; 383, 388); 251, (756, 765, 768—772; 252, (773—775); — uhersko-ruské 59, (244); 233, (504, 505)
- Pjast, pověst o něm 132, (516)
- Platen 143, (611)
- Plantova „Auluria“ 93, (102)
- Plemena evropská 255. 29. 30, 31)
- Pleščejev A. J. 118, (331)
- Plovdiv, stará historie 266, (100)
- Pluh 245, (659)
- Pobratimstvo 217, (356)
- Pocieř 133, (521)
- Poděbradsko 244, (632)
- Подільнячине 221, (389, 390)
- Podněpří archaeologie 276, (174, 175)
- Poesie polská XVI. v. 141, (597); XVII. v. 141, (595)
- Poetického tvoření psychologie 79, (5)
- Pogodin M. P. 120, (354); 123, (395); 126, (454)
- Pohádky, jejich původ 185, (52); — běloruské 229, (454); — bulharské s komentářem 206, (239); — české 244, (645); 249, (730, 731); 250, (738); — maloruské 230, (472); 234, (515—522); 241, (612); — polské 240, (584—586); 241, (601) — 242, (615); — ruské 226, (436); 227, (441); — slovenské 252, (776—779); — srbské 216—217; valašské 73, (365)
- Pohanské zbytky v ruském lidu, zápas s nimi v XI.—XV. st. 106, (238)
- Pohřeb, starý slov. 187, (70, 71)
- u Malorusů 230, (467)
- Poklady v Tatrách 240, (582)
- Pol Winc. 161, (758)
- Polabští Slované 199, (183)
- Poláci, jich hranice ethnografické 197, (155, 156)
- v Těšínsku 199, (176—181)
- v Uhrách 197, (158, 159)
- v stol. Oravské 201, (205)
- za mořem 198, (171)
- anthropologická charakteristika 202, (216, 217)
- Poláci, Malorusové a Moskva 197, (154)
- Poláci na italských univerzitách v XV. v. 140, (589, 590)
- Polemika církevní mezi pravoslavin a katolicin 107, (240)
- Polevoj N. A. 119, (344); 126, (455)
- Polička 167, (816)
- Polská lidověda, její počátky 235, (525)
- Polská literatura 135—165
- Polská poesie středověká 130, (585, 586)
- Polské království v ohledu statistickým 196, (151)
- vystěhovalecťvo 198, (170)
- Polské vědecké a literární společnosti XVIII. v. 142, (610)
- Polsko, staré, histor. jeho zeměpis 196, (152)
- jeho nejstarší mapa 147, (642)
- Polský jazyk v Těšínsku 199, (176)
- Polština, její místo mezi slov. jazz. 59, (247)
- Pomlázka 244, (645)
- Pomořany 198, (172)
- Pomoravje u Vranje 193, (119)
- Pořádek slov 35, (85, 86); — v staroruštině 53, (200); — v polštině 61, (259); — postavení refl. *sja* v ruštině 52, (195)
- Postilly české 171, (851)
- Potocki Jan 161, (758, 759)
- Potocki Stanislaw 161, (760)
- Potocki W., jeho jazyk 61, (263); 161, (761, 762)
- Potopa, pověsti o ní ve věku starém a u národů divokých 82, (29)
- Pověry, české 246, (680, 681); ve Slezsku 200, (194); — maloruské 232, (490—493); — polské 238, (562) — 240, (582); — ruské 219, (381); 223, (409) — 225, (429); — slovenské 251, (756, 761, 764); — srbské 212, (305—317)
- Pověsti české 71, (353); 249, (729, 733, 734, 735); 250, (735—742); — krakovské 241, (299); — o městech potopeňých 241, (598); — místní 241,

- (614, 615); 244, (637); 252, (780, 781); — polské 64, (285); — o zvířatech v strus. literatuře 110, (267)
- Pranárod 202, (209)
- Pranostiky 200, (192); 201, (198)
- Právní obyčej srbské 210, (283—287)
- Právo dědické 247, (689); — manželské 184, (47); — rychtářské 187, (69); 238, (564); — úřední odznak 185, (50)
- Pravopis slovinský 50, (184, 185); — ruský 54, (205—209)
- Pravoslavné církve v Iloku, Ingjiji, Čurugu a v eparchiji pakracké 194, (125—128)
- Pravoslavná encyklopedie 181, (13)
- Předmykenská (tripolská) perioda kulturní v Zakarpatí 272, (148); 275, (163); 277, (177, 178)
- Prešern 13, (88); 100, (184); 102, (205)
- Příbram 171, (850)
- Přisloví 185, (55); bulharská 43, (137); 206, (242, 243); — česká 249, (747); v Rak. Slezsku 200, (192); — maloruská 230, (472); 234, (523); — polská 241, (616—619); — ruská 226, (436); 229, (458, 459); — slovenská 73, (375); 252, (781, 782); — srbská 218, (367)
- Přizvuk, v srbsčině, slovesný 46 (152); v dial. jihozápadních 46, (153); v mluvě vzdělaných srbských 46. (154, 155); — ruský 53, (198, 199); — kašubský 65, (207); — lotyšský 291, (25, 28, 29)
- Přizvukování, v památkách cslovenských 38, (193); — v kijevských zlomcích 38, (104)
- Procházka Jiří Frant. 175, (885)
- Prokopios o Slovanech 260, (62)
- Prosodie česká. časoměrná a přízvuková 166, (811—812)
- Prosper Merimée a jeho mystifikace srbských písní 215, (333)
- Protestantismus na Slovensku 166, (810)
- Protireformace v Krajině 100, (179); v Čechách 175, (884)
- Protoevangelium Jacobi; rkp. ochridský 48, (169); — 85, (46); 90, (77)
- Psychologie poetického tvoření 79, (5)
- Ptolemaios 258, (54); 260, (59)
- Puškin, jeho jazyk 51, (192); 52, (196); slovník jeho prosaického jazyka 55, (230); — 105, (231); 118, (329, 330); 120, (356, 357, 358); 125, (432); 126, (456); 129, (487); — překlady v jhošl. literat. 82 (30); — v lit. bulharské 89, (66); — v liter. srbschrvatské 99, (165—174); — v lit. slovinské 102, (207—209)
- Puškin V. L. 129, (488)
- Pypin A. N. 102, (214); 103, (215); 219, (378)
- Pytheas 262, (65)
- Racine 116, (313)
- Radiščev A. N. 117, (322, 323); 129, (480)
- Rajevskij 120, (355)
- Rajič Jovan, jeho jazyk 48, (166); 97, (138—141)
- Rakousko-Uhersko, ethnologie a politika v něm 194, (133)
- Rakovac 95, (127, 128, 129)
- Raskol 112, (279); 221, (397) — 223, (408)
- Řehoř sv., slavnost 244, (645); 246, (677—679)
- Rej M. 161, (763—766)
- Rekrutství v Haliči 230, (465)
- Reljković 94, (120)
- Remešské evaengelium 39, (108, 199)
- Říkadla dětská 244, (637, 645)
- Ristić Jovan 99, (162)
- Robert ěábel 240, (584)
- Rod jmenný; neutrum zaniká v některých nářečích velikoruských 52, (195)
- Rodina, její historie 183, (40, 41)
- Rokycana 170, (845); 171, (850, 851)
- Romani v Dalmacii 47, (164); 265, (91)
- Romány, historické, původní a přeložené v rus. lit. 104, (226); — stpolské 141, (596); — ruský XVIII. st. 115, (304); 117, (327)
- Romanské vlivy v pol. liter. do poč. XVII. v. 143, (616)
- Romantika česká 176, (892)
- Rozen, baron, A. K. 124, (416); 129, (489, 490)
- Royejusz 161, (767)
- Rukopis Kralovédvorský a Zelenohorský 176, (894, 895)
- Rukopisí církevně-slovanských popisy 7—9
- Rukopisné cimelie univers. knihovny v Praze 11, (77)
- Rumunů původ 266, (103); 267, (104)
- Runy slovanské 285, (253—255)
- Rus, původ jména 262, (64)
- Římský vliv na severu 272, (140); 282, (231); 285, (259); 287, (274)
- Rusalky 219, (381); 224, (418)
- Ruská kultura, její historie 105, (232); 106, (237)
- Ruská lidová hudba 226, (433)
- Ruská lidová poesie 226—229
- Ruská literatura 102—114
- — XVIII. v. 114—118
- — XIX. v. 118—129
- Ruská literatura lidová 80, (14)
- Ruská povídka stará 113, (297)

- Ruská vlastivěda 219, (380)
 Ruské národnosti, dvě 219, (378)
 Ruské verše 114, (299, 300)
 — písně národní 114, (299)
 Ruský tisk periodický 10, (75); 115, (306)
 Ruský verš 226, (430)
 Rusové 219—235; v Laponsku 196, (148); — uherští 195, (141)
 Русскія народныя картинки 229, (453)
 Rylějev K. Th. 129, (491)
 Samarin Jur. Th. 122, (386)
 Satirický časopis ruský 126, (452)
 Sava sv. 90, (78, 79)
 Savina kniha, její jazyk 89, (106)
 Sedmička 183, (34)
 Sektářství ruské 221, (396) — 223, (408)
 Sektářství ruské, vliv bogomilský 87, (55)
 Selenodromia 84, (49, 50)
 Semasiologie 23, (23, 25—27)
 Seňanin Ivo 215, (330)
 Senkovskij 122, (386)
 Schillerův vliv u Njeguše 98, (153)
 Sibiňanin Janko 214, (327)
 Sienký rkp. chrvátsko-hlaholský 48, (170)
 Skarga Piotr 162, (768)
 Сказаніе оъ Индѣйскомъ царствѣ 130, (502)
 Skladba, ruská 53, (201); srbská 47, (157)
 Skopcové 222, (398)
 Skoplje 190, (95, 96)
 Skovoroda 133, (528)
 Skřitek 247, (696)
 Sládkovič Andrej 179, (921)
 Slava, srbský obyčej 209, (272, 273); 217, (356)
 Slavi = Suavi 260, (62)
 Slavistika, její studium 17, (129—132)
 — její historie 18, (133—135)
 Slavjanoflové 119, (341, 346); 121, (361)
 Slavonie 193, (121)
 Slezsko 17, (125); 199, (182); 200, (191—196)
 Slomšek Ant. Martin 102, (213)
 Slováci 196, (150); 201, (200—208); — moravští 243, (631); — v Oravské stol. 201, (205); — Slováci či Malorusové 194, (142); — původ Slováků 264, (83, 87)
 Slované, baltští 264, (85, 86); západní poč. XX. st. 196, (150); — příchod Slovanů na Balkán 257, (43); 262, (67); do Německa 259, (57); — původ Slovanů 256, (33, 37, 38, 41); — stopy Slovanů v řec. a lat. epigrafii 258, (45); — vlast Slovanů u Herodota 262, (66)
 Slovanská jména osad 263, (73, 74); a řek 262, (69); 263, (70)
 Slovanské hroby v záp. Německu 270, (116) [viz Nálezky]
 Slovanské jazz. literární 38, (99)
 Slovanské obrození 82, (32)
 Slovanský sjezd 176, (889)
 Slovensko 201, (200—206)
 Slovenská literatura 178—179
 Slovenština 73, (368, 371)
 Sloveso, idvr.: Injunktiv a konjunktiv 29, (40); konjunktiv 30 (48). Vidý 31, (53, 54); — slovanské: partic. -anz 34, (80); — baltské: 289, (1); lit. futurum 290, (11); — složená slovesa v novobulharštině 42, (127)
 Slovinci 219
 Slovinská literatura 100—102
 Slovinská píseň národní a Prešern 102, (202)
 Slovineké země 195, (134)
 Slovnik, bulharský 44, (145); 45, (146); — českoněmecký 75, (397); — českopolský 66, (305); — staročeský 75, (396); — chrvátský 49, (179—180); — latinsko-ruský z XVII.—XVIII. st. 55, (216); — německopolský 66, (306); — polabský, Čelakovského 67, (312); — polskočeský 66, (304); — polský 66, (301, 303, 308, 311); chemický 66, (302); dialektický 66, (307); geografický 67, (310); botanický 67, (309); — ruský 55, (218); etymologický 55, (217); orthografický 54, (209); 55, (219); prosaického jaz. Puškinova 55, (220); — slovinsko-český 50, (187); slovinsko-ruský 50, (188); srbsko-německo-latinský 50, (181)
 „Слово о князьяхъ“ strus. 108, (254)
 Слово о Лазаревѣ воскресеніи 109, (259)
 Слово о полку Игоревѣ 109, (256—258); 114, (298)
 Słowacki 158, (736); 162, (769) — 163, (788)
 Smetana Aug. 178, (909—911)
 Śmiatynszczyzna 198, (163)
 Smotrickij M. 114, (299)
 Smrt, obyčej u Turků 184, (44)
 Smrt se vznáší 244, (637, 645); 251, (758)
 Snář 220, (381)
 Śniadecki Jan 150, (658)
 Snochačestvo 209, (280, 281)
 Sobótka 238, (561)
 Sociální dějiny polské 145, (629)
 Solin Václav 174, (873)
 Sollogub hr. 120, (356)
 Solovej Budimirovič 228, (451)
 Solovjev 219, (378)

- Solun 190, (93)
 Solunský vilajet 190, (92)
 Сорокъ Каликъ со Каликовъ 228, (447)
 Spalování mrtvých u Slovanů 271, (135)
 Spiridon Ieroschimonach 88, (63)
 Spori Prokopiovi 260, (61)
 Srbové 206–218
 Srbská ethnografie 206, (244)
 — literatura lidová 213–218
 Srbská literatura 89–99
 Srbské jméno 207, (246)
 Srbsko 188, (80); 191, (103, 104)
 — pod Římany 193, (116)
 — cestopis po Srbsku 193, (117)
 — Staré 192, (109)
 Srbska osídlení 266, (98)
 Srbsko-chorvatské poesie počátky 91, (91)
 Srp — pila — dyka 185, (51)
 Svatbater mater v ruské liter. 114, (299)
 Starina Novak 214, (325)
 Staroobrjadčestvo 112, (281)
 Stavby, české 245, (648–653)
 — na Slovensku 250, (751)
 Stěhování Slovanů 262, (68); 264, (82)
 — Germanů 259, (58)
 Sternberg hr. Kašpar 176, (886)
 Stilistika 90, (76)
 Страсти Христовы 110, (270)
 Stratimirovič, metropolit 96, (136)
 Struga 190, (97)
 Suastica 183, (33)
 Suffixy idvr.: s d 30, (47); — slov.: 33, (77, 78, 80); — lot. -ums 291, (25, 30)
 Suvalská gub. 196, (149)
 Svantovit 187, (73)
 Svatební obyčaje, bulharské 191, (99); české 247, (687, 688); lužicko-srbské 243, (626); v Makedonii 184, (43); u Malorusů 280, (467); 231, (478, 479); polské 64, (288); 238, (557–559); ruské 220, (383); 221, (392, 393, 394); 223, (412); 224, (419); slovenské 251, (759, 760); srbské, (263–267)
 Свитокъ Јерусалимскаго знаменія 219, (381)
 Svoboda 176, (889)
 Syllabické verše v staroruské liter. 114, (299)
 Syntagma Matouše Vlastara 42, (129); 84, (42)
 Szymonowicz Sz. 163, (789–791)
 Šafařík P. J. (minění o slov. metrice) 95, (129)
 Šalikov kn. 118, (331)
 Ščerbatov M. M. kn. 117, (328)
 Ševčenko 122, (386); 134, (545–557)
 Ševyrev S. P. 120, (354); 129, (495)
 Šimon Lomnický 92, (98)
 Školství české XV.–XVI. stol. 169, (835); maloruské 132, (513); polské 145, (627); 148, (650, 651); 149, (652–655); 150, (658, 661, 662)
 Školství pravoslavné v záp. Rusku 112, (280)
 Šlachta polská 235, (530)
 Šlechtická vesnice Gošceice 236, (537–539)
 Šokci 194, (124)
 Špejchar slovanský 187, (68)
 Špírek 247, (690)
 Štítňý 169, (833)
 Štúr Lud. 179, (922)
 Šumljanskij J., biskup 133, (524)
 Šumsk gorod 285, (267)
 Świslocz f. etymol. 262, (69)
 Tablic 166, (810)
 Tance lidové, české 249, (721–724)
 Tanečnice potrestané 249, (720)
 Tatrzańskie muzeum 235, (527)
 Tandler 166, (810)
 Těšínsko, spor českopolský 71, (346); 150, (662); 199, (176–181)
 Terst, město i území 195, (134)
 Thám K. I. 166, (810)
 Theodosij, arciepiškop Novgorod. 113, (290)
 Theodosij, igumen pečerský 107, (246); 108 (247, 248)
 Tisk, jeho vynález 141, (600); tisků starých cslov., srbských, ruských popisy 8–10, tisky stolské 141, (601); 138, (579, 580); 142, (602); starosrbské 90, (80)
 Tiskárna St. Novakoviče ve Vídni 96, (135)
 Tobiáš, pověst biblická a látka o vděčném nebožtíkovi 80, (11)
 Tolstoj A. K. hr. 104, (220)
 Tomáše ap. mučení 86, (46)
 Tomášovo evang. 85, (46)
 Tomášik Samuel 179, (923)
 Toparcha Gothicus frgm. 264, (79)
 Tovačovská kniha 172, (852)
 Towiański Andrzej 164, (792)
 Trepanace u Srbů 209, (269)
 Трѣпетники 87, (52)
 Trifon Korobejnikov, jeho putování 104, (223); 112, (279)
 Tripolská kultura viz Předmykenská k.
 Trnski Iv. 95, (130)
 Trojice, zobrazování 247, (700)

- Trouba v pověrách lidových 183, (36)
 Turgeněv A. I. 120, (352, 353)
 — Ivan Al. 129, (492)
 Tycho de Brahe 172, (855)
 Tyrnovo, starožitnosti 265, (94); 284, (247)
 Uherská Rus 195, (141)
 Ukolébavky polské 64, (286)
 Ukrajinofilstvo 135, (558)
 Ukrajinská škola 144, (618)
 Unie a zápas o ní na Rusi poč. XVII., v. 133, (521)
 Universita Jagellonská 15, (113); 145, (630, 631); 146, (632, 635); 147, (639, 640); 165, (807); — v Jurjevě 18, (136); — kazanská 18, (137); — moskevská 118, (335); — vilenská 148 (645, 646)
 Václav sv., legendy o něm 39, (113); 167, (820)
 Valaši, obrázky z jejich života 244, (640, 641); 245, (660)
 Valter Akvitanský 80, (15)
 Vampír 129, (484). 212, (299)
 Vampirisme 182, (27)
 Vánoce, u Čechů 244, (637); 247, (685); u Malorusů 231, (481, 482)
 Varjašský vliv v Starém Rusku 187, (75)
 Varšavská společnost věd 149, (656, 657)
 Věcla v představách lidu polského 239, (572)
 Věely, české pověry o nich 247, (698)
 Vděčný nebožtk v povídkách lidových a v biblické knize o Tobiašovi 80, (11)
 Veber Ad. 95, (130)
 z Veitmile 172, (852)
 Veles bůh 188, (77)
 Velkonoece u Čechů 244, (637); 246, (682); u Malorusů 231, (483—484)
 Vellanskij D. M. 119, (343)
 Venelin Jurij 88, (64); 219, (378)
 Venevitinov D. V. 119, (343); 126, (449)
 Vetranič 94, (109)
 Věty relativné v chrvatštině 47, (161)
 Vidění Danilova 85, (45, 46)
 Víla 247, (692)
 Vincenc, kanovník Pražský 167, (819)
 Vira v životě polského národa 239, (578)
 Vitezović 95, (121, 122)
 Vjazemskij P. A., kn. 120, (352, 353, 354)
 Vladimír Monomach 105, (233); 107, (243, 245)
 Vlkodlak 129, (484); 211, (295, 298—301)
 Vodník 219, (381); 224, (413)
 Vodník Valentin 100, (182, 183)
 Vojevčkov 120, (355)
 Vojtěch sv., lat. legenda 167, (818)
 Volkov Th. G. 118, (330)
 Vraňa 193, (119)
 Vraz Stanko 95, (129, 130)
 Viktorin ze Všehrd 172, (853)
 Vlach je původu slov 261, (63)
 Vujić Joakim 193, (117)
 Vuk Karadžić 99, (162)
 Vukotinić 95, (127)
 Výměna, obchod výměnou 184, (48)
 Výšivky, v Českém Horácku 246, (667)
 — ruské 220, (386)
 Waliszewski 104, (221)
 Wapowski 147, (642)
 Warszawskie towarzystwo przyjaciel nauk 25, (223)
 Warta ř. etymol. 262, (69)
 Witwicki Stefan 164, (793—796)
 Zadruha u Bulharů 203, (220)
 — u Srbů 210, (288, 289)
 Zagreb 193, (123)
 Zájmeno, *čsao* 34, (81); zájmenné odvozeniny 34, (82); — *e* v pronomin. tvarech *time*, *muome* a pod. v srbštině 37, (95); — tvary *togaj*, *timi* v srb. 37, (95); — demonstrativa *ovz*, *ts*, *ons*, *sz* v srbštině a bulharštině 37, (97)
 Zakopane 198, (164); 240, (586)
 Zálesí 244, (636)
 Zaleski Bohdan 131, (509); 164, (794, 797—802)
 Zamojská akademie 148, (647, 648)
 Zan Tomasz 144, (619); 165, (803)
 Zařikadla apokryfická 185, (54); od krup, nemoci, zmijí 87, (54); 224, (414, 415, 416, 419); 225, (422, 423); 231, (487)
 Závěti dvanácti patriarchů 86, (51)
 Zednáři svobodní 118, (335)
 Zeměpis, starý, zemí slov. 258, (49); 264, (88); 268, (105, 106)
 Zieliński 165, (804)
 Zimorowicz 165, (805, 806)
 Zinovij Otenskij 105, (233)
 Златая Матица 109, (263)
 Zlatarič Dominko 94, (111)
 Zlodějské povídky 82, (26)
 Zuzoričeva Cvijeta 94, (111)
 Zákovská slavnost Řehořů 244, (64, 246, (679)
 Žaltář církevně-slovanský 8, (63)
 Železa vystoupení v Evropě 269, (11)

- Želěznov 124, (420)   Ženské literátky ruské 118, (329)
 Žena ruská v poesii lidové 220, (385)   Žerotínova bibliotéka 174, (877)
 Жена Милосердая или Аллилуйская 108,   Život Ježíše Krista Opesia 141, (601)
     (250)   Žukovskij 105, (231); 120, (357); 124,
 Žena nevěrná 81, (15)   (421—429); 164, (796)

Seznam skratek nově v tomto ročníku užitých.

Čas. Mor. Mus.	Časopis Moravského Musea Zemského. Brno.
Лит. В.	Литературный Вѣстникъ. Изданіе Русскаго Библиологическаго Общества. С.-Петербургъ.
Mater. kom. jęz.	Materiały i prace komisji językowej Akad. Umjętności w Krakowie
Porad. jęz.	Poradnik językowy. Kraków.
Сбор. Акад. С.-Пб.	Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности Имп. Академіи Наукъ. С.-Петербургъ.
Сб. Гал. (jednou Н. Лит. Сб.).	Научно-литературный Сборникъ. Периодическое изданіе Галицко-русской Матицы. Львовъ.
Срп. књ. Гл.	Српски књижевни Гласник. Београдъ.
Věstn. SF.	Věstník slovanské filologie a starožitnosti. Praha.

Seznam některých omylů tiskových.

- Str. 41 č. 124 psáno А(онаудовъ) místo А(рнаудовъ)
- Str. 41 č. 125 psáno Милегина, Милегинево místo Милетича, Милетичево
- Str. 44 č. 143 psáno udiłnim m. udiłjnim, macedonisme m. mačedonizme
- Str. 45 č. 148 psáno Ćerić m. Djerić
- Str. 47 č. 158 psáno Бура místo Ђура
- Str. 48 č. 165 psáno Никола místo Никола
- Str. 76 č. 399 místo XXVIII. (ve druhém řádku) má být XVIII.
- Str. 284 č. 251 psáno новѣйшихъ místo новѣйшимъ
-

Oznámení.

Počnaje rokem 1901 přestal vycházeti »*Věstník slovanských starožitností*« ve formě dosavadní. Rozšířiv obsah o bibliografii celé slovanské filologie a slovanského národopisu, vychází nyní pod titulem

„Věstník filologie a starožitností slovanských“,

a přináší v jednom svazku o 15—20 arších úplnou bibliografii za rok minulý.

Svazek I. za r. 1900, cena 7 K.

Svazek II. za r. 1901, cena 10 K.

Avis.

A partir de l'année 1901, la revue »*Věstník slovanských starožitností*« (Indicateur des travaux relatifs à l'antiquité slave) paraît sous une forme différente et plus étendue quant à la bibliographie concernant la philologie et ethnographie slaves sous le titre

„Věstník filologie a starožitností slovanských“.

L'indicateur nouveau se charge de publier en un volume de 15—20 feuilles la bibliographie des travaux parus l'année précédente.

Le I volume (1900) — prix 7 cour.

Le II volume (1901) — prix 10 cour.

